

J.F. van Os

OVERZICHT VAN STUKKEN

UIT HET ORGELARCHIEF

VAN

KLAAS BOLT

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT

Faculteit der Letteren
Vakgroep Muziekwetenschap

1994

Inleiding.

De in de volgende beschrijvingen genoemde stukken zijn afkomstig uit het archief Bolt. Deze zijn ingevoerd in het orgelarchief der vakgroep Muziekwetenschap van de Rijks Universiteit Utrecht.

Als Bolt benoemd werd tot adviseur bij een restauratie of nieuwbouw van een orgel, verzamelde hij de stukken over dat project in een map. In principe hebben wij deze mappen in de oorspronkelijke toestand gelaten. In enkele gevallen hebben wij nieuwe mappen ingericht voor een deel van de inhoud van de andere of de oude, als deze totaal versleten was, vervangen. Kennelijk heeft Bolt, als een nieuw stuk binnenkwam dit op de stapel gelegd, waardoor de stukken min of meer waren gesorteerd, het oudste stuk onderop. Als hij een ouder stuk moest raadplegen, legde hij dat niet op dezelfde plaats terug, zodat wij waren genoodzaakt alles eerst weer goed naar datum op volgorde te leggen. Het moet ook vaak gebeurd zijn, dat Bolt stukken uit een andere map moest raadplegen, bv. als hij gegevens over de bouwwijze van een bepaalde orgelmaker wilde vergelijken. Zo kwamen stukken uiteindelijk in de verkeerde map terecht. Wij hebben deze weer op hun plaats teruggelegd, maar in onze beschrijvingen daar steeds melding van gemaakt. Naar mij onlangs door een bekende van Bolt werd medegedeeld, heeft Margarete Bolt nog een aantal stukken in de mappen gedeponneerd. Bij de vele vellen met losse klad-aantekeningen moeten daarbij vergissingen zijn gemaakt. Overigens: Deze klad-aantekeningen bevatten waardevolle informatie. Latere gebruikers moeten er zich terdege van overtuigen, of deze wel betrekking hebben op het juiste orgel.

Als in dit overzicht een schrijven van Bolt staat vermeld, is dat natuurlijk steeds een copie, meestal in de vorm van een doorslag. Ook veel andere stukken zijn doorslagen of (in later tijd) fotocopieën, zonder dat dit steeds wordt vermeld.

Meestal is er, als het een Hervormde Kerk betreft, een VR van de OC (zie bij afkortingen), voordat een adviseur was aangewezen en (in gevallen, waarvoor subsidie is aangevraagd) een rapport van Bolt (soms in samenwerking met een ander) opgesteld vóór de restauratieplannen van de grond kwamen en waarin hij historische bijzonderheden geeft, een beschrijving van de toestand van het orgel, een restauratieplan en vaak bijlagen: historische stukken uitgetypt en een offerte van een orgelmaker. Vóór ongeveer 1967 was de werkwijze anders. Dan maakte de OC zelf een uitgebreid rapport (bv. Uithuizen, Amsterdam, Oude Kerk).

Bolt schreef als adviseur een eindoordeel, gericht aan de kerkvoogdij met mededeling dat de werkzaamheden klaar of bijna klaar waren, en een beoordeling ervan, vaak ook nog eens een opsomming der verrichte werkzaamheden of een losse aanvulling op het rapport: Natuurlijk stuitte men vaak na demontage van een orgel op nieuwe gegevens. Het eindoordeel eindigt gewoonlijk met een gelukwens aan het adres van de kerkvoogdij en zoiets als: "Voor het goed blijven functioneren van het orgel is het van groot belang, dat het veelvuldig wordt bespeeld en dat de relatieve luchtvochtigheid in het kerkgebouw binnen veilige grenzen wordt gehouden".

Meestal is er (bij Hervormde Kerken) dan ook een officiëel eindrapport van de OC. De stukken afkomstig van de OC zijn gewoonlijk aan de kerkvoogdijen gericht, Bolt kreeg daarvan copieën. Ook zijn er veel copieën van andere stukken gericht aan kerkvoogdijen, plaatselijke orgelcommissies, Stichting OGK of (soms) naar een architectenbureau.

Na afloop van een project hield Bolt zijn archief bij: Hij voegde gegevens die hij later kreeg toe: fotocopieën uit de recente nieuwe uitgave van Broekhuysens handschrift, artikelen in HO of andere tijdschriften, krantenverslagen na ingebruikneming enz.

De keus, welke stukken in dit overzicht zijn genoemd of kort samengevat is subjectief. Ik heb mij laten leiden door de vraag, wat orgelhistorisch of orgeltechnisch interessant is. Rekeningen en afspraken over de vordering der werkzaamheden worden niet genoemd, tenzij er belangrijke conclusies uit kunnen worden getrokken. Zo is soms een rekening van een orgelmaker het bewijs, dat hij een opdracht had gekregen.

Wat over de foto's en negatieven wordt vermeld, heeft een voorlopig karakter. Vooral wat betreft de negatieven is er momenteel nog veel onzekerheid.

Naar de mening van de samensteller van deze inventarisatielijsten dient grote voorzichtigheid te worden betracht bij het toegankelijk stellen van de stukken. Het zou goed zijn een jurist te laten onderzoeken, in hoeverre hier de auteurswet van kracht is. Wij hebben reeds enkele stukken voorlopig in een afgesloten deel van het archief ondergebracht.

Afkortingen:

Bakker & T of B&T, Bolt, Mr A. Bouman, Dam, Flentrop (soms H.W. Flentrop), Holthuis, Jongepier, Reil, Steketee etc. zijn bekend genoeg, hun woonplaats wordt meestal niet vermeld.

Er zijn ook vele afkortingen van registernamen (zoals P 8, Rf 4) en orgelonderdelen. Enkele hiervan, die niet zonder meer duidelijk zijn staan in de lijst.

Enige der hierna genoemde bronnen zijn niet door Bolt geraadpleegd maar door de samensteller dezer inventarisatie:

Boekzaal	Boekzael der geleerde Waerelt, later Boekzaal der geleerde Wereld, Amsterdam, groot deel 18de en 19de eeuw.
Boltes	Serie artikelen over orgelhistorie eind XIX van Martin Boltes in HO.
Bouman I, II	Mr A. Bouman, Orgels in Nederland, Heemschutserie, 1ste, resp. 2de druk, Amsterdam 1943 en '49.
Bouman III	Mr A. Bouman, Nederland Orgelland (3de geheel omgewerkte druk van vorige), Leiden 1964.
Broekhuysen:	G.H. Broekhuysen Sr, Orgelbeschrijvingen, handschrift ca 1850-62 uitgegeven door A.J. Gierveld in 2 delen, Amsterdam 1986.
CRM	Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk, zie ook WVC.
De Jong	Alphabetische Lijst van Kerkorgels in Friesland, Heerenveen, 1936, in HO mrt 1936 een voorloper van deze lijst, bijna gelijklopend.
De Mixtuur	Tijdschrift van die naam, doorlopend genummerd, Schagen, sinds 1970.
dJ	zie De Jong.
Dorgelo:	Een orgelliefhebber in Zaandam, die ooit een afschrift van het handschrift Broekhuysen heeft gemaakt, vóór het door Gierveld is gepubliceerd. ook: W.J. Dorgelo, Albertus Anthoni Hinsz, Orgelmaker, Augustinusga 1985.
Fock	Dr G. Fock, Arp Schnitger und seine Schule, Kassel, 1974
Gem. OC	Gemeentelijke orgelcommissie Amsterdam.
Gierveld	A.J. Gierveld. Het Nederlandse Huisorgel in de 17de en 18de eeuw, Utrecht 1977.
GO	Stichting Groningen Orgelland.
GOV	Gereformeerde Organistenvereniging.
Grégoire	Edouard G.J. Grégoire. Histoire de l'orgue, suivie de la Biographie des Facteurs et Organistes Neerlandais et Belges, Anvers, 1865.
Gunnink	Lex Gunnink, Repertorium van de orgels gebouwd door Petrus van Oeckelen, etc., Zwolle 1990.
Havingha	Oorspronk en Voortgang der Orgelen, Alkmaar 1727.
Hess I	Joachim Hess, Dispositiën der merkwaardigste Kerk-orgelen, welken in de zeven vereenigde provincien als mede in Duytsland en elders aangetroffen worden, Gouda 1774. Meestal zal een heruitgave zijn gebruikt, misschien Utrecht 1945, anders Buren 1980 (Gierveld). De paginanummering lijkt bij al deze uitgaven overeen te komen.
Hess II	Dispositiën van Kerk-orgelen..., verzameld door Joachim Hess, ..., vervolg, naar het handschrift van omstreeks 1815 uitgegeven door J.W. Enschedé, Amsterdam 1906.
hs L	Handschrift Lohman, uitgegeven door Dr G. Fock, Een tweetal aanvullingen op Hess' Dispositien uit 1774, Jubileumnr HO 1960, p 47.

HO Het Orgel, tijdschrift sinds 1886, sinds okt 1903 orgaan der NOV.
 Kamper orgels W.D. vd Kleij en Willem Hendrik Zwart, Kamper Orgels dl 1, z.d.
 K&M Kerk en Muziek.
 Kluisver J.H.Kluisver, Historische Orgels in Zeeland, Mededelingen van het Koninklijk Zeeuws Genootschap der Wetenschappen, 1972 en '73 p 43-116, 1974 p23 - 135, 1976 p 93-231, later apart uitgegeven.
 Knock Nicolaas Arnoldi Knock, Dispositiën der merkwaardigste Kerk-Orgelen welken in de provincie Friesland, Groningen en Elders aangetroffen worden, Groningen 1788, heruitg. Sneek 1959 en 1968.
 KV Kerkvoogdij (of College van Kerkvoogden).
 Luteyn Ir A.C.M.Luteyn, secr. OC.
 LNO Langs Nederlandse Orgels, 4 delen, 4 auteurs, Baarn 1977-'79.
 M&M Mens en Melodie.
 NOV (Koninklijke) Nederlandse Organistenvereniging.
 Mixtuur Zie: De Mixtuur.
 OB Het Orgelblad, tijdschrift, Krimpen a/d Lek, 1968 - ca 1975
 OC Orgelcommissie, zonder verdere aanduiding: Orgelcommissie der Nederlandse Hervormde Kerk (in de stukken zelf ook veelal als OC aangeduid).
 O&E Organist en Eredienst (maandblad GOV).
 OGK Stichting Oude Groninger Kerken.
 Oost G.Oost. De Orgelmakers Bätz, 2de dr., Alphen a/d Rijn 1977.
 OV De Orgelvriend, tijdschrift.
 Peeters/Vente F.Peeters, M.A.Vente, De Orgelkunst in de Nederlanden, Antwerpen 1971.
 Pl.C Plaatselijke (orgel)commissie.
 Sal Salicionaal.
 Salct of Salt Salicet.
 Seidel-Meier S. Meyer, Het Orgel en deszelfs samenstel, vertaling van J.J.Seidel, die Orgel und ihr Bau, Groningen 1845, Nieuwe uitg. (waarvan ik, vO, jaar en plaats niet heb kunnen nagaan).
 SGO Stichting Groningen Orgelland.
 Spf Spitsfluit.
 Splf Speelfluit.
 StWV Stemmen voor Waarheid en Vrede (voortzetting van de Boekzaal), Amsterdam sinds 1864. Samenvatting orgelberichten door vdKley en Zwart in Mixtuur nr 11, p 194-206.
 Toer-in Een organisatie die orgeltochten organiseert in Noord-Holland.
 VA zie VR.
 vdAa A.J.van der Aa, Aardrijkskundig woordenboek der Nederlanden, Gorinchem 1839-1951, nieuwe uitgave Zaltbommel 1976-80.
 vO Commentaar van de samensteller van deze inventarisatielijsten (J.F. van Os, Aalten).
 VON Vereniging van Orgelbouwers in Nederland.
 VR (of VA) Voorlopig rapport (advies) van de OC (Ook in de stukken soms zodanig afgekort).
 vtK M.H.van 't Kruijs, Verzameling van Dispositiën der verschillende orgels in Nederland, Rotterdam 1885, heruitgave Amsterdam 1962.
 Werkl. Witte Werklijst C.G.F. en J.F.Witte in "De Orgelmakers Witte", Gorinchem 1978, art. van T.den Toom, G.Oost, Jongepier en vd Harst.
 WVC Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur (voorheen was dit wat subsidies betreft: CRM).
 z.d. zonder datum.

XIII betekent 13de eeuw,

XVA betekent eerste helft 15de eeuw,

XVIIIc betekent derde kwart 18de eeuw.

Orgel, algemeen.

=====

- Fotocopieën van twee geschriften van Orgelmaker Verweys contra Mr Bouman. Afkomstig uit map Amsterdam, Oude Kerk, Grote orgel.
- Stuk over alternatieve orgelopleiding.

Tijdschriften.

=====

Nummers Diapason: mei '74 (Scheveningen Juliana), aug '75, okt '75, apr '76, apr '82.

Fragmenten uit periode:

okt '69 - apr '82.

Er is ook nog een nummer van Mens en Melodie in map Bolt. Zie aldaar.

Afkomstig uit map Ommen: Een exemplaar van HO sept '52. Deze staat nu in de kast, tot dat doel ingericht.

Aalsmeer, Oud katholieke kerk. Foto('s) en negatieven.

=====

Aalten, Hervormde Kerk.

=====

Boekzaalbericht 1811 (afkomstig uit map Bunschoten, Zuiderkerk).

Abbekerk, Hervormde Kerk.

=====

- Sept '74. Rapport Bolt met foto:
 - 1865 gebouwd door Knipscheer en geplaatst door zijn knecht v.Ingen.
 - Hm. P 8, B 16, Rf 8, O 4, Co 4 st, O 2, Mxt 3,4,5 st (thans Q 3 gemaakt van P 4 bovw), T 8 b/d (fabr.)
 - Bovw. VdG 8 (gr oct van B), B 8, Opf 4, P 4 (thans Vxc), Gh 2, Trem (weg).
 - C-f'', C-c' (aangeh), kopp.
 - Overzicht historie. Disp.wijziging is van HW Flentrop 1927.
 - Restauratievoorstel. Herstel oorspr. toestand, vervanging Trompet.
- Stukken betreffende restauratieplannen, o.m. offerte Flentrop sept '74 en subsidieaanvraag. Er blijkt nergens uit, dat de restauratie doorgang heeft gevonden.
- Negatieven.

Geïnterviewd jan '92 en 15/9 '93.

Abcoude, Hervormde Kerk.

=====

- Fotocopie uit Boekzaal (1825 v.Gelder met aant. Bolt: 1864 v.Rossum, Bodegraven).
- Idem Broekhuizen A 84: 1835 door E.v.Gelder, Amsterdam, samengesteld uit 2 kab.orgels, later geheel uit elkaar genomen en gerepareerd door Hofmeyer, Amsterdam. Dispositie wijkt volkomen af van de hierna genoemde van 1864.
- Fotocopie artikel van Joan Vis, 1922 uit onbekend tijdschrift "De orgels in de kerken te Abcoude en Baambrugge" (Herv. en RK).
 - Abcoude RK. kassen uit Gr. of Janskerk Gouda afk., 1556 contract Niehoff en medewerkers, 1745 verkocht aan Gouda Luth., 1904 naar Abcoude (Maarschalkerweerd).
 - Herv. K. (was eerst de RK) 1743 nieuw orgel. Op de kas stond jaar 1785 en naam Gideon Th.Bätz (niet op de huidige).
 - 1835 nieuw plan Bätz. 1862 bijna geheel nieuw instrument.
 - Baambrugge Herv. 1837 aanschaf orgel (verm. 2de hands) van Hofmeyer, 1862 nw o. Knipscheer.
- 21/2 '69. OC, VR:
 - HW B 16, P 8, O 4, Q 3, Wf 2, Co 4 st dc, Mxt 3 st bas, T 8 b/d.
 - Bovw Salt 8, Hp 8, Rf 4, Vxc 8.
 - Ped (pneum.) Sb 16 (pijpen B 16), Violcel 8, mank., Ped-Hw, Trem.

Geen klav. omv. genoemd. Mogelijk heeft het orgel monumentale waarde. Er zit ouder gehamerd pijpwerk in.

- 28/6'69. Bolt: Te overwegen: nieuw orgel.
- '69. Correspondentie, waaruit blijkt, dat het orgel geen mon. waarde heeft en dat Bolt adviseur wordt.
- 6/10'69. Brief Bolt aan kerken Abcoude en Raalte. Hij stelt voor Reil, in wie hij veel vertrouwen heeft, voor die kerken 2 gelijke orgels te doen bouwen.
- 14/9'72. Bolt aan architect Oosting. Acoustiek in gerestaureerde koor der kerk hard en galmend geworden.
- 26/1'73. A.H. de Graaf. Meerdere offertes A. remontage kas, B. restauratie binnenwerk, C. restauratie en vernieuwing binnenwerk. Commentaar Bolt 7/2: Klank bestaande orgel is saai, geknepen, vlak en kleurloos en te zwak voor de vergrote kerk. Hij adviseert een nieuw binnenwerk. Ook evt. offerte Blank vragen.
- Uitnodiging ingebr.n. gerestaureerde Kerk op 3/11'73.
- 15/2, 12/3 en 14/3'77 offertes Blank, anoniem (kennelijk De Graaf) en Reil.
- 20/11'79. Offerte B&T lade en pijpwerk Scheuer-orgel in hun bezit:
P 8, B 16, Hp 8, O 4, F 4, Q 3, O 2, Mxt 4 st, T 8, (nw), kan in bestaande kas Abcoude ingebouwd. Meerprijs bij toevoeging Man. II en Pedaal.
- Verslag (vertrouwelijk) orgeltocht 15/11'79 en vergadering 28/11 pl.C. Bezocht orgels te Nijkerk, Geref. (Blank), Nieuw Leusen, Herv. Maranathak. (Flentrop), Appelscha, Geref. (Reil), Oldemark (Scheuer-Reil) en een Scheuer-orgel uit 1840 in de orgelmakerij van B&T.
- Nieuwe offertes Blank 23/2'79, 15/2'80, plan A en B.
- 16/2'80. Bolt. Hij adviseert een der plannen te kiezen en Bz 16 en Tertiaan 3 1/5 (!) reeds nu te doen plaatsen en - bij keuze eenmanualig orgel - dit zo te bouwen dat uitbreiding met 2de manuaal mogelijk is.
- Programma ingebr.n. nieuw Blank-orgel 12/12'82:
Hw P 8, Co 4 st dc, P 16 dc, B 16 bas, Hp 8, O 4, Qf 2 2/3, O 2, Sq 2 st,
Mxt 4-5 st, T 8 b/d.
Bovw. Ged 8, P 4, Rf 4, Wf 2.
Ped. Sb 16, O 8, Baz 16. Koppel Hw-Ped, Trem (geh. werk).
- Korte geschiedenis der kerk (stencil).
- Aantekeningen Bolt betr. vorige orgel, stencil.
- 12/12'82. Programma ingebruikneming.
- 10/1'83. Eindoordeel Bolt. Nieuw orgel in kas 1862. Bijzonder fraai orgel, alsnog schokbalg aangebracht, aanvulling disp.opgave: Samenst. Mxt:
C 1 1/3 1 2/3 1/2
c 2 1 1/3 1 1
c' 2 2/3 2 1 1/3 1 1
c'' 4 2 2/3 2 2 1 1/3
c''' 4 2 2/3 2 2/3 2 2, winddruk 72 mm. Pr. af E in front, rest eiken.

Advies alsnog tongwerk op geres. plaats toevoegen, geen Voxh maar een sterker.

- Foto's kas en oude pijpen, negatieven.

Map geïnventariseerd jan'92 en sept'93.

Betr. historie (verhaal Vis): Voorm. RK: Oost geeft 1742 V.Wichleben (en ook 1785).

Dat plan Bätz, dat Vis noemt zou dus niet zijn doorgegaan. Oost noemt het niet.

De opgave van vtK (1864, D.v.Rossum) wordt nergens genoemd. Dit betreft duidelijk hetzelfde orgel als in het VA is beschreven (v0).

In de map Minnertsga zijn stukken waaruit blijkt, dat in Abcoude in beide periodes is overwogen het orgel te M. aan te kopen.

Abcoude Hervormde Kerk, hulporgel.

=====

Afkomstig uit map Abcoude Hervormde Kerk:

- 4/5 '70. Anoniem, prijsopgaaf voor een positief.
- 14/2 '71. Programma ingebruikneming Blank-orgel.
- 22/2 '71. Bolt. eindoordeel over nieuw 4 vt hulporgel, door Blank enige jaren geleden gebouwd. Winddruk verhoogd, op open plaats Fag 8 bas/Schalm 8 dc geplaatst. Zo voor lage prijs zeer fraai instrument verkregen.
- 8/3 '71. OC, eindrapport.

Geïnteriseerd jan '92 en sept '93.

Abcoude Rooms Kath.Kerk.

=====

In de map Abcoude Herv.k. bevindt zich een fotocopy van een artikel, dat ook gegevens over de RK kerk bevat.

Adorp, Herv. Kerk (Stichting Oude Groninger Kerken).

=====

- Z.d. Adri de Groot. Rapport. Orgel van Eertman met ouder materiaal.
 - Fotocopy Broekhuizen A 108. Van elders aangekocht, 1815 rep. Lohman. Uiterlijk van een huisorgel.
P 4, B 8, F 4, O 2, F 2, Q 1 1/2, Mxt 3 st.
 - Z.d. M.Ruiter. Rapport en restauratieplan.
 - Z.d. anoniem. Summier overzicht orgelhistorie Adorp. Broekhuizen, Grégoir p 131 (N.A.Lohman, 1815 réparé un petit orgue), 1898 nieuw orgel van Eerdman Noordwolde met overname oud materiaal. Disp. (* oud, andere nieuw):
P 8, B 16, *Hp 8, *Sal 8, *P 4, O 4, *Rf 4, *O 2. In 1911 oude Oct 2 op plaats van Rf 4, Fl.tr 4 op oude plaats Oct 2.
 - Nog een stencil van A. de Groot met historie, ongedateerd.
 - 25/10 '85. Bolt, commentaar op offerte Ruiter: Hij vindt deze redelijk.
- Geïnteriseerd febr '92. Zover uit de map blijkt zijn verder geen stappen tot restauratie ondernomen.

Aduard. Negatieven.

=====

Akersloot, Hervormde Kerk.

=====

- (Na 28/9 '70). J.Kol, Castricum. Orgel hervormde kerk te Akersloot, met advies het te doen restaureren. In het stookseizoen zijn er veel storingen.
- 24/2 '71. L.Erné, idem.
- Correspondentie over adviseurschap na overlijden Erné.
- 28/12 '71. Flentrop, rapportje en prijsopgaaf werk aan windlade en intonatie.
- 30/5 '72. W.Krijger, Uitgeest, schrijft over zijn twijfels betr. de plannen. Reactie Bolt daarop 24/6. Het gaat vooral om de toestand van de lade. De proeven die Krijger heeft gedaan zijn onjuist. Dat de mechaniek niet goed functioneert is juist, door foute stand winkels. Er mankeert wel veel aan de pijpen: Te grote voetopeningen en te nauwe kernspletten. Idem Flentrop 28/6.
- 22/9 '72. Opdracht Flentrop. Rep. lade, aanbr. verende sleepconstructie, andere reparaties, evt. wijzigen Mixtuur, stemmen en intonatie.
- 29/10 '72. Bolt: Het blijkt, dat op de plaats der degelijk gemaakte, maar slecht kinkende Gamba (XIXB) een 2 st. vulstem heeft gestaan. Voorstel: Vervanging door Sesquialter.
- Jan '73. K.Bolt en J.Kol. Het orgel in Akersloot, jan '73, aanvullend rapport, Bouwjaar en bouwer onbekend. Volgens aantekening in dossier, afkomstig uit Amsterdam en ca 1800 gekocht door pastoor Glasbergen, Egmond. Op grootste frontpijp aantekening: geplaatst door de "pastoor der 3 Egmondten" 23/7-1802. Maar in archief

Egmond quitanties en aantekeningen 1791/92 over bouw nw o. Naam Deitenbach komt voor.

P 8 (af E in fr), B 16 dc, Hp 8, O 4, Gedf 4, Q 3, O 2, Q 3, Sq 2 st (Fl), Mxt 3-4st b/d (hoogste koor vV).

Aangeh.p. C-a (geen man. omv. genoemd), originele keilbalgen. Mxt:

C	2	1 1/3	1	
c	2 2/3	2	1 1/3	1
c'	4	2 2/3	2	1 1/3

1836 naar nieuwe kerk. 1877 naar Akersloot. Toen Gamba geplaatst.

- 14/1'73. Bolt, eindoordeel. Vóór restauratie orgel in desolate staat, windlade lek, slecht functionerende mechaniek, door omintonatie 50 ernstig aangetast. Door Flentrop hersteld, Zie verder aanvullend rapport.
- Correspondentie over subsidie, die voor zover duidelijk, niet is verleend.
- (kennelijk later toegevoegd). Broekhuizen E 31. Egmond a/Zee r.cath. Bischoppelijke Clerizy, 1802 Meere. Dispositie komt overeen.
- Foto's en negatieven.

Geïnvventariseerd jan '92 en febr '93. Het orgel is dus van Meere of het is een ouder orgel, door hem in Egmond geplaatst.

Alblasserdam, Hervormde Kerk.

-
- 5/4'78. OC, VA.
 - Mei '78-mrt '79. Verdere corresp. o.m. over proefnemingen met pijpwerk in bijzijn van Wiersma, benoeming Bolt als adviseur.
 - Z.d. Verm. Bolt. Beschrijving orgel 1 pag., orgel 1881 Meijer, Veendam, 1939 reparatie Van Leeuwen. Disp. vlgs vtK. Restauratievoorstel:
Hw. P 8 (nw frontp) B 16, Hp 8, Gh 8, O 4, Fl ged, Q 3, Co dc (herstel tot 3 st, uit andere corresp. blijkt dat hij is vergroot tot 5 st., bas aanvullen als Mxt, huidige Mxt vervalt), T 8 (nw op pl. huidige Mxt). Alle open reg. 1/2 toon terugschuiven behalve frontpijpen.
Bovw. Hoornprest 8 vervalt, Rf 8, Viola 8 (gr oct in Rf), Sal 8 (is nu 3': terugschuiven), Fltr 4, Gh 2, Voxh handhaven of nieuwe Dulciaan, 4 en 2' 1/2 toon terugschuiven.
Ped. Nieuwe lade met Bz, Ob 8, Sb 16. (geen man/ped.omvang vermeld.)
Div. herstelwerk
(vtK: geen bas Mxt, tongw res. op II, verder gelijk).
Verder de gebruikelijke herstelwerkzaamheden.
 - 20/6'79 en juni '79. Offertes Flentrop en Reil.
 - 16/2'80. Bolt. Voorbeeld subsidie-aanvraag op grond van offerte Reil en begeleidend schrijven.
 - 20/5'80. Reactie Bolt op ontwerp beeld op orgel, dat volgens hem niet bij dit orgel past.
 - 8/10'81. Bolt aan KV: Toonhoogte der eerder verschoven registers wordt iets boven normaal. Als daar geen prijs op wordt gesteld, moeten de pijpen iets verlengd worden. 28/10. KV: accoord verlenging.
 - 22/1'82. Programma ingebruikneming. Disp. zie begin, echter Sal 4 ipv 8, nieuwe Dulciaan, Ped (nieuw) Sb 16, Ob 8, Bz 16.
 - 11/2'82. Bolt, eindoordeel. Orgel voor veel kleinere kerk geconcipteerd. Meijer was een artistieke figuur, wiens werk in technisch opzicht beneden de maat was. Reil heeft dan ook de tractuur verbeterd. Hechthoutplaten aan windladen aangebracht. De klank is een aangename verassing. Nieuwe stemmen passen goed. Vrij pedaal toegevoegd ter vervanging pneum. fabriekspedaal.
 - Fotocopie van een pagina (uit "Het Orgel", "De Mixtuur" of een dergelijk blad) met foto'tjes van de orgels te Emmen, Herv.k. en Diever, Herv.k.
 - 19/2'82. OC, eindrapport. Bijzonder ingenomen met nieuwe vrije pedaal in kas door gemeentelid gemaakt.

- Foto's.

Geïnteriseerd jan '92 en sept '93. Twee lijsten van Meijer-orgels in map "Meijer" gedeponereerd. Te oordelen naar de foto op programma ingebruikneming is het "moderne" beeld toch geplaatst.

Alkmaar Grote Kerk, Kleine orgel.

=====

De historische stukken zijn alle aanwezig in de vorm van fotocopies.

- Stuk (uit 1641?) van Joannes van Bochem, Organist, over zijn tractement.
- Z.d. Besteding van repareren van d'orgelen, Mr Jan Jacobsz Orgelmacher.
- Aantal 17de eeuwse geschreven stukken, niet geordend.
- Havingha, p 106 t/m 115.
- Idem van de brief van organist Körnlein uit 1779 over de toestand van het kleine orgel.
- Geschreven stukken, 20ste eeuw, afschriften uit Havingha, rapport Van Herk 1704, Mr Jan Jacobsz, 1625.
- Idem, getypt stuk over historie der kleine orgels.
- Idem restauratievoorstel 22/11 1893, Lucas, namens Wed.L.Ypma, "handelend onder de firmaam L.Ypma & Co, Alkmaar" en ondertekend "Bestek en voorwaarden ..", jan 1894.
- Broekhuizen opgave (afschrift Dorgelo).
- Afschriften en/of fotocopies van stukken uit 1939, toen het orgel door Flentrop onder toezicht van de NKO is gerestaureerd. De inhoud daarvan in het volgende stuk geciteerd.
- Z.d., anon, verm. Bolt, getypt. Het kleine orgel in de Grote of St.Laurenskerk te Akmaar.

1511 J.v.Kovelen. Aanvankelijk 1 kl. met:

P 6, Hp 6, O 3, F 3, Gh 1 1/2, Mxt, Scherp, later Tr 6 bijgemaakt.

1555 uitbr. met 2de man. en ped.register door Allart Claesz, Haarlem, verm.:

Hp 8, Thoussein (Havingha: Rf 3), O 1 1/2, O 3/4 dc trem. Ped T 8.

1625 Jan Jacobsz, Utrecht. Thoussein -> Fl 3, oorspr. in bestek Oct 3.

1703/04 rep. J.Duyschot.

Volgen aantekeningen in hand Bolt, vooral over de vraag of het borstwerk oorspronkelijk al op de huidige plaats kwam.

1727 Beschrijving door Havingha.

1774 disp.opgaaf Hess.

1779 Rapport organist M.Körnlein. Over de niet geheel bevredigende toestand van het orgel. P.Müller zou het orgel gelijkzwevend stemmen, maar het is niet mogelijk een psalm 1/2 toon "hooger of laager te verzetten, of uit de noodzakelijke Toonaarden van E en B over de kleine derde te spelen".

1781 Körnlein repareert zelf de Tr 8 Man.

? O 3/4 -> Sq.

(1854 Naber, orgel speelbaar gemaakt. Dit staat in en ander stuk).

1894 Ypma. Restauratie. Herstelwerkzaamheden, nieuwe man.koppel (trede), en reg.tractuur. Waarschijnlijk heeft Y. de Trompet door een nieuwe vervangen en Oct 1' door Gamba vervangen.

1939 rest. Flentrop onder de NKO/Bouman. Volgens Bolt geven de stukken uit die tijd een goede beschrijving van de huidige staat.

Herstelwerkzaamheden. Aanbrengen stemkrullen tot 1/2 vt, weinig opsmeden verlaagd, kennelijk veel minder dan Bouman wilde. Nieuwe Scherp, materiaal der oude zou te slap zijn. Nieuwe man.tromp. (Giesecke) met koperen bekens. Gamba dc -> Sesq. Op kantsleep Schivelet 3/4'. Scherp (te slap materiaal bevonden) vernieuwd. Frontpijpen gelakt, tijdelijke maatregel, 18 verdwenen frontpijpen (zijanten) herplaatst 40% tin (zou eerst zink worden).

Huidige staat:

Man FGA-g"a" Onderlade Doeff 6, Coppeldooff 3, conducten naar bovenlade,

Mixtuijre 2,3,4 st, Scerp 3,4 st, Trompet 6 (Giesecke).

Bovenlade Holfluijte 6, Baartfluijte 3, Gemshoorn 1 1/2.

Borstw lade chrom. volgorde van voren: Sesquialter dc 2 st (oorspr. plaats 3/4', Holpijpe 6, Fluijte 3 (roeren, ander labium), Octaeff 1 1/2.

Ped FGA-c'. Aangehangen, bovendien Trompet 6 (tot b) (bekers (gewijzigd) en loden koppen oud).

Man.k (trede), Trem. en Afsl Bw verdwenen.

Unieke windladen. stemmen van boven- en onderlade kunnen niet worden gecombineerd (dan windgebrek).

- Anon., z.d. Geschiedenis van het orgel, bijgeschreven "Luteyn", deels ontleend aan Havingha.
Veel wat ook in vorige stuk staat.
Iets over orgel aan Zuidzijde, gebouwd door A.Claesz in 1561. Binnenwerk 1641 verwijderd, kas 1690.
Over restauratie 1939: Men wilde eerst Tr verv. door Sq, omdat de Trompet in de weg zat als je wilde stemmen. Cor Kee heeft ook nog een en ander geadviseerd. Het was H.W.Flentrop, die met het voorstel kwam, het koororgel te restaureren, zodat het dienst kon doen in het koor der kerk, dat inmiddels klaar was. Hij vond het een buitengewoon mooi en merkwaardig instrument, echter verwaarloosd.
- Fotocopieën, afk. van Instituut voor Muziekwetenschap, Utrecht, verm. van J. van Biezen. Van alle stemmen: Toeschrijving maker, inscripties.
- 20/10'75. Flentrop, offerte.
- 18/2'76. Flentrop, offerte: Verwijderen invoering, verwijderen baarden, stemkrullen, handhaven toonhoogte 1/2 beneden normaal, Sq wordt superoctaaf 1/2 vt dc, Scherp, 1 Mxtkoor en Trompetten met metalen stevels vernieuwen. Reparatie mag.balg, nieuwe kanalen in oude bekende maten. Winddruk en stemmingsysteem later vast te stellen. Stelposten schepbalgen, nieuw pijpwerk zijvelden, vaste deksels op gedekten, pedaalkoppel.
- Correspondentie over evt. subsidie van Stichtung "Orgelfonds Mooy" te Apeldoorn.
- Losse aantekeningen van Bolt.
- Foto's en negatieven, ook van grote orgel.

Geïnterviewd jan'92 en sept'93. Er zijn geen werkzaamheden verricht.

Alkmaar, Hervormde Kapelkerk. Foto's en negatieven.

Alkmaar Lutherse Kerk.

- Fotocopie geschreven stuk "Anno 1737", de bedoeling is duister. Nicolaes Willenbroek uit Hannover wordt daarin genoemd.
- Geschreven notitie (hand Bolt) naar Broekhuizen, orgel 1755. (waaronder: C-c''').
- Pijpinscripties.
- Fotocopie van een foto met dispositie vóór restauratie. Jaar is hier 1754! Verschil andere opgaven: Mxt is 3-5 st. Dulciaan alleen in dc.
- Nota Flentrop voor demontage binnenwerk orgel en opslag in Hervormde kerk te Assendelft.
- 28/4'76. Rondschrijven, met mededeling, dat de kerk 6/6 na restauratie in gebruik zal worden genomen.
- 22/6'76. Flentrop, prijsopgaaf voor o.m. remontage, nieuw ped.klavier, herintonatie, wijziging Dlc in Vh.
- 18/9'76. Opdracht restauratie Flentrop.
- 20/12'76. Steketee: herintonatie moet nog plaatsvinden na proeven in aanwezigheid van Bolt en Wiersma.
- 13/1'77. Flentrop. Prijsopgaaf voor Qdn -> Viola (gr.oct. comb. met Ged.), bestaande pijpen verlengen, P 2 -> Salt en bijbehorend werk, herzien intonatie.
- 4/2'77. Bolt: Hoewel de windladen vóór restauratie kerkgebouw winddicht leken, zijn ze nu na korte periode van verwarmen volledig onbruikbaar. Etc.
- 28/4'77. Flentrop, rekening, waaruit blijkt, dat de oorspr. geplande Voxh nu Tertiaan 2 st wordt.
- 24/9'77. Programma ingebruikneming en gegevens orgel:

1754 onbekende bouwer, 1 man, aangeh. p.

ca 1870 uitbr. met bov. Ypma.

1956 rest. Flentrop, disp.wijziging.

1977 rest. Flentrop, "zoveel mogelijk in oorspr. staat gebracht".

Man. 1754: P 8, Rf 8, O 4, Gh 4, Co 4 st dc, Q 3, O 2, Mxt 3-4 st, Nh 2.

1977: Tertiaan 2 st dc.

Bovw. Ca 1870: P 8 dc, VdG 8, Hp 8, Salt 4, Rf 4, Trem, Klav,k.

1956 Salt -> O 2, VdG -> Qd 8.

1977 Qd 8 -> Gamba.

- Foto's en negatieven.

Geïnteriseerd jan '92 en sept '93. Er is - merkwaardig genoeg - geen rapport en geen eindoordeel Bolt.

Alkmaar, Oud katholieke kerk. Foto's en negatieven.

=====

Almere - Haven, kerk.

=====

Verschuieren, zie brief onder Ermelo, Kerkelijk Centrum.

Almere-Stad, Oekumenisch Kerkcentrum "De Lichtboog".

=====

Het orgel is tevens lesorgel voor de Muziekschool.

2 foto's en programma ingebruikneming op 19/10 '85 v. Vulpen-orgel, afkomstig uit map Veenendaal, Westerkerk.

Geadviseerd door Han Siertsema te Almere, ingespeeld door deze en Han Lammers.

P 8, Hp 8, O 4, O 2, Sq, Mxt, T 8. Bovw Ged 8, P 4, Rf 4, Wf 2, Nas, Voxh.

Ped B 16, P 8, Bz 16. Geen kl.omv. genoemd

Amersfoort, Adventkerk, zie Leusbroek.

=====

Amersfoort, Hervormde Grote of Joriskerk. Negatieven.

=====

Amersfoort, Oud Gereformeerde Kerk. Negatieven.

=====

Amersfoort, Oud-Katholieke Kerk.

=====

- Stencil: Sinds kort een orgel, afk. uit een ziekenhuiskapel te Londen, 1870 August Gern, leerling van Cavallé-Coll, met ouder pijpwerk. Open opstelling. Kas gebouwd bij overplaatsing. Wanneer die plaats vond, is niet vermeld.

Tekening kas.

Great OpDp 8, StDp 8, Keraul 8, P 4, Lieblfl 4, 15th 2, Mxt 2 r.

Swell Harm fl 8, Lieblged 8, Gh 4, Picc 2, Bass Hob 8, Trem.

Ped B 16 3 koppels op Hw alles behalve Ker 8 ouder dan 1870.

Geen kl.omv. genoemd. Vrijwel in oorspronkelijke staat. Technisch in slechte

- 10/10 '81. Anoniem: Waardevol pijpwerk, verschoven, toonhoogte verhoogd en later (?) van veel kernsteken voorzien, suggestie, Bolt een onderzoek te laten verrichten. Kostenbegroting.

- 12/6 '81. Anoniem, kosten 2 plannen.

Geïnteriseerd sept '93.

Amersfoort Vrijgemaakt Gereformeerde Kerk.

 Verzoek aan Bolt eindcontrôle te verrichten. Bijgaand het contract van 9/12-1968 op verzegeld papier tussen de raad van genoemde Kerk en Fama en Raadgever betreffende de bouw van een orgel met bijlage, waarin o.m. dispositie:

I. P 8, O 4, O 2, M 4st, Rf 4, Sxq 2st II. P 4, Ged 8, Rf 4, Qd 2, Sch 2st.

Ped P 8 (tr), B 16, 3 koppels. C-f', C-f'.

Aangetroffen in map Hoek van Holland. Er is niets, waaruit blijkt dat Bolt hierop is ingegaan.

Amersfoort, Westerkerk. Negatieven.

Amsterdam Algemeen (map Varia).

Stukken over het al of niet goed functioneren van de Gem.OC 1974.

- Z.d. Fotocopie, Orgelnota van de Gem.OC. Aanleiding tot de activiteiten was het niet goedkeuren door de gemeente van het plan, het Oude Kerks orgel in Zwitserland te doen restaureren. Verder o.m. opsomming monumentale orgels in verschillende klassen ingedeeld.
- 16/1'74. Leonhardt en 7 andere bekende orgeldeskundigen aan B&W Amsterdam. Verzoek om verandering van de samenstelling der Gem.OC, over blunders in de orgelnota.
- 26/3'74. Lammers, wethouder Kunstzaken, reactie.
- 26/3'74. Gem.OC. gericht aan bekende orgeldeskundigen.
- 24/4'74. H.Lammers, gericht aan 10 bekende organisten, over de bevoegdheden van de gem.OC.
- 24/4'74. 10 bekende organisten: Open brief.
- 25/4'74. Gem.OC aan Lammers. Uitvoerig stuk met critiek op Couperin orgel V.U., Scheveningen Julianakerk, kwart-sext-cimbel te Appingedam, slechte tongwerken in Appingedam, Uithuizermeeden en Loppersum, oude stemmingen, het maken van "museumstukken" van orgels, hetgeen alleen in geval van het voormalige Nicolaiorgel te Utrecht zin zou hebben, vervanging niet-originele registers door slechtere of vervanging van registers die eerst zeer onlangs zijn geplaatst (beide orgels Nieuwe Kerk Amsterdam), over de aanvallen op de persoon van Bouman.
- Copie oude prent, stadsgezicht (bij de posters).

Alles (behalve de poster) afkomstig uit de map Oude Kerk.

Amsterdam Amstelkring (Stichting Museum Amstelkring) "Ons Lieve Heer op Solder".

-
- Z.d., onleesbaar ondertekend, "Het orgel in Museum Amstelkring", met kanttekeningen van Bolt.
 Orgel 1794 Hendrik Meyer, van wie verder alleen het privé instrument van Piet Kee bekend zou zijn. Orgel nooit gerestaureerd, alleen schoongemaakt door Adema.
 P 8 (gr.p. hout), Hp 8, O 4, F 4 b/d, Q 3, O 2, T 1 3/5, Nh 1, Co (c' 8. 4. 2 2/3, 2, onvolledig), Mxt 2-3 st. Aangeh.p. C-f (man.omvang niet genoemd).
 Tremblant verdwenen.
 Mxt C 2 1 1/3, c' 4 2 2/3 2, f' 4 4 2 2/3 2. (kanttek. Bolt).
 Corn thans 4 2 2/3 2 1 3/5 (kantt. Bolt).
 Orgel in zeer slechte staat. Restauratieadviezen.
 - Boekje over het museum, veel foto's daarin.
 - 10/4'65. Fama & R, Offerte.
 - 14/5'67. Subsidietoekenning, onder voorwaarde dat er een bevochtigingsinstallatie komt.
 - 17/2'70. Fama&R: Staten bijgemaakt pijpwerk (als bijlage), winddruk 50 mm.
 - 5/3'70. F&R. mensuren (plaatbreedtes) O 4, O 2, Q 3, F 4.
 - 12/3'70. Bolt, eindoordeel. Restauratie met veel zorg en vakmanschap uitgevoerd. 4 pijpen Oct 4 (wegens dunwandigheid) en ventielveren vernieuwd. Oude onderdelen ter pl. bewaard. Reg.plaatjes moeten nog worden vernieuwd.

- Foto's.

Geïnvventariseerd jan '92 en sept '93. Dat van H.Meyer slechts beide genoemde orgels bekend zijn, is onjuist (v0).

Amsterdam, Christ Church Eng. kerk), Groenburgwal.

-
- Jul '68, H.J.M.Roetemeijer, treasurer, Historical Information 1771-1829.
 - Okt '68. Bolt, Rapport. Orgel 1829, Leonard van den Brink, ter vervanging van een klein orgel (kabinetorgel) van Hendrik Blötz. Disp. vóór 1954:
Het orgel vertoont grote overeenkomst met het onderpositief van het vdBrink-orgel in de St.Bavo te Heemstede.
1954 Flentrop, restauratie (vergroting voetopeningen, verlaging winddruk), vergroting kas en herschikking op lade om inbouw man II te verwezenlijken, nw. klav, verplaatsing balg.
Voordien ooit toonh. verlaagd.
Vóór 1954: Hp 8, P 8 dc, O 2, Q 3 (bas), P 4, B 16 dc, F 4, Sq dc.
Thans:
B 16 (af c'' metaal), Hp 8 (af c' met.), O 4, P 8 dc, F 4 (deel flespijpen), F^2 (op plaats O 2), Qf 3 (bas, ged), Sq dc (2 2/3, 1 3/5),
Bovw. Reg 8, Gedf 4, O 2 (van I), Q 1 1/3.
Ped. Koperen Sb (Qd) 16, achter organist. Drukkoppel (als schuifk.), C-f''', C-d' (nw), Trem. II, Piano-forte: soort zwelinrichting, origineel. Front met imitatiepijpen.
Beschrijving lade (geheel onder in de kas), klaviatuur (indeling reg.kn.), kas, mechaniek, pijpen. Orgel door stoken in zeer slechte toestand geraakt.
Restauratievoorstel: herstelwerkzaamheden, herstel toonhoogte, bovenwerk daartoe aanpassen verwisseling der 2 vtn, verv. Sb door een van hout, en aanpassing.
Ongedaan maken intonatie-ingrepen uit '54, "een zeer delicate aangelegenheid, die behopedzaam moet worden uitgevoerd en die misschien veel tijd en geduld zal vergen. Hierdoor zal dit orgel het eerste orgel in Nederland zijn, waarbij getracht zal worden een na-oorlogse restauratie weer ongedaan te maken: een tweede "Altenbruch".
Offerte Flentrop 6/11 '68 als bijlage.
 - Notities pijpinscripties.
 - Jul '77. Gem.OC (Bouman/Jongepier), bereid de gemeente te adviseren, subsidie te verlenen. Enige suggesties: verbetering Reg 8, Sb 16. Zijn de klavieren van vdBrink uit de Waalse kerk nog te achterhalen?
 - 20/2 '80. Steketee: Nieuwe offerte. Waarschijnlijk beter de koperen Qd 16 door eiken Sb te vervangen.
 - Veel stukken over subsidiemogelijkheden, event. deelrestauratie.
 - 2/9 '81. KerkbEstuur: Zij willen geen herstel der toonhoogte (toonverlaging). Een transpositieklavier zou kostenverhogend werken. Daarom wil men slechts de allernoodzakelijkste reparaties doen uitvoeren.
 - 6/9 '81. Bolt aan gem.OC. Hij klaagt, dat hij telkens weer opnieuw alles aan het kerkbestuur moet uitleggen. Kan de Gem.OC nog subsidie bevorderen voor integraal herstel en transpositieklavier?
 - 12/9 '81. Kerkbestuur herhaalt dat zij slechts deelrestauratie willen, beslist geen toonhoogteverlaging.
 - 15/12 '81. Bolt, Concept subsidie-aanvraag. Geen toonhoogteverandering.
 - Daarna nog wat correspondentie: het kerkbestuur wil geen definitieve opdracht geven, zolang de subsidietoezegging van de gemeente Amsterdam niet is toegezegd.

Verder niets meer !

Inventarisatie map sept '93.

Amsterdam, Chr, Gereformeerde Kerk. Negatieven.

Amsterdam, Doopsgezinde Kerk.

- Juni 1972. Bolt mmv fa Schreurs, Rapport betreffende het orgel in de doopsgezinde Kerk te Amsterdam.

Orgel 1790, Mitterreither voor de Doopsgezinde Kerk in Dordrecht, in 1932 door Flentrop met advies van Mr Bouman geplaatst in de Doopsgezinde Kerk te West-Knollendam en nu aangekocht door de Doopsgezinde Kerk te Amsterdam.

Interessante gegevens over M., ontleend aan Otto Biba in Ars Organi Heft 40, jun '72. Eigenaardigheid orgel in s Stiermarken: Klav. aan een zijkant, reg.trekkers direct aan slepen (ook te Zaandam en Amsterdam), in Alpenlanden lage middentoren en hoge zijtoren (Amsterdam, Dalem) .

Bolt vermoedt, dat M. de lade van een bestaand orgel gebruikte.

Lade tot d'', later met behulp van blindcancellen uitgebreid tot e''.

Overzicht toonumfang en pijpwerk bij andere M.orgels (copie: zie rubriek Mitterreither).

klav. en aangeh.p oud. C-f.

P 4, Mxt bas (uit 1936 op pl. verm Q 3 ged), Co 3 st, P 8 dc (oorspr, pl. der Viool?), Vl 8 dc, O 2, B 16 dc (sleep in bas ook doorgeboord), F 4 (2 oct hout), Hp 8 b/d (2 oct hout).

Mxt: C 2 1 1/3 1, c 2 2/3 2 1 1/3, Co 4 2 2/3 1 3/5.

Verschuivingen in P 8 dc en O 2.

Restauratie dient te omvatten: nieuwe motor, windkanaal, tremulant, alle mogelijke herstel, herstel Q 3 ged. bas (?), evt. stemkrullen verwijderen.

- 10/7 '72. Offerte Adema/Schreurs.
- Een aantekening uit 1974 over financiële moeilijkheden bij Schreurs.
- Foto's en negatieven.

Veel foto's uit deze map naar andere plaats in archief overgebracht: Nieuwendam Doopsgez., West-Knollendam Doopsgez., Dalem Herv.

Map geïnventariseerd jan '92 en sept '93.

Amsterdam, Église Wallonne.

- Kladaantekening Bolt over Mixtuursamenstellingen. Afkomstig uit map Westerbork.

Mxt HW origineel:

C	2	1 1/3	1	2/3		
c	2 2/3	2	1 1/3	1		
c'	4	2 2/3	2 2/3	2	2	

Mxt Rp '63:

C	1 1/3	1				
c	2	1 1/3	1			
c'	4	2 2/3	2	1 1/3		
c''	4	2 2/3	2	2		

Schrp Rp '63:

C	1	2/3	1/2	1/2		
c	1 1/3	1	2/3	1/2		
f	2	1 1/3	1	2/3	1/2	
c'	2 2/3	2	1 1/3	1	1	2/3
f''	4	2 2/3	2	1 1/3	1	1
c''	4	2 2/3	2	1 1/3	1 1/3	1
f''	4	2 2/3	2	2	1 1/3	1 1/3

- Foto's en negatieven.

Amsterdam, (voorm.) Hersteld Evangelisch Lutherse Kerk. Negatieven.

Amsterdam, Hervormde Muiderkerk. Foto's na brand, negatieven.

Amsterdam, Hervormde Oosterkerk.

Briefje met aantekeningen, opschrift "Oosterkerk" (geen plaatsnaam), afmetingen, prijs, naam van een contactpersoon, een Amsterdams telefoonnummer en disp.:
 P 16, B 16, O 8, Rf 8, O 4, Q 2 2/3, O 2, T 1 3/5, Mxt 6 st, Co 5st, T 16, T 8.
 Bovw P 8, Bp 8, G 8, Qd ,8 O 4, F 4, N 2 2/3, Gh 2, Clar 8.
 Ped OpSb 16 (hout) Openbas 8 (hout).

De dispositie komt overeen met mijn eigen gegevens, het is dus inderdaad de Oosterkerk te Amsterdam (vO).

Amsterdam, Hospice Wallon.

- 26/5'67. Steketee. Hij heeft orgel samen met Leonhardt onderzocht. Restauratievoorstel met prijsopgave..
- Dec'67. Correspondentie over benoeming Bolt. Orgel bevindt zich reeds bij Flentrop.
- Febr'68. Bolt. Rapport betreffende het kabinetorgel in het "HOSPICE WALLON" te Amsterdam:

Op wellenbord: 1741 ..(onleesbaar) fecit, op balg: 1782 op balg.
 ca 1940 opgeslagen bij Vermeulen, Alkmaar, verkocht aan Overtoom te Schagen, kort daarna doorverkocht. Bij transport kas ernstig beschadigd, hersteld door Praat, Zaandam. Orgel '48-'54 in bezit van Rueter, Amsterdam.

Beschrijving kas, mechaniek, lade, mag.balg, pijpwerk 1741 (Hp 2 ouder?).

Opstelling vanaf achterwand:

Hp 8 bs	P 8 dc	Hp 8 is geheel van grenen.
F 4	Hp 8 dc	P 8 is 1/2 toon verschoven.
O 2 bs	F 4 dc	P 4 heeft 5 XIX pijpen.
Hp 2 bs	O 2 dc	F 4 12 p grenen. 5 niet originele open pijpen.
P 4 (fr)	P 4 dc	Roostergaten van dit register veel te wijd.
		Hp 2 mogelijk ouder, inscr. O 2 en Tertiaan.

C-d'' (!). (Zie voetnoot)

Restaur.voorstel.

- Veel losse aantekeningen in hand Bolt.
- 20/2'68. Flentrop, gewijzigde offerte.
- 23/4'68. Subs. aanvraag.
- 8/5'68. Oussoren geeft toestemming met het werk te beginnen.
- 29/7'68. CRM, toekenning 30% subsidie.
- Jan'69. Bolt. Aanvullings- en wijzigingsblad op rapport van febr'68. Oorspr. mogelijk stekermeechaniek en klavier hoger. Voor zover wellenbord toelooft nu weer hoger geplaatst. Lade was een brede plank met uitgestoken cancellen. Beuken en vuren onderdelen vervangen. Kas hersteld, niet-originele kaarsenhouders gehandhaafd. P 8 teruggeschoven. P 4: 5 afwijkende pijpen gehandhaafd, F 4: 5 niet passende pijpen vernieuwd. Hp 8 enkele pijpen van afwijkende makelij gehandhaafd.
- 5/2'69. Bolt. Eindoordeel. Werk met grote zorg en vakbekwaamheid uitgevoerd. Klank van wat eerst bijkans een wrak was, verassend goed, vooral de der O 2.
- 24/1'73. Steketee. Reactie op klachten. Grote droogte moet oorzaak zijn.
- Fotocopie Broekhuizen A 45 (Waals Weeshuis, natuurlijk een ander orgel).

Geïnteriseerd 22-23/1'92. Bij Gierveld (Nr 376) heet Hp 2: F 2. Klav.omvang C-c'''' en Tremulant. Hij denkt dat het uit ca 1760 moet stammen. De foto's geven duidelijk uitsluitsel over klav. omvang: C-d'''' (vO).

Amsterdam, Nieuwzijdskapel, voorm. orgel.

Hierover in map Midwolde (i.v.m. Levinus Eekman).

Amsterdam, Nieuwe Kerk. Foto's van details van het opgeslagen orgel.

Amsterdam, Oude Kerk (Stichting "de Oude Kerk"), Grote orgel.

I. Stukken van meer algemene aard.

- Fotocopie, artikel over het orgel, onvolledig, onbekende herkomst.
- Fotocopie mensuren, geschreven, bijgeschreven "Mr A. Bouman".
- Fotocopie schrijven J.F. Witte 23/9 1901 over noodzakelijke schoonmaak van het orgel.
- Z.d. Teus den Toom, Christian Gottlieb Friedrich Witte en het orgel in de Oude Kerk van Amsterdam. Hij vertelt, wat Witte volgens de archiefstukken heeft gedaan en zegt verheugd te zijn, dat thans naar de Witte-toestand wordt gerestaureerd.
- Plattegrond Oude Kerk.
- Boekje W. Kloek, De gewelfschilderingen in de Oude Kerk te Amsterdam.
- Map met aantekeningen over pijp-inscripties.
- Negatieven.

II. Stukken 1958 - Januari 1982 (tot einde eerste fase restauratie).

- 29/12 '58, OC. Rapport betreffende het Grote orgel in de Oude Kerk te Amsterdam. Hierin contract met Chr. Vater 27/6 1724. Enige details uit keuringsrapport 30/9 1726, Van Blankenburg en Haverkamp. Hierin details die niet in het contract staan en wijzigingen tijdens de bouw. 11/12 1738. Contract met Müller, betr. ombouw orgel. Inmiddels moeten er al wijzigingen hebben plaatsgevonden. Keuringsrapport 22/2 1740 (Clermont, Witvogel). 22/2 1742. Nieuw keuringsrapport (Kleyn, Ebeling, Radeker, Wigleb, Keerman). Stukken over werk Wigleben (1747), Schulze (1748), J.H.H. Bätz (1763), H. Blöz (1774), disp. opgave Hess (1774), D.H. Lohman (1824), rapporten Nijhoff (1829, 1834), disp. Meyer 1845 (de Flag 1' is verm. door Lohman gemaakt uit de Ziegfluit 1 1/3), B.v. Hilten (1844, verwisseling Dulciaan en Fag 16), Flaes (1864, rep. balgen), Witte (1870, zeer ingrijpende restauratie), Steenkuyt (1902, vern. ped.kl.), Spit (1904), Sanders (1924 en 1952: bijpl. Oct 2 op kantsleep op Bovw, omwisselen Fag 16 en Dulc 8, winddruk verlaagd van 120 tot ca 90). Beschrijving huidige toestand orgel. (De dispositie is genoegzaam bekend - vo). Hieruit blijkt dat van Lohman zijn: Rugw. Gh 4 (ipv Gedfl 4), Sesq (deel, of oude Bätz?). van Witte zijn behalve veel onderdelen van tongwerken: Rugw. Cornet, Qd 8 af e, Scherp, Bovenwerk Qd 8. Alle dubbelkoren (behalve die in samengest. vulstemmen) enkelvoudig gemaakt, zeer veel kernsteken, haast alles verschoven, Ped. Mixtuur is allegaartje. Cimbel Bovenwerk enige bijna gave register, wel opgeschoven. Samenst. vulst. (ik heb dit aangevuld met gegevens uit inventarisatie Blank dd 21/2 '90, v0).

Hw Sesq:

c'	2 2/3	2 2/3	1 3/5	1 3/5
----	-------	-------	-------	-------

Hw Mxt:

C	2 2/3	2	1 1/3	1	1
c	4	2 2/3	2	2	1 1/3 1 1/3
c'	5 1/3	4	4	2 2/3	2 2/3 2 2 1 1/3
fs''	5 1/3	5 1/3	4	4	2 2/3 2 2/3 2 2

(c' 1 1/3 ontbr. bij Blank, in strijd met aanduiding 5,6,8 st)

(Bolt bijgeschreven: Vater 1 1/3' 3,4 st, Müller 2 2/3' 5,6,8 st)

Hw Scherp:

C	2	1 1/3	1	2/3
c	2 2/3	2	1 1/3	1 2/3
c'	4	2 2/3	2	2 1 1/3 1 1/3
fs'	4	2 2/3	2 2/3	2 2 1 1/3
c''	4	4	2 2/3	2 2/3 2 2

Rw Sesq:

C 2 2/3 1 3/5
 c 3 sterk
 c' 2 2/3 2 2/3 1 3/5 1 3/5
 (Blank: c 2 2/3 1 3/5 1 3/5)

Rw Carillon:

C 2/5 1/3 1/4
 c 2/3 1/2 2/5
 c' 1 1/3 1 4/5 2/3
 cs'' 2 1 3/5 1 1/3 1 1/3
 (Blank: c'' 1 3/5 1 1/3 1 1, door Witte uit allerlei materiaal
 samengesteld)

Rw Mxt:

C 2 1 1/3 1 2/3 1/2
 c 2 2/3 2 1 1/3 1 2/3
 c' 4 2 2/3 2 2/3 2 2 1 1/3 1 1/3 1
 c'' 4 4 2 2/3 2 2/3 2 2/3 2 2 2

Rw Scherp:

C 1 1/3 1 2/3 1/2
 c 2 1 1/3 1 2/3 2/3
 c' 4 2 2/3 2 2 1 1/3 1 1/3
 c'' 4 4 2 2/3 2 2/3 2 2
 (Blank: c' 2' enkelkorig, af e' dubbel)

Bovw Sesq:

...? 2 2/3 2 2/3 1 3/5 1 3/5

Bovw Cymbel:

C 1/5 1/6 1/8
 Fs 1/4 1/5 1/6
 cs 2/5 1/3 1/4
 fs 1/2 2/5 1/3
 cs' 4/5 2/3 1/3 (zou dat niet 1/2 zijn?)
 fs' 1 4/5 2/3
 cs'' 1 3/5 1 1/3 1
 fs'' 2 1 3/5 1 1/3

Ped. Mxt

C 2 2/3 2 1 1/3 1 2/3 2/3

Spaanbalgen, winddruk 90 mm.

- 31/7'61, F. Asma aan Mej.B.Bijtelaar, uit zijn verontrusting.
- Z.d. Blank, begroting voor goed bespeelbaar maken orgel.
- Eind '72. Corresp. over adviseurschap Bolt (naast Leonhardt en Bartelink), als opvolger van C.H.Edskes, die rijksadviseur was geworden.
- 24/12'72. Bolt aan Leonhardt. Bespiegelingen over de wijze van restaureren.
- Verslag gesprek 10/10'73. Hieruit blijkt dat Metzler al een principeopdracht had.
- 21/12'77. Prijsopgave Blank, eerste fase restauratie: windvoorziening en rugwerkklade.
- 12/11'81. Blank, Dokumentatie windvoorziening. Verslag onderzoek, wat er in de loop der tijd mee is gebeurd, verslag van zijn werkzaamheden '80/'81. Tekeningen.
- 16/12'81. Voorstel Blank tot voorbereiding algehele restauratie der tractuur; kostenopgaaf om de hele tractuur in tekening te brengen. De toetsdruk bij manueel en vooral bovenwerk is abnormaal hoog. Klein deel nog van Vater, verder Müller, Witte (o.m. gehele klaviatuur vernieuwd), Steenkuyll (voetklavier), Sanders (kantsleep en toebehoren, bladveren). Rugwerk heeft nu zelfs een balansklavier, deel draaipunten ingevoerd.
- 12/1'82. Bolt mede namens Leonhardt. Eindoordeel restauratie der 9 balgen en toebehoren. Werk met vakbekwaamheid uitgevoerd, tot grote tevredenheid, klank verbeterd, maar nog niet optimaal: alle windladen zijn totaal lek. Pas laat subsidie verkregen. Dit is een der weinige "grote-stads-orgels" met geheel originele balgen. Volgende fase: verbetering klaviatuur en tractuur.

III. Stukken vanaf mei 1983.

- 9/5'83. Blank, documentatie tractuur. Door de vergroting der kas door Müller is de tractuur van het bovenwerk nogal gecompliceerd geworden. Ook die van het manuaal is hier en daar ongebruikelijk, deels dubbele ventielen. Witte maakte nieuwe klavieren, voor rugwerk balansklavier en bracht een ped.koppel aan, de zwakste schakel in de tractuur. Blank stelt voor de Müller toestand te reconstrueren, wat de tractuur betreft, omdat alle Müller-laden nog aanwezig zijn. (De in de tekst genoemde tekeningen zijn niet aanwezig).
- 9/5'83. Blank prijsopgave restauratie tractuur en nieuwe klavieren, 2 man.trekkoppels, ped.koppel aan rugwerk. Dit is herstel oorspr. situatie met toevoeging bovenw.koppel, ook prijsopgave restauratie van alle windladen (handhaving gesponselde lade), inventarisatie pijpwerk (wat goed mogelijk is, als alles toch van de lade moet worden genomen).
- 9/5'83. T.W.F.den Toom maant Blank tot voorzichtigheid. Hij zendt fotocopieën uit HO '03/'04, om aan te tonen, dat er toen geen klachten waren over zware bespeelbaarheid.
- 25/10'83. Voorstel Blank, hoe werkzaamheden in fasen verdeeld zouden kunnen worden en (zelfde datum) prijsopgaaf.
- 27/10'83. Bolt stelt, mede namens Leonhardt, voor het plan in 2 of 3 fasen uit te voeren: Voordeel: Een deel van het orgel is steeds in gebruik en kan dienen voor oriëntatie, als na laderestauratie intonatiwerkzaamheden in stijl Witte nodig zouden zijn. Dezelfde werkwijze is toegepast in Kampen en Groningen Martini.
- Dec'83. Correspondentie over al of niet deskundigheid van Blank.
- 8/1'85. Blank, schrijven waaruit blijkt dat hij juli'83 de principeopdracht heeft verkregen voor restauratie tractuur en laden in 2 fasen. Omdat subsidie uitblijft, stelt hij een nieuwe tijndeling voor.
- 18/1'85. Definitieve opdracht.
- 5/9'85. Jan J.vd Berg uit zijn bezorgdheid over het voornemen de Oct 2 van het Bovenwerk en de Witte-klaviatuur te verwijderen.
- 21/9'85. Reactie Bolt. Op 29/10 krijgt vdBerg antwoord, naar voorbeeld dat Bolt hier geeft.
- Nov'85-apr'86. Correspondentie, waaruit blijkt dat men bezorgd is over de vordering der werkzaamheden.
- 11/3'86. Tussentijdse rapportage Bolt.
- Mrt'86. Stichting comité kerkconcerten schrijft over een en ander verontrust te zijn.
- 17/10'86. Herman v.Vliet. Ontevreden.
- 29/10'86. P.Eilander. Orgel is slechter dan voor de deelrestauratie. Beide heren vermoeden dat de winddruk is verlaagd.
- 3/11'86. W.Vogel, over hanger en het feit dat het orgel zeer ontstemd is.
- 7/11'86. Bolt: Ontstemmingen bij kleine pijpjes zijn gevolg van pluisjes door aanbrengen nieuw leer. Dit is dus van tijdelijke aard. Instabiliteit der wind is gevolg van smalle windkanalen. Dat is origineel. T.a.v. Oct 2 wordt binnenkort beslist.
- 25/11'86. Verslag bespreking. Winddruk inmiddels weer verhoogd tot 95.
- Verslag werkbepreking 17/12'86 te Herwijnen. De koppels worden nu: HW + RP b/d, RP + HW, HW + BW, Ped + HW. HW + RP zal niet probleemloos zijn, wordt echter door alle organisten gewenst.
- 7/7'87. P.Eilander. Orgel nu veel beter. Toch nog aantal opmerkingen.
- 31/8'87. Schrijven Den Toom, ook over het orgel te Zeist.
- 29/12'87. Krantenknipsdel, waaruit blijkt, dat de 2de fase is voltooid.
- 1/7'88. Blank schrijft: De Rugwerk trekkoppel bas/dc kan niet worden aangebracht, tenzij de historisch niet bewezen ped.koppel vervalt.
- 14/9'88. Bolt: Werk van offerte 9/5'83 uitgevoerd behalve: geruisloos maken man.koppel, in werking stellen trem. Rw. Trennschiede aangebracht: na demontage bleek, dat die er oorspronkelijk ook zijn geweest. Er zijn nog problemen met torsie in de wellen, die moeten worden opgelost.

- 6/10'88. W. Vogel, geschreven stuk, "Hete hangijzers": allerlei mech. gebreken, ontbreken koppel HW naar RW, er is geen voorziening tegen de koude.
- Okt en nov '89. Correspondentie over: ontbreken Rugwerk trekkoppel. Volgens Reil is een dergelijke koppel wel mogelijk. Aantal nog te verhelpen zaken, ontstemming door vervuiling. Schoonmaak en incidentele reparaties pijpwerk.
- 21/2'90. S.F. Blank, "Dokumentatie en inventarisatie over het pijpwerk van het Vater/Müller-orgel in de Oude Kerk te Amsterdam."
- 28/3'90. Verslag bespreking Wiersma, Leonhardt, Blank en 3 stichtingsbestuursleden (Bolt was verhinderd).
4de koppeling wel aangebracht, maar weer verwijderd, omdat hij niet werkte. Pijpwerk dat niet kan worden gestemd schoonmaken of repareren. Pas daarna beslissen over verlaging winddruk. Begroting laten maken.
- Veel aantekeningen Bolt. Op één blad staan opmerkingen die zeer afwijken van wat gewoonlijk over dit orgel is geschreven:
J.C. Müller trof het orgel aan in gedemonteerde toestand (wegens verzakking toren), moest het orgel weer opbouwen, niet omdat het slecht was dus! Hij stelde toen maar allerlei wijzigingen voor, misschien niet alle uitgevoerd. Balgen toch van Vater (Hamb. voetmaat), de klachten komen na Müllers verbouwing, zware aanslag. Keuringsrapport Vater is lovend, dat van Müller spreekt over zware aanslag.

IV. fotocopie van een ets, "La vielle eglise", exterieur, bij de posters.

Geïnteriseerd sept '93.

Naar andere mappen: Brief P. Herford over opnamen in de Bethlehemkerk te Papendrecht. (Kennelijk gaf Blank een copie aan Bolt om aan te tonen, dat anderen tevreden waren over zijn werk).

Aantal stukken over het functioneren der Gem.OC naar map Amsterdam, Varia.

Zie ook "The Diapason" nov '86 in map Haarlem Nieuwe Kerk.

In map Scheveningen Julianakerk: Gegevens over afmetingen windkanaal Amsterdam, Oude K.

Amsterdam, Oude Kerk (Stichting "de Oude Kerk"), Kleine orgel.

=====
Z.d., anon., getypt. Gegevens afkomstig van een grammofonplaat. Historie. Oud pijpwerk (Schonat 1685) via Zuiderkerk, Aalten Oosterkerk thans in Oegstgeest, Willebrordkerk. Huidige orgel A&B 1965.
Rectificatie (vO). Bedoeld is Aalten: Oosterkerk.

Amsterdam, Oude Kerk (Stichting "de Oude Kerk"), Kabinetorgel.

=====
In de map Oude Kerk Grote orgel is een krantenknipsel 10/3'79. De kerkrestauratie is dan bijna klaar. Er is een 3de orgel: een notenhouten kabinetorgel, afkomstig uit het bejaardenhuis Roetersstraat.

Amsterdam, Vrije Universiteit.

=====
Kerkzaal Ac.Ziekenhuis.

Foto met disp. afk. uit map Vlaardingen:

Fonteyn-Gaal, mech.

I. Rf 8, P 4, N 2 2/3, Vlf 2, T 1 3/5, Mxt 1'3-4 st.

II. Hp 8, Rf 4, P 2, Cy 1/4', Krh 8.

Ped B 16, Sch 4. 3 koppels (treden), Trem II. geen klav.omvang genoemd.

Zo'n kaart was reeds in het archief aanwezig.

Anjum.

=====
Afkomstig uit map Sloten: fotocopie uit HO mrt '74 p 106 t/m 111, over het contract met Baders betr. orgel te Anjum, afgemaakt door Mr Harmen Jansz.

Anloo.

=====

- Fotocopie ets, de kerk (bij de posters).
- Kleine tekening (fotocopie van een ets) in gewone map gedaan.

Apeldoorn, Vrij Evangelische Gemeente.

=====

- 9/3 '73. OC, advies op verzoek.
- Febr '74. Bolt. Beschrijving van het orgel in de kerk van de Vrij-Evangelische Gemeente te Apeldoorn.
18de eeus orgel, 1927/28 aangekocht van Koch, Apeldoorn. Toen gepneumatiseerd.
Kas weg.
P 8 (fr. zink), binnen deel oude Mxt-pijpen, B 8, Gamb 8 (fabr), rest oud: Sal 8 dc, O 4, F 4, Q 3, O 2, oude spaanbalg.
Omdat de inscriptie "Utrecht" werd gevonden is het orgel vergeleken met bestaande Lindsen-orgels: Geen overeenkomst met pijpwerk Lindsen-orgel te Nieuwe Niedorp, Clarissenklooster. De dispositie van het verdwenen orgel in de RK kerk te Coevorden (Broekhuizen) geeft ook geen aanknopingspunten. Dit is in 1880 door Rüter vervangen door een nieuw orgel, dat door Vermeulen/Weert is gepneumatiseerd. Gek is dat wel de inscriptie "Coevorden" in Apeldoorn voorkomt. Maar het pijpwerk is ongetwijfeld ouder dan 1848.
Restauratie: Nieuwe kas en merch. lade. Balg handhaven.
- 23/7 '73. Reil, prijsopgave voor kleine opknopbeurt. Restaureren in huidige staat heeft geen zin.
- 12/12 '73. Reil, prijsopgave restauratie, nieuwe kas, nieuwe lade etc. evt. Ped. Subbas en/of klein 2de man. (dwarswerk). Commentaar Bolt hierop 15/12 '73.
- Apr '74. Subs. aanvraag (eerst concept daartoe van Bolt).
- 15/1 '75. CRM. Orgel moet 1 kl. orgel blijven, voorlopig geen subsidie.
- 25/7 '79. Wederom afwijzing subsidie.
- 28/12 '74. Wiersma: Suggestie de Gabry-kas van het Groene kerkje te Oegstgeest te gebruiken.
- Stukken 1973-79 over nieuwbouwplannen met gebruikmaking van het oude pijpwerk en de oude balg door Reil, o.m. voorstel uit 1975 om de Gabry-kas uit het Groene Kerkje te Oegstgeest te gebruiken. In 1979 is nog geen subsidie verleend.

Gesorteerd 29/1 '92.

Foto die kennelijk Oegstgeest betreft, naar betreffende map overgebracht.

Apeldoorn Gereformeerde Open Hof kerk.

=====

Fotokaart met disp. z.d. Leeflang, afk. uit map Zoetermeer, Morgenster, daarna bij de "dubbele" ondergebracht.

Hw P 8, Hp 8, O 4, Mxt 4 st, Nev.w. Rf 8, Gedf 4, O 2, Siff1 1 1/3.
Ped. Sb 16. 3 koppels, C-Fs der beide 8' Hw gecombineerd.

Apeldoorn, Lukas ziekenhuis.

=====

Fotokaart met dispositie Leeflang, z.d. C-g'' Hp8 Rf4 Pr2 geen ped., afk. uit map Middelburg, Thomaskerk.

Appelscha, kerk onbekend. Foto's.

=====

Appingedam, Hervormde kerk.

=====

Hier was Bolt geen adviseur, doch hij voelde zich kennelijk betrokken bij hetgeen hier gebeurde: Het is zijn geboorteplaats. In de map:

- Boekje over de kerk en lijst met adressen.
- Een schrijven over een compositie van H. Poelman, destijds organist te A.
- Mensuurtabellen.
- Een dispositie, copie uit onbekend boek.
- 8/2'62. V.Vulpen, offerte betreffende restauratie.
- Foto's.

Geïnteriseerd 29/1'92.

Armbrost, Jacobus, Orgelmaker.

=====

Belangrijke gegevens over A in map Bunschoten: "Het orgel in de Gereformeerde Kerk te Bunschoten":

1691 is er ene Jacobus Armbruss uit Ust (Ulsen?).

1828 Borculo, 1811 Aalten uitbreiding, 1835 Groenlo, 1841 Geesteren, 1841

Lichtenvoorde, 1828 Oldenzaal, restauratie, 1844 Goor.

Zie ook map Winterswijk Gr.k.

Arnhem Hervormde Kruiskerk.

=====

- 2/12'83. Prijsopgaaf Leeftang.
- 18/7'84, OC, VR. Orgel 1873 P. van Oeckelen voor Westervoort, Herv.k.

Na oorlogsschade in gewijzigde vorm hier geplaatst. Kanttekeningen Bolt.

I. P 8, Rf 8, O 4, F 4, Q 3, O 2, Mxt 4-6 st, Tr 8.

II. Sal 8 (Bolt: de oude VdG), Hf 8, P 4, Flag 2, Sq 2 st dc.

Ped Sb 16, B 8, F 4 (unit). Gebr. koppels, geen klav.omvang genoemd.

Windlade in slechte staat. Reg. uit 1956 passen geheel niet bij de rest.

- 17/5'86. Bolt. Niet van v.Oeckelen zijn:

XXa: II P 4, Flag 2 (ingekorte Sal),

verm 1955: Mxt, Tr, Sq (wijde mensuur) en C-f' P 8, orgelkas, reg.trekkers, ped.klav.

- 25/5'86. A.v.Beek schrijft Bolt over Leeftang.
- 27/6'86. Leeftang, prijsopgaaf.
- 5/9'86. Bolt. Reactie op voorgaande. Alvorens definitieve opdracht te verlenen: Eerst een restauratie die Leeftang nu onder handen heeft afwachten.
- 27/11'86. Leeftang, prijsopgaaf voor beperkte werkzaamheden. febr'87 volgt de opdracht, gevolgd door een verdere opdracht 21/9'87.
- 20/11'87. Herv. gemeente. Volgens Keizer (Leeftang) is orgel straks optimaal bruikbaar. Er komt geen opdracht tot verdere restauratie.
- 4/12'87. Bolt, eindoordeel. Meest dringende herstelwerkzaamheden voltooid. (klavieren, koppelmechaniek, windvoorziening) met uiterste zorg en vakmanschap uitgevoerd. Trem. aangebracht, metalen winkelhaken bleken orig. te zijn; dus niet vervangen.
- 20/12'87. OC, idem. Verder herstel zal nodig zijn: windlade.

Geïnteriseerd sept'93.

Arnhem Hervormde Sionskerk.

=====

Foto, afkomstig uit map Schoonebeek met dispositie. vdBerg&W 1965.

Arnhem, Geref. Opstandingskerk.

=====

Ca 1965 vd Berg? Telefoonnotities van ene De Winter, afkomstig uit map Doesburg Luth.Kerk i.v.m. de verwarmingsproblemen aldaar.

Assen, Geref. Openhof, 1982 M. Ruiter. Fotokaart met dispositie.

Assendelft, Pieter van, orgelmaker.

In art. vd Harst (zie Wijk a/z, St./Odulphus):

Hij was leerling van Andries Duyschot. Van hem orgels bewaard te Zuid-Schermer, De Cocksdoorp, Schermerhorn, Ittervoort, Katwijk, Nootdorp en Wijk aan Zee, de meeste niet op hun oorspronkelijke plaats.

(vO:) en de ombouw Leiden Egl.W. niet te vergeten!

Baambrugge Hervormde Kerk.

Orgel genoemd in art. Vis. Zie Abcoude, Herv.k.

Baarland. Negatieven.

Baarn, Hervormde Kerk "De Ark".

- 9/1'68. OC, VO: Voor kerkzaal 4 vt. positief 5 st. Hoewel er reeds contact met Vierdag is, ook van anderen prijsopgaaf vragen.
- 27/5'68. Bolt, die juist adviseur is geworden, schrijft: Bijgaand ter oriëntatie prijsopgaven voor een positief voor een kerkzaal in Haarlem van Flentrop, De Koff, Reil en De Graaf, verder: aan Vierdag ook nog prijs voor positief 3 à 4 stemmen vragen.
- 16/7'68. Anon. Prijsopgaaf 6-7 st. Uit brief OC 30/7 volgt, dat dit De Graaf is geweest.
- 23/7'68. Bolt. Vergelijkingen orgels van Reil (kas mooi, klank nog onbekend), De Koff (saaie kas, klank goed), Vierdag (kas beter, klank minder), Van Vulpen (wat scherp). Hij heeft ook De Graaf offerte gevraagd.
- 30/7'68. Commentaar OC.
- 3/8'68. Bolt schrijft: Laatste orgel van Reil (Möhlenwarf, Ostfriesland) is qua klankgeving ver beneden de middelmaat.
- 20/2'69. Bolt schrijft in gunstige zin over de werkzaamheden van De Graaf in Vreeland.
- 27/5'69. De Graaf: Prijsopgave voor aantal mogelijke uitbreidingen.
- Tekening.
- 13/11'70. Knipsel uit De Gooi- en Eemlander. Hierin de dispositie:
P 4, P8 dc, Hp 8 b/d, F 4 b/d, Q 2 2/3 b/d, O 2, Mxt 1 1/3'2 st b, 2' 3 st dc, T 1 3/5 dc. Geen klav.omvang genoemd.
- 28/11'70. Bolt, eindoordeel betr. nieuw orgel van De Graaf. Degelijke makelij, klank boven gemiddelde peil. Maten van de meeste pijpen, lade, mechaniek en balg overgenomen van het orgel te Nieuw Scheemda.
- 18/12'70. OC Idem. O 2 en Q 3 hebben te veel voorspraak. Verder gunstig oordeel.
- Kladje Bolt met Mixtuursamenstelling:

C	1 1/3	1		
c'	2	1 1/3	1	
c''	2 2/3	2	1 1/3	
c'''	4	2 2/3	2	

Geïnterpreteerd sept'93. Uit een krantenfoto blijkt, dat de kas van N.Scheemda niet is gecopiëerd en dat de klaviatuur zich niet aan de voorzijde bevindt, hetgeen in N.S. wel het geval is. Ook de dispositie wijkt nogal af, alsmede de Mixtuursamenstelling. vO.

Baarn, "Orgeltje De Graaf". Negatieven.

Benschop, privé-bezit. Foto('s).

Baambrugge, Hervormde Kerk.

Op een kladje in hand Bolt, afkomstig uit map Vreeland:

Baambrugge P 8, O 4, O 2, Mxt 3-4 st, B 8, Rf 4.

Mxt C 1 1/3 c 2 2/3 3 st c' 4 c'' 8 4 st.

Nog twee bladen met aantekeningen Bolt over Baambrugge uit dezelfde map.

Mensuren: Zie map "Knipscheer".

In de map Abcoude Herv.K. bevindt zich de fotocopie van een artikel, waarin ook dit orgel te Baambrugge en zijn voorganger wordt besproken.

Backemoor.

Doorslag over orgel 1783, Wenthin / 1900 Diepenbrock / 1934 Furwängler u H / 1978 Führer.

Baflo. Negatieven.

Bagband.

Bericht über die Restaurierung der Orgel in Bagband / Ostfriesland, stencil van Fritz Schild, apr 1975.

Op het onder Backemoor genoemde stuk staan aantekeningen in hand Bolt betr. Bagband.

Bakenesse. Negatieven.

Balk, Hervormde Kerk.

- Fotocopie Bestek Gebr. G.W. en H.B. Lohman, Groningen/Gouda 30/12 1841.
- Idem keuringsrapport 15/2 1843, Waubert de Puiseau en S.W.Velds (Velds was vlgz volgende stuk organist te Sneek).
- Apr '74, Bolt, Rapport betreffende het orgel in de Hervormde Kerk te Balk.
Orgel 1843, Gebr. G.W. en H.B.Lohman, Groningen/Gouda met oudere laden en pijpwerk verm. uit Schnitger-school (terts-opstelling), bouwwijze kelen Trompet, maar niet van A.Schnitger zelf: man.omvang, factuur lade en pijpen, inscr. Cornet. Grote gelijkenis met Lohman-orgel Zoetermeer, 1837.
Orgel tot 1962 practisch ongewijzigd, toen tot 2-man. orgel verbouwd:
* ouder dan L.
I. P 8, op.pl (*B 16), *Hp 8, *O 4, op.pl (Sal 4), *Q 3, Op.pl. (*Flged 4), *O 2, *Mxt 4 st, op.pl (*Co dc), *T 8, Op.pl (*Fg 8).
II. (1962) B 8 (uit 16 en laagste Co-koor), F 4 (van I), Wf 2 ('62), Sq 2 st (uit Co), Fg 8 (van I).
Ped Sb 16 (uit man 16'), O 8.
Sal is verdwenen.
C-f''', aangeh.p. C-d'
C 2 1 1/3 1
c' 4 2 2/3 2 1 1/3
c'' 4 2 2/3 2 1 1/3 1 1/3
c''' 4 2 2/3 2 2 1 1/3
3 balgen 1962 vervangen.
Klav. oorspr. achter, nu aan zijkant en nieuw.
Lade tertsenopst., doch met grootste pijpen aan weerszijden.
Rest.voorstel (mede door plaatselijke omstandigheden ingegeven):
Hoofdwerk met of zonder Salicionaal herstellen.

Nieuwe lade (boven- of dwarswerk, met nw pijpwerk Rf 8, F 4, Wf 2, Gmb 8 dc, Flag 1, naar Zoetermeer.

Nieuw vrij ped. achter orgelkas.

Over herplaatsen klavier achter later beslissen.

Boekz.bericht 16/2 1843.

Aanduiding op orgel renovatum 1904 J.F.Kruse. Indeling oude reg.knoppen.

Bestek Lohman, keuringsrapport.

- 1/8 '74 prijsopgaaf en tekeningen Reil. Bovw zie rapport, ped. Sb 16, O 8, T 8.
- Inscripties.
- 20/3 '74 Bolt aan mon.zorg. Orgel op amateuristische wijze vergroot. Lade totaal lek. Vraagt toestemming restauratie, waarbij het oorspronkelijke orgel met bovenwerk en vrij pedaal wordt uitgebreid en het klavier aan zijkant wordt gehandhaafd, naar wens organist.
- 30/5 '74. CRM. Accoord, maar liever klavier aan achterzijde.
- 19/11 '74. Idem.
- 3/8 '74. Bolt concept subs.aanvraag. In begel. schrijven aan KV: 2de klav. evt uitbr. met P 4. Subs.aanvr. 26/8.
- Copieën van gegevens orgel Zoetermeer.
- Fotocopie uit krant. Hendrik Keulen aan het orgel (situatie voor '62).
- Mensuurtabellen.
- Z.d. J.L.Reil, over proeven met de Fagot 8', veel vervoeringen, maten der stokboringen. Enkele experimenten.
- Z.d.! Progr. ingebr.n. (17/6 vlgs krantenknipsel). Disp. is nu:
Man. P 8, B 16, Hp 8, F 4, O 4, Q 3, O 2, Mxt 3-4-5 st, Co dc 6st, T 8, Fag 8.
Bovw. P 4 (res), Rf 8, F 4, Wf 2, Gamba dc 8, Flag 1, Trem.
Ped Sb 16, O 8, T 8 (res). 2 koppels .
Op het programma een foto waarop nog een (hulp?)orgel. De ombouw in 1962 (hier staat '60) was J.J.Harkema, destijds te Wijckel. Ped.pijpwerk nu in losse kas tegen kerkmuur.
- 18/6 '75. Bolt, eindoordeel. Stemmen man. II nauwkeurig gecopiëerd van Zoetermeer. Reconstructie plaats klaviatuur aan achterzijde was ingewikkelde operatie. De beide tongwerken klinken optimaal 1/2 toon beneden de huidige toonhoogte. Oorzaak onbekend, misschien verhoging cancellen tijdens bouw, misschien oorspr. andere toonhoogte, misschien thans ontbreken der piano-forte-inrichting. Cornet uit restanten gereconstrueerd: 8 4 2 2/3 2 1 3/5 1 3/5, vrij eng. Bakstukken en bloemmotief met spreuk in lessenaar teruggevonden en herplaatst, nw ped.kl. en reg.pl. naar Zoetermeer. Betr. de door L. gebruikte oude lade: Oorspr. uit één stuk, toonumfang (tot e' '?) en aantal stemmen onduidelijk? Door L. in C in Cs-lade verdeeld. Windlade zonder hechthoutplaten e.d.
- 7/6 '76. Bolt aan KV: Refereert aan schrijven 25/6 (bedoeld 18/6?). Tongwerken bescheiden van volume, in principe geen wijzigingen aan historische orgels. In dit geval na overleg met Hülsman en Wiersma voorstel tot verbetering windtoevoer naar Fagot, subsidiabel.
- 19/9 '78. Reactie op voorgaande door een nieuwe kerkvoogd.
- Foto's, negatieven.

Geïnventariseerd 29/1-1992 en okt '93.

Bathmen, Ned. Hervormde Kerk.

=====

- Fotocopie bestek mrt 1875, ondertekend door Holtgräve en kerkvoogden.
- Fotocopie, uit verslagen KV-vergaderingen. Over ingebruikneming orgel 18/6 1876 en te verrichten keuring.
- Fotocopie uit (kennelijk) KV-verslagen: Er is een prijsopgaaf van L. van Dam voor een te plaatsen register, 't doelmatigst op de beschikbare plaats is een klarinet 8 vt.
- 19/11 '68. OC, VA: Ped.tr. (B 16) en Sal niet oorspr., windladen lek. Weinig fraaie neo-goth. kas. Verder als in beschrijving aug '71. Commentaar op offertes Fonteyn/G,

Pels/vL, De Koff, Koch, Reil. Ook Leeftlang offerte vragen, omdat hij het orgel in onderhoud heeft. Accoord met keuze Erné als adviseur.

- Correspondentie, waaruit blijkt dat Bolt in de plaats van Erné is gekomen.
- aug '71. Bolt: Beschrijving van het orgel in de Nederlands Hervormde Kerk te Bathmen:
H.G.Holtgräve 1876.
I. Co 4 st (4' ged), P 8, B 16, Sal 8(gr.oct. later zink), Hp 8, O 4, Q 3, F 4, O 2, M 3,4 st (C 2, c 2 2/3, c' 4, c'' 5 1/3), T 8.
II. P 8 (C-h hout), VdG 8 (C-A Rf), Rf 8, Q 3, Rf 4, Wf 2, Dlc 8 b/d (doorsl).
Mag.balg, Pijpen op 1 lade in 2 delen chrom C-h en c' -f'', beide aflopend vanuit midden, aang.p. C-d', klav. opzij.
Restauratie: Alleen reparaties, want orgel is geheel in oorspr. staat.
- 25/8 '71. Leeftlang, offerte. 27/8, commentaar van Bolt daarop.
- Dec '71. Benoeming J.Klein-Bussink als adviseur, bleek later een misverstand.
- Febr '72. Aanvraag subsidie, gebr. antwoord 16/5 '72.
- 20/2 '73. Kok Soest, stuurt Bolt als bijlagen (die er niet zijn) van ingebruiknameberichten van Bathmen 1807, idem 1815, Meere, idem 1876 Holtgräve Jr. Orgel 1939 verplaatst, H.G.Holtgräve bouwde ook in Deventer doopsgez, ca 1900 verdwenen, en waarsch. in Heete, RK (dicht bij Bathmen).
- 10/4 '75. KV. Het orgel moet 1975 de kerk uit wegens kerkrestauratie.
- 2/5 '75. Nieuwe begroting Leeftlang. 5/6 '75 krijgen zij opdracht.
- 18/11 '75. Leeftlang, prijsopgaaf vrij pedaal.
- Okt '76. Rondom Bathmen's Oude Toren, Maandblad der Herv. Gemeente. Hierin artikel Bolt "het kerkorgel van Bathmen", ook over het vorige orgel: 1807 gebr. instrument gekocht (Boekzaal), "vervaardigd" door Schillink, dispositie, 1815 uitbr. Meere, disp., 1870 gebouw vergroot, daarna over het huidige orgel. (Ook het bericht uit 1815 komt uit de Boekzaal. Bolt schrijft dat er niet bij! vO).
- 10/12 '76. Bolt, samenvatting gesprek: Klank blijkt buitengewoon fraai te zijn. Aangehangen pedaal is alleen een beperking, als je grote orgelwerken wilt spelen. Fraaie klank is belangrijker dan veelheid aan mogelijkheden. De Trompet voldoet niet. Hierover komt overleg met OC en Rijksadviseur.
- Eind '76, geharrewar over meerkosten.
- 3/2 '77. Bolt aan KV, resumé besluiten vergadering 12/12 '76:
 1. restauratie goedgekeurd, voortreffelijk werk.
 2. Trompet is slecht van makelij, past niet, eerst enkele proefpijpen met nieuwe kelen en tongen.
 3. Meerkosten accepteren.
 4. Schuldvraag beschadigingen buiten discussie.
- 29/10 '76. Programma overdracht kerk en orgel.
- 7/8 '85. KV, rondschrjven. Over plannen uitbreiding met vrij pedaal met J.Klein Bussink als adviseur.
- 10/9 '85. OC aan KV. Orgelrestauratie is gesubsidiëerd. Er moet dus toestemming worden gevraagd aan mon.zorg. Dan kan Klein Bussink niet als adviseur optreden.
- Foto's, negatieven.

Geinventariseerd sept '93.

Blad met aantekeningen over orgel te Stolwijk naar map Stolwijk overgebracht.
Holtgräve 1867.

Het orgel in Bathmen is in 1994 weer gerestaureerd, nu door B&T (vO).

Baijum, Hervormde Kerk.

Correspondentie over dit orgel en "De Nederlands Hervormde Kerk Baijum", R. Strikwerda, Wolvega 1982, foto's.

Beerta. Negatieven.

Beetgum, Hervormde Kerk.

- Bestek juni 1860 ondertekend door kerkvoogden en orgelmakers P. van Oeckelen, C.A. van Oeckelen en H. van Oeckelen. Opvallend hierin: C-g''', 57 cancellen! (het orgel is 1861 opgeleverd).
- 9/2'74. OC, VA. Orgel 1861, kennelijk v.Oeckelen.
B 16, P 8, Hp 8, O 4, Nh 4, Q 3, O 2, Mxt 3-5 st bd, T 8.
Bovw Hp 8, Sal 8, P 4, VdG 8, Hf 8 dc, Splf 4, Wf 2, Clar 8, 1 op.pl.
2 afsl, vent, mank.b/d, C-g''' aangp C-d'. Lade in slechte staat etc, Sal is stom. B&T hebben orgel in onderhoud, maar hebben de eerste jaren geen gelegenheid.
- 15/6'76. OC, schrijven waaruit blijkt dat Bolt adviseur wordt.
- 27/10'76. Restauratieplan (zonder prijsopgaaf!) Vermeulen, Alkmaar.
- 27/12'78. Beschrijving orgel en prijsopgaaf restauratie B&T.
- 13/2'79. Bolt: Er zijn nu gelden beschikbaar. B&T willen het werk doen, voor de prijs die Vermeulen had opgegeven, hoewel zij deze veel te laag vinden.
- 23/3'79. B&T aanvaardt restauratieopdracht met enige beperkingen t.a.v. windvoorziening en frontpijpen.
- 3/11'79. Bolt, zeer gunstig eindoordeel werk B&T, met name ook herintonatie der beide tongwerken. Orgel behoort tot mooiste, door v.Oeckelen gemaakt.
- Uitnodiging overdracht gerestaureerde Kerkgebouw op 30/5'80.
- 19/5'90. OC, eindrapport restauratiewerkzaamheden B&T.
- Negatieven.

Geïnteriseerd 29/1'92 en okt'93. Heeft de OC een verkeerde datum (19/5'90) ingetypt of heeft B&T in '90 opnieuw restauratiewerkzaamheden verricht?

Bellingwolde, Hervormde kerk

- Kladaantekeningen over dit orgel, aangetroffen in map Zuidhorn, o.m. dispositie: Schniger/Freytag 1797.
B 16, P 8, Hp 8, O 4, Spf 4, Q 3, O 2, Mxt 4-6 st b/d (C 1 1/3 c 2 c' 3 1/5), T 8, V 8 (Dlc?).
Rf 8, P 4, Gedf 4, N 3, Wf 2, G b/d (op plaats 2 st), Vh 8 in stevelbl.
C-f''', C-d', schuifk.
- Negatieven.

Bennebroek, Hervormde Kerk.

- Fotocopiën meerdere reparatieplannen 1731, opgesteld door Hendrik van Giessen, "zoon van Gerard van Giessen, gewesene Orgelmaker tot Haarlem", één daarvan gedateerd 20/5'31.
- Idem bestek F. Moreau, Rotterdam 16/10-1731.
- Copieën reacties E.E.Veldcamps op plan Van Giessen 19/6-1731 en plan Moreau 19/11-1731.
- Copie bestek Müller 30/6-1742.
- Fotocopie tekening uit Gemeentemuseum Den Haag.
- 29/9'72. OC, VA. Beschrijving bestaande Dekker-orgel in oude kas:
I. B 16, P 8, Rf 8, V d'am 8, O 4, Fldlc 4, Pic 2, Co 3 st, BH 8, Trem.
II. Hp 8, VdG 8, Flh 4, N 2 2/3 (c), Wf 2, Sq 2 st, Trem.
Ped Sb 16, Opb 8. 3 norm k en 3 octkopp, C-f''', C-f'.
Geen kosten meer aan besteden. Nieuw orgel in oude kas.
Er is al contact met Bolt.
- 8/2'73. Bolt: Hij heeft met Steketee het orgel te Jubbega onderzocht. Advies: Aankopen voor f 7500.-
- 28/5'73. Steketee schrijft over enige mogelijkheden. Reactie Bolt hierop 4/6'73. Bij plaatsing binnenwerk Jubbega en vrij pedaal geen plaats voor bovenwerk.
- 17/11'73. KV: Besloten aankoop Jubbega. Volgens Steketee kan bij aangeh.p. wel een bovenwerk worden geplaatst.

- 13/12'73. Flentrop. Definitief plan (met bovenwerk) na overleg met Bolt. 18/12'73. Bolt idem.
 - Bolt mei 1974: Rapport betreffende de orgels van Bennebroek.
1680 4 voets orgel Hp 8, P 4, SO 2, Spf 2, Sxq 1-2 st, Mxt 1v, Trem, 4 balgen, kort octaaf.
Sesq: C 2 2/3, c' 2 2/3 1 3/5
1732 herstel na plannen v. Giessen en na advies E.E. Veldcamps door F. Moreau.
1742 geheel nieuw instrument Chr. Müller in oude kas, die tot 8 vt werd vergroot: P 8, Hp 8, O 4, F 4, Qf 3, Gh 2, Sxq dc, Mxt.
Ped B 8, Fl 4 (beide hout), Holf 2.
1925 geheel nieuw orgel Dekker achter oude front.
1974 aankoop binnenwerk uit Hervormde kerk Jubbega (Fr), aldaar 1911 geplaatst in een nieuwe kas met nieuwe klaviatuur:
CD-c'''' P 8, Hp 8, Vln 16, O 4, Q 3, O 2, F 4, Viool bas 8, Dlc dc.
(P 8 front zink, binnenp uit een kab.orgel, Violon nieuw, Viool uit oud metaal gemaakt.)
Bolt stelt voor: toevoeging Sxq, Mxt, Tr of Dlc bas, oude frp (van Bennebroek?) en 2de manuaal CDEFGA-c'''' Hf 8, Gh 4, Nh 2, Co, gecopiëerd naar bovenwerk Beverwijk, 2 ped.k. trem. P 8 uit Viool, kab.o.pijpen uit Jubbega niet gebruiken.
Bestek Müller 30/6 1742 uitgetypt.
 - Aantekeningen Bolt, o.m. inscripties.
 - 3/7'74. Bolt. Concept subsidie-aanvraag. Gebruikelijk antwoord ministerie 20/2'75, hierin de opmerking, dat ernaar gestreefd moet worden, dat de omvang van het bovenklavier gelijk wordt aan die van het hoofdwerk.
 - 24/12'75. Bolt. Toonhoogte bijna 1/2 toon boven normaal. Omvang II. wordt gelijk aan die van I.
 - 1976 correspondentie met firma Cramer over vaststellen oude kleuren en schilderen kas. 3/4 concept subdsidie-aanvraag hiervoor.
 - 22/4'76. Interessant schrijven Mon.zorg over de beide bouwperiodes der kas. Daarin stukje beschreven 18de eeus papier, kennelijk afkomstig uit een pijp.
 - 5/11'76. Programma ingebruikneming.
 - 9/11'76. Bolt: Restauratie tot grote tevredenheid voltooid. Extra lof voor de flexibele windvoorziening.
 - Z.d., anon. "De orgels van Bennebroek". Overzicht historie. Daarnaast een apart vel "Dispositie orgel Bennebroek":
I. (tenzij anders vermeld XVIIIa). P 8 (kantsl, G-h XIX frontp, Gabry?), Hp 8, O 4, F (ged) 4, Q 3, SO 2, Tn 2 st (nw), Mxt 3 st (nw), Dlc 8 b/d (bas nw).
II. (nw) Hp 8, Gh 4, Nh 2, Co 3 st dc nw, mensuren Beverwijk.
CD-c'''' , Aanghp C-d'.
 - Foto's, negatieven.
- Geïnteriseerd 29 en 30/1'92.

Bennekom, Hervormde Dorpskerk.

=====

Enige stukken handelen over zowel dit orgel als dat in de Ichtuskerk. Oorspronkelijk bevonden de stukken van beide orgels zich door elkaar in eenzelfde map.

- 21/4'65. OC VA. Leichel 1878.
I. B 16, P 8, VdG 8, Hp 8, O 4, Q 2 2/3, O 2, Mxt 3 st, Co 5 st dc. T 8.
II onderpos. Ged 8, Fug 8, Vxc 8, O 4, Rf 4, Gh 2, Spq 1 1/3, Trem.
Ped. Sb 16, OPb 8, Bz 16.
C-f'''' , C-d' , 3 kopp. Niet orig.: Vxc, Co, Spq, ped.reg.
Te betwijfelen of het orgel waard is, er grote bedragen aan te besteden: vervanging pneumatisch pedaal en andere wijzigingen ongedaan maken. Adv. Nieuw orgel.
- 10/8'66. De Koff, prijsopgave herstelwerkzaamheden: schoonmaak, anti-houtwormbehandeling, invoeren ped.klavier, etc.
- 27/6'67. Opdracht De Koff.

- 21'9'67. Bolt. Werk volgens offerte uitgevoerd. Lade was 1940 door De Koff gerestaureerd. Orgel maakt nu betere indruk, te overwegen nog wat aanvullend werk te doen verrichten.
 - 28/9'67. KV wil mondelinge toelichting op vorige.
 - 6/10'67. OC sluit zich bij mening Bolt aan. Kosten moeten beperkt blijven.
- Geïnteriseerd 11/3'93.

Bennekom, Hervormde Ichtuskerk.

=====

Oorspronkelijk bevonden zich de stukken over Dorpskerk en Ichtuskerk door elkaar in één map.

- 21/4'65 OC, VA. De bezette kerkruimte heeft waarschijnlijk te weinig nagalm. Voorzieningen aan plafond aanbevolen, voor orgel geprojecteerde ruimte is ongeschikt. Orgel aanbevolen van het type der Vierdag-orgels in Domburg, Herv.k. en Haren, vrijgem.Geref.
 - Z.d. vergelijkend overzicht prijzen Vierdag, Leeflang, Bakker & T, De Koff en Reil.
 - 1/2 en 4/2'66. De Koff, offertes.
 - 5/2'66. Anon, kennelijk Bolt, commentaar op de offertes. Die van 4/2 op zijn verzoek gemaakt, omdat hij geen Qd 8 op het pedaal wilde.
 - 18/3 en 4/4'66. Concept contract en contract met De Koff.
 - 18/4'67. OC, persbericht over ingebruikneming op 19/4. Hieruit blijkt de definitieve dispositie:
P 8, Rf 8, O 4, SO 2, Sxq 2 st dc, Mxt 3-4 st.
Brstw Ged 8, Gedf 4, O 2, Sp 2, Reg 8, Trem. Ped B 16, O 8.
Geen kl. omvang genoemd. In de offertes: C-f''', C-d'
 - 25/4'67. Bolt, keuringsrapport. Uiterlijk aantrekkelijk, op bewonderenwaardige wijze 13 stemmen in kleine kastje ondergebracht, moderne windvoorziening, waardoor tremulant onbevredigend werkt. Veel lof over intonatie, klankkwaliteit "boven het gemiddelde niveau, dat heden ten dage wordt bereikt door die orgelbouwers, die de beste van ons land (heten te) zijn". Tongwerk doet niet onder voor gelijksoortige nederlandse maar is wel voor verbetering vatbaar. Nog 2 wensen: verbetering acoustiek, artistiek verantwoorde oplossing voor het verlichtingsprobleem.
 - 9/6'67. OC idem.
- Geïnteriseerd 3/11'93. Samenstelling Mxt in de offertes: C 1 1/2 .. c'' 4 zonder dbkoren.

Bergen op Zoom, Ev. Luth. Kerk.

=====

- Copie Broekhuizen B18.
- Copie brochure over Ev. Lutherse Gemeente te Bergen op Zoom en haar orgel door A.K. van der Meij.
- 11/5'77. De Graaf, Beschrijving orgel en offerte betreffende restauratie. In windlade: C.J.Rogier 1857.
1863 Gekocht van Kam/vdM door Luth. gemeente. Het voorm. orgel was in 1826 gekocht van de Waalse gemeente (zie Boekzael 1805 I, p 101/02) en gepl. door P.Wannowitz te Gouda. Dispositie was vlgs opgave Rogier:
Hp 8 b/d, P 8 dc, P 4 d, O 4 b, F 4 b/d, P 2 b, O 2 d, Q 3 b/d, Co 4 st dc.
Huidige instr. 1939 naar nw kerk.
Massief eiken plaat op windl., onderzijde papier. Lade zeer lek. Klav. achter.
P 8 b/d (af D, Ds-d grenen open), P 4 b/d (deel in fr), Hp 8 (C-ds eiken, af c' roerfl.) F 4 (Rf, 6 kl.p. cil. open), Qf 3 (Rf, 13 kl.p. cil. open), F 2 (Rf, 24 p. cil. open), T 8 (metalen st.). C-f''', aangehp C-h.
(Wat D van P 8 voor pijp is, is dan niet duidelijk vO)
- 26/7'78. Subsidie-aanvraag.
- 18/1'81. Programma ingebruikneming. Orgel bespeeld door W.Mudde.
- Z.d. A.K. vd Meij, over de Evangelisch- Lutherse Gemeente te Bergen op Zoom en haar orgel. Hierin dezelfde disp. als in de beschrijving De Graaf.

- 31/1'81. Bolt, eindoordeel: Voortreffelijk restauratiewerk van De Graaf. Vooral windladeherstel, lade in Zuidelijke factuur met kleine cancelinhoud en met originele bovenplaat, bestaande uit 4 eiken planken, die is gehandhaafd. Er moest een schokbalgje worden aangebracht, winddruk 72 mm.
- Negatieven.

Geïnterviewd jan'92 en okt'93.

Berghuizen, Herv. Kerk.

=====

Het Amoor-orgel in de Geref. Kerk te Ruinerwold is in restauratie bij Flentrop en zal worden geplaatst in de Herv. Kerk te B. Deze opmerking uit 1987 of iets eerder vonden wij in de map Eexta.

Berkel-Rodenrijs.

=====

- 31/7'70. OC: In principe het beste, dat Erné de zaak blijft begeleiden. Hij wil niet met Reil werken. In dat geval andere adviseur kiezen.
- 16/10'70. Bolt. Hij accepteert het adviseurschap.
- 5/2'71. Bolt: verplaatsing windvoorziening goedgekeurd. Misschien moet er in de toekomst een sterkere motor worden geplaatst, omdat er nu een kleinere balg (in het orgel) is.
- 8/3'71. OC. Eindrapport betr. nieuwe windvoorziening. Soms optredende trillingen zijn acceptabel.
- 2/11'79. OC. Verslag onderzoek. Orgel gebouwd door Reil Sr, later verbeterd door Gebr. Reil en in 1970 windvoorziening gewijzigd wegens torenrestauratie. Turbulenties motor zetten zich voort in de balg wegens te korte afstand. Verbetering mogelijk, maar het is de vraag of het orgel dit waard is. Reactie op allerlei opmerkingen van een organist. Niet gewenst, andere orgelmaker erbij te halen.
- 3/6'84. Bolt: Kerk moet worden gerestaureerd. Orgel (uit 50ger jaren) niet waard er veel kosten aan te besteden. Betoog over ambachtelijke orgelbouw, die destijds moeizaam op gang kwam. Orgel 1956 uitgebreid met rugwerk op voor die tijd smakvolle wijze. 2 mogelijkheden te overwegen: In bestaande kassen nieuw orgel of weer 1 klav. balustradeorgel ervan maken.
- Samenvatting gesprek OC en KV 20/5'87. Er was opdracht gegeven aan Nijssse (bij wie het gedemonteerde orgel was opgeslagen) voor bouw nieuw orgel met gebruik van wat oud materiaal. OC zegt: Nijssse nog niet zonder meer aan te bevelen. Vooral tongwerken zwak. Scheurwater (jaren lang gewerkt bij Eminent) als adviseur onbekend bij OC. OC zal nieuw VR opmaken. Orgel ligt bij Nijssse.
- 4/11'87. OC. Jammer dat er geen weg terug is. Er komt wel een eindkeuring.
- Aantekeningen uit HO 1889: orgel 1889 J. v. Gelder, dispositie en aantekeningen die kennelijk aan Broekhuizen B33 ontleend zijn: In 1801 gelegenheid aanschaf orgel van H. Knipscheer, voor een doopsgezinde kerk vervaardigd. In stemmental verdubbeld. Disp vlgs Broekhuizen. Op een kladje Bolt staat nog: 1889 StWV en Boekzaal 1810 dl II pag 555.

Geïnterviewd okt'93. Wat betreft het laatstgenoemde kladje: In 1889 komen geen orgelberichten voor in StWV. In de heruitgave der orgelberichten in StWV komt Berkel-Rodenrijs niet voor. In Boekzaal 1810 II, p 555/57: 14 okt orgel in 1801 door H. Knipscheer gemaakt door dezelfde maker geplaatst en met onderwerk uitgebreid, nieuw front. Dispositie onduidelijk weergegeven; deze lijkt op die bij Broekhuizen, die minder stemmen geeft. v0.

Berkhout. Negatieven.

=====

Berlikum (Fr), Hervormde Kerk.

=====

- Mededelingen Knock en Broekhuizen, overgetypt, ook kanttekening van Jan Zwart: "B.S. III-71, Boekzaal Aug 1780 (276), zie Knock bl 11, zie Hesse bl 50".
 - Fotocopieën uit Boekzaal 1780 en 1854.
 - Fotocopie deel van "Tweetal Leerredenen" t.g.v. nieuwe kerk en nieuw orgel, beschrijving orgel gelijkluidend aan die in Boekzaal 1780.
 - Fotocopieën rekeningen 1777-82.
 - Prijsopgave P. van Dam, Firma L. van Dam & Zonen, Leeuwarden, 1929.
 - Dec 1948. Bestek vroegere restauratie Reil (orig. doorslag) met aanvulling (fotocopie) 12 sept '49.
 - 17/1 '72. OC, VR.
 - 6/8 '76. Bolt aan arch. Lautenbach: Prijzen Reil redelijk, tamelijk ingrijpende restauratie. Stelpost: Man II dwars in de kas.
 - 10/1 '78. Prijsopgave Reil (reconstructie 1780 zonder II).
 - 1978, Bolt, "De Historie van het orgel in de Hervormde Kerk van Berlikum (Fr)"... 1780 Mitterreither, Leiden (inscr. lade). 1854 W.Hardorf, uitbr. met boww. 1929 V. Dam plaatst reg. op opengevallen plaatsen in Hw en voegt Ped.Subbas toe. 1949 rest. Reil.
- Opgaven Knock en Broekhuizen (met aant. J.Zwart), ook geschreven versies hiervan aanwezig.
- Beschrijving orgel: Windvoorziening, mechaniek en klaviatuur, front en kas, laden (resp. diatonisch naar buiten aflopend en chromatisch), disp.:
- P 8, B 16 (vD deel pneum. en ook in ped. speelb), Hp 8, O 4, Q 3 (H?/R), Vln 8 (vD af c op pl Q 3), Rf 4, SO 2, Co 4st, Mxt 3-4 st, T bd 8.
- Boww Fldlc 8 (H), VdG 8 (H), F 4 (1854/1780, bas vD (dus niet 1854?), dc M van 1' afk.), Gh 2 M), Sxq 2 st R).
- Mxt (tussen haakjes wat verdwenen is):
- | | | | | | | |
|--------|-------|-------|-------|-------|-----|-----|
| C | 2 | 1 1/3 | 1 | (1) | | |
| c' | 4 | 2 2/3 | 2 | 1 1/3 | (1) | |
| c'' | 5 1/3 | 4 | (4) | 2 2/3 | 2 | (2) |
| Cornet | 8 | 4 | 2 2/3 | 1 3/5 | | |
- Restauratie: Reconstructie 1780 of 1854. Eerste heeft voorkeur (ook suggesties voor wijze van restaureren), 1978 Kl.Bolt. Allerlei aantekeningen hierin. Ook kladversie hiervoor in hand Bolt.
- 5/2 '79. Lautenbach: Terug naar 1780 stuit op weerstanden.
 - 21/2 '79. Opdracht Reil.
 - Uitnodiging ingebr.n. kerk op 8/3 '80.
 - Een studie: "Johannes Josephus Mittereither en de Geschiedenis van het Mittereiter-orgel in de Hervormde Kerk te Berlikum" van Ulbe Praager, 3c.
 - Aanvulling en verbetering Historie van ... na bezoek '76 aan orgel, Albert Reil. Fotocopie geschreven stuk.
 - Uitgebreide mensuurtabellen van Reil.
 - Correspondentie over kerkverwarming 1980.
 - 16/1 '81. Bolt, eindoordeel: Ingebruikneming 14/12 '80. Reconstructie, ook toonhoogte, 2 nieuwe tongwerken naar die in Zaandam RK, nieuwe stemmen bijzonder fraai, tongwerken iets minder. Te hopen, dat voor de ernstige problemen met de temperatuur en de relatieve vochtigheidsgraad een definitieve oplossing wordt gevonden.
 - 18/2 '81. OC, Keuringsrapport (zat in een andere map): Juiste keuze, de Hardorf-uitbreiding ongedaan te maken. Stijlvolle restauratie, nieuwe registers uitstekend geslaagd, ook de tongwerken.
 - Negatieven.

Geïnterviewd jan '92 en okt '93. Wat mij opviel: Drie foto's van het orgel in de scriptie van Ulbe Praager: Eerste vóór restauratie met veel snijwerk aan de zijanten, overeenkomend met foto reeds in Utrechts archief aanwezig, tweede gedurende

restauratie, waarbij dit snijwerk ontbreekt (ook aldus in krantenverslag ingebruikneming), derde met geheel ander snijwerk. v0.

Bern Münster, koororgel.

 Programma ingebruikneming, 27/3-1982, afkomstig uit map Uithuizen.

Beukema, W.K., orgelreparateur. Zie Meijer.

 Beusichem, Hervormde Kerk, voormalig orgel.

 Zie Zuidlaren, waar zich het orgel thans bevindt.

Beverwijk, Doopsgezinde Kerk.

 Een los stencil over dit orgel, hieruit:

1892 J. van Gelder (opgericht 1872) te Leiden.

1912 overgeplaatst naar nieuw gebouwde kerk.

P 8, G 8, B 8, O 4, Harmoniek 4, Celeste, O 2, Clar 8 b/d (doorsl), C-f''', aangeh p C-d', vrijwel ongewijzigd bewaard gebleven.

Beverwijk, Hervormde Kerk.

Map met historische stukken

- Fotocopieën 18de eeuwse stukken, genummerd 1, 2, 4, 5 en 8 t/m 11:
 1. Een titelpagina, mogelijk van nr 10.
 2. 23/6-1756 sollicitatie tot organist: Joh. Frederik Richter, organist Luth. Kerk en klokkenist van de stad Breda.
 4. Aanstelling balkentrappier met instructie, 2 exemplaren in verschillende hand.
 5. Instructie voor de aan te stellen organist, 2/6 1756.
 8. Ook een instructie als nr 5.
 9. Lijst sollicitanten voor organist 1756.
 10. Stuk over diverse onderwerpen o.m. tractement organist, de wijze waarop deze benoemd moet worden, de wens dat er een instructie voor de organist komt.
 11. Contract 17/5-1794 H.H.Hess betreffende schoonmaak.
- Fotocopie contract Müller, juli 1759 betreffende onderhoud (Het contract met Müller t.a.v. de bouw is er niet, wel prijsopgaven betr. schilderwerk).
- Fotocopie deel Nederlandse Jaerboeken 1756, weergegeven in "De Mixtuur" nr 38, mrt 1982, p 289-92.
- Dispositie naar Hess.
- Fotocopie pag 54 t/m 56, 59 t/m 61, 63 uit ...?
- Fotocopie Broekhuizen.
- Fotocopie uit geschreven stuk over kerkelijke goederen, over restauratieplannen 1870 door Gabry en 1882 Knipscheer, in beide gevallen met bemoeienis van Bastiaans.
- Aantekeningen Bolt uit notulen kerkeraad over werkzaamheden 1846 door Meere, notulen KV 1869-70 over plannen Gabry en Knipscheer, idem 1881-84 en 1901-02 over werkzaamheden Van Ingen, ook over orgel Kapelkerk Alkmaar.
- Fotocopie nieuwe opgave Flentrop over te verrichten werkzaamheden 6/1-1936, gevolgd door nieuwe prijsopgave 27/2.
- Overzicht historie tot 1983, beschrijving orgel, stencil.

Stukken 1974-1985

- Mrt '74. Bolt. Rapport betreffende het orgel in de Grote Kerk te Beverwijk, hierin de archivalia uitgetypt, ook veel gegevens over organisten.

1756 Chr. Müller, gekeurd door Johannes Radeker. Front afwijkend van andere Müller-orgels (meer in de breedte), Pr 16 dc in bovenfront. Ped.laden in onderkas.

1794 H.H.Hess schoonmaak.

1846 Meere, "vernieuwd en verfraaid", ingebr.n. 22/11'46 (Boekz).

1937 rest. Flentrop. Orgel wijkt in volgende opzichten van origineel af: Tongen niet origineel, bekens man.trompet en van alle ped.tongen, kelen Voxh. Gh 4 uit 1937, copie Haarlem ter verv. 19de eeuws reg. VdG (1846 of eerder) ipv Schalmei. Desondanks klank helder en snijdend.

Onder Man. P 8, Rf 8, O 4, Q 3, SO 2, Sxq, Mxt, T 8.

Ped C-c'. P 8, B 16, O 4, Wf 2, Fag 16, T 8.

BovMan. P 16 dc, Rf 8, Qd 8, Gh 4, Nh 2, Co dc, Vh, Sch (thans VdG).

Man. pr 4, 3 en 2 oorspr. dc db, db koor 8' stamt uit '37.

Man. C-c''', ped. C-c'.

Mixtuur:

C	2	1 1/3	1	2/3		
F	2 2/3	2	1 1/3	1		
g	4	2 2/3	2	1 1/3		
c'	5 1/3	4	2 2/3	2	2	
c''	8	5 1/3	4	2 2/3	2	2
Co	4	2 2/3	2	1 3/5		

Mag.b. 1896 of eerder.

Trem. (later) buiten werking.

Grenen kas.

Restauratie: windlade, die in zeer slechte staat is, verwijdering invoeringen, toetsen in stijl Müller verbeteren, handhaving balgen?, verwijdering reguleur bov.w., evt. verv. Gamba door Schalmei, terugpl. Gr.Oct. Qd op lade, herstel dbkoren, tongw. zo nodig in Müller maten herstellen, experimenteren met intonatie labialen, herstel profilering consoles (in kader kerkrestauratie).

Uitgetypte archiefstukken.

- 1974. Corresp. waaruit blijkt dat Bolt adviseur wordt, subs. aanvraag, over het feit dat M.A.Vente al eerder adviseur was en zich in '65/66 met voorbereiding restauratie heeft bezig gehouden en over zijn declaratie. Ook in '79 is hierover nog correspondentie.
- 7/3'74. Flentrop, offerte
- 22/11'75. Bolt: Het ped.klavier, het enig bewaard gebleven exemplaar van Müller in bezit van Milo, Vierhouten. Het is voor f 3500 van hem overgenomen.
- 22/10'76. Flentrop. Restauratieplan met begroting. Hij wil de Gemsh 4' vervangen.
- 17/11'79. Bolt, aan de architect H.W.v.Kempen, over bepleistering en beschildering.
- 1983. Correspondentie over schilderwerk aan orgel en subsidie daarvoor.
- 4/12'80. Flentrop detaillering restauratie (gr.deels gelijk aan die van 22/10'76), nieuwe prijsopgave.
- 19/12'80. Bolt aan Van Kempen. Hij is zeer geschrokken, omdat gips is toegepast, 16/1'81 antwoordt v.Kempen. Hierin interessante gegevens over oude en moderne wijze van werken.
- Fotocopie, verm. van hoes gramm.plaat. Geschiedenis, zeer veel gelijkend op die in het rapport, maar beknopter.
- 14/1'81. Steketee (Flentrop): Over meerkosten wegens gebruik oude pedaalklavier, handhaving sponsels (opspieën), wijziging plan windvoorziening, vernieuwing versuikerde pijpvoeten, zorgvuldige intonatie.
- Verslag bespreking in Zeist 20/6'81. Over plaats CV-ketel en balgenstoel, mogelijk te duur herstel der consoles onder het orgelbalkon.
- 22/6'81. Anoniem, gezien de inhoud van organist W.Wijting. Beschrijving vóór demontage. Veel suggesties wat wel en niet gedaan moet worden, zorg over het vernielen van het originele balgenhok. Hij biedt oude spaanbalgen die hij nog heeft aan.
- 14/11'81. Bolt. Over planning werkzaamheden, verhindering geluidsoverlast CV-ketel, temperatuurmetingen, schilderen kas.
- 21/5'82. Thans vastgesteld, dat veel pijpen niet meer op hun plaats staan en zijn afgesneden. Koppel uit 1936 moet worden vervangen.

- 14/7'82. Bolt: Begroting niet overschreden tgv handhaven Gh 4, aparte balg voor Man II niet nodig. Jammer dat herstel oorspr. beschildering rond klaviatuur niet mogelijk is.
- 27/5'83. Programma ingebr.neming orgel.
- 1/8'83. Bolt, eindoordeel. Aan 3 voorwaarden voor optimaal klankresultaat is voldaan: 1. Oorspr. bouwer, 2. vooraanstaande restaurateur, 3. Dank zij kerkrestaurateurs voortreffelijke acoustiek. Er moest opnieuw worden geïntoneerd door toonh.verandering der pijpen. Desondanks "Ruig dorpsorgel-plenum" behouden. Ook tongwerken zeer goed, enige reserve t.a.v. Schalmey. Twee oude spaanbalgen kwamen ter beschikking. Nog geen middelen de bruine verflaag uit 1902 te verwijderen.
- 5/8'83. OC, eindrapport. Wind iets te zeer flexibel. Nieuwe Schalmey heeft karakter van Echo-Trompet.
- Z.d. Anon. "Het orgel in de ... Beverwijk", anoniem, gaat historisch t/m 1983.
- 1984/85. Geschrijf over kosten, ontstaan, doordat de CV ketel op de verkeerde plaats is gebouwd.
- 12/6'85. W.Wijting. Enige wensen: wat aan het orgel moet worden gedaan.
- Foto's, negatieven.

Geïntariseerd jan'92 en okt'93 en wegens grote aantal stukken over twee mappen verdeeld. Er bevonden zich - kennelijk wegens de acoustische problemen - krantenkipsels over mislukte kerkrestauraties in de prov. Groningen. Overgebracht naar map Groningen, provincie.

Birdaard. Foto's.

=====

Bleiswijk, Hervormde Kerk.

=====

- Fotocopie blad met nagetekende inscripties.
- Fotocopieën stukken betreffende vergaderingen rond 1840, genummerd 1 t/m 19.
- 1850 of later. Fotocopie "Reglement betrekkelijk het Orgel in de Hervormde Kerk te Bleiswijk".
- Fotocopie stukken genummerd 57, 58, 59, onvolledig, geen ondertekening, ongedateerd, 1850 of later.
- Fotocopie "Reglement op het orgel in de Hervormde Kerk te Bleiswijk", 15 aug 1841, genummerd 55, 56.
- Jun'71. Bolt. "Rapport betreffende het orgel in de Nederlands Hervormde Kerk te Bleiswijk", waarin alle archiefstukken uitgetypt 1842 L. vd Brink en Zonen, Amsterdam, (bijgeschreven allerlei maten), 1950 veranderingen door de orgelmaker Olieman te Rotterdam, 1 toon verhoogd door afsnijden en stemkrullen, 8 en 2' koor aan cornet toegevoegd en verhoogd opgesteld op pneumatische lade. Deel 16' op pneum. lade om transmissie mogelijk te maken. Toen (of eerder) pedaaltoetsen verlengd. Orgel moest gedemonteerd wegens kerkrestauratie.

Huidige staat: Windvoorziening, laden, mechaniek, klaviatuur, kas en front, pijpwerk.

P 8, B 16, O 4, Hp 8, F 4, Q 3, O 2, Mxt, Co.

II. B 8, Fiool d Gambe dc, P 4 b/d, Fldous 4, Gh 2 b/d (cil).

C-f''', C-c' was aangeh maar ped. 1950, 80 mm, 2 oct. B 16 pneum.

Mxt

C	1	2/3		
c	2	1 1/3		
c'	4	2 2/3	2	
c''	8	5 1/3	4	2 2/3
Co was	4	2 2/3	1 3/5	

80 mm winddruk.

Rest.plan: Herstel laden en mechaniek, oorspr. toonhoogte, nieuwe reg.opschriften, verwijdering pneumatiek. Evt. Sb 16 in balgenhok.

Uitgetypte verslagen van vergaderingen 1840, '41, '42, '44. Contract febr. 1842.

- 9/8'71. De Graaf, offerte.
- Sept'71. Organist E. Kraayenbos wil alle mogelijke uitbreidingen (Bazuin, Scherp, etc. op aparte lade op de balgenkast) en de pneumatische toevoegsels handhaven.
- 10/10'71. Bolt. Zeer scherpe reactie hierop.
- 4/12'71. Subs.aanvraag.
- Apr'72. Correspondentie, waaruit blijkt, dat de KV buiten de OC om met Bolt in contact is gekomen. Goedkeuring van het provinciaal toezicht is in Bleiswijk niet nodig.
- 8/3'73. Anoniem (De Graaf?) nieuwe prijsopgave.
- 15/9'73. Opdracht De Graaf.
- Verslag bouwvergadering 20/2'74.
- 14/2'75. Subsidietoezegging.
- 7/2'76. De Graaf: 2 mogelijkheden "vrij pedaal": 1. Nw. Sb 16 in balgenhok, 2. B 16 in 2 fasen (voor 17 laagste tonen), 3. mechanische transmissie maken, mogelijk omdat de 24 grootste pijpen op aparte stok staan. Op 26/4 opdracht KV toevoeging 8' in pedaal, 5/5 Bolt en Wiersma niet accoord met 8' wel met transmissie 16'. Zie verder 12/3'79.
- Stukken over schilderwerk.
- 6/3'77. Programma ingebruikneming.
- 12/3'79. Bolt. Restauratie uiterst bekwaam en zorgvuldig uitgevoerd; het instrument blijkt uitermate fraai en delicaat van klank te zijn. mech. transmissie 16' pedaal gemaakt. Hechthoutplaten op lade aangebracht, desondanks voorzichtig stoken. Er is geen goede ventilatie. Winddruk 69 mm. Lelijke verflaag verwijderd, oorspr. kleur hersteld.
- Foto's, negatieven.

Geïnterpreteerd 5/2-1992. Uit eigen archief (vO): B 16 was voor de restauratie gedeeld (b/d), of dat nog zo is, is niet duidelijk.

Blijham. Negatieven.

=====

Bloemendaal, Hervormde Kerk.

=====

In map Drongelen staat: 1958 v.Leeuwen.

I. P 8, Rf 8, O 4, Sq dc, Mxt. II. Hp 8, Gedf 4, N 3, P 2, Op.pl. Ped Sb 16.

Ze krijgen nu (in een kerk uit 1636) een orgel uit 1760. Mogelijkheid van overname van het vL-orgel meermalen genoemd. Zie: Ede De Ark, Drongelen.

Blokzijl, Hervormde Kerk.

=====

Zie opmerking in brief 21/5'65 in map Spijkenisse.

Blötz, Hendrik, Orgelmaker.

=====

Enkele gegevens over Blötz, van A.J. Gierveld aan Kl. Bolt, aangetroffen in map Winschoten, Lutherse Kerk.

Over Winschoten en over reparaties aan Amsterdamse orgels, als opvolger van Pieter Müller.

Bodegraven, Hervormde Kerk.

=====

- Fotocopie uit onbekend artikel, disposities Bodegraven uit 1761, 1772 (J.Hess) , 1794 (voorstel Bätz), 1849 (v.Rossum), 1925 (De Koff).
1761: P 8, Hp 8, T 8 dc, T 8 b, Pr of Princ dc 16, N 3, O 4, F 4, SO 2, Q 1 1/2, Suf1 1, Trn, Sxq 2 p. dc/b, Mxt 2,3,4 p, Co 4 pijpen dc, Traml.
1794 voorstel Bätz, gedeeltelijk uitgevoerd, disp. niet geheel duidelijk.
1849, nog te zien op orgel:
P 8, O 4, F 4, Gh 2, Mxt 2,3,4 st, QP 3, Mxt 2, B 16, Hp 8, N 3, Co 4, Salt 8, Flaj 1, O 2, T 8 b/d, Trem.
- 1925:
I. P 8, B 16, VdG 8, Rf 8, Gh 4, O 4, O 2, Co 5, Mxt 5, T 8.
II. VP 8, VxC 8, Gh 8, Sal 8, Hf 8, Flharmoniek 4, Sxq 2, Hb 2.
Ped. Sb 16 Ob 8 3 kopp, mech. Calc, Trem, 3 kopp.
- Fotocopieën uit HO dec '71 en De Mixtuur dec '83.
- Krantenknipsels: Orgel ging vooroverhellen, moest 1983 worden gedemonteerd.
- 8/6 '85. Bolt: Orgel gedemonteerd, 1970 vervaardigd door niet meer bestaand orgelassemlagebedrijf, oude kas en klaviatuur op treurige wijze verminkt, herplaatsing verantwoord voor niet te hoge prijs.
- Mei '86. Bolt, nogmaals een beoordeling.
- 30/6 '86. Bolt over herstel kas, plaatsing frontpijpen in juiste mensuur en mogelijkheid de klaviatuur te herstellen of reconstrueren. Schatting kosten.
- Overige stukken 1987 en eerder over demontage, hulpacties en restauratie van het orgel, dat door vd Linde, Leiderdorp in 1971 was gebouwd in de bestaande Hess-kas, 22/8-1987 weer in gebruik genomen na herstel door BAG. Bolt wilde het niet inspelen. Hij was voorstander van een nieuw orgel, eventueel tijdelijk herplaatsing. Ook offertes Kramer en Leeftlang en stukken over schilderwerk.
- 9/9 '87. Bolt, eindoordeel. Werk door BAG/Hagendoorn op deskundige wijze uitgevoerd. Ook enkele kleine correcties aangebracht, orgel functioneert nu redelijk. Als eens financiële middelen beschikbaar komen: nieuw orgel.
- 23/9 '87. OC: Orgel onder de maat, maar dat treft BAG niet, werk uit '71 beneden niveau. Geen verband met fraaie historische kas.
- Fotocopieën uit HO jg 67, p 344 en 349, "De Mixtuur" nr 1, p 12-15, OV febr '83, Jongepier LNO, Leids Nieuwsblad 5/10-1985, over Hess-orgels (deze laatste naar map Hess overgebracht), overige krantenknipsels.

Geïnteriseerd 5/2-1992.

Kerk en Muziek mei/jun '85 (artikel over Kramer) naar map Kramer overgebracht. De disp. uit 1843, die vóór 1971 nog bij de oude klaviatuur was af te lezen en die ik (vO) ooit heb genoteerd, bevatte geen Trem, maar Ventiel. Wat betr. disp. 1925: Hb moet zijn: 8' vO.

Boerakker, Gereformeerde Kerk.

=====

- Kladaantekeningen met opschrift "Boerakker", die zich bevonden in de map Godlinze.
- Opgave (van Dorgelo) van bericht Broekhuizen over Dokkum RK.
- Fotocopie bijlage bij brief van M.Kurpershoek, Amersfoort (alleen de bijlage is aanwezig) met historische gegevens, die ook in de overige stukken voorkomen en iets over het orgel te Sexbierum, zie aldaar:
1808 grote verbouwing A. van Gruisen, daarna geplaatst in Dokkum R.K., 1872 verbouwing en plaatsing in nieuwe RK kerk aldaar.
1883 naar Enumatil Geref.
1923 naar Boerakker Geref.
1930 naar nieuwe kerk aldaar: P 8, P 4, O 2, Hp 8, F 4, B 16, Viola 8, laangehp.
- 1/11 '75. Bolt verstrekt enige inlichtingen over het orgel XVIIIIB/XIXB in desolate staat, subsidie-(on)mogelijkheden.
- 27/11 '75. Bolt, nadere inlichtingen.
- Zeer veel losse aantekeningen.

- 24/12'77. Drs V.H.M.Timmer. Map met historische gegevens en verslag technisch onderzoek.
- Mei'78. Drs V.H.M.Timmer en K.Bolt, Restauratierapport Orgel Boerakker Gereformeerde Kerk.
 - In een handschrift: "Brantgum 1840, orgel vorige eeuw verkocht aan RK Schuilkerk Dokkum.
 - Broekhuizen zegt over Dokkum: 1808 A.v.Gruissen:
 - P 4, Hp 8, F 4, ged spreekt in de bas Hp 8, Q 3, Spf 1 1/2.
 - Ged 8 moet zijn P 8 dc, O 2 vergeten.
 - 1872 orgel naar nw kerk (Cuypers), onderbouw aangebracht (was eerst balustr.orgel, klav, achter), kl. opzij en andere wijzigingen.
 - 1883 verkocht aan Enumatil Geref.
 - 1923 verkocht aan Geref te B.
 - 1930 naar nw k. te B.
 - 1954 wijz. (door Reitsma uit Kommerzijl?) naar voorstel van Leenhuis.
 - 1959 rep. Opten.
 - Klav. links, oorspr, achter, lade v.Gruizen.
 - Er zijn 3 soorten pijpwerk: XVII, zuidelijke factuur, XIXa v.Gruizen, v.Dam P 4, P 8 (C-H in Hp), Hp 8, O 2, F 4 (alle mog.p.inscr. Wf 2), B 16 V 8 (vDam). In alle reg. op laatste na fragmenten XVII.
 - C-f''', modern aangehP C-f.
 - Restaur.voorstel.
 - Blad met aanvullingen en correcties: Overplaatsing naar Enumatil waarsch. niet door v.Dam maar door Ypma uitgevoerd.
- 19/6'78. Reil, waarin beschrijving toekomstige situatie:
 - P 4, P 8 dc (gr. en kl. oct. van later datum verwijderen), Hp 8 (gr.oct. vernieuwen), O 2, Spq 1-2 st. (ipv F 4 die van latere datum is), B 16 dc (kl oct verwijderen).
 - Sleep 7 verwijderen (is niet origineel en zit in de weg).
- 28/6'78. Bolt, concept subsidieaanvraag.
- Het orgel in de gereformeerde kerk te Boerakker, publicatie Stichting Groningen Orgelland. Front lijkt op werk van Swartsburg. Verder gegevens over v.Gruisen, ontleend aan Gierveld.
- 26/9'84. Nieuwe prijsopgave Reil.
- 24/10'84. Subsidieaanvraag, nu bij de gemeente.
- 8/10'85. Offerte M. Ruiters (3 plannen: nieuw orgel, restaureren zonder meer, uitbreiding).
- 10/10'85. Offertes Hendriksen/R. en Bakker & T.
- 20/11'85. Timmer zet aan de pl.C nog eens uitvoerig zijn mening uiteen.
- Negatieven.

Adviseurs waren Kl.Bolt en drs Victor Timmer. Het blijkt niet, dat een restauratie inderdaad heeft plaatsgevonden.

Geïnterviewd 5/2-1992.

Boertange. harmonium, foto.

=====

Bolsward, Doopsgezinde Kerk. Negatieven.

=====

Bolt.

- "Lopende zaken van de liggende Bolt": Broek in Waterland, Heemstede, Sliedrecht, Oostwold, Losser, Velp, Meeden, Lopikerkapel.
- Lijsten met telefoonnummers van alle mogelijke "orgeladressen" en met korte aantekeningen, zoals "geen mogelijkheid", "toestemming vragen monumentenzorg".
- 2/1'90. Stencil huwelijksdienst Margarete en Klaas Bolt.
- Recensies over bespelingen van Bolt. Enkele, niet door Bolt gespeeld, in map van betreffende kerk gedeponereerd.
- Een nummer van Mens en Melodie, met artikel over Kl. Bolt als winnaar van het Haarlemse concours.
- Map over cursussen.
- Verzoek stageverslag te mogen maken van dienst in de Bavo, E.N. van Bruggen, afk. uit map Leiden Waalse kerk.
- Geschreven stuk (concept voor lezing?): "Oude orgels en akoestiek in gerestaureerde kerken". Haarlem Bavo en Der Aa-kerk Groningen zeer goed voor zowel spraak als muziek. Mislukkingen door restauraties, zoals in Krewerd, zijn vooral het gevolg van aanleggen betonvloer. In Noordbroek heeft Offringa hier nu van afgezien, etc.
- Een ansichtkaart van Dr Ing Albrecht Wolf (uit map Krewerd).
- Gegevens over kerkliederen (afk. uit map Ravenswaay).
- Lijst van 19de eeuwse orgels met namen bouwer, restaurateur, etc. aangetroffen in map Voorst. Dit zijn: Uitgeest, Schellinkhout, Westerblokker, Venhuisen, Tjamsweer, Abbekerk, Bathmen, Beetgum, Eexta (doorgeschrapt), Garnwerd, Gar... (onleesbaar, v.Oeckelen), Hippolythushoef (doorgeschrapt), Middelbert, Nieuw Beerta, Nieuw Buinen, Noordwijkerhout, Oosterend, Oostwold, Oostzaan, Wildervank.
- 2 foto's met verschillende personen (met naam), afk. uit map Etten-Leur, RK. Veel andere foto's niet orgels betreffende.
- Foto's en negatieven van barokke beeldjes.

Bij de posters:

- 13/7'56. Diploma, betr. wisselprijs.
- 12/7'57. Idem.
- 11/7'58. Diploma orgelconcours Haarlem.
- 21/4'64. Oorkonde bij orde Oranje Nassau Willem Bolt.
- 4/4'79. Idem Klaas Roelof Bolt.

Zie ook map Groningen provincie over problemen kerkrestauratie.

Niet verzonden rapportageformulen OC: Dongen, Oosterend, Veenendaal, Tzum, Oostwold onder de betreffende plaatsen in archief ingevoerd.

Betr. het privé-orgel van Bolt. Zie Overveen.

Borger, Hervormde Dorpskerk.

- Afschriften notulen KV 28/11 1855, verder enkele 1920-1927 (niet meer aanwezig).
- Copie Resolutiën Gedeputeerde Staten van Drenthe 12/9-1855 over bijdrage in kosten orgel.
- 29/5-1975. OC, VA, restauratie dringend nodig.
- 18/6'75. OC: Vernomen, dat orgel wegens kerkrestauratie onmiddellijk moet worden gedemonteerd. Van de eerder genoemde orgelbouwers kan Leeflang dit doen. Over aantrekken adviseur. Kort daarop werd Bolt daartoe gekozen.
- 28/6'75. Bolt. Namens KV opdracht demontage en opslag aan Leeflang.
- 3/9'75. Leeflang. Begroting. 9/9. Commentaar Bolt daarop. Geen nauwkeurige prijsopgave mogelijk, daar restauratie nogal ingewikkeld zal zijn.
- Aantekeningen Bolt (klad).
- Nov'75. Bolt, "Het orgel in de Dorpskerk te Borne": Kerk uit 1827. Orgel H.E.Freytag, 1852 (aantekening ventielkast), verm. samengesteld uit onderdelen uit de nalatenschap van zijn vader, vergelijk front met dat het rugwerk van Enkhuizen Zuiderkerk. Lade van een kabinetorgel, chromatisch, leren flappen in ventielkast

als bij Schnitger-school. Pijpwerk gr.deels ouder dan 1852. In 1854 in Caecilia een orgel door Freytag aangeboden: P 8, VdG 8 dc, Hp 8, O 4, Opf 4, Wf 2, M 3,4 st, overeenkomend met dit orgel. Mixtuur later vervangen door B 16, verm. bij plaatsing in Borger in 1855/56. Daarbij is de achterwand verwijderd.

Onderhoud Lohman 1869-79, K.Meyer 1872-79 (toen in dienst van Lohman?), Beukema 1880 - ca 1927.

Windlade C-f''', curieus kistpedaal C-e met grenen toetsen, deels verwornd.

P 8 (C-E open grenen), VdG 8 dc, Hp 8 (eiken), O 4, F 4 (geheel eiken), F 2 (C-H metaal ged, verder wijd cil.open), B 16 (C-h'ged. grenen, af c'' metaal, op plaats Mxt 3-4 st, stokboringen nog aanw).

Vrijwel alle pijpen ingekort, om a=440 te krijgen. Labiumvormen anders dan bij H.H.Freytag. Zeer slechte conditie orgel in 1975. Restaur.voorstel. Alle mogelijke herstelwerkzaamheden (disp.herstel niet genoemd).

- 13/2'76. Leeflang. Nieuwe begroting.
- 24/2'76. Subs.aanvraag naar voorbeeld Bolt 10/12'75.
- 31/8'77. Correspondentie, waaruit blijkt dat Leeflang op 15/2'77 opdracht tot restauratie kreeg.
- 12/2'79. Leeflang. Bevestiging samenstelling Mixtuur:

C	1	2/3	1/2		
c	1 1/3	1	2/3		
c'	2	1 3/5	1 1/3	1	
c''	2 2/3	2	1 3/5	1 1/3	
c'''	4	2 2/3	2	1 3/5	en mensuren (naar O 4)
- Plattegronden orgel met o.m. indeling frontpijpen en opstelling houten pijpen. Uitslag Mixtuur (Leeflang 8/2'79).
- 27/6'79. CRM. Goedkeuring. (Nog) geen subsidie.
- 26/6'79. Bolt, eindoordeel: Hoewel het merendeel der pijpen uit 1852 moet stammen, doet de klank denken aan die van een fraai kabinetorgel uit het eind der 18de eeuw. Winddruk 60 mm. Samenstelling Mixtuur als in stuk 12/2'79."Het valt te vrezen, dat de gave staat, waarin het orgel thans verkeert tengevolge van een onoordeelkundige en overmatige verwarming van het gebouw niet van lange duur zal zijn." Tenzij ...
- Juli'80. KV: Subsidie verkregen.
- Aug'80. OC aan Bolt. Bijgaand keuringsrapport (dat er niet is!). Verzoek van Leeflang te verlangen om indien mogelijk de hinderlijke voorspraak bij verschillende registers weg te nemen.
- Negatieven.

Er staat niets over terugbrengen oude toonhoogte!

Geïnteriseerd 5/2'92. Overzicht samenstellingen Mixturen van orgels van Schnitger-Freytag, en ontwerp Mixtuur voor dit orgel. Dit in map Freytag van het archief gedeponerd.

Aantekeningen betr. Enkhuizen Zuiderkerk onder Enkhuizen ingevoerd.

Borgsweers. Negatieven.

=====

Boskoop, Ichthuskerk.

=====

Orgel van vd Zwan, bezocht door OC okt'70, i.v.m. wens van de zijde van de Herv. Julianakerk te 's-Gravenhage. Zie aldaar.

Bouzonville, abbay sainte Croix, koororgel.

Afkomstig uit map Zeerijp:

Folder over ingebruikneming 4/11'79 met foto en dispositie, gebouwd door 2 medewerkers van M.Garnier. Wonderlijk mengsel van franse en duitse namen:

Principal-Hauptwerk: Praestant 6'-8', Gedackt 8', Oktav 4', Nazat 3' basse et dessus, Superoktav 2', Mixtur 1 1/3, 5-7 rangs. b. et d.

Brustwerk: Holzgedackt 8', Floete 4', Sexquialter 1 1/2 4/5 - 3' 1 3/5 basse et dessus.

Pédaliere Basse 8', Trompette 8'.

C-c''', C-c'.

"Construction entièrement neuve". Of dit op de door Garnier vaak toegepaste springlade slaat? (v0).

Bovensmilde, Hervormde Kerk.

- 24/7'72. "Afdeling Monumentenzorg" (verm. van provincie Drenthe), directeur Corneille Janssen. Rapport over orgel (met hulp van W.R.Talsma opgesteld): Kas XVIIc, 1897 hier geplaatst, gegevens over de kas. Expressions, P 8, Hp 8, VxC 8 (ca 1800 prest.mens), Splf 4, O 2, Qf 3, Fernfl 8 (1897?), O 4 (allegaartje op Mxtpijpstok), F 4 (niet aanwezig).

Lade tot c''', thans f'' (wat Janssen daarmee precies bedoelt?)

- Foto met aant. Bolt over samenstelling vulstemmen en disposities.

- Sept '77. Rapport A. de Groot (thans Boston, USA): Boven klavier:

"Geschenk ter herinnering ... 4 juni 1897". Uit beperkt bewaard gebleven archiefstukken: Geplaatst door J. Proper, Kamperveen.

Werkzaamheden Proper in 1896-97 (Ontleend aan Kamper Orgels, dl I, p 39):

1. Plaatsing nieuw orgel te Kampen, doopsgez. Kerk, oude orgel overgenomen voor f 300.-

2. Nieuw orgel Coevorden, Herv., oude Faber-orgel naar Hoogeveen, Remonstrants Geref. Kerk.

3. Nieuw orgel Doornspijk en IJsselo (Usselo), waar voorheen geen orgels waren.

Conclusie: Mogelijk hebben we hier het oude orgel van de Waalse/Doopsgezinde Kerk te Kampen:

1684 gebouwd.

1809 wijz. v.Dam.

1847 schoonmaak en herplaatsing in gerestaureerde Kerk, disp. bij Broekhuizen, Zwier v.Dijk: tinfoelie frontpijpen.

1887 Zwier van Dijk: Kas verbreed, klav. opzij gebracht, houten p. Fernfluit.

1896 voor f 300.- door Proper overgenomen.

Weergave van alle mogelijke oudere stukken, o.m. het bovengenoemde rapport van Talsma/Janssen en Broekhuizen (Kampen).

- 18/11'77. OC, VA. Verwijzing naar rapport Janssen, hoe verder te handelen.

- 3/1'78. OC, schrijven, waaruit blijkt dat Bolt adviseur werd.

- 28/6'78. Offerte Reil, waarin restauratieplan in overleg met Bolt gemaakt.

- 3/10'78. Subs.aanvraag, 23/7'79. CRM, gebruikelijke antwoord.

- 9/6'81. CRM. Goedkeuring fase 1.

- 6/11 en 29/11'85. Nieuwe offertes Reil en ongedateerd stuk van Reil met belangrijke aanwijzingen betreffende de intonatie van alle stemmen.

Tenzij anders vermeld: 1684: P 4, P 8 (1809), Hp 8, F 4, O 2, Qf 3 en:

Mxt:	Sq:
C 1 1/3 1 2/3	C 1 1/3 4/5
c 2 1 1/3 1	c 2 2/3 1 3/5
c' 2 2/3 2 1 1/3	
c'' 4 2 2/3 2	

beide nieuw, uitgaande van deze c's: 45.2, 26.3, 16.9, 9.9, 6.2.

T 8 (nieuw naar Hindelopen, vDam 1812, 11 grootste Dlc),

winddruk 63, stemming Young 1800.

- 14/5'86. WVC. Subs.toekenning.
- Fotocopie aantekeningen betreffende pijpinscripties.
- 5/7'88. Programma ingebruikneming.
- 16/7'88. Bolt, eindoordeel Reil-restauratie. Wegens beperkte subsidie geen volledige reconstructie 1684. Betreffende balg, plaats klavier opzij en tractuur situatie 1897 gehandhaafd, wat dispositie betreft 1809. P 8 weer tot 4' teruggeschoven, O 4 en Fernfl 8 verv. door Sq (C 1 1/3, c 2 2/3) en Mxt (C 1 1/3 etc.. c' 4). Op open pl. T 8 (copie vDam Hindelopen 1813). Sq en Qf in 2 fasen ingedeeld. Herstel lade 1809, toevoeging eiken fineerplaten. Probleem bij intoneren: Ladeboringen van vDam waren kleiner dan pijpvoetopeningen. Winddruk 63 mm (naar Hindelopen). Proper-balg en pneum. Proper-tremulant gehandhaafd.
- 4/8'88. OC. Eindoordeel. Klankbeeld bepaald door intense intonatie van de stemmen uit 1684. Waardering voor nieuwe stemmen met name Trompet.
- Z.d. Anon. Computer-uitdraai. Beknopte geschiedenis en dispositie van het orgel te Bovensmilde. t/m 1897, als eerder genoemd. 1987/88 restauratie Reil. Tenzij anders vermeld 1684.
P 4, Hp 8, P 8 dc (1809), Splf 4, O 2, Qf 3, Mxt 3 st 1 1/3 (1988), Sq 2 st (1988), T 8 b/d (1988 naar vDam).
C-f'' lade 1809, mechaniek 1897, klavier 1988.
1/2 toon boven 440, 1/6 komma stemming, 63 mm, Aangehp C-b' (hetgeen niet kan).
- Fotocopie uit HO 1988, p 414. Hierin de geschiedenis zeer uitvoerig.
Geïnteriseerd 5/2-1992 en 20/10'93. Foto Hindelopen aldaar gedeponeerd.

Bozum, Hervormde Evangelisatie. Zie Molkwerum.

Bozum, Hervormde Kerk.

- Fotocopie Contract 15/12-1783 ondertekend door Kerkvoogden van Bozum en Gotlieb Heineman.
- Idem Boekzaal 1792 (fragmenten, fotoc. ook aanwezig in kladversie rapport nov'75.
- Idem Broekhuizen.
- Fotocopie prijsopgave ca 1911 B&T.
- 27/6'73, OC, VA.
- Aantekeningen, o.m. pijpinscripties.
- Nov'75, K.Bolt en (hist. deel) Ph.H.Breuker, Rapport betreffende het orgel in de hervormde kerk van Bozum.
Eerst opmerkingen over voorm.orgels.
Orgel begonnen door Gottlieb Heineman, voltooid door Rudolf Knol 1791, beeldh.werk A.Solaro. disp. vlgs Boekzaal.
In oorspr. plan Heineman: Cornet ipv Fltr, T 8 ipv Bass 16, B 8 ipv Rf 8, geen P 16 dc (bij Knol mogelijk P16 dc gec. met P 8).
In Rp geen P 8 dc (bij Knol wel, gec. met P 4),
Sxq ipv Mxt.
Wijzigingen Radersma 1857, Van Dam 1861, Bakker en T 1911, Vaes en Bron 1940, Eppinga 60ger jaren.
Huidige staat:
lege gaten P 16, dc P 8, V 8 (1911 ipv Fltr), Rf 8, O 4, Gh 4, Q 3, SO 2, Mxt, Bass 16 bd, T 8.
Rp lege gaten P 8 dc, P 4, Hp 8, Fld 4, V 4 (1911 ipv N 3), Wf 2, G 8 (af h, 1843? ipv Mxt), Dlc 8 b/d (deling b/h).
Laden (C-f'''), windvoorziening, mechaniek, klaviatuur (nieuw vvoetklavier, omvang niet genoemd), indeling reg.kn. (waarin ook 2 koopels, 2 Afsl, Trem Rw, Windl), kas en front. restauratie (herstel oorspr. disp. volgens latere aantekeningen: terug naar 1861.
Veel bijlagen, historische stukken.
- Kladversie van vorige.

- 2/10'75. B&T, bijlage bij fotocopie stukken uit 1912. Winddruk 85 vlgs oude aantekening.
- 18/11'75. B&T, offerte.
- 25/11'75. Breuker schrijft: Rapport niet zonder toestemming publiceren.
- 9/5'76. Subs.aanvraag.
- 1975-86. Stukken over partiële restauratie (alleen lade Hoofdwerk, voltooid 1986) door B & T en restauratieplannen.
- 15/4'86. Bolt, herstel lekke windlade Hoofdwerk voortreffelijk uitgevoerd. Pijpwerk zonder herintonatie en terugschuiving weer geplaatst. Thans zaak volgende fase voor te bereiden.
- 25/6'86, Bolt over de hoge prijzen van B&T. Ook kladje: Vergelijking prijzen restauraties te Siddeburen, Bozum, Eexta, Leiden Waalse kerk, Tzum en Zaltbommel.
- 19/11'86. OC, eindrapport betr. herstel lade (A. van Beek). Huidige klankgeving is schaduw van wat het oorspronkelijk was.
- Negatieven.

Geïnteriseerd 6/2-1992.

Breda Evangelisch Lutherse Kerk. Zie Winterswijk, Balink Esch.

Breda RK St. Anna.

Notities, afkomstig uit map Doesburg, Luth. in verband met verwarmingsproblemen aldaar: Orgel Breda (in 1970) 40 à 50 jaar oud, pneumatisch.

Breda, een orgel van Maarschalkerweerd. Negatieven.

Breede, Hervormde Kerk.

- 7/12'76. Arch.bureau Offringa beschrijving kerk, foto's, copieën van archiefstukken.
- 29/10'80. Prijsopgave Bakker & T met beschrijving van het orgel: 1849 Petrus van Oeckelen, vrijwel geheel bewaard gebleven. Ziet er uit als een vrij groot huisorgel. Achterkant, waar nu klaviatuur zit, lijkt 't oudst, daar zouden ook frontpijpen hebben gezeten.
Hw P 8, B 8, O 4, F 4, O 2, Co 3 st. Bovw Hp 8, VdG 8, F 4, F 2, Voxh 8.
C-f''', C-f (aangeh), Koppel bas/dc, Windlosser.
- Mensuurtabellen (fotocopie).
- 1980-83. Stukken betreffende restauratie door B&T, onenigheid over termijnbetalingen en ingebruikneming 30/9'83.
- "Vijf Zonen van Feyo Sickingha (1610-1666) ...", toespraak Jhr Mr F.O.J. Sickingha bij overdracht kerk en orgel 30/9-1983.
- 15/11'83. Bolt, eindoordeel. Zeer tevreden over restauratiewerk B&T. Laden van hechthoutplaat voorzien. Wegens beperkte ruimte sponsels verwijderd. Koperen welarmen moesten worden vervangen.
- Brochure "De Ned. Hervormde Kerk te Breede". Hierin over orgel nog behalve wat in brief B&T staat: 1840 geen orgel vlgs vd Aa, Voxh af c doorsl, Co 3 1/5 " 2 2/3 2, F 2 is open.
- Aug/sept'85. Correspondentie over aantal kleine ongerechtigheden.
- Negatieven.

Geïnteriseerd 6/2 en 19/2-1992.

Uit mijn privégegevens (v0): 1/2 t boven 440, 2 spaanb, 1 op windmachine aangesloten, hetgeen niet in deze map wordt genoemd.

Bremen Martini. Recensie van een concert.

Brielle, kleine kerk. Foto, negatieven.

=====

Britswerd. Negatieven.

=====

Broek in Waterland, Hervormde Kerk.

=====

- 12/2'71, OC, VA.
- Boekje over de kerk, zonder titel, datum, auteursnaam.
- Fotocopie Broekhuizen B63 (en ook een over Deventer: D19-D20. Ik denk dat B. die alleen maar hier heeft gebruikt om aantekeningen op te maken: aan de achterzijde).
- Aantekeningen omtrent historie.
- Aantekeningen betreffende pijpinscripties.
- Fotocopie lijst met mensuren.
- Mei '71, Bolt. Rapport betreffende het orgel in de Hervormde Kerk te Broek in Waterland.

1832 Wander Bekes, leerling van Meere, overl. 1939. Grote gelijkenis met o. te Vinkeveen RK uit 1829.

1860 Flaes? verlengstukken met expressions, van Mxt 1-2 koren verwijderd verm. ook een Tertskoor aanw. geweest.

XX Bik, klav. vern.

Man P 8, B 16, Hp 8, O 4, Co 5 st dc (8' ged), Q 3, F 4 (ged. 12 op.cil. met quintrepetitie der wijdtemensuur), O 2, Mxt, T 8 (metalen stevels en koppen).

Bovw sal 8 (C-h Fld), Fld 8, VdG 8 (C-Fs Fld), Car dc, Rf 4, Gh 2, Vh (nu VxC).

Ped pneum. Sb 16, Vlcl 8 zink.

Trambl, Vent, Kopp b/d. Niet orig. aangeh. P C-d' oorspr. C-f als in Den Hoef?)

Kleine verschillen tussen beide strijkers en de rest.

Open p. tot 1/2 vt Expr. in nieuwe bovenstukken.

Spaanb. 92 mm

Mxt:

Car:

C	2	1 1/3	1	x	4 (ged) 1 3/5	1
c	2 2/3	2	x	1 1/3		
c'	4	x	2 2/3	x	2	

Ter vergelijking daarmee die te Den Hoef en Vinkeveen.

Verder over windladen, mech, windv., klav, kas en front, opg. vtK, restauratie: herstel zeer lekke laden, herstel Voxh.

- Stukken over kleine herstelwerkzaamheden door Adema/Schreurs in 1971 - '83.
 - 11/9-1985. Flentrop, offerte met uitvoerige opsomming van te verrichten werkzaamheden.
 - 1/12'87, Contract met Flentrop, als aanhangsel nog eens de offerte van '85.
 - 26/7'88 mensuren.
 - 29/7'88 Flentrop. Verslag proeven met enkele pijpen om toonhoogte vast te stellen. VdG en Sal blijken van Flaes te zijn met expressions, verschuivingen Gh 2 en Car handhaven, Voxh nieuw naar Vinkeveen. Mxt wordt:
- | | | | | | |
|-----|-------|-------|-------|-------|---|
| C | 2 | 1 1/3 | 1 | 1 | |
| c | 2 2/3 | 2 | 2 | 1 1/3 | |
| c' | 4 | 2 2/3 | 2 2/3 | 2 | 2 |
| c'' | 4 | 4 | 2 2/3 | 2 2/3 | 2 |
- 12/12'89. Flentrop, rekening waaruit blijkt, dat piano-forte-inrichting is hersteld, ipv nieuwe P 4 in Bovw 12 pijpen Sal 4' nieuw, dubbelkorigheid P 8 hersteld, revisie ped.pneumatiek, Opf 8.
 - 22/12'89. Bolt: restauratie bijzonder geslaagd, veel zorg aan intonatie besteed. Acoustiek is goed, orgel klinkt zeer fraai.
 - 2/2'90. OC, eindrapport, over werkzaamheden Flentrop, ondertekend door Diepeveen, Luteyn en A. van Beek.
 - Z.d. Anoniem, het orgel in de Broekerkerk - Broek in Waterland. Overzicht historie en dispositie met enige bijzonderheden.

- Boekje over de kerk.
 - Veel foto's, Negatieven.
- Geïnterviewd 6/2-1992.

Broek op Langedijk, Doopgezinde kerk.

=====

- 4/2'82. Offerte Flentrop. Alleen laderestauratie en wat klein werk is z.i. noodzakelijk.
- 12/2'82. Offerte Vermeulen, Alkmaar. Hij geeft historische bijzonderheden: gebouwd 1882 door Lodewijk Ypma. P 8, VdG 8, Hp 8, O 4, F 4, Q 3, O 2.
- 3/3'82. Bolt, mede namens Verloop. Reactie hierop. Advies verder te gaan met Flentrop.
- Z.d. (!) Programma ingebruikneming.
- 14/1'83. "Openingstoespraak" van B.Koch, die het orgel heeft gerestaureerd.
- Gerard Verloop, artikel uit onbekend tijdschrift over het schandelijke van deze zaak.
- Negatieven.

Geïnterviewd 20/2-1992.

Brouwershaven, Hertvormde Kerk. Foto's.

=====

Brummen, Hervormde Kerk.

=====

- Fotocopie contract met Holtgräve (was reeds in archief aanwezig).
- 21/6'68. OC, VR (Er is geen rapport Bolt, die nog in diezelfde maand adviseur werd):
Orgel waarschijnlijk gebouwd door Naber (!), later in kerk verplaatst.
Hw. B16 P 8, Hp 8, O 4, Gh 4, Q 3, O 2, Qf 1 1/2, Co 5 st dc, Mxt 3 a 4 st, Fg 16, T 8 b/d.
Nevw P 8, Rf 8, VdG 8, VxC 8, O 4, Opf 4, Wf 2m Flag 1, Sxq 2 st dc, Dlc 8.
Ped. Sb 16 en P 8 beide transm, Vent. 2 kopp, afsl Hw. Sperv. Pos. Geen klav.omv. genoemd.
Nevw. achter Hw, bij overplaatsing Lade Hw verder van front geplaatst. 2 mag.b. Tongw niet orig.
Er is vroeger al contact geweest met Erné.
Hierop aantekeningen Bolt, waaruit blijkt: 1937 werk van Valckx & vK, Mxt C 2, . . c' 5 1/3, Qf was Wf 2, VdG 8, VxC op plaats ander reg.
Deling T 8 ontstaan mbv kantsleep.
Opgave V&vK 1938: Als boven echter: Gedf 2 ipv 1 1/3. Bovw was: P 8, Viola 8, Celeste 8, Cello 8, Rf 8, Fluit trav 8, Opf 4, Gh 4, O 2, Wf 2.
- 7/10'69. Prijsopgave Reil, omschrijving der werkzaamheden. Het orgel blijkt nu van Holtgräve te zijn, ca 1850.
- 15/10'69. Bolt, reactie daarop: Prijs belachelijk laag. Advies, eerst tot nieuwe tongwerken overgaan, als proeven met de oude negatief uitvallen. (10/12 volgt de opdracht aan Reil).
- 9/11'70. Reil. Prijsopgave nieuw mechanisch pedaal met Sb 16 en Ged 8.
- 11/4'71. Bolt schrijft o.m.: aan de nieuwe tongwerken dient nog een en ander verbeterd te worden.
- 16/6'71. Bolt: Restauratie voltooid. De volgende wijzigingen werden gehandhaafd: De tot 1 vt verschoven Flag 1, de goed klinkende Sq, de deling der T 8 met kantsleep. Nieuw: Tr en Fag op plaats zinken registers, stevels en bekens Dlc 8, O 2 op II (ipv VxC), pedaal met Ged 8 en transmissie B 16.
- 10/8'71. OC, rapport eindkeuring.
- Programma ingebruikneming 1/12-1971.

Geïnterviewd 6/2'92.

Ik lees nergens het juiste bouwjaar. Volgens de Boekzaal overleed Holtgräve kort na de opdracht, orgel door zijn medewerkers afgemaakt en in gebruikgenomen 16 aug 1846. (v0)

Brussel, Instrumentenmuseum van het Koninklijk Conservatorium.

=====

3 foto's van kabinetorgel, gebouwd door Tesschemacher, afkomstig uit de map Oosterland van het archief Bolt. Negatieven.

Buchem Van, Amsterdam, orgelmaker. Gegevens: zie Oosterhesselen.

Buiksloot, Hervormde Kerk.

=====

- Pagina uit OV gescheurd, zich bevindend in map Kuerten en afkomstig uit map Zuidlaren. Hierin ook over Buiksloot: Bätz 1855 of later en dispositie.
- Negatieven.

Aanvulling (vO): Door vtK ten onrechte aan Bätz toegeschreven, Boekz. 1858, I p 540/41 geeft: H. ter Hart en M. Roos.

Bunschoten, Gereformeerde Zuiderkerk.

=====

- 21/2'78. Verslag Joh. van Dommele en Dr A.J.Gierveld (Orgelb.adv.commissie GOV) met fotocopie Boekzaal 1845 II, p 412-414 en HO 1914 p 85.
- 2/4'79. Verzoek aan orgelmaker(s) tot prijsopgaaf voor restauratie en geschiedenis en beschrijving orgel door J.Koelewijn.
- Mei/juni'79 offertes Vermeulen Weert, De Graaf, Reil, Verschueren.
- Jan'80 Reil, en beschrijving werkzaamheden na overleg met Bolt en prijsopgaaf, tekening front na toevoeging bovenwerk.
- 11/8'80, Reil, aangepaste offerte.
- Losse aantekeningen Bolt.
- 1981, J. Koelewijn en K.Bolt, Het orgel in de Gereformeerde Zuiderkerk te Bunschoten:

Historie (Koelewijn). Orgel 1845 gebouwd door J.Armbrorst, Haaksbergen (opdracht 1/3-1844) voor de Herv. kerk te Goor, gebruik makend van ouder pijpwerk, disp. bij Seybel, in 1914 zonder kas overgeplaatst naar B. en verkleind (Leichel). Gegevens over Armbrorst.

Huidige staat (Bolt).

Veel oud pijpwerk voorlopig toegeschreven aan Baders (B).

I. C-f''', P 8 (fr Leichel), Op pl (was B 16), G 8 (L), Hp 8 (B), O 4 (B), Q 3 (A), O 2 (A), Mxt (dc B, bas A) Sq dc (B), T 8 (A).

II. Sp 8 (A), P 4 (A, enkele van ouder metaal), Hp 8 (B), Ged 4 (B), G h2 (A), Dlc (1959).

Ped C-f' Fg 16, Sb 16, O 8, Ged 8, (deel uit voorm B 16, A).

Mxt thans C 2 1 1/3

c' 4 2 2/3 2

Bolt denkt: oorspr. tertsen aanwezig.

Ter vergelijking die van Geesteren (voorm. Armbrorst-orgel), zie aldaar en zijn voorstel in Winterswijk: C 2 vt, rep. op c'.

Front Leichel.

2de man. op technisch slechte wijze door L. aangebracht.

- 8/10'81. Subs.aanvraag.
- 5/4'83. Bolt, over toonhoogte, 2de balg.
- 7/4'82. Gierveld schrijft, dat hij zich gepasseerd voelt.
- 1981/82; . Bundeltje correspondentie over subsidie-afwijzing en subsidie aanvraag bij de Stichting tot behoud van het Nederlandse orgel en Pr.Bernardfonds.
- 11/5'82. Bolt reactie op afwijzing subsidie. Hij wil wel met Gierveld samenwerken.

- 1/3 '84. Programma ingebruikneming en brochure "Het Orgel in de Geref. Zuiderkerk te Bunschoten".
Hman B 16 (1844/1983), P 16 dc (1983), P 8 (1844/1983), Ged 8 (af c XVII), O 4 (XVII en uit oud metaal), Q 3 (1844), O 2 (1844), Mxt b/d (XVII/1844/1983), Sxq dc (XVII/1983), T 8 (1844).
Bovw Spf 8 dc (1844), P 4 (1844 uit oud metaal), Hp 8 (af c XVII), Gedf 4 (oud en uit oud metaal), Gh 2 (1844), Dlc 8 (1983), Trem.
Ped Sb 16 (1983), O 8 (1959), Opf 4 (1959), Bz 16 (1983, Silbermann factuur).
2 koppels. Pedlade 1959, andere 1844.
Mxt: C 2 1 3/5 1 1/3
c' 4 2 2/3 2 1 1/3 (zo staat dat er!)
Er is ook nog een concept hiervoor, minder uitgebreid.
- 26/3 '84. Bolt. Restauratie tot grote tevredenheid voltooid. Door gewijzigde opstelling man II bron van storingen opgeheven en betere speelaard verkregen. Drie nieuwe tongwerken geslaagd, vooral de Bazuin. Bijzonderheden staan in brochure.
- 10/12 '84. H. Kurpershoek, Amersfoort begeleidend schrijven bij copieën van archiefstukken uit Goor.
Reparatie 1733 door Thomas Houben, 3 bestekken uit 1829 van Armbrost, bestek 1843 met A. met dispositie:
P 16, P 8, B 16, Hp 8, O 4, Q 3, O 2, Mxt 2', Sq, T 8, T 8 (2x dus).
Pos. Spf 8, P 4, Hp 8, Gedf 4, Gh 2. Ped Fag 16.
Veel over latere reparaties, de overplaatsing, fotocopie rekening vDam uit 1885 en keuringsrapport uit dat jaar.
- 11/12 '84. Subsidietoekenning.
- Fotocopie uit "Sprokkelen in Goors Verleden", Lochem 1987. G.J. Geerts "De geschiedenis van een kerkorgel", deels bestaande uit het bestek uit 1829 en gegevens van Kurpershoek.
- Foto's o.m. situatie destijds in Goor (uit Seybel, "Orgels in Overijssel").
- Negatieven.

Geïnteriseerd 6/2-1992 en okt '93.

Aantal stukken met betrekking tot Armbrost teruggelegd bij Winterswijk. Zie ook onder Armbrost. Broekhuizen (G 68) geeft nog wat meer dan wat in het bestek van 1843 staat: Enkele namen iets anders, Mxt en Trompet gedeeld, grootte vulstemmen, Dulc b/d op positief (v0).

Burgerbrug. Negatieven.

=====

Burgh (Z1), Hervormde Kerk.

=====

- 5/9-1804. Testament van Eelke Wiggers en Eelkjen Reinders (deel daarvan, afschrift in hand Bolt, ook nog als fotocopie getypt afschrift). Legaat aan kerk onder voorwaarde dat uit de revenuen daarvan het orgel zal worden onderhouden. Verder afschriften van Inkomsten en Uitgaven en KV notulen 1898, 1899 en 1922, 1924.
- 1/4 '76. Streekarchivariaat "Noord-Oost-Friesland", geeft uitgetypt: kerkrekeningen van Herv. Kerk te Ee uit 1794-99, 1808, 1851, 1899, 1956-61.
- Z.d. Fotoc. bijlage behorende bij het contract met v. Vulpen. Opsomming werkzaamheden. Alles invoeren met kernvilt. Pijpwerk restaureren, enige ontbrekende pijpen aanvullen of trachten ze terug te krijgen van Spiering.
- Fotocopie aantekeningen betreffende andere Gruisen-orgels: Jorwerd, Roordahuizum, Marssum, Hichtum.
- Mensuren Trompet, ook in vergelijking met die bij andere Gruisen-orgels.
- 20/11 '50. Kostenspecificatie v. Vulpen.
- 24/10 '51. OC, eindrapport. Men is vol lof over laden, windwerk, mechaniek, pijpwerk, kas, uitgebreide intonatie.
- 19/3 '76. Verschuieren, offerte restauratie. Uitvoerige beschrijving orgel.
P 8, Co 4stdc, B 8, O 4, Fl d'am 4, Q 3, SO 2, Wf 2, Sq 2 st, Mxt 3-4 st, T 8 b/d, Windl, Trem, C-f'', C-d', Pedk (desondanks wordt het ped. aangehangen genoemd!).

- 24/3'76. OC. VR: Orgel 1794 A.v.Gruizen (aantekening kleppenkast) waarsch. voor kerk te Ee, via Klazinaveen in Burgh gekomen.
Disp. als bij Verschueren, bovendien Afsluiter. De Pedk is uit 1951. In 1951 pijpvoeten groter gemaakt, orgel oorspr op Tromp. onderdelen na, orgel onbespeelbaar.
- 6/5'76. Subsidie-aanvraag.
- Z.d., Bijlage bij vorige, getypt stuk, "Historische gegevens betreffende het Gruisen-orgel te Burgh (Zld)":
Inscr. op C der F 4: orgel was geschenk voor kerk te Ee, overzicht historische stukken, over restauratie 1951.
1794 A. Gruisen maakt orgel voor Herv. Kerk te Ee (Fr), naam Gruisen in lade en op C van Fluit 4 v (schenking 1794, Eelkien Reinders). Deze pijp is nu nieuw, de oude ging terug naar Ee. Betaling aan G in dat jaar.
1795 betaling aan Jan Yges (snijwerk).
1799 idem aan A.Gruisen.
1804 legaat voor onderhoud orgel.
1808 betaling aan J.A. v.Gruisen.
1851 idem aan W.Hardorf voor herstel.
1899 idem aan Bakker & T voor reparatie.
1922 opdracht nieuw orgel Dekker.
1923 Gruisen-orgel geplaatst in gebouw Hervormde Evangelisatie te Klazinaveen-Noord (door Spiering?).
1951 overplaatsing en restauratie v.Vulpen. Zie bijlage bij contract.

Mxt C	1	2/3	1/2	Sesq C	1	1/3	4/5
c	2	1 1/3	1	c'	2	2/3	1 3/5
c'	4	2 2/3	2	1	1/3		
c''	4	2 2/3	2	2			

Corn c'	8	(eng ged.)	4	2	2/3	2	(geen tertts),	direct	achter	Pr	8.
---------	---	------------	---	---	-----	---	----------------	--------	--------	----	----
- 31/5'76. CRM: Goedkeuring. Voorlopig geen subsidie.
- Febr'77. Lijst mensuren.
- 2/3'77. Verschueren. Afspraken over "speeltafel", lade, balgen, intonatie (v.Gruisen-orgels bezoeken).
- 22/4'77. Verschueren. Na bezoek v.Gruisen-orgels in Friesland: Winddruk van Hichtum in principe aanhouden: 58 mm.
- Uitnodiging ingebr.n. orgel op 25/6'77.
- 28/11'77. Bolt, eindoordeel. Klank goed "teruggerestaureerd na vorige restauraties", voorbehoud t.a.v. de Trompet. De bekens zijn te kort. Hierover oveleg met Rijksadviseur als de subsidieverlening een feit wordt. Hechthoutplaat aan bovenzijde lade aangebracht, mensuren windkanaal hersteld, nieuwe welarmen ped.mechaniek.
- 4/9'78. OC, eindrapport. Idem.
- 29/9'81. Verschueren. Offerte behandeling Trompet.
- 18/11'81. CRM over subsidie.
- Juni'82. Mensuren Trompet.
- 11/1'83. Bolt. Herstel Trompet voltooid. Moeilijkheden kunnen zich blijven voordoen. Bij stembeurten steeds laten nazien. Enkele frontpijpen dreigen te gaan verzakken. Herstel daarvan is ook subsidiabel. Beschouwing over kamerbreed tapijt dat is aangelegd. De acoustiek was ideaal.
- 26/1'83. OC, eindrapport behandeling Trompet. Ook over verzakking frontpijpen.
- Foto's, negatieven.

Geïnvventariseerd febr 1992, aangevuld 27/10'93.

Cadenberge. Negatieven.

=====

Callantsoog, Hervormde Kerk.

=====

- Het volgende stuk bevond zich in de map Castricum: Enveloppe met restauratieplan Vermeulen, Alkmaar dd 27/10 '78 en enige correspondentie daarover in '78: Bolt en OC gaan accoord.

Orgel 1909 A. Standaard.

P 8, B 16, Rf 8, G 8, VxC 8, O 4, F 4, O 2 bs, T 1 3/5 dc, Mxt 2-3 st.

Ped B 16 (C-H tr). Uit de plannen van Vermeulen valt te concluderen dat het een mech. o. betreft. Het restaur.voorstel behelsde alleen herstelwerkzaamheden.

- Negatieven.

Geïnteriseerd 27/2-1992. Mijn eigen gegevens hierover: 1905 door S. gebouwd voor Rijswijk NB, 1959 door Pels overgeplaatst vlg OB sept '59 (vO).

Capelle a/d IJssel, Gereformeerde Gemeente.

=====

Bolt was hier geen adviseur maar heeft een vrijblijvend advies gegeven.

- 1/10 '89. Bolt schrijft: Orgel 1898 B&T voor Dordrecht Doopsgezinde Kerk, 9 reg. en 1 reserve, 1968 overgeplaatst door Verschuieren Heythuysen en uitgebreid tot 11 registers, waaronder vrije Sb in Pedaal. De nieuwe stemmen passen niet in het geheel, de speelaard is te taai. Uiterlijk gemoderniseerd.

Er is maar één restaurateur, die zeer goede resultaten heeft geboekt bij restauraties van dit soort orgels: Van Eeken en Van Buuren. Voorbeelden: 't Woud bij Delft, orgel uit 60ger jaren, Zwartewaal Herv. B&T 1902.

- Diverse aantekeningen en correspondentie met Verschuieren uit 1967 en 1977: Disp. was:

I. B 16, P 8, Hp 8, O 4, O 2, T 8 (gereserv).

II. G 8, Rf 8, F 4, Wf 2. 2 kopp.

Plan V. 1967:

I. P 8, Rf 8, O 4, Wf 2, M 2' 3-4 st (nw), T 8 b/d (nw).

II. Hp 8, F 4, P 2, Rsp 1 1/3 1 (nw). Ped Sb 16 (oud).

2 koppels, C-f''', C-d' (want V. heeft het steeds over 54 p, resp. 27 p)

- Negatieven.

Geïnteriseerd begin '92.

Carnac. Foto met dit opschrift.

=====

Castricum, Hervormde Kerk, Kabinetorgel.

=====

- 13/7 '71 OC VA, disp. kab.o. ca 1770, ofschoon toonh. mogelijk veranderd, zeer fraai van klank. Het orgel is aan abnormale temperaturen onderhevig.

- Aantekeningen, klad.

- 13/10 '71. Bolt, aanvulling VA: Bouwer mogelijk Chr. Müller, ca 1745/50 wegens gelijkenis in onderdelen met het Müller-kabinet-orgel uit 1747, in bezit van G. Leonhardt. Dispositie op Mixtuur na gelijk, identieke Hobo, reg.knoppen, ladeïndeling, plaats overgang hout-metaal-flespijpen. Ook overeenkomst met die van Pieter Müller: Wissenkerke, 1767, Haarlem Coen Cuserhuis (1772). Pijpwerk wel dunwandiger dan bij andere Müller-orgels. 1954/55 revisie Flentrop. 1961 kleine reparatie na kerkbrand.

Hp 8, F 4, O 2, P 8 D, N 3 B/D, Terts D, Mxt 2-3 st 1', Hob B/D. C-c''''.

Geforceerde klank (Voetopeningen vergroot).

Keus tussen grote en kleine restauratie. Aanleiding: verplaatsing wegens verwarmingsstelsel. Het zou om acoustische redenen beter zijn het orgel op de galerij te laten staan.

- Foto's van dit orgel en van dat van G. Leonhardt.
- 8/9 '73. KV: Orgel verplaatst, het heeft kleine restauratie ondergaan.

- Jan '70. Bolt: "Rapport + Restauratieplan betreffende het orgel in de Ned.Herv.Kerk te Dalen": 1850 Scheuer, 1857 Van Oeckelen, uitbreiding met Bovenwerk, 1820 kleine werkzaamheden, 1946 schoonmaak door Bik.
Kas 1850, 1856 verhoogd (onderkas ingekort?). Verflaag 1920, daaronder verm. "porceleinwit", vleugelstukken Van Oeckelen.
P 8, P 16 dc, B 16, Hp 8, O 4, Q 3, F 4 (12 cil.op), O 2, Co 5 st (door O op plaats Gh 2, 8' eng ged.), M 3,4,5 st, (O op pl. Flag 1).

Mxt:

C 2 1 1/3 1

f 4 2 2/3 2

f 5 1/3 4 2 2/3 2 (verbeterd: 8 5 1/3 4 2 2/3)

Bovw. P 4, Hp 8, VdG (F), F 4 (6 spf), Gh 2 (van I), Flag 1 (idem, dc door Bik vern.?), Clar 8 B/d (doorsl).

C-f''', C-d' (vernieuwd).

Aan dit stuk als aanhangsel toegevoegd het restauratieplan in overleg met Reil opgesteld febr. '70. Geen principiële wijzigingen aan instrument. Verder alle archivalia van beide bouwfases uitgetypt.

- Z.d. anon. Restauratieplan: o.m. dc Flag die geheel niet past, vervangen.
- 11/3 '70. Bolt over offerte Reil (welke niet aanwezig is).
- 21/4 '70. Principeopdracht aan Reil.
- 22/11 '70. Aart van Beek. Verzoek om gegevens i.v.m. studie over Scheuer.
- 16/2 '71. Subs.toekenning.
- 11/12 '71. Bolt. Restauratie tot tevredenheid uitgevoerd. Flag 1 gereconstrueerd. Winddruk 32 graden (82 mm). Telescoophulzen aangebracht. Aan bovenzijde sponsels en leer aangebracht, onder sponsels en perkament, nieuw voetklavier naar Kuinre. Verder wat in eerder genoemde stukken is vermeld.
- 12/1 '72. OC, eindrapport.
- 20/2-72. P.R. v.Dijk, Utrecht. Verzoek om gegevens i.v.m. studie over v.Oeckelen.
- Negatieven.

Geïnteriseerd 27/2 '92.

Dam Van Familie, Orgelmakers, Leeuwarden.

=====

Uit map Zoelen: Onduidelijk kladje Bolt: Van Dam orgels, Brakel, Kapel Charathe, Werkenwoude, Windesheim, Daarle (Dokkum).

Dantumawoude, Hervormde Kerk (Dantumawoude is een wijk in Damwoude).

=====

- 8/7 '63. Concept schrijven aan B&T. Verzoek offerte betr. restauratie Hinsz-orgel op te sturen naar Cor Edskes.
- 28/9 '63. Bakker & T. Omschrijving en Prijsopgave restauratie.
Hinsz 1776/77. P 8, Hp 8, O 4, Spf 4, Q 3, Wf 2, Mxt b 3 st, dc 4,5 st, T 8 b/d, Trem, Afsl, C-d''', aangeh.p.
- 15/10 '69. B&T. Nieuwe offerte. Het blijkt, dat de oude toonhoogte niet is veranderd, hoewel Edskes aanvankelijk met die mogelijkheid rekening hield.
- 20/4 '70. CRM, goedkeuring restauratie B&T/Erné op basis van nacalculatie.
- 15/8 '70. Principeopdracht aan B&T.
- 5/6 '71. KV: Verzoek aan Bolt adviseurschap over te nemen na overlijden Erné.
- 5/7 '71. Bolt schrijft aan B&T, dat hij er beslist niet mee accoord gaat, de laden te laten moderniseren. Dus beter verwarmingssysteem, anders by.: nieuwe lade maken, de oude in een monumentenopslagplaats. De problematiek van het restaureren van historische windladen zal de komende tijd onderwerp van discussie zijn tussen orgelmakers en deskundigen.
- 6/12 '71. Bolt: De verwarming is waarschijnlijk niet de oorzaak van de scheuren in de lade. Daarom zullen met een speciaal apparaat metingen worden verricht.
- 28/1 '72. Bolt, definitieve opdracht aan B&T namens KV.
- 1/2 '72. B&T. Schade aan lade door verwarming valt niet onder garantie.
- 9/3 '73. B&T. Over meerwerk aan orgel- en balgenkassen.

- 14/9'73. Bolt: Accoord met nieuwe plaats, hoewel het hopelijk eens naar de galerij terugkeert. Orgel functioneert nu weer redelijk. Voor een definitieve restauratie komt het voorlopig niet in aanmerking.
- Negatieven.

Geïntariseerd 27/2-1992. Uit de stukken blijkt niet welke orgelmaker het heeft gedaan. Ook aangetroffen: envelop met stukken over Callants oog.

Cavaillé-Coll.

=====

- Foto speeltafel van een onbekend Cavaillé-Coll-orgel. Die moet nu in een andere map zitten. Ik weet het helaas niet meer (vO).
- Getypt vel met "Disposition de L'orgue-Cavallié-Coll (1890)" en eronder geschreven: v. Oortmerssen.
GO B 16, Sal 8, M 8, B 8, P 4, Fld 4, T 8.
Rec VdG 8, VxC 8, Fl octavin 4, Flh 8, Vxh 8, B-H 8, Octavin 2.
Ped Sb 16 (tr), Fl 8, Bass32 8, T 8 (tr).
Plattegrond met maten.

Celle.

=====

Boekje over orgel, nieuwbouw in oude kassen door Kleuker, met 3 oude stemmen (de frontregisters Man. 8', Rw 4', Ped 16'). Oorspr. orgel Harmen Kröger uit Minden. 27 stemmen. (Afk. uit map Raalte).

Coimbra, foto, Negatieven.

=====

Culemborg, Hervormde Grote Kerk. Foto, Negatieven.

=====

Cuyck, protestantse Gemeente.

=====

- Aantekening uit Broekhuizen (geschreven) 1830 v.Hirtum, ook over RK kerk 1852.
- Fotocopie Boekzaal 1830, I p 260.
- "Het orgel in de Ned. Herv. Kerk te Cuyck", K.Bolt sept '74. Hierin o.m.v. 1829 (!) B.P.v.Hirtum, Hilvarenbeek, nauwelijks archiefgegevens, 1956 restauratieplannen Vente, inschrijvers De Koff, v.Vulpen en (de laagste) Clavaux, Rotterdam, die de revisie uitvoerde. Blijkt slecht werk te zijn geweest. Origineel zijn alleen: de kas, het klavier (deel), mech. lade, windkanaal, deel frontpijpen, Hp 8 (C-h), F 4 (C-H), Spf 2 (C-H). Uiterlijk vrijwel gelijk aan v.Hirtum-orgel te Eersel.
Restauratievoorstel.
- Verschueren orgelnieuws 1772. Daarop aantekening Bolt.
- Correspondentie 1979 over overdracht adviseurschap van Bolt aan H.vd Harst.
- Negatieven.

Geïntariseerd 27/2-1992.

Dalem. Negatieven.

=====

Dalen, Hervormde Kerk.

=====

- Foto's.
- 5 /2'69. Restauratieplan van Hendriksen en Reitsma, aanvulling 24/2. Zij willen disp.wijziging en toevoeging vrij pedaal.
- 28/3'69. OC, VA. Twijfel aan plan H&R, die nog weinig ervaring hebben.
- 5/9'69. OC. Nopgmaals over H&R.
- 31/12'69. Bolt wijst plan H&R af.
- Bolt, kladaantekeningen.

- 25/4'74. CRM, goedkeuring gewijzigde begroting.
- 29/4'74. Definitieve opdracht restatie orgel-en balgenkassen.
- 15/5'74. B&T. Tabel ladeboringen, cancelbreedten, ventielbreedten.
- Uitnodiging ingebruikneming op 31/10'74.
- Z.d. B&T Mensuurtabellen. De Quint heet hier Speelfl. Mxt:

C	1 1/3	1	4/5	
c	2	1 1/3	1	
c'	4	2 2/3	2	
c''	5 1/3	4	2 2/3	2
- 20/11'74. Bolt, eindoordeel: 1962 was C.Edskes adviseur, na diens overgang naar mon.zorg L.Erné, na diens overlijden in 1971 Bolt. Orgel goed gerestaureerd. Relatieve vochtigheid mag niet beneden 60% komen. Laden: sponsels gerepareerd, parkament en dunne ringetjs, onder leer vernieuwd. Toonhoogte (1/2 toon te hoog) bleef gehandhaafd. Nieuw beleg ondertoetsen, nieuwe reg.naamplaatjes (naar die in Meeden). In front zitten Cs, DS en F aan C-zijde, C,D,E,Fs aan Cs-zijde. Winddruk proefondervindelijk vastgesteld op 70 mm. Inscriptie in balg: "Johan Beckmeijer hefft diet gemaakt met sien consorten in 't jaar 1775 Groningen den 22 September".
- Foto's, Negatieven.

Geïnteriseerd 27/2-1992. De dispositie is ook te vinden in het Erné-archief. In principe is die nog gelijk aan de door Knock genoemde.

DDR. Negatieven.

====

De Cocksdorp (Texel), RK kerk.

=====

- Foto, Negatieven, ook een negatief met bijschrift "Tessel RK".

Dedemsvaart, HervormdeKerk.

=====

- 16/12'69. OC, VA: J.van Loo, Zwolle 1870, restauratie W.v.Leeuwen.
Hw P 8, Hp 8, O 4, Opf 4, Q 3 (1955), O 2, Mxt 1 1/3'4-5 st., Sq 3 st (1955, af g), Fag 16, T 8.
Bovw P 8, Ged 8, F 4, Gh 2, T 1 3/5, Qf 1 1/3 (Nas uit '38), Cy 2 st, Dlc 8.
Ped Sb 16. 3 kopp, trem, C-f''', C-d'.
Sb afk van oorsp B 16.
T 8 en Mxt ook nw. VEKA slepen.
Orgel in redelijke staat.
Negatieve reactie op rapport Mulder en Plender en offerte Hagels.
Toevoegingen in hs Bolt:
Sq opdringerig 2 2/3 2 1 3/5.
mxt c 1 1/3 C 2 c' 2 2/3 c'' 4 2 2/3 2 1 1/3 1
- 17/7'70. KV, voorwaarden, disp, normalisering klavieren.
- 16/9'70. Bolt probeert de plannen wat te tempereren. Welke orgelmaker maakt een goede Bazuin?
- 21/6'71 Offerte Verschuieren: Verbetering mechaniek, Ped. uitbreiden met Bz 16, O 8, evt O 4, opschuiven Sb, dipwijz Bovw: 1 3/5 -> O 4 1 1/3 -> N 3, Cmb -> Flag 2, Gh 2 -> Sfl 1, algehele herintonatie.
- 18/9'71. KV aan Bolt: Kosten te hoog: Dan maar geen Bazuin en Octaaf 4'.
- 18/9'71. Bolt stelt voor: Wel Bazuin, dan maar geen disp.verbetering op II.
- 9/6'72. Tekening Verschuieren met begeleidend schrijven.
- 21/8'72. Verschuieren aan Bolt. Volgende werk verricht: Verbetering mech. en herintoneren Fg 16, Ped.uitbr. met 4 reg. zonder plaatsing O 4 en Bz, disp.wijz. bov.
- 30/10'72. Bolt, eindoordeel betr. herstel en gedeeltelijke uitbreiding. Opmerking over bekleding ventielen in ped.lade met schuimrubber.
- Keuringsrapport OC febr'73.

Geïnteriseerd 27/2-1992. Aanvullingen 28/10'93.

Dedesdorf.

=====

Schnitger-orgel.

- Fotocopie (waaruit?) met mensuren.
- Foto, negatieven.

Deil, Hervormde Kerk.

=====

Brief van C.J.Eilers, Deil, die om inlichtingen vraagt.

Delden Hervormde Kerk.

=====

Fotocopie uit HO apr '70, p 108/09, afkomstig uit map Sliedrecht.

Delft, Oud-katholieke Kerk.

=====

- Boekje over geschiedenis kerk en orgel, ongedaterd, anoniem: 1722 Johannes Duyschot, 1743 overgeplaatst in nieuw kerkgebouw, 1867 nieuw orgel Witte. 1908 Fluit 4 wordt Celeste (Spit), 1979 Celeste wordt Fluit 4 (De Graaf, Leusden).
- Correspondentie 1986 over wat klein onderhoud door De Graaf. Bolt is er een keer bijgehaald.
- Foto.

Geïnteriseerd 28/2-1992.

Den Burg (Texel), Hervormde kerk. Foto, Negatieven.

=====

Den Helder, Doopsgezinde Kerk.

=====

- Fotocopie Helderse en Nieuwedieper Krant 1863 21ste jg, nr 75 (do 17/9). Bericht ingebruikneming orgel op zondag (13/2 dus) en uitvoerig verslag van C.M.Philbert van door Flaes/B gebouwde orgel.
- Fotocopie "De Mixtuur" nr 10 (mei '73), hierin afschrift uit vorige.
- Z.d. J.v.d.Molen, "Verantwoording van de herstel- en opbouw werkzaamheden aan het orgel van de Doopsgezinde Kerk te Den Helder".
1863 Flaes & B, P 8, O 4, O 2, Q 3 (c), Co 4 st.
Bovm Hp 8, Sal 8, Rf 4, koppel, aangehp, magbalg. (geen klav.omvang genoemd)
Later toegevoegd Ped Sb, VxC op II (beide pneum), Q 3 -> Dubbelfl 8, toev Trem. In '75 is allerlei werk verricht o.m. verv. VxC door 1 1/3 (kennelijk door vdMolen).
- 3/9 '82. Reactie Bolt op offerte Vermeulen, Alkmaar (die er niet is). Beter pneumatisch ped. handhaven (in zekere zin historisch) dan moderne electr. tr.
- 9/12 '82. Subsidie-aanvraag.
- 1/2 '84. WVC, 1/2 '84. Orgel als monument te kwalificeren, als de oorspronkelijke toestand in principe wordt hersteld en het ped. mechanisch wordt gemaakt. Nog geen subsidie.
- 3/5 '84. Vermeulen, Alkmaar. Offerte. Hierin diverse ongerijmdheden, door kanttekeningen Bolt verbeterd.
- 7 '6 '84. B&T. Idem
- 15/11 '85. Aan Bolt. Besluit de restauratie niet door een erkende orgelmaker te laten verrichten. Geen beroep meer op Bolt als adviseur, dit alles wegens geringe kans op subsidie.

Geïnteriseerd 28/2-1992.

Den Helder, Oud-Katholieke Kerk.

=====

Stukken afkomstig uit map Ravenswaay met gegevens over de orgels van de Oud Katholieke Kerk te Den Helder.

- Stuk, opgesteld door S.W.J.Schade van Westrum, hieruit:
3de kerkgebouw 1837, orgel geplaatst en gerestaureerd door Johannes Henricus Overdieck, Amsterdam.
1889 door Spit vervangen door een (ook) in 1837 door Swarts, Anholt vervaardigd instrument.
1890 vorige orgel verkocht aan Herv. Gemeente Ravenswaay.
1933 Swartsorgel opgeslagen en later verwerkt in het Sanders/Blank-orgel in de Matthaeskerk te Utrecht. Het had in 1837 deze disp:
I P 8, Fltr 8, B 8, O 4, So 2, Q 3, F 4, T 8 b/d.
II VdG 8, B 8, P 4, Fld 4, O 2. Ventiel, C-g''', aangehp C-d.
1933 verv. door Witte-orgel uit 1886, vervaardigd voor de Oud.Kath. Kerk te Oudewater: I. C-f'''' P 8, Rf 8, O 4, F 2 II. F 4, Violon 8, Hp 8.
Klavk, Aangehp C-h.
1943 kerk op last Duitsers afgebroken. Orgel naar zolder Oud-Kath. k. te Haarlem, 1952 in die kerk geplaatst en vergroot.
4de kerk was noodgebouw met een harmonium.
5de kerk 1956. Hierin kwam een Witte-orgel uit 1871:
P 8, Rf 8, O 4, Q 3, Wf 2, II V 8, Cel8 (c), Hf 8, Fltr 8, Rf 4. Ped Sb 16.
3 kopp, nieuw front.
- Foto Swarts-orgel met aant.: 2de orgel Oud Kath Den Helder, 1889 geplaatst. Matthaeskerk Utrecht Sanders 1957. Pijpwerk en windlade bewaard.
- Schade van Westrum: Aanvulling op eerdere gegevens op grond van Broekhuizen (opg. S. Zwart). Eerste orgel afkomstig van "De drie bonte Kraayen", Amsterdam. Over dit gebouw: 1666 of eerder RK schuilkerk, sinds 1707 Oud-Kath., 1837 onherstelbaar bouwvallig geworden, orgel ging naar Den Helder, kerk 1909 afgebroken.

Aanvullingen (vO):

In werkl.Witte ander verhaal orgel 1886: pijpwerk verwerkt in o.m. Doorn, Herv.K. en Beverwijk Maranathakapel.
Het Witte-orgel uit 1871 niet in werkl.Witte.
Het orgel uit "De drie bonte Kraayen" bevindt zich thans te Ravenswaay en wordt gedateerd ca 1680-1700.

Den Helder, Vrijgem.Geref.K.

=====

Foto met disp. afk. uit map Vlaardingen:

Fonteyjn-Gaal, adv. Houtman en De Ru, mech.

I. P 8, Hp 8, O 4, Mxt 2'3-4 st. II. Holqdn 8, Rf 4, P 2, Dc 8.

Ped. Sb 16 Bp 4. 3 kopp.

(stuk niet ingevoerd: was al aanwezig in archief).

Den Hoef, kerk niet genoemd.

=====

Mixtuursamenstelling genoemd in rapport Broek en Waterland (ter vergelijking):

C	1 3/5	1 1/3	1	1
c	2 2/3	2	1 3/5	1 1/3
c'	4	2 2/3	2	1 3/5

Den Hoorn R.K kerk. Foto.

=====

Deventer, kerk niet genoemd. Negatieven.

=====

Deventer, Hervormde Bergkerk (St. Nicolaaskerk).

 Het orgel wordt intensief gebruikt als lesinstrument voor de muziekschool, wordt door de gemeente beheert, maar is officieel eigendom van de Hervormde Kerk.

- 9/11 '70. De Koff offerte, betr. demontage en evt. weer opbouw orgel en overige correspondentie 1970-71 (aanvankelijk nog met Herv. gemeente) over demontage door De Koff.
 - Jan '70. Bolt "Rapport betreffende het orgel in de Bergkerk te Deventer", daarin uitgetypt alle archiefstukken:
 - 1841-43 Johann Heinrich Holtgräve, gekeurd door de organist der Grote Kerk C.A.Brandts Buys, verving orgel, dat in 1639 was vermaakt door de Gebr. Arnholt en Tobias Baders.
 - 1866 reparatie door Hermannus Gerhardus Holtgräve (zoon vorige).
 - 1889 voorstel Van Oeckelen gelukkig niet aangenomen.
 - 1948 Sanders nieuwe Trompet (Van Oeckelen?) en Fagot 8, nieuw pedaalklavier.
- Beschrijving toestand orgel:
 Laden C-f''', hoofdwerk 2 laden, rugwerk 1. Systeem Holtgräve voor ventielen.
 Mechaniek: Er zijn wat Laukhuf onderdelen.
 Kas: Beetje worm, bruine kleur, oorspronkelijk wit met goud. Vlg contract zou Baders-kas worden gebruikt. Dit lijkt niet te zijn gebeurd.
 Stemming 1/2 toon te hoog, mogelijk iets te hoog door stemrichtingen.

Manuaal	Rugpositief
Prestant 16 vt C-G grenen	Prestant 8 vt gr. in front
Bourdon 16 vt C-h Noors vuren	Salicionaal 8 vt conisch
Octaaf 8 vt C-H grenen	Roerfluit 8 vt C-H Noors vuren
Holpijp 8 vt Baders 1)	oorspr. Holpijp nu op Man.
oorspr. Roerfl. nu op Rugw	Open plaats voor Fl. travers 3 (!) vt
Cornet 5 sterk 8' gedekt	Octaaf 4 vt
c'-e' op lade, rest op bank	Open Fluit 4 vt
Octaaf 4 vt	Octaaf 2 vt past in rooster Qnt 1 1/3
Gemshoorn 4 vt XVI-XVII	Quint 1 1/3 vt (De Woudfluit?)
Quint 3 vt groot octaaf oud	Gedektfluit 4 vt 10 kl.open C-A 1889?
Octaaf 2 vt	Open plaats (voor Mixtuur 3 st)
Mixtuur 4 st	Dulciaan 8 vt origineel
C 2 1 1/3 1 2/3	Fagot 8 vt nieuw
c 2 2/3 2 1 1/3 1	
c' 4 2 2/3 2 1 1/3	
c'' 8 5 1/3 4 2 2/3	
Fagot 16 vt stevels eiken	
Trompet 8 vt nieuw	

1) Baders inscr. een kwart lager (h'' op e''' etc.)
 C-f''', aangeh.p C-d'.

- Kladontwerp voor voorgaande en aantekeningen (twee in verschillende hand) betreffende indeling registerknoppen:

Sal 8	T 8	Fag 16	P 8
Fl.trav 3	Mxt 4 st	O 2	Rf 8
Opf 4	Q 3	Gh 4	O 4
O 2	O 4	Co 5 st	Qf 1 1/3 (4)
MXt 3 st	Hp 8	O 8	Wf 4 (2)
T 8	B 16	P 16	Fag 8
Ventiel	Sperventiel aangeh.	Kl.koppel	Sperventiel
(RW)	(MAN)	(MAN)	(RW)

- 15/2 '71. Bolt: Demontage voltooid, binnenwerk in de kerk zelf.
- 7/6 '71. Blank. offerte, gericht aan Bolt voor levering 5 st. positief "afwerking intonatie in de kerk", het kan dus niet voor Bolt privé zijn bedoeld, maar voor een kerk. Welke dat is, blijkt nergens uit.
- 8/6 '71. Flentrop, die levertijd opgeeft.

- 11/6'71. Verslag bespreking. Problematiek (muziekschool): Stemming 1/4 toon te hoog. Oud ped.klavier niet geschikt voor moderne muziek.
- 1971. Correpondentie over keuze orgelmaker: Flentrop en Metzler hebben te lange levertijd.
- 27/10'71. Offerte Blank, restauratie en uitbreiding met vrij pedaal.
- 15/9'72. Gemeente Deventer aan CRM en mon.zorg: In principe komt er subsidie, etc.
- 5/1'73. CRM: uitstel subsidie.
- 25/2'73. Arch.bureau Heineman: Er is in de Bergkerk ingebroken. Schade aan snijwerk en pijpen.
- 7/3'73. Bolt, reactie hierop. Orgel moet direct naar Herwijnen worden overgebracht (eerst was gedacht aan de Lebuïnustoren, maar de brandweer stond dit niet toe). Echter: Op 12/11'74. schrijft Wiersma dat het orgel zal worden geplaatst in de ruimte tussen de 2 torens van de Bergkerk.
- 9/7'75. OC vraagt Bolt om inlichtingen.
- 20/1'75. Bolt zend aan OC een overzicht van alle stukken in zijn dossier: Hij wist niet, dat het orgel nog steeds in bezit was van de Herv.k. en voor 50 jaar afgestaan in bruikleen aan de burgerlijke gemeente.
- 19/4'77. Blank, offerte. Weer komt de ongunstige opslag der onderdelen ter sprake. Eind'77 volgt de opdracht.
- 9/12'78. Bolt aan B&W Deventer over eventuele uitbreidingen, opvullen lege plaats in rugwerk, oorspr. bestemd voor een 3 st. vulstem in het rugwerk en vrij pedaal van 4 stemmen, waarvoor toevallig veel ruimte beschikbaar is.
- 16/12'78. Elly Kooiman, docente aan de Muziekschool, onderstreept de wenselijkheid tot aanbrengen van het vrije pedaal.
- Fotocopieën van 9 pagina's aantekeningen betr. inscripties en mensuren.
- 20/4'79. Blank, prijsopgave vrij pedaal.
- Eind'74. Correpondentie over eventuele uitbreiding met Mxt Rugw, wat aanvankelijk geweigerd werd.
- Klad aantekeningen.
- 16/1'81. Bolt, zeer gunstig eindoordeel. Wijzigingen uit 1948 ongedaan gemaakt. Na rijp beraad is besloten de slecht gemaakte en slecht functionerende oorspronkelijke mechaniek te vervangen door nieuwe in 19de eeuwse stijl. Mixtuur toegevoegd op één der open plaatsen op het rugwerk, vrij pedaal (nog) niet.
- Jan'81. Bolt, dispositie en invullijst, geschreven. De disp. blijkt nu a.v. te zijn:
 Man. als in rapport, Tr 8 is nu van Blank.
 RP P 8, Sal 8, Rf 8, op.pl (Fl tr), O 4, Opf 4, Qf 3 (F 4 van v.Oeckelen), O 2, Wf 2, Mxt 3 st Blank), Dlc 8, T 8 (Blank).
 Toonh 445 onveranderd.
 Veel geïntoneerd wegens beschadigingen.
- Negatieven.

Geïntooneerd 28/2-1992 en 19/1'94.

Deventer, M. van, orgelmaker.

=====

Zie aantekeningen over Hoogkeppel en Schaik in map Schoorl

De Weere, Rooms Katholieke Kerk. Negatieven.

=====

De Wilp. Hervormde Kerk.

=====

Afkomstig uit map Vreeland:

Fotocopie uit De Mixtuur nov'77. Artikel: De orgels van de voormalige Doopsgezinde Kerk te Hoorn. Foto van een orgel, dat zich nu in De Wilp bevindt, uit de Doopsgezinde Kerk te Hoorn, afkomstig. Verm. J.M.Gerstenhouwer 1809, ombouw H.Knipscheer I 1831, in 1870 aldaar vervangen.

Diemen, Hervormde Kerk.

=====

- Fotocopie uit "De Mixtuur" nr 24. Bijgeschreven bij Rf 4: Mogelijk voor fl 2', ped bij te bouwen 16' en 8'.
- 12/12'80. Prijsopgave Flentrop: 1866 P.Flaes.
Hm P 8, O 4, Q 3, O 2, Co 4 st. Bovm Hp 8 Sal 8 Rf 4. mank, aangp, C-f''', C-d'.
- Hij stelt voor: F 2 bij op Bovw, en mech. B 16 achter orgel, reconstructie lofwerk.
- Z.d. Prijsopgave Flentrop betreffende restauratie en uitbreiding "van het Flaes-orgel, dat voorheen in de Hervormde Kerk te Diemen stond", niet gelijkkluidend aan vorige, maar niet wezenlijk verschillend daarvan.
- Tekening orgel.

Geïnterpreteerd begin '92 en 11/11'93.

Dieren, Hervormde Kerk.

=====

- 17/2'67. Reil, offerte.
- 13/3'67. Bolt aanvaardt adviseurschap, plan Reil waarschijnlijk nog wat te wijzigen.
- 31/3'67. OC, VA (onvolledig door ernstige beschadiging). Orgel Leichel.
Hw. B 16, P 8, VdG 8, Hp 8, O 4, Q 2 2/3, O 2, Mxt 3 st, T 8 b/d.
Ondpos Ged 8, P 4, Sal 8, Rf 4, Gh 2.
Ped Sb 16, O 8 (hout), Vcel 8 (idem).
Ven,t C-f''', C-d', 2 kopp.
- Op alle laden 2 open plaatsen.
Geen bezwaar tegen het door Reil in zijn offerte voorgestelde plan (restauratie en disp.verbetering). Nader overleggen met Bolt.
- 11/4'67. Nieuwe offerte Reil, daarna nog wat heen en weer geschrijf, wat er wel en niet moet gebeuren, o.a. 3/11, waarin Bolt voorstelt geen nieuwe Sesq maar een Cornet te plaatsen.
- 13/12'67. Mensuren, Reil, daarbij kladje Bolt met enige mensuren van Haarlem, Marienhaf, Silbermann, Cappel.
- Progr. ingebr.n. 25/4'68 gerest. orgel met disp.:
I. P 8, B 16, VdG 8, Hp 8, O 4, Q 2 2/3, Flauto traverso 4, Sq 2 st, O 2,
Mxt 3 st, T 8 b/d.
II. P 4, Ged 8, Sal 8, Rf 4, Gh 2, N 2 2/3, Fag 8.
Ped Sb 16, O 8, Opf 4. 2 koppels.
- 17/6'68. (kennelijk Bolt: niet te zien door beschadiging), eindoordeel: Nog enkele zaken moeten in orde worden gebracht. Ondanks verschuiving in Mixtuur is de klank nog te dik, gevolg van de zeer wijde mensuren van het prestantenkoor. 4 nw reg. Sq, Gedf 4, Nas, Fag.
- 27/6'68. OC. Eindrapport (ook ernstig beschadigd): F 4 en Fag 8 nieuw.

Geïnterpreteerd 28/2-1992, aanvullingen 11/11'93.

Dieren, Hervormd/Gereformeerde Ontmoetingskerk.

=====

- 2/7'68. OC, VA . 1 klaviers orgel 8 à 9 stemmen in acoustisch problematische kerk. Adviseur te benoemen: Bolt behandelt ook al het Leichel-orgel in de Herv.k. Commentaar op offertes van Pels/vL, vdB&W, Reil, v.Vulpen. (De offertes zelf zijn niet aanwezig).
- 30/1'69. Reil, nieuwe offerte. 2 mogelijkheden: 1. Hoofdw, Borstw, Ped, 2. 2 klav. op 1 lade.
- Z.d. 2 tekeningen Reil.
- Verslag bespreking 24/3'69 over plaats orgel: Orgeldeskundigen en -bouwer willen orgel niet in "schelp". Toch aldus besloten.
- 1/4'69. Opdracht Reil.
- 19/6'69. Reil, nieuwe offerte.
- 18/11'69. Bolt aan Reil, enkele Mixtuursamenstellingen. Verder enige ontboezemingen, waarom geen mechaniek met benaaide oogjes, pedaal in oude vorm?

- 16/10'70. Bolt, orgel voltooid, klank boven gemiddelde peil hedendaagse orgelbouw, dank zij oriëntatie aan oude orgels: hoger loodgehalte, geen kunststoffen, minder starre windvoorziening.
- Progr. ingebr.n. op 10/10'70. Hierop dispositie:
P 8 b/d, P 16 dc, O 4, Mxt 3-5 st b/d, Co 5st dc. II. Ged 8, F 4, Q 3, O 2.
Ped Sb 16. 3 kopp, Trm. Klav.omvang niet genoemd, ook niet in de offertes.
- Z.d. (wegens beschadiging doorslag) OC, eindrapport, gunstig op één punt na: te veel geklepper der mechaniek.
- Correspondentie 1971 over geklepper der mechaniek en een spiegel die niet instelbaar was.

Geïntervieweerd 28/2-'92 en 11/11'93. De inhoud bevond zich oorspronkelijk samen met die van de vorige rubriek in één map.

Dinteloord, Gereformeerde Gemeente.

=====

- Fotokaart Leeflang orgel 1984, afk. uit map Ede, De Ark met dispositie:
C-g P 8, Rf 8, O 4, O 2, Mxt 2 3st.
"Nevenwerk" Hp 8, Gedf 4, Wf 2, Sq 2 st 2 2/3 1 3/5, Hob 8.
Ped C-f B 16, Ged 8, Qd 4. 3 kopp, Adv. Arie J.Keyzer.
- Fotokaart Leeflang-orgel met dispositie, afk. uit map Middelburg, Thomaskerk.
Gezien de aanwezigheid van de andere kaart moet het een tijdelijk orgel zijn geweest:
I Hp 8, P 4, GedQ 2 2/3, Mxt 2 st. II Rf 8, Gedf 4, O 2, Trem.
Ped Sb 16, 3 koppels, beide man 8' gec C-g.

Dirkshorn. Negatieven.

=====

Doesburg, Lutherse Kerk (Gasthuiskerk).

=====

- Febr'69, Bolt, Beschrijving van het orgel in de Evangelisch Lutherse Kerk te Doesburg.
1845 Naber, gerestaureerd 1912.
P 8 (C-E ged), Hp 8, Fltr 8, O 4, Fld'am 4, Qf 3, Wf 2, G 8 (op pl. Co), T 8 bd (op pl. Dlc bd), 2 orig. keilbalgen, C-f'''' aangeh.p. C-f.
rest.voorstel: technisch herstel, frontpijpbehandeling, herstel dispositie.
- Losse aantekeningen Bolt.
- 19/2'69. Prijsopgaaf Blank.
- Z.d. Blank tekening.
- 1969. Correspondentie over verwarmingsproblemen, 20/10 berust Bolt bij een heteluchtverwarming, 1/4'70 idem ministerie.
- Uitnodiging ingebruikneming der kerk op 22/11'70. Bolt speelde niet.
- Foto's.

Geïntervieweerd 11/3'92, aangevuld 17/11'93. Er is geen eindrapport.

Telefoonnotities van ene De Winter over verwarming in andere kerken: Silvolde RK, Arnhem Geref. Opstandingskerk, Breda RK St.Anna naar mappen van betreffende plaatsen overgeberacht.

Doesburg, Remonstrantse Kerk, Het Fraterhuis, kabinetorgel.

-
- Z.d. Anoniem, doorslag, kennelijk samenvatting 1969 van beoordelingsrapport van Bolt betreffende het kabinetorgel van de Heer Venema te Den Boer, apr '69.
 - 27/3 '70. prijsopgave Blank, die het orgel inmiddels al heeft overgeplaatst.
 - Apr '70. Bolt, Beschrijving van het kabinetorgel in de Remonstrants Gereformeerde Gemeente te Doesburg.
Aangekocht 1969 van R.Venema, Ten Boer, geb. ca 1740-70.
Hp8 b/d, P 8 dc, F4 b/d (dc Rf), Q 3 dc (afw.makelij), O 2, Gh 2, pijpwerk gaaf, orig. windlade C-c''', kast 1899 gewijzigd, harmoniumklavier, waarvan cs'''-f'''' met koppelsysteem speelbaar gemaakt. Harmoniumknoppen. Restaur.plan Blank.
 - 9/5 '78. Subsidietoekenning.
 - 30/6 '80. Tekening Blank.
 - 13/8 '80. Blank, nieuwe offerte en een nieuwe tekening.
 - 20/8 '80. Bolt, concept aanvraag tot meer subsidie met begeleidend schrijven (18/8): Gierveld heeft onlangs een kab.o. ontdekt en gekocht, dat vrijwel identiek is aan dat te D. Kas had rijkere ornamentiek, dan aanvankelijk verondersteld.
 - Sept '81. Bolt, aantekeningen over orgels Castricum, Gierveld, vd Hooven.
 - 6/19 '81. Blank (doorslag), geb. tussen 1755 en '60, verm. door P.Müller, korte bschrijving en mensuren. Gelijkenis met Den Haag kapel Jakobskerk, Haarlem, Coen Cusershuis en o. van Gierveld. Kas geheel nieuw, getrouwe copie van Vleuten. P 4 is iets nieuwer, maar naar mensuren van O 2 gemaakt.
 - Eendoordeel Bolt 10/10 '81 met niets dan lof, o.m. betr. het nieuw maken van de kast in rococostijl.
 - "Het kabinetorgel van de Remonstrantse Gemeente te Doesburg", stencil, beschrijving toestand na restauratie.
 - Negatieven.

Doetinchem, Gereformeerde Gemeente.

-
- 28/7 '83. Offerte v Vulpen betreffende vergroting van het door hun in 60ger jaren geleverde instrument, i.v.m. vergroting kerkgebouw.
 - 14/8 '85. Oordeel Bolt over het orgel en wat wel en niet moet gebeuren.
 - 3/4 '86. Nieuwe offerte vV.
 - 27/12 '86. KV: Voorlopig alleen verplaatsing van het orgel.
- Geïntariseerd 11/3 '92, aangevuld 17/11 '93.

Doezum. Negatieven.

Dokkum RK Kerk. Opgave Broekhuizen (via Dorgelo).

Dokkum, Gereformeerde Noorderkerk.

Afkomstig uit map St.Johannesdga:

- 7/4 '75. Opgemaakt te Heerde (Reil dus). Omschrijving werkzaamheden betr. restauratie en overplaatsing van dit instrument naar de Geref. Zonnebrinkkerk te Winterswijk.
- Aantekeningen, waarschijnlijk over dit orgel. Er staat ergens: Talstra orgel 1872.
- 2 foto's, Negatieven.

Het orgel is van Van Dam. Deze overplaatsing is niet doorgedaan, ook in St.Johannesga is er sprake van geweest, zie aldaar. In Winterswijk kwam een nieuw Pels/vL-orgel. Van het orgel in Dokkum heb ik zelf in jan.1974 een beschrijving gemaakt. vO.

Dongen, Hervormde Kerk.

=====

- Z.d. KV en F.Jespers en J. de Schipper, Voorstel voor een beperkte reconstructie van het orgel in de Ned. Herv. Laurentuiskerk te Dongen.
1858 J.J.Vollebregt plaatst orgel (Boekzaal 1858), 1 kl, aangeh.p.
1928 Dak kerk ingestort. Kas verloren gegaan. "Pijpwerk was veilig gesteld".
1952 orgel Spiering met pijpwerk voormalig orgel in een "bestaande kas".
1961 orgel slecht, opdracht restauratie Blank. Weer bijna gehele vernieuwing.
P 8 (deel V/B), B 12 (typfout? V/B), Sal 8 (C-B uit Hp, rest V), Hp 8 (V), O 4 (V, 7 p nw), F 4 (V), O 2 (nw met wat ouder fabr.p.) Q 1 1/3 (idem), T 8 (res).
Klav.omvang niet genoemd.
Plan reconstructie naar (Wissenkerke en Geertruidenberg), Nh 2 en Co ipv Oct 2 en Q 1 1/3.
- 26/11'85. OC, VR, kas niet acceptabel, lade en mechaniek vrijwel geheel vernieuwd (balanskl.), pijpwerk momenteel niet te inventariseren. Vermeulen Weert heeft nog wat Vollebregt-pijpwerk liggen, dat misschien is in te passen.
- Z.d., anon. Dongen Ned.Herv.Kerk. Nogmaals historie en te verrichten werkzaamheden.
- 4/3'85. Offerte Nijssse.
- Apr'86. Offertes De Graaf en Vermeulen, Weert.
- 23/4'86. Reactie Bolt op de offertes. Eerst nog oriëntatie nodig naar werk van Nijssse. Als Nijssse zal worden gekozen, zal een zo intensieve begeleiding nodig zijn, dat zijn honorarium als adviseur dan per uur berekend zal moeten worden.
- 1985-86. Verdere stukken over restauratieplannen; De Graaf en Vermeulen, Weert hebben prijsopgaven gedaan.
- 23/5'86. Provinciaal College van Toezicht: Geen toestemming tot aanschaf "electronisch orgel".
- Niet verzonden rapportageformulier OC over herstel Vollebregt-orgel.
Geïnterviewd 11/3'92, aangevuld 17/11'93. Uit de stukken blijkt niet, wat er daadwerkelijk is gebeurd.

Donkerbroek, Hervormde Kerk.

=====

- 2/3-1867. Fotocopie nota Maarschalkerweerd, betr. o.m. vernieuwing klavier.
- Jan'78. Bolt. Het Orgel in de Hervormde Kerk van Donkerbroek (Fr), getypt.
Orgel afkomstig uit RK Jutphaas, verwant aan werk van Peter Weidtmann der Jüngere: lab.lijn tussenvelden, frp. met spitse labia. Verschil: ronde zijtorens. 1879 orgel, dat te klein was voor de grote nieuwgeboude kerk, verkocht aan Donkerbroek. VdG op plaats Sq. Ook grote gelijkenis met Schoorl: hier Co ipv Sq. Hier wel Cs aanwezig.
CD-c''', geen pedaal.
P 4, VdG 8 (ipv Sq), B 8, F 4, Qf 3, O 2, Trtn dc, Mxt 3 st.
Mixtuur:

C	1	2/3	1/2	
d	1 1/3	1	2/3	<--- bijgeschreven: wordt cs.
cs'	2	1 1/3	1	
cs''	2 2/3	2	1 1/3	

Tertiaan: cs' 1 3/5 tamelijk wijd. Klav. verm. orig.
- Restaur.voorstel.
- 8/2'78. Bolt schrijft over een offerte De Graaf (die niet aanwezig is) en over subsidie-(on)mogelijkheden.
- 16/1'80. B&T, prijsopgave.
- 12/7'84. OC, VR. Waardevolle orgel van Petrus Verhofstad (!) in uitermate slechte staat. Voorfinancierien!
- 11/8'84. A.v.Beek schrijft over hetgeen hij aan het pijpwerk heeft gezien.
- 17/8'84. Nieuwe prijsopgave B&T.

- Sept, okt '84. Correspondentie, waaruit blijkt dat B&T de opdracht hebben gekregen.
- 8/1 '85. Subs.toekenning.
- 14/5 '85. Brief van Ir A.H.Vlagsma aan Bolt: T. Snoeier, organist te IJsselmuiden heeft ontdekt, dat het orgel aldaar door Zwier van Dijk is gekocht van de Lutherse Kerk te Utrecht en door hem 1885 in IJ. geplaatst. Hij wil graag mensuurvergelijk. Verder schrijft V. dat hij wat archiefonderzoek heeft verricht in Jutphaas: Eerste rekeningen 1818, onderhoud Meere, later H.Lindsen, sinds 1857 Maarschalkerweerd, 1875 plaatst hij het over naar de nieuwe kerk. 1879 nieuw orgel Maarsch.w. (in uit Amsterdam afk. kas), hij merkt verder op dat in 1723-42 een broer van M.Verhofstad pastoor was in Jutphaas en wijst op allerlei overeenkomst tussen kas en pijpwerk van de orgels te IJsselmuiden, Schoorl, Culemborg en Donkerbroek.
- 21/3 '86. Bolt, besluitenlijst 7/3 '86: Windlade restaureren in historische vorm. VdG (die op plaats 3 st Sq of Co staat) blijft (in 1879 of 1916 als ouder register geplaatst), terugschuiven (expressions dicht). Details klaviatuur herstellen (naar Schoorl). Balgen blijven op hun plaats.
- Correspondentie over schilderen der kas en kleuronderzoek.
- 25/6 '86. B&T, 15 Mxtpijpen moeten worden verlengd.
- 19/12 '86. Progr. ingebr.n.
- 22/12 '86. Bolt. Gunstig eindoordeel. Zangrijke en intensieve klank behouden gebleven. Besloten frontpijpen te polijsten, niet foelieën. Mixtuur herschikt. Nieuwe bakstukken en nieuwe ebben boventoetsen naar model Verhofstad, zoals Flentrop heeft gedaan in Schoorl. "Tevens hoop ik dat door verwijdering van de absorberende moderne vloerbedekking de huiskamer, ook in acoustisch opzicht weer kerk mag worden".
- 7/1 '87. OC Eindrapport (A.van Beek en Kl.Bolt). Onderschrijving der door Bolt genoemde "visuele verontreining" van het fraaie kerkinterieur. Naar wij van Bolt vernamen is de huiskamervloerbedekking verwijderd. Viola di Gamba gehandhaafd.
- Fotocopie Broekhuizen J2 (Jutphaas RK).
- Z.d., anon. Stencil "Het orgel van Donkerbroek". Orgel nu op grond van factuur aan Verhofstad toegeschreven. Nu staat er oorspr. Co, Mxt als in oorspr. rapport.
- Fotocopie artikel Jaspers "Vragen rond Verhofstad" (De Mixtuur juni '83).
- Negatieven.

Inventarisatie 11/3 '92. Opmerking (vO): De dispositie die Broekhuizen geeft, wijkt wel erg af!

Doornbos J., orgelmaker. Zie Meijer.

Dordrecht, Bonifatiuskerk.

- Foto.

Over plannen het in Etten-Leur te plaatsen: Zie aldaar RK Lambertuskerk. Aldaar ook fotomontage.

Dordrecht, Museum Mr S. van Gijn, kabinetorgel.

- 29/11 '67. Offerte Fama/R betr. restauratie.

- 15/1 '68. Bolt. Reactie op offerte. Hij vraagt nog wat gegevens, omdat hem in het museum niet genoeg tijd was gegeven voor zijn onderzoek. 29/1 '68. Antwoord op zijn vragen.

- Losse aantekeningen.

- Jan '68. Bolt. "Beschrijving van het kabinetorgel te Dordrecht", waaraan toegevoegd prijsopgave Fama en Raadgever te Utrecht:

1785 J.Geerkens Dordrecht. Op mag.balg, 2 schepbalgjes en windkanaal na vrijwel geheel in originele staat.

Bas Hp 8, F 4, P 2, O 1. Dc P 8, Hp 8, F 4, Q 3, P 2. Ventiel. C-e''''.

Stijl Louis XVI.

Offerte F&R met commentaar: geen verende sleepconstructie, geen invoeren mechaniek, lekke houten pijpen beplakken (niet uit elkaar nemen).

- 26/4'68. Subsidieaanvraag. 4/9'68. CRM. Gunstig antwoord daarop.
- 10/6'70. Oussoren schrijft aan F&R en aan museum. Hij is zeer ontstemd over het feit dat F&R zonder nader overleg met Bolt of Rijksadviseur aan het werk is gegaan en ingrepen aan het kleppenmechanisme heeft verricht. Reacties daarop.
- 27/11'70. Bolt, eindoordeel: Critiek t.a.v. kas en ventielen. B. was er als adviseur te laat bij gehaald. Klank goed bewaard, c.q. hersteld.

Geïnteriseerd 12/3'92, aanvulling 21/6'94. In een brief van Fama/R aan Bolt in map Zoutkamp wordt de kwestie "Dordrecht" aangeroerd.

Dordrecht, Oud-Katholieke Kerk H. Maria-Maior.

-
- "1843-1983 - 140 jaar kerkgebouw van de Oud-katholieke parochie Maria Major te Dordrecht", J.Spaans.
 - Fotocopie contract 10/10 1842, Kam en vdM.
 - 10/9'84. "Onderzoek naar de orgels in de Oud-Katholieke Parochie van de Heilige Maria Maior te Dordrecht" J.Spaans 10/9'84.
 - 9/4'89. J.Spaans, "De orgels in de Oud-Katholieke kerken van Dordrecht", Samenvatting van dit stuk en het vorige:
Citaten Van Eem, Broekhuizen en vtK.
18de eeuwse orgel in de kerk van de H.Maria Maior, genaamd "Het Kruis" zie Van Eem. 1842 afbraak kerk, orgel, dat in 1799 en 1822 (?) door Geerkens was gewijzigd, gekocht door "Afgescheidenen van 1834", later Geref. Wilhelminakerk. Aldaar tussen 1911 en 1920 nieuw pneumatisch orgel. Oude front en achterwand met registergaten nog aanwezig.
1844 Kam en vd Meulen, nieuw orgel. Gunstig rapport door Samuel de Lange. vtK noemt Fl 4 op Bovenwerk ten onrechte, Broekhuizen niet.
1919 Maarschalkerweerd wordt gevraagd een orgel te bouwen, zoals in de Remonstrantse kerk te Dordrecht. Zijn commentaar: Het is te groot.
1939 Nieuw orgel Sanders, elektrisch bediende sleeplade. Door een artikel in OB 10de jaargang nr 5 '67 werd duidelijk, dat het Kam-orgel was terecht gekomen in de Hervormde Kerk te Gieteveen in Drenthe.
1984 Terugkeer. Frontpijpen waren weg. Oude front nog in Dordrecht. Het Sanders-orgel ging naar de Geref. Kerk te Ruinerwold-Kockange, voorzien van het front, dat Sanders had gemaakt voor Gieteveen. Van Eeken en Van Buuren kregen toestemming van Wiersma, dit te doen op grond van het goede resultaat van hun nieuwe orgel in de Vrijgem. Geref. Kerk te Leusden.

Disp. (schrijft Spaans B ipv H?):

M a n u a a l

Prestant 8 vt	C-b in fr. 1939, rest 1844 f'' 1989
Holpijp 8 vt	1844, C-B eiken
Octaaf 4 vt	1844 (f'' 1989)
Roerfluit 4 vt	1844
Octaaf 2 vt	1844 op 4 kl. p na (1989)
Fagot 8 vt	1989 naar Fagot in Portugaal (Kam 1858)

çB o v e n w e r k

Holpijp b/d 8 vt	1844 C-B eiken
Fiool de Gambe 8 vt	1988 naar Doopsgez. St. Bonifatius Dordrecht (K&vdM 1842)
Salicionaal 4 vt	1989 naar doopsgez. Middelburg K&vdM 1850
Fluit 4 vt	1989 naar Fl 4 v.m. Bonifatius Dordrecht
Woudfluit 2 vt	1989 naar roostergaten

çP e d a a l

Subbas 16 vt	1988 naar B 16 vm. Bonifatius, Dordrecht
--------------	--

Ped.koppel 1989	Afsluiter Bovenwerk 1844	Ventiel 1988
Man.koppel 1844	Afsluiter Hoofdwerk 1988	Tremulant 1844

C-f''', C-c'

Mensuurtabellen.

- Stukken over de restauratie door Henk van Eeken, Leusden en Gert van Buuren, Portugaal, uitgebreide mensuurtabellen.
- 12/6'89. Bolt, eindoordeel. Loftrumpet over 1. de oorspronkelijke bouwer, 2. de restaurateurs en 3. hist. onderzoek en doorzettendheid van pastoor Spaans. Bolt tekent er zelfs Trompetblazers bij! Presentatie 15/4'89.

Geïnteriseerd 12/3'92 (Broekhuizen D 27a en D31 spreken elkaar tegen, vO). Over het Sanders-orgel staan gegevens onder Drongelen.

Drachten, Geref Zuiderkerk.

=====

- 29/8'74. Schrijven Reil over Strümphler-materiaal uit 1798, dat nog in dit orgel aanwezig is.
- Fotocopie krantenknipsel, waaruit de geschiedenis van het orgel blijkt met begeleidend schrijven van A.Kooiker, Den Haag.
Uit dit knipsel, gecombineerd met opgave Reil (o.m. volgorde):
Orgel gepl. 1949. Voorheen was er een 2-klaviers werk uit een RK kerk te Delft hoofd- en bovenwerk, aangeh.p. Nieuw orgel gebouwd met gebruikmaking van pijpwerk en beide laden van Strümphler 1798, welke laatste nu voor hoofdwerk en rugwerk zijn ingericht, met uitbreiding voor fs''', g'''. Disp (*: uit vorige orgel):
Hw. Op.pl, Op.pl, Qd 16, P 8, *Hp 8, Co 5 st, *O 4, Op.pl, *Rf4, *O2, *Q 2 2/3, Op.pl, *Mxt 3-5 st, T 8.
Rw. P 4, *Rf 8, *Spf 2, Sq (2 2/3, 1 3/5), Kh 8.
Zw. *Vp 8, Bp 8, *VdG 8, *F 4 (ged), P 4, N 2 2/3, *Gh 2, Sch 3 st, Hb 8.
Ped. P 16, Sb 16, Pedbas 8, *Gedb 8, Q 5 1/3, Kl 4, Bz 16 (gebr).

(In stuk Reil: Vp heet Principal, Bp heet Gh, P 4 heet Oct, Gh heet Nh)

- Foto's, Negatieven.

Geïnteriseerd 12/3'92.

Commentaar (vO): In het krantenknipsel stond, dat het Strümphlermateriaal uit een RK kerk in Delft afkomstig was. Echter: Jan Jongepier gaf mij destijds op: Purmerend i.p.v. Delft. Verder zei hij, dat het front in de Chr.Geref. Kerk te Apeldoorn was terecht gekomen. Later is dit front buiten proporties vergroot. Foto hiervan in LNO. De Broekhuizen-dispositie van Purmerend RK klopt min of meer met wat in de beschrijving van Reil staat. Broekhuizen noemt onder de RK kerken in Delft geen orgel, dat hierbij past. Reil zal het orgel in Drachten wel hebben gemaakt. Hij heeft ook de hand gehad in het plaatsen van het front in Apeldoorn. De beelden van de Trompetblazende engelen van het Strümphler-orgel plaatste Reil in 1948 op het Spoorman-orgel in de Geref.K. te Warffum volgens rapport Bolt aldaar.

Drongelen, Hervormde Kerk.

=====

- 5/2'86. OC, VR: Electropneum. Verweys orgel uit 50ger jaren, dat nauwelijks meer functionneert:
 - I. Bp 8, P 4, O 2, Tertsmxt 2-3 st. II. Rf 8, Port 8, Nh 4, N 1 1/3.
 - Ped Sb 16, 3 kopp, Advies: Nieuw orgel.
 - Herv.gem. Verslag bespreking (met Bolt) op 3/6'86. Er zullen offertes Blank en (op verzoek der kerk) Pels, 's-Hertogenbosch worden gevraagd.
 - Tekening kerk met begeleidend schrijven 4/6'86.
 - 12/6'86. Bolt: 2 gebruikte orgels komen beschikbaar:
 - 1. Herv.Bloemendaal, 1958 v.Leeuwen. Zie aldaar.
 - 2. Nog niet nader te noemen orgel met Rugpositief.
 - Correspondentie 10-24/7'86, waaruit blijkt, dat J.Spaans het Sanders-orgel uit 1939 der Oud-Kath.K. te Dordrecht voor f 15000.- aanbiedt:
 - I. B 16, P 8, Zfl 8, FlOct 4, Wf 2, EchTr 8.
 - II. Hp 8, Qd 8, Vln 8, Vxc 3, Rf 4. Ped Sb 16. C-g''', C-f'
 - 27/7'86. Concept offerte-aanvraag met bijlage: Dispositie Bolt, 7 stemmen, 6 of 8 voets orgel, evt nog 1-3 stemmen er bij. Front te maken in de trant van het hoofdwerk van het orgel in Doetinchem Herv.k.
 - 20/8'86. Twee prijsopgaven Reil aan Bolt persoonlijk:
 - 1. voor overplaatsing van het orgel uit Bloemendaal:
 - I. P 8, Rf 8, O 2, Sq 3 st (af a, opschuiven), M 3-6 st (nw, oude te eng).
 - II Ged 8, F 4, O 2, N 3 (nw, was Cmb), Dc 8 (nw, stelpost, verv. Schalm).
 - Ped Sb 16. 3 kopp, Trem, eliminatie VEKA-slepen, etc.
 - (2 x O 2, geen O 4 moet haast wel op een typefout berusten).
 - 2. voor plaatsing van een vrijgekomen orgel, ca 15 jaar oud, alles op 1 lade:
 - I. P 8, Rf 8, O 4, Mxt 2 st, T 8.
 - II. Hp 8, Rf 4, P 2, N 1 1/3 (Bolt bijgeschr.: moet 2 2/3).
 - Ped Sb 16 Ged 8 (tr). 3 kopp.
 - 21 en 27/8'86. Offertes Pels/vL en Blank voor een nieuw orgel. P/vL doet er zelfs een tekening bij.
 - Verslag bezoek (zonder Bolt) op 11/9'86 aan P/vL. Onlangs opgeleverd: Ter Heyde a/Zee) met deels oud pijpwerk en mechaniek op historische wijze vervaardigd) en Winterswijk. In werkplaats: orgel voor Langerak.
 - Verslag 7/10'86 van bezoek op 29/9'86 van commissie en adviseur aan orgels te Kootwijkerbroek, Herv.k. (Blank) en Ter Heyde a/zee (P/vL) en de nabespreking: Bolt ziet niets in verder gaan met P/vL en zal opstappen als adviseur als zij de opdracht krijgen.
 - Z.d. Notitie Luteyn (OC). KV heeft eigen adviseur heer Westerlaken die het orgel in Eethen bespeelt en probeert de opdracht naar P/vL te krijgen. Bolt vond orgel te Eethen gezien de bouwtijd niet zo slecht, dat in Terheijde wel.
 - Fotocopie uit OV mrt'88. Orgel gebouwd door P/vL, adv. Frans v Tilburg.
 - P 8, Hp 8, O 4, F 4, O 2, Mxt 3-4 st b/d, Co 4 st dc Ped Sb 16 Pedk.
- Geinventariseerd 12/3'92. Stukken over het orgel in Ter Heyde a/zee in betreffende map gedeponneerd.

Dronrijp, Hervormde Kerk. Negatieven.

=====

Drunen, Hervormde Kerk. Foto, Negatieven.

=====

Echteld, Hervormde Kerk.

=====

- 20/7'70. Rapport van Blank over dit orgel, aangetroffen in map Zuidlaren. In 1784 moet er een orgelinwijding geweest zijn, waarbij Hauff, Nijmegen het orgel bespeelde.

Oudste delen zijn duidelijk van Meere. Binnenp. Pr 8, Fltr 8 dc, Hp 8, O 4, F 4, O 2. Bij ons weten was Meere in 1784 al zelfstandig werkzaam. Pijprooster Mxt is nog aanwezig en wijst op dezelfde samenstelling als in Poortvliet:

C	2	1 1/3	1		
c	2 2/3	2	1 1/3	1	
c'	4	2 2/3	2	2	1 1/3
c''	4	4	2 2/3	2	2
c'''	4	4	2 2/3	2	2

Op een voorslag staat Leichel, Düsseldorf 1879.

Disp. P 8 (frp L), B 16 (L), Fltr 8 dc, Hp 8, O 4, G 8 (L), F 4, O 2, T 8 (L).

Klavierplankje met naam Gabry.

Dan geeft hij (onjuist), wat de oorspr. disp. moet zijn geweest en vergelijkt deze met die in Poortvliet.

- Foto('s), Negatieven..

Geïnteriseerd 4/6'93. Het is jammer dat Blank niet even in Hess II heeft gekeken:

Orgel begonnen door "den kundigen Heineman, na deszelfs overlijden door A. Meere voltooid" in 1806, daarbij de juiste oorspr. dispositie. (vO).

Er zijn ook klad-aantekeningen over dit en andere M.orgels in map Rotterdam, Hillegondakerk.

Edam, Lutherse Kerk. Foto('s), Negatieven.

=====

Ede, Gereformeerde Kerk Proosdijweg (vrijgemaakt).

=====

- 12/4'82. Anon. (een orgelmaker) aan Geref.K. Ede. Hij stelt voor een nieuw orgel te maken en het huidige orgel als 2de klavier daarbij te gebruiken.

- 6/9'86. Bolt, verslag onderzoek orgel "Geref. Kerk" Proosdijweg Ede. Van Eeken & vB hebben inscriptie "Noorden" gevonden. Het is door Knipscheer in 1872 gemaakt voor de Herv. k. te Noorden. 1951 nw o in Noorden. Orgel naar Deventer Noodkerk, vóór die tijd stond het in Werkendam, daarna verkocht (toen definitieve kerk in D. werd gebouwd) aan Venema in Ten Boer, handelaar in 2de hands orgels. Die verkocht het aan de Geref.k. te Ede. Opgebouwd door Fama en R. 1982 overgeplaatst naar nieuw kerkgebouw.

Knipscheer heeft ouder materiaal gebruikt. Uit XVIIIId stamt: meeste pijpwerk, lade, handklavier, speelmechaniek, reg.knoppen en enkele andere delen. Inmiddels kas en front uit 1872 verdwenen. Klavier van achterzijde naar voorzijde verplaatst.

Hp 8, P 8 dc, P 4, F 4, O 2, Q 1 1/2 (fabr.p. was 2 2/3), Sq 2 st dc, trem. C-f'''' C-d'. Pijpwerk nauwelijks aangetast. Orgel is te klein voor de kerk. Acoustiek zou verbeterd moeten worden. Advies: nieuw orgel, tot zolang bestaande orgel doen conserveren door v.E/vB.

- 10/10'86. Bolt stelt ruil voor met Noorden, Herv.k. Het unit-orgel van Noorden zou in een interimperiode van 5 tot 15 jaar dienst kunnen doen.

Dit is afkomstig uit de map Noorden. Daarin is correspondentie over de mogelijkheid het orgel weer aldaar terug te krijgen. Ook een fotocopie van het Contract uit 1872 aldaar aanwezig. Uit deze map blijkt ook ergens, dat deze "Gereformeerde" Kerk vrijgemaakt is.

Ede, Hervormd Kerkelijk Diaconaal Centrum, De Ark, Heyendaal 10.

- =====
- 5/3'84. Luteyn (OC) over nadelen electronisch "orgel".
 - 15/3'85. OC, VR: Acoustiek gunstig, namen van 9 orgelmakers, over het gewenste orgeltype.
 - 22/3'85. OC. Reactie op het voorstel, v.Dommele als adviseur te laten optreden. Uit correspondentie kort daarna blijkt, dat Bolt adviseur wordt.
 - Notulen vergadering pl.C 22/4'85. Over plaats orgel, over diverse aspecten (Bolt) en besluit eerst van 9 orgelmakers offerte te vragen alvorens orgels te bezoeken.
 - Z.d. Bolt, concept aanvraag offerte, basis-dispositie met evt. uitbreiding. Offerte hoeft niet gedetailleerd te zijn.
 - Mei'85. Offertes van Leeflang, Fama/R, Ruiter, Van Vulpen, Reil, Blank, Verschueren, De Graaf. Flentrop weigerde: (9/5: Vindt uitgangspunt fout. Zonder gedetailleerde gegevens geen offerte mogelijk, OC nog steeds niet los van supermarkt-filosofie).
 - Notulen 6/6'85. Bijlagen: Een lijst met veel orgels ter oriëntatie en vergelijking prijzen en levertijden. (Daarbij ook vE&vB genoemd). Over mogelijkheid aanschaf 2de-hans v.Leeuwenorgel uit Bloemendaal. Besluit 2 klav.orgel. Volgende orgels zullen worden bezocht: Maartensdijk Geref (Fama/R), Assen Geref Open Hof (Ruiter), Zwolle-Zuid Adventskerk (Leeflang), Colmschate Herv. (v.Vulpen). Nadere prijsopgave 6 vt orgel bij deze 4 bouwers.
 - Notulen 26/8'85. Men gaat verder met v.Vulpen, diverse nadere meningen.
 - 4/9'86. v.Vulpen, nieuwe prijsopgave.

Bolt heeft hierop de volgende Mixtuursamenstelling bijgeschreven:

C	1 1/3	1	2/3	1/2	
c	2	1 1/3	1	2/3	
f	2 2/3	2	1 1/3	1	
c'	4	2 2/3	2 2/3	2	1 1/3
c''	4	2 2/3	2 2/3	2	2

- Notulen vergadering op 5/9'85. Er wordt een keuze gemaakt uit 2 tekeningen.
- 4/12'86. Bolt stelt Werckmeisterstemming voor, bij een "modern orgel op klassieke leest geschoeid" de meest gebruikelijke.
- 23/12 86. Programma ingebruikneming met disp. opgaaf:
 - I. P 8, Rf 8, O 4, O 2, Co 4 st dc, Mxt 4-5 st, T8.
 - II. Hp 8, F 4, G 8 (C-H tr), N 2 2/3. Ped Sb 16, Ged 8 tr.
 Trem gehele w, schuifk, ped.k, C-d''', C-d'. Geen Mxtsamst, maar die staat in offerte 4/9'86 bijgeschreven.
- 11/3'87. Bolt: Zeer goed van klank. Trompet verbeterd. Jammer, dat het saaie steriele front niet in overeenstemming is met de klank.
- 8/4'87. OC, eindrapport.

Geïnterpreteerd 12/3'92.

Disp. weergegeven, zoals deze op het programma ingebruikneming staat. Met Ged 8 tr wordt bedoeld een mech. unit op de beide ped.registers, met G 8 (C-H tr) wordt bedoeld: combinatie met Hp 8 (mond. meded. J.P.Karman, die het orgel kent).

Fotokaarten van M.Ruiter (Assen, Winsum, Nijverdal en Hoenderlo, op betreffende plaats in archief gedeponereerd) en gegevens Leeflang orgel te Zwolle-Zuid (idem).

Eefde, voormalige Nederlandse Mettray.

=====

Kladje Bolt over dit orgel, aangetroffen in map Warnsveld.

Leeflang Hw P 8, Rf 8, O 4, Nh 2, Mxt 1 1/3' 3-4st.

Rw. Hp 8, P 4, Spf 4, O 2, Sch 2/3' 3-4st, Dlc 8. Ped. P 8(zelfst) Sb 16.

C-f''', geen ped.omv. genoemd. Aparte balg met schokbalgen, lekkages in kanalen, fluiten voldoen, prestanten slecht, tegen HW-RW verwarming (?), kas lelijk, gekrompen achter, mech., koppel slecht.

Aanvullingen vO: Adviseur was Vente. De Nederlandse Mettray (gesticht voor jongens) is in 1971 opgeheven. Het orgel is toen door Pels/vL verwijderd. Niet bevestigde mededeling: Het zou gaan naar Westerhaar, Geref.K. Het vorige orgel in de Ned.M. van Naber Jr is door brand verloren gegaan.

Eekman, Levinus, orgelmaker. Voor overzicht, zie map Midwolde.

=====

Eenigenburg, kerk onbekend. Foto('s), Negatieven.

=====

Eenrum, Hervormde Kerk.

=====

Fotocopie kranteknippsel 23/7'87, plaatsing nieuwe Bazuinbekers.

Eenum, Hervormde Kerk. Stichting OGK.

=====

- Z.d. doorslag (typwerk), over Schnitger en het gevaar dat de overgebleven Schnitger-orgels dreigt.
- 16/2'83. Fotocopie Nieuwsblad van het Noorden over de slechte toestand van de orgels in Godlinze en Eenum.
- Fotoc. uit onbekend boek, p 96.: opgave Knock en toestand voor restauratie.
- '76 stukken over kerkrestauratie.
- 10/6'77. Reil. Restauratieplan in overleg met Bolt en Edskes. Welke Edskes dat is, wordt niet vermeld.
- 27/6'77. Subsidieaanvraag.
- Z.d. S.Tuinstra. "Bijlage". Beschrijving mankementen en voorstel partiële restauratie.
- 27/8'82. Reil, kostenopgaaf enig reparatiewerk.
- Losse aantekeningen.
- Apr'83. Bolt. "Het Orgel van Eenum (Gr)".
1704 Arp Schnitger; er zijn nauwelijks archivarische gegevens.
Huidige disp. (daarnaast wat Knock geeft, O: v Oeckelen, S: Schnitger))
P 4 (S, frp in kleine velden O), Hp 8 (S), P 8 C-H in Hp verder O en Q.pijpen van S), VdG 8 (O), F 4 (S), O 2 (S), vrije sleep, B 16 dc (O, doch hierin het gehele kort oct der Wf 2), T 8 (S) in stevelblok van verm. Lohman. Trem. en Windl (knoppen ontbr.).
C-c''', aangeh p C-d'. Mogelijk vroeger ook onderpositief aanwezig geweest.
Mag.balg, Lade S C-c'' kort oct., mechaniek grd S, door O Cs Ds Fs Gs toegevoegd aan weerszijden der lade. Orgel in desolate staat.
Keuze orgelmaker: Reil.
- Subs.aanvraag aan diverse instellingen.
- 18/7'84. Reil. Nieuwe offerte, begeleidend schrijven 20/7 met voorstel verdeling werkzaamheden Eenum en Godlinze. Het moet ook passen in het schema van B.Edskes.
- Mensuren Eenum (Reil).
- Apr'87. S.Tuinstra. Stemningsvoorstellen Eenum en Midwolde, ter vergelijking die in Langwarden, Stade, Hohenkirchen.
- Z.d. Reil Rest.voorstel pijpen. Na verwijdering der opdik bleek dat - in tegenstelling tot wat Knock schrijft - de Mixtuur 4 sterk is geweest. Voor éénmaal

repeterende Sesquialter is nauwelijks plaats. Voorstel: twee maal repeterende Sesquialter (naar Dedesdorf).

Voorstel Mixtuur (naar Dedesdorf):

C	1/2	1/3	1/4	1/4
c	1	2/3	1/2	1/2
c'	2	1 1/3	1	1
c''	2 2/3	2	1	1 (bijgeschreven: 2 1 1/3, ipv 1 1))

- Ook aantekening over Scherp Rugwerk in Uithuizen.
- 29/10'87. Eindconclusie Bolt over Eenum en Godlinze, Na veel experimenteren is de winddruk van Schnitger te Eenum en van Hinsz te Godlinze proefondervindelijk bepaald. Eerst in werkplaats op 68 en 73 mm, later in kerk verlaagd tot 63 en 65 in fasen, waarbij telkens de aanspraak der pijpen werd aangepast. (Uithuizen in diezelfde tijd rugwerk begonnen bij 78, tenslotte 71). In Godlinze acoustiek ongunstig uitgevallen. Eenum behield Schnitger-intonatie met geheel geopende voeten, in Godlinze Hinsz-intonatie, enigszins dichtgeklopte voetopeningen. Eenum kreeg middentoonstemming, Godlinze 1/6-komma-stemming. Geen moderne toevoegingen aan lade, zoals platen, bruggetjes en ringen, over de stemming der orgels, etc.
- Uitnodiging ingebr.n. o. te Eenum en Godlinze op 13/12'87, in te spelen door Tuinstra (Eenum) en Vogel (Godlinze).
- Mei'88. Klad in hand Bolt. "B.Edskes", veel critische kanttekeningen.
- Veel foto's. Ook foto's met vrienden, in kerk Eenum genomen. Negatieven.

Geïnteriseerd 12/3'92, aangevuld eind'94.

Het is kennelijk de bedoeling geweest, dat Bernhardt Edskes bij het werk ingeschakeld zou worden, wat uiteindelijk niet is gebeurd. In de map Godlinze bevinden zich stukken, die behalve over het orgel aldaar ook over het orgel te Eenum handelen. Stukken over Dedesdorf (mensuren), Midwolda (mensuren) en Uithuizen (samenstelling Scherp Rugwerk) naar bestemde plaats in archief overgebracht.

Eestrum, Gereformeerde Kerk.

=====
Twee brieven van M. de Vries, Ieswei 37, Eestrum, later Sperwerlaan 119, Hoogeveen, over de herkomst van het instrument, aangetroffen in map Boerakker Geref.

- 6/2-1977. Naar ik heb vernomen adviseert U in Oosthem, Geref. Kerk. Orgel Geref.K. te E. ca 1792 gebouwd. Geen archiefgegevens te vinden. Volgens een paar oude leden van de kerk omstreeks 1930 naar Eestrum verhuisd, vermoedelijk uit Delft afkomstig: In het orgel zijn "vervoersplaatjes" aangebracht met het opschrift "Delft-Groningen". Orgel ook vermeld in "Frieslands Orgelpracht". We willen het op de lijst van monumentale orgels geplaatst zien. Weet U iets van de herkomst? Aantekening daarop in hand Bolt: Teruggeschreven: Geen gegevens, Wiersma zal eens komen kijken.
- 14/4'77. Inmiddels kunnen nagaan, dat het orgel uit Delft komt, op 8 juni 1938 door Eestrum aangekocht voor f 500.- .Het komt "uit een katholieke kerk". Het wordt nu geheel nagekeken door Bakker & T.

Eexta, Hervormde Kerk.

=====

- Fotocopie Broekhuizen E45.
- Fotocopiën stukken ca 1856-60 (ongedateerd v.Oeckelen, niet uitgevoerd plan: uitbreiding met Rugwerk), 1865 en 1868 (v.Oeckelen), 1936 (Ruiter), 1953.
- Fotocopie van afschriften uit 1974 in schoonschrift door Anneke en Rien Heersma van Quitantiën van groot deel 17de en 18de eeuw.
- 10/3'36. M.Ruiter. Rapport over de toestand van het orgel, prijsopgaaf van reparaties.
- 31/8'53. M.Ruiter, schrijven over plaats balg en het feit dat men een verbinding tussen toren en kerkruimte heeft gemaakt.
- 6/2'62. OC rapport Schnitger-orgel 1704. De Rijksadviseur zegde toe een subs.aanvraag te steunen, mits het orgel zoveel mogelijk in oorspr. toestand wordt hersteld.
- 27/1'70. OC. Edskes is tot assistent-Rijksadviseur benoemd. Inmiddels is hij langdurig ziek geworden en heeft niet zijn gegevens nader kunnen uitwerken. Verder over de veranderde werkwijze der OC.
- '75. Correspondentie waaruit blijkt dat Bolt nu adviseur is geworden.
- Inscripties Trompet en Fluit 2 vt en veel andere losse aantekeningen van Bolt.
- Febr.'76. Bolt, Rapport betreffende het orgel in de Hervormde Kerk van Eexta (Gr):
Voorm. o.: rep. 1663 H.Huis, 1679 idem G.Eitzen.
1704 A.Schnitger (vlgs C.Edskes).
1732-34 herstel M.Amoor (kort oct. uitgebouwd, 12 nw reg.knoppen).
1780-'96 rep. Hinsz en F.C.Schnitger.
1827/28 rep. H.E. Freytag vlgs Broekhuizen (later door Bolt bijgeschreven).
1858 H.E.Freytag, vern. kas, lade, klav., nw frontp, en diverse binnenstemmen, plannen rugwerk.
1872 v.Oeckelen; verplaatsing naar huidige kerkgebouw, klav. naar zijkant.
1936 M.Ruiter.
Het bericht, dat het orgel in 1704 is vervaardigd door Arp Schnitger, stamt van Cor Edskes (HO 1959, p 135), maar het is nergens na te gaan. Beschrijving instrument. Toeschrijving stemmen, ongeveer als in stuk 19/11'87.
C-f'', ped.omvang niet genoemd.
Bij B 16 staat: niet bij Broekhuizen. Bas op kegellade i.v.m. ped.tr.
Bij O 4: 1892 (1872?) een gebruikte en afgesneden Violon van Van Dam?
Er was nog een Sal 8 uit 1936. De volgorde der stemmen is sterk afwijkend van die na de restauratie.
Loos 2de klavier (ivm plannen Rugwerk).
Weergave kerkrekeningen XVII/XVIII.
Voorstel: Reconstructie XVIII is uitgesloten. Alles handhaven, ook de v.Oeckelen-verschuivingen, op werk uit 1936 na. Te overwegen: Plaatsing van een Van Oeckelen Salicionaal (bv. die welke in Oostwold na restauratie is overgebleven).
- 5/7'76. Offerte Reil.
- Correspondentie over subsidie.
- 17/3'82. Reil, nieuw plan en offerte. Uitgangspunt: Totaalplan in 2 fasen uitvoerbaar: Herstel pijpwerk, nw Mxt, restaur. lade, 2 nw schepbalgen, klav. en mech. naar voorzijde en reconstructie onderbouw.
- 30/1'85. Reil, herzien rest.plan en offerte. Of pijpwerk moet worden verschoven staat nog open. Verder ongeveer als 17/3.
- 10/6'86. Reil. Prijsopgaaf 1ste fase, waarin opgenomen deel 2de fase.
- 31/3'87. Programma ingebruikneming.
- 6/4'87. Reil, over verlenging Trompetbekers.
- 4/8'87. OC, eindoordeel na onderzoek v.Straten. Nog kanttekeningen betr. windvoorziening en de Trompet.
- 19/11'87. Bolt, eindoordeel: Trompetbekers verlengd. Lade was gehekst, dus geen ringetjes maar leer. Geen hechthoutplaten. Om de 5 à 6 sponsels is één zijkant van een sponsel met leer bekleed. Bruggetjes achter ventielen aangebracht. 2 nw

spaanbalgen. Hij deelt niet de critiek t.a.v. de windvoorziening. Man.toetsen wat verkort. Nw ped.klav. naar Freytag. Toonhoogte gehandhaafd. Bijlage: P8 (1858) B16 (1858, 2 fasen 1987), Rf 8 (bas F, dc XVI), O 4 (1872), F 4 (ged, 1858), Qf 3 (ged XIX, open deel: Hinsz), F 2 (1858, bas ged), Sq 2 st (grd. Hinsz, b/d-deling '87), Mxt 3,4,5 st (1987), T 8 (Amoor1732?)

Mxt 1987 à la Freytag:

C	1 3/5	1 1/3	1			
c	2	1 3/5	1 1/3	1		
c'	2 2/3	2	1 3/5	1 1/3	1 1/3	
c''	4	3 1/5	2 2/3	2	2	

78 mm, iets boven 440 Hz.

- Z.d., anon. "De restauratie van het orgel te Eexta": Van het oorspr. werk van Schnitger, 1704 bleef alleen het gewijzigde front over. De 2de fase voorziet in herstel orgelkas, nieuwe speelmechaniek en hergroepering pijpwerk.
- Fotocopie Het Orgel jan '88 p 12 vv.
- Stencil met dispositie, herkomst stemmen, samenstelling Mixtuur.
- Negatieven.

Geïnteriseerd 12/3 '92. Stukken, handelend over het Amoor-orgel te Berghuizen in betreffende map gedeponerd.

Egmond - Binnen, Hervormde Kerk. Foto('s), Negatieven.

Eindhoven, Don Bosco, Negatieven.

Emden-Wolthusen, zie Wolthusen.

Enkhuizen, Hervormde Zuiderkerk.

- Aantekeningen Bolt, afkomstig uit map Borger.
- Hw P 8, O 4, Hf 8, F 4, Ns 3, Gh 2 zeer fraai, VdG af c, Dc 8.
- Rp P 8 (C-E Hp), B 16 dc, Fld 8 (geen hout), O 4, Spf 4, Q 3 (1935?), O 2 (idem).
- Sxq 2-3 st C 1 1/3 4/5, c 2 2/3 1 3/5, c' 2 2/3 2 1 3/5.
- Ped B 16, P 8 zeer fraai. T 8. C-d''', C-c'.
- Maten der kas, over pijpfactuur (afwijkend van Borger).
- Foto('s), Negatieven.

Enkhuizen, "Knipscheer kabinet". Negatieven.

Enspijk, Hervormde Kerk. Foto('s). Negatieven.

Epe, Hervormde Kerk.

Restant Meere-orgel. Er zijn klad-aantekeningen over dit en andere M.orgels in map Rotterdam, Hillegondakerk.

Eppenhuisen. Negatieven.

Ermelo Hervormde Kerk.

=====

In map Bolt is een kladje, waarop een paar aantekeningen over dit orgel.

Ermelo, Oude kerk (kerkgenootschap niet genoemd).

=====

- foto's kabinetorgel, afkomstig uit map Sommelsdijk, Rem.geref.k.

Ermelo, Gereformeerde Immanuelkerk.

=====

- Aantekeningen Bolt betr. orgel te Tzum (1760/61 Steevens, 1763/64 "vermaakt" door Hinsz, kas George Hempel, later enigszins gewijzigd door Van Dam 1817, 1845, 1881.
- 11/12'78. Reil, offerte voor nieuw orgel met Hinsz-orgel te Tzum als voorbeeld.
Hw P 8, B 16, Bp 8, Qd 8, O 4, Q 3, F 4, Co 3 st dc, O 2, Mxt 3-5 st b/d, T 8 b/d, Vh 8 b/d.
Rw P 4, Hp 8, Rf 4, O 2, Gh 2, Sq 2 st b/d, Dc 8 b/d.
Ped Sb 16, O 8, Bz 16, T 8. Schuifk, 2 pedk., Trem (geh.o.)
- Aantekeningen over orgels te Nijkerk (1756 aan M.van Deventer toegeschreven, Midwolda, 1748 Hinsz) met disposities. Mixtuursamenstellingen in: Midwolda en Wassenaar, besluit t.a.v. Ermelo:

C	1	2/3	1/2		
c	2	1 1/3	1		
c'	4	2 2/3	2	1 1/3	
c''	4	2 2/3	2	2	1 1/3

Cornet:

4 3 1/5 2

en stemming (soort Kirnberger III).

Doorslag met indeling registerknoppen.

- Z.d. Reil, Tekening.
- 28/6'79. Bolt over ingrepen in de acoustiek: Natuurlijke geluiden die menselijke aanwezigheid vergezellen (bv. voetstappen) worden tegenwoordig als onaangenaam ervaren. U bent erin geslaagd de benodigde gelden voor een uniek instrument te vergaren. Tegelijkertijd wordt de voor dit instrument - en ook voor het gesproken woord en gemeentezang - benodigde helderheid en diffusiteit te niet gedaan. Kerkgebouw wordt zo gedegradeerd tot een soort moderne studio waar spraak, zang en orgelklank alleen nog maar via grammofoonplaten en geluidsboxen goed tot hun recht kunnen komen.
- 15/2'80. Reil. Besloten C-f''', C-d', aanv. prijs voor Ged 8 in Ped.
- Klad-aantekeningen over intonatie.
- 26/11'81. Bolt, eindoordeel betr. nw Reil-orgel. Acoustiek ongunstig (reflectie van de harde en gladde kerkvloer). Hopelijk in toekomst snijwerk nog aan te brengen. Door ziekte heeft hij niet alles kunnen begeleiden. Daardoor later nog wat correcties. Tongwerken niet geheel acceptabel, tremulant moet nog verbeterd worden.
- Foto.

Geïnteriseerd 12/3'92. foto Scheveningen Julianakerk elders in archief ondergebracht. Er staan ook nog gegevens op een kladje in de map Voorst. De Ged 8 (Ped) is inderdaad toegevoegd (eigen archief vO).

Ermelo, Kerkelijk Centrum.

=====

Brief van Verschuieren met dispositie van dit orgel. Front lijkt op dat van Oosterhout, St.Jan, waarvan foto bijgesloten. Het zelfde type ook in Almere-Haven. Afkomstig uit map Kootwijkerbroek.

Etten, Herv. Kerk.

=====

Foto's, afk. uit map Leur (NB), negatieven.

Etten-Leur, RK Lambertuskerk.

=====

Plannen, het orgel van de Bonifatiuskerk te Dordrecht alhier te doen plaatsen

- Bestek en Conditieën voor nieuw orgel RK Dordrecht aangenomen door Kam en vd Meulen, Rotterdam (fotocopie fragment; daardoor datum onbekend).
- Fotocopieën Broekhuizen O3a (Oudewater) en D30 (Dordrecht RK) en vtK Dordrecht Herv. Grote kerk en RK.
- Trucagefoto (orgel uit Dordrecht op geplande plaats) en gewone foto Dordrecht.
- 4/2'86. Leeflang. Gegevens orgel Bonifaciuskerk Dordrecht. Vlg. vtK 1842 Kam/vdM, disp. XXa gepneumatiseerd door een in Dordrecht wonende orgelmaker.
Disp. bij demontage:
Man. P 8, B 16, Flh 8, Cellc 8, Rf 4, O 4, O 2, Q 2 2/3, Mxt 2,3,4 st, Co, T 16, T 8.
Bovw (Zwk) Bp 8, G 8, VxC 8, Hp 8, Qd 8, F 4, Wf 2, Vxh 8.
Ped Sb 16, Flb 8, Ged 8, O 4, Trb 16.
Richtbedrag reconstructie.
- 11/33'86. Bolt noemt de condities voor zijn adviseurschap.
- 18/1'88. Bolt schrijft over zijn bevindingen: Pijpwerk grd. bewaard en van uitstekende kwaliteit. Ook kas bewaard. Mechaniek etc probleemloos naar voorbeelden te reconstrueren.
- 22/4'89. Verslag bezoek aan firma Leeflang, ook G.v.Buuren was aanwezig. Over 6% regeling, voorstel Keizer, door v.Buuren gemaakt pijpwerk door werknemers Leeflang te laten intoneren wijst vB af.
- Mei'89. Bolt, "Een Kam & Van der Meulen-orgel uit 1842 voor de Lambertuskerk Etten-Leur". Over Kam/vdM, het orgel (summier) en het keuringsrapport 7/6'42.
- 12/3'90. Bolt. Volgende fase is inventarisatie pijpwerk en maken rapport. Orgel doelmatig opstellen naar aanwijzingen van v.Buuren.
- Losse aantekeningen Bolt. Orgel ook in "De Mixtuur" nov'89) Winddruk 35 (=91 mm). Geïnteriseerd 12/3'92. Gewone foto Dordrecht aldaar ondergebracht. 2 foto's met personen naar map Bolt.

2de Exloërmond.

=====

- Correspondentie uit 1970 over plannen het Strümpfler-orgel te restaureren met Erné als adviseur.
- 24/9'71. OC over de vraag, wie na het overlijden van Erné het adviseurschap zou overnemen. Voorkeur: Talsma, Bolt zit erg vol (het werd toch Bolt).
- 14/6'74. Reil:
1780 J.S.Strümpfler (!), 1918 te Exloërmond geplaatst door Dekker.
1938 door Holtman en Leemhuis verplaatst naar nieuwe kerk, oude front verwijderd, orgel achter "passende" façade van zinken pijpen.
1950 Restauratie Van Vulpen. Orgel dicht bij front gebracht. Pneum. frontaansluiting door conducten vervangen, niet originele Gamba vervangen door Cornet 3 st.
Tenzij anders vermeld: oud:
P 8 (C-ds zink), B 16, Hp 8, O 4, Co 3 st (1950), Gh 4, O 2 (verschoven), Mxt 3-4 st (idem). C-e'', later ped.klavier C-c'. Restauratieplan.
Tweede mogelijk: Nieuw instrument, omdat het bestaande instrument eigenlijk te klein is en uitbreiding daarvan weinig zin heeft.
- 1/10'74. Bolt aanvaardt adviseurschap. Heeft van Reil de offerte verkregen betr. levering van een nieuw orgel en terugname van het aanwezige instrument. Binnenwerk (Strümpfler 1780) staat niet op mon.lijst.

- 1/10'74. Bolt "Interne brief" (verm. aan OC): Men wil beslist 2 klav. orgel. Uiteraard geen verbouwing of vergroting 4 vt Strümphler-binnenwerk. Hiervoor geschikte bestemming zoeken.
- 1/10'74. Reil aanvaardt opdracht nieuw orgel. Geeft meerkosten Co en Tr.
- 18/9'76. Programma overdracht en demonstratie van het nieuwe Reil-orgel.
I. P 8 dc, Hp 8 b/d, F 4, O 2, Mxt 2-3 st b/d, Co 3 st dc, T 8 b/d.
II. P 4, Hp 8 (tr van I), Trem. Ped Fg 16. 3 koppels.
- 15/10'76. KV aan OC. Over kostenverhoging door overschrijden leveringstijd. Bolt reageert 21/10. Hem lijkt prijsverhoging ook onredelijk.
- Bolt, eindoordeel alleen in klad aanwezig: Orgel is eerste uit een serie, speciaal voor kleine kerken ontworpen als effectief begeleidingsinstrument. Positief oordeel: Reil bewezen tot de beste orgelbouwers van ons land te behoren.
- 31/10'78. OC, reactie over compromis-oplossing betr.fin.geschil.
- Negatieven.

Geïnteriseerd 12 en 18/3'92, enige aanvullingen 13/1'94. Uit deze map gehaald: Tekening beeldje orgel Haarlem Bavo naast pedaaltoeren en op bestemde plaats gedeponeerd. Het Strümphler-binnenwerk ging naar Krommenie, doopsgezinde Kerk. Hierin ook een exemplaar van het stuk dd 14/6'74 met veel kanttekeningen van Bolt.

Ezinge. Negatieven.

Farmsum, Hervormde Kerk.

- 28/7'50. Oorlogsschaderapport.
- 28/7'50. Anon. restauratieplan.
- 7/10'65. Ruiter verstrekt gegevens over het orgel, o.m. zijn werkzaamheden in 1953.
- 19/11'65. OC, VA.
- Mei'66. Bolt. Rapport betreffende het orgel in de Ned.Herv. Kerk te Farmsum.
1828 N.A.Lohman, voor de voormalige romano-gothische kerk te F.
1869 overgeplaatst naar nieuw gebouw door Petrus van Oeckelen en Zonen te Harenermolen en van vrij pedaal voorzien, waarvan de kas en frontpijpen al door Lohman waren voorbereid.

Ca 1953 M. Ruiter vervangt Quint 6 vt (Ped) door Ruispijp 3 st.

Er zijn stukken over het vorige orgel in het Rijksarchief te Groningen.

Er is veel correspondentie 1823-30: plannen Lohman en Timpe.

Plan Lohman 1822:

Man. P 8, B 16, Fltr 8, Hp 8 (oud), O 4 (oud), Rf 4 (oud), Q 3 (oud), O 2 (oud),
Mxt (oud), Splf 2, T 8.

Rw. P 4, Fld 8, VdG 8, Fl d'am 4 (deel oud), O 2, F 2, Flag 1, Dlc 8.
2 trem.

Plan Lohman 1823:

Man. P 8, B 16, Qdn 8, O 4, Splf 4, Q 3, O 2, Mxt 3,4 st, T 8, Vh 8.

Rw. VdG 8, Hp 8, Fltr 8, O 4, F 4, Wf 2, Sch 3 st, Dlc 8.

Ped. P 16 (C in fr.), Sb 16, O 8, Q 6, O 4, Bz 16.

Op plaats Vh stond eerst, Cornet, doorgeschrapt.

Bij VdG toevoeging: deel in front.

Hoe het is geworden grotendeels als gevolg van de onzinnige voorstellen van Prof. De Waal ("Gebrul vermeerderd de stigting niet"), staat in SM en vtK.

Beschrijving van het orgel. Hieruit o.m.:

Drie spaanbalgen nog aanwezig, Orkesttoon (1/2 boven normaal), betrekkelijk nauwe prestantenkoren, Bovenlabia rond bij grote pijpen, spits bij kleine. Alleen wat kernsteken in grote pijpen. Volgorde slepen:

- Man. P 8, B 16, VdG 8, Qd 8, O 4, Rf 4, Q 3, O 2, pl.voor Nh 2, Mxt 3-4 st (1'3st, c' 4'4 st), T 8, Vh 8 (door vO doorsl.gemaakt).
- Rp P 4, Fl 16 dc, Fl tr8 dc (hout), Hp 8 b/d, F 4, Nh 2, pl.voor Flag 1, Dc 8 b/d.
- Ped P 16 (af A geheel in fr, van Lohman), Vln 8, O 4, Rsp 2, 1 1/3, 1 op plaats Q 6, Bz 16 (C-G doorsl), T 8 (heet Tb). (Volgens bestek was er ook nog een Ged 8, Bolt beschrijft deze niet!)
- C-g''', C- d'. Veel citaten uit de bestekken 1823/24 en 1869.
Bolt wil terugrestaureren naar het plan van 1823.
- 1966 (concept). Verzoek aan M. Ruiter, de Quint 6 vt (die hij nog heeft) weer ter beschikking te stellen.
 - 17/6'66. Ruiter. Hij vindt terugplaatsen Q 6 onzin; waarom geen geld besteden aan de noodzakelijke restauratie van rug- en hoofdwerk?
 - 21/10'66. OC: Bezwaar tegen Bolts plan, terug te restaureren naar oorspronkelijk plan Lohman.
 - 21/6'67. CRM. Subs.toekenning (in principe), mits oorspronkelijk opgeleverde dispositie uitgangspunt is.
 - 5/2'68. B&T, restauratieplan met prijsopgave.
 - 27/2'68. OC aan KV. Het zou te betreuren zijn als de band met Ruiter zou worden verbroken. Bolt had voorkeur voor B&T, omdat hij vreesde dat het werk anders te langzaam zou vorderen.
 - 30/3'68. H.Gerritsma, Bolsward, meubelbedrijf. Prijsopgave restauratie kas en snijwerk.
 - 3/4'68. Bolt dringt er nog eens op aan spoedig principe-opdracht aan B&T en Gerritsma te geven.
 - 31/1'69. CRM: weer toekenning subsidie en goedkeuring restaur. door B&T.
 - 25/6'73. B&T: Inmiddels levertijd vergroot. "Mocht deze vrij lange levertijd de KV doen besluiten ons de opdracht niet te verlenen, troosten wij ons met de gedachte, dat wij niet alle orgels kunnen restaureren, maar wel willen wij met nadruk stellen, dat wij dit besluit bijzonder zouden betreuren, omdat het hier een zeer fraai orgel betreft."
 - 27/6'73. Bolt, reactie: Bij B&T blijven. Kwaliteit gaat vóór levertijd. Maar misschien is er een andere geklassificeerde orgelmaker.
 - 12/12'73. Ruiter. Prijsopgave (hij noemt het fase 2 en 3) met uitvoerige beschrijving van door hem nodig geachte werkzaamheden (verende systeemschijven, opschuiven Violon tot O 8).
 - 8/2'74. Ruiter, prijsopgave en beschrijving. Aangepast plan.
 - 11/2'74. Ruiter, nogmaals prijsopgave en beschrijving.
 - 7/3'74. Opdracht Ruiter, onder een aantal voorwaarden. Mededeling hierover aan B&T.
 - 23/2'76. Ruiter (thans ondertekend door J.H.Holthuis), prijsopgave voor aanvullend werk.
 - 3/7'76. Programma ingebruikneming.
 - 26/9, 7/10 en 3/11'76. Organist Renkema schrijft over instabiliteit der windvoorziening en de (sterk hoorbare) repetitie der Mixtuur.
 - 31/12'76. Holthuis: prijsopgave 2 kleine schokbalgen.
 - 15/1'77. Bolt, eindoordeel. Restauratie (bijna) voltooid. Op twee nog open plaatsen Lohman-registers geplaatst, die van andere restauraties waren overgebleven (Cornet uit Nieuw Scheemda en Flageolet van Groningen Martini). De Quint 6 vt - nog in bezit van Ruiter - teruggeplaatst. Schokbalgjes aangebracht. Winddruk 84 mm. In overleg met de Rijksadviseur zal getracht worden de Trompet en Vox Humana (die weer opslaand is gemaakt) te verbeteren.
 - 24/5'78. Bolt: Restauratie tongwerken voltooid.
 - 25/9'88. Ruiter (J.Veldkamp): voorstel nu de balgen te restaureren.
 - Vlugschrift over het orgel. Geschiedenis als boven.
- Man. P 8, B 16, VdG 8, Qd 8, O 4, Rf 4, Q 3, O 2, Codc 3 st (uit Nw Scheemda), Mxt 3,4 st, Vh 8.
- Rp. P 4, Fl dc 16, Hp 8 b/d, Fltr dc 8 (hout), Fl(ged) 4, Wf 2, Dc 8 b/d.

Ped (1869) P 16 (F-d' L. in fr), Sb 16, Vln 8, Ged 8, Q 6, O 4, Bz 16 (C-Gs doorsl), Tb 8.

- Stuk over familie Lohman en het orgel (situatie vóór restauratie, van hoes grammofoonplaat?)
- Veel foto's, negatieven.

Geïventariseerd 18/3'92 en eind'93. Aanvulling (vO): De heer D.Molenaar (organist te Eenrum en lid der inventarisatiecommissie van GO) vertelde mij, dat Bolt zich heeft vergist: O.m. zou het plan met Scherp in het rugwerk niet van Lohman maar van Timpe stammen. Ik ben er nog steeds niet achter of de P 16 nu bij F of A begint.

Farmsum, Hervormde Kerk. Koororgel.

=====

11/11'82. Jongepier, stencil: Het Meyer-orgel uit Weiwerd is 1982 overgeplaatst in de kerk te Farmsum en heeft de volgende dispositie: P 8, O 4, O 2 (sterk), F 4, Hp 8, Fltr 8 dc, C-e'''. Geen pedaal genoemd. Verder wetenswaardigheden over de orgelmaker Meyer.

Faro, kabinetorgel. Negatieven.

=====

Finsterwolde, Hervormde Kerk.

=====

- Stuk krant van aug 1868, verm. onder deksel van een pijp gevonden.
- Fotocopie verslagen van KV-vergaderingen 1877-87.
- Fotocopie Boekzaal 1808 II, p 360-63.
- Kladaantekeningen over de Schnitgers, Hinsz en Freytag. 1)
- Z.d. (vóór 15/8'69), Bolt. "Rapport betreffende het orgel in de Ned.Herv.Kerk te Finsterwolde, alsmede een offerte voor de restauratie van dit orgel". Het orgel is op reg.plaatjes na in originele toestand. Het restauratieplan is van De Graaf. Op orgel staat 1808. Hess zegt: 1809 voltooid. Volgorde slepen: P 8, P 16 dc, B 16, Brdp 8, Fltr 8 dc, Hp 8, Splf 4, O 4, Gedf 4, O 2, Wf 2, Nassart 3, Mxt b/d, Fg 16 b/d, T 8. Geen houten pijpen. C-f''', 3 keilb, onderzijde gesponseld, niet beplakt, trem, Aangp C-d', restaur.voorstel.

C	2	1 3/5	1 1/3		
c	2	1 3/5	1 1/3	1 1/3	
c'	3 1/5	2 2/3	2	1 1/3	1 1/3
c''	4	3 1/5	2 2/3	2 2/3	2 2

Dubbelkoren dicht gemaakt, bijgeschreven: "Blijft zo". In rapport bijgeschreven dispositie Oostwold met samenstelling Mixtuur. Zie aldaar.

- Sept-okt'69. Correspondentie met OC over de vraag, waarom contact met Erné geen voortgang vindt en of Erné hierover geen bericht moet ontvangen.
- 17/2'70. Beschrijving kerkgebouw en restauratie daarvan. Ook iets over orgel.
- Correspondentie over subsidie.
- 30/10'70. Bolt. Restauratie door De Graaf tot volle tevredenheid voltooid. Origineel klankkarakter, van bijzondere schoonheid, bewaard gebleven. Voorschriften omtrent verwarming nauwkeurig in acht te nemen. In 1868 heeft Lohman de toonhoogte iets verhoogd. Daarbij tertskoor in bas en dubbelkoren in dc der Mxt stom gemaakt. Daar die hun oorspr. toonhoogte nog hadden, moest dit zo blijven. Thans Werckmeisterstemming, nu 1/2 toon boven 440. Behandeling der laden: Onder en boven sponsels hersteld, opnieuw ingelijmd en met perkament afgeplakt. In de scheiden werden zaagsneden aangebracht. De slepen schuiven over het perkament. Aan de onderzijde der stokken werden dunne ringetjes aangebracht. De dammen werden met in lijm gezette houten pennen vastgezet. Aan de onderzijde waren de sponsels te veel gekrompen. Ze werden enkele plaatsen opgeschoven en aldus passend gemaakt. Winddruk 78 mm, als vóór de restauratie. Enkele zaken ter aanvulling van het rapport. O.m. wat inscripties, wie het orgel in onderhoud hebben gehad en een

gedeeltelijke weergave van het Boekzaalbericht, volgens welke het orgel 14/8-1808 in gebruik is genomen.

- 22/10-1972. Programma ingebruikneming.
- Febr '73. OC, eindrapport. Behoudens aanbrengen van zaagsneden in de scheiden, factuur windladen gehandhaafd. Richtlijnen betr. gebruik verwarming in acht nemen.
- Krantenknipsels.
- 22/10 '89 Anon. Voorstel tot aantal te verrichten werkzaamheden.
- Veel foto's, negatieven.

Inventarisatie 18/3-1992.

1) al deze gegevens ook bij Fock.

Foto's uit deze map afkomstig elders in archief gedeponeerd: Oostwold, "sleepring", "Afoort oud Geref".

Flaes en Brünjes.

=====

Interessant vergelijk tussen deze en Knipscheer. Zie Haarlem Doopsgezinde. Zie ook verslag vergadering 12/9 '77, map Uitgeest over de vraag, waar nog een Flaes-pedaal is: Niet in Oostzijderkerk (Zaandam: Dat is van Bik), wel in Limmen. In dezelfde map: 6/4 '78 (brief Vermeulen, Alkmaar). Pedaal Hazerswoude ook niet origineel.

Flentrop, Zaandam. Orgelbouwfirma.

=====

- Interessante ontboezeming van H.W.Flentrop uit 1934, fotocopie (afkomstig uit Bolt: map Beverwijk).
- Negatief van frans kistorgel in werkplaats.
- Negatief van Lohman-orgel in werkplaats.
- Foto kabinetorgel (afk. uit map Sommelsdijk Remonstr.Geref.k.)

In map Middelburg, Thomaskapel, prijsopgaaf Flentrop van diverse typen 4 vt positieven met tekening. Ze hebben dit geleverd aan Leemer RK, Amsterdam Eng.k. Begijnhof, Roosendaal Herv, Lochem Herv. (tijdelijk).

Fonteyn - Orgelbouw, Kampen.

=====

Voortgekomen uit firma Fonteyn-Gaal. Enige gegevens in map Kampen, Geref. Oosterkerk.

Fransum.

=====

Krantenknipsel Nieuwsblad van het Noorden 23/9 '74, Renske Koning over ingebruikneming positief Pels, adv. Mr A.Bouman, Hp 8, Rf 4, P 2, Q 1 1/3. (afk. uit map Amsterdam Oude Kerk).

Freiberg, 2 orgels. Negatieven.

=====

Freytag.

=====

Kladje Bolt met aantal mixtuursamenstellingen van Freytag: Bellingwolde, Oostwold, Warffum, Finsterwolde, en twee keer een ontwerp voor Borger (het tweede is uitgevoerd). Ook een van Timpe (Middelbert). Afkomstig uit map Borger.

Friesland.

=====

- Krantenverslag over orgelexcursie in deze provincie.
- Negatieven met aanduiding "Friesland".

Friederichs J.C., orgelmaker.

 Fotocopy uit De Mixtuur nr 35 p 186/87 (over Friederichs en fam. Gabry), afkomstig uit map Waddinxveen, Remonstr.k.

Führer, firma.

 Fotocopieën uit Führers Jahresheft 1984: Emden-Wolthusen, Ev.Ref.K., Backemoor, Westeremden-Kirchloog. Een en ander bij de betreffende plaatsen ingevoerd, de eerste onder Wolthusen.

Gabry, familie van orgelmakers. Zie Friederichs.

 Gameren, Nederlands Gereformeerde Kerk.

-
- Fotocopie Broekhuizen R9 (R'dam, Eng. Presb.kerk).
 - 2/2'87. Blank. Restauratieplan en prijsopgave en apart schrijven over bezoek met Bolt aan het orgel.
 - 6/2'87. Bolt. Reactie op vorige.
 - Bolt klad aantekeningen.
 - Febr'87. Bolt. "Het Orgel van Gameren". Orgel 1754 (1 apr) volgens G. van Reijn, "Geschiedkundige beschrijving der stad Rotterdam":
 1832 gebouwd door Johannes Moreau, zoon van de bekende J.F.Moreau voor de Engelse Presbyteriaanse Kerk. Dispositie als bij Broekhuizen. Volgens Hess "in alles gelijk" aan orgel in RK Bodegraven. Arch.stukken in Rotterdam mei 1940 verloren gegaan.
 - 1880 naar Chr. afgescheiden gemeente (later Geref. Kerk) te Gorinchem, ombouw, klavier verplaatst naar zijkant.
 - 1809 in nieuwe kerk aldaar geplaatst.
 - 1920 verkocht naar Gameren, Geref. (thans Ned.Geref. Zie map Gorinchem voor bijzonderheden).
- Niet orig. mag.balg. Lade indeling piramidevormig, niet overeenk. front, op pulpeten na alles origineel, maar totaal lek.
 Lelijk modern klavier, harmoniumachtige reg.knoppen, origineel aangeh.p.
 P 4, P 8 dc, Hp 8, Qf 3 b, Co 3 st dc, Rf 4 (1 oct spitsf), V 8 (XIX ipv Mxt), Dlc 8 (XIX op pl. Tr 8).
 C-c''', C-g.
 Toonh. verhoogd, geen verschuivingen.
 Eiken Rococokas.
 Er zijn nog enige Mixtuurpijpen behouden.
 Rest.voorstel: Herstel lade, Viola --> Mxt, voorzichtig toewrijven kernsteken.
 Latere aanvullingen (verderop beschreven).
- Fotocopie fragment (bron niet genoemd) van een artikel "150 jaar Gereformeerden en hun Orgels".
 - 16/6'87. Rekening waaruit blijkt dat Blank opdracht had.
 - 2/2'87. Blank, o.m. over eventueel handhaven VdG.
 - 31/8'87. Drs T.W.F.den Toom over de Dulciaan. Die is vrijwel zeker van Bätz/Witte 1840 à 50: Schrijfwijze C, inscriptie "Vox angelica", enge mensuur, mahonie koppen en stevels. Copie hiervan aan rapport febr'87 toegevoegd.
 - 30/3'88. Programma ingebruikneming.
 - Apr'88. Bolt. Aanvulling op het rapport uit 1987 en op offerte Blank (bevindt zich bij rapport van febr'87):
 Iets over de windlade, windvoorziening (60 mm), tractuur, klaviatuur, pijpwerk:
 P 8 aantal buiten gebr. gestelde frontpijpen worden weer in gebruik gesteld, Co 1 koor was stom gemaakt, Qf 3 was verlengd, oorspr F 2, Dlc enige wijzigingen wegens lagere winddruk. Mxt enige p. teruggevonden samenst. nw mxt:

C	1	1/3	1	
c	2	1	1/3	1
cs'	2	2/3	2	1 3/5

- Oorspr. toonh. (3/4 onder norm.) niet gereconstrueerd. Uitg.punt toch XIX situatie.
- 3/5'88. Bolt: Voortreffelijk gerestaureerd. Na demontage bleek dat de VdG niet stamde uit de tijd van de thans gehandhaafde ombouw, doch van jongere datum was, zodat een Mxt is herplaatst. Oude balgen om fin.redenen niet gereconstrueerd. Oppassen met verwarming.
 - Foto's. Twee daarvan tonen gerestaureerde en opnieuw gefoliede frontpijpen, kennelijk opgesteld in werkplaats Blank.
 - Negatieven.

Inventarisatie 18/3'92. Stukken over Moreau, Oosterhout, Gorinchem Geref. en Rotterdam Eng.Episcopale Kerk in betreffende mappen gedeponerd.

Gapinge, Hervormde Kerk. Negatieven.

=====

Garmer, kistorgel. Negatieven.

=====

Garmerwolde. Negatieven.

=====

Garnwerd. Hervormde Kerk (sinds '73: Stichting Oude Groninger Kerken).

=====

- 29/7-1809. Keuringsrapport J.H.Tammen (afschrift, gemaakt door Peter van Dijk).
 - Fotocopie Broekhuizen G87.
 - 18/8'69. "Rapport betreffende het orgel in de Ned Herv Kerk te Garnwerd", Invullijst van Mon.zorg, door Bolt ingevuld.
 - 17/3'71. OC. Schrijven, waaruit blijkt dat er al contact met Bolt is.
 - 23/3'71. M. Ruiter. Nadere beschrijving van werkzaamheden, bedoeld in offerte van 28/8'70.
 - 26/11'71. Bolt. Commentaar op een nieuwe offerte van R.
 - Eind'71. Bolt (dat blijkt uit de nota van het stencilbureau van 1/12'71), Beschrijving van het orgel in de Nederlands Hervormde Kerk in Garnwerd (Gr). 1809 L.v. Dam & Zn, 1834 vergroot met borstwerk, dwars in kas, 1867 beelden op kas geplaatst.
P 8, B 16, P 16 dc, Hp 8, O 4, N 3, Viola 4, Car dc, Mxt, O 2, Wf 2 (zeer wijd, gr.o.ged, T 8 b/d, Vh 8.
II. Fld 8, VdG 8 (C-Fs van Fld), Fl d'am. (af c' wijd open), Gh 2, Dlc 8 b/d.
Pedk, 2 afsl, mank, Trembl.
Car 2 4/5
Mxt
- | | | | | | |
|----|---|---|-----|---|-----|
| C | 2 | 1 | 3/5 | 1 | 1/3 |
| c' | 4 | 3 | 1/5 | 2 | 2/3 |
- Allerlei aantekeningen toegevoegd: o.m. 1867 v.Oeckelen, Man II is van 2de generatie vDam.
C-f'''' (II. chrom.). Mooi oud pedkl C-d'.
1809 Empire, Idaard, 1806 was nog barok, de intonatie is al typisch 19de eeus.
Afschriften Boekzaal 1809 en 1834.
Geen restaur.plan.
- Aantekeningen betr. inscripties.
 - 20/6'75. Nieuwe prijsberekening Ruiter (Holthuis): Besparen door voorlopig lade II en tongwerken niet restaureren. 16/10 Weer offerte en omschrijving werkzaamheden (nu ondert. Ruiter).
 - Eind'75. Corresp. over subs.mogelijkheden.
 - 9/6'77. Reil Prijsopgave deelrestauratie, zodat alleen man II bespeelbaar wordt.

- 23/3'83. Offerte Ruiter. Betreft voornamelijk de lade van II.
 - 24/2'84. Ruiter. Restauratieplan (nu gehele orgel) en prijsopgaaf.
 - '84. Corresp. subsidiemogelijkheden partiëel herstel (toekenning 6/11).
 - 21/12'84. Ruiter. Antwoord op opdracht. Nieuwe kostenopgaven 7/2'85 en 21/6'85 (meerwerk, restaur. beide klavieren), 7/10'85 (Inbouw bovenwerk na inbouw windvoorziening Hoofdwerk).
 - 31/10'86. OGK aan Wiersma. 2de fase begonnen: rest. hw en windvoorz.
 - 16/5'87. OGK aan Lammers, Almere over zijn medewerking aan de ingebruikneming der orgels te G. en Saaksumhuizen.
 - 18/5'87. Ruiter: Restauratie kas vergde veel meer tijd .. enz.
 - 19/10'87. Programma ingebruikneming orgels Garnwerd en Saaksumhuizen (o.m. 4-handig orgelspel door Lammers en Bolt). Beschrijving van beide orgels. Dat van Saaksumhuizen was gerestaureerd in 1984 door inwoners van die plaats onder leiding van de Heer Modderkolk (Firma v.Vulpen). Er is een kladje van Bolt met registraties en thema, kennelijk voor een improvisatie te Garnwerd op 19/10.
 - 23/10'87. Holthuis aan OGK over verwarmingsproblemen in Garnwerd en Saaksumhuizen.
 - 25/11'87. Bolt over voltooiing rest. te G. en S. en (zelfde datum) begeleidend schrijven. Betr. Garnwerd: Orgel in 1977 door nieuwe kerkverwarming onbruikbaar geworden. Fase 1 en 2 nu voltooid. Resultaat onbevredigend, omdat voor de definitieve restauratie van het pijpwerk (terugschuiven) de subsidie niet toereikend was. Hetzelfde geldt voor de kas, die nog geschilderd dient te worden. Opschuivingen dienen ongedaan te worden gemaakt en expr. verwijderd. Uitvoering fase 3 dus sterk aanbevolen. Bovenw.lade van hechthoutplaat voorzien. Boventoetsen van II niet te herstellen, dus nieuw, 3 spaanbalgen hersteld. Volgens gereconstrueerde constructiecirkels in ingekorte pijpen uit 1809 was de toonhoogte toen 1/2 toon onder 440. 1834 bijbouw dwarswerk, nieuwe registers: B 16, Hp 8 en Car op I. Hiervan de pijplengtes en cirkels ongewijzigd. Die van 1809 ingekort. Toonhoogte verhoogd tot ca 1/4 toon beneden 440. Later Van Oeckelen of Doornbos P 16, O 4, Vl 4 en O 2 opgeschoven en nieuwe pijpen voor toon C gemaakt. Expressions. P 8 in front blijkt van Van Oeckelen te zijn, 1867. Goed overleg met orgelmakers betr. verwarming.
 - "Het orgel in Garnwerd", iets uitvoeriger dan programma ingebruikneming. 2de exemplaar: iets anders.
 - Fotocopie uit HO jan'88 (Jongepier).
 - 3/5'88. Bolt: O 4 is sterk verbeterd, nadat deze is "teruggeschoven" door Ruiter. Er is nu een opvallend verschil met de andere registers die ook nog zo'n behandeling moeten ondergaan: P 16 disc, Viola 4, O 2, Trompet.
 - Foto's, negatieven.
- Geïnterpreteerd 18/3'92.

Garrels, Rudolf, orgelmaker.

=====

Zie brief Vente 3/8'70 in map Zuidlaren. Data, werkljst.

Gassel. Negatieven.

=====

Geesteren (Gld), Hervormde kerk, voormalig orgel.

=====

In de map Bunschoten, Zuiderkerk schrijft Bolt, de Mixtuursamenstelling op van het voorm. Armbrost-orgel te Geesteren. Gelijkkluidend ook in map Uitwijk. In deze plaats bevindt zich het binnenwerk van dit orgel.

Foto's voorm. orgel (nog in Armbrost-kas).

Geesteren (Gld) Hervormde Kerk.

-
- 11/11 en 19/11'69. OC over mogelijkheid Armbrust-orgel uit Geesteren in Uitwijk te plaatsen en Knol-orgel uit Oosterwolde in Geesteren (dat niet voor de huidige kerk te O., waarvoor het te klein is, is gebouwd).
 - 19/11'69. OC aan Flentrop. Orgel Knol 1800 sinds 1845 in Herv.k. Oosterwolde. Beschrijving daarvan.
 - 28/11'69. Flentrop aan OC. Beschrijving noodzakelijke werkzaamheden aan orgel te Oosterwolde. Aanv. opgave 3/12.
 - 12/12'69. Beschrijving orgel Oosterwolde. Zeer uitvoerig over alle in acht te nemen procedures.
 - Jan'70. Verdere corresp. met OC over aankoop orgel Oosterwolde.
 - 2/2'70. Goedkeuring van Rijksweg voor overplaatsting.
 - 3/6'70. Arch.bureau Ovink. Tekening orgelbalustrade Geesteren.
 - 4/6'70. Flentrop. Offerte. Aanvulling daarop 18/6.
 - Juni'70. Bolt, "Rapport betreffende het orgel, bestemd voor de Nederlands Hervormde Kerk te Geesteren".

Orgel gebouwd 1800 door Rudolf Knol bouwde voor de voormalige kerk te Oosterwolde, in 1849 door Zwier van Dijk overgeplaatst naar de nieuwe kerk aldaar en gewijzigd, ca 1928 nogmaals gewijzigd en thans gedemonteerd.

Disp/vlgs Broekhuizen.

Huidige disp. P 8 (in bas 4'), B 16 dc, Rf 8, O 4 dc, O 2, Fltr 8, Gh 4, fldc 2, Wf 2 dc, Rf 4, T 8, VxC 8. Ped. pneum. Sb 16, Ob 8.

T 8 en VxC nieuw, Fltr en Rf deels oud, o.m. p van Mxt, Sq of Q in pr.mens. rest op ped. na oud.

F 2 is verschoven Fldc? O 4 dc oude Nh 1? Fltr op plaats Mxt deels Zw.vDijk.

C-f''', Orig.aangeh.p. C-h.

Trede voor inschakelen van 5 registers. Volgens organist was er vroeger ook een trede voor in- en uitschakelen Trompet.

Kas aan weerszijden verbreed. Iets over verflagen.

Reconstructie van de toestand van 1800 lijkt het meest wenselijk. Front in toestand 1849 laten. Aanhangsel: Offerte Flentrop, eveneens uitgaand van herstel toestand 1800, waarbij echter de toevoegingen aan de orgelkas blijven gehandhaafd.

Losse aantekeningen en afschriften Broekhuizen en Seybel.

Lijst Knol-orgels.

- 19/8'70. KV: accoord, definitieve opdracht aan Flentrop.
- 4/11'70. OC. Lof voor rapport Bolt. Waarom geen verende sleepconstructie?
- 5/11'70. Subs.aanvraag voor restauratie en plaatsing orgel en maken galerij.
- 12 en 14/7'72. Reacties op uitstel subsidie (van 3/7'72) in strijd met eerdere afspraken.
- 17/11'72. Subs.toekenning.
- 6/12'73. "Order No 4322." (Afspraken pijpwerk Flentrop blijktens bijgaand schrijven 13/12.

B 16 dc (orig), Rf 8 (orig), P 4 (orig. behalve: ds''-f''' nieuw, dubbelkoor alleen h nieuw, rest orig), Gh 4 (orig), Q 3 (C-H nw, c-b' uit Fltr (h'-f''' nw), O 2 (orig), Fldc (orig), Nh 1 (nw 5 p uit Wf 2 dc), Sq 2 st deel uit O 4 dc, Wf 2 dc, Mxt 3-4 st (nw, mens. O 2), T 8 (nw), Vh (nw).

Mxt:

C	1	2/3	1/2	
c'	2	2	1 1/3	1, in dc roostergaten aanw

Sq:

C	1 1/3	4/5
c'	2 2/3	1 3/5

- 7/12'73. Verzoek aan KV's te Bozum en Hasselt om Knol-pijpwerk aldaar op te meten en aan Ovink over belegging frontpijpen met bladhoud en tinfoelie. Kort daarna positieve reacties daarop.

- 15/1'74. Flentrop. Oude rooster Mxt af c' aanwezig: 2 2 1 1/3 1. Voorstel bas: 1 2/3 1/2. In Hasselt op c' sprong van 2' naar 4'. Hier analoog (4 vt werk, 1 oct. hoger).
- 28/1'75. Programma ingebruikneming met kanttekeningen Bolt: registraties.
- 30/1'75. Bolt. ... tot grote tevredenheid voltooid. Orgel is waardevolle vervanger voorm. Armbrostorgel, waarvan de kas 1930 is verwijderd. De tongwerken zijn copieën van de gelijknamige registers te Hasselt (Knol 1806). Deze en andere nieuw gemaakte registers sluiten goed aan bij het oude werk. Zijtorens met loze frontpijpen uit 1846 gehandhaafd. Ernstige critiek t.a.v. het schilderen der kas en het doen verdwijnen van de oorspronkelijke kleurlagen. "Het is te wensen, dat deze helaas gangbare, maar onjuiste aanpak nog eens bij de restaurateurs van orgelkassen en kerkinterieurs het besef mag doordringen, dat ook de oude kleuren en verflagen "monument" zijn en dat subsidies niet dienen te worden aangewend om ze te vernietigen, doch om ze te behouden, ook al kunnen ze - om financiële redenen of anderszins - niet (onmiddellijk) worden blootgelegd of hersteld. Ook in Geesteren is opnieuw op overtuigende wijze bewezen dat orgelkassen het beste en het veiligste door een orgelmaker kunnen worden gerestaureerd".
Winddruk proefondervindelijk vastgesteld op 73 mm. Stemming Werckmeister. Nog eens wat geheel of grd. nieuw is: Tr, Mxt, Vh, Q 3, Sq en de samenstelling der vulstemmen.
- 30/1'75. Bolt aan Rijksdienst Mon.zorg over de kwestie van de kleuren en bezorgdheid t.a.v. de Der Aa-kerk in Groningen.
- Stencil: Enkele bijzonderheden over de Hervormde Kerk van Geesteren.
- 20/9'77. Ds Brinkerink (Geesteren) een aantal tongpijpen functioneert niet goed.
- Fotocopie Broekhuizen, 053 (uitg. 1986, dus later toegevoegd).
- Foto's, ook map van Flentrop met foto's van het orgel, zoals het stond opgesteld in Oosterwolde en foto's voormalige Armbrost-orgel (nog in Armbrost-kas) in Geesteren.
- Negatieven.

Geïnterarieerd 18 en 19/3-1992 en 16/12'93. Zie ook Geesteren, voorm. orgel.

Gilman. Een orgel van G. Negatieven.

=====

Godlinze, Hervormde Kerk (Stichting OGK).

=====

Stukken van meer algemene aard.

- Fotoc. contract Schnitger en Allert Meyer (1704, aanv. 1710, 1714).
P 8 (CDE in Hp), Hp 8, O 4, F 4, Q 3, SO 2, F 2, Sxq 2 st, Mxt 4,5,6 st, T 8.
Borstw P 4 (CDE ged), Ged 8 hout, O 2, Q 1 1/2, Sch 3 st, Vh 8.
3 "pusters", C-c''', 45 "claves", etc.
Idem met Allert Meijer, betr. maken nieuwe "structuure", \ ontvangstbewijzen.
- Copie uit een boek (Osinga?), aansluitend aanvang getypt stuk o.m. over tegenvallende acoustiek bij kerkrestauraties.
- Fotocopieën van twee artikelen Bolt over orgel te G. één daarvan in "Monumenten".
- Enige mensuren Godlinze, (door Gebr. Reil?) Fotocopie geschreven stuk).
- Fotoc. gegevens over Meyer uit "Catalogus Groninger Museum", tentoonstelling werk van Meyer / De Rijk 1978-79.
- Aantekeningen uit rekeningen 19de eeuw.
- Diverse stencils (kennelijk van Bolt) met beknopte gegevens over het orgel en een ontwerp voor iets dergelijks.
- Vlugschrift over de Kerk (Stichting OGK).
- Fotocopie nota Doornbos 26/11-1918.
- Foto's orgels Godlinze en Mensingeweer.

Stukken op datum

- 2/2'71. Restauratieplan en kostenopgaaf M.Ruiter.
- 1971. Corresp. met OC over adviseurschap en overdracht van stukken van wijlen Erné.
- Losse aantekeningen.

- 11/9'71. Bolt. Commentaar op offerte Ruiters.
- (verm.) nov'71. Anoniem (kennelijk Bolt), Beschrijving van het Arp-Schnitgerorgel in de Hervormde Kerk te Godlinze (Gr), ook klad-versie hiervan. (Dit stuk is opgesteld vóór de stukken uit 1704 zijn ontdekt).
Orgel begin XVIII gebouwd door A.Schnitger, mogelijk oorspr. met 2 klavieren. XVIIIIB door Hinsz laden en klavier vernieuwd ter aanvulling Cs, Ds, Fs, Gs, cs''', d'''.
1918 Doornbosch, klavier naar zijkant verplaatst met behoud van klavier en reg.knoppen van Hinsz. Mxt --> Gmb, toev. pneu., Sb, daartoe Vh verwijderd. Oorspr. plaats Sq is leeg.
Disp. vlgs Knock.
Oorspr. balgen verdwenen. Huidige disp.
P 16 dc (in fr "onderpos"), P 8 (C t/m E, Fs, Gs ged), Hp 8 (dichtges), O 4, Q 3, F 4 (ged grd. dichtges.), Spf 2, plaats voor Sq 2-3 st, Gmb 8 (op pl. Mxt), T 8 (in stevelbl), Lege plaats Vh (gebruikt voor pneum. Sb).
Pijpwerk gaaf bewaard. Kas in deplorabele staat. toonh 1/4 boven normaal, kernfase 67 gr.
Aangehp C-e en welbord van Hinsz, mogelijk Schnitger.
Rest.plan: Klavier aan zijkant laten, herstel Mxt en eventueel Sq.
- 30/11'71. Subs.aanvraag. 24/4'72. Gebruikelijke antwoord hierop.
- 2/9'77. Bolt aan KV. Over lekkage van het kerkdak boven het orgel.
- Okt'81: L.Muller, Zuidhorn. Rapport kleurstelling gewelven, meubilair en orgel.
- 7/10'81. Van Dorsser, Arnhem, acoustisch rapport 7/10'81, 2 exemplaren. Eén daarvan ondertekend. Het andere exemplaar bevat 1 pagina extra. Een daarvan moet op 23/12'87 zijn opgestuurd blijkens bijgaand schrijven op die datum.
- 16 en 20/10'81. Stukken over kerkrestauratie.
- 7/12'81. Prijsopgaaf Reil. Nu is sprake van reconstructie Hinsz-toestand, ook wat betreft plaats klaviatuur. Ook nog mogelijkheid weer aanbrengen onderpositief. Of door Hinsz de onderkas is verlaagd, moet nog blijken.
- 20/12'83. Nieuwe prijsopgaaf Reil. Kort daarna volgt de opdracht (blijkt uit betaling 1ste termijn).
- Jan en feb'84. Correspondentie over evt. subsidie kerk en toren van Pr.Bernhardfonds.
- Tekening.
- 20/11'85. Reil. Omschrijving van alle registers en hoe ze (soms uit wat restanten) gereconstrueerd zullen worden (naar Hinsz, Cs,Ds,Fs,Gs steeds van H):
P 16, P 8 (C-E,Fs,Gs Hinsz ged, wassen en foliën), Hp 8, O 4 (waarin deel voorm. P 4), Q 3, F 4, Splf 2, O 2 (dc grd. nw), Sq 2-3 st (nw, enkele uit O 2, C 1 1/3, 4/5, c 2 2/3, 1 3/5, c' idem + 2 (toev. H), Mxt 3-5 st (14 p aanw, oorspr. 2/3' met 7 rep. Ombouw H.:

C	1	2/3	1/2		
c	2	1 1/3	1		
c'	4	2 2/3	2	1 1/3	
c''	5 1/3	4	2 2/3	2	1 1/3

- T 8, Vh 8 (copie Uithuizen, 1 beker deels nog aanw.)
- 20/5'86. Programma ingebruikneming kerk en orgel (wat het orgel betreft moet dit een voorlopige ingebruikneming zijn geweest).
- 17/8'87. OGK (De Olde) uit zijn verontrusting over de uitstel van besluitvorming over de stagnatie in de afwerking (intonatie der orgels in Eenum en Godlinze).
- 21/9'87. Fotocopie van geschreven stuk in onbekende hand met critiek op veel details, vooral over de intonatie van een groot aantal pijpen. Ook nog iets over de balgen in Eenum.
- 23/9'87. Ir A.H.Vlagsma te Deil vraagt om metingen van het orgel te G.
- 29/10'87. Bolt. Eindconclusie orgel Godlinze en Eenum. Zie bij Eenum.
- Uitnodiging ingebruiknemingen orgels Godlinze en Eenum op 13/12'87.
- Fotocopie van enige metingen, geschreven (door wie?).
- Negatieven.

Bij de posters:

- Tekening firma Reil.
- Fotocopie Schnitger-tekening.

Geïnteriseerd 24/6'92. Lijst van orgels van OGK naar map Groningen prov. overgebracht. Deel foto's naar Mensingeweer.

Goes. Negatieven.

=====

Goldfuss (Goltfus, Goldtfusz, ...).

=====

Fotocopie van de brief Potvlieghe en andere gegevens over Goldfuss in map Sassenheim.

Goor, Hervormde Kerk.

=====

- Foto, afk. uit map Oud-Beyerland.
- Foto voormalig orgel. (binnenwerk thans in Bunschoten, Geref.)
- Negatieven voorm. orgel.

Zie ook Delden, fotocopie uit HO, waar toevallig de beschrijving over Goor volledig op voorkomt.

Gorinchem poster, gemaakt naar oude kaart uit 1553.

=====

Gorinchem, Hervormde Kerk.

=====

- Fotocopie prijsopgave Sanders 23/7-1958, rep.werkzaamheden, uitbreiding met Sesquialter en Dulciaan op kantslepen, vergroting Mixtuur met 2 koren, vervanging Fl.Trav. door nog een Sesquialter.
- Fotocopie Eindrekening Sanders 2/4'60.
- 10/1'66. Bonefaas. Rapport inzake restauratie en uitbreiding Bätz-orgel in de Grote Kerk te Gorinchem.
1748 opdracht J.H.H.Bätz.
1845 kerk en orgel afgebroken.
1848 opdracht J.Bätz met oude materialen nieuw o. te maken.
Bonefaas wil een zwevende mechaniek laten maken. Liever wil hij echter aankoop orgel uit Willemskerk te Den Haag (1856, Kam/vdM, 43 st.). Waar het Bätz-orgel dan moet blijven, schrijft hij niet.
- Fotocopie correspondentie met Blank 1967.
- Correspondentie sept'68 over aanstelling Bolt als adviseur.
- 18/11'66. Blank, rapport: Dat de speelaard zwaarder zou zijn geworden, zoals Bonefaas beweert, kan niet.
- 10/1'67. Blank, prijsopgaaf restauratie pedaal, intoneren tongwerken, speelaard lichter maken, windstabiliteit bovenwerk verbeteren, ped.disp. uitbreiden.
- 6/12'68. Anoniem, verm. Bolt. Reacties op de rapporten Blank. Indrukken betreffende het orgel. Wind star, door reguleurs der laatste restauratie. Speelaard wel zwaar, niet zwaarder dan bij andere Witte-orgels en niet onaangenaam. Geen verandering tongwerken, al zijn het kinderen van hun tijd. Klapperen mechaniek wegwerken. Geen ped.uitbreiding (huidige samenstelling is prachtig afgerond en zeer krachtig geheel, "niet knoeien aan een afgeronde compositie"). Dank zij ouder pijpwerk niet de stijfheid van andere Witte-orgels. Registers uit 1960 sluiten redelijk goed aan. Nieuwe achterwand direct achter de pijpen waarsch. niet nodig, proefnemingen daartoe doen. Verbetering der (gewijzigde) Mixtuur. Verwarming is goed. Niet veranderen zonder overleg.

Geïnteriseerd 6/12'68.

Gorinchem, Geref. Kerk.

=====

Hier stond 1880-1920 het Moreau-orgel, dat zich thans in Gameren (Ned.Geref. Kerk) bevindt. De stukken zijn dan ook afkomstig uit de map Gameren van het Bolt-archief.

- Notulenboek van den Kerkeraad der Christ.Afgesch.Geref.Gemeente te Gorinchem. Fotocopie fragment uit 1880 (aanschaf orgel) en uit 1908 (nieuwbouw kerk).
- Notulen Kerkeraad Geref. Kerk onder voorzitterschap van Ds Schilder. Fotocopieën van delen uit 1919-20. O.m.: 9/4'20 besluit om foto van het oude orgel te laten maken. Later: Oude orgel bracht f 1300.- op, naar Gameren vervoerd. Mededelingen over het nieuwe orgel van Standaard. (Bolt zegt in zijn rapport over het orgel te Gameren: Dit was de latere Prof Dr K.Schilder, orgelliefhebber: Hij wilde graag een groter orgel in zijn kerk hebben).

Zie verder Gameren.

Zie ook de brieven van Den Toom in mappen Amsterdam, Oude Kerk en Gameren (beide van 31/8'87).

Graaf A.H. de, orgelmaker.

=====

- 2/12'86. De Graaf aan Bolt, naar aanleiding van zijn ongeval op 6/10'86, over de indeling van het werk aan verschillende orgels, de komende maanden.

Aangetroffen in map Waddinxveen, Remonst. kerk. In de mappen Westerbork, Leur (Gld) en Oostwold bevindt zich ook zo'n soort schrijven.

Gramsbergen, Hervormde Kerk.

=====

- 29/4'70 OC, VR en voorbereidende correspondentie Bolt en OC. Orgel v.Dam XIXd. B 16, P 8, Vn 8, Hp 8, O 4, Rf 4, Q 3, O 2, Co 3 st, T 8 b/d. Bovw Sal 8, VdG 8 (c), Fdlc 8, Salt 4, Gh 2, 2 open pl., trem, 2 afsl, wndlosser, Kl.Kopp C-g''', C-d' aangeh. Lade in slechte staat. Bolt bijgeschreven: Tr later (slagletters).
- 10/8'70 (beide). Offertes Reil en Leeftang betr. restauratie Van Dam orgel.
- 12/8'70. Bolt, reactie op offertes. Gezien grote prijsverschil, logisch Leeftang opdracht te geven. Aantal opmerkingen over monumentale waarde (over 25 jaar), eventueel vrij pedaal, een register op een open plaats. Op 17/8 schrijft de KV dat L. opdracht krijgt.
- 23/8'71. Leeftang prijsopgave extra werkzaamheden: vervanging windmachine, extra werk aan klavieren. 25/8 licht Bolt dit toe en schrijft verder: Vrije Subbas stuit op technische problemen. Evt. fase-indeling der 16'.
- 11/12'71. Bolt: restauratiewerk Leeftang goedgekeurd. Alles in takt gelaten. Bijbouw 1 vt op plaats verm. bedoeld voor tongwerk. Trompet stamt uit later tijd. Jammer dat is besloten het 19de eeuwse kerkinterieur te moderniseren. Ook concept aanwezig voor voorgaande.
- 11/1'72. OC, eindrapport.
- Veel foto's, een daarvan met opschrift "Gramsbergen" van een onbekende kerk.
- Negatieven.

Geïnteriseerd 24/6'92.

Grave, Hervormde Kerk.

=====

- Copie rekeningen 1816.
- 5/7'65. OC, VA en correspondentie met OC tot '67 toen Bolt adviseur werd.
- 18/2'67. L.A.v.Baardewijk, Nijmegen. Geschreven "Historisch rapport van het orgel in de Herv.Kerk te Grave".
- 21/6'67. Bolt aanvaardt adviseurschap. Volgens Edskes komt orgel zeker voor subsidie in aanmerking.
- 1/9'67. Bolt schrijft dat hij nog steeds doende is met spuurwerk naar de herkomst van het orgel.

- 31/10'67. Musikwissenschaftliches Seminar, Münster (Reuter), schrijven over de orgelmaker Chr.Kleine, die 1805 overleed.
- Okt'67. Bolt. Rapport betreffende het orgel in de Nederlands Hervormde Kerk te Grave:
1794 nieuw orgel ingewijd. Initialen "J.C.K." gevonden, gedacht is aan Johann Christian Kleine te Ekenhagen (Dl).
1799 Gereformeerden kregen de Kleine of Kloosterkerk toegewezen. "Gedeelten van het orgel tot de groote Kerk gehoord" naar de kleine kerk overgebracht.
1846-47 rest. P.G. Sneltjes, Kuik en A.A. Kuerten, Huissen.
Weergave archivalia.
Beschrijving toestand 1967. Onderkas is oudste deel, hierin oude soms moeilijk leesbare reg.inscripties:

Holpijp 8 voet	Prestant 8 voet
Baarpijp 8 voet 1)	Octaaf 4 voet
Mixtuur discant	Mixtuur bas
Fluit 4 voet	Trompet 8 voet
Octaav 2 voet	Prestant 8 voet disc
Sexquialtera	Roervluit 4 v
Tremulant	Gemshoorn (2 vt)
Ventiel	Octaaf 1 vt
	Nolimetange

1) bijgeschreven Quint 3 vt

Huidige disp.:

P 8 (C-G hout), Open pl, Hp 8, O 4, Fiool d Gam 8 (C-c met P 8), Q 3, Fluit d.S. 4 (af c'' Spitsfluit), Oct 2, Corn 4 st dc (nu 2 st), W.Fluit 2, Mikst r 3 vt, Tr 8 b/d.

Mxt C 2/3 1/2

cs' 2 1 1/3

cs'' 4 2 2/3, hoogste koor ontbr.

C-f'''' (lade tot fs''''', moet een vergissing zijn), Ped C-e, oorspr. d?

Restauratieplan volgens opgave De Graaf.

- 18/12'67 en 13/2'68. De Graaf, offertes restauratie.
- 16/5'68. CRM. Subs.toekenning.
- 28/6'73. De Graaf, prijsopgave, o.m. nieuw klavier, reg.plaatjes, reconstructie Cornet, aanv. Mxt, evt. Oct 1'.
- 23/9'73, 30/11'72, 11/3'73, 20/3'73. Correspondentie over verwarming.
- 10/10'73. M.A.Vente, suggesties betr. archiefonderzoek.
- 11/10'73. De Graaf aan Bolt: Over restauratie der niet zo soliede gemaakte windlade, voorstel aanvulling Cornet met 2 en 1 3/5, op open plaats een Q 1 1/3.
- Uitnodiging ingebruikneming op 12/10'74.
- 10/10'74. Bolt, eindoordeel: Ondanks lage verwachtingen prachtige klank.
Aanvullende gegevens: pijpwerk bijgemaakt: Q 1 1/2' in Cornet mensuur. Mxt hoogste koor bijgemaakt. Nu: 2/3 1/2 1/3, cs' 2 1 1/3 1, cs'' 4 2 2/3 2, Cornet 2 hoogste koren bijgemaakt, Enkele onderdelen van 4 Trompetpijpen. De windlade was op primitieve wijze gemaakt. Nu hechthoutplaat aangebracht met behoud van sponsels, aan onderzijde perkament: daar waren geen sponsels aanwezig. Winddruk 55 mm.
- Fotocopie Broekhuizen G53 (RK kerk, een heel ander orgel!)
- Negatieven.

Geïnteriseerd 24/6'92. Vergelijking met Broekhuizen G52 geeft weinig houvast (vO).

's-Gravenhage, Hervormde Julianakerk. Zie Scheveningen.

=====

's-Gravenhage, Nieuwe Kerk (Stichting Nieuwe Kerk).

=====

Deze stichting stelt (stelde?) zich ten doel de voormalige kerk als concertzaal te exploiteren. De eerste correspondentie liep nog via de OC.

1ste map

- Afschrift uit Hess in hand Bolt.
- Foto's uit Beschrijving van 's-Gravenhage. Eerste deel, eerste stuk Mr Jacob de Riemer, 1730, p 398 t/m 401.
- Archief KV, inv.nr. 509: Mededeling, dat het orgel in 1699 door Duyschot is aanbesteed, dat 1699 Van Blankenburg tot organist is benoemd en dat 1797 verbeteringen zijn aangebracht.
- Copieën uit "Sociëteit" uit 1793: Orgel gerepareerd "... het niet genoeg is, dat hetzelfde voor het psalmgezag worde gebruikt, vermits alsdan, uitgezonderd eenige weinige, alle de andere Registers onaangewend blijven, en dus blootgesteld aan onbruikbaarheid en vervuiling, maar dat hetzelfde noodzakelijk op alle de Registers nu en dan door een kundig meester diend te worden bespeeld...". Dit zou de organist van de Kloosterkerk, Kraijenbrink, kunnen doen, omdat de "tegenwoordig fungeerende organist ... daartoe niet geschikt was". Ook uit Sociëteit 1793: Over reparatie door Reichner.
- Fotocopie uit rekeningenboek 19de eeuw, het orgel betreffende.
- Een kranteknippsel uit 1949.
- Aantekeningen Bolt over historie.
- Bolt, overzicht historie.

2de map

- 4/6'60. OC, VA: Orgel C.G.F.Witte, 1867, oorspr. orgel (kas, deel pijpwerk) J.Duyschot 1702 vlgs Hess. De commissie neigt naar reconstructie 1702.
- Correspondentie over kleine werkzaamheden Leeftang, reacties daarop.
- 28/3'74. Bolt aan Stichtingsbestuur. Bijlagen genoemd: Brief aan 5 orgelmakers (niet aanwezig), lijst van werkzaamheden (wel aanwezig), over wenselijkheid aanbrengen vochtigheidsinstallatie, verzekeringswaarde van het orgel, de vrees, dat "de fraaie kap" de acoustiek ongunstig zal beïnvloeden, voorstel de oude kleuren en verguldingen niet te herstellen, opdat het uiterlijk meer in overeenstemming is met het inwendige van het orgel uit 1867, over het doophek, dat z.i. moet blijven als karakteristiek kenmerk van een hollands kerkinterieur.
- Apr'74. Offertes Vermeulen Alkmaar, Van Vulpen, Leeftang, Flentrop, Blank en Bolt's reactie (22/4) hierop: Leeftang en Flentrop komen in aanmerking.
- 5/6'74. Nieuwe offerte Fl.
- 8/6'74. Bolt, accoord met besluit Stichtingsbestuur de laagste inschrijver, Flentrop, opdracht te verlenen onder voorbehoud van goedkeuring door mon.zorg.
- 21/6'74. Reactie Leeftang aan OC, naar aanleiding van eerder gesprek. De OC draagt nu geen verantwoording meer over dit orgel.
- 27/6'74. Bolt: concept opdrachtverlening aan Fl. Over vrije pedaal nog niet beslist. Eventueel transmissiepedaal maken. Aldus verzonden door bestuur op 3/7.
- 22/10'74. Kostenopgaaf Fl. transmissiepedaal en copie brief aan organist Akkerhuis i.v.m. diens dispositiewensen.
- 23/10'74. Bolt aan Stichtingsbestuur: Dringt aan op beslissing pedaal, een 2de 8 vt orgel in de kerk (2 man, bescheiden vrij ped.) zal tegen f 100000 kosten. De uitbreidingen die Akkerhuis wil zijn niet subsidiabel.
- 28/11'74. Bolt aan Flentrop namens Stichting: Geen transmissiepedaal, werkzaamheden zo indelen, dat uitbreiding met vrij pedaal later mogelijk is.
- 10/12'74. Fl. aan Bolt. Tekening opstelling vrij pedaal. Kas dus niet nodig. Na onderzoek bleek, dat Witte het ook op die plaats en op deze wijze zich had gedacht.
- 18/9'75. Verzoek Stichting aan Bolt, Flentrop opdracht te verlenen tot vervaardiging van het vrije pedaal. 20/9'75 Bolt aan Fl. conform vorige. Nader overleg met name over Tr 4'.
- Uitnodiging tot bijwonen proef betr. acoustiek op 9/1'76.

- 13/1'76. Bolt geeft op verzoek toelichting over vrij ped. "Uitgestelde voltooiing Witte conceptie": W. had alles voorbereid incl. reg.knoppen met naamplaatjes.
- 14/1'76. Prijsopgaaf Fl. uitbreiding met vrij pedaal met door Witte aangeven disp.: Sb 16 (ged), Octb 8, Vln 8, O 4, Bz 16, Tb 8.
- 3/2'76. Mevr. Kokee van den Berge, hoofdbureau muziek, gem.secr. Den Haag, vraagt hoe de dispositie wordt. Zij heeft op vrij pedaal aangedrongen. Zij heeft van Akkerhuis gehoord, dat de dispositie niet ideaal is, dat het pedaal te weinig stemmen krijgt en dat een Celeste ontbreekt. Beter nu direct bij de gemeente aankloppen.
- 9/2'76. Bolt, laconieke reactie hierop.
- 22/8'74. Mevr. Kokee wil deze ped.dispositie: P 16, Sb 16 (open), Oct 8 (ged!), Vln 8, Bz 16, Tb 8, T 4 en koppels aan Hw en Rw. Meerkosten schijnen geen bezwaar op te leveren. Gelieve contact met Fl. op te nemen.
- 1/9'76. Bolt namens Stichting opdracht aan Fl. tot Open Sb 16 en Tr 4' en ped.koppel aan Rw. Voor de Sb zullen pijpen van het voorm. orgel der Grote Kerk worden gebruikt.
- 13/9'76. Bolt aan Mevr. Kokee over pijpen Open Sb bij Verschueren, beluisterd met Steketee en Wiersma. Verwachting, dat ze goed zullen voldoen. De klankleur is tussen die van Prestant en ged. Sb. Pr 16 lijkt overbodig. Zal verm. ook niet worden toegestaan door mon.zorg, T 4 en extra ped.koppel zijn wel accoord.
- 18/11'76. Kostenopgaaf Fl. transpositieklavier (uit kr.knipsel blijkt, dat men aanvankelijk meende, dat samenspel met orkest onmogelijk zou zijn).
- Verslag bespreking 22/12'76 over repetitieschema Residentieorkest in de Nieuwe Kerk. Steketee kan geen goed werk leveren, als het repetitieschema zou worden aangehouden, enz., enz. Uiteindelijk zegt St., dat hij extra kosten in rekening brengt. Verdere correspondentie hierover.
- Diverse brieven en tekening adviesbureau Huygens. Correspondentie jun-okt'77 over metingen temperatuur en vochtigheid.
- 25/10'77. Bolt. Werk "tot grote tevredenheid voltooid". Over Open Sb 16 uit 1882 via Verschueren verworven, Tr 4, Pedk.Rw, nieuwe tinfolie op frontpijpen uit 1702. Dit moest 3x worden herhaald. Orgel fraai en enigszins "klassieker" dan menig ander Witte-instrument uit die periode. Voorzichtig omgaan met verwarming. Bestaande windmachine zal wel moeten worden vervangen.
- 26/10'77. Programma ingebruikneming.
- Okt'77. Bolt.Stencil "Het orgel in de Nieuwe Kerk te 's-Gravenhage". Kerk uit 1649, orgel 1702 Johannes Duyschot. Dispositie alleen bekend door Hess. 1774.
1788 onderhoud G.Stevens.
1793 reparatie J.Reichner.
1848 Onderhoud Gabry.
1866/67 Nieuwbouw C.G.F.Witte, met gebruikmaking van de kas en groot deel van het pijpwerk.
1976/77 Restauratie Flentrop, rep. windlade, nieuwe tinfolie en goud op frontpijpen, toevoeging vrij pedaal volgens plan Witte, iets uitgebreid.
H.Man P 16, P 8, Bp 8, B 8 (roeren), O 4, Rf 4, Q 3 (Opf), O 2, Co 5 st dc, Mxt 4-5st T 16 T 8.
Rugp P 8, Hf 8, Qd 8, O 4, Rf 4, O 2, Co 5 st dc, Mxt 3-4st, T 8, Trem (1977).
Bovw P 8, Rf 8, G 8, O 4, F 4, F 2, Clar 8, Trem ('77).
Ped Sb 16 (1882), Ob 8, Vln 8, O 4, Bz 16, Tb 8, T 4 (overige'77).
Op Hm 16 t/m 4 vt grd Duyschot, behalve Rf 4, meestal 1/2 toon verschoven om expr. te maken.
Rw t/m 2 vt idem, op Bovw P 8, O 4 en F 4.
Ped. Sb 16 1882 Witte, rest Fl. naar Oude K. Delft.
4 koppels, expressions, geen klav.omv. genoemd, samenstelling van 4 vulstemmen:

Mxt Hm:

C	2	1 1/3	1		
Fs	2 2/3	2	1 1/3	1	
fs	4	2 2/3	2	1 1/3	1
fs'	5 1/3	4	2 2/3	2	1 1/3
fs''	8	5 1/3	4	2 2/3	2

Mxt Rp:

C	1 1/3	1			
E	2	1 1/3	1		
fs	2 2/3	2	1 1/3	1	
fs'	4	2 2/3	2	1 1/3	
fs''	5 1/3	4	2 2/3	2	

Co Hm:

gs	4	2 2/3	2		
b	4	4 2/3	2	1 3/5	
c'	8	4	2 2/3	2	1 3/5

Co Rp:

c'	8	4	2 2/3	2	1 3/5
----	---	---	-------	---	-------

- Krantenknipsels.
- Een stuk van adv.bureau Huygens, waarin verslag bespreking met Steketee. Door vochtigheid scheur in hout van de balg.
- 4/12'77. Lijst met klachten van de Stichting, anoniem, maar verzonden door Mevr. Kokee.
- 7/10'78. Bolt: Orgel optimaal na jongste schoonmaak en herstelbeurt.
- Negatieven.

Geïnterviewd 16/10'92, kleine correctie 19/1'94.

's-Gravenhage, Marcuskerk (waarsch. Hervormd).

=====
 Programma ingebruikneming 9/2-1968 orgel B&T onder advies van Hülsmann:
 P 8, O 4, O 2, Sq 2 st dc, Mxt 1 1/3 4st, Hp 8 b/d, F 4 b/d, Ped B 16, pedk.
 (afk. uit map Nieuw Scheemda).

Groenewegen, orgelmaker. Zie gegevens in map Oosterhesselen en O.Souburg.

Groesbeek, Hervormde Kerk.

- =====
 - 11/10'68. OC, VA. Bestaande orgel is van onbekende bouwer.
 P 8, Hp 8, Gmb 8, O 4, Rf 4, Q 3, O 2, Mxt.
 Trem. (buiten gebr.) C-f''', ped, C-c' aangeh. Mxt uit later tijd. Pijpwerk niet waardevol, deel zink. Bouw nieuw orgel te overwegen.
- 1969, offertes Blank, De Koff, Van Vulpen en Reil voor maken nieuw klein 2-klaviers 8 vts orgel.
 - 7/11'69. Reil, nieuwe offerte voor een veel groter orgel en correspondentie over dispositiecorrecties daarvan.
 - Correspondentie, waaruit blijkt dat wegens een financiële tegenvaller toch het oude orgel (XXa) is gerestaureerd door Verschuieren en ingespeeld door Hans vd Harst op 16/5'74.

Geïnterviewd 24/6'92.

Groet, Hervormde Kerk, kabinetorgel.

=====

- 29/10'76 of 78 (onleesbaar.) .. (onleesbaar), Rotterdam, zendt historische gegevens uit 1913-'18 over de orgels te Groet, en Schoorl.
- 12/1'72. Flentrop: 2 mogelijkheden: reparatie of restauratie: Overleggen met Bolt.
- 23/3'72. Fl. offerte.
- Mrt'72. Bolt. "Beschrijving van het kabinetorgel in de Nederlands Hervormde Kerk te Groet (NH)":
XVIII A gebouwd, 1913 geplaatst door Spanjaard en gewijzigd, bovenkas 1/2 slag gedraaid. Lade C-c''', chromatisch. AangehP C-g. Klav. orig. reg.kn. niet.
P 4, Co dc (4 2 1 3/5), Q 1 1/3 bas (oorspr 1'), O 2, F 4 b/d, P 8 dc, B 8 b/d.
Co, F 4 dc en B 8 dc XX, rest XVIII.
Veel expressions, opsnede-verlagingen, sommige rond opgesneden.
Restauratieplan: Expressions verwijderen, anti-houtwormbehandeling, lade restaureren, etc.
- 1973-'75. Geschrijf over subsidie en goedkeuring.
- 8/1'74. Flentrop. Nota en dank voor opdracht van 10/12'73 (die er niet is).
- 3/7'74. Bolt, eindoordeel. Reg.knoppen gehandhaafd. Windlade waarschijnlijk van Engelse makelij (Eng. kranten en tijdschriften uit 1864 gevonden, die bij de bouw (!) zijn aangebracht. XX pijpen gehandhaafd, intonatieverbetering hiervan lukte niet. Werckmeister, 54 mm.
- Negatieven.

Geïnterpreteerd 24/6 en 10/8'92. Gierveld (cat.nr. 380) wijkt in de volgende punten af: Bourdon heet Holpijp, Cornet samenstelling: 2 2/3 2 1 3/5 (vO).

Groningen, Der Aa-kerk.

=====

- Poster Arp Schnitgerherdenking 1969.
- Negatieven.

Groningen, Pelstergasthuiskerk.

=====

Onvolledige dispositie (alleen Rugwerk) met toeschrijvingen S(chnitger), H(insz), vO(eckelen) en + (zal wel zijn: vóór Schnitger), afkomstig uit map Minnertsga.

Groningen, provincie.

=====

- Gegevens over radio-opnamen van de RONO en Radio Bremen in verband met Schnitger-herdenking in 1969, ook een aantal van deze stukken ingevoerd onder Schnitger, Groningen Der Aa-kerk, Godlinze, Nieuw Scheemda, Uithuizen, Noordbroek, Noordwolde.
- Een map met verslagen van besprekingen van de Stichting "Groningen, Orgelland", in het bestuur waarvan Bolt zitting had.
- Een map met aantal stukken van algemene aard of verslag van de toestand der orgels of begroting onderhoudskosten B&T in gebouwen van de Stichting Oude Groninger Kerken. Voor zover mogelijk in archief ingevoerd bij het betreffende orgel: Ter sprake komen: Niehove, Saaxumhuizen (waarvan een foto), Eenum, Westeremdem, Stitswerd (2 kl. pedaalharmonium), Usquert, Wehe-den-Hoorn (bouwer onbekend), Hornhuizen (idem), waar de door Vierdag aanbegrachte schuimplastic onderdelen niet meer werken, Zuurdijk (Rohlfing, Osnabrück, 1922, pneum.), Feerwerd (1 kl. harmonium), Garnwerd en kistorgel in koor (van "Aria-orgelbouw", Bergen op Zoom, amateuristisch werk), Den Ham, (bwr onbek. 1898), Visvliet (v.Oeckelen 1869), Obergum (Kab.orgel), Zuidwolde, Thesinge (Meyer 1873), Middelbert (v.Oeckelen 1822 1)) Luttelbert (2 kl, ped.harm., buiten gebruik), Midwolde, Niebert (B&T 1913, oorspr. in Doopsgez. k. St. Annaparochie, later pneum. deel aangebouwd), Tolbert.
- Een lijst met kerken en torens, overgedragen aan de stichting OGK.
- 2 kaartjes van de provincie, waarop de kerken der stichting zijn aangegeven.

- Een lijst met orgels van OGK met vermelding jaar en bouwer, vermelding wie het heeft gerestaureerd of een opmerking als "restauratie noodzakelijk". Dit stuk is afkomstig uit de map Godlinze.
- Krantenartikelen en fotocopies van kr.art., o.m. van R.Koning over wantoestanden bij kerkrestauraties vooral in de prov. Groningen.
- Negatieven. Bijschrift: Gronigen, provincie.

Deze map in de loop van '92/93 samengesteld.

1) Dit is onjuist, moet zijn: Timpe 1822 (v0).

Groningen, cultuurcentrum "De Oosterpoort".

- =====
- Fotocopie van krantenknipsel nov '79. Orgel zal 14/3 in gebruik worden genomen. Leeflang, met adv. van Cor Edskes. Voor dit doel vond E. het 2de-hands "Beekhof-orgel" van Leeflang te eenzijdig (neo-barok).
 - Hw. B 16, P 8, Rf 8, O 4, O 2, Mxt 4-5 st, Hob 8.
 - Récit (zwek) F 8, VdG 8, Zvev 8 (c), F 4, N 2, Wf 2, Terts 1, Pl Jeu 4 st, Bomb 16, Tr 8, Cl 4.
 - Ped Sb 16, Flb 8, O 4 en getransmitteerd de 3 Récit-tongwerken.

Zie ook de aantekeningen van Bolt over dit orgel in mp Rotterdam Hillegondakerk. Uit een fotokaart, reeds in archief aanwezig blijkt: C-g''', C-f', N 3, T 1 3/5, Mxt 1 1/3, PlJ 2', F8 en VdG 8 gr.ovct gec. (v0)

Groothusen.

- =====
- Bericht über die Restaurierung der Denkmalsorgel zu Groothusen / Ostfriesland, boekje van Alfred Führer, Orgelbau 2940 Wilhelmshaven.
 - Festschrift anlässlich der Ingebrauchnahme der Wenthin-Orgel in Groothusen, Advent 1987.

Gruisen (Gruizen, Gruyzen van) 2 generaties orgelmakers, Leeuwarden.

=====

Uit stuk nr 7 van het historische gedeelte in map Sneek, doopsgez.k. blijkt, dat begin 1844 (of eind '43) de orgelmakerij is geliquideerd.

Gegevens en lijst van enige orgels in map Boerakker Geref. K. (publicatie SGO over dit orgel).

Gulpen, Hervormde Kerk.

- =====
- 18/7 '63. OC over het nieuwe kerkgebouw (nogal wat bezwaren), beschrijving bestaande orgel en advies een positief te doen plaatsen in de Winterkerk.
 - 29/11 '65. OC, VA. Orgel vermoedelijk XIXa.
B16 (af fs), Hohlflaut 8 b/d, Fl fravère dc (con. expr), P 4 (expr), G b/d (2 oct zink), Flautino 2? af A (thans Celeste), Octav 2, Mixtur 3 f (pijpw niet aanw.), Trompett 8 b/d (idem) C-f'''. Aangehp C-f.
Zwarte ondertoetsen, ivoren bov.t. kas eiken, pijpw niet geheel orig.
Restauratie aanbevolen. Gewezen zij op Fama en R. Kort daarna werd Bolt adviseur.
 - Febr '66. Bolt: Enkele gegevens betreffende het orgel in de Ned.Herv. Kerk te Gulpen, mij meegedeeld door Rijksadviseur Dr H.L.Oussoren: Kerk 1834, orgel 1846/47 Gebr. Müller, Reifenscheidt D1, disp. zie 29/11 '65. Bovendien: Gamba niet orig., opsneden ongewijzigd, wel opschuivingen, stemrollen en expressions van latere datum. 2 spaanbalgen nog aanwezig. P 4 gedeeld in b/d, roosters Mxt en Tr nog aanw.
 - 5/2 '66. Offerte overplaatsing naar nieuwe kerk en bijbouwen 2 registers Fama & R.
 - 5/3 '66. Idem Pierre M.A.Pereboom, Maastricht, orgelbouw en handel in piano's en harmoniums.
 - 26/3 '66. Commentaar van Bolt daarop: P. is de helft goedkoper. Onzekere faktor: door hem te plaatsen nieuwe registers. De Trompet die hij wil plaatsen (midden XIX) lijkt uitstekend. Hij adviseert opdracht aan P.
 - 12/4 '66. KV, accoord. 15/4 OC, idem.

- 24/8'66. KV wil verend slaapsysteem (er is geen schrijven van Bolt aanwezig over dit onderwerp).
- 2/9'66. Bolt schrijft aan Pereboom: Critiek t.a.v. gebruikte houtsoort en de geleverde F 4.
- Sept'66. Correspondentie over het afbreken van Bolts adviseurschap wegens zijn kritiek op Pereboom..

Geïnterpreteerd 24/6 en 8/10'92.

Haarlem, Bakenesserkerk.

=====

Negatieven met bijschrift "archief", ook van orgel aldaar.

Haarlem, Doopsgezinde Kerk.

=====

- Afkomstig uit map Oostzaan: Fotocopie schrijven uit 1853 aan de Kerkeraad der Verenigde doopsgezinde Gemeente te Haarlem van haar orgelcommissie, een advies betreffende onderhoud aan het orgel:
Gabry zou volgens oordeel van zijn leermeester daarvoor niet de geschikte persoon zijn. Geheel anders is dit met Knipscheer en Flaes en Brunjes. Organisten van de oudere school geven de voorkeur aan Knipscheer, jongere aan Flaes & B. Witte komt natuurlijk ook in aanmerking, maar deze had niet een verzoek daartoe ingediend. Verder over C.F. Weening en G. van Leeuwen te Leiden. Reeds de inhoud van het stuk zei genoeg. Conclusie: Lohman en Gabry komen niet in aanmerking, wel Knipscheer en Flaes.
- Negatieven (van het huidige A&B-orgel?)

Haarlem, Église Wallonne, kabinetorgel.

=====

- Afkomstig uit map Haarlem Bavo. Knipsel uit Haarlems Dagblad 22/8'75 over schenking kabinetorgel van de Herv. kerk te Jutphaas aan Haarlem. Waalse k. Het was daar sinds 1820. "Het grootste kabinetorgel dat ooit in de Nederlanden is gebouwd", volgens Gierveld instrument, in 1778 in de Amsterdamse Courant aangeboden door de orgniste A. Munnikhuysen. Het is inmiddels door Flentrop gedemonteerd voor restauratie.
- Negatieven.

Haarlem, Herv. Grote of Bavokerk. Grote orgel.

=====

- 10/5'63. Verzoek van de commissie van advies, om Marcussen alsnog een extra bedrag uit te betalen.
- 1981-87. Stukken over herintonatie van een aantal stemmen door Flentrop, uitgevoerd in 1987, o.m. voorlopig rapport 1981 aan de hand van proeven. Verbeterd zijn: Pedaal Bazuin 16 en Trompet 8, Manuaal Octaaf 8 en Scherp, Rugpositief: Fagot 16 en Quintadeen 8, Bovenwerk Dulciaan 8. Buiten bestek nog wat werk gedaan aan de Prestanten van Rugwerk en Bovenwerk. Wat de tongwerken betreft zijn de korte bekens verlengd en te dunne tongen uit 1960 vervangen. Van de in 1960 bijgemaakte labiaalstemmen zijn de opsmeden verhoogd.
- Rond 1983. Stukken over herstel der windvoorziening (welke in 1960 nog niet behoefde te worden gerestaureerd), o.m. tekening.
- 1986. Stukken over opnieuw schilderen kas.
- Stukken in verband met de herdenking "250 jaar Bavo-orgel", hierbij een fotocopie van HO 1989 p 24 vv.
- Manuscript kennelijk voor een publicatie over het Haarlemse orgel, o.m. fotocopieën van historische publicaties, HO 1913, 10de jg nr 9, p 56 en correspondentie daarover. Het is veel uitvoeriger dan het boekje: Klaas Bolt, De historie en samenstelling van het Haarlemse Müller-orgel, Amsterdam 1985 maar niet zo uitvoerig als Van Nieuwkoop, Haarlemse Orgelkunst van 1400 tot heden, VNM 1988. Wat in geen enkele andere publicatie staat: Oude carillon van Friedrichs of Schmidt bevindt

zich thans in Leerdam, Herv, bovenwerk. Deze verving Marcussen door een Cimbél, waarbij de nog aanwezige Cimbél-pijpen van Müller werden verwijderd. En doorgeschrapt: deze pijpen hebben nog jarenlang in de werkplaats van Marcussen in Aabenraa gelegen. Er is ook een pagina over het kleine orgel.

- 1990. Stukken over benoeming stadsorganist.
- Correspondentie over het eventueel lenen van een Spaans orgel, in de Bavo op te stellen.
- Korte beschrijving van het orgel in het Engels.
- Alle mogelijke andere stukken.
- Tekening beeldje van het orgel van Ronald Busser (afkomstig uit map 2de Exloëermond).
- Foto's, ook veel foto's van Bolts leerlingen aan het Bavo-orgel.
- Negatieven.

Posters:

- P.Saenredam, naar schilderij. Grote of St. Bavokerk, grote orgel.
- Naar anoniem schilderij, stadsgezicht met St. Bavo.
- 1905. N.A.van Dam, fotocopie tekening doorsnede grote orgel.
- 2 raambiljetten voor concerten in de Grote kerk, 20/5'72 en 28/4'73.
- 5/12'71. Ronald Busser, tekening orgel.

Haarlem, Herv. Grote of Bavokerk. Kleine orgel.

=====

Uit vorige map afkomstig:

- 13/2'81. Bolt aan KV: Een restauratieplan kan pas worden gemaakt na demontage en oriëntatie in België. Orgel van Belgische origine, ca 1700, daarna herhaaldelijk gewijzigd.
- 7/11'85. Schrijven van Haarlems comité "Vrienden van het Orgel" (fotocopie) met ondertekening: Ingang Mariakapel Grote of St.Bavo. Orgel 1907 aangekocht van een Liefdesgesticht te Breda. Bevat 8 reg, pedaal en heeft 1 klavier. Verder in de brief: Zouden we niet een actie beginnen voor de restauratie van het kleine orgel?
- Negatieven.

Zie ook manuscript Bolt in map Grote Orgel van deze kerk. Hierin bevindt zich ook een pagina over het kleine orgel.

Haarlem, Herv. Grote of Bavokerk, hulporgel.

=====

Correspondentie over overplaatsing van een positief van de Nieuwe Kerk naar de Bavo. Uit een andere brief (zie Nieuwe kerk, hulporgel) blijkt, dat dit een half jaarlijks terugkerende zaak was.

Haarlem Hervormde Nieuwe Kerk.

=====

Historie enz.

- Mei'73. Bolt. "Rapport betreffende het orgel in de Nieuwe Kerk te Haarlem" (hiervan 2 exemplaren, beide bewaard wegens niet gelijklopende kanttekeningen van Bolt). Hierin historisch overzicht M.A.Vente.
- Voor 1862: Uitvoeriger in latere stukken.
- 1862 Knipscheer. II wordt bovenwerk, nw ped.laden ter weerszijden orgel. Cnq 2 -> Sb 16.
- 1905 Gabry 3 nw zinken ped.reg, nw Co.
- 1958 v.Vulpen. Vernieuwing en omintonatie Hw, plan reconstr. Borstwerk. Ped geen veranderingen.
- Historisch materiaal van (van) Cov(elen, 1523), Cl(aess 1562), (v)Hag(erbeer 1661), H(ess 1791), K(nipscheer1862):
- aanw. in kerk: Kas (H), ped.lade (K), P 8 (frp H), Qd 16 (grd. Cl), F 4 (beetje Hag, verder H), Gh 2 (K), Sb 16 (wijd open hout, K).
- In opslagplaats vVulpen teruggevonden: P 8 (19 p Cov?), O 4 (Cov en Hag), Q 3 (Cl), O 2 (Hag of ouder), B 16 (K en ouder), Mxt (H, enkele zeer oud), Qd 8 (kl.deel H),

Rf 8 (af c Cov), 1 1/3' (K), Hp 8 (30 p. H), Dc 9 (K?, 37 bekers) en nog 31 onbek.p.

(Zie ook 1985. Invent. v. Biezen).

Mxt vóór 1958:

C	2	1 1/3	1
c	2 2/3	2	1 1/3
c'	4	2 2/3	2 1 1/3

Restaur.voorstel, dispositie. Nieuw borstwerk, daar bovenwerk acoustisch zeer ongunstig staat opgesteld.

- Mrt '74. W.Wijting. Enige notities inzake het rapport Orgel Nieuwe Kerk te Haarlem. Enige aanvullingen daarop.

- Losse aantekeningen Bolt.

- Sept '78. W.Wijting. "Enige aanvullende gegevens inzake Restauratie Orgel Nieuwe Kerk te Haarlem" (dubbel aanwezig: niet gelijke kanttekeningen van Bolt). Hij is van iets andere mening dan Bolt betreffende de wijze waarop Hess de registers uit oude registers heeft samengesteld. Disp sinds 1791 moet geweest zijn:

B 16, P 8, Rf 8, O 4, Nh 4, Q 3, O 2, Gh 2, Co, Mxt, Car, T 8.

Brstw Hp 8, Qd 8, F 4, Echofl 2, Flg 1, Vh 8.

Ped O 8, O 4, T 8, Cnq 2 (In Boekzaal: Qd ontbr).

1862. Knipscheer bouwde waarsch. niet in ped. nw O 8, O 4, T 8, wel Sb (hout) ipv Cnq.

Orgel klonk voor 1958 veel breder en ruiger dan nu. Situatie was toen (plaatsing reg.kn.):

O 2	Sb16	Hp 8	P 8
Mxt d	O 8	Qd 8	B 16
Mxt bs	O 4	Gmb 8	Rf 8
T 8 d	T 8	F 4	O 4
T 8 b	Mank	Gh 2	Q 3
Trem	Pedk	Dc 8	Co

Wijting stelt voor nieuwe laden (behalve pedaal).

- 20/3 '80 schrijven W.Wijting, die opmerkt, dat het orgel in Wichmond is gebouwd door Knipscheer, kort nadat hij in Haarlem heeft gewerkt (naar aanleiding van HO jan '73 p 4).

- (jan.1981). Hans van Nieuwkoop, Historisch rapport betreffende het Orgel in de Nieuwe Kerk te Haarlem.

1ste periode, 1523-1661, Grote Kerk.

Bouw 1523 (1535?) mr Jan (v.Kovelen?).

1562 werkz. A.Claesz.

1588 P.Jansz de Swart, Utrecht, er is een disp. uit 1588:

Principaal werk P 6, Hp 6, O 3, Opf 3, Gh 1 1/2, Sifflet, Mxt, Sch, Tr 6.

In de borst Qd 6, Reg 6. Ped T 6.

2de periode 1661-1791.

Orgel kwam 1661 schuin achter de preekstoel, Radeker geeft disp., zoals die tot 1791 geweest moet zijn.

I. Bov.w. FGA-g''a'' P 8, Hp 8, O 4, F 4, Gh 2, Sxq, So, Siff 1, Mxt, Sch, T 8.

II. Borstw, C-c'''' Hp 8, O 4, F 4, O 2, Sxq, Dlc 8.

Ped., C-e' O 8, O 4, T 8.

3de periode, 1791 - heden. In Nieuwe kerk, geplaatst door Hess in nieuwe kas, dispositie vlgs Boekzaal (vgl Wijting sept '78.)

Herstellingen Friederichs (vermeeld door Gabry, Broekhuizen en De Waal) Hess geeft de grootte der vulstemmen.

1826 herstel door Gabry.

1846 Voorstel Gabry tot ingrijpende veranderingen.

1862. Knipscheer. Car, Gh en Nh verwijderd, Brstw wordt Bovw. Disp. werd:

Man. B 16, P 8, Rf 8, O 4, Q 3, SO 2, Co, Mxt, T 8.

Bovw Hp 8, Qd 8, VdG 8, F 4, Wf 2, Vh 8.

Ped Sb 16, P 8, O 4, T 8 (verplaatsing ped.l. noemt v.Nieuwkoop niet).

1886. Gabry. Nw lade Bovw, met oude VdG 8, Hp 8, Qd 8 en F 4 en nieuw: Gh 2, Dlc 8.
 1904 Gabry vern. T 8 man en ped, vervanging slechte p van O 4, Q 3 en O 2 met
 Cornetpijpen. Daartoe nieuwe Cornet.
 P 8 en O 4 in Ped vern.
 Bijlagen: Uitgetypte archiefstukken.
- Inventarisatie pijpwerk J. van Biezen 1985.
 - Nov '86 artikel in "The Diapason" over Nederlandse orgels, Zaltbommel, Amsterdam
 Oude Kerk, Haarlem, Nieuwe Kerk.
 - Copie Monumentenbulletin.
 - Gegevens 1958, metingen.
 - Diverse stencils met korte historie. Ook de dispositie van '85:
 oud (v.Covelen 1523/Hagerbeer XVII of onbekend), H(ess 1791), vG(iesen 1724),
 K(nipscheer 1862), G(abrij 1886, in ped. 1904), vV(ulpen 1985).
 Hm. P 8 (fr H, binnen oud), B 16 (vV), Rf 8 (vV), O 4 (oud), Nh 4 (oud/vV), Q 3
 (oud), O 2 (oud), Gh 2(oud/vV), Trtn 1 3/5 (vV), Mxt 3-4 st (H/vV),
 Co 5 st (vV), T 8 (vV, model H), oct.koppel.
 - Bvw. Hp 8 (bs vV, dc H), Qd 8 (vG), F 4 (H), Pcl 2 (G), Flg 1 (vV),
 Vh 8 (vV naar Hagerbeer Amsterd Nw.k).
 - Ped. Sb 16 (K), O 8 (G), O 4 (G), T 8 (G). 2 koppels, trem, C-f''', C-d'.
 Stemming Kirnb/Bolt, 2 nw spaanb, 74 mm, laden, tractuur, klav. vV (ped. K)
 - Div. Krantenartikelen.
 - Fotocopie uit HO nov '88.
 - Art. De Orgelvriend (niet aangegeven, welk nummer).
 - Foto's, negatieven.
 - Raambiljet kerkconcert 16/11 '60 (bij de posters).

Stukken betr. restauratie orgel, ook kas 1973-85 (het orgel moest wegens
 torenrestauratie worden gedemonteerd).

- 31/8 '78. v.Vulpen, prijsopgaaf.
- 10/9 '78. Bolt stelt voor J.v.Biezen als medeadviseur te benoemen.
- 31/10 '78. Nieuwe offerte vV.
- 21/11 '78. Bolt over prijs van vV die aan de hoge kant is.
- 12/11 '80. Offerte vV.
- 11/2 '81. CRM, goedkeuring restauratieplannen, over subsidiabele bedragen.
- 1982. Div. stukken, o.m. dat opdracht aan v.Vulpen is verstrekt.
- 18/6 '83. Bolt: Reconstructie borstwerk ongewenst. Bovenwerk handhaven, zoals
 Knipscheer heeft gemaakt, hoewel Hess tegen zijn gewoonte hier een borstwerk heeft
 geplaatst. De Qd 8' zou in het borstwerk niet kunnen worden herplaatst. Voorstel
 wijziging plan, mede namens v.Biezen, Wijting en de rijksadviseur.
- 30/6 '83. Herv. gem. accoord met bovenwerk.
- '81 en '83. Begrotingen schildersbedrijf Cramer & Zn, Haarlem en schrijven Bolt
 daarover 7/12 '83.
- 3/10 '85. Programma ingebruikneming.
- 8/11 '85. Bolt. Restauratie op voortreffelijke wijze uitgevoerd. De intonatie van de
 beide nieuwe tongwerken behoeft nog correctie. Vernieuwing der zinken ped.registers
 uit 1905 kon niet worden gerealiseerd. Kostenopgave nieuw pedaal met gebruikmaking
 van overgebleven Hagerbeer-pijpwerk.
- 1985. Correspondentie over eventueel nieuw pedaal.
- 10/8 '87. Iets grondiger onderhoudsbeurt gewenst, verder iets over hulporgel (zie
 aldaar).

Inventarisatie 24/6 '92, okt '92, kleine aanvulling 26/1 '94. Voor feitelijke gegevens,
 die niet in bovengenoemd overzicht zijn genoteerd zij verwezen naar HO jg 84, 1988,
 p 448-55.

Haarlem Hervormde Nieuwe Kerk Hulporgel.

 In map (gewone) orgel Nieuwe Kerk is een brief van Bolt d.d. 10/8'87, waarin ook een episode gaat over moeilijkheden bij halfjaarlijks transport hulporgel van/naar Grote Kerk.

Haarlem, Jacobskerk.

 Briefje met aantekeningen, aangetroffen in map St. Johannesga, in welke plaats men een 2de-hands orgel zocht:

I P 8 (fr zink), B 16, Rf 8, Sal 8, O 4, F 4, O 2, M 2-4st, Sq (later).

II Hp 8, G 8 (1 oct zink), Opf 4 (idem), N 2 2/3, Wf 2 (spits eng), Hb 8 (slecht), Trem.

Ped Sb 16 tr, P 8 tr.

Mxt:

C 2 1 1/3

c 2 2/3 2 1 1/3

c' 4 2 2/3 2 1 1/3

c'' 5 1/3 4 2 2/3 2

C-g'', C-d', getande kerns, expr, degelijk gemaakte pneum.lade.

Haarlem, Lutherse Kerk. Negatieven.

Haarlem, Oud Katholieke Kerk. Negatieven.

Haarlem-Spaarndam-Spaarnwoude zie Spaarndam.

Haarlemmerliede, Rooms Kath. Kerk. Negatieven.

Hamersveld, Hervormde Kerk.

 Veel stukken over Hamersveld bevinden zich in map Leusbroek, omdat in veel correspondentie beide kerken gelijktijdig worden behandeld.

Hardegarijp, Hervormde Kerk.

-
- 4/9'64. OC, over werkwijze commissie.
 - 10/11'66. Noodkreet KV aan OC. Er is geen geld. Electr. orgel?
 - 1/1'67. B&T. Omschrijving en prijsopgave schoonmaak en aanbrengen sleepconstructie. Volgorde registers anders dan onder: v.Oeckelen:
 P 8, B 16 bd, Sal 8, Hp 8, VdG 8, O 4, Q 3, F 4, Wf 2, T 8 b/d, C-g'', C-d'.
 Verder o.m. plan uitbr. met Mxt op kantsleep.
 - 6/3'67. OC, VA. Gegevens orgel als vorige stuk. Verder nog: Windl, Trem. Door- en bijspraak etc. Geen Mxt op kantsleep aanbrengen maar T verv door Mxt. Kort daarop: benoeming Bolt als adviseur.
 - 20/3'67. K.Zonnevylle organist. Kanttekeningen bij beschrijving B&T: Scheiding b/d B 16 verleggen naar e/f, praktische bezwaren tegen kantsleep. Niet Tr laten vervallen maar VdG om Mxt of Q 1 1/3 te plaatsen.
 - 29/3'67. B&T (Dam): In overleg met Bolt besloten: Beide strijkers vervallen. Fluiten 4 en 2' naar voren schuiven. Op opengevalle plaats Mxt:
 C 1 1/3 1, c 2 1 1/3, c' 2 2/3 2 1 1/3, c'' 4 2 2/3 2
 Scheiding B 16 en T van c/cs verplaatsen naar d/ds.
 - 31/3'67. Bolt Mxt kan evt. ook op plaats F 4 en moet al op c 3 st zijn. Scheiding B 16 en T 8 veranderen, alleen als de kosten niet te hoog zijn.

- 7/4'67. B&T aan Bolt. Mensuren P 8 en O 4 en hoe daaruit die van Mxt worden afgeleid.
 - 20/4'67. B&T. Extra werk wegens scheuren in lade en verzakkingen.
 - 14/7'67. Bolt. Werk goedgekeurd. Opknappbeurt uitgegroeid tot volledige restauratie en uitbreiding. Front was verzakt door druk plafond op middentoren. Dit is afdoende verholpen. Nieuwe Mixtuur van moderne samenstelling ipv naar klinkende en overbodige Salicionaal, past na wat verschuivingen goed bij het verder ongewijzigde pijpwerk van v.Oeckelen.
 - 25/8'67. OC, eindrapport.
- Geïnteriseerd 20/5'92, aanvullingen 26/1'94. Er staat nergens een bouwjaar van het orgel. Gunnink noemt het orgel niet.

Harderwijk, Hervormde (Grote) Kerk.

- =====
- Fotocopie Boekzaal 1827, I, p 346/47. (Daarbij ook 1827 II p 122/23 over Batavia en Paramaribo, niet over orgels).
 - Afschrift uit Broekhuizen en aant. J.Zwart: HO dec 1891.
 - 13/9'50. OC, rapport en advies, fotocopie.
 - 20/5'51. M.A.Vente, Rapport over het Orgel in de Nederlands Hervormde Kerk te Harderwijk.
 - 1/4'53. De Koff, offerte, fotocopie.
 - 3/4'53. Vente geeft zijn mening over diverse orgelbouwers.
 - 3/3'54. Vente: over tegenslag bij intoneren Rugwerk. Fotocopie.
 - 20/5'54. Vente, eindoordeel: Restauratie doo De Koff zorgvuldig uitgevoerd, opsomming werkzaamheden. Fotocopie.
 - 23/9'69. OC. Bätz-orgel 1826. Voorlopig tijdens kerkrestauratie orgel nog wel te gebruiken.
 - Nov/dec.'69. Correspondentie over benoeming Bolt als adviseur.
 - 13/1'71. Bolt aan arch. Van Hoogevest. Hij is het niet eens met de verplaatsing van het orgel, om acoustische redenen en vanwege de continuïteit met het verleden.
 - Verdere correspondentie over genoemd meningsverschil. Er was zelfs sprake van beëindigen van de relatie met Bolt.
 - Rapport betreffende het orgel in de Grote Kerk te Harderwijk, Bolt nov '76:"
 - A. Historie tot 1797 (naar Seybel).
 - B. Historie huidige orgel tot 1953 (naar Oost) 1827 Bätz, wijzigingen 1891 (vd Bijlaard), 1912 (v.Dam) en ca 1955 (De Koff).
 - C. Restauratie De Koff 1953/54. Interessante uitspraken van Vente.
 - D. Overzicht wijzigingen dispositie, vergelijking met opgave Broekhuizen.
 - E. Huidige staat, bespreking van alle registers. Hieruit een greep:

Mixtuur	Man						
C	2	1 1/3	1				
c	2 2/3	2	1 1/3	1			
c'	4	2 2/3	2	1 1/3	1 1/3		
c''	4	4	2 2/3	2 2/3	2	2	

Tertiaan 2-3 st op oorspr. plaats VdG 8 dc, die 1891 is vervangen door P 8 dc. Mogelijk afgesneden Gambapijpen nog in O 2.

Intonatie: vooral aan het Rugwerk is in 1955 veel te veel gebeurd door vergissing: lek in balg.

Verder over toonhoogte, lade, 4 orig. balgen, mechaniek, klaviatuur, indeling reg.trekkers, kas (grenen) en front.
 - F. Restauratie:
 - Man. Nieuwe Quint en Sesquialter.
 - Rugp. P 4 evt. dubbel maken. VdG herstellen (ca 15 Oct2 pijpen verlengen), nieuw Gr.Oct Quintadeen.
 - Intonatie verbeteren, vooral van Rugwerk.
 - Restauratie overige onderdelen. Stappen indeling B 16 en Fag 16 in 2 fasen, wegens gemis vrij pedaal. Dit heeft zijn nut bewezen in Zwolle Broerenk.
 - 28/12'76. Flentrop. Offerte.

- 7/1'77. Bolt. Advies op basis offerte Fl. subsidie aan te vragen. Vrij pedaal kan niet zonder aantasting instrument.
- 20/1'77. Subs.aanvraag. Gunstig antwoord daarop 3/2'78, kort daarop definitieve afspraken met Flentrop.
- Uitnodiging tot ingebr.n. kerk op 12/4'80.
- 25/2'80. Bolt: laconieke reactie op klacht KV betr. overschrijden leveringstermijn.
- Verslag bespreking 5/1'81. Extra kosten door: 1. gebarsten houten pijpen, 2. herstel reg.plaatjes naar de onlangs ontdekte oorspr. kleur.
- 1/4'81. Programma ingebruikneming.
- 2/4'81 Bolt: Restauratie op voortreffelijke wijze uitgevoerd. Nieuwe registers Man Q 3 en Sq, Rp Qd C-H, Flag 1, Mxt en dbkooor c'-c'' op lade P 4. Winddruk 78 mm. Hechthoutplaat, onder leder, ringetjes aan onderzijde stokken. Herintonatie na vroegere ingrepen, niet in 't minst die uit 1953/54.
- 10/7'81. OC, keuringsrapport. Intonatie thans goed, nieuw gemaakte registers passen uitstekend.
- "Het orgel in de Grote Kerk te Harderwijk", historie en dispositie sinds 1981, 1 pagina.
- Iets dergelijks, iets uitvoeriger en fraaier uitgevoerd:
1827 J.Bätz, 1891 vd Bijlaart, 1912 Van Dam, 1954 De Koff, 1981 Flentrop.
Hm. P 8 (af a db), B 1,6 Rf 8, Bp 8, F 4 (ged), Q 3 (1981), O 2, Sq 3 st dc (1981),
Mxt 3,4,5,6 st b/d, Co 4 st dc, Fg 16 b/d, T8 b/d.
Rp. P 4 (c'-c" db, dbk 1981), Hp 8, Qd 8, VdG 8 dc (1827/1981), Gh 4, Wf 2,
Hf 1 1/2 (1981), Mxt 3,4,5,6 st (1981), Dc 8.
C-f''', aangehp C-d', Mank, 4 orig balgen, Trem rp, 1/2 t beneden 440,
Fase-indeling B 16 en Fag 16 (C-d, 1981).
- Negatieven.

Haren, Hervormde Dorpskerk.

=====

- Fotocopie uit Dorgelo.
- Bolt schrijft: Op verzoek onderzoek ingesteld. Zeer negatief oordeel over de verbouwing door Van Leeuwen in 1957: uitbreiding met Borstwerk en pedaal. Tot dat doel lade verplaatst, tractuur geheel nieuw gemaakt. Pijpwerk in neo-barokke zin omgeïntoneerd. Bolt heeft het orgel vóór die tijd vaak bespeeld. Het verkeerde toen nog gr.deels in de staat van 1770 (Hinsz, deels pijpwerk XVII) met prachtige klank. Voorlopig niets aan het orgel doen.

Geïntariseerd 20/5'92. Deze stukken bevonden zich oorspronkelijk samen met de hierna volgende in één map.

Haren, Hervormde Boerderijkerk Oosterhaar.

=====

- Dec'78/jan'79. Offertes Flentrop, Blank, Van Vulpen voor nieuw 4 vts orgel.
- 13/11'80. Programma ingebr.n. orgel Blank.
P 4, Hp 8, F 4, O 2, Qf 3 b, Co 3 st dc, Trem, C-f''', C-d' aangeh.
- 18/11'80. Luteyn aan gehele OC en Bolt. Orgel is te zwak. Blank wil het terugnemen en een ander krachtiger klinkend orgel leveren. Eventueel zou het hulporgel van Zuidlaren, als het daar niet meer nodig is, hiertoe kunnen dienen.
- 17/12'80. Blank prijsopgaaf nieuw 4 vt orgel met 7 st., vorige tegen leverprijs terug te nemen.
- 16/1'81. OC: Geluidsabsorptie te groot bij gevulde ruimte. Voorstel Blank redelijk.
- 7/12'81. Bolt aan KV. U hebt toch besloten orgel te behouden. Thans winddruk iets verhoogd en O 2 iets scherper geïntoneerd.
- 19/3'82. OC, rapport eindkeuring.

Geïntariseerd 20/5'92, oorspronkelijk samen met hieraan voorafgaande in één map. Zie ook Winterswijk Jeugdkerk.

Harkstede, waarsch. Herv. Kerk. Negatieven.

=====

Harlingen, Hervormde Kerk.

=====

- Foto's (deels afkomstig uit map Tzum).
- Negatieven.

Harlingen, Evang. Lutherse Kerk. Negatieven.

=====

Haskerhorne, Hervormde Kerk.

=====

- 20/8'70. OC, VA: vlgs med.t.pl. orgel afkomstig uit Joure 1682 gebouwd en 1867 in H. geplaatst. Daarbij wegens geringe ruimte kas gewijzigd. P 8 dc, P 4, Hp 8, F 4, Q 3, O 2, M 2-3 st, Afsl, Trem C-c''', C-g aangeh. Restauratie dringend nodig.
- Aantekeningen Bolt.
- 14/10'78. Bolt: Financiële noodsituatie: Onlangs is door een amateur-orgelbouwer schade aan het pijpwerk veroorzaakt.
- 26/6'89. OC. Schrijven, waaruit blijkt, dat het adviseurschap aan J.Jongepier is overgedragen.

Geïnteriseerd 20/5/92.

Hasselt, Hervormde Kerk. Foto('s). Negatieven.

=====

Hattem, Hervormde Kerk, koororgel.

=====

- Map met tekeningen van details der kas.
- Veel foto's van vóór de restauratie.
- 7/3'69. Flentrop. Opsomming van te verrichten werkzaamheden, restauratie kleine orgel, huidige disp. P 8, Hp 8, O 4, Rf 4, Q 3, O 2, Opf 2, Sq 2 st, T 8, P 16 dc. P 16 en F 2 uit later tijd. Q 3 staat op plaats Mxt. Over Tr 8 later beslissen. Nieuwbouw grote orgel in kas uit België op plaats Dekker-orgel.
- 4/11'69. Corresp. met OC: Subsidie aangevraagd voor restauratie kl. orgel (rapport Boogaarts) en kas uit Waterloo en toevoeging Bolt naast Boogaarts als adviseur.
- 1969, J.Boogaarts. Rapport betreffende de orgels in de Ned.Hervormde of St.Andreaskerk te Hattem. Het heeft het karakter van een voorlopig rapport, omdat het archief ongesorteerd is. Historische gegevens. Summiere gegevens over het instrument. Disp. als opgave Flentrop. P 8 op waarsch. 17de eeuwse kantsleep, P 16 dc op kantsleep 1875. Toonh. verlaagd tot 440. Orgel sinds 1928 niet meer gebruikt behalve in periode 2de wereldoorlog. Wellicht komt er bij demontage meer aan het licht.
- 5/12'69. OC: Rapport Boogaarts te weinig gedetailleerd. Restauratieplan ontbreekt. Positie Bolt houdt meer in dan toezicht op restauratie pijpwerk. Verder twijfels over de zin van het nieuwe grote orgel.
- 9/3'71 (datum begeleidend schrijven). Flentrop, mensuurtabellen met bijbehorende diagrammen, uitgaande van de (foute) klavieromvang E-c''''.
- Veel losse aantekeningen.
- 24/8'71. Bolt. Na overleg met Oussoren: Accoord met Mxt.4st. Over 2 st dc register pas beslissen als orgel gereed is.
- 21/9'71. Mensuurtabellen (nu C-c'''').
- Fotocopie geschreven stuk met:

C	1/2	1/3	1/4	1/6	Tertiaan af cs'	1	1/3	4/5
c	1	2/3	1/2	1/3				
c'	1	1/3	1	1	2/3	gebruik makend van bestaande kleine p. en		
c"	2	2/3	2	2	1	1/3	de nieuwe klav.omvang met kort octaaf - c''''.	

 Ook schrijven Fl. met zelfde inhoud 18/8'71.
- 6/10'71. Bolt aan Oussoren. Protest tegen aanbrengen hechthoutplaten.
- 1/12'72. CRM accoord met rest.plan.

- Aantekeningen over proeven met verschillende stemmingen en over indeling der lade.
- 31/10'75. Programma ingebruikneming twee orgels met gegevens over beide orgels.
- Negatieven.

Geïnteriseerd 20/5'92, enige aanvullingen 2/2'94. Er zijn geen keuringsrapporten van Bolt en OC.

Hattem, Hervormde Kerk, Grote Orgel.

In de map over het koororgel bevinden zich enkele stukken die zowel het kleine als het grote orgel betreffen. Het Dekker-orgel is vervangen door een nieuw orgel van Flentrop in de in Waterloo verworven kas. Bolt had hiermee geen bemoeienis.

Hauwert. Negatieven.

Havingha Gerhardus.

Fotocopie uit Havingha's Oorspronk en Voortgang der Orgelen, 1727, p 99 t/m 103. Afkomstig uit map Zeerijp.

Hazerswoude-dorp, Herv. kerk.

Gegevens over dit orgel (1868 Flaes, 1966 verbouwd) in map Uitgeest).

Hazerswoude - dorp, privé bezit.

Foto met dispositie, huisorgel van de heer Kooiker, door hemzelf gebouwd.

Afkomstig uit map Leiden, Egl.Wallonne, waar Kooiker mede-adviseur was.

II. Hw Rf 8, Spf 4, Q 2 2/3, P 2, T 1 3/5, Sifl 1, Mxt 2-3 st.

I. Echow Hp 8, Rf 4, N 2 2/3, P 2, Q 1 1/3, Tertn 2/5'2 st, Sch 2st, Vh 8.

Ped B 8, P 4, Nh 2, Rsp 2 st, Fag 16, T 8.

CD-d'', CD-d'.

Trem (hele orgel), Schuifk.

Heemse, Hervormde Kerk.

6/3'75. Flentrop: Voorlopige inventarisatie orgel Heemse, thans opgeslagen in Wapenveld. 1807, waarsch. Scheuer, bijgeschreven: of Nolting.

P 4 (oud), Hp 8 (oud), Aeolini 8 (dc, op pl. Pr 8 dc), VoixC 8 (fabr.p), Gedf 4 (oud, 13 p open), O 2 (oud), Harm fl 4 (fabr.p. op Mxt boringen), P8 (dc oud, bas later tijd, op 2 doorverbonden slepen). C-f''. Ped. niet genoemd.

Daarbij begroting voor restauratie.

Aangetroffen in map Winsum, waar men aanvankelijk een gebruikt orgel wilde hebben.

Heemskerk, Hervormde Kerk.

- Juni/juli'68. Correspondentie met OC, o.m. over benoeming Bolt als adviseur.
- 30/7'68. OC, VA. Orgel lijkt nog geheel origineel, moet gedemonteerd worden wegens kerkrestauratie.
- 4/9'68. Flentrop, Prijsopgave.
- Okt'69. Bolt. Beschrijving van het orgel in de Nederlands Hervormde Kerk te Heemskerk:

1857 H.Knipscheer (naamplaatje).

P 8 vt dc (deel in front), P 4 (deel in fr.) B 8 (bas eiken), Viool 8 vt (C-H uit Bourdon), Opf 4 (C-H open hout, rest metaal vrij wijd), O 2, Mxt 2,3 st

(C 1 1/3 1, c 2 1 1/3, c' 2 2/3 2 1 1/3, c'' 4 2 2/3 2), Dlc 8 (smalle tongen, metalen stevels).

2 treden (combinate- en oplostrede als wip voor Dlc Mxt, O 2, P 8, P 4.

Windzicht, C-f''', C-d', comb. en oplostrede, windzicht (ventiel, genoemd door OC vermeldt Bolt niet), mag.balg, kernsteken, orig(?) messingstrook ipv pulpeten. Volledig origineel orgel, volle krachtige open klank, schreeuwende disc, mooi toucher, orgel uniek voor de bouwtijd.

- Idem, kladversie.
- Correspondentie over restauratie en subsidie in kader kerkrestauratie.
- 21/4 en 27/5'71. Tekeningen archit.bureau v.Dam, vd Sterre en v.Straten, Leiderdorp.
- Verslagen bouwvergaderingen 5/2, 28/5'71 en 13/8'71.
- 8/6'71. Flentrop: Critiek op geplande plaats orgel.
- 9/11'71. Steketee: De klaviertoetsen moeten worden vernieuwd.
- 20/9'71. Bolt aan Flentrop. Opdracht restauratie namens KV.
- 9/11'71. Flentrop, begroting voor aanv. werk: vernieuwing vermolmde klaviertoetsen, extra werk mag.balg en draaipunten wellenraam.
- 20/5'72. Programma ingebruikneming kerk en orgel.
- 29/6'72. Bolt: Restauratie en verplaatsing goed uitgevoerd. Lof voor ontwerp nieuwe orgelbalustrade, niet voor de "noch in een kerkgebouw, noch op een muziekinstrument passende moderne en tevens klankdempende vloerbedekking" rond het orgel. Oppassen met verwarmen. Orgel veel bespelen.
- Febr'75. Correspondentie over een aantal nog geconstateerde gebreken.
- Negatieven.

Geïnteriseerd 20/5'92 en 2/2'94. Briefje met aantekeningen over het tweelingorgel te Heesselt, op desbetreffende plaats in archief gedeponerd. Er is geen keuringsrapport der OC.

Heemstede. Negatieven.

=====

Heemstede, Diaconessenhuis.

=====

Fotokaart Leeflang met dispositie, geen bouwjaar, afk. uit map Middelburg, Thomaskerk. I. P 4, Rf 8, GedQ 2 2/3. II. P 2, Hp 8, Gedf 4. Ped B 8, Ged 4, Qd 2. C-g''', C-f'. Mech. transmissie(s) in pedaal. C-gs Rf 8 en Hp 8 gec.

Heerenveen, Hervormde Kerk.

=====

2 foto's en een blad met aantekeningen (afkomstig uit map Oldeholtpa):

1790 Gruisen.

1861 L.van Dam en Zonen fecit (onderpos. bijgemaakt).

P 8 dc, VdG 8, Fdlc 8, Carrellon 2 st "mooi", Ftr 4, Qf 3 "mooi", Wf 2 "mooi", Clarinetto 8.

I onder Vln 16 dc, P 8, B 16, Hp 8, O 4, Co 3 st dc (5 1/3 4 2 2/3), Rf 4, QPr 3, O 2, Tertn 2 st (verdw., is nu: Sal), T 8 b/d (metalen st.).

C-f''', C-f'.

Klavier en omlijsting en Hw lade van Dam, Ped nog later, orgelbank 1790.

Oud: kast boven. Klavn vroeger er onder.

Beelden op die kast nieuw. Beelden op onderpositief vroeger boven ??

Heerenveen, RK kerk.

=====

Fotocopie deel van HO mrt 1988, p 134, aangetroffen in map Bovensmilde.

Hees (bij Nijmegen), Hervormde Petruskerk.

-
- 18/11'74. J.Boogaarts aan Bolt, Duiven: inlichtingen, kennelijk over het hierna genoemde orgel: Smits heeft niet in Maren gewerkt. Mogelijk heeft iemand een Smits-lade gebruikt.
 - 9/4'76. Slooff aan Bolt, begeleidend schrijven bij tekening en tekening (die van 27/8'71 dateert).
 - Dec'76/jan'77. Correspondentie over plannen aankoop, benoeming Bolt als adviseur.
 - 1976. Bolt. "Rapport betreffende het zich bij de firma Slooff te Ouderkerk a/d IJssel bevindende historisch orgel":
Orgel waarschijnlijk Smits of andere XIX Brabantse orgelmaker, afk. uit RK par.k. te Maren (N.Brab.)
1944 door Pels geplaatst in Lekkerkerk, Geref. Kerk, adv. Houtman en Bouman.
1970 Nieuw gebouw, te laag voor dit orgel. Bij Slooff nieuw orgel besteld met inruil van het oude.
Disp. in Maren vlg's opg. Pels:
I. B 16, P 8 (gr.oct.afgel.), B 8, P 4, O 2, Clar 8.
II. B 8, Viool 8, Strijker 8.
Thans:
I. B 16 (pneum, dc XIX F4), P 8 (gr.oct. zink, pneum, rest str. geweest?, lab.br. 1/5), B 8 (oud), P 4 (oud), O 2 (oud), Mxt 2-3st, 1944).
II. B 8 (oud), Gmb 8 (gr. O B, gep.lab), F 4 (1944).
CX-fg'', C-d' aangeh. Beschrijving pijpwerk, uniek geconstrueerde lade, mechaniek, klaviatuur, windvoorziening, kas en front.
Restauratievoorstel bestaande uit gebruikelijk herstel en disp.wijz.:
B 16 wordt Co 4st dc., Gamba wordt Viool met pijpw. P 8.
Alle slechte niet orig. pijpwerk vernieuwen, deel B 16 terug als F 4.
 - 15/2'77. Prijsopgave Slooff, reactie Bolt 18/2 met concept subs.aanvraag.
 - 16/12'77. CRM. Aankoopkosten en plaatsing Subbas zijn niet subsidiabel. Voorlopig geen geldmiddelen. Na 1980 opnieuw subsidie aanvragen.
 - 10/5'78. CRM. Nu wel subsidie beschikbaar.
 - Z.d. Stencil over orgel met tekening. Historie en nieuwe disp. als in rapport Bolt met toevoeging Subbas.
 - 17/8'78. R. Plante Amersfoort. Over verwarming.
 - 28/8'78. Slooff, herziene prijsopgave.
 - 24/3'80. Vermeulen, Weert. Mensuren Schayk (alleen begeleidend schrijven).
 - (19/12'80.) Programma ingebruikneming (op programma zelf ontbreekt datum en zelfs plaatsnaam Hees), wel "Petruskerk".
Dispositie volgens programma, aangevuld met kanttekeningen Bolt:
Co 4st dc (nw), P 8 (c), P 4, B 8, Mxt 2-3 st (nw, gehamerd), O 2.
Bov.kl. B 8, Viool 8 (nw), F 4 (nw). Ped Sb 16.
(In ander stuk: Sb 16 achter orgel uit oude B 16.
 - Mensuurtabel Viool 8'.
 - 18/2'81. OC, keuringsrapport. Trek- en krimpvrije platen aangebracht. Voorstel nw ped.klavier te maken en het oude ter plaatse te bewaren. Cornet naar die in Beverwijk (toevoeging mbv kantsleep). Er zouden nog versieringen op de kas moeten komen.
 - 13/9'81. Bolt. Gunstig eindoordeel. Volgens de Heer van Kuilenburg te Boxmeer staat in het "Liber Memorialis" van de RK parochie van Haren/Kessel, dat het orgel is geleverd door Franssen en in 1853 in gebruik genomen. In de kas staat echter vermeld: "1848. W. van Brienen, Reek" (fa Smits?). Niet origineel voetklavier en bakstukken nieuw naar bijna identieke Smits-orgel te Gassel, reg.plaatjes naar Smits-orgel te Winssen. Pedaaltoetsen gewijzigd, zodat er weer redelijk hoogteverschil tussen onder en boventoetsen is. Fraaie nieuwe gemeentezang-Cornet.
 - 5/8'82. W.v.Kuilenburg, over het orgel van Kessel dat thans in de Petrusk. te Nijmegen staat. Kessel kocht het in 1853 van Franssen. Het zou om een nieuw orgel gaan. Hij denkt nu dat het onderhavige orgel niet dat van Kessel (zie Broekhuizen)

is maar dat van Maren (manuscript over Adrianus Kuyte, uitgegeven door Brabants genootschap). Maren en Kessel vormen thans een gemeenschap.

- Negatieven.

Geïnteriseerd 20 en 21/5'92 en 2/2'94. Er moet nog een eerder schrijven van Kuilenburg zijn geweest. Thans niet aanwezig.

Aangetroffen stukken die naar een andere plaats in het archief moesten worden overgebracht:

- Tekening van een positief van Slooff.
- Stukken over eventuele plaatsing van bovengenoemd orgel in de kerk te Overveen 1975.
- Stukken over orgel Ontmoetingskerk te Nijmegen.
- Keuringsrapport OC restauratie Berlikum.

Hees, Vierdag-orgel. Negatieven.

=====

Heesselt, Hervormde Kerk.

=====

- Briefje met aantekeningen Bolt aangetroffen in de map betreffende het tweelingorgel in Heemskerk, Hervormde Kerk.
- Negatieven.

Heiller, Anton.

=====

Correspondentie in verband met nagedachtenis aan H. Hierin ook nog iets over Bolts' huisorgel.

Heinkenszand, Hervormde Kerk.

=====

- 27/5'81. OC, VR: Kas door Standaard in 1911 overgeplaatst uit Herv. Kerk te Nisse. Binnenwerk later door Spiering vervangen blijkens naamplaatje. B 16, P8 (fr zink), Hp 8, VdG 8 (gr.oct. Hp), Aeo (idem), O 4, Rf 4, Wf 2 (con), Co 3st dc (4 2 2/3 2) C-g''', C-d', Supoctk, Pedk, 3 vaste C. Adv.: nieuw orgel. Kas mag niet verloren gaan.
- Copie uit Kluyver deel II en aanvulling in deel III: over herkomst kas: 1788 aangeschaft in Nisse uit een legaat. Lijkt veel op die in Kloetinge (H.H.Hess), maar is van Van Overbeek, vader en zoon.
- Fotocopie van een foto van het orgel.
- Verslag vergadering 7/10'81 met KV. Bolt adviseert bestaand historisch binnenwerk te kopen bij B&T, Ruiter (2 kl. Knipscheer) of De Graaf. Bestaande orgel lui en niet optimaal van klank.
- Aantekeningen Bolt over Chr.Geref. Meppel, Monnikendam RK, orgel uit Epe (bij Verschueren), Heemstede?
- Offerte fa A.Nijse en zonen, Wolphaartsdijk, 23/11'81, betreffende restauratie van het bestaande orgel.
- 11/1'82. Anon. orgelmaker: Orgel in te slechte staat en van te slechte kwaliteit om te restaureren. Advies (in overleg met Bolt), bouw nieuw orgel in bestaande historische kas, eventueel balg en grootste B 16 vt pijpen daarbij gebruiken. Dispositie etc.
- 18/2'82. KV: Offerte De Graaf voor ons niet interessant wegens te hoge kosten. Beëindiging contact met Bolt.

Geïnteriseerd 20/5'92.

Helder Den, zie Den Helder.

=====

Hellum, Hervormde Kerk.

- Jan '66. OC, Rapport inzake het orgel der Hervormde Gemeente te Hellum, opgesteld door C.H.Edskes.
1661 bouw orgel blijkens opschrift. Disposities Knock en Broekhuizen. Hieruit blijkt, dat het orgel in 1819 door N.A.Lohman tot 1 klaviers orgel werd verkleind. Beschrijving orgel kas (1819 gewijzigd), lade 1819, 3 spaanbalgen 1819, mechaniek 1819, pijpwerk:
Of de door Broekhuizen genoemde Mixtuur werkelijk aanwezig is geweest, was vóór demontage niet na te gaan.
P 8 (grd.1661), B 16 (houten deel verm. L), Hp 8 (deel 1819), O 4, Q 3, Rf 4, Splf 2 (L, conisch), O 2, T 8 (deels zwaar beschadigd in onderkas).
Tenzij anders vermeld pijpw 1661, P 8 en O 2 gr.deels. Frontpijpen der middentoren nieuw (bedoeld L?): 5 pijpen; oorspr. stonden er 7 (toen kort octaaf). C-f''', ped. niet genoemd. Inliggende trem.
- 3/2 '71. B&T. Offerte op verzoek van Erné.
- 10/5 '72. CRM, goedkeuring restauratie (nu o.l.v. Bolt) en toekenning subsidie.
- 15/5 '72. Opdracht restauratie aan B&T, blijkens ander schrijven is deze 9/1 '73 bevestigd.
- Febr/mrt '73. Correspondentie met de Stichting "Orgelfonds Mooy" te Apeldoorn over subsidie. Deze stichting voelde meer voor subsidie van een eventuele restauratie van het orgel te Oosthuizen. Bolt zegt, dat dit orgel geen restauratie behoeft.
- 28/11 '74. Bolt schrijft aan Mooy, dat het oudste deel van het orgel niet uit 1661 stamt, zoals vermeld in het rapport, maar van vóór ca 1575. Dit omdat bij de oude registers de oude omvang FGA-g''a'' vrij duidelijk herkenbaar aanwezig is. Dit betreft P 8, Hp 8, O 4, Rf 4, (Q 3) en O 2. Waarom Bolt Q 3 tussen haakjes zet is niet duidelijk.
- 4/2 '75. B&T. On overleg met Wiersma komen er toch hechthoutplaten, "ter betere beveiliging van de vrij zwak en licht geconstrueerde lade".
- Apr '75. Tekening kas en tekening z.d. orgelgalerij.
- 2/4 '75. B&T. Kosten lopen uit de hand. Voorstel 1 balg ipv 3 te plaatsen.
- 15/5 '75. Bolt. Aanvullende subs.aanvraag. Overschrijding kosten wegens "tal van onvoorziene omstandigheden en tegenslagen, zoals de uitzonderlijk ondeugdelijke konstruktie van kas en windladen" en nadelige gevolgen van jarenlange opslag. Mededelingen over pijpwerk dat veel ouder blijkt te zijn en over de noodzaak tot röntgenologisch onderzoek naar verflagen, waarmee misschien de herkomst van het orgel duidelijker wordt.
- 17/9 '75. CRM, goedkeuring herziene begroting.
- 21/10 '75. Verslag röntgen-onderzoek kas (stukken in aparte map gedeponeerd).
- 11/2 '76. Bolt. Opdracht schilderwerk aan fa Ellens, namens KV.
- 15/4 '76. Een rekening van B&T, waarin een aantal kleine werkzaamheden zijn gespecificeerd.
- Fotocopie Broekhuizen H42.
- Bolt, eindoordeel, alleen klad-versie aanwezig. Voortreffelijk restauratiewerk. Primitief in elkaar getimmerde kas hersteld, etc. Over kostenoverschrijding, pijpwerk waarschijnlijk midden XVI, disc. der Bourdon schijnt zelfs nog ouder te zijn. Röntgen-onderzoek van de verflagen heeft weinig aan het licht gebracht. Goed schilderwerk van Ellens. Lohman-lade wegens ondeugdelijke makelij voorzien van dekplaten, vermolmde toetsen vernieuwd, winddruk 80 mm.
- 8/4 '76. Programma ingebruikneming met historie orgel. Zover niet in andere stukken: Er zijn nog 2 stijlen uit de gothische tijd. 3 verflagen, oudste verm. van 1661.
- Foto's.
- Negatieven (in werkplaats).

Geïnvventariseerd 20/5 '92 en 2/2 '94.

Hemmen, Hervormde Kerk.

=====

- 1969 (vóór nov.) Correspondentie met OC over restauratie v.Vulpen 1953/54 en over een vrijblijvend advies door J.Jongepier en C.v.Wijk gegeven.
- 7/11'69. OC, VA: Bestaande orgel:
B 16, P 8 b/d, Hf 8, O 4, Rf 4 dc, O 2, Wf 2, Mxt 3-4 st b/d, C-f, aangeh.p C-d'. Prestantregisters op Mixtuur na van slechte kwaliteit. Geen bezwaar tegen orgelmaker De Jongh. Reacties op zijn offerte.
- 28/2'70. W.N.de Jongh, Lisse, Offerte, 29/9'70 contract betreffende bouw orgel in bestaande orgelkas en met gebruikmaking van enig oud pijpwerk. Aanvulling daarop 9/12'71 (fotocopieën).
- 4/11'71. Bolt, voorstel wijziging dispositie.
- Overige correspondentie.
- 11/6'72. Programma ingebruikneming.
- 20/6'72. Bolt, eindoordeel: In werk van De Jongh niets te bespeuren van ontwikkelingen der laatste tijd. Keuze orgelmaker en daarmee de richting van het werk bepaald vóór B. adviseur werd. In dit licht gezien is het werk goed te noemen. Van Hp 8 XVIII, intonatiwijziging uit 1911 gehandhaafd. Rf 4 en F 2 samenraapsel. Octaaf 1 vt te eng. Mixtuur is van Van Vulpen. Onaangename speelaard door veel invoeringen.
- Z.d. OC, eindrapport zelfde strekking als vorige. Door contact van de orgelmaker met de Zweedse orgelbouw heeft hij zich de nieuwste inzichten nog niet eigen gemaakt.
- Foto's (ook van Nieuwer ter Aa).

Geïnvventariseerd 20/5'92.

's-Hertogenbosch GG (geref. gemeente?). Negatieven.

=====

's-Hertogenbosch, Hervormde Bethelkerk. Foto('s), negatieven (van deze?).

=====

's-Hertogenbosch, Lutherse Kerk. Foto('s), negatieven.

=====

Herwijnen. Negatieven.

=====

Hess Henricus Hermanus, orgelmaker.

=====

Fotocopieën uit Leids Dagblad over orgels te Hoogmade, Haarlem Nieuwe Kerk, Bodegraven, Oudshoorn, afkomstig uit map Bodegraven.

Heukelum, Hervormde Kerk. Foto('s). Negatieven.

=====

Heuvel J.H. van den, orgelmaker.

=====

- Stuk over royement van vdH als lid der VON.
In een andere map: In aug'87 bezoek aan door vdH gebouwd orgel te Oudorp, Geref. Gem. niet toegestaan (na kerkeradsvergaderingen).
Zie behalve Sliedrecht ook Katwijk, Paris St.Eustache, Lage Zwaluwe, Polsbroek, Stolwijk.

Heveskes, voorm. Hervormde Kerk. Zie Uitwierde.

=====

Hichtum, Hervormde Kerk.

- Negatieven.

Gruisen-orgel, aantekeningen in mappen Noordahuizum en Burgh (Z1).

Hillegom, Romms Katholieke Kerk. Negatieven.

Hiller ~~Q~~, Slotkapel Frederiksberg.

- Negatieven.

Posters (alle fotocopieën):

- Drie copieën van tekeningen details der kas (volgens inlegvel "front, klavieren / pedaal, profielen, beslag").
- Tekening frontpijpen.
- Doorsnedetekeningen.
- Frontaanzicht zonder pijpen.
- Uitslag positieflade (bovenaanzicht lade met pijpgaten).
- Mensuren van alle pijpen, 5 vel hoofdwerk, 5 vel onderklavier (positief), 5 vel pedaal.
- Maten van tongen, register niet genoemd.

Gedeponeerd in lade met posters.

Himmelpforten. Foto('s). Negatieven.

Hindelopen, Hervormde Kerk.

Foto met aantekeningen Bolt op achterzijde, aangetroffen in map Bovensmilde, alwaar een copie der Trompet van H. is gemaakt.

v.Dam 1812, B&T 1972-80.

P 8, B 16, Hp 8, O 4, Q 3, Mxt 2-3 st, Viool 8 dc T 8 b/d (C-B Dulciaan).

P 4, P 8 dc, Fldlc, Gh 2, F 4, Car, Trem, C-f''', C-f, 63 mm, 415 Hz, enige mensuren Dlc.

Mxt: C 1 1/3 1, c 2 1 1/3, c' 4 2 2/3 2 wijd. Car: 2 4/5.

Hinsz, A.A., orgelmaker.

Aantekeningen Bolt over Dantumawoude, Wassenaar, Midwolda, bouwjaren Bolsward, Sexbierum, Tzum, Minnertsga, Harlingen, Kampen Buitenkerk, klavieren Uithuizen. (bouwjaren, van de eerste drie: Mixtuursamenstellingen, van de laatste twee: bakstukken e.d.).

Hippolytushoef, Herv. Kerk.

- Bolt. Losse aantekeningen.

- Mei '73. Bolt en M.Kooij (voor de archivalia). "Het orgel in de Hervormde Kerk te Hippolytushoef".

1870 Knipscheer, die het uit voorraad leverbaar had. Qua uiterlijk vrij wel identiek aan K.-orgels te Hoofddorp 1862, Baambrugge 1863, Warmenhuizen 1864 2 klav, Wichmond 1868.

In 1902 op nieuwe galerij geplaatst, orgel vrijwel in orig. staat.

P 8 (C-F open eiken), B 8 b/d (2 oct eiken), VdG 8, O 4, F 4 (1 oct eiken, af c" spf), Co 4 st dc, Qf 3 (bas ged, dc eng con), O 2, Mxt 2,3,4 st.

Mxt:

C	1 1/3	1		
c	2	1 1/3	1	
c'	4	2 2/3	2	1 1/3
c''	5 1/3	4	2 2/3	2

C-f''', aangeh.p. C-g, klav. opzij, 1/2 t. beneden 440, dunwandig pijpwerk, 30% tin, expressions, mag.balg, klank, als bij alle K-orgels zeer sympathiek, maar te bescheiden voor het ruime gebouw.

Opsomming archivalia.

Er is geen restauratievoorstel.

- 4/6'73. De Graaf, voorlopige prijsopgave.
- 28/6'73. De Graaf, offerte voor laderrestauratie, goudbrons frontpijpen, aanvullen snijwerk, nieuwe windmachine.
- 28/8'76. De Graaf, bevestiging afspraak: hechthoutplaat op windlade met handhaving sponsels.
- 6/2'77. Programma ingebruikneming. Disp. als in rapport.
- 7/2'77. Bolt. Restauratie tot grote tevredenheid voltooid.
- Fotocopieën kranteknipsels. Hierin ook genealogie der Knipscheer's.
- Negatieven.

Geïnteriseerd mei '92.

Hoenderlo, Hervormde Kerk.

=====

1988, M.Ruiter. Fotokaart met dispositie.

Hoek van Holland, Hervormde Kerk.

=====

- 6/6'69. OC VA: Bestaande orgel ca 1928 (Standaardt?):
B 16, P 8, Rf 8, VdG 8(c), VxC 8 (f), O 4, F 4, N 2 2/3, Wf 2, Mxt 3-4 st.
Ped Sb 16. Pedk, Octk, trem, 3 vaste C, C-f''', C-d', pneum. Advies nieuw orgel in oude kas.
- 27/1'73. Pl.C aan OC. Men wil dat een hunner (Bénard) adviseur wordt.
- 3/2'73. Hendriksen/R. Offerte nieuw orgel.
- Geschreven vergelijkend overzicht aanbiedingen vdBerg/W, Blank, Fama/R, Hendriksen/R, Leeftang, Vierdag., v.Vulpen (alleen de offerte H&R is aanwezig).
- 1/5'73. Bolt aanvaardt adviseurschap onder voorbehoud. Eerst gesprek t.a.v. de positie van de Heer Bénard.
- Verslag vergadering 18/5'73. Bolt vraagt zich af of oude front niet kan blijven, stelt voor van diverse bouwers de meest recente orgels te bezoeken. Hij deelt vooralsnog de voorkeur van de Pl.C voor H&R niet.
- Verslag verg. 13/8'73. Fama/R wordt nu geprefereerd. Plaats van het orgel na kerkverbouwing, disp.voorstel.
- 17/8'73. Bolt verzoek aan Reil en F&R om prijsopgave, meerdere plannen met nieuwe of bestaande orgelkas.
- 18/9'73. Reil, offerte. Kleine aanvulling 19/9'73.
- 17/9'73. Fama/R, offerte.
- 28/9'73. Bolt aan F&R: Pl.C adviseurt KV, U opdracht te geven; nog vragen omtrent dispositie.
- 11/10'73. F&R, offerte. Dispositie: Meer b/d- scheidingen dan uiteindelijk zijn toegepast. Bijgeschreven door Bolt: tongw.: volle bekerlengte, niet belederd, F 4 is Rf. Mxt:

C	2	1 1/3	1	1/2	1/3 (bedoeld 2/3 1/2 ?)
c	2 2/3				
c'	4				
c''	5 1/3	4	2 2/3	2	1 1/3
- 23/4'75. F&R. Tekening kas, nog een 2de tekening ongedateerd.
- 30/9'75. Programma ingebruikneming met disp:

I. P 8, O 4, M 5 st b/d, Co 5 st dc, T 8 bd, Fag 16 bd.

II. Ged 8, Rf 4, Q 3, O 2. Ped. Sb 16. 3 kopp, trem.

- 8/10'75. Bolt, eindoordeel: F&R waren moeilijk te beïnvloeden. Zij willen bewust "moderne" orgels bouwen met veronachtzaming van ontwikkelingen der laatste jaren bij anderen. Desondanks noemt B. het orgel fraai van klank op de tongwerken na.
- 19/11'75. Pl.C, teleurgestelde reactie op vorige: Baseren op oude orgelbouw is subjectieve mening. Het orgel voldoet goed.
- Dec'75. OC, eindrapport: Ernstige kritiek t.a.v. de tongwerken die heetten Frans te zijn. Uitgebreide beschouwing over klassieke instrumentenbouw etc. In feite is de intonatie van F&R bij de labialen ook "klassiek".
- Negatieven.

Geïnteriseerd 19/5'92. Vermoedelijk is Bénard geen officiële 2de adviseur geweest. Er wordt steeds over één adviseur gesproken.

Stukken over F&R-orgel te Amersfoort, Vrijgem. Geref. K. aldaar in archief gedeponeerd.

Holtgräve H.G (dat is Holtgräve Jr).

=====

Lijstje van zijn orgels, zie onder Bathmen brief 20/2'73: Bathmen, Deventer doopsgez, ca 1900 verdwenen, en waarsch. Heete, RK.

Holwierde, Hervormde Kerk. Foto('s).

=====

Hoofddorp, Hervormde Kerk. Negatieven.

=====

Hoofddorp, Rooms Katholieke Kerk. Negatieven.

=====

Hoogewoud. Negatieven.

=====

Hoogkeppel, Hervormde Kerk. Negatieven.

=====

Hoorn, Doopsgezinde Kerk, voormalig orgel. Zie De Wilp.

=====

Hoorn, Oosterkerk (Stichting Oosterkerk).

=====

- Aantal prenten van de kerk.
- 28/2-1763. "Bestek en Conditien" bouw orgel door J.H.H.Bätz, fotocopie.
- 20/9-1764. Juriaan Spruyt, Willem Brünje(s?) en Adrianus Winkel, keuringsrapport, fotocopie.
- 15/3-1869. Conditien en voorwaarden bouw nieuw orgel C.G.F.Witte, fotocopie.
- Een blad uit een rekeningenboek, betaling "Aan de H.H.Bätz", fotocopie,
- 26/9'78. Vermeulen, Alkmaar, restauratieplan en prijsopgave. In overleg met Bolt opgesteld. Reparatie van alle mogelijke onderdelen, geen intonatiewijzigingen, Aantekeningen Bolt daarin:

P 8, B 16, Co 5 st, Rf 8, O 4, Q 3, O 2, F 4, Mxt, T 8.

Slt 4, Viola 8, Pr 8, Hf 8, F 4, Calcant (Motorschakelaar).

C	1 1/3	1		
E	2	1 1/3	1	
fs	2 2/3	2	1 1/3	1
fs	4	2 2/3	2	1 1/3
fs	5 1/3	4	2 2/3	2

Bovw: Viola gr.oct.in Hp, P 8: A achter fr. C-Gs ged F4: Rf.

- 15/11'78. Contract met Vermeulen.
 - 31/3'81. H.vd Velden, orgelamateur wil vrij pedaal en uitbreiding rugwerk met scherpe stemmen.
 - 6/4'81. Bolt. Voorstellen van vd Velden zijn niet reëel. Bijbouwen vrij pedaal van 2 stemmen in onderkas is mogelijk.
 - 7/5'82. Programma ingebruikneming Ooster of Sint Anthoniskerk door Z.Kon.Hoogheid prins Claus der Nederlanden.
 - Informatiebulletin Stichting Oosterkerk Hoorn, mei'81.
 - 13/5'82. Bolt, restauratie op uitstekende wijze uitgevoerd. 400 pijpvoeten die versuikerd waren, vervangen. Winddruk 80 mm. Pedaal vrij gemaakt met een 16 vt. Jammer dat niet meteen ook een 8' erbij is geplaatst. Hechthoutplaat aan boven- en onderzijde laden.
 - Het orgel in de Oosterkerk te Hoorn, verm. voor een brochure. Orgel 1868 C.G.F.Witte in kas voormalige orgel van J.H.H.Bätz uit 1764. De zijkanten der kas werden rechtgetrokken. Die van rugwerk dieper gemaakt. Ontwerp hoofdkas van dezelfde tekening als die te Tilburg, ook 1764. Disposities 1764 en 1868, restauratie Vermeulen 1981/82.
 - Vlugschrift over de Oosterkerk van Stichting Oosterkerk Hoorn, ongedateerd.
 - Informatiebulletin Oosterkerk Hoorn "De restauratie is klaar".
 - Foto's (met en zonder bekroning middentoren), negatieven.
- Geïnteriseerd 19/5'92.

Hoorn, Remonstrantse Kerk. Negatieven.

=====

Hornhuizen, Hervormde Kerk.

=====

- 20/12'54. OC, verslag onderzoek. Orgel bestaat uit allerlei oud en nieuw materiaal. Mechanische kegellade. Meerdere onderdelen van inferieure kwaliteit. Deel pijpwerk zeer oud.
 - 26/2'60. Vierdag, offerte. Nieuwe lade, welraam, aangeh. pedaal, windmachine, Mixtuur (ipv Gamba), vern. alle houten pijpen, verplaatsing balg, antihoutwormbehandeling kas, pijpwerk randen solderen, intoneren stemmen.
 - 11/5'60. Opdracht ook balg te vernieuwen.
 - 13/7'61. OC: windvoorziening niet schokvrij, soldeerwerk en intonatie slordig.
 - 22/3'62. OC: Werkzaamheden op enkele intonatiecorrecties na voltooid door Vierdag.
 - 22/6'64. OC: opsomming veel gebreken. Soldeerwerk, intonatie, windvoorziening.
 - 5/1'65. OC: onvolkomenheden thans geheel weggenomen.
 - Getypt stuk "Hornhuizen" naar F.Talstra in Publicatie nr 22, nov 1979 en 27, apr'82 van OGK:
 - 1833 orgel in H. geplaatst, afkomstig uit Blindeninstituut Amsterdam, die het weer in 1820 had aangekocht van de Heer Stipriaan Luiscius Delft en laten plaatsen door H.Knipscheer. Na 1833 had het orgel hw 8 st, onderw 4 st.
 - 1851 verbouwing door P. van Oeckelen en in nieuwe kerk geplaatst.
 - 1900 Doornbos bouwt 1-klav. orgel in Noordhorn, doopgez.k., hetgeen het onderwerk uit Hornhuizen blijkt te zijn.
 - ca 1910 vernieuwing Doornbos.
 - 1962 vern. Vierdag.
 - Het was oorspronkelijk een kabinetorgel.
 - 1979 reparatie door A.J.Opten.
 - 1985, anon., kennelijk Bolt. Het Orgel van Hornhuizen (Gn) 1985. Herhaling vorige en gegevens door K.Bolt uit archief OC gehaald (hierboven weergegeven).
 - 6/11'85. B&T. Omschrijving en offerte betr. restauratie, samen met Bolt opgesteld en bijgaand schrijven Bolt 8/11:
 - P 8, B 16 af c, Hp 8, O 4, F 4, F 2, Mxt 2-3 st C-e''', aangehp C-d'.
 - B 16 in gr.octaaf aanvullen. Revisie slecht afgewerkte en geconstrueerde mechaniek.
- Geïnteriseerd 19/5'92.

Huivenaar L.

=====

Een kranteknipsel, aangetroffen in map Westerbork over L.Huivenaar, boekbinder, papiermaker, orgelpijpenhersteller, orgelbouwer en restaurateur.

Huizen, Hervormde Goede Herderkerk.

=====

- 4/11'66. OC, VA. Geen ervaring met kerkgebouwen van deze vorm. Orgel van 14 à 16 registers aanbevolen.
- 5/11'66. KV aan Bolt. Verzoek te adviseren bij bouw nieuw orgel. De dispositie voegen zij er al bij (typisch neo-barok, geheel afwijkend van wat uiteindelijk is gerealiseerd).
- 23/11'66. Blank. Opgave van door hem gebouwde orgels: Venlo Herv, Rotterdam Geref.gem., De Bilt Herv. Opstandingskerk.
- 13/2'67. Leeflang, opgave adres Geref. Pelgrimskerk Amstelveen.
- 3/4'67. De Koff, offerte.
- 14/3'67. Vierdag, offerte.
- 7/3'67, 9/6'67. Blank, offertes.
- 22/4'67. Pl.C, Huizen, overzicht offertes Blank en De Koff.
- 12/11'68. Blank, mensuuropgave. Commentaar daarop van B.Edskes, 3/1'69, die verder over van alles schrijft, over de idiote vormgeving van de kerk, het uiterlijk van het v.Vulpenorgel te Nordhorn en een aanbeveling tot aanschaf van de heruitgave van Orgel- und Spieluhrenbau van I.Bruder, 1829.
- 11/11'68. Blank, kostenopgaaf gewijzigde dispositie. Lager dan 17% tin kan niet zonder te hameren.
- 15/11'68. Commentaar Bolt hierop.
- '68-'69. Blank, tekeningen.
- 14/12'68. Bolt, gemachtigd door KV, definitieve opdracht Blank.
- 2/1'69. Blank. Prijsopgaaf nieuwe dispositie.
- 16/8'69. Bolt aan KV over overschrijding leveringstermijn.
- Progr. ingebr.n.20/6'70, waarin dispositie:
 Hw C-g' B 16, P 8, Hp 8, O 4, Q 2 2/3, SO 2, Mxt 4 st, Co 4 st, Tr 8 bd.
 Brstw idem Ged 8, Rf 4, P 2, Wf 2, Sifl 1, Dc 8.
 Ped C-f' B 16 (tr), O 8, Tr 8 (tr). 3 koppels, trem. Brstw.
- 16/10'70. Bolt, eindoordeel: Werk boven het gemiddelde peil van de hedendaagse orgelbouw. Er moeten nog schokbalgjes worden geplaatst. Wegens te kleine plaatsruimte geen ruimte voor voldoende grote balg.
- 13/11'70. OC. Eindrapport: Oorspr. zou Qd ipv Hp op Brstw komen. Opmerkelijke prestatie, bijzonder de Trompet. Niet gelijkzw. gestemd. Enige bedenkingen t.a.v. windvoorziening.

Geïnteriseerd mei '92.

Huizinge. Negatieven.

=====

Idaard, Hervormde Kerk. Foto('s). Negatieven.

=====

Ilpendam, Hervormde Kerk. Foto('s). Negatieven.

=====

In der Maur, orgelmaker.

=====

- Fotocopie uit De Mixtuur nr 6, mrt '72, p 98 t/m 101 over J.C. in der Maur.
- Zie ook Vermeij.

Ingen van, familie van orgelmakers.

=====

Boven het klavier van het Gabry-orgel in de Remonstrantse kerk te Oude Wetering bevindt (bevond) zich de volgende indicatie uit ca 1914: "K.P. van Ingen, Haarlem, opgericht 1816, v.h. A.M.T. van Ingen".
(Rapport Bolt over dit orgel).

Inscripties, gecopiëerd van pijpen van diverse orgels.

=====

Jennelt. Negatieven.

=====

Jorwerd, Hervormde Kerk.

=====

- Negatieven.

Gruisen-orgel. Zie ook aantekeningen in mappen Burgh (Z1) en Noordahuizum.

Jubbega. Hervormde Kerk voormalig orgel.

=====

- Negatieven.

Binnenwerk ging naar Bennebroek, Herv. Zie aldaar.

Jukwerd. Negatieven.

=====

Jutphaas, Hervormde Kerk. Zie Haarlem, Eglise Wallonne, kabinetorgel.

=====

Jutphaas. Negatieven "Strümphler-front".

=====

Jutrijp, kerk onbekend. Foto('s). Negatieven (bijschrift: "te koop").

=====

Kam en vd Meulen, orgelmakers.

=====

Voor gegevens over deze orgelmakers zie J.Spaans "De orgels in de Oud-Katholieke kerken van Dordrecht apr '89" in map Dordrecht Oud-kath. en (fotocopie daaruit) in map Etten-Leur RK (stuk mei '89).

Kampen, Gereformeerde Westerkerk.

=====

- Sept '74. Reil en Fonteyn-Gaal, offertes betreffende bouw nieuw orgel, sept 1974. Fonteyn wil "nog in goede staat zijnd bestaand pijpwerk" erin verwerken.
 - Krantenartikel 1974 over Fonteyn-Gaal, thans Fonteyn - Orgelbouw geheten en nu in Kampen gevestigd. Ze zijn voortgekomen uit Strunk (Duitsland), orgels voor Rotterdam "Alexanderstad", Bijlmermeer Geref.K. onder parkeergarage, het "Couperin-orgel", Prot.Kerkcentrum, Lelystad en een kamerpositief.
 - 21/1 '75. Bolt, conclusie: Een Reil-orgel ter grootte van het Fonteyn-orgel. Interessante bespiegelingen over orgelbouw der laatste tijd.
 - Nog wat correspondentie. Het bleef bij een éénmalig advies.
- Geïnterpreteerd mei '92.

Kampen, Herv. Bovenkerk.

=====

- Uitgebreide mensuuropgaven van alle registers.
- Programma met registraties (uit map 's-Gravenhage Nieuwe Kerk).
- Foto, afkomstig uit map Zwolle Eglise Wallonne.

Wegens het grote formaat zijn de mensuuropgaven bij de posters gedeponereerd.

Kampen, Privé-bezit.

=====

7/1'89 en 9/2'89. Heer Venema te Den Boer, later te Kampen, tel 05202-27785 biedt een kabinetorgel van Freytag uit 1804 te koop aan. Hp 8, Pdc 8, P 4, O 2, Rf 4, Q 3. Foto in Bolt-archief. Naar foto te oordelen. C-f''', geen pedaal.

Kampen, theologische Hogeschool. Negatieven "Knipscheer-kab."

=====

Kantens, Hervormde Kerk.

=====

- 15/9'70. OC over het adviseurschap van Erné, de opdracht aan Ahrend & Brunzema voor het herplaatsen der frontpijpen.
- 21/7'71. KV. aan OC, afschrift schrijven, waaruit blijkt dat Bolt adviseur is.
- Aantekeningen Bolt, ook over 't Zandt, inscripties.
- Jan'72. Bolt. Rapport betreffende het Orgel in de Nederlands Hervormde Kerk te Kantens, alsmede een archiefonderzoek door A.de Groot en F.Talstra:
1663 Hendrik Huis, nieuwbouw met mogelijk ouder pijpwerk.
XVIII nieuwe balustrade.
Onderhoud F.C. Schnitger, D. en N.A. Lohman.
1817 kerk failliet verklaard en verkocht.
1821 herstel orgel door Timpe na terugkoop der kerk met hulp van Koning Willem I.
Rugwerk leeg gehaald. Mogelijk is dit al eerder geschied.
- XIX Onderhoud Timpe, Dik, H.E.Freytag, Doornbos.
- XX Doornbosa, Eertman, VEgter.
1954 demontage wegens kerkrestauratie.
Disp. vlg. leesbare fragmenten op registergeleideplanken.
P 8, B16 (alleen dc?), Hp 8, O 4, Q 3, SO 2, Sfl 1 1/2, Sxq, Mxt, Tr, Trem (de meeste of alle b/d).
Thans aanwezig: Hetzelfde met een niet orig. F 4 (was 2'), geen 1 1/3, Sq, Mxt, T.
CDEFGA-f'''' (oorspr. tot c'''). Ped. nooit aanwezig geweest.
Op F 4 (die van FC Schnitger zou kunnen zijn) na, lijkt alles uit bouwtijd.
1/2 toon boven 440.
- Idem klad versie.
- 15/3'72. Ahrend. Kostenanschlag betr. restauratie.
- 25/4'72. Idem, nu alleen voor restauratie en plaatsing frontpijpen.
- 6/5'72. Subs.aanvraag.
- 29/5'72. CRM, intrekking subsidietoezegging van 30/1'62.
- 15/3'73. Principeopdracht restauratie orgel aan Ahrend.
- 14/8'74. CRM. Nog geen subsidie.
- Correspondentie waaruit blijkt, dat in 1975 de zaak Kantens door Klaas Bolt is overgedragen aan Cor Edskes.
- Fotocopie HO febr'88 artikel Jongepier. Hieruit blijkt, dat de volledige restauratie plaats vond in 1986 onder leiding van Cor Edskes en dat de (niet passende laden) van Timpe waren.
- Foto's, negatieven.

Geinventariseerd 7-5'92. Stukken die uitsluitend op 't Zandt betrekking hebben, aldaar in archief gedeponereerd.

Kapelle. Negatieven.

=====

Katwijk, Hervormde Kerk.

=====

Orgel van vd Heuvel.

Krantenknipsel over concert Litaize, M. Leclerc, Guillou, art. ook over conc. te Maassluis door Jaap Kroonenberg (Uit map Stolwijk).

Katwijk, "Knipscheer-orgel bij Holthuis". Negatieven.

=====

Katwijk aan Zee, Gereformeerde Vredeskerk.

=====

- 12/5 '77. Deel De Katwijkse Post: "Geheim van Vredeskerk-orgel onthult".
 - Fotoc. uit HO mei '78. G.Oost. "Bätz-orgel gezocht, Bätz-orgel gevonden".
 - Dec '78. Tekening kerk.
 - Jul '79, Bolt. "Het orgel in de Geref. Kerk te Katwijk aan Zee".
1764/65. J.H.Bätz voor doopsgez.K. Utrecht.
C-d'' P 8, Rf 8, Hp 8, O 4, F 4, O 2, Wf 2, Flag 1, Mxt 3-4 st, Sexq 2 st (Op plaats tongw), Traml.
Hist.gegevens gr.deels ontleend aan HO mei '78 (Oost).
1773 overplaatsing naar nieuwe Doopsgez.K., ombouw tot 2 man. orgel, deel reg. kwam op Onderpositief.
1796 G.Th.Bätz voegt Trompet toe en wijzigt samenst. Mxt. Ornamenten gewijzigd.
Disp. zie Broekhuizen.
 - 1869 Verpl.naar Herv. Kerk te Katwijk aan Zee.
 - 1890 kerk gesloten (tot 1926), orgel naar Geref.K. Katwijk, die hun oude orgel verkochten aan de Geref.K. te Gamenen.
 - 1933 Van Leeuwen: pneum. orgel in oude kas met groot deel oorspr. pijpwerk.
Bewaard gebleven: P 8 (deel), Rf 8, Hp 8 (vershoven), O 4 (idem), F 4 (idem), O 2 (deel, idem), Gh 2 (vershoven), nog wat pijpwerk (in uitbreiding voor Super-octaafkoppel). Ook manuaal en pedaal (C-c') in Katwijk teruggevonden).
 - 7/5 '81. Verslag Afspraken betr. restauratie De Graaf:
Over kleur, windvoorziening (zo mogelijk 2 Knipscheer-balgen uit Vreeland gebruiken), Klaviatuur, mechaniek onderpositief, pijpwerk:
Trompet naar Woerden 1768, Flageolet naar Utrecht Nicolaas of Harderwijk. Geen duidelijkheid oorspr. samenstelling van J.H.H. (1') of Gideon (2') in verspreid bewaarde pijpen. Gekozen voor (volgens Oost) door Gideon meestal toegepaste versie (mede omdat er geen Quint 3 vt is):
- | | | | | | |
|------|-------|-------|-------|-------|----------------------|
| C | 2 | 1 1/3 | 1 | | |
| c | 2 2/3 | 2 | 1 1/3 | 1 | |
| c' | 4 | 2 2/3 | 2 2/3 | 2 | 1 1/3 |
| c'' | 4 | 2 2/3 | 2 2/3 | 2 | 1 1/3 |
| c''' | 4 | 4 | 2 2/3 | 2 2/3 | 2 2 (bijgeschreven). |
- Sesquialter bij Bätz meestal alleen in discant. Hier doorlopend (grote kerk).
Tr., Mxt en Sq worden gedeeld.
 - 23/7 '79. De Graaf, offerte reconstructie orgel en uitbreiding met vrij pedaal.
Reactie Bolt 14/8.
 - 5/11 '79. Opdracht De Graaf demontage en opslag orgel.
 - '80. Correspondentie over subsidieaanvraag en voorfinanciering.
 - 10/5 '80. Bolt over verwarming.
 - 30/10 '80. 75 jaar Vredeskerk, boekje door meerdere personen samengesteld ter gelegenheid van de ingebruikneming der gerenoveerde kerk.
 - 31/10 '80. Contract met De Graaf, betr. reconstructie.
 - Verslag afspraken op 7/5 '81: 2 kleurlagen op aanwezige kasdelen. Wordt mahoniekleur. Evt. Knipscheerbalgen uit Vreeland gebruiken, over klaviatuur, mech. onderpositief, Trompet naar Woerden, Flag 1 naar Utrecht Nicolaas of Harderwijk.
Mixt en Sesquialter als in rapport jul '79.
 - 10/7 '81. W.L. vd Gugten, offerte schilderwerk.

- 17/7'81. Verslag vergadering Pl.C. Hieruit: Schilderwerk, klok, geruisloze mechaniek, wens betr. toonhoogte "normaal", hoeveel tremulanten?, waarom niet pedaal in de kas?, geen koppel in oude stijl, evenr. zwevende temperatuur.
 - 19/7'81. Bolt. Reactie: Toonhoogte moet kamertoon blijven, om mensuurbeeld niet aan te tasten, geen plaats voor ped.reg, in orgel, Werckmeister is beste compromis, verder accoord.
 - 14/11'81. Bolt, interne brief aan Wiersma over conflict inzake temperatuur.
 - Verslag Pl.C. 4/11'81. Over gunstige acoustiek, subsidie schilderwerk, ademende windvoorziening, toonhoogte, klavierkoppel en temperatuur.
 - 8/12'81. Bolt. Wat over toonhoogte in verslag staat berust op misverstand. De klavierkoppel kan niet gewijzigd worden.
 - 13/1'82. Bolt: over temperatuur pas beslissen als de frontpijpen spreken.
 - Z.d. Pl.C, uitvoerig stuk (stencil) over stemming.
 - Idem verslag verg. 25/2'82, waar ook Wiersma aanwezig was.
 - 25/2'82. Bolt. Voorstel stemmen in Werckmeister en - indien die niet bevalt - na een jaar gelijkzwevend laten stemmen.
 - 16/3'82. Pl.C geeft De Graaf opdracht de gelijkzwevende stemming aan te brengen.
 - 9/4'82. Bolt schrijft dat hij zijn adviseurschap als beëindigd beschouwt.
 - Losse aantekeningen Bolt.
 - "Vredeskerk Katwijk aan Zee. het Bätzorgel (1765)", uitg. Restauratiecommissie Bätzorgel Vredeskerk, nov'82.
C-d' P 8, Rf 8, O 4, O 2, Mxt 3-6 st b/d, Sxq 2 st b/d, T 8.
Onderpos Hp 8, Rf 4, Gh 2, Flag 1, Trm.
Ped C-c' Sb 16, O 8, Fag 16 (res). Drukkoppel b/d, a=424 evenr.zwev.st. 2 spaanb.
 - 1987, correspondentie over plaatsing door De Graaf van een Fg 16 op het pedaal, waarbij Bolt weer als adviseur optreedt.
 - 22/1'88. Bolt eindoordeel Fagot 16': Het is een copie van die van de Waalse Kerk te Amsterdam. Bij de intonatie oriënteerde men zich ook in Beverwijk. Tevens werd de Trompet 8' verbeterd.
 - Negatieven (deze kerk?)
- Geïnteriseerd 18/5'92.

Katwijk-Binnen. Negatieven "v.Asendelft".

Kerkwerve (Z1), Hervormde Kerk.

Tekening van een orgelkas van de orgelmakers Henk van Eeken en Gert van Buuren, blijkens aantekening op deze plaats betrekking hebbend.

Kleverskerke (Z1), Hervormde Kerk.

- 6/9'74. OC, VO. Thans harmonium. Minimum: 3-stems orgel. Als de opdracht wordt gegeven aan Slooff, door wie reeds een offerte is gemaakt, is intensieve begeleiding gewenst.
- Stukken over de bouw van een nieuw verplaatsbaar orgel Hp 8, Rf 4, P 2 door Slooff, Ouderkerk a/d IJssel.
- Mensuren.
- Tekening.
- 16/10'75. Bolt, eindoordeel. Fraai resultaat, mede te danken aan het feit, dat S. XVIIIde eeuwse pijpen heeft gecopiëerd.

Geïnteriseerd 18/3'92.

Knipscheer, familie van orgelmakers.

=====

- Correspondentie met Verloop en Brouwer over K., afkomstig uit map Oostzaan Herv.k.
 - Getypt vel: mensuren Vreeland, Baambrugge, Oostzaan.
 Zie verder Hippolytushoef (genealogie), Haarlem Doopsgez. (verslag 1853 over diverse orgelmakers, vooral Flaes en Knipscheer). In map Oostzaan ook nog gegevens over Knipscheer.

Knol, Rudol, Orgelmaker.

=====

In map Geesteren een werklijst van Knol (rapport jum'70), leerling D.Lohman.
 1788 Wieuwerd, 1783-92 Bozum, voltooiing werk Heineman, 1796 Zwartsluis, 1800 Oosterwolde, 1806/07 Hasselt, waar hij woonde en stierf.

Kolhorn, voormalige Hervormde Kerk.

=====

(Stichting tot restauratie en instandhouding van de dorpskerk te Kolhorn).

- 12/8'66. OC, VA.
- 9/7'75. G.Verloop, "Kolhorn, voormalige Ned.Herv.Kerk, Rapport betreffende het orgel" (Verloop was bestuurslid van bovengenoemde stichting).
 1753 koopt de Luth. Kerk te Purmerend een orgel dat bij de orgelmaker C.Smit, Leyerstraat Amsterdam, "te koop stond". Uitgebreid met halve Prestant en Mixtuur.
 1810 oude orgel "verworpen, en daarvoor het tegenwoordige nette gemaakt" (in 1809 was er contact met Garstenhouwer).
 1849 Flaes en B. reparatie.
 1890 nieuwe kerk.
 1892 nieuw Van Dam-orgel. Oude orgel naar Kolhorn. Veel werk aan het snijwerk. Orgelmakerswerkzaamheden door P.C.Bik (firma Schaeffelt en Lohman).
 1966 rapportje Hülsman, orgel toen al praktisch onbespeelbaar.
 1973 Verloop neemt contact op met Bolt. Er volgt partiëel herstel en een presentatie van het orgel door Bolt op 22/9.
 1974 orgel met plastic afgedekt, i.v.m. reparatie kerkdak.
 Daarna volgt een bespreking der orgelonderdelen: lade, speel- en registertractuur, klaviatuur (C-c''', C-c, indeling reg.kn:

Hp8	P8
O4	F4
Co4st	Q3
O2	Nihil

en pijpwerk:

- | | |
|----------------|---|
| Prestant 8 vt | C-H gecombineerd met Hp, deel 1753, uitbr. bas moet uit 1810 zijn. |
| Holpijp 8 vt | ca 1700, hoog loodgehalte. In gr. oct. raar mens.verloop (door uitbreiding kort oct?) |
| Octaaf 4 vt | 1753. |
| Fluit 4 vt | zeer eng, 8 gr. p. 1810? |
| Quint 3 vt bas | oorspr. mogelijk 1 1/2' (disc. plaats nu door Co ingenomen). |
| Octaaf 2 vt | 7 gr.p. 1818, rest 1753. |
| Cornet | 4 2 2/3 2 (1 3/5 verdwenen), 1849. |
- Opvallend de uitbreiding van het gr.oct, door Garstenhouwer bij veel registers. Mogelijk heeft hij oud pijpwerk uit Medemblik of Monnikendam daarvoor gebruikt. Verder over balgen, kas en inscripties.
- Aantekeningen Bolt, inscripties, labiumvormen, indeling lade, Robbers en Garrels.
 - 12/1'76. Flentrop, offerte.
 - 14/1'76. Verloop aan Bolt. i.v.m. Toer-in. O.m.: De beeldjes die vroeger op het orgel te Kolhorn stonden bevinden zich nu op het Van Dam-orgel in de Luth.k. te Purmerend.

- Verslagen bouwvergaderingen 30/5, 4/6 en 8/8 '79 en 24/4 '80. Het orgel komt nauwelijks ter sprake: voorstel demontage orgel ivm kerkrestauratie.
- 11/7 '80. Verloop, aantekeningen o.m. over de plaats der verschillende registers op de lade (fotocopie).
- 17/3 '81. Flentrop, offerte restauratie.
- 3/7 '81. Bolt aan Stichting, die opziet tegen de hoge kosten. Deelrestauratie is niet mogelijk.
- 6/8 '81. Firma Cramer, schildersbedrijf Haarlem. Offerte en mededelingen over hun bevindingen.
- 22/8 '81. M. Robert, beeldhouwer-restaurateur. Prijsopgave restauratie en aanvullen orgelfront. Gunstig advies hierover van Bolt 8/9.
- 30/9 '81. Bolt, Subs. aanvraag namens Stichting. 13/2 WVC, gebruikelijke antwoord. 3/5 WVC. Subs. toekenning.
- 20/2 '84. Flentrop, prijsopgave. 9/8 '85. Contract.
- 9/8 '85. Flentrop, prijsopgave restaur. windlade, klavier, kas, balgen, montage en stemmen zonder intonatie.
- 30/9 '85. Flentrop, aanvullende prijsopgave wegens houtworm.
- 29/6 '87. Bolt, eindoordeel. Het was een deelrestauratie, noodzakelijk herstel windlade (in originele staat, geen dekplaat), balgen, klavier en snijwerk.
- Uitnodiging ingebruikneming kerk op zaterdag 12/12 '87. (jaar niet vermeld, maar het moet '87 zijn, als het zaterdag was).
- Dec '87-jan en mei '88. Correspondentie over achterstallige betaling.
- Dec '87 en jan '88. Correspondentie over snijwerk dat niet compleet is, de kwaliteit van andere onderdelen en niet nakomen van betalingsplicht van de stichting.
- 1/2 '88. Bolt over dezelfde onderwerpen. Hieruit blijkt, dat Flentrop, niet Robert het snijwerk heeft hersteld.
- Fotocopie artikel Jongepier in HO okt '88.
- Fotocopie van een foto van het orgel.
- Negatieven.

Geïnterpreteerd begin '92.

Kootwijkerbroek, Hervormde Kerk.

=====

- 12/1 '81 en 16/6 '80. Offertes resp. van Reil en Blank.
- 27/2 '81. Verschuieren, geen offerte maar alleen gegevens: een foto en een tekening betreffende door hem geleverde of te bouwen orgels te Ermelo (Kerkelijk Centrum), Almere-Haven, Oosterhout St. Jan en Wezep Herv. Kerk.
- Nieuwe offerte Blank, 14/5 '81, twee plannen A en B.

Plan A:

Hw P 8, Co 4 st dc, B 16, Hp 8, O 4, F 4, Q 3, O 2, Sxq 2 st, Mxt 4-5 st, T 8.

Bovw P 4, VdG 8 (gr. Oct gec.), Hp 8, Gh 4, N 3, Wf 2, Flag 1, res (Dc).

Ped B 16, O 8, Bz 16. C-f''', C-f', 3 kopp, trem.

Bijzonderheden der registers in hand Bolt bijgeschreven:

C	1 1/3	1	2/3	1/2			
c	2 2/3	2	1 1/3	1			
c'	4	2 2/3	2	1 1/3			
c''	4	2 2/3	2	2	1 1/3		
c'''	4	2 2/3	2 2/3	2	2	1 1/3	

Hw F 4 is Roerfluit.

Sq doorlopend niet repeterend, gr. oct 2 2/3 ged.

Bw 4, 2 2/3 en 2 cil open.

Baz, 5 gr. hout.

Plan B: 1 kl. en ped. met 15 stemmen.

- Jan en febr '83, tekeningen Blank.
- 10/11 '83. Programma ingebruikneming, dispositie volgens plan A (Hw Fl 4 vergeten, bijgeschreven, O 8 heet nu P 8).

- 3/12'83. Bolt. Zeer positief eindoordeel. Er is "enigsins teruggegrepen op historische voorbeelden van omstreeks het begin van de 19de eeuw". Interessante beschouwing over de waarde van een goed orgel.

- 14/12'83. OC, eindoordeel, ook zeer positief.

Geïnteriseerd 19/5'92. Gegevens van Verschuieren over Wezep en Ermelo die zich in deze map bevonden kennelijk ter oriëntatie, op desbetreffende plaatsen in archief gedeponerd, alsmede een folder over concerten in de Herv. Kerk te Maarssen. Over het voormalige (zeer slechte) orgel in Kootwijkerbroek lees ik niets, vO.

Kornhorn, Chr. Geref. Kerk.

=====

okt'73. Blaadje met aantekeningen Bolt, dispositie en commentaar op intonatie, Vetter adviseur.

Kornhorn, Gereformeerde Kerk. Negatieven.

=====

Krabbendam, Gereformeerde Kerk.

=====

- Negatieven.

In de map Oldeholtpa zit een brief d.d. 20/10'70. van Van Meurs (de organist aldaar), waarin hij schrijft: Op mijn zwerftochtje door Hollands Noorderkwartier ontdekte ik (een rugpositief van?) een oud 18de eeuws orgel in de Geref. Kerk van Krabbendam, aan de Westfriese Zeedijk, ten Westen van Warmenhuizen. Was dit bekend?

In HO jun'68, p 168 wordt dit orgel genoemd (vO).

Krabbendam, Hervormde Kerk. Foto('s).

=====

Kramer J.L. (en J.Schellingerhout).

=====

Exemplaar van Kerk en Muziek, artikel over Kramer, afkomstig uit map Bodegraven.

Krewerd, Hervormde Kerk.

=====

- Fotocopie van een geschreven stuk uit 1737.
- Fotocopie Boekzaal 1857, II p 120 t/m 123.
- 29/4'69. Arch.bureau Offringa. Twee tekeningen orgel.
- 12/11'69. J.Otter, verslag onderzoek aan het orgeloxaal.
- Febr/mrt'70. Bundeltje correspondentie over de verwarming. Bolt wilde helemaal geen verwarming. (21/2). 6/3 citeert hij Bernhardt Edskes: De oude vulkachels hebben geen grote schade aangericht. Maar er is groot gevaar voor brand. Vloerverwarming is duur.
- 23/5'70. Otter over kleurstelling.
- 19/6'70. De Graaf, offerte betr. technisch herstel zonder modernisering. (de offerte van Metzler betr. nieuw pijpwerk is niet aanwezig).
- juli'70. Bolt. "Rapport betreffende het Orgel in de Nederlands Hervormde Kerk te Krewerd". Historische gegevens vrijwel uitsluitend aan inscripties aan het orgel af te lezen: 1531, 1620, 1634, 1687, 1731, 1732 ("Nicolaas Willenbroek orgelmaker Fecit anno 1732 4/6"), 1788 disp. Knock, 1807.

Uitvoerige beschrijving orgel, vooral hierin interessant de beschrijving der registers P 8, Hp 8, O 4, Q 3, O 2 en 2 reg. van H.E.Freytag uit 1857 op plaats van Q 1 1/2 bas / Sesq dc en Mxt (C 4st, c' 5st). Rest.plan A.H.de Graaf voor technisch herstel en Metzler voor pijpwerk.

Aanhangsel: C.H.Edskes beknopte geschiedenis, publicatie Stichting Oude Groninger Kerken, 1969).

- '70-'71. Correspondentie over subsidie.

- 8/10'71. Bolt aan architecten. B.Edskes is zonder voorbehoud voorstander van herstel oude kleuren. Otter die zich ook in Muri heeft georiënteerd is hiertoe in staat. Zelf is hij wat sceptischer "In geen geval mag het orgel er als nieuw uit komen te zien".
- Verslag bouwvergadering 15/2'72. Ook Oussoren en Wiersma aanwezig. Afspraken over de nieuwe plaats der balgen.
- 17/2'72. Offringa. Plattegrond kerk (met plaats balgen).
- 30/5'72. CRM. Subsidietoezegging.
- 22/6'72. Opdracht aan De Graaf.
- 4/7'72. J.Brühlmann, Muri. Prijsopgave bijmaken snijwerk. Hij krijgt 6/8'72 opdracht.
- Een Quintencirkel naar Schlick (in hand Bolt, geen reconstructie in komma's).
- 30/9'73. Bolt aan KV. Opdracht aan Metzler opgeschort, zolang de acoustiek en eventueel het uiterlijk van het orgel niet zijn verbeterd en aan De Graaf om het orgel te stemmen, zodat het voor kerkdiensten kan worden gebruikt. Copieën van deze mededelingen aan Metzler en De Graaf.
- Mei'74 (vlgs poststempel). John Brombaugh, Beschrijving pijpmateriaal en mensuren.
- Losse aantekeningen, o.m. over inscripties.
- Uitnodigingen tot overdracht kerk aan KV na restauratie 30/3'74 en tot persconferentie 28/4'76 ter gelegenheid van de ingebruikneming van het gerestaureerde orgel.
- 4/5'76. Bolt, alsnog besloten een elektrische windmachine aan te brengen. Kosten hiervan.
- Overige stukken en nota's. Uit een aantekening op een der nota's blijkt, dat De Graaf ook het door Metzler aangenomen werk heeft verricht. De strijker is vervangen door Sesquialter, de Fluit 4 van Freytag is gehandhaafd.
- Fotocopieën art. in O&E 1977, p 58-60, met aantekening: zie ook HO mrt/apr'87.
- 2 stencils (niet gelijkkluidend) "Orgel te Krewerd": 1531 bouw, 1731 Nicolaas Willenbroek, nieuwe laden, 1857 nieuwe balgen en disp.wijziging H.E.Freytag, 1975 restauratie De Graaf:
P8 (CDE ged metaal). Hp 8 (dichtgesold), O 4, Q 3, SO 2,
Sxq 2 st dc ('75 ipv Gmb 1857, oorspr in bas doorl als 1 1/3),
F 4 (ged, 1857 op plaats Mxt 4,5,6 st).
CDEFGA-c''', met touwen aangeh. ped C-d, 1/2 t boven 440, 89 mm.
- Concept van een brief over de gang van zaken: Oude polychromering vernietigd, moderne verf, slechte acoustiek ondanks geluiddempers, etc. Pijpen plaatsen, verder werk opschorten.
- Overdruk van publicatie der Stichting O.G.K. van J.Hof O.S.B. 1969 over een fragment v/e Vita van St Blasius, afkomstig uit de kerk te Krewerd.
- Foto's en dia's.
- Negatieven.

Geïnterviewd 24/6'92 en 10/2'94. Een stuk overgebacht naar map "Bolt": "Oude orgels en akoestiek in gerestaureerde kerken". Zie ook map Groningen, prov. kr.knipsel over mislukte acoustiek in veel kerken, met foto resonatoren in Krewerd.

Betr. Brühlmann: Hij is de restaurator van de orgelkassen en ander meubelwerk in de Klosterkirche Muri AG. Ik denk dat hij uiteindelijk in Krewerd niets heeft gedaan (vO).

Krimpen. Negatieven "Sloof", Ook "Reichner/Sloof".

=====

Krommenie, Doopsgezinde Kerk.

=====

- Sept'63. Meerdere auteurs, "gemeente en vermaning", boekje bij restauratie gebouw.
- Afschrift Broekhuizen. en verwijzing naar art. Enschedé, Nederlandse Huisorgels in "Oude Kunst" 1ste jg 1916, p 390, noot 3.
- 14/6'74. Reil, beschrijving orgel 2de Exloërmond (ook exemplaar in betreffende map aanwezig) met veel kanttekeningen in hand Bolt.

- 13/1'77. Reil, beschrijving orgel uit 2de Exlöermond en kostenopgaaf plaatsing "achter Strümflerfront in Uw kerk".
 - "Een Orgel voor de Doopsgezinde Kerk van Krommenie, Bolt mei 1977". Hierin:
 - Gebouw 1703.
 - 1801 bouw kabinetorgel door Johann Stephan Strumphler.
 - 1827 aangekocht van P.J.Teves, meesterknecht en opvolger van Strümphler, die het tot "kerkorgel" vergrootte.
 - 1926 Bik vervangt het binnenwerk door een nieuw klein binnenwerk, pneumatisch.
 - 1918 Dekker plaatst in 2e Exlöermond een orgel, in 1780 door Strumphler gemaakt.
 - 1938 verplaatst naar nieuwe kerk te E., oude front verwijderd.
 - 1950 gerestaureerd door Van Vulpen, Utrecht.
- Dit orgel blijkt uitstekend te passen in de kas te K.
 P 8 (af e), B 16 dc, Hp 8, O 4, Co dc 3 st, Gh 4, O 2, Mxt bd.
 Co 1950 (voorheen Gambe), rest 1780, P 8 vanaf e, deels verschoven. Sam.st Mxt:
- | | | | | |
|-----|-------|-------|-------|-------|
| C | 1 1/3 | 1 | 2/3 | |
| c | 2 | 1 1/3 | 1 | |
| c' | 2 2/3 | 2 | 1 1/3 | 1 |
| c'' | 4 | 2 2/3 | 2 | 1 1/3 |
- B. schrijft, dat de historische gegevens stammen van: Broekhuizen (K8), tijdschrift "Oude Kunst", 1916, artikel Enschedé (via Gierveld), offerte v.Vulpen.
- Losse aantekeningen, o.m. over orgel in Gem.museum Den Haag.
 - 26/5'77. Subsidieaanvraag. 2/11'77. CRM, gebruikelijke antwoord.
 - 17/7'81. CRM, subsidietoekenning. Correspondentie en een nota, waaruit blijkt dat het contract met Reil in dec. is getekend.
 - Verslag onderzoek op 12/6'83 over kleurstelling orgelkas.
 - Uitnodiging ingebruikneming orgel op 16/9'83.
 - 17/9'83. Bolt: Door Reil op voortreffelijke wijze het werk uitgevoerd met name intonatie van het in 1950 omgeïntonerde pijpwerk. Combinatie van door U aangekochte Strümphler-orgel uit 1780 en in kerkgebouw nog aanwezige kas van Teves uit 1830, twee onderdelen die in feite uit dezelfde werkplaats komen.
 - Vlugschrift (2 p) "Het orgel in de doopsgezinde kerk te Krommenie".
 - "In 1827 een kabinetorgel van Strumphler ten geschenke gegeven" (5 p) anoniem, ongedateerd. Het orgel was in 1827 een geschenk en kreeg in 1830 zijn kerkorgelfront, de opgave van Broekhuizen, nieuw pneum.o. 1924, artikel Enschedé uit 1916, verder als eerder genoemd. Beschrijving orgel.
 P 8 (-Ds eiken Naber-pijpen uit voorraad Reil), E-b' Teves, rest S), B 16 dc, Hp 8, O 4, Gh 4, SO 2, Sq (2 2/3, 1 3/5, 1 3/5, nw), Mxt b/d (als in rapport maar zonder de 4de koren).
 C-e', aangehp C-c', 435 Hz, Werckmeisterstemming.
 - Boekje over de kerk.
 - Foto's, ook van Spanbroek.
 - Negatieven.
- Geïnventariseerd begin '92 en 10/2'94. Zie ook Gierveld cat.nr. 300. Stukken en aantekeningen over andere objecten: Wat Grégoir over Strümphler schrijft, Spanbroek 1779 Strumphler, Noordeinde Doopsgezinde 1803?, Oegstgeest Gabry 1856, voor zover mogelijk elders in archief ondergebracht. Ook de beschrijving van Reil 14/6'74 van het voorm. orgel te 2de Exlöermond, in map van die plaats gedeponeerd (het was gericht aan iemand aldaar).

Kuerten A.A.

=====

Afk. uit map Zuidlaren, Herv.k.

Een pagina uit OV gescheurd, naar aanleiding van een excursie: Over Kuerten: St Jan Den Bosch, hieraan gewerkt in 1835, Zuidlaren, 1838 Weert RK en 1844 (met pijpwerk Heineman en van hemzelf uit Overassel, Gld), Bovenkerk bij Amsterdam 1853, in ca 1880 door Adema-orgel vervangen, windlade en enig pijpwerk bij een orgelmaker in Friesland).

Verder over orgel te Buiksloot, zie aldaar.

Aanvullingen (vO) betr. Kuerten: Bemmelo 1835, Hummelo 1840, Heteren 1849 (alle uit Boekzaal).

Kwadijk. Negatieven.

=====

Lage Zwaluwe, Hervormde Kerk.

=====

- Copie Broekhuizen L 75 met kanttekeningen Bolt: K.M. van Puffelen 1874 N, 9 reg., A.Standaart 1913, N 11 reg. pneum, J.vd Heuvel 1969 N 13 reg.
 - 29/11'69. Progr. ingebruikneming vd Heuvel-orgel, door J.Bonefaas ingespeeld. P 8, O 4, O 2, Sxq 2st dc, Mxt 3-4 st, T 8, Trem. Nev.w. Rf 8, V 8, F 4, Q 2 2/3, Wf 2, Siffl 1' 2 st, Trem. Ped Sb 16. 3 norm.k.
 - 28/1'86. Ondertekening onleesbaar. Soort rapport en voorstel werkzaamheden ter verbetering.
 - 16/6'86. OC, VR over het vd Heuvel-orgel, opgebouwd in een bestaande kas. Er mankeerde van alles aan. Verzakking en ondeugdelijke bevestiging laden, kleine bov.w.lade volgepropt met veel registers, veel pijpen afgevoerd op chaotische wijze. Reparatie reeds aan de gang door een orgelmaker, "die wij niet kunnen aanbevelen". Er is een historisch binnenwerk uit 1838 beschikbaar, in de kas te plaatsen. disp. als boven.
 - 22/7'86. KV: Verzoek aan de orgelmaker Van der Veer het werk voort te zetten.
 - Overige stukken. De orgelmaker was dus: J.H.vd Veer, Dordrecht.
- Geïnteriseerd 1992 en 24/2'94.

Lambertschaag. Negatieven.

=====

Langwarden, St.Laurentiuskirche.

=====

Boekje over plaats, kerk en orgel (dit laatste van H.Vogel), afkomstig uit map Zeerijp. 1651, door Kaufmann aan H.Kröger toegeschreven, Vogel schrijft het aan diens leerling B.Hus toe wegens overeenkomst met Mariendrebber. Huidige situatie:

Hw. Praestant 4, Gedackt 8, Quintadena 8, Spitzpfeife 4, Scharf, Quint 2 2/3, Octav 2, Nassat Quint 1 1/3 (sigaarvorm), Mixtur 4 f, Trompete 8.

Brstw Krummhorn 8, Scharf 3 f, Octav 2, Blockflöte 4 (eiken, open), Gedackt 8 (eiken), Schweizerpfeife 4 (c').

Pedal Praestant 8, Untersatz 16 (2 p. in front), Octave 4, Mixtur 4 f, Posaune 16, Cornett 2.

Tongwerken en Mixturen nieuw, rest B.Hus.

Hoofd- en Ped. laden Springl. Hus, Brustw, sleepl. Hus. CDEFGA-c'''' en CDEFGA-d'.

Ped.Mxt was oorspr. Bauernfl. 2. Verder disp. gelijk aan de originele.

Leeflang, Orgelbouwfirma.

=====

In map Middelburg Thomaskapel een schrijven van L.: Hij heeft kleine orgels geleverd aan Dinteloord Geref. Gem., Heemstede diac.huis, Rotterdam Wilhelminakapel, Apeldoorn Lukas Ziekenhuis. Bijgaand foto's.

Leer. Negatieven.

=====

Leersum. Foto Reil-orgel, afk. uit map Raalte.

=====

Leersum, Geref.Kerk.

=====

Foto met disp. afk. uit map Vlaardingen:

Fonteyjn-Gaal, mech.

I. P 8, Rf 8, O 4, Mxt 1 1/3'. II. Hp 8, Rf 4, P 2, N 1 1/3. Ped Sb 16. 3 koppels.
Trem II

(Uit ander stuk in archief volgt: C-g''', C-f', 1968 geplaatst. v0)

Leeuwarden, Lutherse kerk. Foto('s).

=====

Leiden, Hervormde Pieterskerk.

=====

- Z.d. Dr J. van Biezen en drs Hans van Nieuwkoop, Voorlopig rapport betreffende het orgel in de Pieterskerk te Leiden.
 - 1518 J.v.Covelen orgel aan Westwand. Nog resten over: Kasdelen, pijpen afk. uit O 4 en Mxt en de reg. Hp 8, Opf 4, (N 3), Gh 2.
 - 1560 werkz. vader of zoon Niehoff. Misschien nag wat pijpwerk van hun aanw.
 - 1628 Vlg's bestek nw rugw door Jan Jacobsz v Lin, geen pijp aanw.
 - 1643 grote verb. Galtus en Germer v Hagerbeer. Disp uit opg. Hess te reconstrueren. Tot 1843 weinig principiële veranderingen.
 - 1843 D.Lohman nw laden hw en ped., wijz. disp. en man.omvang.
 - 1943 v.Leeuwen, ombuiging in neobarokke zin, disp. en intonatie.
 - Advies: reconstructie Hagerbeer.
 - Boekje Pieterskerk.
 - Aantekeningen symposium en kranteknipsels.
- Geïnteriseerd 21/2-1992.

Leiden, Eglise Wallonne.

=====

- 28/9'66. OC, VA.
 - Nov'66. Correspondentie over benoeming Bolt als adviseur.
 - Febr'67. Bolt. Rapport betreffende het orgel in de Waalse Kerk te Leiden. Hieruit:
 - 1746 J.Steevens voor voormalige kerkgebouw, 1 kl. o met 9 st.
 - 1748 verbouwing en vergroting met Man II door Pieter Assendelft.
 - 1819 geplaatst in voorm. Gasthuiskerk, die nu aan de Waalse gemeente werd toegewezen. R.v.Arkel, Vox humana bijgeplaatst.
 - 1845 uitgebreide reparatie door J.Bätz.
 - 1890 J.v.Gelder, herstel schade na brand.
 - 1911 v Gelder, Mxt, Scherp, Gh 2 en Siffl 1 verv. door B 16, Hp 8, Viool en Vxc.
- Wanneer de Sesq, is verdwenen, is onbekend.

Beschrijving huidige staat:

Klavieren 1845.

Man. B 16 (1911), P 8 (A), O 4 (A, bijgeschreven S), Q 3 (S), O 2 (A), Terts (A),
Hp 8 (1911), Lege plaats (Sch S), Co dc 3 st 4' (S: 4, 2 2/3, 1 3/5), T 8
(S/B).

Bovw. P 8 (A), Lege pl (Sq 2 st dc), Qd 8 (A), O 4 (A), F 4 (S), Viool 8 (1911),
VxC 8 (1911, laatste twee verm op pl. Gh 2 en Sfl 1), Hp 8 (A), Vh 8 (1819).

Restauratie noodzakelijk wegens ombouw van het kerkgebouw. B. stelt voor:
dispositieherstel. Geen inscripties op oude pijpen bijplaatsen. Nieuw bij te maken
pijpen moeten zich (bv. door labiumvorm) onderscheiden van de oude. Scherp en Sifl
1 voorlopig niet plaats, omdat de huidige orgelmakers nog niet in staat zijn deze
zo te maken, dat ze niet van de oude zijn te onderscheiden.

In rapport ook nog weergave van veel archiefstukken:

Contract met Steevens 24/5-1746 "Orghel welken sal zijn Hoog 18 voeten Breedt 10
voeten" P 8, B 16, Hp 8, O 4, F 4, Qd 8, T8, Mxt dc 3 vt, Co 4 vt.

- Rapport Groeneman en Garrels 19/3-1748. Clairon ontbreekt, blaasbalgen niet sterk genoeg, veel pijpen niet in orde.
- Correspondentie over Voxhumana, duister, De genoemde Clairon?
- Bestek of opstel v. Assendelft, z.d.
- Contract met P.. van Assendelft.
- Notitie "defectueuse pijpen". Disp. wordt:
- P 16 dc, P 8, T 8, O 4, Q 3, SO 2, Tertiaan 2', Mxt 3,4st, Sch 3,4 st, Co3st dc.
- II. Hp 8, Qd 8, Vh 8, P 4, F 4, Gh 2, Sifl 1, Sxq 2 st dc.
- 1749 2 voorstellen Assendelft verzoek 1. kleine wijziging van hetgeen nieuw moet worden, P 16 ook in bas bijmaken.
- Disp. vlgs Hess, stukken 1818/19, 1834, 1840, 1844 (def. contract 12/11), keuring 1845, kleine bedragen tot 1844 tot heden.
- Losse aantekeningen Bolt.
 - 9/6'67. OC. Reactie op restauratievoorstel. Niet oude pijpen zo maken, dat ze zich duidelijk van de oude onderscheiden. Wel alle ontbr. registers bijplaatsen.
 - 17/7'67. verslag bespreking op die dag. o.m.: Flentrop wil op eigen risico toch Scherp en Sifflet plaatsen.
 - 21/7'67. Flentrop. Kostenbegroting.
 - 21/7'67. OC. Ziet af van eerder genoemd bezwaar, omdat de rijksadviseur instemt met het door Bolt voorgestelde.
 - 24/8'67. Diverse subs.aanvragen.
 - 13/9'67. Notulen vergadering over orgel. Over balgen, bepleistering kerk, verwarming, etc.
 - Tekeningen arch.Heringa, een gedateerd 16/10'67. De andere: "gewijzigd".
 - 23/4'68. CRM. Subs.toekenning.
 - 8/10'68. Notulen. Wat orgel betreft. Bezwaar van Hülsman (Bolt was er niet bij) tegen betonnen orgelbordes.
 - 21/8'72. CRM. Intrekking subsidie wegens uitstel.
 - 30/11'73. Flentrop. Kostenopgave.
 - 1/3'74. Nieuwe offerte Flentrop. Overzicht van de bedragen, door Bolt samengesteld 2/3'74.
 - 13/3'74. Bolt aan CRM, nieuwe subs.aanvraag namens de kerk. Uitstel was gevolg van wijziging plannen. Nu is er een eenvoudiger plan tot herstel der kerk.
 - 18/1'80. Bolt aan arch.bureau vd Sterre Peetoom, Leiderdorp. Orgel is voor grotere kerk bedoeld. Daarom bezwaar tegen handhaven der kap. Antwoord H.Kooiker namens restaur.comm. Besloten de kap te handhaven.
 - 15/9'82. Flentrop, offerte. Uitgangspunt: herstel dispositie 1750. Welke stemmen nieuw bijgemaakt zullen worden.
 - Okt'84. Corresp. waaruit blijkt, dat in '83 subsidie is toegekend. Vanaf deze tijd blijkt H.Kooiker medeadviseur te zijn.
 - 24/7'85. Kooiker aan Heringa. Over schilderwerk en werk aan de kas.
 - 9/7'86. Kooiker. Inscripties Vox humana (alle pijpen) en aantekening waar die zitten.
 - Aug en sept.'86. Veel aantekeningen o.m. van bespreking met Wiersma, Kooiker en Van Oostenbrugge:
(Welk register?): A. Uit mensuur Cornet, B als Duyschot 5/4 x Oct 2'.
Sifflet als Duyschot 3/2 x Oct 2.
Indeling fr.pijpen.
Mensuren P 16 Hw (gr.deel nieuw), P 8 hw (3 pijpen), Gh 2, Siffl 1, Sq 2 st dc.
Labia blijken bij Prestant 16 v in disc iets wijder dan bij Prestant 8 v. Samenst. Mxt en Sch (4/10'86. iets afwijkend):
Een Mixtuur- en Scherpsanmenstelling (bijna gelijk aan die verderop onder 14/10'86) met bijschrift Mxt: mensuren als Oct 2, Sch: 1/2 toon enger dan Oct 2.
Beide: labia 1:4, in disc 1:4.1
Sesquialter dc drie 1/2 tonen wijder dan Oct 2, lab.br. quintkoor 24 % van plaatbreedte terts 23%.
 - 6/9'86. Mensuren nieuw te maken fluiten Bovenwerk, hoe te berekenen uit Cornet of Octaaf 2'.

- Okt '86. Van al die registers weer iets afwijkende voorstellen.
- 3/9 '86. Kooiker. Eigen voorstel Mixtuur- en Scherpsamenstelling. Resumé afspraken. Dver toonhoogte, "De zeer dunne kernen der Steevens-pijpen blijven". "Volgens Onno Wiersma is bij van Assendelft de mixtuur een halve toon enger dan de octaaf 2'".
- 14/10 '86. Samenvatting van Flentrop van dit alles. Gewijzigde samenst. Mxt en Sch. na onderzoek pijpstk:

C	2	1 1/3	1	1 1/3	1	2/3	
c'	4	2 2/3	2	2 2/3	2	1 1/3	
c''				2 2/3	2	2	1 1/3

- Veel aantekeningen over inscripties.
- Uitnodiging ingebruikneming kerkgebouw op 13/3 '87.
- 14/4 '87. Mr A.J.H.Pleysier aan Heringa, hij wil een stemming ouder dan Werckmeister.
- 29/4 '87. Kooiker stuk over stemming. Hij vindt Werckmeister meer theoretisch dan historisch juist. Daarom modificatie op basis van middentoon.
- 21/8 '87. Kooiker. Verslag eerste oplevering. Critische kanttekeningen t.a.v. veel pijpen en afzonderlijke registers en te starre windvoorziening.
- 30/10 '87. Programma ingebr.orgel en dispositie (als in eindrapport). C-c''', C-c' aangeh, a = 415 Kirnbergest. met modificaties van Bolt windv. reconstr. 3 spaanb.
- Z.d. Eindrapport der adviseurs H.Kooiker en K.R.Bolt, (voorstel 12/11 '87 van Kooiker. Disp. als in progr. ingebr.n.
Man. P 16 (S/F), P 8 (S), O 4 (S/A), Q 3 (S), O 2 (A), Trn 1 3/5 (A), Mxt 3 st (F),
Sch 3-4 st (F), Co 3 st (S 4, 2 2/3, 1 3 5), T 8 b/d (deels Bätz, 1845).
Bov.man P 8 (A), Sq 2 st (F), Qd 8 (A), O 4 (A), F 4 (S), Gh 2 (F), Sfl 1 (F),
Hp 8 (A), Vh 8 (A of S?), Trm.
C-c''', aangehp C- c', samenst. Mxt en Sch en mensuren vlgs genoemde afspraken.
Fluiten 2' en 1' verhouding 5:3 en 3:2, welke verhoudingen bij alle pijpwerk van Van Assendelft zijn teruggevonden.
De oorspronkelijke toonhoogte is hersteld door verlenging pijpwerk. Dit bleek gunstig na experimenten.
Verder uitvoerig verslag der werkzaamheden en over het dualisme in enkele registers. De gereconstrueerde registers zijn geslaagd, de Gemshoorn minder dan de Sifflet.
- 4/3 en 29/6 '88. OC. klacht over het feit dat men niet toestond door de OC een eindkeuring te verrichten en dat men weigert om de gebruikelijke 1% te voldoen, omdat de bemoeienissen der OC te gering zouden zijn geweest. Op 8/5 '89 komen ze met een compromisvoorstel..

- Negatieven.

Geïnteriseerd 6/5 '92 en 2/3 '94. Gegevens over het huisorgel van Kooiker onder Hazerswoude ingevoerd.

Leiderdorp. Negatieven "Mitterreither".

=====

Leipzig, Instrumentenmuseum. Negatieven.

=====

Lexmond, Gerformeerde Kerk.

=====

- 10/8 '89. Verslag bezoek Bolt (men wilde een nieuwe kerk laten bouwen): Conclusies: Orgel mag niet verloren gaan. Quint en Mixtuur vallen tegen: Q 3 verv. door Cornet, Mxt. reconstrueren. Orgel uit ca 1920.
- Foto.

Geïnteriseerd 6/5 '92.

Leur (NB), voormalige Hervormde Kerk, thans trouwzaal der burgerlijke gemeente.

=====

- Fotocopie orgeltekening, waarop geschreven gegevens over rekeningen in het archief.
- Fotocopie uit Broekhuizen.
- 15/3'66. OC, VA (fotocopie). In '68 benoemde men Bolt als adviseur.
- 29/11'68. Bolt, daartoe gemachtigd, geeft Flentrop opdracht tot demontage orgel.
- Febr'69 (op buitenzijde staat sept'69). K.R.Bolt, Overveen en Drs C.Lohmann, Breda, "Rapport betreffende het orgel in de Ned.Herv.Kerk te Leur": Beschrijving en inventarisatie van het instrument gebouwd in 1717 door Jacobus Zeemans. Beschrijving van andere door Zeemans gebouwde orgels:
 1. 1699 orgel door Z. overgeplaatst van Roosendaal naar Etten, van loos rugw. voorzien, 48 tonen, mogelijk kort oct. met 3 contra-octaaftonen.
 2. 1718/20 Voorschoten, verm. met ouder pijpwerk.
 3. Zevenbergen. Zie HO jul/aug'69, p. 198 en jub.nr (disp.opg. Lohman), beschrijving archivalia over kerk en orgel.
- 1716 opdr. Zeeman, div. stembeurten en reparaties 1755-1931.
- 1948 "restauratie", door Spiering?
- Huidige staat.
- Oorspr. 2 balgen (Hess II), thans mag.b.
- C-c''', wellenbord nog aanw. Het is geweest: Contra G,A,H, geen Cs en Ds. In Hess II staat C-c''', dus verm. 1806 gewijzigd.
- Aan constructiecirkels te zien: alle pijpen verkort.
- Bas. Op.pl (oorspr, conducten P4), P 2, Op.pl 3 st, P 8 (gep.lab., expr), Op.pl, F 4 ged, Gh 2, Hp 8.
- Dc. Op.pl (oorspr, cond, P 8), P 8 (gep.lab.expr), P 4 (oorspr 1' bas), F 4 ged (oorspr. basreg), Sq 1 1/3 4/5, Qnt Nas 1 1/3, O 2, Q 3, Hp 8.
- Kas met schijnrugwerk. Mogelijk aangehp vroeger aanw. geweest.
- Restauratieplan. Geen complete reconstructie naar Zeemans mogelijk, ook niet herstel Contra-octaaft en verwijdering Cs en Ds. Bijna alles is nog van Zeeman.
- Huidige toestand handhaven met uitzondering van P 8.
- Opgenomen: offerte Flentrop. Hierin toch extra kosten opgaaf, voor het geval de open plaatsen zouden worden bezet.
- Aantekeningen Bolt.
- 11/3'69. Offerte Flentrop.
- 23/5'69. Gemeente Etten-Leur. Mededeling aan mon.zorg, dat het gebouw zal worden overgenomen van de Herv. Gem, die in principe als subsidietoezegging had voor het orgel.
- 2/6'69. Principeodracht Flentrop.
- 25/3'70. CRM accoord met plannen en begroting.
- 5/11'70. Flentrop. Bevestiging bespreking met o.m. Oussoren: Geen verende slepen, geen dekplaten. Rel. vochtigheid mag dan niet onder 65% komen.
- 1/12'72. Flentrop. Kostenopgaaf spaanbalgen of vouwbalgen met 5 in- en uitspringende vouwen, zoals blijktens onderzoek er oorspronkelijk zijn geweest. Bolt 's reactie hierop 3/12. Hij beveelt de vouwbalgen aan. Dan kan de ontsierende aanbouw aan het orgel ook weg. De oude laden kunnen niet bestand worden gemaakt voor een moderne verwarming. Daarom wordt een copie gemaakt, waarbij dit wel mogelijk is. Oude laden. ergens ten toon stellen.
- Mensuren en mensuurconstructie.
- 6/7'71. CRM. Subsidietoeckenning meerkosten windvoorziening.
- 6/6'71. Flentrop. Omschrijving werkzaamheden aan de kas.
- Uitn. bijwoning ingebruikneming voorm.Herv.k. als trouwzaal (en jubileum burgemeester).
- 29/7'71. Tekening balgen.
- 2-8'71. mensuurschalen frontpijpen rug- en hoofdwerk.
- 14/8'71. Bolt aan Flentrop. Oussoren wil nog overleg over een detail windvoorziening.
- 20/9'71. Flentrop. Mensuren. P.8 dc blijkt gr.deels nog aanwezig te zijn in Rugw.front. Voorstel Mixtuur:

C	2/3	1/2	1/3
c	1	2/3	1/2
cs'	2	1 1/3	1
c''	4	2 2/3	2

mensuur O 2 (db.koor), Mxt, Terts 1 st, Q 1 1/2, P 4 dc.

- 26/10'71. CvO (Cees v.Oostenbrugge?). Allerlei conclusies over frontpijpen.
 - 1/11'71. Oussoren. Accoord met voorstellen Flentrop.
 - 27/1'72. Bolt. Proefpijpen voor nieuwe registers blijken uitstekend te passen. Wijzigingen i.v.m. nadere gegevens, door demontage verkregen. Geen Cornet. Klank oude pijpen van zeldzame schoonheid.
 - 27/4'72. Bolt: Restauratie bijna voltooid. De oude lade, uniek in historisch en constructief opzicht zou het beste in een streekmuseum kunnen worden geplaatst.
 - 7/5'72. Bolt aan B&W. Restaur. bijna voltooid. Zeer tevreden met resultaat. Akoestiek gebouw zeer ongunstig. Advies: hier eerst wat aan doen voor ingebruikneming.
 - 18/5'72. Flentrop over nieuwe ventilator.
 - 1/6'72. Architect De Wilde over akoestiek.
 - 26/6'72. Gemeente aan Bolt. Voorlopig geen veranderingen aan akoestiek.
 - Okt'72. Plattegrond orgel. Ook indeling frontpijpen en lade.
 - Okt en dec'72. Bundeltje doorslagen brieven Bolt. Suggesties voor ingebruikneming en beschrijving orgel.
 - Jan'73. Bolt "Restauratie orgel te Leur en aanvullend rapport 1972", inhoudende een beknopte beschrijving van de restauratie en beschrijving toestand na deze restauratie. Wat pijpwerk betreft :
 - a. Nieuw (Fl) bas: Trn 1 3/5, Q 1 1/2, Mxt 3 st, disc: P 8 I af ds'', P 8 II af fs'', O 4, Mxt 3 st (C 2/3 1/2 1/3, c 1 2/3 1/2, cs' 2 1 1/3 1, c'' 4 2 2/3 2).
 - b. verwijderd P 8 c-c' (1886?)
 - c. verplaatst Oct 4 dc naar bas als 1' geen boringen Cs, Ds.

gehandhaafd: 1717:
 bas: P 4, O 2, SO 1 (zie boven), Hp 8.
 dc: P8 I cs'-d", P 8 II d'-f' F 4 (zie verder), Sq 1 3/5 4/5, Q.Nas 1 1/2, O 2, Q 3, Gh 2, Hp 8.
 - d. Gehandhaafde wijz/ XIX F 4 dc is afgesneden bas reg. oorspr. hier Cornet. Verder laden, mech. klav., windvoorz., kas en front, dispositie. Gegevens over J.Zeemans (Vente in HO 1969).
 - 21/2'73. Bolt. Restauratie tot volle tevredenheid voltooid.
 - Stencil van de gemeente Leur over het orgel.

Historie. Huidige situatie:
 Bas. Hp 8, P 4, Fl (ged) 4, O 2, Gh 2, Q 1 1/2 (F), SO 1, Mxt 3 st (F), Trtn 4/5 (F).
 Dc. Hp 8, P I 8 (deel F), P II 8 (F af d'), O 4 (db), F (ged) 4, Q 3, SO 2, Gh 2, QNas 1 1/2, Mxt 3 st 2' (F), Sq 1 1/3 4/5.
 F4 is ingekort naar dc verplaatst bas-register. Deze wijziging bleef gehandhaafd
 Op deze pl. oorspr. Cornet 3 st.
 C-c'''' b/d (op cs').
 Oorspr. omvang cntrG, cntrA cntrH (alleen Hp, P 4, O 2) CDE-c''''.
 Werckmeisterstemming.
 - Correspondentie 1981 over de tentoonstelling in de Grote Kerk te Breda, waar de oude windladen van het orgel te Leur zouden worden opgesteld en over het feit, dat deze zich daar min of meer onbeheerd bevinden.
 - Gedicht over het orgel uit 1720 (krantenknipsel).
 - Correspondentie 1982 over verzoek van het orgelmuseum te Elburg, om de niet meer gebruikte windladen van het orgel te L. in bruikleen te geven aan het museum.
 - Foto's en negatieven.
- Geïntariseerd 6/5-1992.
 Foto's Etten en Voorschoten, alsmede krantenknipsel Voorschoten uit map gehaald en op betreffende plaatsen in archief gedeponerd.

Leur (Gld), Hervormde Kerk (later: Stichting Ouder Gelderse Kerken).

- Okt '70. Tekening kerk.
- 23/3 '77, 18/7 '77, 18/7 '77. Tekeningen kerk.
- Mei '77. Bolt? Beschrijving van het orgel in de Ned.Herv.Kerk te Leur (Gld).

Nog geen archieven geraadpleegd. Dispositie:

links	rechts
Ventil	Crescendo
Hohlflöte 8 Fuß	Hohlflöte 8 Fuß
Flöthe 4 Fuß	Flöte 4 Fuß
Quint 1 1/2 Fuß	Bourdon 8 Fuß
Viola 4 Fuß	Octaav 2 Fuß

Lade C-f'' chromatisch. Aantekening en naamplaatje Leichel als in later genoemd stencil Wijma.

Lade, klaviatuur, deel pijpwerk XVIIIId, oudste deel kas en snijwerk XVIII, ombouwkas Leichel, Volgorde op lade:

Hp 8, F 4, B 8, V 4, O 2 dc, Q 1 1/2. De Viola 4 is zeer ordinair.

De klavierzijde is oorspronkelijk duidelijk aanzichtzijde.

Voorstel: B 8 dc wordt P 8 dc, V 4 wordt Sq of Corn, O 2 volledig maken.

Als de kas wordt gereconstrueerd, dan 1/2 slag draaien.

- Jun '77. OC. Rapport, disp. (niet geconstateerd dat pijpwerk ouder is dan in Leichel-tijd!). Er is reeds contact met Bolt. Het is de vraag of het orgel sterk genoeg zal zijn, als er straks twee maal zoveel zitplaatsen zijn. Hieraan vastgeniet. Rest.voorstel met prijsopgave De Graaf 8/6 '77.
- D. Wijma, architect, "Geschiedkundige gegevens van het orgel in de Kerk van Leur (Gld)": Inscriptie achtershot "E.Leichel te Duisburg". Leichel woonde ca 1874 in Duisburg. Toen moet het orgel dus zijn gebouwd. 1903 aangekocht bij Leichel, toen te Arnhem gevestigd, en in Leur geplaatst. 1908 herstel door Leichel. Op klavierdeksel naamplaat "E.Leichel en Zonen, Arnhem". 1911 verplaatst naar Westzijde, aanzichtzijde naar achter en omtimmering aangebracht.
- 3/8 '77. Bolt aan Wijma. Reacties op ontwerp. Suggesties voor nadere uitwerking.
- Eind '85. Correspondentie, waaruit blijkt, dat De Graaf doende is met demontage. Er zijn geen stukken '78-'84.
- 11/2 '86. De Graaf. Prijsopgave gewijzigd plan.
- Enige correspondentie over subsidie.
- 2/4 '86. Bolt, opdracht aan De Graaf, daartoe gemachtigd.
- 2/12 '86. De Graaf. Over nieuwe indeling werkzaamheden aan meerdere orgels na zijn ongeval.
- Uitm. ingebr.n. kerk op 12/6 '87 met o.m. orgelspel door Bolt.
- 15/6 '87. Bolt, eendoordeel restauratie door A.H. de Graaf. Viola is Sesq geworden, Ged 8 (bedoeld Bourdon?) verlengd tot Prest 8 v dc.
- Okt '87. Stencil "Het orgel van Leur". Aanvulling op rapport '77 en andere stukken. Huidige disp.:
Hohlflöte (C-H L, rest oud), Flöte 4 (idem), P 8 dc (onbekende herkomst), O 2 (oud/nw), Sq dc 2 2/3 1 3/5 (nw), Q 1 1/2 (nw).
- Foto's en negatieven.

Geïnventariseerd 6/5 '92. Er is geen pedaal (eigen archief v0)

Leusbroek, Hervormde Kerk.

Hierbij ook correspondentie over Hamersveld.

- 5/8 '69. OC, VA. Disp. bouwer, als bij stuk hierna. Zij schrijven: B 16 oorspr alleen in dc. Betr. Hamersveld: Hier een positief te plaatsen. Dat in de Adventkerk te Amersfoort (Vierdag) komt binnenkort vrij.
- Bolt, geschreven beschrijving van het orgel. 1871 Knipscheer, over mechaniek, bakstukken, indeling lade, windvoorziening.
P 8, B 8 bas, VdG 8 (nw), B 8 dc, O 4 (nieuw, deel zink), F 4 (ged), VxC (oude Gamba af f), B 16 dc nw, O 2, Mxt b/d, T 8 bd (nw zink), Pedk (later?), Comb.trede

en oplostrede later aangebr. misschien nog door Knipscheer, Ventiel, Sb 16 (pneum.)
C-f''', C-d', lade diatonisch, gr.p. in midden.

Mxt:

C	1 1/3	1		
c	2	1 1/3	1	
c'	4	2 2/3	2	1 1/3
c''	5 1/3	4	2 2/3	2

- 15/11'69. Bolt vraagt prijsopg. aan De Koff (had orgel in onderhoud) voor het volgende: restauratie en herstel oorspr. dispositie: VdG terug naar oude plaats en bijmaken c-e, op vrijgek.pl Q 3 plaatsen.
Subbas handhaven maar op mech.lade, herstel en rep. overige orgelonderdelen.
Voor Hamersveld Nw o. Ged 8, P 4, F 4, Q 3, O 2, evt P 8 dc.
- 26/1'70. De Koff, prijsopgave. Daarna correspondentie naar aanleiding van een fout in de opgave (Mixtuur vergeten).
- 21/2'70. Bolt, reactie hierop. Wat betr. Hamersveld: Van de 3 mogelijkheden lijkt het kistorgel Continuo het voordeligst. Het kan altijd worden ingeruild.
- 10/3'70. OC, idem.
- 23/4'70. Opdracht De Koff restauratie. In Hamersveld voorlopig Continuo handhaven.
Men denkt toch wel aan groter orgel.
- 9/6'70. OC, bezwaar tegen weglaten aanbrengen mech. pedaallade.
- 19/10'70. Bolt, eendoordeel. Orgel blijkt fraaie klank te hebben. Nw reg. Gamba, Quint en Terts (die oorspr. op pl. B 16 dc heeft gestaan) goed aan de rest aangepast. Nog een aantal technische bijzonderheden, o.a. platen ipv onder- en bovensponsels en verend sleepsysteem.
- 18/12'70. OC, keuringsrapport. Quint nieuw geplaatst, Viola als zodanig hersteld. Plaatsing Oct 2 en Tr in Kn.factuur, alsmede mech. maken Subbas wachten op betere tijden.
- Negatieven.

Leuven. Negatieven.

=====

Lexmond. Negatieven.

=====

Linschoten, Hervormde Kerk.

=====

Foto, afk. uit map Zuidlaren, Herv.k.

(Bij nader onderzoek blijkt, dat het de Herv. kerk moest zijn. 1828 Meere, vO). Er zijn ook klad-aantekeningen over dit en andere M.orgels in map Rotterdam, Hillegondakerk.

Lobith, Hervormde Kerk. Negatieven.

=====

Loenen (Gld), Hervormde Kerk.

=====

- Fotocopie uit Seybel "Orgels op de Veluwe".
- 11/6'73. OC, VR: Wat niet in rapport apr'74 staat: Ped Sb 16. Zeer oud orgel. In slechte staat, etc etc.
- 23/11'73. OC. o.m. over benoeming Bolt als adviseur.
- 4/1'74. Flentrop prijsopgave restauratie windlade, positieve reactie Bolt daarop 8/1.
- 26/1 en 5/2'74. Blank offerte restauratie.
- 23/3'74. Bolt. Advies met Flentrop in zee te gaan o.m. wegens bestaande relatie.
- 4/3 en 10/4'74. Nieuwe offerte Flentrop.

- Apr '74. Bolt. Voorlopig rapport betreffende het orgel in de Herv. Kerk te Loenen (Gld):
Westfaals orgel midden XVII of XVIIIB. 1870 gekocht van of via Leichel, 1920 herstelling Koch, 1946 door De Koff (Bouman/NKO). Over kas, klav, mech, 2 oude spaanb, lade CD-c'''' (thans met toeving Cs en cs''''-f''''), oud aangeh.p. C-a. P 8 (VXII, gr.oct. zink, oorspr 4'), B 16 (bas zink, pneum met Sb transm. dc XIX), Hp 8 (was 4' later door B. bijgeschreven, gr.o. XIX grenen rest XVII), Sal 8 (XIX), Spf 4 (grd XVIII), O 4 (af cs zeer oud, verm. oorspr. O 2), N 3 (1946), Trtn 2 st (1946, deel XVII, afk van een Q of Sq).
Ook de pijpen voor de uitbreiding af cs'''' zijn meestal XVII.
Eerst na demontage geheel duidelijkheid omtrent oorspr. dispositie.
 - Aantekeningen Bolt: inscripties, labiumvormen.
 - 6/5 '74. Subs.aanvraag, 26/11 '74. CRM, gebruikelijke antwoord. 2/5 '75. nieuwe noodkreet naar CRM, negatief antwoord 18/9 '75.
 - 6/1 '76. Flentrop, nieuwe offerte.
 - 9/1 '76. Nieuwe aanvraag bij mon.zorg. Gunstige reactie CRM op 16/6 '76.
 - 1/3 '77. Flentrop. Zeer uitvoerig rapport. O.m. veel mensuren, inscripties, labiumvormen, plattegrond met indeling frontpijpen.
 - 2/7 '77. Flentrop. Er is thans veel aan het licht gekomen. Algehele reconstructie mogelijk behalve plaats klaviatuur. Uitbreidingslade verval. Klav.omvang wordt CD-c''''.
 - 2/7 '77. Verslag bespreking Bolt, Wiersma, Stekete, v.Oostenbrugge. Op grond van constructiecirkels Hp 8 (nu 4'): toonhoogte 1/2 boven 440, winddruk 79 mm (later door Bolt bijgeschreven).
P 4 (voorstel 1/3 '77: gr.d. in front) Hp 8 (deel huidige B 16), Ssq 2 st (af c' 2 2/3 1 3/5, nw), Q 3 (oud pijp. uit huidige Trtn), F 4 (deel huidige Hp 8), O 2 (voorstel 1/3 '77: uit oude 4'), Mxt 3 st (nw), T 8 (nw).
 - 21/6 '77. KV aan Flentrop. Klacht over overschrijding levertijd. Reactie Fl. hierop 24/6. Uitgrbeid onderzoek kon pas in gedemonteerde toestand plaats vinden.
 - Notities bespreking 14/11 '77. Gr.deels als 2/7 '77:
Hp 8 (deels aanw), P 4 (idem), F 4 (C-e'' afk. van Hp 8), Q 3 (deel aanw. in Trtn, O 2 (O 2 deel aanw. in O 4), Sq 2 st af cs' 2 2/3 1 3/5, nieuw te maken), Mxt . (C 2/3 1/2 1/3, c 1 1/3 1 2/3, cs'' 2 2/3 2 1 1/3, nieuw).
 - 18/8 '78. Programma ingebruikneming orgel met uitreksel uit kerkboek 1871..
 - 7/10 '78. Bolt, eindoordeel. Knap reconstructiewerk. Aanspraak van enkele pijpen moet nog worden verbeterd. Orgel is te sterk voor de kerk, het moet uit een grotere kerk in Westfalen afkomstig zijn.
 - Foto's kerk en orgel. Negatieven.
- Geïnteriseerd mei '92.

Lohman, familie van orgelmakers.

=====

Genealogie. Zie het verhaal van R.van Straten, map Vorden.

London. Raambiljet met afbeelding St.Paul's Cathedral (bij de posters).

=====

Losser, Hervormde Kerk. Foto('s), negatieven.

=====

Lübeck, Sankt Jakobi, kleine orgel. Foto('s).

=====

Lutjebroek. Negatieven.

=====

Maarsen, Hervormde Dorpskerk.

=====

Folder over concerten alhier met dispositie, afkomstig uit map Kootwijkerbroek, aangevuld met aantekeningen Bolt.

Meere 1790,

XX wijz. bow en pneum. tr.ped.

1980 Flentrop.

Hw B 16, P 8, Qd 8, O 4, Qf 3, O 2, Co 4'4st, Mxt 2' 3-6 st, T 8.

Bw Hp8, Rf 4, Gh 4, Gh 2, Flag 1 (1980), Vh 8 (1980).

Ped (1980) Sb 16, P 8, T 8. 2 kopp, 2 trem, 2 afsl, 1 vent.

Er zijn ook klad-aantekeningen over dit en andere Meere-orgels in map Rotterdam, Hillegondakerk.

Maastricht, St. Servaas.

=====

Onduidelijk kladje Bolt met opschrift: Sint Servaas, koororgel.

Made, Hervormde Kerk (Herv.gem. Made en Oud Drimmelen).

=====

- 3/7'80. OC, VR. Wat moet gebeuren i.v.m. kerkrestauratie.
 - 18/1'85. OC weer VR: Fraaie kas, Zuidelijke vormgeving XVIIIc. Vlg. Broekhuizen van v.Peteghem. Vlg. Boekzaal 1824 orgel alhier in gebruik genomen. Op achterwand disp. genoteerd P 4, Hp 8, F 4, Q 3, O 2, Sq 52, Mxt 204, T 51, Corn?, Clairon?. Uit getallen af te leiden: C-d''', Mxt 4st, Sq 2 st cs'-d'''. In 20-ger jaren nieuw zeer slecht binnenwerk van Spiering pneum. P 8 zink, Hp 8, VdG 8, O 4, Violine 4, sup.oct.kopp, Vollewerk, geen ped. Voorzichtig met orgelmaker J.vd Veer, Dordecht. Nog niet duidelijk hoe het peil van die firma is.
 - Fotoc. Broekhuizen M 40 en art. De Mixtuur mrt'88. Broekhuizen noemt v.Peteghem als bouwer, de schrijver in Mix Delhaye.
 - Nog wat geschrijf over wel of niet vervangen van het binnenwerk.
- Geïntariseerd 30/3'92.

Manslagt. Negatieven.

=====

Marssum, Hervormde Kerk.

=====

In de map Burgh bevinden zich ook aantekeningen over dit orgel (Gruisen)

Medemblik.

=====

- Een programma, afkomstig uit map Abcoude.
- Foto 30x40, rugpositief (bij de posters).
- Negatieven.

Meeden, Hervormde Kerk. Foto('s). Negatieven.

=====

Meere A. en Zoon, orgelmakers.

=====

Lijst Meere-orgels, door Blank opgesteld, afkomstig uit map Twello.

Klad-aantekeningen Bolt over aantal Meere-orgels. Zie map Rotterdam-Hillegersberg, Hillegondakerk.

Ook een (waarsch. beperkte) werklijst en data in brief Vente 3/8'70 in map Zuidlaren.

Meedhuizen, Hervormde Kerk.

 Vrijblijvende offerte De Graaf. Leusden. Alles restaureren behalve binnenpijpwerk:
 Vernieuwen omdat het van te slechte kwaliteit is.

Meerle. Negatieven.**Meijer R, orgelmaker (niet te verwarren met H.Meyer).**

 Uit map Alblasserdam afkomstig: 2 werklijsten van M, Veendam.:

De eerste is een stencil van Jan Jongepier:

Zaak voortgezet door Henricus van Oeckelen. Met diens overlijden houdt de zaak op te bestaan (1864). De knecht W.K.Beukema blijft zelfstandig nog wat reparaties verrichten.

Wildervank	Herv	1867
Schildwolde	Herv	1868
Ten Boer	Herv	?
Thesinge	Herv	1873
Scheemda	Herv	1874
Baflo	Herv	1878
Alblasserdam	Herv	1881
Emmen	Herv	1873
Weiwerd	Herv	1878 sinds 1982 in Farmsum
Wildervank	Luth	1871

In de tweede (anoniem) ontbreken enkele van de voorgaande maar bovendien geeft deze:

Ommelanderwijk	Herv	1874
Augustinusga	(kerk niet genoemd)	1883
Siddeburen	Geref	1883

Hier wordt nog vermeld, dat Meijer bij Ibach, Barmen in de leer is geweest en dat J.Doornbos in 1871 bij M. in de leer kwam en zich in 1873 zelfstandig in Groningen vestigde.

Volgens beide bronnen leefde Meijer 1827-1884.

In het Bolt-archief is nog een fotocopie uit een niet genoemd blad met foto's van de orgels te Emmen en Diever met een verwijzing naar een of ander artikel.

In de map Wildervank bevindt zich hetzelfde stencil van Jongepier.

Mensingeweer, Hervormde Kerk.

 Over Schnitger-orgel, dat afkomstig is uit Pieterburen.

- Fotocopie krantenartikelen.
- Fotocopie uit Fock.
- Idem uit Dorgelo.
- Foto's (deels afk. uit map Godlinze).
- Negatieven.

Mensuren. Vergelijk mensuren Midwolda, Godlinze, Zeerijp.

Meppel, Hervormde Grote Kerk.

 Programma ingebruikneming 5/1-1968 na restauratie (afkomstig uit map Nieuw Scheemda).

Meyer, Hendrik, orgelmaker (niet te verwarren met R.Meijer).

Zie map Oldeholtpa, dec '68.

Middelbert, Hervormde kerk (Stichting Oude Groninger Kerken).

Fotocopieën van historische stukken (genummerd 1 t/m 26):

- Sept 1821. Concept bestek Lohman, 4 vt orgel 8 st (nr 1 t/m 5).
- 1821. Concept bestek Timpe 1821, ongeveer het huidige orgel (6 t/m 12).
- Anonieme brief over de bestekken (13 t/m 15).
- 13/11-1828. De Waal, brief (16,17).
- Verklaring ter bevestiging contract 13/11-1821 ondertekend door J.W.Timpe en kerkelijke functionarissen (18), daarbij behorend definitief(?) bestek, (19 t/m 23).
- 20/11-1822. De waal, keuringsrapport met concept getuigschrift (24 t/m 26).

Overige stukken:

- 17/11 '75. Reil, offerte.
- 17/11 '75. M.Ruiter, offerte, aanvulling 21/11.
- 23/11 '75. Verslag bouwvergadering.
- 30/11 '75. J.Brink, Vreeswijk, die hier vroeger organist is geweest schrijft gegevens over het orgel.
- Nov '75, Bolt, "Het Orgel in de Dorpskerk te Middelbert (Gr)":
orgel 1822, J.W.Timpe, gegevens over Timpe: zie rubriek Timpe.
In bestek opmerkelijke nieuwigheden: Klav.omv. tot g'' (als later in Farmsum), termen hoofdwerk en bovenwerk (naast Manuaal en positief), chrom. opstelling, losse gemakkelijk uitneembare ventielen, klav. in zijwand. Ook in Emden had hij allerlei moderniteiten toegepast: losse ventielen, aparte cancellen voor de tongwerken, koppels, tijdens spelen te gebruiken (zie Kaufmann). Bolt schrijft er bij: Gron. Nw.k. 1829/31: gescheiden wind en druk voor pedaal en overige werken. Zijn disposities zijn echter traditioneel.
P 8, B 16, Qd 8, O 4, Q 3, O 2 b/d, Mxt 3-4 st, T8 b/d.
Bovw Hp 8, VdG 8, Fltr 8 dc, F (op) 4, Wf 2, Tertsfl 2, uit e, Vh 8 b/d.
Kopp b/d 2, afsl, Trem Bw, Wndl, C-g'', C-c'.
Lohman had een veel eenvoudiger plan voor dezelfde prijs opgesteld, bood later aan voor dezelfde prijs Timpe's plan uit te voeren. Na tussenkomst van prof. De Waal (zie Farmsum), kreeg Timpe de opdracht, hoewel De Waal met Lohman bevriend was. Afwijkingen met bestek (wel origineel): Halvering van enige registers, op plaats Q 3 stond in bestek: Q 3 of F 4 of Nasat. Op plaats T 8: Dlc of T of Hautbois.
Extra Tertsfluit bijgekomen. Mxt:

C	1 1/3	1	2/3	
c	2	1 1/3	1	
c'	2 2/3	2	1 1/3	1
c''	4	2 2/3	2	1 1/3

Beschrijving orgel, dat vrijwel ongewijzigd bewaard is gebleven. Hieruit: Lage kernfase (1/3 verticaal 2/3 ca 30 gr), lage opsnede, kleine voetopeningen, enge mensuren, pijpen van zwakke constructie, veel p. met stemmen doorgeknipt, voeten vrijwel alle beschilderd met "Black varnish", waarschijnlijk omdat T. de gaten in de pijpstok niet inbrandde. Veel voeten in slechte staat. Toonh. 1/2 boven 440, 3 orig. spaanbalgen. Een deel van de gegevens is afkomstig van J.Brink, die hier 1955-70 organist was. Deze denkt, dat iemand (v.Oeckelen?) de pijpvoeten heeft dichtgeklopt (stompe vorm) en de winddruk verhoogd.

Aanhangsel: Afschriften van: Een brief uit 1821, anoniem, een brief van De Waal, van het bestek, keuringsrapport De Waal.

- Kladaantekeningen.
- Lijstjes met mensuren, één daarvan is fotocopie van een mensuurtabel van J.Brink.
- 17/11 '75. Ruiter. Nadere omschrijving restauratiewerkzaamheden en nieuwe offerte.
- 22/6 '76. Subs.toekenning kerk.
- 23/8 '76. Opdracht aan Ruiter.

- 11'2'77. architectentekening balghuis.
- 2/4'77. Bolt, accoord verplaatsing balgen, mits windvoorziening niet in Ongunstige zin wordt beïnvloed.
- Juli'77. Ruiter. Tekening gewijzigde windvoorziening, begeleidend schrijven 14/7.
- 31/8'77. Holthuis (Ruiter) aan OGK. Over windvoorziening, reg.plaatjes niet orig. (zink, zwart geverfd, blijven gehandhaafd, ook schilderwerk niet orig. Nieuwe orgelbank: Oude niet-origineel en van inferieure kwaliteit. Kladge Bolt aanwezig over dezelfde zaken.
- Programmaschema ingebruikn. kerk op 1/12'77, ook orgelspel.
- 14/12'77, Bolt. Restauratie voltooid behoudens een klein onderdeel. Buiten offerte was volgende noodzakelijk: Balgen verplaatst naar kerkzolder, langer windkanaal, nieuwe balgstoel. De Trompetbekers waren te kort voor goede toonvorming. 1 hele toon opgeschoven, ontbrekend snijwerk aangevuld. Welraam en wellen veranderd om betere speelaard te krijgen. De Trompet en Vox humana zijn nog niet klaar op de dag van inwijding.
- 13/10'78. Bolt: Restauratie tot volle tevredenheid afgesloten, tongwerken Trompet en Vox humana nu in orde.
- Negatieven.

Geïnterpreteerd 31/3'92 en 13/1'94. Een fotocopie uit onbekend boek of tijdschrift, over De Waal in map C.de Waal gedeponereerd.

Middelburg, Hervormde Nieuwe Kerk. Negatieven.

=====

Middelburg, Hervormde Thomaskapel.

=====

- Juni'77. Reil, offerte positief, verschillende mogelijkheden.
- 9/9'77. OC. Suggesties over de grootte en plaats voor een positief.
- 5/1'78. Flentrop, prijsopgaaf van diverse typen 4 vt positieven met tekening. Opgaaf van plaatsen waar ze geleverd zijn (zie onder "Flentrop").
- 26/1'78. Leeflang schrijft, waar hij kleine orgels heeft geleverd met prijs (zie onder "Leeflang"), Bijgaand foto's.
- 23/2'78. Bolt vraagt prijsopgaaf voor Hp 8 b/d, P 8 dc, P 4, F 4, O 2, Co 3 of 4 st dc, meerprijs voor Mxt b/d of Q 1 1/3 b/d en Sb 16 op ped.
- 8/3' en 17/3'78. Nieuwe offertes Leeflang en Flentrop.
- Febr'78. verm. Bolt. Overzicht prijzen van 3 orgelmakers en voor meerdere typen orgel.
- 20/3'78. Bolt: 1. acoustiek Thomaskapel dient te worden verbeterd bv. harde verflaag op geluidsabsorberend plafond, al dan niet gecombineerd met harde pleisterlaag op de muren. 2. In aanmerking komt Flentrop positief, evt. Leeflang, hoewel zwakker en saaier van toon.
- 10/4'78. Verslag van orgeltocht op 11/3'78 van een delegatie "uit de Zuiderwijk". Bezocht kleine orgels: Heemstede diac.huis (Leeflang), Overveen Herv. (Reil), orgel van Flentrop in diens werkplaats. Hun keus: Flentrop.
- 19/5'78. Bolt blijft bij zijn voorkeur na bezoek aan wat grotere instrumenten.
- Nov/dec.'78. Correspondentie over opdracht aan Leeflang, o.m. half ondertekend contract.
- 13/12'79. Mensuurvoorstellen Leeflang. Wat opvalt: Mensuren van P 8 dc, P 4, Oct 2 en Mxt zijn exact gelijk. Uit deze opgaaf volgt de disp. van het manuaal: Hp 8, P8 dc, P 4, Rf 4, O 2, Co 4 st dc (norm.), M 2-3st (C 1 1/3, c 1 1/3 1, c' 2 1 1/3, fs'' 2 2/3 2 1 1/3 doorg. tot g'''. Met potlood bijgeschreven mensuren, kennelijk voorstellen tot wijziging van Bolt.
- 11/4'80. Aanvullende offerte Leeflang: Aanvulling met vrij pedaal (soort mechanische unit, "Combinatiepedaal" geheten) met B 16 Ged 8 en Fl 4. Positieve reactie van Bolt hierop, 12/5 opdracht hiertoe.
- 25/8'80. Leeflang, Nieuw mensuurvoorstel Holpijp en Cornet.
- 14/4'81. Progr. ingebr.n.
- 16/4'81. Bolt, eindoordceel. Na orgeltocht langs orgels van verschillende bouwers op 23/2'78 stond ik sceptisch tegenover de keus van deze orgelbouwer: de andere

door hun gemaakte kleine orgels zouden niet geschikt zijn voor de Thomaskerk. In goed overleg met Keizer binnen het raam van het bestaande type ontstond een nieuwe opzet: Uitgebreidere en meer efficiënte dispositie, wijdere mensuratie van verschillende registers, uitbreiding met vrij pedaal, hierdoor uitermate bruikbaar instrument ontstaan. Stemming niet optimaal. Bij andere temperatuur nog eens over doen! acoustiek kerk moet verbeterd worden.

- 12/2'82. OC, gunstig eindrapport. Intonatie spits en penetrant, wat haperingen in de mechaniek. Deze schijnen inmiddels verholpen te zijn.

Geïnteriseerd 31/3'92, aanvulling 9/3'94, fotokaarten Leeflang naar elders in archief. Waarom de opdracht toch niet naar Flentrop ging is nergens te lezen.

Middelburg, Evangelisch Lutherse Kerk. Negatieven.

=====

Middelburg, Hervormde Koorkerk. Foto('s).

=====

Middelburg, Hervormde Nieuwe Abdijkerk. Foto('s).

=====

Middelstum, Hervormde Hippolytuskerk.

=====

- 25/5'76. OC: Orgel nog in redelijke toestand. Nu niet restaureren. Als het kerkgebouw onder handen genomen wordt, de zaak opnieuw bekijken met de Rijks adviseur.
- 18/7'78. KV aan OC. verzoek hen met Jongepier in contact te brengen.
- 1/2'79. OC: Andere adviseur nemen, J kan het door drukte en gezondheidsredenen niet doen.
- 2/2'79. Bolt: Hij is bereid als adviseur op te treden.
- 11/3'81. Verslag bouwvergadering. Ook orgelkas besproken.
- Offerte M.Ruiter 6/5'81. O.m. pneum. pedaal verwijderen, slepen van T 16 en B 16 in 2 standen instellen, Tb vervangen door een v.Oeckelen-trompet, in hun bezit.
- Mei'81. Organist G.J.Pelleboer heeft bezwaren. Hij wil de pneumatische pedaalregisters en de Trombone niet missen.
- 1/7'81. Bolt: Toegevoegde pedaal van inferieure kwaliteit, pneum. Alternatieven: Fase-indeling T 16 en B 16 (zoals in Harderwijk en in Zwolle Broederkerk is aangebracht of vrij mechanisch pedaal (als er ruimte is). M.Ruiter heeft originele v.Oeckelen Trompet beschikbaar ter vervanging van de huidige slechte Trombone met zinken bekens en geknepen klank.
- 9/7 en 25/7'81. K.Steketee (2de organist). Hij pleit voor mechanisch vrij pedaal, niet de fase-indeling.
- 2/3'82. Ruiter, over Tremulant en Bourdon of B 16 en 8 gec. in pedaal.
- Verslag bespreking 22/2'82. Het pedaal is weer discussiepunt.
- 2/3'82. Ruiter. Offerte extra's: Tremulant en B 16 en 8, gedeeltelijk gecombineerd voor het Pedaal.
- 9/3'82. Bolt blijft tegen vrij pedaal, maar zal zich erbij neerleggen, als hiertoe toch wordt besloten.
- 29/3'82. KV: Wegens onzekere financiële situatie voorlopig geen vrij pedaal, wel Tremulant en fase-indeling.
- 7/3'83. Bolt. Partiëel herstel volgens offerte voltooid. Nog eens opsomming werk: Herstelwerkzaamheden. Slepen der beide 16 vt in twee standen ingedeeld, zodat C-d afzonderlijk kunnen worden gebruikt. Pneum. pedallade met 2 registers verwijderd. Zinken Trompet van Hoofdmanuaal vervangen door andere Trompet uit magazijn van Ruiter, mogelijk ook van Van Oeckelen (gr. octaaf daarvan aangevuld).
- 10/4'83. OC, eindrapport. Geen integraal herstel, doch aantal noodzakelijke werkzaamheden. Met de in het orgel geïnstalleerde vochtverdampingsinstallatie zal de niet volledig gerestaureerde lade het wel houden.

- 22/10'83. KV. Financiële situatie staat toe alsnog vrij pedaal aan te doen brengen. Verzoek hierbij als adviseur op te treden.
- 9/12'83. Offerte Ruiters vrij pedaal met Bourdon 16 en 8, te plaatsen op stemvloer achter bovenwerk en aangehangen pedaal ombouwen tot pedaalkoppel.
- 14/12'83. Bolt: accoord, ook Wiersma.
- 1985. Bundeltje correspondentie, ook over reparatie balg.
- 14/10'86. Bolt. Eindkeuring vrij pedaal en balg heeft plaatsgevonden. Uitstekend werk. In orde na correctie intonatie. Met balg kan worden gewacht tot hij het begeeft.
- 7/11'86. OC, eindrapport vrij pedaal. Pijpwerk voormalige Subbas gebruikt en met 12 pijpen aangevuld voor 8' transmissie. 8' moet beter worden geëgaliseerd.
- Stencil over het orgel (toestand 1986).
- Fotocopie Broekhuizen M64.
- Negatieven.

Geïnteriseerd 1/4-1992.

Middelstum ?.

=====

Briefje afkomstig uit map Zoutkamp, Privébezit: o.m. over toezending foto uit Middelstum.

Midwolda, Hervormde Kerk.

=====

- Foto('s).

Er zijn aantekeningen Bolt (in map Ermelo, Geref. Immanuelkerk).

1748 Hinsz, dispositie. Mixtuur:

C	1	2/3	1/2	1/3		
c	2	1 1/3	1	2/3		
c'	2 2/3	2	1 1/3	1		
c''	4	3 1/5	2 2/3	2	1 1/3	
c'''	5 1/3	4	3 1/5	2 2/3	2	

Midwolde, Hervormde Kerk (Stichting Oude Groninger Kerken).

=====

- Apr'80 (2de druk juni'82) R.Heys. "Rondleiding door de kerk te Midwolde".
- Z.d., anon. (V.Timmer?) "Het Orgel in de Kerk te Midwolde (Wk)".
1630 Eekmans (aant. in orgel) huidige onderkas?
ca 1670 A.de Mare orgelm. en organist te Bedum, ombouw naar huidige structuur?
1787 verb. Lohman 1912 v.Oeckelen, 1950 kleine rep. Doornbos, 1953 rep. Mateboer (verhanging abstracten), 1981 rep. windvoorz. en terugpl. abstracten B&T.
1983 stemmen en intoneren B&T na bezoek engelse orgelmaker. Verder afschriften van alle mogelijke historische stukken. Enkele hieruit: vdAa noemt kl. orgel, Broekhuizen (Dorgelo). KV-archief, huisarchief Nienoord (over een orgel, mogelijk dit orgel), beschrijving van de klank door Mr A.Bouman en fotocopie rapport OC 5/11'57, opgesteld door C.H.Edskes: Het is niet de bekende Andreas de Mare uit Gent maar uit Bedum (evenals van Eekmans ook van hem aantekening in kleppenkast).
Volgorde lade: P 4 b/d, Q 3 dc (Sq geweest?), Spged 2 bas, F 4 b/d, Qf 3 dc, Q 1 1/2 bas, O 2 dc, Wf 3 (typfout?) bas, Hp 8 b/d.
Vrij ingr. wijz. 1787 en techn. beschrijving. Spged uit verschillende perioden, verder zijn alle reg. geheel of gedeeltelijk oud. Oorspr. ook 2 cimbelst.reg.
E-c''', oorspr. verm. af C kort oct.
- Veel klad-aantekeningen Bolt.
- Fotocopie (uit Amstelodamum?) de overeenkomst met Levinus Eekman tot reparatie van het orgel in de Nieuwe Zijdskapel, met disp, etc.
- Fotocopie Broekh M66.
- 23/2'84. Offerte De Graaf. Naast alle mogelijke herstel bijmaken Sesq 1-2 bas 1 1/2 v, dc 2 2/3 1 3/5 en Mxt 2-3 st 1 v en reconstr cimbelsterren.

- 26/2'84. Reactie Bolt daarop: Over veel details kan pas na demontage beslist worden.
- 18/8'84. Fotoc. contract met De Graaf.
- Fotocopie uit "Groninger Kerken" sept'84 over kerk (onvolledig) en orgel. Ander werk van Eekman: Alkmaar (Gr.k. 1630, Kapelk.'31), Amsterdam Nwzijdskapel, 1635), opdr.Gr.k.Alkmaar nw orgel 1638 (2 maanden na opdracht overleden), etc etc eerst huisorgel voor kasteel? later in kerk, vergroot A. de Mare.
- 16/11'84. V.Timmer aan OGK. Voorstel tot doen verschijnen van een wetenschappelijke publicatie over het orgel.
- 18/9'85. Heraldisch - calligrafisch atelier, etc. Amsterdam. Proeve van een registerplaatje in lettertype 1630 met begeleidend schrijven. Fotocopieën van foto's van de etiketten van De Mare en Eekman in de windlade.
- 15/6'85. OGK. Er is subsidietoekenning van WVC.
- 1986. Stemningsvoorstel Tuinstra: F C G D A E H Fs Cs Gs: alle -1/4, F B Es beide 0, Es Gs +1 1/4. Variant Cs-Gs 0.
- 26/9'86. Programma ingebruikneming met artikel V.Timmer. Teruggedaan tot situatie De Mare.
P 4 bd (fr. De Mare, binnenp. XVIIB)
N 1 1/3 bas dM dc nieuw
Sq 2 st dc dM/nw
O 2 bd bas Eekm, dc grd. nw
Mxt 2-3 st b d, enig p. Eekman, rest nw
Q 1 1/2 b d enig p Eekm, eest nw
Rf 8 bd bas E/dM/nw, dc nw
C-c'' kort oct.
- Hetzelfde ook nog als apart stencil.
- 26/9'86. Stencil met inleiding H.G.de Olde (voorz. OGK) en causerie Timmer bij de ingebruikneming.
- Mensuurtabellen met inscripties.
- Fotoc. HO febr'88. Timmer, Het orgel in de dorpskerk te Midwolde.
- Twee mappen met zeer uitvoerige technische gegevens, vermoedelijk van de bovengenoemde engelse orgelmaker. O.m. Mensuur-analyses, inscripties.
- Een papiertje met aantekeningen uit een andere Bolt-map afkomstig.
- Fotokaart.
- Negatieven.

Geïnteriseerd 1/4'92 en 5/3'94. Overzicht kerken en orgels OGK onder "Groningen, provincie" ingevoerd.

Midwoud. Negatieven.

=====

Minnertsga, Hervormde Kerk.

=====

- 12/6'68. OC, VA, orgel uit Welsrijp, disp.... Uit begeleidend schrijven: Volgens eerder onderzoek (Erné en D.Hendrikse te Welrijp) het zou afk. zijn uit Oirschot RK. (Uit overige correspondentie 1969 is dit niet te bevestigen, Archiefstukken in Welsrijp zijn weg. Ook navraag in Oirschot levert niets op). Eind '68 wordt Bolt adviseur.
- 11/1'69. Bolt vraagt aan RK parachie te Oirschot om gegevens. 5/2'69 uitvoerig antwoord hierop, excerpten van kerkrekeningen.
- 11/2'69. Langhout uit Welsrijp. Orgel ca 1860/70 aangekocht uit Oirschot.
- 14/11'69. OC over vraag Ruiters of Flentrop. Eerstgenoemde moet het klankbeeld van dit orgel vreemd zijn. Flentrop is breder georiënteerd.
- Aantekeningen Bolt over voorm. orgel te Minnertsga.
- Dec'69. Bolt. "Rapport betreffende het orgel in de Nederlands Hervormde Kerk te Minnertsga", waaraan toegevoegd plan Flentrop: Orgel blijkens inscriptie 1785, kennelijk uit Luikse school. Pijpwerk hoewel enkele registers verdwenen vrijwel onaangetast 18de eeuws pijpwerk, gehamerd van hoog loodgehalte, w.o. twee "franse"

tongwerken. 1955 overgepl. uit kerk te Welsrijp (bijgeschreven 1874 Nieuw orgel StWV) naar M. waar Hinsz-orgel uit 1777 door brand (3/6'47) verloren is gegaan. Hoofdw en onderpos. 2 x omgebouwd eerste (Peereboom? CD-c'''' uitgebr. tot C-g'''' , disp.wijz. Uitgebr. met vrij ped., waartoe kas vergroot. Orgel onbespeelbaar (kapotgestookt).

Hw P 4, Co 4 st, B 8, F 4, D 2, 2 op.pl., Montre 8 (op pl. 2 st reg Sq? gr.oct. hout), Fourn (3st 1 koor weg bijgeschr), VdG 8 (nw: oorspr. pl Tr?), Tr 8 bas/haut, op.pl.

Pos P 4, B 8, Sal 8, D 2, Meloph (nw op gedeelde, thans gecomb. sleep), Quinte 3 (Nas), Op.pl.(wijd 1 st), F 4, (op pl. 3 st), Cr 8 b/d, op. pl.

Ped (later) Sb 16, O 8, O 4.

Mxt:

C	1 1/3	1	2/3
c	2	1 1/3	1
c'	2 2/3	2	1 1/3
c''	4	2 2/3	2

Restauratie is delicate aangelegenheid. Wie kan zulk mooi pijpwerk bijmaken? Te denken aan alleen revisie en vervanging niet passende registers.

Laden hw 2 laden diatonisch kl. midden, er tussen uitbr ds''''-g''''.

pos diat. gr.i.m. links de uitbreiding. Laden verplaatst, waarom, hoe en wanneer? Klav. naar onder verpl. in nieuwe onderbouw, reg.naampl. van type Peereboom.

Plan Flentrop 28/8'69 gaat uit van bestaande situatie. Mogelijk vervanging enkele niet passende registers. Metalen pijpwerk blijft ter plaatse achter!

- 26/2'70. Principe-opdracht aan Flentrop.
- 28/9'70. CRM. Subsidietoezegging in beginsel, offerte Flentrop is te summier. Er worden eisen gesteld aan de verwarming.
- 1/3'71. ELBECO over luchtbevochtiging.
- 5/5'71. Rapport over kerkverwarming, ondertekend "Bakker" (uit map Nieuw-Buinen blijkt, dat Bolt adviseerde met Bakker, Utrecht contact op te nemen over verwarming v0).
- 4/1'72. KV: Rapport verwarming niet uitvoerbaar wegens de hoge eisen die Mon.zorg stelt.
- 14/1'72. Bolt aan KV: Twee mogelijkheden:
 1. Wachten en hopen, dat mon.zorg aanschaf verwarming subsidiëert, kans daarop gering.
 2. Orgel zien te verkopen, kleiner instrument aanschaffen.
- Febr. nog wat geschrijf hierover.
- 20/4'72. Flentrop stelt voor, ventilatoren in de kerk op te hangen, die de hete lucht weer naar beneden stuwen. In Rijswijk Herv.k. gunstige resultaten daarmee. Reactie (met twijfels hierover) 12/6'72.
- 25/5'72. Bolt aan KV Minnertsga: Herv. Gemeente Abcoude kan om fin. redenen niet tot aanschaf van een orgel overgaan (zie 9/11'76).
- 8/6'72. Bolt: Van collega Talsma vernomen, dat men in Scharnegoutum (waar hij adviseur is), een bevredigende oplossing van luchtbevochtiging schijnt te hebben gevonden.
- 1972. Correspondentie over evt. terugbetaling 1ste termijn door Flentrop.
- 9/4'73. Flentrop. Goede gedachte orgel met plastic af te schermen tijdens stookseizoen. Voorstel orgel speelbaar te maken middels revisie hoofw.lade.
- 9/11'76. Bolt. In Abcoude heeft men weer belangstelling voor aankoop historisch orgel. Zij zijn in principe bereid tot aankoop orgel te M.
- 5/3'84. Subs.aanvraag voor partiëel herstel. Deze werd verleend 4/4'85 in het kader van de tijdelijke bijdrageregeling, voorwaarden: gedetailleerd plan, geen meerkosten. Een maand later volgde ook de gemeente.
- Aantekeningen over de verschillende stemmen, vooral inscripties.
- Fotocopie uit ? p 473/74 (Jaar en naam tijdschrift niet genoemd), vermoedelijk omdat hier vergelijkbare orgels betreft (Laarne en Semmerzake).
- Enkele bladen uit de Orgelvriend gescheurd over orgels te Heule, Semmerzake, St.Lievens, Zuidenkerke, Stalhille, Wulveringem, Beauvoorde, Haringe.
- Fotocopieën uit Broekhuizen, verschillende orgels van Zuidelijke signatuur.

- 14/4'87. Flentrop. Omschrijving aanv. Restaur.werkz.h. Flentrop herstel een en ander ook voorzichtig herstel pijpwerk waar nodig verv, VdG door Voxh of Clairon (Tr. verpl.), Pos. Melophone door Terts of Cymbale (dan F 4 verpl.), verder blijft alles op z'n plaats. Ped.lade blijft.
- 17/4'87. Bolt gaat accoord met plan Flentrop 2de fase.
- 20/5'87. OC, eindrapport. herstel windlade hoofdwerk en afwerking klank naar de bestaande toestand. Er is gediscussieerd over de vraag: Hoe verder?
- 30/7'87. Nieuwe subs.aanvraag.
- Negatieven.

Geïnterpreteerd 2/4'92 en 10/3'94.

Mitterreither Johannes, orgelmaker.

=====

In het rapport Bolt betr. orgel Amsterdam, doopsgez. staat een vergelijkende lijst betr. de toonvang (hoogste toon) bij M.orgels:

Delft Luth.	1765	e''''
Rotterdam Episc		
(thans in Engeland)	1773,	f''''
Dalem	1773,	f''''
Rotterdam, doopsgez	1774,	d''''
Rotterdam, RK	1777,	d''''
Berlicum	1780,	f''''
Zaandam RK	1784,	f''''
Dordrecht-W.Knollendam-		

Amsterdam doopsgez. 1790, d''', door hemzelf veranderd tot e''''

In datzelfde rapport staan 5 soorten pijpwerk van het betreffende orgel opgesomd; Bolt vergelijkt dit ook met dat in Zaandam, Dalem en Rotterdam Episc.

Met Berlicum zal bedoeld zijn: Berlikum (vO).

Molkwerum, Hervormde Kerk.

=====

- 19/3'71. Bas Wijnands, Oude Tonge. "Het orgel in het wijkgebouw van de Hervormde Evangelisatie te Bozum".
1873 Orgel in Molkwerum geplaatst.
1928 Verkocht aan Van Dam, die het doorverkocht aan de Herv. Ev. te Bozum, 1967 Restaur. door W.Eppinga te Britswerd gerestaureerd.
Disp. 1967:
Bas Hp 8, P 4, F 4, Q 2 2/3 (ged), O 2 (1967).
Disc Hp 8, P 4, F 4, O 2 (1873?), Quintiaan 2 (1873?, oorspr. 2 st vlst),
P 8 (1967).
C-f''', C-d', aangehp (1967 bijgeb.), Trem (pneum). Onderkas en gehele windzvoorz.
1967, kas en lade veel ouder dan pijpwerk.
Restauratievoorstel.
- 18/5'71. Reil, offerte en andere correspondentie Reil.
- 25/5'71. Oussoren: orgel kan zonder meer (terug) naar Molkwerum.
- 29/5'71. Contract met Reil betr. restauratie.
- 9/6'71. Reil, toelichting op prijsopgave.
- 14/6'71. Wijnands aan Oussoren, opsomming te verrichten werkzaamheden.
- 29/10'71. KV aan CRM: pneum.orgel Bliet 1927 verwijderd en opgeslagen, vraagt subsidie om het voorm. orgel terug te krijgen uit Bozum. Kas waarsch. XVIII, binnenwerk 1873 waarsch. v.Dam.
- 1/2'72. Anon. Bolt? Nieuwe aanvraag subsidie, kennelijk Bolt, die als adv. naast Wijnands is toegevoegd: Kas 17de eeuw, 1873 iets gewijzigd.
- 2/5'72. CRM, voorlopig geen subsidie.
- 18/12'72. Wijnands, eindrapport. Restauratie en plaatsing door Reil van het aangekochte orgel goedgekeurd. Van Dam 1873 was uitgangspunt. Volgens Kl.Bolt is de kas uit XVII. Deze is nu van verflagen ontdaan, omdat dit waarschijnlijk,

oorspronkelijk ook het geval was. Een paar schoonheidsfoutjes worden na een "rustperiode" weggewerkt.

- Negatieven.

Geïnteriseerd 1/4 '92. Er is geen correspondentie met OC aanwezig.

Moordrecht, Rooms kath. kerk. Foto('s). Negatieven.

=====

Moreau.

=====

Fotocopie uit ...? over Moreau-orgels Baarland, Biezelinge en Oosterhout, afkomstig uit map Gameraen, Ned. Geref.

Muiden.

=====

- Negatieven.

In map Sassenheim is een kladje met aantekeningen Bolt met toevoeging, die mogelijk luidt: "Muiden".

Muntendam. Negatieven.

=====

Napoli.

=====

In map Bolt is een kladje, waarop o.m. "Napels 1709" en een dispositie.

Neuhaus. Negatieven.

=====

Nigtevecht, Gereformeerde Kerk. Negatieven.

=====

Niehove, Herv. Kerk (stichting Oude Groninger Kerken).

=====

- Okt '85. Bolt. "Het orgel van Niehove (Gr.)", Historische gegevens in hoofdzaak van F.Talstra.

ca 1557 bouw orgel in dorpskerk Uithuizermeden.

1632 ombouw A.Waalckens.

1695 ombouw(?) Arp Schnitger.

1781 verkocht aan RK Statie, Uithuizen.

1816 ombouw J.Wenthin.

1862 overplaatsing naar nieuwe RK Uithuizen.

1908 naar Niehove (overpl. door Eertman).

Beschrijving van het orgel.

Pijpw tnzij anders vermeld zeer oud.

P 8 (C-Ds in Hp), Hp 8, Op.pl dc, O 4, Rf 4, O 2 (verm. Wenthin), Wf 2 (idem),

Q 1 1/2 (idem), Fld'am dc op pl. Mxt 4 st, wellicht C 2', c' 2 2/3 of 4'), Q 2 2/3 (op pl. 3 st. reg, rep. op c', Open pijpen W. thans dichtgesoldeerd), T8 b/d (in stevelblok bekens zeer oud).

Hp 8 heeft onder en boven rond ingeritste labia, Rf 4 parallellabia onder en boven "op Zuidelijke wijze".

1/2 t. boven 440.

Lade C-f'''' verm. W., mech. idem.

Klaviatuur en registratuur: nog iets van W. verder later. idem Ped. aangeh C-f.

3 grenen spaanbalgen.

Aan binnenkant kas leesbaar:

Holp	Oct 2		Rohrfl 4	Prest 8
Octa	Quint	KLAVIER	Waldf1	Gedact 8
Tr	Cor		Mixtur	Trompete

open gat voor ventiel

Kas verm. W., zijvleugels ouder?

Kostenanalyse (schatting).

Algemeen herstel, reconstr. Wenthin klaviatuur, Reconstr. Ged 8 dc van hout, reconstr. Mxt en doorlopende Cornet.

- Losse aantekeningen. Wat in in rapport staat: C- en Cs laden diatonisch, aflopend, 1816: (zoon van) J.Wenthin. Cornet lijkt:

C	1	2/5	2/3
c'	2 2/3	2	1 3/5

- Fotoc. Broekhuizen U25.

- Foto's. Negatieven.

Geïnteriseerd 4/3'92. Opmerking: Bolt dacht aan een Cornet in Prestantmensuur. In Reepsholt bouwde Wenthin ook een doorlopende repeterende Cornet, naar ik meen wijdere mensuur (v0).

Nieuw Beerta, Herv. Kerk.

=====

- Fotocopie Boekzaal 1862-I-p 575/76.

- Klad-Aantekeningen Bolt: kerk 1856 "W.Hardorff, orgelmaker te Leeuwarden", geen jaartal. Viola di Gamba

Afsluiting Onderm., Afsluiting Bovenman.

P 8, B 16, Hp 8, O 4, Q 2 2/3, O 2, 2 reserves (knop en sleep).

Salct 8 (paar in fr. paar in Gedf 8 22 op lade), Fld 8 B/D, Fiool de Gamb dic/B,

Fluit d'amour 4 (ged. 20 cil. open), Gh 2.

Klavierkopp, Pedkopp.

Geen krullen of expressions, bijna 1/2 toon te laag, grenen wellen, eiken welraam, inliggende voorsponden, 3 spaanbalgen "1811" potloodtekening.

Schetsje indeling laden:

- Beschrijving orgel en restauratievoorstel M.Ruiter juni-1976.

1867 W.Hardorf. Reserves zouden zijn voor Mxt en Tr. Disp. als vorige doch met wat afwijkende namen en volgorde. Ook op II open plaats (voor tongw). C-f''', aangehP.

- 14/8'81. Brief over een concert.

Geïnteriseerd 1/4'92. Fotocopie Boekzaal over Beerta 1862 (ander orgel) en drie foto's met niet - kloppende aantekening "Beerta" en stukken over Nieuweschans (zelfde kerkelijke gemeente) elders in archief gedeponerd.

Nieuw Buinen.

=====

- 17/6'69. OC, VR. v.Oeckelenorgel uit 1879, disp., herstel nodig, misschien wordt subsidie gegeven.

- "Beschrijving van het orgel in de Ned.Herv. Kerk te Nieuw Buinen", Bolt okt 1969. Disp. volgorde lade:

P 8, B 16 b/d (C-c en af cs), Sal 8, Hp 8, VdG 8 (gr.oct in Sal), O 4, Qf 3 (Spf),

Spf 4, O 2, T 8 /b. C-f''', C-a. Het pijpwerk is stevig, een der betere v.Oeckelen-orgels, restauratie zal voornamelijk werk aan windlade omvatten.

- 28/1'70. Ruiter. Geen reden de prijzen te herzien. Stelpost opnemen wegens verzakking front.

- 5/2'70. Ruiter, uitgebreider restaur.plan met prijzen.

- 7/2'70. Bolt: accoord met plan Ruiter.
- 28/9'73. KV aan Bolt. Aan eis CRM tav verwarming kunnen wij niet voldoen.
- 30/10'73. Ruiter, nieuwe prijzen.
- 29/9'76. Idem.
- 16/5'77. Subs.aanvraag.
- Uittreksel notulen 3 vergaderingen, laatste 12/1'77, KV met orgelcommissie. Orgelrestauratie doorzetten. Nieuwe voetverwarming.
- 23/6'77. Prov.college van toezicht Drenthe. Goedkeuring om heteluchtverwarming door buizenverwarming te vervangen.
- 8/2'77. Werkomschrijving restauratie orgel. Deze omvat naast allerlei herstelwerk, ook werk aan pijpwerk, vooral de Trompet.
- 30/11'78 CRM. Goedkeuring. Nog geen subsidie. (er werd voorgefinancierd).
- 26/6'79. Bolt. Eendoordeel. Intonatie Salicionaal 8 vt en gehorigheid windmachine moeten worden verbeterd.
- 19/5'80. OS, (gunstig) eindrapport.
- Negatieven.

Geïnteriseerd 1/4'92 en 10/3'94.

Nieuwendam, Doopsgezinde Kerk. Negatieven.

=====

Nieuwenhoorn, Hervormde Kerk. Foto('s), bijschrift "Bätz, B/D koppel".

=====

Nieuwe Niedorp, "Lindsen". Negatieven

=====

Nieuwe Niedorp, Doopsgezinde Kerk. Negatieven.

=====

Nieuwe Niedorp, Klooster. Negatieven.

=====

Nieuwe-Schans.

=====

- 22/10'76. M.Ruiter. Rapport en 2/11 prijsopgaaf. Orgel ca 1870 gemaakt, geplaatst door Bergmeier vh P.van Dam, Woerden ca 1924.
P 8 (C-E hout, af F in fr. dc op lade), B 8, B 8, O 4, F 4, O 2, Viool 8 (af c), Violon 8 (pijpw 1924, sterke strijker). C-f''', aangehp C-f. Winddruk 76 mm, toonh. iets boven normaal. Balustrade ca 1800.
- 30/1'82. KV aan Bolt. Orgel heeft in 1981 onderhoudsbeurt gehad. Kan er subsidie aangevraagd worden? Aantekening Bolt: Alleen van toepassing op gerestaureerde orgels, niet bij partiële restauraties.
- Negatieven.

Geïnteriseerd 1/4'92.

Nieuwkoop, Hervormde Kerk.

=====

- 26/10'60. De Koff. Fotoc. van afschrift van brief. Disp. wordt:
P 4, P 8 dc, Hp 8, F 4, N 2 2/3, O 2, Mxt 1 1/3 3-4 st nw, T 8.
Pijpw. B 16 bewaren voor pedaal. Verder als volgende stuk.
- 6/2'61. OC, advies in zake offerte De Koff. Men is het eens met opgave De Koff. Daar het orgel in feite een 4 vts instrument is, zou de P 8 tot de discant beperkt moeten worden. B 16 uit later tijd verwijderen. Gamba past niet. Zou door Mxt kunnen worden vervangen O 2 verv. omdat pijpwerk van slechte makelij is.
Werkzaamheden windlade hoogst noodzakelijk. Fabr.matige Tr 8 verv. door Dlc 16.
- 26/4'63. OC: Hülsmann heeft nog onvolkomenheden geconstateerd (niet nader genoemd).

- 23/2'68. OC: Doordat het orgel ernstig te lijden heeft door de verwarming, is het niet mogelijk te constateren of de onvolkomenheden afdoende zijn gecorrigeerd.
- 8/10'68. OC: goedgekeurd op intonatie Dlc 16 na. Men dient maatregelen te nemen i.v.m. verwarming.
- 21/5'73. Organist Poot wil Dlc 16 door T 8 vervangen zien of (als dit niet haalbaar is:) Sesq of Cornet. Hij noemt een (niet aanwezige) offerte Flentrop.
- 7/6'73. Flentrop, prijsopgaaf doorlopende repeterende Sesq ipv Trompet.
- 9/11'73. OC accoord voorstel Dlc 16 door Tr 8 te laten vervangen door Flentrop. Het idee een Sesquialter te plaatsen lijkt hun minder gelukkig.
- 1/5'81. OC. Voorzover ons bekend is het orgel gebouwd door Weidtmann, echter ingrijpend gewijzigd. Oorspronkelijk zijn frontzijde kas en de registers Hp 8, F 4 en N 3. 3 nw reg. O 2, Mxt, Dlc 16 geplaatst en vermoedelijk toen ook ped.reg. Sb 16. Geen eenheid in klank en slecht van klank. Advies nieuw orgel in oude kas. Orgel demonteren en op droge plaats opslaan bij kerkrestauratie.
- 27/6'84. Bolt, eerste contact.
- Aug'84. Bolt, "Het Orgel van Nieuwkoop": Bouwwijze en stijl wijzen op Weidtmann. 4 vt orgel ca 1900 omgebouwd tot 8 vt. Achter front nieuwe, grotere kas, klav.omvang vergroot tot f'', lade omgebouwd of vervangen, pneum. B 16 als muur achter front, O 2 lijkt ook uit die tijd.
1962/63 rest. en wijz. De Koff. Teruggebracht tot 4 vt met behoud dc der P 8. B 16 achter orgel als ped.stem, lade, tractuur, klaviatuur naar voren geschoven en gemoderniseerd. Inferieure Tr 8 verv. door Dlc 16.
P 4 (af a' XVIII, rest XIX), P 8 dc (XIX), Hp 8 (XVIII), F 4 ged (XVIII), N 3 (XVIII versch.), O 2 (XIX), Mxt 3-4s t (1963). Dlc 16 (1963).
Ped. Sb 16 (XIX) (ped.omv. niet genoemd)
Orgel moet worden gerestaureerd (slechte staat) en verplaatst (kerkrestauratie).
- 3/9'84. Flentrop kostenopgave herstel orgel en beschrijving werk: Cornet ipv P 8, Trompet. Er bijgeschreven door Bolt: Mixtuur Weidtmann 4':

C	1	2/3	1/2		
c	2	1 1/3	1	(2/3)	
c''	4	2 2/3	2	(1 1/3 1)	
	8'	(bedoeld 8 vt orgel?) c 1 1/3, c' 2 2/3, c'' 5 1/3.			
- Sept'84. Uiteenzetting Poot over dispositie. Hij wil niet dat Pr 8 dc verdwijnt.
- 5/9'84. Bolt, reactie op offerte en 24/9 op hetgeen Poot schrijft. P 8 dc (XIX) kan blijven tenzij na demontage blijkt, dat oorspr. een Cornet hier heeft gestaan.
- 23/11'84. Opdracht aan Flentrop.
- 4/12'84. J.J.Poot uit weer zijn verontrusting over het verdwijnen van de P 8, mede ondertekend door W.Poot docent Utrechts conservatorium.
- 3/4'85. Bolt aan KV. Nu blijkt: Lade door De Koff gebrekkig gerestaureerd. Stelpost aanspreken onder voorbehoud van Uw toestemming.
- 15/5'85. Bolt. Orgel staat 1/4 toon "te hoog". Hieraan is niets te veranderen, ondanks de wensen der organist.
- 29/5'85. KV. De vraag over toonhoogte kwam niet van de organist maar van het koor. Accoord met plaatsing Trompet.
- Uitnodiging heringebr.n. kerk op 20/3'86 (ook orgel blijktens volgende stuk).
- 9/4'86. Bolt. Gunstig eindoordeel "Beiden, orgel en kerk, ondergingen een ware metamorfose: het wrakkig pierement werd een mini-kathedraal-orgel, het hardboard optrekje een dorpskerk met allure." Complimenten aan Flentrop en de kerkrestaurateur Bob van Beek. De acoustiek is voortreffelijk. Bijlage:
"Aanvullende gegevens betreffende het orgel van Nieuwkoop Bolt" apr'86: orgel 1907 geleverd door "Orgelmagazijn M.Vermeulen", Woerden, ingebr.n. 10/3'07. Voorm. reg.opstelling in potloodinscripties aangetroffen van l.n.r. Ventiel, T 8, O 2, Q 3, F 4, Hp 8, VdG 8, P 8 dc, O 4, B 16, Trm. Gehele kas ook frontzijde nieuw gemaakt van grenen verm. met handhaving der oorspr. breedte van het 18de eeuwse orgel en snijwerk, wel hoger gemaakt.
Restauratie 1985/86 omvatte rolbalg verv. door mag.b. nog in bezit Fl. Lade met hechthoutplaat van De Koff gehandhaafd, andere gebrekkige toevoegingen niet.
Allerlei details over de laderestauratie. Bestaande toonh. (fractie boven norm.)

ongewijzigd, alleen Nasard teruggeschoven en stemkrullen gedicht. Dlc 16 verv door T 8, Mxt getemperd o.m. door opsn.verh. hier en daar.

- 17/6'86. OC, eindrapport. Had, stilistisch gezien, de Trompet geen metalen stevels moeten hebben? Mixtuur valt nog tegen.
- Negatieven.

Geïnteriseerd 1/4'92.

Nieuwolda, Hervormde Kerk. Foto('s). Negatieven.

=====

Nieuw Scheemda, Hervormde Kerk (later: Stichting Oude Groninger Kerken).

=====

- 13/10'64. OC over de nieuwe werkwijze der OC. Hülsmann kan niet op korte tijd een rapport maken. Voorstel: Bolt inschakelen. Rijksadviseur Edskes gaat met deze werkwijze accoord.
- Nov'64, Bolt. "Rapport betreffende het orgel in de Nederlandse Hervormde Kerk te Nieuw Scheemda".
Schnitger-orgel.
Resumé Broekhuizen, met opmerking, dat deze gegevens niet kloppen en van rekeningen KV. Huidige toestand: sleeplade oorspronkelijk, volgorde op lade gewijzigd.
Mechaniek oorspronkelijk en in redelijk goede staat. Klavier oorspronkelijk en met kort octaaf. Pijpwerk in 't algemeen in goede staat, enkele registers "puntgaaf", w.o. Ged 8.
P 8 (verm. Lohman 1810 gr. oct. hout), Ged 8 (S), Open pl (Qd 8), Co (C-h van S, de oude Q 3), O 2, Qd 4 (pijpw van S), F 4 dc (S brede labia, lage opsn.), Fltr dc 8 (hout van later datum op plaats Mxt), Gh 8 (idem op plaats Tr). C-c''' met kort oct, pedaal aangeh. tot d'.
- Restauratieplan: Terug naar oorspr.dispositie met gebruik van enige goede registers uit later tijd. Met name P 4 uit P 8. Cornet pijpen hier en daar gebruiken. Trompet als copie van Tr uit ander klein Schnitger-orgel.
- Apr en aug'65. Offertes Ahrend en Brunzema en Metzler. Dit waren de enige orgelbouwers, die volgens Bolt tot een dergelijke belangrijke opdracht in staat waren, blijktens schrijven 12/6 en 30/8'65.
- 14/6'67. Opdracht aan Metzler.
- Correspondentie over restauratie door Metzler (opdracht 14/6'67), subsidie-aanvragen bij alle mogelijke instanties en aanvraag vrijstelling invoerrechten.
- 28/8'67. Bernhardt Edskes (firma Metzler). Er waren twee blinde slepen, nooit gebruikt. Waarschijnlijk lade voor een rugpositief bedoeld geweest. Nu zeker: Fluit 4 ook in bas, Qd alleen in discant. Pijpen huidige Qd 4 daartoe onbruikbaar (Bijeengeschraapt "uit verschillende mixturen". Qd 4 komt niet voor bij Schnitger). Samenstelling Mixtuur aan lade af te lezen:

C	1/2	1/3	1/4
c	1	2/3	1/2
c'	2	1 1/3	1
c''	2 2/3	2	1 1/3

De fraaie Cornet zou op een loze sleep kunnen, als extra stem.

Wat Groningen Aa-kerk betreft stelt hij voor: Rugwerk restaureren, daar weer Sesquialtera plaatsen. Hoofdwerk Nieuwe Mixtuur en Quint plaatsen. Dan is het orgel voor concerten goed bruikbaar en kan het rugwerk intact blijven bij een eventuele grote restauratie.

- Aantekeningen Bolt over de stemming.
- 20/2'68. Bolt vraagt Dr Gustav Fock om inlichtingen over andere Schnitger-positieven.
- 24/5'68. Programme ingebruikneming. Disp.:
Hp 8 (S), Qd 8 dc (M), P 4 (S/L/M), Gedf 4 (dc S, b L/M), Q 3 (dc M, b S),
O 2 (S), Mxt 1/2 v 3 st (M), T 8 (M copie Eenum), Trem. C-c''', kort oct. Aangeh.p. tot d'.

- Stencil over het orgel en kladversies daarvoor.
- 24/5'68. Programma ingebruikneming.
- 28/5'68. Bolt, eindrapport. Restauratie tot grote tevredenheid voltooid, een voorbeeld voor andere nog komende restauraties in ons land. In de volgende punten afgeweken van het oorspronkelijk rapport: Geen verende sleepconstructie, stelmoertjes in mechaniek, Zijvleugels kas niet gehandhaafd, ook niet aparte kas voor enkele pijpen. Aan kas moest meer worden gedaan dan voorzien. Dispositie toch anders dan Broekhuizen geeft: Qd alleen dc. Mxt was 3 st. Dit nu hersteld. Cornet blijft in z'n geheel bewaard voor een Lohman-orgel.
- 27/6'68. OC, eindrapport.
- Aantekeningen Bolt uit '76: opmerkingen van nogal negatieve strekking over een aantal stemmen in de Metzler-situatie, afkomstig uit map Uithuizen. Ook iets over orgel te Wassenaar.
- 26 en 30/5'88. Offerte Reil en (B.) Edskes betr. herintonatie.
- 6/6'88. Reactie Bolt op offertes betr. herintonatie op basis van verbetering der te starre windvoorziening. Edskes wil de bestaande balg ombouwen. Deze kan altijd nog worden vervangen.
- 15/12'88. Bolt. Kleine balg uit 1967 gehandhaafd, maar "omgebouwd tot volledige keilbalg". Winddruk verlaagd van 72 tot 65 mm. Hierdoor verschil met de winddruk in de windmachine (90) toegenomen. Dit verschil zou de aanspraak der pijpen ongunstig kunnen beïnvloeden. Er zal nog verder worden geëxperimenteerd. Kernspletten en stand labia gewijzigd. Voetopeningen vergroot (Bouwwijze Schnitger). Van pijpwerk van Metzler in Qd 8 en Scherp opsneden verhoogd (bij Scherp van 1/4 tot 1/3 der lab.br. Leren onderdelen die door muizen waren geconsumeerd, vervangen. De zijvleugels van Lohman sieren thans de balustrade. Gewenst: nieuwe zijvleugels in trant Harkstede. "Wij menen dat het orgel, ontdaan van de geforceerde en scherpe intonatiekenmerken uit de jaren -60, thans een klankintensiteit en -versmelting bezit, die het oorspronkelijke klankbeeld van Schnitger dicht benadert. Of zal men over 25 jaar in dit orgel toch nog de jaren -80 horen doorklinken?".
- Toespraak H.G. de Olde bij wederingebruikneming 26/12'88 en programma.
- 30/1'90. Bolt aan Peter Westenbrink over de windvoorzieningen en over het orgel te Oosternieland.
- Begin '90. Correspondentie over de windvoorziening en de Trompet. Ook het orgel te Oosternieland komt ter sprake (30/1).
- Stukken betr. radiuitzendingen Regionale Omroep Noord en Oost.

Geïnterviewd 30/3-1992.

Opmerking: De Cornet ging later naar Farmsum (vO).

Ergens anders in Bolts archief lag het kladje met maten van de balg van Nw.Scheemda.

Niezijl. Negatieven.

=====

Nijbroek, Hervormde Kerk. 2 foto's. Zie aantekeningen in map Ermelo, Geref.

=====

Nijkerk. Negatieven.

=====

Nijkerk, Gereformeerde Kerk. Negatieven "thans Hendriksen/R".

=====

Nijland, Hervormde Kerk.

=====

- 28/10'72. S. ten Hoeve schrijft Bolt gegevens over het orgel te N. o.m. een fotocopie van het contract uit 1838 met W.van Gruisen.

Disp. vlgs contract:

Man. P 8, B 16, Hp 8, O 4, Q 3, Fld'am 4, So 2, Mxt 3,4st, T 8 b/d.

Pos. P 4, Fld 8 b/d, VdG 8 dc, Rf 4, Wf 2.

C-f'''' "aan regterzijde bespeeld" Bas B 16 en Gr.oct Fld wagenschot verder op fr.p na 2 delen lood, 1 deel tin.

4 balgen aangeh.ped C-g.

Pijpen niet te dun en niet te eng, orkesttoon gelijkzw.

Kast voor en zijkanten grenen, achter vuren.

Er moet, hoewel dat er niet duidelijk staat, ook een koppel zijn geprojecteerd.

Verder schrijft tH o.m.: Grote herstellingen in 1907 (waarsch. B&T) en 1928 (B&T). Q 3 is nu VdG, VdG is nu Aeoline. Trem. bijgemaakt.

- Fotocopie uit Sn.Nwsbl. 27/5'69, art. ten Hoeve: Momenteel in restauratie.
- In hs Bolt: aantekeningen met disp. (met Quint maar ook met Aeoline), B+T 1906 Nieuw: P 8, O 4, Q 3, O 2, Mxt, Tr (de laatste: "was al nieuw") en Eoline (was al nieuw).
- Vos Gron. Fluiten bewaard, open pijpen geplet door jongelui in het donker in de toren. Bij KV op aangedrongen ook deze pijpen terug te vragen van Vos.
- Negatieven.

Nijmegen. Negatieven.

=====

Nijmegen, Hervormde Grote Kerk.

=====

- Poster van Nijmeegse Orgelkring met kleurenafbeelding grote orgel.
- Negatieven.

Nijmegen, Hervormde Ontmoetingskerk.

=====

29/3-1979. Bolt, eenmalig advies. Oorspr. pneum. 1956 electr. en in neo-barokke trant omgebouwd. Geen uitgaven meer aan doen.
Bijlage o.m. huidige dispositie met mededeling Elbertse 1920 en een offerte van Pels. Afkomstig uit map Hees (bij Nijmegen).

Nijverdal, Gereformeerde Kerk. 1984 M.Ruiter. Fotokaart met dispositie.

=====

Noordbergum, Baptistengemeente.

=====

Drie stukken:

- Aantekeningen in hand Bolt met: 1865 Knipscheer, geen kas, 1 klav, 6 vt orgel: P 8, Hp 8, VdG 8, O 4, F 4, Q 3, O 2, Co 4 st, Mxt 3-4st, latere Subbas.
1924 geplaatst in N. door Spiering zonder kas. Oude kas bleef aanvankelijk in Baarn. Brouwer, Winssum heeft gegevens. Pijpwerk toon verhoogd, expressions, stemkrullen. Misschien verschoven.
- 10/9'78. J.G.K.Brouwer, Winssum. "Enkele historische gegevens over het Knipscheerorgel" Hierin: 1865 geschenk aan Hervormde K. Noordwijk a/Zee, Knipscheer, Eglantiersgracht NN 13, Amsterdam, 12/11 in gebruik genomen. Later Quint (Fluit?) 2 2/3' vervangen door Celeste.
1935 nieuw orgel Spanjaard, 23 st. (kerk in 30ger jaren vergroot). Knipscheer-orgel door hem ingenomen, "zou naar een vrij Ev. K. in Friesland gaan", 1936 gepl. in N. en van tandenborstelfront voorzien. Potloodaantekening in kas "Gebr. Knipscheer, Orgelmakers, Amsterdam 1865". Zinloze Holpijp 4' dc op kantsleep door Spanjaard of Faber, Dokkum. Toen (of later) Pedaal Subbas er bij. 1978 te koop aangeboden.
- Sept'78. Rapport M.Ruiter: 1865 Knipscheer, 1936 of 1938 geplaatst door Spanjaard.

Holpijp 4'	op kantsleep Spanjaard of Faber
Prestant 8	C-F eiken, Fs-b front, rest op lade Knipscheer
Bourdon 8 bas	eiken, Kn
Gamba 8	C-H in Bourdon Kn
Bourdon 8 dc	metaal Kn
Octaaf 4	Kn
Celeste 8	af c Sp of iets ouder op plaats Quint
Cornet 4 st	4, 2 2/3, 2, 1 3/5 Kn
Fluit 4	C-H eiken, rest gr.d. Roerfl, kl.p. conisch Kn
Octaaf 2	Kn
Mixtuur 2,3 4 st	C 1 1/3, c 2, c' 2 2/3, c'' 4, c''' 5 1/3, Kn
Subbas 16	(ped, C-d op manuaal aangesloten, Faber
Intonatie nog goed.	Niet origineel aangehangen pedaal.
Kas op zijwanden na verdwenen.	
Oude kas bleef aanvankelijk staan.	

Geïnterarieerd begin '92.

Noordbroek. Negatieven.

=====

Noorddijk. Negatieven.

=====

Noord-Duitsland. Negatieven, kennelijk van een orgelreis.

=====

Noordeinde, Doopsgezinde Kerk. Negatieven.

=====

Noorden, Hervormde Kerk.

=====

- Fotocopie bestek en Contract betr. bouw nieuw kl. orgel in "Kerk der Gereformeerde Gemeente" te Noorden door H.Knipscheer.
P 4, Hp 8, F 4, Q 3, O 2, P 8 dc, Sq dc.
 - Fotocopie pag 608 der nieuwe uitgave Broekhuizen. Hierop deel beschrijving Noorden Herv.
 - Stencil over de geschiedenis der kerk.
 - 26/9'86. OC VR. Unit-orgel van Vlot, Oud-Alblas met 3 stamregisters.
I. B 16, P 8, O 4, Hp 8, F 4, N 2 2/3, O 2 II. Ged 8, G 8, F 4, F 2, Cel.8, trem.
Ped Sb 16, Pedbas 8, Op b 8, Kb 4, O 2. Van Bolt vernomen, oorspr. orgel bevindt zich in vrijgem. Geref. k. te Ede en komt misschien weer beschikbaar.
- Geïnterarieerd begin '92. Over de afloop van deze affaire niets te lezen. De belangrijkste stukken bevinden zich nu in de map Ede, Geref.K. vrijgemaakt. Zie aldaar.

Noordlaren Hervormde Kerk.

=====

- 6/6-1969 OC, VR: v.Oeckelen.
B16 b/d, P 8, Hp 8, VdG 8, O 4, Splf 4, Q 3, Wf 2, T 8 b/d. C-f''', C-a aangeh. windlosser, loze knop, orgel in redelijk goede staat.
 - Correspondentie over schoonmaak vervanging windmachine en eventueel wijzigen windlade M.Ruiter.
 - Negatieven.
- Geïnterarieerd 1/4'92. Of de werkzaamheden zijn verricht, wordt niet vermeld.

Noordwijk-Binnen, Hervormde Kerk.

=====

Map met fotocopieën van historische stukken tot ca 1950.

- 28/10-1840. Enige leden der gemeente aan Kerkeraad en kerkbestuur. Orgel aanbesteed, zal 4/11 worden gekeurd, fonds gevormd voor onderhoud en organist.
- 17/4-1901, Van Ingen, over enige weken uitstel schoonmaakwerkzaamheden.
- Z.d. Van Ingen doet voorstellen het orgel te beschermen bij werk aan de kerk.
- 10/9'02. J.A. (?) de Zwaan, rapport over toestand orgel en wat eraan moet gebeuren: vrij pedaal aanbrengen, vernieuwen 2 tongwerken, schoonmaak en herstelwerkzaamheden.
- 4/5'03. Bestek en voorwaarden, betr. restauratie orgel, ondertekend door kerkvoogden, borgen en G.v.Leeuwen. Pedallade met Open Sb 16, Octb 8, Ged 8, nieuw ped.kl. C-d', 2 ped.koppels, nieuwe T 8 op I, nieuwe P 8 en VdG (c) op II, nieuwe stemkrukken en belering Dlc 8, schoonmaak etc.
- Z.d. De Zwaan schrijft dat na demontage blijkt dat ook de klavieren vernieuwd moeten worden.
- 11/4'04. De Zwaan: v Leeuwen heeft een schadepost omdat het orgel in veel slechtere staat bleek te zijn dan verwacht. Hp 8 bas nu met sleep Hp 8 dc verbonden en met conducten afgevoerd, nieuwe pijpstokken voor Hp 8, P 8 en Viool. Oude Holp bas-sleep voor Pr 8 bas gebruikt, dit alles noodzakelijk "om de mooie nieuwe Prestant waarmede het bovenklavier verrijkt is, goed te kunnen plaatsen". Verder nog een aantal technische verbeteringen.
- 2/5'04. Rekening G vd Boom betr. schilderwerk aan orgel.
- 23/1'47. NOV adv.commissie. NKO handelt alleen lopende gevallen af. De commissie bestaat uit: A.Engels, J.G.van Herwaarden, B.Renooij, F.Riemersma, G.Stam, T.Telman, W.Zorgman.
- 12/2'47. Adr.Engels (namens adv.comm. NOV) zal het orgel onderzoeken.
- 15/6'48 v Leeuwen, bevestiging opdracht volgens rapport Engels (dat rapport is niet aanwezig).
- 24/10'49, v Leeuwen, nieuw plan en prijsopgave, schoonmaak en herstel ("Gh 4, hetwelk op het bovenmanuaal zonder enig bezwaar kan vervallen" -> Sch 3-4 st 1'., verplaatsing hoofdorgelkas en ped.lade.
- 30/11'49. v Leeuwen geeft wat hij denkt dat de oorspr. disp. is van het Knipscheer-orgel uit 1840.
- 14/3'50. Engels, voorstel progr. inspelingsconcert.
- 1950. Nog wat correspondentie over wat kleine werkzaamheden.

Eerste periode. Werkzaamheden in kader kerkrestauratie.

- 15/9'70. Architect vd Sterre. Verzoek namens KV aan Bolt als adviseur op te treden.
- 17/11'70. Bolt. Orgel demonteren wegens kerkrestauratie, eerst in tekening brengen. Pels/vL kan dit doen.
- 18/11'70. OC, VA. Hierin niets nieuws, vergeleken met latere stukken. Advies: orgel demonteren en op geschikte plaats opslaan. Geen herstel oorspr. dispositie. Orgel in onderhoud bij Pels/vL, die dit werk kunnen doen.
- 21/1'71. Pels/vL (W.C.Tiggelman). Kostenopgaaf in tekening brengen en demontage orgel. Bolt accoord: 22/1.
- 2/2'71. OC. Na overleg met Rijksadviseur: Geen subsidie: De oorspronkelijke conceptie van het Knipscheer-orgel is nauwelijks te herkennen. Werk voortvloeiend uit kerkrestauratie wordt wel gesubsidiëerd.
- 24/2'71. Bolt. Orgel "op keurige wijze" opgeslagen. 15 foto's door Pels gemaakt in mijn bezit.
- Z.d. tekening, waarschijnlijk die welke in vorige schrijven is genoemd.
- 1'6'74. Pels/vL Kostenopgaaf voor monteren orgel.
- 4/7'74. Bolt opdracht daartoe namens KV. Kas zal niet naar voren worden (terug)geplaatst.
- 5/3'75. Pels/vL. Over problemen door vocht op plaats waar orgel was opgeslagen. Ook over houtworm.

- 10/3'75. Pels/vL over problemen met de frontpijpen, 18/7 over hetzelfde onderwerp. Al deze en vorige problemen nog eens in een overzicht 18/7'75 (meerkosten).
- 28/7'75. Bolt. Gunstig advies t.a.v. overschrijding begroting en aanbrengen nieuwe windmachine. Door de wijze van verwarmen zal het orgel binnen afzienbare tijd aan een grote restauratie toe zijn.
- Z.d. Bolt, klad voor eindconclusie: Werk met grote zorg uitgevoerd. Geen werkzaamheden, die latere wijzingen aan pijpwerk ongedaan maakten. Er zijn veel problemen met de verwarming.

2de periode

- 8/5-1987. OC, VR. Knipscheer-orgel 1840. Orig. disp. bij Broekhuizen (Bolt bijgeschreven: en vtK). Thans:
 B 16, P 8, Hp 8, O 4, Fd 4, Q 3, O 2, T 1 3/5, Mxt Co dc, T 8.
 Bovw P 8 b/d Hp 8, P 4 b/d, Dwf 4, VdG 8, Wf 2, Sch, Dc 8, Trem.
 Ped Sb 16 (op) Ob 8 B 8. C-f'''' C-d'. Ped. is toev. vL XX, Zeer fraaie kas. Disp. bov. sterk gewijzigd, alle open pijp. van K. opz. stukken en expr. Scherp past niet. Toch voorname klankschoonheid, met name fraaie Dulc. Veel windverlies VEKA-sleeplade. Klavieren ook vL., Na kerkrest. onder Kl. Bolt door Pels/vL orgel zonder wijziging herplaatst. Instrument is algehele rehabilitatie ten volle waard.
 - 13/5'88. Bolt over keuze orgelmaker Pels/vL of Flentrop. Na oriëntatie betr. Pels is ook deze acceptabel.
 - Fotocopie vtK p 99, bijgeschreven Co 4 st en (op hetzelfde vel) gegevens 1903, 1949, 1970, etc, die uitvoeriger in hierna genoemde rapport ook voorkomen. Nog een tweede fotocopie uit vtK, nu zonder toevoeging en een fotocopie Broekhuizen N23 (p 595, het deel van p 596 er bij getypt).
 - Z.d. (na 8/5'87), anoniem, Het Knipscheer-orgel van Noordwijk-Binnen. (N.H.Kerk), getypt.
 Orgel, geschenk, geplaatst 1840 blijktens bewaard gebleven brief, disposities Broekhuizen en vtK.
 1901 onderh. A.M.T.v.Ingen, Haarlem. In diezelfde tijd v.Ingen maatregelen orgel i.v.m.dakreparatie.
 1902-04 als in bovengenoemde historische stukken.
 1937 Jan Zwart concerteert vlak voor zijn dood (o.a. Vaste Burcht uit 1917).
 1947 adv.c.NOV komt orgel opnemen (NKO werkt alleen lopende zaken af). Verder als boven genoemd.
 1949 niet op mon.lijst, daar van Knipscheer grotere en meer representatieve instrumenten zijn. 1950 inspelning door Engels, later nog dingen verholpen, als doorspraak.
 1970 Ingrijpende kerkrest. op handen. Aan OC gevr. wat met orgel moet gebeuren. Voorl.rapp. Hülsmann. Oussoren: geen subsidie: orgel te ingrijpend gewijzigd.
 1971 demontage Pels/vL.
 1987 rapport OC. Instrument is algehele rehabilitatie zeer waard. Scherp past hier niet, opzetstukken.
 - Foto's (waarvan dus een deel van Pels afkomstig zou zijn).
- Geïnterviewd apr/mei'92, nov'93, jan'94. In geen enkele stuk staat de oorspr. dispositie juist. Deze krijg je m.i. door te combineren hetgeen Broekh. en vtK schrijven, door aan de ene opgave toe te voegen wat bij de ander ontbreekt. Volgens De Zwaan was de Hp op II oorspr.gedeeld:
 P 8, B 16, Hp 8, O 4, Fd 4, Q 3, O 2, T 1 3/5, Mxt 3 st, Co dc 4s,t T 8.
 Bovw P 8 dc, Hp 8 b/d, VdG 8 dc, P 4, Fltr of Dwf 4, Gh 4, Wf 2, Dc 8.
 Trem, Afsluitingen, koppel, trem, vent.
 In HO okt'11 staat de dispositie van na 1904 (vO).

Noordwijk. Negatieven.

=====

Noordwijk aan Zee. Negatieven.

=====

Noordwijk-Binnen. Negatieven.

=====

Noordwijkerhout, Hervormde Kerk (witte Kerkje).

=====

- Fotocopie Broekhuizen N25.
- 11/10'68 OC, VA, Lohman 1841, disp. Expressions origineel (wat later niet waar bleek), orgel moet uit de kerk wegens restauratie, dit kan Pels/vL doen. Opmerkingen over de door de kerk voorgestelde adviseur, over de vraag of P/vL ook de restauratie kan worden opgedragen.
- 2/2'71. OC. Rijksadviseur heeft verklaard, betr. subsidie gunstig te adviseren. Daarna correspondentie over benoeming Bolt als adviseur.
- Nov'71, Bolt. Het orgel in de Hervormde Kerk te Noordwijkerhout:
Orgel 1841 H.B. en G.W.Lohman, Groningen/Gouda. Eerst was er contact met Knipscheer. In 1866 nog in onderhoud bij de firma Wed.H.B.Lohman & J.Schaaffelt. 1918 Plan tot restauratie A.S.J.Dekker, Goes. Blijkt inderdaad te zijn uitgevoerd:
 1. Op I: Nas 3 verv door B 16 in transm. met pedaal, Mxt op door L. voor Dulciaan gereserveerde plaats.
 - Op II P 4 -> Gamba, oude Gamba ombouwen tot Celeste (dc).
 2. ped.transmissie.
 3. nw balg.
 4. nw reg.knoppene en naamplaatjes.
 5. zwelkast om II.
 6. Gedeeltelijk invoeren mechaniek en nieuw toetsbeleg.
 7. Aanbr. Trem.
 8. Aanbr. trede voor gelijktijdig inschakelen Oct 2 en Mixtuur.
 Beschrijving instrument. Nog fraai voetklavier van Lohman.
Reg.kn. I aan weerszijden, verticaal, die van II hor. boven klavieren.
I. P 8, Hp 8, O 4 (versch. expr), N 3 thans B 16 (gec. met ped.) Rf 4 (12 op.cil), O 2 (versch. expr), Mxt b/d (1919).
II. VoxC dc (de oude VdG 1/2 opgeschoven), Ged 8, G 8 (1919), Fld 4 (12op.cil), Wf 2(verschoven).
Ped. B 16 pn. C-f''', aangeh.p. C-c'.Klav. orig. op toetsbeleg na, ook ped.
Bolt denkt, dat de verschuivingen in O 2 van Lohman zelf zijn. Dekker hoefde voor zijn expressions niet te verschuiven, omdat het orgel ruim 1/2 toon lager stond. Voetopeningen kleiner dan in Zoetermeer.
Klank P 8 door gewijzigde windtoevoer zeer veranderd. Oct 4 en 2 gaat nog wel, Fluiten zeer fraai.
Restauratieplan: In grote lijnen toestand handhaven. B 16 verv. door Nas 3. Celeste herstellen als Gamba dc. Bijgeschreven: Mxt wordt Dulciaan, pedaal vervalt.
Aanhangsel: het gehele plan Dekker.
- 21/1'72. Offerte Pels/vL.
- 18/5'72. Offerte De Graaf.
- 25/5'72, Bolt aan KV: De Graaf offerte gevraagd, wegens dreigend faillissement van Pels, Alkmaar, 14/6'72. OC over dezelfde zaak.
- 7/3'73. CRM. Voorlopig geen subsidie.
- 25/9'74. Arch.bureau Kruger: Toch geen hete-luchtverwarming.
- 1/5'75. Bolt over vondsten betr. de kleuren. Oude kleuren mogen niet worden verwijderd.
- 17/2'76. Ministerie. Goedkeuring plannen De Graaf. Nog geen subsidie.
- 19/1'77. De Graaf, nieuwe kostenberekening. Over herstel verschuivingen in een aantal registers. 3/2'77, commentaar Bolt hierop. Na demontage grondige bestudering pijpwerk mogelijk, vandaar dat nu in afwijking van eerdere plannen, de huidige toestand niet wordt gehandhaafd. Te overwegen: Dlcn vlgs plan Lohman ipv Mixtuur.
- 16/12'77. Programma ingebruikneming.
- 9/3'78. Bolt: Restauratie tot grote tevredenheid voltooid. De reconstructie in Lohman-stijl van 2 registers is geslaagd. Het derde (Dulciaan) moet nog worden verbeterd.

- 4/9'78. OC, eindrapport van de zelfde strekking als vorige stuk.
- Z.d. (bijgeschreven 1978). De Graaf, overzicht verrichte werkzaamheden: Werk aan windlade (hechthoutplaat toegevoegd), mechaniek, klaviatuur (nieuwe ivoorbeleg, reg.knoppen en naamplaatjes naar Onderdendam), balg, kas, pijpwerk: P 4 bovenklavier kon worden gereconstrueerd, omdat 5 pijpen in andere register(s) bewaard waren gebleven. P 8 dc, O 4, O 2. teruggeschoven. Nas 3 werd - bij gebrek aan beter voorbeeld - gecopiëerd van orgel te Finsterwolde. Nieuwe Dlc 8 naar Luth.K. Zutphen. Omgewisselde Fl 4' teruggezet.
- Windladen. Sponsels vastgelijmd, hechthoutplaten onder en boven.
- Losse aantekeningen.
- Stencil ongedateerd, anoniem, korte beschrijving toestand na restauratie.
- Negatieven.

Geïnteriseerd apr/mei'92, enkele aanvullingen 12/1'94.

Noordwolde. Foto('s). Negatieven.

=====

Norden Sankt Ludgerikirche.

=====

Folder over het orgel, afkomstig uit map Uithuizen.

Harald vogel "Zur Stimmung" met opschrift "Norden", zie map "Stemming".

Zie ook kanttekeningen in map Eenum.

Obergum.

=====

- 18/5'70. Bolt an OGK (ter beantwoording van brief 15/5). Vorig jaar tijdelijk als vervanger van Cor Edskes bij mon.zorg werkzaam geweest. In die functie orgel te O. bezocht. Het zou worden vervangen. Pijpwerk bij Mulder Uithuizen opgeslagen. Niet goed toegankelijk. Het orgel lijkt de moeite waard te behouden maar niet oud genoeg voor subsidie. Taak van de adviseur (Erné) nader onderzoek te verrichten.
- Enige aantekeningen, waaruit blijkt:
P (kantsl), Hp 8, V 8 dc (nw), O 4, F 4, T, O 2, C-f'''. Op de verdwenen Trompet stond Le Picard.
- Negatieven.

De stukken zijn afkomstig uit map Winsum (dat onder dezelfde KV ressorteert) en uit map OGK. Dit orgel is inmiddels vervangen door een kabinetorgel (v0).

Oberlinger, Gebr. Windesheim. Gegevens over huisorgels.

=====

Oeckelen Van, familie van orgelmakers.

=====

- Aantekeningen Bolt opschrift "Holthuis" over een orgel "Van Oeckelen 1892 (1842?) "ook ouder pijpwerk XIXa, Timpe voorm.Broerekerk? "meer lieflijk mooi dan sterk".
P 16, P 8, B 16, Hp 8, O 4, F 4, Q 3, O 2, Mxt (gew) C (ipv T 16), T 8 (1939).
Bovw P 8, H 8, VdG 8, Hfl 8, Fltr 8 (nu Sq), O 4, F 4, Wf 2, Hob 8 (Scherp), Vh 8 (nu Dlc, 1962).
- 21/10'77. J.van Haasterd, Breda. Vragen over C. en P. van Oeckelen (afkomstig uit map Tjamsweer).

Beide gedeponerd in map Fam. v.Oeckelen (niet P.v.O.).

Voor Henricus Van Oeckelen zij verwezen naar "Meijer". Een foto van een v.Oeckelen-orgel, disp. af te lezen, niet voorkomend bij Gunnink, voorlopig bij mapje "onbekend" gevoegd.

Oegstgeest. Negatieven.

Oisterwijk, Hervormde Kerk.

Uit gegevens in de map Vierpolders blijkt dat dit orgel in 1974 door Verschueren onder leiding van Dr M.A.Vente is gerestaureerd. Het orgel in Vierpolders is een nagenoeg getrouwe copie van dit orgel.

Oldeholtpa, Hervormde Kerk.

- 20/7'68. Bolt accepteert adviseurschap.
- Aug'68. Correspondentie om de herkomst van het orgel te achterhalen.
- 23/8'68. Principe-opdracht aan B&T door Pl.C.
- 27/11'68. B&T. Beschrijving orgel, restauratieplan, kostenopgave.
- Dec'68. Bolt. "Rapport betreffende het kabinetorgel in de Nederlands Hervormde Kerk te Oldeholtpa".

1800 Hendrik Meyer, Amsterdam. Heeft tot 1844 hoogstwaarschijnlijk in Edam gestaan.

1844 aangekocht door de Hervormde Gemeente te Haarlem voor de Janskerk, door Gabry voorzien van een groot 8-voets ombouwfront en -kas.

1883 orgel met "valsche front" via Hardorf aangekocht door kerk te O.

Opsomming van archiefgegevens. In boek "De orgels in de Grote -, Nieuwe -, Jans - en Bakenesserkerk te Haarlem", W.P.J.Overmeer, 1904: 1844 geplaatst kabinetorgel, waarover houten kast getimmerd, de dispositie en: later vervangen door orgel uit Doopsgezinde Kerk, waarin 1883 een nieuw instrument werd geplaatst door Flaes. Beschrijving instrument. De frontpijpen in het Gabry-front zijn ook aangesloten. Voeten daarvan sterk door tinpest aangetast. Van de Dulciaan is alleen het eikenhouten stevelblok overgebleven. Verder alles origineel.

Volgorde lade:

II. VdG 8, Gh 8, Rf 8, O 4, Wf 2, F 4

I. Hp 8, B 16 dc, P 8 dc (Zwelder is thans P 8 bas in ombouw-front), P 4 (achterste voren in front), Q 3, O 2, Trn 1 3/5, Dlc 8 (verdwenen).

C-f''', aangehP C-h.

Wellicht grootste kab.o. van ons land. P. Kee heeft een kleiner 2-kl. Meyer kab.o. 1785 (afk. uit RK Ondijk, N.H.). Ankersmit, Bathmen bezit een 1 kl.kab.o. uit 1795 van Meyer, Louis XVI (Oldeholtpa Empire).

- 11/1'69. Bolt aan OC. Restauratie na overleg met rijksadviseur Edskes veel omvangrijker dan eerst gedacht. Daarom nu OC inschakelen.
- 16/4'70. Subsidietoekenning.
- 20/10'70. Van Meurs te Oldeholtpade schrijft over het orgel in Krabbendam (zie aldaar), verder iets over subsidiemogelijkheden voor Oldeholtpa.
- 18/3'71. Van Meurs (pl.C) schrijft, dat er nu zoveel subsidies zijn toegezegd van diverse instanties dat met het werk kan worden begonnen.
- 7/4'71. B&T. Nieuwe prijsberekening.
- 14/5'71. Wiersma (namens Oussoren). Wijze van windladerrestauratie pas bepalen, na demontage.
- 17/8'71. Afspraken windladerrestauratie.
- 20/9'71. Subsisietoekenning meerkosten.
- 4/10'71. B&T over afwerking orgelkas.
- Lijsten met pijpmensuren van alle C's en F's, van Oct 4 een groot deel chromatisch, opgesteld door B&T blijktens bijgaand schrijven 5/11'71.
- Tekening B&T.
- Alle mogelijke klad-aantekeningen van Bolt over Oldeholtpade, West Sellingen, Sneek, Ichtuskerk, Nijeholtpade (1883: Oldeholtp. krijgt een kab.orgel, N.pade een gewoon pijporgel beide van J.Kruse, firma Hardorff & Zn, Leeuwarden), orgel van P.Kee, Onderdijk Kath.Kerk, het orgel van Ankersmit te Bathmen, een paar

inscripties (van welk orgel?), met potlood direct van de pijp opgenomen. Blad Heerenveen in aparte map gedeponeerd.

- 23/6'73. Bolt, eindrapport. Ingewikkeld geconstrueerde orgel vakkundig gerestaureerd. Orgel blijft voorlopig achter schijnfront, maar nu zodanig, dat de voorzijde van het kab.orgel zich onmiddellijk achter dit schijnfront bevindt. Voorlopig meest acceptabele oplossing, misschien zal er eens na kerkrestauratie een betere oplossing (plaatsing beneden in de kerk) kunnen plaatsvinden. Aanvullende gegevens op het rapport: Dulciaan vernieuwd, tongen en lepels uit ca 1900, geen fabriekswerk, bekens en koppen nieuw, windladen aan bovenzijde gesponseld, onder alleen perkament. Dunne schijfjes aangebracht op het leder van de lade. Kas en front geheel gerestaureerd (aanv. subsidie). Snijwerk boven frontpijpen ontbrak. Nieuw vervaardigd naar ontwerp van heer Jacobs, Leeuwarden. Zwelder gereconstrueerd. Verder over klaviatuur, houtwormbestrijding, pijpwerk: enkele opsneden bleken te zijn verhoogd en kernen bijgeschuurd. Lengteverloop zeer onregelmatig, met name alle cis-en extra kort, hetgeen duidt op ongelijkzevende stemming. Bij herstel pijpranden kwam er ongeveer een Werkmeister-stemming uit. Deze temperatuur is thans aangebracht, Winddruk 58 mm, toonhoogte bijna 1/4 beneden 440.
- Foto's (na demontage gemaakt, de foto's die Bolt voordien had gemaakt waren mislukt, zo schrijft hij 14/2'69).
- Negatieven.

Geïventariseerd 26/3'92.

Oldeholtpa, Privé bezit.

=====

Foto Huiskamer-orgel met aantekeningen op achterzijde:

W.Berrystraat 14 Oldeholtpade Fr. Pels/vL, Alkmaar apr 1970, Opus 745.

Ged 8, Rf 4, P 2, Lar 1 1/3.

Ontwerp snijwerk: Mevr. A.S.C.van Meurs-Schijfsma.

Houtsnijder: Terreegen, Veendam.

Eikenhout.

Oldehove, Hervormde Kerk.

=====

- 1969. Correspondentie vooraf met OC. Er is geen VR. Bolt was hier als plaatsvervangend rijksadviseur al bij betrokken. Ruiter heeft het orgel gedemonteerd. Ook is sprake van een prijsopgave van Ruiter betreffende restauratie en herplaatsing van het orgel.
- 22/8'70. M.Ruiter, "Omschrijving orgel in de Ned.Herv.Kerk te Oldehove", doorslag, 2 exemplaren met niet geheel gelijklopende kanttekeningen in hand Bolt, o.a. inscripties.
1903 v.Oeckelen, kas naaldhout, C-f'''. 83 mm winddruk. Oud model pedaal (aangeh.) C-a.
Volgorde lade: P 8, B 16, Hp 8, VdG 8, (gr.oct. van Hp), O 4, Wf 2 (C-B oudere pijpen. D is afwijkend met inscr. Fluitra veer 8 voet c', verder raar menuurverloop), F 4 (ook stukje oud), Corn 3 st (8 ged 5 1/3 3 1/5).
Expressions.
Voorstel herstellingen, vooral aan de windlade en octaaf opschuiven der cornet.
Kostenopgave. Een deel der kosten vloeit voort uit de kerkrestauratie.
- 29/12'70. Contract met Ruiter (afschrift).
- Aantekeningen in hand Bolt. Welke registerdelen oud zijn.
- 15/3'72. Bolt. Met grote zorg en vakmanschap verrichte restauratie voltooid. Enige aanvullende gegevens: 18de eeuwse pijpen (Hinsz?) in Wf 2: 10 ged. pijpen, 17 kleinste open pijpen, en in de F 4: 30 pijpen tussen Gs en e''. Willekeurige tussengeplaatste pijpjes, afzonderlijk genoemd, van afwijkende makelij en mensuren in beide genoemde registers zijn vervangen. Windlade: Boven: sponsels gehandhaafd, verende sleepringen (systeem Nolte) opgelijmd. Onderzijde: Sponsels verwijderd, hechthoutplaat van 9 mm opgelijmd. Winddruk 80 mm.

16 vt Cornet opgeschoven en in hoogte aangevuld. Vrijgekomen deel kan in vrije ruimte (bas) worden opgesteld ter bewaring. Reden: " De 16-voets Cornet (8 - 5 1/3 - 3 1/5) is wel zeer apart, doch kan voor "eenvoudige" organisten moeilijkheden opleveren, te meer daar van de overige registers geen enkele is verdeeld in bas en discant."

- 30/3'72. OC. Eindrapport. Windlade heeft behandeling ondergaan, waardoor deze beter bestand is tegen klimatologische invloeden. Desondanks moet de vochtigheidstoestand in het oog worden gehouden, Restauratie geslaagd.
- 16/12'71. Anon. "Restauratie N.H.Kerk te Oldehove", boekje.
- Foto's. Negatieven.

Geïnterpreteerd begin '92, aanvullingen 13 en 19/1'94.

Oldemarkt, Hervormde Kerk.

=====

- Schrijven B&T 24/4'73. De geplande verwarming is zodanig, dat extra voorzieningen aan het orgel nodig zijn en daardoor is het werk niet meer in het bestaande werkprogramma in te voegen.
- 10/5'73. KV aan OC: wegens levertijd B&T (2 jaar) offerte vragen aan Reil.
- 18/6 en 26/6'73. Reil Offertes, waaruit disp. blijkt:
Man P 8, B 16, Hp 8, O 4, Vln 8, Fld 4, SO 2, Sq2 st dc, Mxt 4 st, T 8 b/d.
Onderpos Pr 4, G 8, Fl d'am 8, Rf 4, Gh 2, Vxc 8.
Geen klav.omv. of ped. genoemd.
disp.wijz. voorgesteld (niet orig) Vln8 wordt Q 3, herindeling Mixtuur. VxC wordt Flag 1 of een tongw.
- Jan'74. "Korte pijpgegevens", Reil. Nu is de Mxt 3-4 st. Huidige samenst.

C	1 1/3	1	2/3	
c	2	1 1/3	1	
c'	2 2/3	2	1 1/3	
c''	4	2 2/3	2	1 1/3

 ipv V18 staat nu Q 3 naar Oct 2.
 ipv VxC staat nu: Flag 1 naar voorbeeld Dale.
- Uitn. ingebr.n. Kerk op 20/12'73.
- 25/1'74. Bolt, eindoordeel: Reil heeft op vlotte en degelijke wijze het werk uitgevoerd Q 3 en Flag 1 nieuw. Herschikking pijpwerk achterwege gebleven. Gewenst zou zijn, de Sesquialter (uit 1960) wijder te maken door verschuiving en de Trompet, die in 1960 in ongunstige zin is gewijzigd) te verbeteren. Maar aan het laatste zijn hoge kosten verbonden. Dit geldt in mindere mate ook voor opnieuw rangschikken der Mixtuur.
- febr'74. OC, eindrapport. Overeengekomen alsnog Sq (uit 1963!) te verschuiven.
- Aantekeningen Bolt.
- Negatieven.

Geïnterpreteerd 26/3'92 (Het orgel is oorspronkelijk van Scheuer).

Olst, Hervormde Kerk.

=====

- 17/12'64. OC, VA: (hieraan voorafgaande correspondentie met OC aanwezig) Bouwer onbekend laat XIX.
Hw P 8, nihil, Rf 8, O 4, nihil, Nh 4, Mxt 3-4st b/d, O 2, T 8 b/d.
Bw V 8, Aeo 8, Hp 8, Splf 4, N 2 2/3, Wf 2, Kh 8.
Ped Sb 16, O 8, O 4. 2 kopp, C-f''', C-d'.
Ped door Koch pneum vermoedelijk met pijpen uit verdwenen B 16 en Q 3 (Bolt bijgeschreven: P 16 dc, B 16, Q 6. Bij Bovw heeft hij bijgeschreven VdG Fl.trav Clar doorsl. Adviseur aantrekken: Erné (die de grootste ervaring heeft) of Bolt.
- 31/1'65. Ds Meijer aan OC. Niet Erné als adviseur of een ander "uit die oude ploeg met een besmet verleden". Hij stelt voor Koch als orgelbouwer en Lansink uit Assen als adviseur.

- 18/3'65. Bevestiging afspraak: Hülsmann, Bolt en Koch zullen orgels van laatstgenoemde bekijken. Richtsnoer: Niet boven f 30000.- Bolt zal als adviseur een herstelplan opstellen.
- 23/3'65. OC. Uitvoerig schrijven. Ook accoord met oriëntatiereis naar Duitsland. Na nog wat geschrijf wordt de datum van die reis (naar Wuppertal en omgeving) vastgesteld op 18/6'65. (Er is geen verslag van die reis).
- 12/6'65. Bolt. Verzoek offerte op te maken aan Koch. Beschrijving van te verrichten werk: rep. mechaniek, laden in stijl Van Oeckelen. Nieuwe Ped.lade, mech. met bestaande B 16, nieuwe O 8 (af c huidige O 4). Pijpw O 8 (ped) komt weer als P 16 op man I, voor ontbr. p. loze fr.p trachten te gebruiken, anders nieuwe. Geen intonatiwerkzaamheden, zonder voorafgaande kennisgeving aan de adviseur. Achterwand herstellen, winddruk blijft ongewijzigd.
- 30/8'65. Bolt, advies: Koch krijgt opdracht. Keuze orgelmaker op rekening KV. Zijn niveau ligt nog ver onder dat van de Nederlandse orgelbouw. In dit geval hem een kans geven: het betreft hoofdzakelijk technisch herstel.
- 19/10'67. Opdracht aan Koch.
- 27/5'68. Bolt aan Koch over de tractuur. Verzoek enige toetsen tijdelijk op de conventionele manier te maken, ter vergelijking.
- 13/12'68. Bolt aan Koch: Tegen afspraken in Gr.oct. Pr 16 uitgevoerd als zinken Quintadeen. Aanv. Oct in pedaallade met zink (bij wijze van uitzondering goedgevonden, orig. was ook zink).
- 24/9'69. Bolt, eindoordeel. Mechanisch functionneert het orgel uitstekend, op zwaar lopende reg.trekkers van II na. Laden hersteld, nieuwe pedaallade. Oude v.Oeckelen pedaallade in orgel opgeborgen, nieuwe moderne speelmechaniek zonder overleg geplaatst. Over klank nieuw pijpwerk: Octaaf 8 (Ped) redelijk, nieuwe deel in bas en disc. van Pr 16 zeer slecht. Tongwerk van II i.v.m. hete-luchtverwarming verv. door een gebruikte Siflet 1'. Wat zinken pijpen betreft, zie schrijven 13/12. Nog een aantal kleine onvolkomenheden.
- 7/11/69 OC, Eindrapport. Gelijke conclusies als boven.
- Daarna nog wat geharrewar over betalingen.
- 6/10'75. Schrijven KV aan Bolt. Reil krijgt orgel in onderhoud en zal de Trompet restaureren. Onderzoeken wat in de toekomst verbeterd kan worden. Er schijnt een doorsl. Klarinet van v.Oeckelen vrij te komen.

Geïnterpreteerd begin '93. In de stukken is er sprake van, dat het orgel waarschijnlijk van Van Oeckelen stamt. Ik bezit een brief met mededeling - na archiefonderzoek - dat in 1886 contact is geweest met Van Oeckelen betreffende bouw van een nieuw orgel ter vervanging van het oude en dat het instrument 1888 in gebruik is genomen (vO).

Ommen, Hervormde Kerk.

=====

- 17/9'64. OC, VA: Scheuer 1821. Man II is van Sanders 1952, ok de huidige Mixtuur. Hw. P 8, Hp 8, V 8, O 4, F 4, O 2, Wf 2, Q 3, M 6 st, Sq 1-2 st, T 8. Nevw. Rf 8, Qd 8, P 4, Koppf 4, Gh 2, N 1 1/3, Rsp 3 st, D 8, Trem. Ped Sb 16, Ob 8, Kb 4, Cinq 2. 3 koppels, C-f''', C-d' Nev.w achter Hw. Die van ped. weer daarachter. Slecht werk zelfs vt voor 1952. Orgel is aan restauratie toe. Enige subsidie voor orgel te verwachten in kader restauratie kerkinterieur.
- Aantekeningen in hand Bolt. Op een daarvan een geheel afwijkende dispositie.
- Geschreven in hand Bolt, 2 pag: Plan tot restauratie orgel 26/2-1907, A.S.J.Dekker, Goes (dus kennelijk uit archiefstuk overgenomen). Werkz aan lade, klavier (been wordt celluloid), welraam., pedaalkl. (veranderen), abstractuur, walsbord ped, Windtoestel, Reg.balg, Kanalen, lade voor 12 gr.p. Bourdon maken, conducten, reg.knoppen, frontpijpen, binnenp: P 8: toonh.veranderen, B 16: 24 gr. nieuw, Hp 8: 12 gr. nieuw, O 4: geh.nw, Q 3 opschuiven, VdG: nw ipv Opf (C-H Hp), Fldolce: blijft, Supoct: opschuiven, Aeo 4 nw op pl. Wf 2, Vox c ipv Sq., Mxt: geh. omwerken. Wordt Mxt bas/Co dc 3 st, T 8: vern.
- Een exemplaar van HO sept'52 (zie p 118).

- 5/9'67. Flentrop. Kostenopgaaf: Naast het gebruikelijke demonteren en repareren: Man II misschien aan te passen, anders vernieuwen. Hoofdman. vern. O 4, evt. met aanw. pijpen in Mxt en Q 3, Sq (evt verv. door Cornet) Mxt 3-4 st, T 8 (evt. aanw. bekens van orgelmetaal gebruiken).
Van Bovenwerk vernieuwen Rf 8, F 4, N 1 1/3, Q d, P 4, Gh 2, Mxt 3st, Dulc, aanbev. op ped Cnq 2 verv. door Fg 16. Mogelijk eerst proefondervindelijk bepalen of oude pijpwerk van II nog kan worden gebruikt.
- 6/10'67. Bolt: Opsomming wat zonder meer noodzakelijk, zeer gewenst, aanbevelenswaard is en wat extra kosten met zich meebrengt.
- 9/9'67. Bolt aan Flentrop. Over gegevens uit 1952. Toen orgel niet goedgekeurd, omdat lade II geen wind genoeg kreeg, gevolg van aanbrengen Tremulant, die dus weer verwijderd moest worden.
- 22/9'67. Bolt aan KV, die klaagde over de prijs en de levertijd (van 2 jaar!).
- 29/12'67. Bolt namens KV opdracht Flentrop.
- 4/4'68. KV annuleert de opdracht weer, omdat zij niet accoord gaat met de bepalingen in het contractformulier A van de bond van orgelbouwers (door Flentrop 15/3 hun toegezonden).
- 22/3'68. OC: Advies formulier B niet te tekenen: Verantwoordelijkheid op onaanvaardbare wijze verlegd naar de adviseur. Formulier B is ook eenzijdig door de bond van Orgelbouwers opgesteld, maar draagt minder risico's.
- 10/4'68. OC: Advies Bolt opvolgen om alles in een gesprek nog eens rustig te overzien. Het blijkt te gaan om vooruitbetaling der termijnen en het feit dat verblijfkosten voor rekening van de kerkvoogdij zijn.
- 3/5'68. OC schrijft: gesprek zal 6/5 plaats vinden.
- 7/5'68. OC: Flentrop ziet van opdracht af. Elke andere goed bekend staande orgelbouwer stelt dezelfde voorwaarden.
- 8/5'68. Flentrop: Ziet van opdracht af. Gezien Uw instelling tegen normaal geldende voorwaarden zullen er steeds opnieuw moeilijkheden komen.
- 19/6'68. Kerkvoogdij zegt ook het contact met Bolt op.

Geïnteriseerd 25/3'92. Het exemplaar van HO staat nu in de kast die daartoe is ingericht.

Aanvulling (vO). In 1970 kwam klaar een grondige ombouw van het orgel door v.d.Berg & W., adv. Bas Wijnands. Zie ook HO mei'70, p 136/37.

Oosterend (Fr), Hervormde Kerk.

=====

- 12/10-1940. Rekening P. van Dam.
- Fotocopie verhaal Seybel over dit orgel.
- 12/10'71. OC, VA.
- 25/6'76. OC over mogelijkheden adviseur nu Talsma naar Spanje is verhuisd. Uit correspondentie begin '77, blijkt, dat Bolt adviseur wordt.
- 5/4'77. B&T. Beschrijving van het orgel (onderzocht samen met Bolt) en offerte. 1870 W.Hardorf, Leeuwarden.
1920 3 reg. vervangen door B&T (Hw T 8, Tb 8 Ped en Aeoline ipv Carillon dc 2 st?) verder geheel in originele toestand.
C-g''', C-d' 10 gr B 16 pijpen afgevoerd, pneum. (1940?). Disp volg.lade:
P 8, Viola 16 (af f B 16), Hp 8, Co 4 st dc (norm.samst), O 4, Qpr 3, Rf 4 (12 open), O 2, Mxt 3-4 st, T 8 (1920 zink).
Bovw Sal 8 (C-c' in fr), VdG 8 (C-Ds van Sal, E-H in fr), Rf 8, Salt 4, Fld'am 4 (C-h ged, af c' open cil), Aeo (1920 af c op plaats 2 st dc, zwev.gest), Gh 2 Clar 8 (doorsl, Muet (geen op.pl)).
Ped Sb 16, Ob 8, O 4 (gr oct eiken open), Bz 16 (eiken st en k Gr.oct. grenen bekens), Tb 8 (1920 zink).
3 afsl.trem.inl., Vent Pedk Klavk.

Samenst. Mixtuur:

C	2	1 1/3	1		
c'	4	2 2/3	2	1 1/3	
c''	4	2 2/3	2 2/3	2	

- 8/4'77. Bolt. Concept subsidieaanvraag.
 - 2/10'80. B&T nieuwe begroting. Methode van windladerestauratie is vereenvoudigd.
 - 13/11'80. Pl.C aan mon.zorg. Over voorfinanciering voor alleen restauratie der 3 windladen.
 - 25/6'81. CRM Orgel heeft monumentale waarde. Tot mijn spijt ...
 - 29/9'81. B&T. Nieuwe begroting en prijsopgaven voor Carillon, Trompet, Trombone.
 - 28/8'82. Pl.C opdracht B&T tot restauratie. Mocht er niet tijdig subsidie komen: deelrestauratie. Daarna correspondentie tot apr'83 over conflict betr. aanbetsaling 1ste termijn.
 - Datum onleesbaar. WVC. Omdat kerkrestauratie lager is uitgevallen dan was begroot, kan nu de orgelrestauratie in het kader van de kerkrestauratie worden opgenomen, inclusief herstel der verdwenen registers.
 - Uitnodiging ingebr.n. kerkgebouw (er is ook orgelspel!) op 20/12'85.
 - 28/3'86. B&T. Prijsopgave Trompet en Trombone.
 - 19/4'86. Bolt aan B&T: Over de tongwerken, wegens ziekte van Dam, te maken (evt.) en intoneren door Van Buuren (Portugaal).
 - 28/3'87, Bolt, Eindoordeel. Voornaamste gebreken waren: Volkomen lekke windladen en de 3 registers uit 1920 van slechte makelij. Door uitvallen van de Heer Dam is intonatie verricht door jonge intonateurs in het bedrijf (toch niet door een andere orgelmaker dus), Trompet naar Oosterlittens, Trombone naar Menaldum. Zeer gunstig oordeel. Samenst. nieuwe Carillon: 2, 4/5 vt.
 - 31/3'87. KV aan Bolt over ingebruikneming 10/5'87.
 - 20/5'87. OC. Gunstig keuringsrapport.
 - Niet verzonden rapportageformulier OC (B&T).
 - Negatieven.
- Geïnteriseerd 25/3'92.

Oosterend (Texel), Hervormde Kerk.

- =====
- 2/12'69. OC: Bolt, die als tijdelijk assistent Rijksorgeladviseur ter plaatse is geweest, vindt het instrument waardevol, in tegenstelling tot hetgeen de OC in rapport van 9/8'66 (niet aanwezig) had gesteld. Kas en lade 1906. (bleek wat lade betreft later onjuist te zijn) B. meent: pijpwerk, hoewel slap van materiaal, van omstreeks 1800.
 - 21/4'70. Rijksadviseur adviseert gunstig. In deze tijd werd Bolt adviseur.
 - Mei'70. Bolt."Rapport betreffende het orgel in de Ned.Herv.Kerk te Oosterend (Texel)", waaraan toegevoegd: offerte Flentrop (welke later verviel door nieuwe afspraken):
 Orgel verm. 1906 gebouwd met pijpwerk XVIIIId. Ook fr.p. en snijwerk in front uit die tijd.
 P 8 (C-G vuren nieuw, rest oud, waarvan deel in fr.), Hp 8 (oud), VdG 8 (af d' oud), O 4 (C-Fs nw af G oud, inscr. Prestant 8' 4 nieuwere p. van versch. makelij), F 4 (oud eiken - met.ged. - cil open), O 2 (oud), Co dc 4 st (versch. factuur).
 pijpwerk week, beschadigd, doorgezakt, etc. diepe kernst.
 Lade aparte stokken voor C-G.
 Klav. zijkant. Lijkt afk. van een 2-kl. orgel C-c'''. Nu tot f'''. Pedal niet genoemd.
 - 2/6'70. Flentrop, offerte (copie).
 - 12/8'70. Reil, offerte.
 - 19/10'70. Flentrop, offerte.
 - 6/11'70. Bolt adviseert Flentrop een principe-opdracht te verlenen (nadat hij bij Flentrop op beperking der werkzaamheden en een scherpere calculatie had aangedrongen). 7/12 wordt die opdracht verleend.
 - Dec'70. Subsidie aanvraag.
 - 17/3'71. Fl. schrijft: Lade bleek te bestaan uit oude windlade, 49 tonen, oorspr. disp. 10 st., waarvan 2 in discant. Uitgebr. met 7 cancellen. Nu 54 tonen (C-f'''). 2 niet-gebruikte cancellen bevinden zich in de oude lade, verm. gedaan om andere

pijpopstelling mogelijk te maken. Bovenzijde nu voorzien van hechthouten dekplaat. Dubbelverende slepen aangebracht. Pulpeten volgens Flentrop-systeem. Allerlei andere verrichte werkzaamheden.

- 4/5'71. Verslag gesprek Bolt/Steketee, afspraken over werkzaamheden aan pijpwerk.
 - 18/9'71. Programma ingebruikneming gerestaureerde Kerk (en orgel).
 - 7/10'71. Bolt, eindoordeel. Gewijzigde toonhoogte gehandhaafd. Windlade had oorspronkelijk 49 cancellen. Later tot 53 (klopt niet, vO) uitgebreid. Als de lade oorspronkelijk heeft behoord tot het oudste pijpwerk, dan is het aanzienlijk ouder dan eerst verondersteld. Ook de klank van de reg. O 4 en 2 v doet oud-Hollandse factuur van rond 1700 vermoeden.
- Lade aan bovenzijde voorzien van hechthoutplaat, aan onderzijde gedicht met perkament. Het is een prachtig instrument geworden.
- Foto's, negatieven.

Geïnteriseerd 25/3'92. Er is geen eindrapport der OC.

Oosterhesselen (Dr), Hervormde Kerk.

De meeste correspondentie was gericht aan of ging uit van J.B.Hoving, huisarts te Oosterhesselen, lid van de Pl.C.

- 24/2'82. Hoving aan Bolt en als bijlage brief van dezelfde datum aan een KV-lid te Termunten/Borgsweer. Mogelijkheden aankoop orgel van Borgsweer, dat in uitermate deplorabele staat verkeert.
- 27/2'82. Offerte van een orgelmaker te Leusden (De Graaf dus) betr. restauratie bestaande orgel. Uit latere correspondentie blijkt, dat het orgel geen restauratie waard is.
- 21/4'82. Hoving aan Bolt. Overzicht mogelijkheden.
 1. aankoop orgel Borgsweer. Recente weigering, het te verkopen.
 2. Abcoude Herv. Bezwaar: gescheiden registers, ontbreken Pr 8.
 3. Een orgel van ene Groenewegen (heeft bij Verschueren gewerkt). Orgels van hem: Werkendam Geref.Gem., Gouderak Geref.Gem. 1977 (4vt 9 st.), O.Souburg 8 vt orgel, Een 4 vt 2 kl.orgel in werkplaats:
 - I.Hp 8, P 4, Gh 2. II Rf 8, Vlf 4, Q 2 2/3, T 1 3/5. Ped Rank 16.
 4. Orgel van v.Buchem A'dam na 15 jr reeds in Wezep vervangen. Nog pijpwerk van v.Gelder: Ged 8, P 4, O 2, F 4, Stukje P 8, Wf 2, Corn. Goede tot zeer slechte berichten hierover.
 5. Er is nog contact met De Graaf.
- 22/4'82. KV aan Bolt. Verzoek als adviseur op te treden. Men heeft f 70000 beschikbaar voor aankoop van een orgel en bijkomend werk.
- 1/5'82. Bolt. Reactie: Enige oplossing voor beschikbare budget lijkt Blank-positief uit Abcoude. Tongwerk moet vernieuwd. Bestaande kas zou eigenlijk bewaard moeten blijven. Alternatief: nieuw 8' orgel 6 st. in bestaande kas.
- 13/5'82. Bolt: Werk van Groenewegen bekeken: beneden alle peil. Orgel te Weiwerd zal eerst gerestaureerd moeten worden. Misschien is de kerk in Meedhuizen niet meer in gebruik. Flentrop positief uit conservatorium te Zwolle is te koop en misschien Hardorf-orgel der Geref.K. te Wijckel.
- 16/5'82. Hoving. Wijckel (Geref) bezocht. Destijds onder Bolt gerestaureerd. Men wil daar voor de nieuwe kerk een groter orgel. Ook de RK te St.Nicolaasga heeft belangstelling.
- 17/5'82. Bolt. Dit is een buitenkansje. Welke orgelmaker? B&T die het heeft gerestaureerd of Ruiters (Holthuis) die de tip heeft gegeven?
- Drie stukken, die ook in de map Wijckel aanwezig zijn over het orgel aldaar.
- 10/6'82. Ruiters, offerte overpl. en rest. en eventueel: verbeteren mechaniek, nieuw ped.klavier, VdG --> Q 3, nieuw toetsbeleg ipv celluloid, windmach.vervangen, nieuwe reg.plaatjes.
- 11/6'82. Bolt reactie daarop. Uitbreiding ped.omvang verantwoord.
- 28/8'82. Hoving. Orgel Wijckel gekocht. Prijs toch iets hoger. Daarom niet mogelijk Viola door Quint te vervangen.
- 3/9'82. Bolt: Quint belangrijker dan uitbr. ped.omvang.

- Okt '82. Bolt, gegevens over orgel uit de Geref. Kerk te Wijckel (Fr), omdat Hoving om een historisch rapport had gevraagd:
Orgel XIXA. Mogelijk het instrument dat W.Hardorf ca 1845 maakte voor RK St.Franciscus, Leeuwarden. Het zou vandaar via Geref. Warnswerd in 1921 in W. terecht zijn gekomen. Groot deel pijpwerk van nog iets oudere datum. Degelijke factuur, fraaie klank, met vakmanschap vervaardigd, waard om te behouden. C-f''', C-g aangeh. P 8, Hp 8, V 8 (later), O 4, F 4, O 2, Co 3 st dc. V is van inferieure kwaliteit: te verv. door Q 3 of Wf 2. Windlade 1979 door B&T gerestaureerd. Enkele andere onderdelen dienen te worden vervangen of gerestaureerd.
- 13/1 '83. Hoving: Op het orgel wordt serieus orgelliteratuur gestudeerd. Daarom toch graag pedaal t/m d'. 18/1 Bolt: accoord.
- Correspondentie begin 1983 over aanbrengen vloerbedekking. Ook acoustisch rapport 28/2 '83.
- 17/3 '83. Bolt bedankt als adviseur, omdat het plan met "kamerbreed tapijt" doorgaat. "Het heeft weinig zin om moeite en tijd te besteden aan een project als tegelijkertijd het effect van dit werk door onzorgvuldig handelen op ander gebied weer grotendeels te niet wordt gedaan. Ook een acoustisch bureau kan hieraan weinig veranderen (De lengte van een nagalm heeft weinig met de kwaliteit daarvan te maken.)".
- 28/3 '83. Bolt aan Corneille Jansen, Directeur Bureau Mon.zorg Drenthe over het geluidabsorberende materiaal. O.m. over ervaringen in veel Groningse dorpskerken.
- 5/4 '83. Hoving aan OC. Pl.C heeft protest aangetekend tegen de vloerbedekking. Prov. Dienst van Mon.zorg ernstig in gebreke geweest. Kan de OC stappen ondernemen om herhalingen elders te voorkomen?
- 10/5 '83. OC aan Hoving. Voorstel Jongepier te verzoeken de inspelings te verrichten.
- 1/2 '84. Jongepier aan OC over eindafhandeling. Hij heeft de eindkeuring verricht. Geïnterviewd 24/3 '92 en 16/3 '94. Wie de werkzaamheden heeft verricht, is nergens te lezen. Waarschijnlijk was het Ruiter. Briefje met dispositie Groenewegen-orgel te O.Souburg aldaar in archief gedeponneerd.

Oosterhout, Hervormde Kerk.

=====

Fotocopie artikel Jongepier over dit orgel (HO juni '72, . Jean Moreau, 1758), afkomstig uit map Gameren Ned. Geref.

Oosterhout, Sint Jan.

=====

Foto van dit orgel, zie begeleidend schrijven Verschueren onder Ermelo.

Oosterland, Hervormde Kerk.

=====

- Fotocopie Broekh V7.
- Fotocopie art in OB jun '64.
- 8/11 '69, Anon, offerte, niet ondertekend, betr. restauratie.
- Z.d. Organist, lijst met gebreken aan het orgel.
- 3/12 '71. Verzoek KV aan Bolt als adviseur op te treden.
- 8/12 '71. De Graaf. Offerte.
- 15/12 '71. Bolt Reactie daarop. Over subsidiemogelijkheden en voorfinanciering. 29/12: Subs.aanvraag.
- Dec '71. Bolt. "Beschrijving van het Kabinetorgel in de Michaelskerk te Oosterland (voormalig eiland Wieringen)".
1762 gebouwd door Jacob Engelbert Tesschemacher uit Elberfeld, nagenoeg geheel in originele staat, in bezit geweest van Jhr van der Pol in Velsen, later geschonken aan de Engelmunduskerk te Velsen. 1902 gekocht door Herv. kerk te Oost-Wieringen per schip vervoerd en door de dorpstimmerman weer opgebouwd. Beschrijving instrument, disp:

Principal 4 vt, Bordun 8 vt, Unda Maris 8 disct, Violin 8 disct, Fleut Traverso 4 vt, Nachthorn 4 vt, Octava 2 vt, Flageolet 2 vt, Cornet 3 st, S octava 1 vt, Schalmey disct 8 vt, Fagot bass 8 vt, Vox Humana 8 vt disct. Tremulant, 2 spaanbalgen, C-d''''.

- 29/12'71. CRM gebruikelijke antwoord.
- 20/11'72. KV aan CRM: Begeleidend schrijven bij offerte 3/10'72 van de Graaf, die in fotocopie erbij zit. 21/3'73 volgt goedkeuring van CRM.
- Lijst orgels van Teschemacher.
- Correspondentie okt en nov'72 met Muziekinstrumentenmuseum Brussel en Museum Vleeshuis, verzameling muziekinstrumenten. Zij delen mee: Het T. orgel uit genoemde verzameling werd 1963/64 in stemming "bijgewerkt". Er zijn nog originele pijpen, verwijzing naar art. in De Praestant.
- Foto's.
- Fotocopieën van kranteartikelen.
- 21/9'74. Programma ingebruikneming.
- Losse aantekeningen: Mensuren van enkele pijpen en ladeboringen.
- 25/10'74. Bolt, zeer gunstig eindoordeel. Gewezen op overleg met orgeladviseurs over toekomstige kerkrestauratie en aanschaf verwarming.
- "Dit wordt gezegd een schoon werk te zijn", uitg. Orgelwerkgroep Oosterland 1974. 1)
- 11/4'75. CRM over wat subsidiabel is van de voorgefinancierde orgelrestauratie.
- Negatieven.

Geïnteriseerd 25/3'92. De lijst met orgels van T. was dubbel aanwezig. Een daarvan in map Tesschemacher gedeponereerd. Foto's van T.-orgel in museum Brussel in desbetreffende map gedeponereerd.

1) Hierin het Boekzaalbericht, niet juist weergegeven, wat de volgorde der registers betreft en: Aangehangen pedaal C-d. Zelf noteerde ik destijds ter plaatse: C-e, asymmetrisch voor het orgel gesitueerd (v0).

Oosternieland.

=====

Zie brief Bolt aan Peter Westenbrink 30/1'90 in map Nieuw Scheemda.

Oosterwiltwerd, Hervormde Kerk. Foto('s). Negatieven.

=====

Oosthem, Hervormde Kerk.

=====

Broekhuizen-opgave van uit Tzum afkomstig orgel. (afk. uit map Tzum).

Oosthem, Gereformeerde Kerk.

=====

- Fotocopiën van oude stukken: Kerkeradsverslagen 1899, een pagina uit Uitgavenboek, een stuk "Bijdragen" uit 1929 (bij het 40-jarig bestaan der kerk) met historische gegevens, waaruit blijkt dat vóór 1900 een klein "pijporgeltje" aanwezig was, veel te zwak voor de kerk.
- 31/3'70. Kerkeraad, verzoek aan Bolt, adviseur te worden (op aanraden van Flentrop). Bolt reageert 4/4. Hij vraagt om nadere gegevens.
- Juli of aug'70. Anon. "Beschrijving van het orgel in de Gereformeerde Kerk te Oosthem (Fr) en een offerte voor de restauratie". Het stuk moet van Bolt zijn, daar er in de correspondentie naar wordt verwezen. De offerte is van Flentrop 16/4'70. Het historisch deel is ondertekend T.E. van Popta:
Orgel geb. 1840 door L. van Dam voor doopsgez.k. Heerenveen. 1893 besluit tot rest door B&T. Daartoe kwam het niet: 1898 nieuwbouw door B&T. 1899 oude orgel verkocht aan Geref. Oosthem. Kerkgebouw aldaar uit 1897, 1900 geplaatst door B&T.
P 8 (af c deels in fr. C-H grenen), VdG (12 gr in Pr), Hp8 04, Flut d'Amour 4 (11 kl.p. zeer wijd open), Corn dc (c' 2 2/3 2 1 3/5, e'' 4 2 2/3 2 1 3/5); GA 2 (enge Spitsfl), Op pl.

Pijpwerk van stevige makelij, labiumvorm niet scherp belijnd, tamelijk hoog oplopend, toonh, iets beneden 440.

Eén lade, 3 orig. keilbalgen, C-f''', mooi oud ped.kl C-f.

De offerte omvat alleen herstelwerk.

- Overige correspondentie over restauratieplannen 1970-82, over pogingen subsidie te krijgen, over verwarming. 24/6'74 de kerk (?) op mon.lijst geplaatst. 1975 verzoekt men Flentrop een elektrische windmachine aan te leggen, vooruitlopend op een latere restauratie. De correspondentie breekt af in 1982. Nog geen subsidie.
- Geïnterpreteerd 26/3'92.

Oosthuizen. Hervormde Kerk. Foto('s). Negatieven.

=====

Oosthuizen. Negatieven met opschrift "RK Oosthuizen".

=====

Oost Souburg. Kerk onbekend.

=====

Briefje over orgel gebouwd door Groenewegen, afkomstig uit map Oosterhesselen.

I. P 8 (doorl) Hp 8, O 4, Mxt 2-3 st. II. Rf 8, Ged 4, Dbl 2, T 1 3/5, Q 2 2/3. Ped. Sb 16 (in kl.oct. tr). Intonatie lukte niet. Heeft toen intonateur van Stinkens gedaan.

Oostvoorne. Negatieven.

=====

Oostwold, Hervormde Kerk.

=====

- Gegevens uit het rekeningenboek betr. orgel 1808-1863 (stencil) en fotocopie stuk 1860 betr. stemmen, ondertekend door C.A. van Oeckelen.
 - Fotocopieën van artikelen over Freytag, anoniem, onbekend uit welk boek of tijdschrift.
 - Losse aantekeningen Bolt.
 - 8/3'76. Notulen bouwvergadering.
 - 11/3'76. De Graaf, offerte betr. restauratie. Reactie van Bolt hierop: Subsidie aanvragen. Trachten restauratie kas in kader kerkrestauratie op te nemen.
 - Mrt'76. Bolt. Rapport betreffende het orgel in de Hervormde Kerk van Oostwold (Gn). Kerkgebouw 1775. Orgel 1810/11 H.H.Freytag, grote overeenkomst met orgels te Warffum en Bellingwolde. 1860 wijzigingen door van Oeckelenm (O). P 4 bovenw werd 8' (19 van de 31 frontp. uitgeschakeld), N 3, Car en Vh vervangen door VdG 8 en Sal 4 en doorsl. Klar, reg.pl. vern. Spaanbalgen verm. 1989 door mag.balg vervangen. Huidige dispositie: Man. P 8, B 16, Hp 8, Spf 4, O 4, Q 3, O 2, Mxt 3-6 st b/d, T 8, Dlc 8. Bovw Fltr 8 dc, P 8 (door v.Oeckelen genaakt uit 4'), Rf 8, F 4, VdG 8 (O. gr.oct. in Rf), Sal 4 (O), Wf 2, Klar 8 (doorsl. O). C-f''', aangeh.p. C-d'.
- Kerkelijk archief ca 1920 bij overgang van vrijzinnige naar rechtzinnige modaliteit gr.deels verloren gegaan. De gegevens komen van De Boekzaal en J.P.Nieman, org. 1932-1964.

Mxt:

C	1 3/5	1 1/3	1			
c	2	1 3/5	1 1/3	1		
c'	2 2/3	2	1 3/5	1 1/3	1 1/3	
c''	4	3 1/5	2 2/3	2 2/3	2	2
c'''	5 1/3	4	4	3 1/5	2 2/3	2 2/3

Dubbelkoren thans stom. Die van Finsterwolde, Bellingwolde en Warffum staan in rapport Warffum.

De speelfluit is een Spitsfluit.

Fl.tr. prest.mens. 1/2 toon verschoven door vOeckelen (O).

B 16 12 eiken, Hp geheel metaal.

Bovw Pr 8 C-H eiken vO c'-fs' (O) (de oude nog in front).

Rf 8 geh. metaal (hoewel verderop over C-H hout van O wordt gesproken) Wf geh open.
O heeft versch. st. verwisseld.

pijpw vrij stevig, ca 28 % tin. pijpen en baarden O rode sold.verf. Kernst. in Freytag pijpwerk practisch geen, bij O enige. Voetopeningen tamelijk klein, voeten gelakt. Lab.vorm bij Fr. flauw bijgedrukt spits, gr. spits ingetrokken. Hoeden tamelijk kort als bij vroegere Fr-orgels en Hinsz en Schnitger (in Warffum lang).
Laden C-f'' Man. twee laden, boven een. Schnitger factuur met leren flappen, inliggende voorsponden, met messinghaken vastgeklemd. Dikte slepen 7 mm (dunner gemaakt? in Bellingwolde 13 mm). Bevinden zich in zeer slechte staat.

Koppelmechanisme ca 1938 gewijzigd. Balgen 1889 verw. en verv. (mededeling Nieman).

Volgorde (vergelijk die met volgorde in Boekz):

Wlosser Klar8 Sal4 Fl4 P8 Fltr8 Rf8 VdG8 Wf2 Vent.BM

Trem.Man Man.k.

P8 Hp8 Oct4 Oct2 Mxt bas Dc8 Tr8 Mxtdc Q3 Splf4 B16 Vent.Man

Rest.plannen

A. Herstel, aparte posten voor herstel windlosser en afsluitingen, voor verw. baarden en stemkrullen voor aansluiten uitgeschakelde frontpijpen voor tinfoelie frontp., voor reconstr. mech. klav.koppel, voor herstel orgelkas

B. reconstr. bovenwerk disp, herindeling registers op lade Carillon als in Warffum: dc 4, 1 3/5, 1, reg.pl. in stijl F.

C. Aparte kosten in verband met kerkrestauratie.

Fotocopiën in rapport geplakt Boekzaal 1811 (13 okt ingebr.n.) p 636-39.

- 15/4'76. Subs.aanvraag.
- Fotocopie Broekhuyzen 065.
- 12/10'81. Bolt. Concept nieuwe subs.aanvraag.
- 8/6'84. K.Tiggelaar, (pl.C). De KV heeft de in '81 voorgestelde subs.aanvraag nog steeds niet ingediend. Er is nu een pl.orgelcommissie. Hij zegt dat hij in '92 een boek over het orgel heeft geschreven en een uitbreiding van Bolt's rapport heeft gemaakt.
- 23/6'84. Bolt's reactie op het voorgaande.
- 10/7'84. Tiggelaar stelt voor een aantal reparaties te doen verrichten, zodat concerten mogelijk zijn.
- 10/8'84. Jaarverslag pl.C.
- 30/11'84. KV. Subs.,aanvraag 4-fasen restauratie aan B&W Midwolda.
- 31/10'84. Kostenopgaaf De Graaf.
- 3/1'85. Brief (ondertekening onleesbaar) met enige historische gegevens.
- 2/4'85. WVC, subs.toekenning. 11/6 volgt die van de gemeente. Uit de rekeningen van De Graaf blijkt dat hij eind '85 de opdracht kreeg.
- 9/12'85. Bolt. Eerste fase voltooid: restauratie windvoorziening (vooral de balg. Windmachine vervangen.
- 19/11'86. OC, eindrapport eerste fase.
- Foto's.
- 8/12'86. De Graaf over gewijzigde indeling van zijn werk na ongeval.
- 4/8'87. WVC. Accoord met uitstel.
- 12/5'89. Programma ingebruikneming.
- 16/5'89. Bolt, eindoordeel. Restauratie prachtig geslaagd, uitgevoerd conform offerte en latere afspraken met o.m. de Rijksadviseur voor orgels. Achteraf blijkt het een goed besluit te zijn geweest de v.Oeckelenregisters op het bovenwerk weer te vervangen door reconstructies van de oorspronkelijke stemmen. De nieuwe registers Vh, Car en Nas zijn zeer geslaagd. Fraaie acoustiek kerkgebouw.
- Aanvulling op het rapport van 1976:
Resonanskastje voor Vox humana naar model Bellingwolde. Winddruk 72. Schuifkoppel gereconstrueerd. P 8 tot 4' teruggeschoven (enige pijpen van v.Oeckelen, 1 oct. uit

Salicet). Stemming Neidthard III, toonh. 450. Fltr teruggeschoven nw Nas en Vh naar Bellingwolde, Carillon naar Warffum. Na demontage bleek dat de T en Dlc verschoven zijn. Wegens goede klank is dit gehandhaafd.

- 25/7'89. OC, eindoordeel. Waarom de bekers der Trompet niet zijn teruggeschoven, is onduidelijk. De aanspraak is minder prompt dan wenselijk is. Vox humana enigermate gevoelig voor schommelingen in de windtoevoer. Verder niets dan lof.
- Fotocopieën uit HO febr'90.
- Negatieven.

Geïnteriseerd 26/3'92. Het in het rapport (mrt'76) genoemde rapport Warffum (herv.k.) is niet aanwezig.

Oostzaan, Gereformeerde Kerk.

=====

- Correspondentie over restauratie 1953 door Pels onder de GOV, over reparaties door Pels 1965-'67 en over verwarmingsproblemen in diezelfde tijd.
- 11/12'68. Bolt zegt toe, als adviseur op te treden.
- Dec'68. Bolt. Rapport betreffende het orgel in de Gereformeerde Kerk te Oostzaan. Orgel 1923 uit Stellendam gekomen. Groot kabinetorgel, gerestaureerd 1954 door Pels onder Houtman en Bouman.
Bas. Hp 8, F 4, P 4, Gh 4, O 2, Sfl 1, Mxt 2 s t1 1/3.
Dc. B 16, P 8, VdG 8 (XIX in 1954 op plaats Hp gezet), Hp 8 (dit is de oorspr. Dulcet), Siffl 1, P 4, Q 3, Gh 2, Tertiaan 2 st (1954, 1 3/5 1 1/3), O 2, F 4.
Ped Sb 16, Ob 8 (electr). C-e'''. C-d'.
Front bedorven, nieuwe mag.balg.
Rest.plan: Herstel front, ped.reg. weg, ped.kl. handhaven.
Bijlagen: offerte Flentrop dd 23/5'69.
Citaat stukken 1950 en later.
- 14/1'69. Flentrop. Raming kosten.
- 27/2'69. v.Vulpen schrijft: Offerte te betalen, als geen opdracht volgt.
- 23/5'69. Flentrop, offerte.
- 20/8'69. CRM. In principe subsidie. Voorwaarde: Plannen tot wijze van verwarmen voorleggen.
- 2/11'78. CRM. Thans geen subsidie.
- 29/11'73. Nieuwe offerte Fl.
- 12/9'75. Idem.
- 15/2'79. Goedkeuring Mon.zorg tot handhaving Subbas, maar niet in huidige opstelling.
- 30/3'79. Opdracht Flentrop en opdracht advieswerk aan Bolt.
- 17/1'80. 2 schetsen Flentrop betr. front met begeleidend schr. aan B.
- 19/1'80. Bolt: over bespreking met o.m. de Rijksadviseur, die graag het orgel een 18de eeuws aanzien wilde doen geven en over pedaal met 1 stem.
- 14/3'80. Flentrop over aanvullende werkzaamheden: Beter Tertiaan, vervanging verlengstukken pijpen door beter passend materiaal, werk aan houten pijpen en hergroeperen daarvan, intonatie naar oorspr. klankbeeld.
- 22/3'80. Bolt: Voorstel herstel front in XVIII stijl, niet koppelbaar pedaal met Ged 8', evt ook nog Sb 16, maar gescheiden van het orgel (niet koppelbaar).
- 22/6'80. Flentrop, nieuwe tekening front.
- 17/2'81. CRM. Accoord met meerkosten.
- 7/8'81. Flentrop. Bevestiging opdr. pedaal C-h met bestaande 16' en nieuwe Ged 8'.
- 21/1'82. Progr. ingebr.n. Speech bij ingebr.n. Anoniem.
- 19/1'82. Aantal aanmerkingen Commissie van beheer.
- 4/3'82. Bolt, reactie op voorgaande: Er zullen enkele verbeteringen aan de intonatie worden doorgevoerd. Nergens blijkt uit, dat er vroeger een Tremulant is geweest. Ped.transm.systeem (combinatie 16 en 8') uitgevoerd om plaatsruimte te winnen.
- 4/3'82. Bolt, eindoordeel: Pijpwerk 1880 of 1923 ingekort. 1954 weer verlengd met te hard metaal. 2de Hp dc niet hersteld. XIX VdG gehandhaafd. Aany. rapport: Orgel

1880 vgl. mond. mededeling geplaatst in Stellendam, Geref. k. Pijpwerk overeenkomend met dat van L. vd Brink (1761-1833) dwars gestreept metaal, ontbrekende tooninscripties, hoog bijgedrukte lab. vorm. Winddruk 54 mm, toonh. 1/2 beneden normaal (XVIII kamertoon). Mech. ped. lade achter orgel 16 en 8', niet koppelbaar. Verwarmingsschema aanbevolen. Fraai klinkend instrument.

- Een stencil over orgel: Historie, beschrijving. Pijpwerk heeft overeenkomst met werk van Leonardus van den Brink, 1761-1833, Amsterdam. Disp. thans: C-e'''. B dc 16, P dc 8, VdG dc 8 (XIX), Hp 8 (hout), P 4, F 4 (hout), Q 3, O 2, Gh 2, Sifl 1 (b'-e'''' nw), Mxt 2 st bas 1 2/3, Tertiaan dc 1 3/5 1 1/3 (1981). Ped 1981 C-h Sb 16 (1954), Ged 8 (1981), geen pedk, 435 Hz, Werckmeister, 54 mm. Kas XVIII, frontraam met pijpen en lofwerk 1981, hist. gegevens als in rapport.
- Negatieven.

Geïnterviewd 28-10'92. Naar map "Verwarming" overgebracht: Het Altenbrucher verwarmingsprotocol en andere stukken over verwarming in het algemeen.

Oostzaan Hervormde Kerk.

- 12/6'70. OC voorl. adv. Orgel op balgen na in oorspronkelijke staat. Windladen in slechte staat.
- Okt'70. Correspondentie bij benoeming Bolt als adviseur.
- Nov'70. Bolt: Rapport betreffende het orgel in de Ned. Herv. Kerk te Oostzaan en losse aantekeningen ter aanvulling.

Orgel Knipscheer, vgl. mededeling C. Kroonenberg: 1858.

C-f'''' B 16, P 8, Rf 8, O 4, Q 3, O 2, M 3-4 st b/d, Co 4 st dc, T 8.

Bovw P 8 dc, B 8, Viool 8, Dwf 4, P 4, Gh 2, Dc 8.

(V 8 C-c van B 8, Dwf 4: wijd open, gr. oct. hout met metalen st. deksels, Dc 8 langzaam mens. verloop, dus in bas eng, dc wijd).

Ped C-d' aangeh. Trem. (later).

Pijpw. zeer gaaf, geen expr. Veel worm in lindehouten snijwerk. Rest kas grenen.

Mxt:

C	2	1 1/3	1	
c	2 2/3	2	1 1/3	
c'	4	2 2/3	2	1 1/3
c''	5 1/3	4	2 2/3	2
c'''	8	5 1/3	4	2 2/3

Hierin restauratievoorstel en offerte Flentrop.

- 31/12'75. Flentrop. Nieuwe prijsopgave (een vorige is er niet).
- 30/3'73. Bolt vraagt of er nog arch. stukken uit de bouwtijd zijn.
- Stukken (één uit '77) van firma's die bevochtigingsinstallaties leveren.
- 12/4'76 en 2/11'76 (aanvullingen 5/11 en 9/11). Flentrop, prijsopgaven.
- 14/3'78. CRM. Orgel heeft monumentale waarde. Voorlopig geen subsidie.
- 19/3'79. Copie contract met Flentrop.
- Sept'79. W.J. Dorgelo. Historisch rapport betreffende het orgel in de Nederlands Hervormde Kerk te Oostzaan: Na dood Knipscheer onderhoud door A.M.T. van Ingen (die voorheen bij K. werkte), sinds 1916 door Flentrop, die de windvoorziening heeft gewijzigd (orgeltrapper betaald tot 1932). Verder gegevens over Knipscheer.
- 28/1'80. Flentrop. Hoeveel bespaard kan worden bij restauratie "ineens".
- 2/4'80. Tweede subs. afwijzing.
- 4/11'80. Weer copie contract, alleen door Steketee ondertekend.
- 16/1'81. Fl. schrijft: Klavier moet worden vervangen met behoud van huidige beleg. Problemen met restauratie houten pijpwerk en snijwerk.
- 1/3'81 Fl. schrijft: Lofwerk verstevigd met kunsthars en glasvezeldoek.
- 24/3'81. CRM. Weer uitstel subsidie.
- 11/9'81. Progr. ingebruikneming.
- 13/9'81. Bolt, eindoordeel: Voortreffelijk gerestaureerd. Hermanus II Knipscheer was - naar blijkt - een orgelmaker van grote allure.
- 10/6'82. OC, gunstig eindrapport. Zware toetsmechaniek op optimale wijze afgeregeld.

- Negatieven.

Geïnteriseerd okt '92. Zie ook map "Knipscheer". Hierin o.m. enkele metingen Oostzaan.

Aanvulling (vO): In HO jun '39 wordt melding gemaakt van het vervangen van de spanbalgen. In mijn eigen aantekeningen stond nog: Ventiel, koppeling, 2 afsluitingen. Uit deze map de volgende stukken naar juiste plaats in archief gedeponeerd:

- Correspondentie met Verloop en Brouwer over gegevens betreffende Knipscheer.
- Fotocopie verslag 1853 van (of in opdracht van) de kerkeraad der Doopgez.k. Haarlem) over orgelmakers van die tijd, voornamelijk Knipscheer en Flaes.

Opeinde (Gem Smallingerland), Gereformeerde Kerk.

=====

Een kranteknippsel over orgel van Sicco Steendam in de stijl van de latere Bätz.

Opmeer. Negatieven.

=====

Opperdoes. Negatieven (een met bijschrift "oude foto").

=====

Ottersberg. Negatieven.

=====

Oud Avereest (Gem. Oud Avereest - Balkbrug), Hervormde Kerk.

=====

- Losse aantekeningen.
- 21/3 '78. Bolt. Een persoonlijk advies aan de heer Niessink, Balkbrug, over orgel, ca 1866 Van Loo, man II vermoedelijk Proper 1903, wijzigingen Vierdag ca 1965.
 - I. P 8, Hp 8, O 4, Q3 (was verm. Sal), F 4, O 2, Mxt 3-4 st (Samst. gew?), T 8 (later, uit Jul.k. Haarlem).
 - II. Fldc 8, Splf 4 (deel pijpwerk B16 van I), Nas3 (een gewijzigd register) T 1 3/5 (idem).
- Ped Sb 16 (1965? deel oude B 16).
- Klungelachtige constructies uit '65.
- Toonh. verhoogd door afsnijden pijpen. Suggesties over herstel orgel. Wiersma komt binnenkort kijken.

Geïnteriseerd 29/1 '92.

Oud-Beijerland, "Buitengewone Wijkgemeente".

=====

- 5 architectentekeningen kerkgebouw.
- 15/1 '71. OC, VR. Over het nieuw te bouwen kerkgebouw, plaats orgel, acoustiek, verwarming, etc.
- 21/1 '71. Eerste schrijven Bolt. Zorgen over acoustiek.
- Mrt '71. offertes Reil, Vierdag en anoniem (kennelijk De Graaf). Basisdispositie P 8 (of 6), Hp 8, O 4, O 2, Mxt 1 1/3 3-4 st, trem, ped. Sb 16. Pedk niet noodz. Meerprijs voor F 4, Q 3, Terts of Cornet, Tr 8.
- 27/3 '71. Bolt, reactie op de offertes. Hij geeft geen voorkeur.
- 2/4 '71. OC adviseert Vierdag (prijs, levertijd).
- Tekening Vierdag, febr of mrt '71.
- 16/3 '72. Bolt: Niet accoord met 1ste frontontwerp Vierdag, wel met tweede.
- 21/3 '72. Bolt over mogelijkheden tot uitbreiding, zelfs Fag 16 ped wordt genoemd.
- Rekeningen, waaruit blijkt dat Vierdag opdracht kreeg.
- 24/4 '72. KV. Protest tegen in rekening brengen van loonkostenstijgingen die gevolg zijn van overschrijding leveringstermijn.
- 29/4 '72. Vierdag over compromis.
- 1/10 '72. Bolt. Voorlopig oordeel. Winddruk moet omlaag. Derhalve herstemming.

- 7/12'72. Bolt, eindoordeel. Nu bleek de winddruk te laag. Dat is gecorrigeerd.
- Febr'73. OC, eindoordeel.

Geïnteriseerd 25/11'92, aangevuld 30/3'94. Wat nu de definitieve dispositie is, is niet duidelijk.

Oude Pekela, Hervormde Kerk. Negatieven.

=====

Oude Pekela, Evangelisch Lutherse Kerk. Negatieven.

=====

Oude Sluis. Negatieven.

=====

Oudewater, Hervormde Kerk. Foto('s).

=====

Oude Wetering, Kerk onbekend. Foto('s). Negatieven.

=====

Oude Wetering, Remonstrantse Kerk.

=====

- Correspondentie vóór 1969, o.m. een klein rapport (z.d.) van B.Kammenga en J.Spaans en subsidie-aanvraag.
- Febr.'69. Bolt. Rapport betreffende het orgel in de kerk van de Remonstrantse Gemeente te Oude Wetering.
Kerk 1630, orgel 13/3 1842 in gebruik genomen. Gabry. Later onderhoud Flaes, Gabry, Van Gelder, Van Ingen wiens naam zich boven klav. bevindt.
1904 v.Ingen grote reparatie en Corn. verv. door VdG, 1913: klav. verv. door v.Ingen, 1914 v.Ingen: Q 3 --> Celeste, 1934: ped (aangeh) aangebr. door Bik, 1948 ped. weer verwijderd in ruil voor orgelmotor, waar later veel problemen door ontstonden. Spaans en Kammenga hebben de Celeste verwijderd.
C-f'' P 8, B 16 dc, P 4, Hp 8 ,F 4, Q 3 (weg), O 2, Corn (weg), Fag 8 (res).
Aangeh.P. verdwenen, 17 toetsen. Trede voor ibschakelen 4 sterke st. ook verdwenen.
1/2 toon beneden 440, lage opsneden, rest.voorstel behelst herstel oorspr. dispositie. Bijlage offerte A.H.De Graaf.
- 17/2'69. De Graaf, offerte, commentaar Bolt 3/3.
- 17/6'69. Rem.gem. schrijft: Pr.Bernh.fonds zal bijdragen. Fagot komt verm. te vervallen.
- CRM subsidie in 1974.
- 27/6'74. Anon. Nieuwe prijsopgave, blijkens commentaar Bolt van De Graaf.
- 26/11'74. CRM Subs.toezegging.
- 5/2'76. Bolt. Restauratie door De Graaf tot volle tevredenheid voltooid. Corn en Quint nieuw gemaakt, Forte-Piano-inrichting gereconstrueerd.
- 23/1'76. Progr. ingebr.n.

Geïnteriseerd 25/11'92. Artikel over Herv. Kerk, zie aldaar.

Oude en Nieuwe Wetering, Hervormde Kerk.

=====

Art. uit "De Orgelvriend", jan'89, ook Remonstr. wordt terloops genoemd (afk. uit map Remonstr.)

Oudorp, Gereformeerde Gemeente. Zie vd Heuvel.

=====

Oudorp, Hervormde kerk.

- Deel offerte Vermeulen, Alkmaar uit 1971.
- 14/11'73. OC VA, naar aanleiding van offerte Vermeulen.
1877 Ypma.
P 8, Salct 8, Bd 8, O 4, F 4, Q 3, O 2, Co 4 st dc, T 8.
Bovw Hp 8, VdG 8, Rf 4, Salct 4.
C-f''', C-c' aangeh, Trem, Ventiel, 2 koppels.
Slechte toestand orgel. Instr. op pneum. tremulant na geheel origineel.
- 31/1'78 en 18/8'78. OC over subsidiemogelijkheden en adviseerschap Bolt.
- 11/10'78. Vermeulen, offerte. Hierin fotocopie contract Ypma. Afwijkingen met opgave OC: beide reg. Salicet heten Salicionaal. Q 3 staat vóór Fl 4, volgorde bov: VdG 8, Hp 8, Sal 4, Rf 4.
- 15/9'80. Vermeulen. Detaillering werk aan windlade. Belangrijke aantekening (tongw) uit Ypma-archief. Foto inscr. op grootste frontpijp 1877 14 nov.
- 16/3'81. Aanvullende kostenbegroting voor aanvulling Cornet en vernieuwing van enkele tongen.
- 17'3'81. Bolt, eindoordeel. Over verwarmingsproblematiek. Eén wijziging uit ca 1950 moet nog ongedaan worden gemaakt: Herstelling 8' koor Cornet (was vervangen door slecht 1 1/3' koor). De Trompet is waarschijnlijk nooit goed geweest. Proeven met dunnere tongen aan te bevelen.
- 21/6'81. OC, eindrapport: Te veel motorgeruis moet nog worden weggewerkt, benevens een enkel detail.
- 17/2'82. prijsopgave 8' koor Cornet en nieuwe tongen Trompet.
- 27/2'82. Opdracht aan Vermeulen tot herstel 8' koor Cornet en aanbrengen nieuwe tongen Tr 8, als de proef daarmee gunstig uitvalt. Uit verdere correspondentie blijkt, dat dit inderdaad is geschied.
- Negatieven.

Geïnteriseerd 25/11'92. Fotocopie aantekening 15/9'85 gemaakt en in map Ypma gedeponerd.

Oudshoorn Hervormde Kerk.

- Aantekeningen Bolt, afkomstig uit map Charlois:
1782 Hess.
Co, P 8, B 16, Hp 8, O 4, Corrillion (= F 2 van oude p. Q 3? op pl. Q 3), O 2, F 4,
(Knipscheer van Flag 1 p en Carlion pijpen), Mxt (C 2 2/3 3 st, c' 8 5 st), T 8.
II. dwars op klavier. Vh (metalen st. Gabry?), O 2 (Celestepijpen), VdG (Gabry),
Nh 4, Hp 8.
Disp. vlgs Knock, moet Vh erbij?
440 Hz, oorspr 1/2 t. lager.
Tenzij anders vermeld oud.
- Negatieven.

Overlangel. Negatieven.

Overveen, Ramplaankerk, privé-orgel van Klaas Bolt.

- Ruwe schets Bolt, die mogelijk op dit orgel slaat: Het gaat kennelijk om de beeldjes op het orgel, ontleend aan een historisch voorbeeld.
- 12/2'76. KV van Bloemendaal, Overveen en Aardenhout aan Bolt. Zij geven toestemming om het privé-orgel van Bolt, dat bij Reil in aanbouw is, daar te doen opstellen.
I. Ged 8, F 4, P 8 dc, O 2. II. Ged 8, F 4, Vh 8, Co 3 st.
Ped Sordun 16, Co 2. Werckmeister. Kosten voor uitbreiding podium en stopcontact voor hun rekening: Zij mogen het orgel gebruiken.
- 17/2'76. Bolt. Dank voor dit "huisvestingsprobleem".

- Z.d. (verm. '80). Kostenoverzicht Reil voor vervanging Sordun, opsch. F 2, extra balg voor pedaal.

Uit een brief (30/1'75) van de andere map Overveen blijkt, dat de Ramplaankerk in Overveen staat.

Bij de serie foto's (map Bolt) met beeldjes is er een welke het origineel zou kunnen zijn, dat als voorbeeld diende voor zijn plannen (vO).

Overveen, Hervormde Kerk, dezelfde als de vorige?

- =====
- 10/11'84. Brief Mr Bouman 10/11'84 Eelde P.Potterweg 4 aan K.Bolt met gegevens over orgels te Solwerd en Overveen en fotocopie prijsopgave 20/12-1949 Van Leeuwen betr. dispositiewijziging volgens plan Bouman. Zie ook Solwerd.
 - 23/4'74. Luteyn, rondschrijven aan 6 personen en kerkelijk bureau: mededelingen over orgel, dat is opgesteld bij Sloof en over mogelijkheid van aankoop daarvan.
 - 18/5 en 26/5'74. Luteyn, nadere mededelingen hierover.
 - 29/9'74. Slooff, prijsopgave aan KV Bloemendaal (A.C.M.Luteyn) betr. aankoop en restauratie van zich bij hem bevindende historisch orgel.
 - 10/11'74. Luteyn, nu wordt gesproken over Herv. te Overveen. Kostenoverzicht.
 - 30/1'75. Luteyn aan Bolt. Aankoop kan niet doorgaan om financiële redenen.
 - 30/1'75. Luteyn namens KV aan Slooff dat de koop niet doorgaat.

Afkomstig uit map Hees bij Nijmegen. In deze plaats is het orgel terecht gekomen.

Paaslo, Hervormde Kerk.

=====

Paaslo vormt samen met Oldemarkt één kerkelijke gemeente. In de map Oldemarkt enige correspondentie aangetroffen, over de vraag wat met het zeer slechte orgel in Paaslo moet gebeuren.

Paesens. Negatieven.

=====

Paris St.Eustache.

=====

Krantenknipsel: front 1854 Ducroquet (de firma waar Charles Barker bedrijfsleider was). Nieuw orgel vdHeuvel in oude kassen.

Papendrecht, Bethlehemkerk.

- =====
- Schrijven P.Herford aan Blank over Händel-opnamen in deze kerk. Afkomstig uit map Amsterdam, Oude Kerk.
 - Negatieven "Orgelbank Blank".

Paterswolde Gereformeerde Kerk.

=====

Twee kaarten. De bedoeling is onduidelijk. Eén daarvan bevat iets over een orgelfonds alhier.

Peins. Negatieven.

=====

Peize. Negatieven.

=====

Pels/Van Leeuwen. Folders over huisorgels.

=====

Pieterburen, Hervormde Kerk.

 - Fotocopie Nieuwsblad van het Noorden, 9/4'76 over kerk te P.
 Een aantal stukken over het voorm. Schnitger-orgel te P. zijn te vinden onder Mensingeweer (waar zich het grootste deel van dit orgel thans bevindt). In Pieterburen bevindt zich een pneumatisch Leichel-orgel achter het loze rugwerk van het voormalige Schnitger-orgel (v0).

Polsbroek.

 Stencil Bolt, 1879 Holtgräve, 1 kl. 1944 Verweijs, zinken front, later Slooff, 1981 vd Heuvel. Slechte klank, slechte afwerking intonatie, slechte speelaard, mahonie roosters, fabr. onderdelen, etc (Uit map Stolwijk).

Poortvliet, Hervormde Kerk.

 Mensuurstaat, afkomstig uit map Zuidlaren.
 Er zijn ook klad-aantekeningen over dit en andere M.orgels in map Rotterdam, Hillegondakerk.

Purmerend, Hervormde Kerk, Grote orgel.

- - Mei '76 en jan '77. Twee exemplaren "Het Garrels-orgel in de koepelkerk te Purmerend. Rapport ten behoeve van de restauratie van het orgel", Jan Jongepier. De eerste is een doorslag (voorlopige versie), de andere de definitieve versie.
 - Negatieven (Gr. kerk?).

Purmerend, Hervormde kerk, Koororgel.

 Steketee. Rapport over het koororgel.
 1777 G.Bätz. Historie, zie Oost. Broekhuyzen-disp.
 Een deel is XVII.

Purmerend, Evangelisch Lutherse Kerk.

 Zie brief 14/1'76 in map Kolhorn over beeldjes op het Van Dam-orgel in de Luth.k. te P. Ze stonden vroeger op het orgel te Kolhorn.

Raalte, Hervormde Kerk.

- - 25/3'69. OC, VR (teruggevonden in map Warnsveld).
 1836 Naber, rest. 1950 v.Vulpen.
 C-f'''. B 16, P 8, Fltr 8 dc, Hp 8, O 4, F 4, Q 3, O 2, Wf 2, Mxt 3-6 st, Co 3st dc, T 8 b/d, Windlozing, aangehp C-d'.
 Toestand redelijk goed, geen verende sloopconstr. Enige mankementen worden genoemd. Pijpvoeten door vV open gemaakt. Zal waarschijnlijk ongedaan moeten worden gemaakt, waardoor orgel nog iets zwakker van toon wordt. Orgel als andere Naber-orgels zwak en slap van intonatie. Orgel aan de kleine kant voor de kerk. Te overwegen: nieuw 2-klav orgel. Vergroting huidige orgel heeft weinig zin. Blijkbaar andere adviseur dan Erné nu gewenst.
 - Begin '69. Overige correspondentie met OC, o.a. over benoeming Bolt als adviseur.
 - Bolt. Klad voor brief. Naber-orgel 1 kl. 10 reg., aangehp. Wel ruimte voor 2de manuaal, maar mon.zorg zal dat niet toestaan. Beter: te koop aanbieden.
 - 23/8'69. Advertentie Trouw: Te koop aangeboden Naberorgel uit 1836, 12 st.
 - 1/10 en 30/10'69. Reil, prijsopgaven voor een groot en een kleiner orgel.
 - Z.d. Twee ontwerptekeningen Reil, één daarvan met rugpositief.
 - 6/10'69. Bolt aan KV'en te Raalte en Abcoude over de mogelijkheid van tweelingorgels, door Reil te bouwen.

- 3/11'69. Bolt: Resumé 3 mogelijkheden:
 1. Restauratie Naber-orgel. Hierover: Bij vorige restauratie voetopeningen wijder gemaakt. Klankkarakter is wat ouderwets, zekere stijfheid. Naber behoorde t.a.v. klankgeving beslist niet tot de belangrijkste orgelmakers van zijn tijd.
 2. 2-klav. orgel met borstw. en vrij p.
 3. groter orgel met rugwerk, disposities.
 - 26/11'69. OC, accoord met plannen. Nog wel vraag t.a.v. dispositie, met adviseur nog te bespreken.
 - 9/7'70. Bolt, accoord met verkoop orgel aan Herv. Kerk te Warnsveld.
 - 11/9'70. CRM, idem.
 - 18/8'71. Ds vd Molen schrijft over zijn voorkeur voor een "klimaatvast orgel", zoals geadverteerd door Detlef Kleuker, Brackwede, Duitsland.
 - 20/8'71. OC, reactie.
 - 1/12'71. Bolt vraagt lijst Kleuker-orgels der laatste jaren, om zich nader te kunnen oriënteren.
 - 14/1'72. Bolt. Orgel Kleuker onaanvaardbaar.
 - 18/10'72. Reil: Aanbeveling werk der eigen firma.
 - 20/12 en 4/1'73. OC. Reacties op plannen aanschaf klein orgel. Bolt geeft zijn reactie door aan Gem. College van Toezicht der Ned.Herv.Kerk.
 - Z.d. Twee ontwerptekeningen arch.bureau Wijma. Velp, bedoeld voor door Kleuker nieuw te bouwen orgel en toelichting op de offerte van Kleuker 7/7'72. Gewicht van het orgel 5000 kg.
 - 1/2'73. Anon. Brief aan Kleuker over diverse plannen betr. orgel, met vertaling.
 - Mei'73. OC. Klacht aan College van toezicht. Kennelijk breekt hier Bolt's adviseurschap af.
 - Foto (ook een in toestand Warnsveld).
- Geïnteriseerd 2/12'92. Het volgende uit map Raalte elders in archief gedeponeerd:
- Boekje over orgel te Celle. Nieuwbouw in oude kas door Kleuker.
 - Foto Reil orgel te Leersum.

Ravenswaay, Hervormde Kerk.

- =====
- Mrt'71. Bolt: Enkele gegevens betreffende het orgel in de kerk te Ravenswaay (die staan ook in het rapport van mrt'72).
 - Jan'72. OC, VA, waaruit blijkt, dat er al contact is met Bolt.
 - (2/2'72. S.W.J. Schade van Westrum, Vlaardingen, orgelraad der Oud-Kath.Kerk. Eerste historische gegevens. Voorts een tweede stuk over alle orgels in Oud Kath. Kerk te Den Helder. Nu in map Den Helder.)
 - 14/2'72. Blank: De balg moet uit 1890 stammen. Gegevens over enkele details.
 - Bolt, kladje met aantekeningen, o.m. labiumvormen en inscripties. Het is afkomstig uit de map Bennebroek.
 - Mrt '72. Bolt, "Rapport betreffende het orgel in de Nederlands Hervormde Kerk te Ravenswaay", met latere aantekeningen.
1890 gekocht van Spit, Utrecht, die toen vermoedelijk in dienst was van Witte. Orgel uit Den Helder, Oud-Kath.k. afkomstig. In 1837 kerk en orgel verbouwd. Gelijkenis met rugpositieven te Amsterdam, Wester en Vollenhove 1686. Niet origineel horiz. balgje. Stekermechaniek. C-c'''. klaviatuur achter, geen voetklavier. Orgelluiken verdwenen. Zie Bouman 1949.
P 8 dc (oud/1890), P 4 (oud/1890), Hp 8 (C-Gs grenen nw, rest oud),
G 8 (1890 moet quint zijn geweest), Sxq 2 st af cs' (oud), Gedf 4 (oud),
Dwf 8 dc (1890 of later), O 2 (C-Gs 1890, rest oud), Qf 3 (oud),
Mxt 2 st (C 2/3 1/2, c 1 2/3, c' 1 1/2 1, c'' 2 2/3 2 2),
Flag 1 (XVIIIId / IX a, 1837?)
 - 20/6'79. Prijsopgave Blank en reactie Bolt: er moet ook een offerte van 13/3'72. zijn geweest.
 - 12/9'72. CRM, gebruikelijke antwoord op subs.aanvraag.
 - 25/11'79. Arch. Wijma, 2 schetsen voor opstelling orgel: 1. verhoogd, met luiken, 2. balustradeorgel zonder luiken.

- 28/6'79. Bolt: Opdracht aan Blank namens KV.
- Verslag bouwvergadering op 6/12'79. Gekozen voor balustradeorgel zonder luiken.
- (Schade van Westrum. Aanvulling op eerdere gegevens: Orgel vlgs Broekhuizen afkomstig van "De drie bonte Kraayen", Amsterdam, RK schuilkkerk, later Oud-Kath.) Nu in map Den Helder.
- Boekje over Ravenswaay met begeleidend schrijven dd 27/1'81 van Ds E.Loerakker.
- 29/9'81. Brief Ds Loerakker, die geïrriteerd is door de overschrijding door Blank van de leveringstermijn.
- Kladbriefje betr. orgel Eestrum, Geref.K. (adres kosten).
- 2 en 4/4'82. Progr. ingebruikneming op deze dagen.
- 24/5'82. Blank schrijft over orgel en over intonatieproeven door derden ongevraagd uitgevoerd.
- 15/6'82. Bolt, eindoordeel. Kon inspelning niet zelf verzorgen. Lof voor Blank en arch. Wijma. acoustiek minder gunstig uitgevallen. Nog enige bedenkingen t.a.v. de klank.
- 16/7'82. Reactie kerkeraad hierop, waarop Bolt 19/7 schrijft: Klank reconstructie 18de eeuws orgel is moeilijker dan van 19de eeuws. In toekomst misschien wat verbeteren. Thans niets doen!
- Correspondentie met Ir Vlagsma, Culemborg, die zeer geïnteresseerd is in Duyschot. Hij denkt, dat het orgel te R. van D. is.
- Negatieven.

Geïnventariseerd nov/dec'92. Volgende stukken naar betr. plaats in archief overgebracht:

- Alle stukken met gegevens over orgels in Oud-Kath. Den Helder.
- Voetopening verwante orgel in Oud-Kath. Zaandam.
- Over kerkliederen.
- Aantekeningen over Zaltbommel.

Reepsholt.

=====

Brief van orgelmaker Führer over tongwerken van Wenthin, onder R. ingevoerd, omdat het voornamelijk over dit orgel gaat.

Reil.

=====

- Een offerte voor een 2 klaviers orgel en een tekening voor een positief, beide zonder plaatsnaam, en een foto voor een orgel voor Japan? Aangetroffen in map Abcoude.
- Folders over huisorgels.
- Een foto van een onbekend orgel, aangetroffen in offerte Reil voor Middelburg Thomaskerk.
- Een stuk over woningbouw in 't algemeen en in Heerde in het bijzonder.
- Negatieven van een kistorgel, "oud front", "Reil v.Assendelft", "klein orgel", "positief".

Rheden, Hervormde Kerk.

=====

Orgel van Meere. Samenstelling Mixtuur volgens kanttekening Bolt in zijn rapport betr. orgel te Twello:

C	1	3/5	1	1/3	1		
c	2		1	3/5	1	1/3	1
c'	2	2/3	2		1	3/5	1 1/3 1
c''	4		2	2/3	2		1 3/5 1 1/3

Rhenoy. Negatieven.

=====

Roordahuizum, Hervormde Kerk.

=====

- Febr.'66. OC. Rapport inzake het orgel in de Hervormde Kerk te Roordahuizum.
Gegevens Knock:
1785 Gruizen.
Man. P 8, B dc 16, Rf 8, O 4, Fld 4, Qp 3, SO 2, Mxt 3,4,5 st, T b/d 8, Trem.
Rugg. P 4 Hp 8 Wf 2 Sq 3v 2,3st, Dlc 8, Trem.
2 afsl, 4 balgen, man. tot c''', aangeh. pedaal.
Nauwelijks arch.gegevens aanwezig, aan orgel mededeling bouw 1784 en restaur.
1859/60 door v.Dam.
Huidige staat: Windl. origineel, frontp. vern., Mxt verv. door bas der B 16, Sq
door VdG af a, rest gec. met Hp, toonhoogte (moet kamerton zijn geweest) verhoogd
door afsnijden. Later hier en daar baarden en kernsteken aangebracht. Balgen
vervangen door mag.b.
2 mogelijkheden voor restauratie:
1. Toestand handhaven. Bezwaar: mensuren relatief te wijd en minder goede aanspraak
tongwerken bij huidige toonhoogte.
2. Reconstructie met evt. handhaving bestaande B 16 als ped.stem.
Dit laatste heeft voorkeur: Herstel toonhoogte betekent herstel juiste
pijpmensuren, vooral ook voor de tongwerken.
- Sept'71. Correspondentie over overdracht der orgelzaak van wijlen Ern e aan Bolt.
- 1972 en '73. Correspondentie over verwarmingsproblematiek.
- 26/4'76. B&T, offerte.
- Enige aantekeningen over orgels te Jorwerd en Hichtum.
- Negatieven.

Geinventariseerd 2/12'92. In de map Burgh bevinden zich ook aantekeningen over
Roordahuizum.

Roosendaal Pensionaat St. Marie.

=====

- 22/9'75. Vermeulen, Alkmaar aan Bolt: Hij biedt een electropneumatisch orgel aan en
geeft een beschrijving: 1910 Maarschalkerweerd:
Hw. B 16, P 8, Vlcl 8, Fh8, Dolc 8, Melf 4, T 8.
Pos. G 8, Vxc 8, CordNt 8, Rf 4. Ped. Sb16 Vn8.
V. wil het wijzigen:
Hw. B 16, P 8, Fh 8, O 4, SO 2, Mxt 3 st, T 8.
Pos. Ged 8, Rf 4, Wf 2, N 1 1/3, Ped. ongewijzigd.
Alles in zwelkast, 1964 gerest. en electropn. gemaakt. Front 75% tin.
- Foto's van front (neo-gothisch) en speeltafel.

Het blijkt het orgel te zijn van het pensionaat te R, inderdaad door Maarschalkerweerd
in 1910 gebouwd en door Vermeulen aangekocht. (mededeling Boogaarts).
Aangetroffen in map St.Johannesga, waar men een 2de hands orgel zocht.

Rosmalen, Rooms Kath. Kerk, St.Lambertus. Foto('s), negatieven.

=====

Rotterdam, Begraafplaats "Crooswijk".

=====

Foto met disp. afk. uit map Vlaardingen: Fonteyn-Gaal, 1965.
I. Qd 8, P 4, Gh 2, Mxt 1' 3 st, Cy. II. Rf 8, Splf 4, O 2. Ped Sb 16. 3 koppels.

Rotterdam, De Doelen. Uitnodiging tot ingebruikneming orgel op 28/3-1968.

=====

Rotterdam, Eglise Wallonne.

=====

- Fotocopiën van 4 programma's van orgelbespelingen, Putsepleinkerk 1962, met steeds een artikel "Beelden uit Rotterdams orgelhistorie". Deze 4 handelen alle over de Waalse Kerk.
- 16/6'76. OC, mededeling, dat het orgel in 1865 is gebouwd door Witte als 2-man. orgel met vrij pedaal en in 1924 is overgeplaatst naar een nieuw kerkgebouw, waar onvoldoende plaats voor het orgel beschikbaar was, zodat het pedaal is verkleind en pneumatisch gemaakt. Dulciaan vervangen door een nieuwe met schalmeiachtige vorm. Een overdruk uit vtK wordt in het schrijven genoemd. Deze ontbreekt echter.
- Correspondentie uit 1976, waaruit blijkt dat Bolt adviseur wordt.
- 25/1'77. Flentrop, offerte.
- 22/6'77. Subsidieaanvraag.
- 24/5'85. Eglise Wallonne de Rotterdam schrijft: De orgelzaak wordt weer ter hand genomen, maar met een andere adviseur wegens meningsverschillen.
- Negatieven.

Geïntervieweerd 2-12'92. Had de OC hier ook zeggenschap of hebben zij alleen maar op verzoek een advies gegeven?

Rotterdam, Evangelisch Lutherse Kerk.

=====

- Negatieven, opschrift o.a. "Müller".

Rotterdam, Grote of Laurenskerk.

=====

- Negatieven met opschrift "Goldfuss".
- Negatieven met opschrift "voormalig orgel".

Zie ook de gegevens over het voorm. Goldfuss-orgel in map Sassenheim.

Rotterdam, Voorm. Engelse Episcopale Kerk.

=====

2 fotocopiën van foto's uit 1913 van voorm. orgel en mededeling, dat van de Engels presbyteriaanse kerk geen orgelafbeelding aanwezig zijn.

Dit is aangetroffen in map Gameren.

Rotterdam, Oud.kath. Kerk "Het Paradijs". Foto('s), negatieven.

=====

Rotterdam, Zuiderbegraafplaats.

=====

Foto met disp. afk. uit map Vlaardingen:

Fonteyn-Gaal, adv. Vente.

Hw Rf 8, Qd 8, P 4, Gh 2, Mxt 1'3-4 st.

Brstw in zwelk Hp 8, Gedf 4, Spgmb 4, P 2, Cy 1 st, Kh 8.

Ped Sb 16, P 8, O 4, Rf 2, Dlc16. 3 kopp, trem.

Rotterdam-Charlois, Hervormde Kerk.

=====

- 23/5'67. OC, VA, waaraan toegevoegd stukken over subsidie van '66, brief van een verwarmingsbureau en rapport Mr Bouman 1948.
- 29/10'71. OC, schrijven waaruit contact met Bolt blijkt. Verder over de mogelijkheid Vierdag de restauratie te laten uitvoeren.
- 1/11'71. Bolt, schrijven waaruit blijkt, dat hij het adviseurschap van wijlen Erné overneemt.
- 11/12'71. Bolt schrijft, dat hij contact zal opnemen met Leeftlang, omdat Erné dit ook had gedaan.
- 1972. Bolt. Rapport betreffende het orgel in de N.H. Kerk te Rotterdam/Charlois. Aanvullingen (kantekeningen). Hieruit:

1784 H.H.Hess. In werkplaats goedgekeurd door de Haarlemse Bavo-organist Radeker.
 1787 pas ingewijd. Disp. bekend door Boekzaal.
 1832 Reichner vlgs kerk.archief (opg. Broekhuizen en Bouman wijken af).
 1867 overpl. naar nieuwe neo-gothische kerk door vd Haspel, Schölgens en vd Weyden.
 Nieuwe lade Bov.w.
 XXa Standaard.
 1929 G.vd Kley.
 1952 Leeflang/Bouman. Kas verplaatst, zijwanden tot muur doorgetrokken om
 ped.registers te kunnen plaatsen. Mxt en Corn vergroot. Cel --> Tertiaan,
 Dulciaan op kantsleep. Nieuwe Ped.koppel II en tremulant. Opsneden verlaagd
 ("herintonatie in oorspr. rococo-karakter").

1784	1832	1867	XXa/1929	1952
P 8				Open pl.(Co)
B 16				B 16 H
Hp 8				P 8 H
P 4				Hp 8 H 1t.versch
Nh 4		vervangen		O 4 H 1/2 t.idem
Flaj 1		weggenomen		F4 dc: oude 1'
Q 3				Q 3
Co 6 st dc		verplaatst en verkleind		Oct 2
Sexq 2 en 3 st		weggenomen		
Mxt 2,3 st b		verkleind		Mxt3-5st b/d
5 st d		"		(H/1952)
T 8 b/d			vernieuwd	Co 5 st 1)
			(Standaard)	T 8 bd St
				1)op pl.Sq en 1'
				tertskm. 52 ov.H
B o v . w r k		(nw. lade)		Kegellade vdKl
P 4	P8dc(uit 4')	Hp 8 (oud)		Bp 8 1868
Hp 8	Hp 8	Baardp 8 (nw)		V 8 1868
F 4	F 4	VdG 8 (nw)		Hp 8 H
P 2	Fl.Nassard 3	F 4 (oud) --> Cel (St)		P 4 deel H
Sexq 2 st dc	Rf 8	P 4 (oud uit 8'dc)		Wf 2 H/1868
Carllion 2 st dc	VdG 8	Wf 2 (verb. oud pijp)		Trtn 4st 1952
2 st bs	Qd 8			D8 1952 kantsl.
Vh 8	Vh 8 (??)			
Trem.			Ped.pneum	Ped. el.pn.
Ventil geh. werk			Sb 16 vdKl	Sb16/Flb8 1868
Forte/piano-inrichting				Fg16/Bass8 1952

Opg. disp. Bovenw 1832 vlgs Kerkarch. Opg Broekhuizen en Bouman wijken af.
 Klav. zijkant 1832/68. Ped. C-d' ook uit die tijd. Neo-goth. inscripties op
 registerknoppen.

Hw 2 laden H. Bov.lade 1868, klav./mech. 1832/68.
 C-f'', C-d'.

Voorstel restauratie: Reconstructie hoofdwerk naar Hess, bov.w. naar toestand 1868.
 Vervanging pedaal door een mechanisch, 3 stemmen.

Bijlagen Boekzaal, Broekhuizen 1852, Brief vdHaspel 1867, verslag KV-vergadering
 1867, contract 1950, mensuren (uit 1950).

Later nog toegevoegd: stencil met kort overzicht met subsidieaanvraag op grond van
 offerte Leeflang 27 dec 1976(!).

- 2/9'72. Oussoren: Vierdag als restaurateur van monumentale orgels niet
 aanvaardbaar.

- 11/7'72. Leeflang, offerte.
- 14/12'72. Bolt, concept niet verzonden brief aan Vierdag. In principe komt V. wel in aanmerking eens restauratiewerk te verrichten. Niet met zo'n ingewikkeld project beginnen.
- 7/4'76. Leeflang prijsopgave.
- 17/6'76. Leeflang: Nadere beschrijving werkzaamheden, tevens prijsopgave.
- Correspondentie over subsidie aanvraag '76 (naast die welke aan het rapport zijn toegevoegd).
- 8/2'77. OC, reactie op rest.plannen.
- Aug'77. Correspondentie met ene Drs F.W.Huisman, Linschoten, die om inlichtingen over H.H.Hess vraagt.
- 11/2'80. V.Vulpen schrijft, dat hij 9 maanden levertijd heeft.
- 15/3'80. Offerte v.V en aanvulling voor bijmaken vrij pedaal.
- 30/5'80. Principeopdracht aan vV. Uit andere correspondentie blijkt, dat deze keuze voortvloeide uit de korte levertijd van vV.
- 1980. Correspondentie. Bolt schrijft voorbeeld subs. aanvraag, verzoek Leeflang te berichten, dat zonder zijn medeweten offerte is gevraagd aan vV en met zijn instemming deze principeopdracht heeft gekregen.
- 27/5'81. Boze brief Leeflang. Hij dient een forse onkostennota in.
- 26/4'82. Bolt. Voorstel andere dispositie bovenwerk, omdat er anders geen ruimte is voor herplaatsing der Cornet op de oude plaats op de hoofdw.lade. Orgel komt in 18de eeuwse kamertoon. Stemming zoals in Nieuwe kerk te Amsterdam. Voorstel samenstelling Mxt en Sq.
- 30/4'82. Bolt over herstel 10 2/3' koor in Mixtuur, waarvan nog wat pijpen zijn teruggevonden.
- 10/5'83. Progr. ingebr.n. en boekje mei'83, Bolt, "Het Hess-orgel in de Oude Kerk van Rotterdam Charlois".
Man. P 8, B 16, Hp 8, O 4, Nh 4 (1983), Q 3, O 2, Flag 1 (1784/1983), Co 6 st dc (idem), Sxq 2-3 st (1983), T 8 b/d (1983).
Bovw Hp 8, Viool 8 (1868), P 4 (1784/1868), F 4 (1784/1983) Qf 3 (onbek, ca 1800).
Ped Sb 16 (1929), Ob 8 (1983), Fag16 (1983).
Mxt: C 2 1 1/3 1
 c' 10 2/3 8 5 1/3 4 2 2/3
Sxq: C 2/3 2/5
 c 1 1/3 4/5
 c' 2 2/3 1 3/5 1 3/5
Co: c' 8 4 2 2/3 2 1 3/5 1 1/3
- 18/6'83. Bolt: Restauratie bijzonder geslaagd. "De volstrekt unieke Mixtuur met het 10 2/3 voets koor in de discant verleent het plenum een wonderlijke diepte van klank en een indrukwekkende monumentaliteit; een omstandigheid, die het orgel bij uitstek geschikt doet zijn voor de begeleiding van de gemeentezang". Over verbetering taaie speelaard, over problemen met windvoorziening (een klein schokbalgje moest worden aangebracht). Het uiterlijk zou nog eens moeten worden aangepast.
- 30/6'83. OC, eindrapport.
- Negatieven.

Inventarisatie 2 en 9/12'92. Waar de Oct 2' vandaan komt is niet duidelijk. Een fout in de Boekzaalopgave? Dat met die kegellade kan niet kloppen. vO
Aantekeningen van Bolt over Oudshoorn, aldaar gedeponerd.

Rotterdam-Hillegersberg, Hervormde Hillegondakerk.

=====

- Z.d. Anoniem bestek "Herbouw Meere-orgel 1828". Restauratie front, alle pijpwerk op frontp. na nieuw naar voorbeeld Sommelsdijk.
- 17/10'78 en 23/1'80. Offertes Leeflang.
- 4/2'80 en 22/5'80. Leeflang over "Reconstructie Meere-orgel 1828" met evt. bijbouwen vrij pedaal. Verschillende disposities. Orgel te Sommelsdijk als voorbeeld nemen.

- 10/6'80. Begeleidend schrijven Aad vd Hoeven bij toezending copie bestek en contract uit 1828 (welke niet aanwezig is).
- 23/5'80. OC: Bolt bereid om samen met vd Hoeven te adviseren.
- Bolt, klad over Meere-orgels te Sommelsdijk, Echteld, Maarssen, Poortvliet, Epe, Linschoten (front), Vlaardingen, Beusichem/Zuidlaren, Rheden.
- 25/6'80. Bolt schrijft over zijn bezwaren tegen de plannen: Windvoorzieningen, de orgelmaker Leeftlang, prijzen. Hij wil onder bepaalde voorwaarden doorgaan.
- 18/8'80. KV, reactie aan OC en schrijven aan Bolt. Niet ingaan op zijn voorstellen.
- 3/10'80. Reactie OC.
- Kladge Bolt met opschrift "Oosterpoort": Laukhuf mech, Alum. wellen, staaldragers, taaie aanslag, Stinkens-p. Strijkers spucken als neo-barokke prestanten, neutraal, kleurloos, meubelplaat en conclusies waarsch. i.v.m. Hillegondakerk (zie ook Groningen Oosterpoort).

Geïnterpreteerd 1/12'92.

Uit een andere map kwam het volgende tevoorschijn over dit orgel:

Fotokaart Leeftlang "Herbouw Meere-orgel achter oorspronkelijk front 1830" met dispositie (foute nomenclatuur: Disk, Bask), adv Aad vd Hoeven, R'dam:

Man P16 dc, P 8, B 16, Hp 8, O 4, Sq 2 st, Co 4 st dc, F 4, O 2, M 3-4 st bas,
M 5-6 st dc, T 8 b/d.

Boyman Fl tr 8 dc, P 4, B 8, Qd 8, Vdg 8, Co 3 st dc, Waltf 2, Flg 1, Vh 8, Cmbster.
Ped nog uit te voeren P 8, Sb 16, Bazyn 16. Geen klav. omv. vermeld.

Rotterdam-Pendrecht, Geref. Kerk.

Fonteyn-Gaal, adv. Bonefaas.

Foto met disp. afk. uit map Vlaardingen:

I. P 8, Rf8, O 4, Splf 4, Q 2 2/3, Vlf 2, Mxt 2'5 st.

II. Ged 8, Gh 4, P 2, Q 1 1/3, Sch 1'3st, Dc 8 (naar foto te oordelen soort onderpositief).

Ped. Sb 16, Ged 8, O 8, O 4, Fg 16, Sch 4. 3 kopp, trem II.

Ruiter Mense. Folders over huisorgels.

Rumpt, Hervormde Kerk.

Kladje met onduidelijke aantekeningen: Naber 1843, 1891 Verschuieren, perslabia aan B&T, Kruse/Hardorf/vd Bijlaard, 1897 nw Roerquint 3 vt en Trompet.

Ruurlo, Hervormde Kerk.

- Z.d. anoniem, verm. Dr M.A.Vente. "Het orgel in de Hervormde Kerk te Ruurlo". Hierin o.m. over de bouw door Holtgräve volgens Boekzaal 1840, I, 364 en het feit dat waarschijnlijk onderdelen van het vroegere orgel van de Grote Kerk te Deventer aanwezig zijn (In Borne ook, maar daarvan is bijna niets overgebleven. In Ruurlo is een lade van F.C.Schnitger met afwijkende indeling, ontstaan, doordat hij een indeling met volledig groot octaaf moest aanpassen aan de bestaande oude kas in Deventer, door Holtgräve weer uitgebreid met cancellen voor cs'''-f''').

H w

P 8 fr 1840 binnenp. misschien ouder

B 16 C-h eiken 1840, rest misschien ouder

Rf 8 1840

Vlc1 8 1892 v.Dam

O 4 1840

Spf 4 C-H ged 1840, rest hoogstw. deels ouder

O 2 1840

Mxt 2-5 st 1957 Koch

T 8 1840

"B o r s t w"

Hp 8 C-H eiken, alles 1840

V 8 modern verm. ipv oude VdG

Fltr wijd open 1840

Wf2 1840

Tramblant

Klav. zijkant rechts, Ped C-f. ca 440 Hz, vroeger iets lager.

- 18/6'71. Flentrop, offerte.
- 15/7'71. Opdr. Flentrop onder voorbehoud rijks goedkeuring.
- 12/7'77. OC, schrijven waarin herinnerd wordt aan het VR uit 1969 en nogmaals de beschrijving van het instrument wordt gegeven.
- 1982. Correspondentie over overname adviseurschap Vente door Bolt.
- 19/7'82. Offerte Reil, waarin rapport over het instrument.
- 1/12'82. Vente, reactie op het feit dat een andere adviseur de 2de fase der restauratie begeleidt.
- 6/12'82. Flentrop, offerte.
- 28/12'82. Schriftelijke bevestiging adviseurschap Bolt.
- 8/2'83 Bolt, reactie op beide offertes. (Die van Fl. was reeds door de KV afgewezen).
- 14/12'83. Programma ingebruikneming
- 7/1'84. Bolt, Eindoordeel. Eerste fase door Flentrop 1972 uitgevoerd: Hw.lade verende slepen. Nu 2de fase Reil: Dubbel sleepsysteem ongedaan gemaakt. Restauratie lade onderpositief met eiken platen. Aan onderzijde moesten de sponsels worden uitgenomen. Winddruk 74 mm. Herstel tractuur en klaviatuur uit 1898 (v Dam), stemschuiven verwijderd. Violoncel --> Q 3. Nieuwe Mixtuur:

C	2	1 1/3			
c	2 2/3	2	(1 1/3 niet genoemd)		
c'	4	2 2/3	2	1 1/3	
c''	4	2 2/3	2	2	1 1/3

Verbetering kerkverwarming aanbevolen. Helaas klankdodend materiaal op houten vloer rond orgel aangebracht.

- Mensuurtabel: pijpdiameters op alle c's. Nu staat de samenstelling der mixtuur wel goed genoteerd.
- Fotocopie Broekhuizen R 49.
- Negatieven.

Geïnteriseerd 9/12'92. VR OC 1969 is niet aanwezig. Wat Vente een "borstwerk" noemt is in werkelijkheid het onderpositief.

Rysum. Negatieven "Bunderheide".

=====

Saaksum Hervormde Kerk.

=====

- 19/3'71. Bolt aan Oussoren met vraag of orgel voor subsidie in aanmerking komt. 16/8 positieve reactie daarop. Het is van belang dat ook enige orgels met mech. kegellade bewaard blijven. Het pijpwerk is niet monumentaal.
- 17/2'72. A. de Groot, Bovensmilde. Gegevens over het orgel 1932-'46 en fotocopie stuk over aankoop 1933.
- 10/10'72. A.H. de Graaf, beschrijving orgel en prijsopgave restauratie (deels fotocopie).
- Nov'72. Bolt. Rapport betreffende het orgel in de Nederlands Hervormde Kerk te Saaksum (Gn).

Het rapport is deels ontleend aan de beschrijving van 10/10'72 van De Graaf. Orgel XIXd met mech. kegelladen, 1933 als gebruikt instr. gekocht van Standaard Rotterdam, onder advies van J.B.v.Meurs, die de volgende dispositie noteerde: C-f'' P 8, Ged 8, Sal 8, Gmb 8, Fldlc 4, O 2, Mxt 2 st, res. (1 1/3').

Ped C-c' Sb 16, Opb 8. Pedk.

1946 waarsch. toen de 8' strijkers verv. door Quint en Terts.

- 15/10'75. Bolt over subsidiemogelijkheden.
- 4/1'73. Subs.aanvraag, gebr. antwoord CRM op 29/5'73, nogmaals aangevraagd 6/7'74, 24/9'74. CRM: in '75 nog eens aanvragen.
- 19/1'76 en 26/9'77. Hernieuwde subs.aanvragen.
- 27/12'75 en 9/5'79. Nieuwe prijsopgaven De Graaf.
- 12/6'79. CRM: subsidietoekenning.
- 12/9'79. Contract met De Graaf, niet ondertekend.
- 31/1'81. Bolt aan kerk: Na onderzoek in werkplaats De Graaf in bijzijn van Wiersma bleek lade niet meer bruikbaar. Oplossing: Een beschikbare 19de eeuwse sleeplade van ongeveer gelijke omvang.
- 4/4'81. Bolt. Geschikte oude windlade gevonden.
- 10/6'81. Verzoek verhoging subsidie wegens meerkosten wegens vervanging der lade. Toekenning hiervan: 1/10'81.
- Mei'83. KV (door Bolt ondertekend). Dank aan KV Wassenaar voor belangeloos afstaan Fluit 4 v.
- Z.d. De Graaf Rekening voor ophalen Fl 4 van Wassenaar en Sb 16 (C-H) van Freytag, herstel daarvan, bijmaken rest Sb, extra kosten wegens ander ladesysteem.
- 6/6'83. Programma ingebruikneming.
- 16/6'83. Bolt, eindoordeel. Van Meurs, die het orgel in 1933 heeft ingespeeld, heeft ook nu bij de ingebruikneming zich laten horen. Naam bouwer aangetroffen in orgel: Gottlieb Früh 1889. Via een RK kerk terecht gekomen bij de Geref. Gem. te Dordrecht, vandaar vermoedelijk als inruilinstrument bij Standaart. Verder nog wat over de zaken, in de volgende bijlage vermeld:
- Overzicht van werkzaamheden ten materiaalverwerking orgel Ned.Herv. Kerk te Saaksum.
 - Lade Gebr. Franssen, Roermond, afk. uit Luth.Kerk Hilversum, gekocht van Verschueren, Heythuysen.
 - Tremulant afk. uit Baarn, Geref.
 - Klaviatuur, los voor orgel staand, gereviseerd.
 - Ombouwen tractuur. Wellenbord vervangen wegens ernstige aantasting door houtworm.
 - Oude Sb en Octb verwornd en niet meer te gebruiken.
 - Van v.Vulpen gratis overgenomen Sb 16 C-H uit Vollenhove van Freytag 1808. Rest Sb bijgemaakt.
 - Reparatie pijpwerk.
 - Dispositie:
 - P 4 C-H fr. zink
 - Sal 8 C-H afk. uit Herv.K. Nijeveen
 - F 4 oude niet meer te gebruiken, verv. door F 4 van Lohman 1849, afk. uit Herv.K. Wassenaar, gratis verworven.
 - O 2
 - Mxt C 2 1 1/3 c 2 2/3 2 c' 2 2 2/3 2
 - Hp 8 deel vern. deel gecomb. met Sb 16
 - Sb 16 zie boven.

- Negatieven.

Geïnteriseerd 9/12'92.

Saaksumhuizen, Herv. Kerk (Stichting Oude Groninger Kerken).

=====

- Losse aantekeningen in hand Bolt.
- 8/3'83. Bolt aan St. O.G.K. Hij vraagt zich af, of niet enkele werkzaamheden aan het orgel moeten worden verricht: Nieuwe windmachine, summier werk aan lade, herstel enkele beschadigde pijpen, met name de Trompet, mechaniek afregelen.
- 23/3'83. M.Ruiter offerte voor partiëel herstel.
- 19/10'87. Programma ingebruikneming orgels te Garnwerd en Saaksumhuizen. Dispositie van beide instrumenten. Die van S.:

1849-51 v.Oeckelen.

P 8, B 16, Hp 8, O 4, F 4, Co 3 st dc, O 2, T8 b/d.

Bovw VdG 8, Hp 8, F 4, F 2, Flag 1, Vh 8.

C-f''', C-c' (aangeh), 71 mm, toonh.1/8 boven normaal.

Blad met aantekeningen (voor een improvisatie?).

- 25/11'87. Bolt, eindrapport. Hoofdzaak was herstel totaal lekke windladen (geen platen), de toonhoogte is ooit verhoogd.

Over de Cornet 8 3 1/5 2 2/3: Aan de C-kant staat het 8' koor vooraan aan de Cis-kant 2 2/3'.

Eén der drie door v.Vulpen in 1983 herstelde spaanbalgen op windmachine aangesloten. Winddruk 72 mm.

Begeleidend schrijven bij eindrapport Garnwerd en Saaksumhuizen: Waarschuwing tegen onoordeelkundig stoken.

- Fotoc. HO jan '88 over Saaksumhuizen (Jongepier).
- 3/5'88 Bolt over aanvullende werkzaamheden Ruiter, reparaties aan de tractuur.
- Z.d. anoniem. "Het orgel in de kerk van Saaksumhuizen (gem. Baflo)", geschreven tijdens restauratie door M.Ruiter. Er blijkt dat in 1982 en '84 onder leiding van Modderkolk door inwoners van Saaksumhuizen werkzaamheden zijn verricht.
- Foto, negatieven.

Geïnteriseerd 9/12'92. Enkele gelijkkluidende stukken (bv. progr. ingebruikneming) bevinden zich ook in de map Garnwerd.

Sappemeer. Negatieven.

=====

Sassenheim, Herv. Kerk.

=====

Map met stukken over historie, fotocopieën en afschriften van archiefstukken, artikelen, aantekeningen Bolt, ook over andere Goltfuss-orgels:

- Doorslag van getypt stuk, bestaande uit:
 1. Tekst bestek Jacob Jonassy aengaende het orgel (Gasthuis Delft)
 2. Dispositie P 4, Ged 8, Opf 4, O 2, Qf 1 1/3, Mxt, Sxq half, Trem, Ped. Tr 8.
 3. 13/7 1657. Brief Goltfusz aan Samson, org. Nw K. Delft.
 4. Quitantie Goltfusz.
 5. Mededeling openbare verkoping orgel Gasth.k. 1858, disp.
 6. Opgave Hess 1774.
 7. Overgenomen uit Peeters-Vente, "De Orgelkunst in de Nederlanden". "De definitieve doorbraak van de Duitse orgelbouwkunst in de Nederlanden is Hans Goltfuss", volgt een lijst met zijn activiteiten.
 8. "Enkele interessante gegevens uit het contract met Goltfuss van het orgel in de St.Laurens te Rotterdam, 1642(-1798):

Man. "45 stecken met de corte octaeff beginnende C Sol fa - ut".

Ped. "25 stecken met de lange octaeff beginnende C D E F Fs G Gs ende soovoort tot d la sol re".

Legering frontpijpen 4 vt en daar beneden tin boven 4 vt 2 d. tin - 1 deel lood.

Binnenpijpen 100 pond lood - 10 pond tin.

Ped. disp. P 16, O 8, Bz 16, Bombarde 16, T 8, Ped.koppel.

Hw B 16, P 8, O 4, SO 2, Mxt, Sch, Sq.

In Hw en bov doorl. Sq, in rw tevens Cornet 4,5,6 st, in hw geen tongw.

In Bovw als tongw T 8 Dc 8 Schalm 4 Vh 4 (!)

In Rw Kh 8 en Kh 4.

Totaal 43 stemmen.
- Stuk in hand Bolt. Bestek Gasthuis orgelkas (dus kennelijk overgeschreven).
- Aantekeningen in hand Bolt: Gasthuis- of Engelse Kerk. Orgel verkocht 1858, bouw orgel 1657. Openbare verkoping 26/5 1858 nr 703 gem.archief Delft.
- Kladje Bolt. Inscripties en ladeindeling.

- OB de nrs 7 en 8 van 2de jaargang (compl. nummers, geen fotocopiëen), in beide: naast veel orgelberichten een verhaal over Rotterdam.
- Een tekening.
- Aanvulling II betreffende het rapport betreffende het Goltfuss-orgel van Sassenheim (fotocopie p 160 en 162 uit een niet genoemd boek of tijdschrift).
- Fotocopiëen: Contract Orgelkas, correspondentie met Goltfuss (niet het contract).
- Een tekening.
- Folder KV en rest.commissie "Ingebruikname Goltfusz-orgel", geschiedenis in 't kort, dispositie, aankondiging ingebruikneming op 26/4 (1975).
- Een stencil, geschiedenis, dispositie.
- Programma van een bespeling door Hans v.Nieuwkoop.
- "Eigen Schoon en De Brabander", orgaan voor de geschied en oudheidkundige kringen van West Brabant en Oost Brabant, fotocopie. jaargang 23, nr 1 en 2 1940. Zeer uitvoerig over Goltfuss en Dekens.
- De Prestant jan '64 (jg 13 nr 1), fotocopie. Over Dekens en Bremser.
- Z.d. Bernhardt Edskes. "Sassenheim, Ned.Herv.Kerk, Geschiedenis van het orgel". Fotocopie van geschreven stuk. Hieruit:
Orgel 1657 gebouwd door Hans Goldtfuss voor Delft Gasthuiskerk. Over Goldtfuss. Werkte aanvankelijk voor Hocque. Vestigde zich 1634 zelfstandig in Haacht. Bewaard gebleven pijpwerk vertoont verbondenheid met oud Hollandse/Brabantse school: Hoog loodgehalte, breed gelabiëerd pijpwerk. Bewaard gebleven contract. Disp. P 4 Ged 8 Opf 4 O 2 Qf 11/2 Mxt Sq (half) Trem, Ped Tr 8 verm pedk. Maten kas en borstwering in contract. Er waren verm. luiken. Tekening in contract.
Disp. vlgs Hess, waaruit blijkt: inmiddels uitgebreid met Cornet en Tertiaan. Het blijkt, dat het pijpwerk van Cornet en van de toegevoegde tonen Cs, Ds, Fs, Gs van gelijke factuur zijn. Er moet toen dus een nieuwe windlade zijn vervaardigd. Bouw en legering pijpwerk wijzen op Duyschot. In 1858 orgel verkocht aan afgescheiden kerk aan de Voldersgracht te Delft. Disp. was toen Hp 8, P8 dc, P 4, F 4, O 2, Q 3, O 1 dc, F1 bs, Mxt, Co, Ped Tr 8.
1883 orgel naar nieuw gebouwde Oosterkerk (Vlamingstr) Delft. 1883 en 1904 grondig vernieuwd en vergroot. Uitbreidingen front. (Bouman Nederland-Orgelland).
Historische delen: Delen front, Putti (oorspr. op orgel) en pijpw: P 4 Ged(af c) Rf 4 O 2 (op 1 oct na) 16 p uit O 4 (later register) 3 Mixt.koren af c (verschoven en afgesn.), Co af cs'.
- Aantekeningen betr. inscripties. Er staat ergens "Muiden".
- Verschillende vlugschriften met overzicht historie en dispositie.
- Negatieven.

Geïnterarieerd 25/2 '93.

Map met stukken over restauratie:

- Apr/jun '71. OC over niet herplaatsen na kerkrestauratie van het uit 1930 stammende orgel. Over mogelijkheid aankoop orgel Geref.Oosterk. Delft.
B 16, P 8, Hp 8, V 8 (c), O 4, F 4, Q 3, O 2, Mxt, Co 5 st dc, T 8, C-f''', aangehp c-d'. Windlade aanzienlijk jonger dan front, afsnijdingen, expressions. Voorstel nieuwe 2-kl. dispositie. Over benoeming Bolt als adviseur.
- 31/8 '71. OC, Oussoren heeft orgel onderzocht, acht reconstructie 4-vts orgel mogelijk. 2 klav.plan zal wel niet worden gesubsidiëerd.
- 10/11 '71. Bolt vraagt Metzler een voorstel tot reconstructie te maken, evt. bijbouwen bescheiden 2de man. Reactie Metzler daarop en nogmaals dit verzoek dec '71.
- 19/11 '71. Potvlieghe schrijft over Goltfuss-orgels.
- 23/11 '71. Metzler, voorlopige raming der kosten reconstructie en reactie Bolt daarop 27/11 '71.
- 25/1 '72. Metzler, offerte en beschrijving te verrichten werkzaamheden:
Reconstructie toestand Goldfuss met op 2de man. als Cornet décomposé de Cornet van Duyschot.
- Metzler/Edskes, tekening.
- Tekening (kan niet die in archief Delft zijn: Geheel andere frontindeling).

- 28/1'72. Reactie Bolt op voorgaande en résumé bespreking 2/2'72. Bolt en bij nader inzien ook Edskes denken, dat klavier zich aan de achterzijde heeft bevonden.
 - 21/2'72. Subs.aanvraag. Hierin wordt over rapport Bolt gesproken (dat niet aanwezig is).
 - 1/4'72. Bernhardt Edskes aan Bolt. Over kas en balustrade.
 - 10/4'72. OC regeert zeer positief op de plannen.
 - Mei/jul'72. Correspondentie over orgelbalcon. Uit een schrijven blijkt, dat Bolt advies heeft gevraagd bij B.Edskes.
 - 7/2'73. Flentrop, offerte
 - Z.d. Vergelijkend overzicht prijzen Flentrop en Metzler.
 - 30/4'73. Metzler ziet af van eventuele opdracht, omdat hun dat al mondeling was medegedeeld en omdat zij negatieve ervaringen met Bolt hadden (hier zal de kwestie Winterswijk zijn bedoeld, vO).
 - 22/5'73. Bolt schrijft: Voor deze belangrijke reconstructie komen alleen Flentrop en misschien Blank in aanmerking. Bijlage: Fotocopie deel artikel "Keerpunt in de Belgische Orgelrestauratiezaak, De Mixtuur mrt'71 (over Denderbelle)".
 - Verzoek aan Blank voor een gesprek en beschrijving orgel en restauratie plan.
 - 18/7'73. Offerte Blank. Nu 1 kl orgel. Reconstructie met toevoeging latere Cornet.
 - 5/10'73. Bolt: Accoord met voorstel Blank. Toev. 2de man. is niet passend in oorspronkelijke conceptie.
 - 11/10'73. Principe-opdracht aan Blank.
 - 25/10'74. Blank over maken borstwering en eventueel 2de spaanbalg.
 - 16/12'74. Blank over eventuele reconstructie van bladgoud waarvan sporen op de frontpijpen zijn aangetroffen.
 - 14/2'75. Verslag kleuronderzoek.
 - 22/2'75. Bolt aan arch. vd Sterre. Orgel niet juist geproportioneerd tegen Westmuur geplaatst. Verder over laten dichtspijkere van deel orgel met multiplex.
 - Uitnodigingen ingebruiknemingen op 25 en 26/4'75. Dispositie P 4, Ged 8, Rf 4, O 2, Qf 1 1/3, Trtn 2 st bs, Sq 2 st dc, Mxt 3 st, Co 5 st, Trem, Ped.T 8, Pedk.
 - 22/5'75 brief over foto van situatie in Delft met negatief.
 - Losse aantekeningen met Mxtsamenstellingen Sassenheim, Etten/Leur, Hattem.
- Geïnterpreteerd 16/12'92. Copie brief Potvlieghe in map Goltfuss gedaan. Negatief van brief 22/5'75 in neg.archief gedaan. Gek, dat er geen eindrapporten van Bolt en OC zijn. Uit een andere map (Amsterdam, Oude Kerk) kwam nog een brief tevoorschijn van Metzler over vroeger toegezegde restauratieopdracht.

Sassenheim, RK Kerk.

=====

Aantekening 1872 Vollebregt, 1947 ombouw Bik, fotocopie contract 1873.

Schagen, kabinetorgel, gebouw onbekend. Foto('s), negatieven.

=====

Scharnegoutum, kerk niet genoemd.

=====

Brief Bolt 8/6'72 in map Minnertsga: Van Talsma die adviseur is in Scharnegoutum hoorde ik, dat aldaar een bevredigende oplossing lijkt gevonden: eenvoudige bevochtigings-installatie in aanblaaskanaal heteluchtverwarming.

Scheemda. Negatieven.

=====

Schellinkhout, Hervormde Kerk.

=====

- 20/11'74. Offerte Flentrop, o.m. vervanging Salicionaal 8' door Woudfluit 2' naar mensuren Flaes-orgel Herv. K. Uitgeest.
- 27/11'75. Idem.
- 10/2'76. Flentrop beschrijving orgel en offerte:
Flaes 1862.
In volgorde vanaf front (II vóór I):
II. Rf 4, VdG 8, Hp 8, Sal 8.
I. P 8, B 16, O 4, Q 2 2/3, O 2, Co 4 st, Mxt "4st", T8 b/d.
Samenst. Mxt: Trompet met metalen st.
C 2 1 1/3 1? 2/3 Mag.balg
Fs 2 2/3 2 1 1/3 1 Expressions tot 1/2 vt
fs 4 2 2/3 2 1 1/3 C-f''', C-d', aangeh.
fs' 5 1/3 4 2 2/3 2 De Holp van II is zeer wijd.
Opstelling Pijpw diatonisch van binnen uit aflopend.
In offerte: Vervanging Sal door Wf 2 en Bourdon 16 zelfstandig speelbaar maken op pedaal.
- 11/2'76. Bolt, reactie op voorgaande. Geen vervanging Sal.
- 29/2'76. Subs. aanvraag. Hierin staat o.m., dat Fl. in 1974 wat noodzakelijke werkzaamheden heeft verricht.
- 11/10'76. Goedkeuring ministerie. B 16 moet in orgel worden bewaard.
- 3 en 16/3'78. Fl. opgave extra kosten voor zelfstandig maken B 16 op pedaal.
- Z.d. "De totstandkoming van het orgel" aan de hand vn het kerkelijk archief en programma orgelbespelingen '74-'76 en foto (deze afgenomen voor het foto-archief).
- 16/9'78. progr. concert ter gelegenheid van de restauratie.
- Negatieven.

Geïnvventariseerd dec. '92. Het valt op, dat er geheel geen correspondentie is met de OC.

Schermerhorn, Gereformeerde Kerk, Foto('s), negatieven.

=====

Schermerhorn, lijkt Herv. kerk koororgel.

=====

Flaes-orgel uit 1870.

- Foto's, afk. uit map Winsum en negatieven.

Scherpenisse, kerk onbekend. Foto('s), negatieven.

=====

Scheuer.

=====

Fotocopie brief van J.E.Scheuer over orgel in Doopsgezinde Kerk te Sneek en interessant deel over organistenplaats te Heerde.

Scheveningen, Hervormde Julianakerk.

=====

- 1969-1970. Corresp. met OC over nieuw orgel, o.m. advies dit niet te doen plaats vinden door orgelmaker J. vd Zwan met ene Herzog als adviseur, over bezoek aan vdZwan-orgel te Boskoop, waarop weer een afwijzend advies volgde, en schrijven 15/1'71 waaruit blijkt dat contact met Bolt wordt gelegd.
- 10/5 en 28/5'71 offertes Reil met ontw.tekeningen, eerste met ped.torens en 2/6 schrijven Bolt hierover, 11/6 OC idem.
- 6/7'71. Opdracht Reil: het ontwerp zonder ped.torens.
- 22/9'72 Prijsopg. Reil. Meerprijs, indien (zo blijkt uit verdere correspondentie) copie wordt gemaakt van orgel te Uithuizen, reactie Bolt daarop 23/9 en KV 14/10: afzien van plan wegens meerkosten.

- 5/11'76. KV aan Bolt: Geen gebruik van diensten M.Ruiter. Het orgel is reeds onder handen voor herstel.

- Negatieven.

Gesorteerd en geïnventariseerd 29/10'92.

Opmerkingen: Het orgel is inderdaad van Meyer en 2/8 1868 in gebruik genomen (StWV).
Notulen der KV ter plaatse: 18/7 1868 Opdracht Meyer, 30/10 1868: Alles volgens bestek gemaakt. 10/12 1873: Besluit de Trompet te doen plaatsen. (vO aantekeningen uit 1974).
Wie heeft nu het orgel opgeknapt?

Schnitger.

=====

Gegevens over radio-opnamen t.g.v. de Schnitger-herdenking in 1969. Voor zover mogelijk onder een bepaalde plaatsnaam in archief ondebracht: Godlinze, Uithuizen, etc.

Schoonebeek, Hervormde Kerk.

=====

- 15/11'68. OC, VA. Bouwer onbekend.

C-f'''' B 16 b/d, P 8, Sal 8 dc, Hp 8, P 4, Aeo 8, O 2, Mxt, T8 b/d.

Bovw.(Zijwerk) Hp 8, VdG 8, F4 b/d, Q 3 b/d, Picc 2.

Ventiel, Trem (niet aanw), Mank, aangehp C-c', Frp en deel Aeo zink, chrom. opst.,
pijpen T 8 los in orgel. Uit verdere beschrijving volgt dat het een mech. orgel is.
Suggesties restauratie, nieuw o te overwegen, reactie op offertes Eppinga,
Verschueren, Pels&Zn.

- 2/6'69. Offerte vdBerg&W. Nieuw 1-man. orgel met gebrm oude Hp 8 en F 4.

- 1/8'69. Schrijven KV (afschrift), waarin Bolts medewerking wordt gevraagd. Daarop tekening (verm. van Bolt van oude orgel).

- 15/8'69. Bolt adviseert nieuw orgel. Reactie op aanbieding vdBerg&W. Hij wijst op aanbiedingen van kleine 2-man. orgels van Reil en De Koff.

- 25/9'69. Bolt schrijft zijn mening over werk van vdB&W.

- 3/11'69. Een orgelmaker (verm. Reil) biedt aan:

I. P 16 d, P 8, O 4, Mxt 3-5 st 1 1/3, Co 5 st d.

II Ged 8, F 4, Q 3, O 2. Ped Sb 16.

- Ontwerptekening van Reil-orgel te Dieren.

- Nov'69. Correspondentie met OC over opdracht aan Reil.

- 8/11'69. Bolt, briefje aan Reil over mixtuursamenst en vorm van het pedaal "Er wordt geen Liszt op gespeeld". Waarom geen ouderwets eenvoudige mechaniek met benaaide oogjes en winkelhaken? Het staat beter en is minder kwetsbaar.

- Uitnodiging ingebr.n. nieuw Reil-orgel op 21/11'70.

- 28/11'70. Bolt, gunstig eindoordeel.

- 18/12'70. OC, eindrapp. Geen invoering, bij gebruik zachte registers is geklapper hinderlijk.

- Correspondentie 1980 over klachten over het orgel, o.m. een in scherpe bewoordingen gesteld rapport van H.Kriek (z.d.).

- 24/5'82. Bolt, eindoordeel over reparaties door Reil. Koppelmechaniek ingevoerd, wijziging tractuur, voeten metalen 16 v pijpen vernieuwd, Hoofdprobleem was, dat Bolt (in 1969 al!) vervaardiging van niet ingevoerde mechaniek bepleitte, hetgeen de orgelmaker(s?) in die beginperiode nog niet beheerste(n).

- Negatieven.

Gesorteerd en geïnventariseerd 29/10'92. Elders in archief geplaatst het volgende uit deze map afkomstig:

- Foto Arnhem Herv. Sionskerk (vdBerg&W).

- Nog een foto, ik weet niet meer welke.

Schoonhoven, Rooms Kath. kerk. Foto('s), negatieven.

=====

Schoorl, Hervormde Kerk.

-
- Mei 1940. Deel schrijven Flentrop met dispositie.
 - 7/10'47. Anoniem. Schr. noemt verschillende mogelijkheden tot restauratie of nieuwbouw met behoud van het oude front.
 - 10/3'70. Anon. Prijsopgave restauratie (copie hiervan in hierna genoemde rapport: het is van Flentrop).
 - Apr'70. Bolt, Rapport betreffende het orgel in de Nederlands Hervormde Kerk te Schoorl, met latere aantekeningen.
1720/40 Weidtmann? Er is ook overeenkomst met werk van Van Deventer en Verhofstad. Gegevens over Hoogkeppel en Schaik, Zaltbommel 1727, Rotterdam Oud Kath, Culemborg 1719 en Edam 1718 (thans Westzaan) bijgeschreven. Later in rapport bijgeschreven "Theodorus Schiffer orgelmaker me fecit 1716" op wellenbord. Ca 1800 Bovenwerk van 4 reg. bijgebouwd, oorspr. kab.orgel, 4 st. Oorspr. lade lager geplaatst. Onderkas gemaakt.
1917 gekocht bij Spanjaard, Alkmaar?
1941 Spitsfluit 2' (er staat ook ergens 1949). Ooit een Gamba pneum. bijgebouwd. Oude st. tenzij anders vermeld:
Man. C-c''' (toetsen cs'''-f''' naar onderoctaaf gekoppeld). P 4, Hp 8, Co 3 st (2 2/3 2 1 3/5), Rf 4, O 2, P 8 (C-H in Hp, c-f ged. rest open, deel zink), 2 op.pl. waarvan één voor Mxt.
Bovw.C-f'''. G 8 (pneum nw), Vxc dc (oud XVIII Gamba), B 8 b/d, F 4, Spf 2 (1949). (Geen pedaal genoemd)
In rapport opgenomen: Restauratievoorstel en prijsopgave Flentrop: Op open plaatsen Nasard (of iets dergelijks), Mxt, VoixCel omst. tot Gamba etc. Pneum. Gamba verwijderen.
 - Veel correspondentie over schilderwerk en voorbereidingen daartoe, firma J.C.Cramer & Zn, Haarlem.
 - Aantekeningen inscripties.
 - Correspondentie over subs.aanvraag.
 - 20/6'80. Flentrop begroting na afspraken: Hwlade weer boven, later toegevoegde lade onder. Uit disp.opgaaf (met later aangebrachte verbeteringen) blijkt: Hw P 8 weg, bij: Q 1 1/3 (deel oud pijp), Terts en Mxt. Bovm. F 2 vernieuwen.
 - Jun/jul'80. Reacties KV, organist (die de Prestant 8' niet kwijt wilde) en Bolt hierop.
 - 20/8'80. Verzoek aan Fl. het werk te staken wegens gebrek aan fin. middelen.
 - 26/5'81. Subsidieverlening en (1/6) verzoek aan Fl. het werk voort te zetten.
 - 4/8'81. Opdracht schilderswerk aan Cramer.
 - 14/11'81. Bolt aan Rijksadv. Wiersma: Over proef met enige pijpenrijen in Kirnbergerstemming (C, G en F als mooiste drieklanken) "Tot mijn verbazing en voldoening vond de organist, eigenlijk een romanticus à la Post en Brons, de stemming prachtig".
 - 29/1'82. Programma ingebr.n. met foto en disp. Tenzij anders verm oud, op onderp kab.o.p.)
Hm. P 4, Hp 8, Rf 4, O 2, Trn 1 3/5 (gr.d. nw), Q 1 1 3/ (grd.oud), Co 3 st dc, Mxt 3 st (nw).
Ondp. B 8 b/d (hout), VdG 8 dc, F 4 (hout), Gh (bs ged, nw)
C-c''', aangehp C-9 (1917) Trem (nw), 1/2 t beneden 440, st. naar Kirnberger. 2 spaanb (nw), 73 mm.
 - 18/2'82. OC. Reactie op niet aanwezig schrijven KV over het aandeel van de OC in het werk.
 - Okt'81. Thea de Jong, leerlinge aan een schildersschool. Scriptie over het schilderwerk (waaraan zij heeft meegewerkt) en het daaraan verbonden vooronderzoek.
 - 18/2'82. OC reactie op beschuldiging, dat zij geen bemoeienis met het orgel hebben gehad.
 - 4/3'82. Bolt, gunstig eindoordeel. Hierin de bovengenoemde besluiten, de in het wellenbord gevonden inscriptie. Er is grote overeenkomst met het werk van M.Verhofstad (dwars belijnd metaal van hoog loodgehalte, lab.vorm.) Mogelijk heeft

Schiffer het werk dan in opdracht van V. vervaardigd. Terugschuiven pijpwerk. De nieuwe Mxt is krachtig, niet scherp of dominerend.

- 25/3'82. OC, eindrapport.
- Stencil. Korte geschiedenis en beschrijving van het orgel.
- 20/9'82. Briefje in hand Bolt met nogal kritische opmerkingen.
- 22/3'83. Heer Kurvers van Mon.zorg: compliment aan adres van Thea de Jong en de wijze waarop het kleuronderzoek heeft plaatsgevonden.

Geïnterviewd 28 en 29/10'92. Zie ook het stuk met historische gegevens over Groet en Schoorl in map Groet. Naar juiste plaats in archief overgebracht:

- Correspondentie 1984 en '89 met de Heer Vlagsma over Verhofstad.
- Een stuk over Sliedrecht, kennelijk abusievelijk in deze map terechtgekomen.
- Fotocopie uit "De Mixtuur" over Verhofstad.
- Negatieven.

Sebaldeburen Hervormde Kerk.

=====

In rapport Kurpershoek over Boerakker Geref.K. staat ook iets over Sebaldeburen: ouder pijpwerk, verm. afkomstig uit Hinsz-orgel te Sexbierum, dat destijds door Doornbos is gesloopt.

Sexbierum, Hervormde Kerk.

=====

- Foto('s).

Hinsz-orgel, waarvan ter plaatse alleen de kas en mogelijk 1 stem nog aanwezig zijn. (vO). Zie Sebaldeburen.

Siddebueren. Negatieven.

=====

Sijbekarspel. Negatieven.

=====

Silvolde RK kerk.

=====

Pels 1947, telefoonnotities van ene Winter, afkomstig uit map Doesburg Luth.Kerk i.v.m. de verwarmingsproblemen aldaar.

Sint Johannesga Hervormde Kerk.

=====

- 31/3'75. Ds H.Kooistra te St J. aan Bolt: Had gehoord, dat Bolt een goed orgel voor de kerk te St J te koop wist. Vraagt inlichtingen. Kerk 13 jaar oud, daarin pneum.orgel, dat een miskoop blijkt te zijn, afkomstig uit Den Haag.
- Kladaantekeningen Bolt over een V.Oeckelen-orgel: Er staat bij "Engels" (of zo iets, slecht leesbaar door roestvlek).
B 16, P 8, Nh 4 (Opf), Co 5 st dc, B 8, O 4, Q 3, Mxt 3-4 st, O 2, vrij.
Boven Hp 8, Sal 8, Viol 8 (c), N 3, Gedf 4, Wf 2, Clar.
Ped B 8, B 16, O 8 (zink). B/D koppel.

Geïnterviewd eind'92. In de map bevonden zich stukken over drie orgels die kennelijk te koop waren:

- Het orgel der Geref.Noorderkerk te Dokkum, dat eerst naar Winterswijk verkocht zou worden.
- Een orgel, dat Vermeulen, Alkmaar aanbood, afkomstig van het pensionaat St.Marie te Roosendaal. Aldaar in archief overgebracht.
- Haarlem Jakobskerk.

Dit alles naar de betreffende mappen overgebracht.

Sliedrecht, Grote Hervormde Kerk.

=====

- 4/12'82. Commissie tot behoud van het Sliedrechtse Naber-orgel. Brief van dezelfde strekking als het volgende stuk.
- 9/3'85. Anon. Fotocopie van geschreven stuk (niet in hand Bolt) "Kanttekeningen t.a.v. de jongste restauratie van het Naber-orgel v/d Ned.Herv. kerk te Sliedrecht door de firma vd Heuvel te Dordrecht", fotoc. geschreven stuk (niet in hand Bolt). Afkomstig uit map Stolwijk.
Frontpijpen vernieuwd (met spitse labia!), vragen omtrent wind, tongwerken blijven niet op stemming, intonatie beneden de maat, pijpwerk ziet er onverzorgd uit. Speelaard slecht; tractuur zou moeten worden afgeregeld, vreemde opstelling pedaal er achter: er is ruimte genoeg in de kas, in Lienden is dat veel beter.
- 9/6'86. A. Bouwman (dus niet Arie Bouman). Dispositieoverzicht en wat opmerkingen over de restauraties van v.Leeuwen en v.d.Heuvel.
- 30/6'86. OC, VA en correspondentie eind'86 over adviseurschap Bolt.
- Juli '86. Overzicht van de geschiedenis van het orgel in de Grote Kerk te Sliedrecht, drs J.Braaksma: 1852 bouw door C.F.A.Naber, 1938 v.Leeuwen, 1954, v.Leeuwen, 1972 vd Heuvel.
Bijlagen door Braaksma genoemd zijn:
 1. Bestek etc 12/9-1851.
 2. Brief v.Leeuwen 8/10'37.
 3. Beschrijving en prijsopgaaf Blank 19/5 en 26 5/'70.
 4. Idem Pels/vL 27/1-'70.
 5. Advies OC 27/8'70.
 6. Prijsopg. Blank 3/2'71.
 7. Bestek vd Heuvel sept'71 (ontbreekt) en korte geschiedenis orgel mei'73.
 Later toegevoegd:
 1. Fotoc. Broekhuizen S 51.
 2. Brief v.Leeuwen 11/5'65.
 Wat betreft Bijlage 1:
Fotoc. bestek 1851, alleen door Naber ondertekend.
Man. P 8, B 16, Hp 8, O 4, Fl d'am 4, Q 3, O 2, Mxt 2'4,5,6 st, Fag 16, T8 b/d.
Pos. P 8, VdG 8, Rf 8, F 4, O 4, Wf 2, Car dc 3 st, Dc 8 b/d (doorslaand).
Ped. P 8, Sb 16, Hp 8, O 4, Bz 16, T 8.
Mank b/d (geen ped.k. genoemd), Afsluitingen, Windlozing, Calcant.
C-f'', C-d', 5 balgen. Geen pulpeten maar koperen lijst met leer bekleed.
- 7/12'86. Bolt aan KV. Enige mogelijkheid: Restauratie met als uitgangspunt de originele toestand. Alle pijpwerk van '54 en '72 vervangen.
- Dec'86. Bolt. Aanvulling op het overzicht van Braaksma. Enige technische details, fout in opgave Broekhuizen (aantal balgen).
- 11/8'87. WVC. Opsomming van wat subsidiabel is. Er wordt echter geen subsidie toegezegd.
- Bolt, geschreven stuk, 7 1/2 kantjes met geschiedenis orgel en toestand vóór restauratie. Verder veel losse aantekeningen Bolt ook over orgels te Warnsveld, Amersfoort, Winterswijk, Delden, Terborg, Lienden, Doesburg.
- 10/4'87. Verslag vergadering Pl.C en anderen en Bolt, o.m. over 4 bezochte gerestaureerde Naber-orgels. Bolt zal prijsopgave Flentrop en Blank vragen.
- 27/4'87. Flentrop vraagt f 600.- exl BTW voor de offerte, als ze de opdracht niet krijgen. Ze kunnen niet binnen de gestelde tijd komen.
- 11/5'87. Blank en Van Vulpen, offertes.
- 19/5'87. Verslag vergadering. Voorl. opdracht Blank, afspraken o.m. over dispositie.
- 26/5'87. Verslag bespreking.
- 1987/88. Correspondentie over subsidieaanvragen.
- 15/4'88. WVC. Subsidietoekenning.
- 25/4'88. Verslag bespreking. Ook over het Vierdag-orgel uit de Maranathakerk.
- 10/5'88. Verslag bezoek aan Blank. Div. afspraken.

- 25/1'89. Bolt: Hij zal zijn werkzaamheden enige weken (wegens medische behandeling) moeten onderbreken. Eigenlijk heeft Wiersma gelijk, dat de B 16 weer geplaatst moet worden.
- 25/8'89. Verslag bespreking over ingebruikneming.
- Progr. Ingebruikneming 17/11'89.
- Tekst toespraak Kl.Bolt, gemaakt van cassettebandje van G.Verloop.
- 22/12'89. Bolt, eindoordeel. Niet alles in oude stijl gereconstrueerd. Resultaat overtreft alle verwachtingen.
Als bijlage: Aanvullingen op offerte 11/5.
- Correspondentie nov en dec'89 over opmerkingen door Bolt gedaan bij zijn toespraak 17/11 over zekere orgelmaker.
- 2/2'90. OC, eindrapport.
- Kort overzicht van de geschiedenis van het orgel.
1851/52 Nieuwbouw C.F.A.Naber.
1883 J.vd Bijlaard, Utrecht. Vermoedelijk toen aantal opschuivingen, Mxt dc --> Corn, Fag 16 --> Cello 8, Op II Fernflöte geplaatst, welke later is verv. door Celeste.
1938 G. v.Leeuwen. II: Carillon --> Mxt, nw Dlc, nw reg.knoppen.
1954 Van Leeuwen.
I: B16 --> Sq 3 st, Corn --> Mxt (8'basis), Cello 8 --> Cymbel, T8 vern.
II: Celeste --> Q 1 1/3. Ped T 8 --> T 4. Nieuwe frontp. met spitslabia.
1973 vd Heuvel Q 1 1/3 --> Carillon.
1986 Blank. Herstel oorspr, disp. met als extra: Cornet.
Huidige dispositie:
P 8 (bas'89), B 16 ('89), Co dc 4st ('89), Hp 8, O 4, Fld'am 4, Q 3, O 2, Mxt 4-6 st (dc'89), Fg 16 ('89), T8 b/d ('89).
Bovkl P 8 (bas'89), VdG 8, Rf 8, O4, F4, Qf 3 ('89), Wf 2, car dc 3st ('89), Dlc b/d ('89).
Ped C-d' Sb 16, P 8, Hp 8, O 4, Bz 16 (kelen'89), T 8 ('89).
2 kopp 3 keilb (oorspr 5) a-440 72 mm Mxt C 2...c'' 5 1/3.
- 2 fotocopieën uit De Orgelvriend.
- 10/2'90. Fotocopie zeer boze brief van vd Heuvel aan W.v Twillert over diens artikel in De Orgelvriend.
- Negatieven.

Geïnteriseerd 13/10'92.

Uit andere mappen afkomstig:

- Stencil uit te voeren werkzaamheden Naber-orgel, afkomstig uit map Uithuizen.
- Speech bij ingebruikneming, afk. uit map Schoorl.

Naar map Delden: Fotoc. over Delden HO apr'70 p 108.

Slochteren, Hervormde Kerk.

=====

- Offerte M.Ruiter en tekening en begeleidend schrijven Bolt. Ruiter schrijft 18/8'81:
1895 v.Oeckelen P 8, Vn 16 dc, B 16 b/d, Hp 8, VdG 8, O 4, F 4, Q 3, O 2, T8 b/d, Vent (daarop thans pneum Trem. aangesloten).
- Aantekeningen Bolt.
- Negatieven.

Geïnteriseerd 13/10'92.

Sloten, Herv. Kerk.

=====

- Werklijsten van Jan Harmens en A.Gruisen.
- 13/6'69. OC, VA, waaruit blijkt, dat Erné als adviseur zou worden aangetrokken.
- 16/1'70. Erné over hist. gegevens. Geen gegevens in Rijksarch. Orgel A.v.Gruisen 1786, doch Knock spreekt van ombouw gebrekkig orgel. Verder lijst dJ.
- Correspondentie 10/6 en 16/6'71, waaruit blijkt dat Bolt nu adviseur wordt.

- Nov '71. Bolt. Rapport betreffende het orgel in de Nederl. Hervormde Kerk te Sloten (Friesland). Hierin losse aantekeningen over andere v.Gruizen-orgels.
1934. "restauratie" v.Leeuwen. Weinig arch.gegevens. Opgave Knock: Gebrekkig oud orgel zal door A.van Gruisen worden verbeterd, dispositie.

Huidige staat:

P 8 (fr 1786), B 16 dc(vG/vL), Hp 8, O 4 (kl.deel vG), Q 3, F 4 (vL), Wf 2, Sxq (deel vG), Mxt 4 st (deel vG), T 8 (vL).

Rw P4 (vG), Flds 8, Qf 3, O 2, VdG 8 (vL), Dlc 8 (vL).

Mxt thans:

					Sq:	
C	1 1/3	1	2/3		2/3	2/5
c'	2 2/3	2	1 1/3	1	1 1/3	4/5
c''	2 2/3	2	1 1/3	1 1/3	2 2/3	1 3/5

Veel verschuivingen. In oude stemmen aanvulling kort octaaf te zien.

Horizontaalbalg (1893).

Restauratievoorstel: Ongedaan maken verschuivingen, balg handhaven, VdG verv. door Mxt F4 door O2, Stelpost: Tr en Dlc naar vG voorbeelden.

Overzicht archiefgegevens.

- 26/12 '71. Bolt over keuze orgelmaker. Hij beveelt Ahrend aan vanwege het zeer belangrijke gehavende pijpwerk. Reil kan een dergelijke belangrijke restauratie nog niet doen. Flentrop is de enige nederlandse orgelmaker die in aanmerking komt. Ahrend heeft meer ervaring met herstellen van het zo gehavende pijpwerk en maakt betere tongwerken.
 - 6/1 '72. Kostenanschlag Ahrend.
 - 26/1 '72. Principe-opdracht Ahrend (in afwachting op subsidie).
 - Uitn.ingebruikn.kerk op 16/3 '72.
 - 1972. Correspondentie over subsidie. Deze werd 9 okt '74 door CRM toegezegd.
 - 1/12 '75. Reil, offerte (hoewel Ahrend al een principe-opdracht had) betr. restauratie orgel en vrij pedaal met Sb 16 evt met Ged 8.
 - 3/12 '75. Bolt. Reactie daarop: Advies Reil een principe-opdracht te verstrekken onder voorbehoud van een regeling met Ahrend.
 - 3/12 '75. Ahrend, prijsopgaaf vrij pedaal. Reactie Bolt daarop 10/12.
 - 10/12 '75. Bolt over vrij pedaal met 2 stemmen, prijsvergelijk Ahrend en Reil.
 - Jan '76. Correspondentie waaruit blijkt dat de opdracht bij Ahrend blijft, waarschijnlijk, omdat Ahrend al met het werk was begonnen.
 - Stencils (overzicht geschiedenis en dispositie, het vrije pedaal ging niet door):
ca 1710 J.Harmens Camp, 1786 A.van Gruizen, 1893. B&T, 1934 v.Leeuwen, 1976, Ahrend. (H,G,L,A).
- Man. P 8 (fr G, rest H), B 16 (G), Hp 8 (H), O 4 (H), Q 3 (H), SO 2 (A), Wf 2 (H),
Sq 2 st (H/G), Mxt 3-4 st (H), T 8 b/d (A, cop. Marsum).
- Rp. P 4 (G), Fld 8 (H, eng), Qf 3 (H, af f' op.cil), O 2 (H), Mxt 2-3 st (A),
Dlc 8 (A, cop. Marsum).
- Schuifk, C-c''', Aangehp C-d', 70 mm, 1/2 boven 440, Werckmeister.
- Mxt. Man.:
- | | | | | | | |
|-----|-------|---|-------|-------|-------------|-------------|
| | | | | | Sesq. Man.: | |
| C | 1 1/3 | 1 | 2/3 | | C | 2/3 2/5 |
| c' | 2 2/3 | 2 | 1 1/3 | 1 | c | 1 1/3 4/5 |
| c'' | 2 2/3 | 2 | 1 1/3 | 1 1/3 | c' | 2 2/3 1 3/5 |
- Mxt. Rw:
- | | | |
|-----|-------|---------|
| C | 1 | 2/3 |
| c | 1 1/3 | 1 |
| c' | 2 | 1 1/3 1 |
| c'' | 2 2/3 | 2 1 1/3 |
- 4/6 '76. Programma ingebruikneming.
 - 12/6 '76. Eindoordeel Bolt. Tr en Dlc copieën van Marssum. Nieuwe tongwerken opvallend goed. Winddruk 70. Deze was oorspr. iets hoger, maar de huidige acoustiek van het gebouw verdraagt geen hogere geluidsintensiteit. 21 te enge Mixtuurpijpen vervangen. Toonh. 1/2 toon boven 440.
 - Mensuren van Trompet 8 v en Dulciaan 8 v.

- Sinds 1980 correspondentie over steeds terugkerende storingen in de mechaniek.
- Veel foto's (ook van Roordahuizum en Peins).
- Negatieven.

Geïnteriseerd 20/2 en 13/10'92, 13/4'94.

In deze map was een fotocopie uit HO over het contract met Baders betr. orgel te Anjum. Naar Anjum overgebracht.

Sneek, gebouw onbekend. Negatieven.

=====

Sneek, Gereformeerde Zuiderkerk.

=====

- 1/12-1950. Reil rapport over het orgel en prijsopgaaf restauratie en uitbreiding. Disp. lijkt later toch anders geworden dan hier opgegeven.
- 4/8'76. Offerte-aanvraag aan Blank en Reil voor bouw nieuw orgel, copie Roordahuizum, 23/8 offerte Reil.
- 3/10'76. Bouwcommissie: Het wordt te duur. Veel gemeenteleden vinden oude orgel mooi dus ...
- 16/10'76. Bolt, rapport:
1893 Proper met 13 st. 1951 uitbr. Reil.
Qd 16 (1951 was B16), P 8, Hp 8, O 4, Splf 4, Q 3, SO 2, Mxt 3-5 st (1951 op open pl.) Co dc 4 st, T 8 b/d.
P 4 (1951 pneum lade, enkele frp.p orig), Fldlc 8, VdG 8, Opf 4, Blf 2 (1951 op open pl.), Sxq 2 st(1951 op open pl.), Sch 1'3 st (1951 op open pl.), Dlc 8 (plaats gekregen door Hp ook op pneum l. te pl.), Trem.
Ped (1951) Sb 16, O 8, Ged 8, O 4, Fg 16, (deel zink). C-f''', C-f'.
Co lijkt iets ouder. Nogal negatief oordeel over het orgel. Niet waard er hoge kosten aan te besteden. Beter nieuw orgel met historisch orgel als voorbeeld, evt. in bestaande kas.
- 20/12'76. Bolt adviseert nu restauratie Proper-orgel.
- 13/1'77. Reil rest.voorstel en kosten. Hier staat, dat de Sb uit 2 oct. der oude B16 bestaat.
- 21/1'77. Arch.tekening der te verbouwen kerk.
- 28/3'78. Anon. Heerde (dus Reil), meerprijs, als bovenwerk als dwarswerk wordt geplaatst.
- 12/2'77. Bolt accoord met plan Reil (samen met hem opgesteld).
- Uitn. ingebr.n. nw kerkgebouw op 30/5'78.
- 19/4'79. Programma ingebruikneming orgel; hierin dispositie zoals die is geworden:
Hw P 8, B 16, Hp 8, O 4, Splf 4, Q 3, SO 2, Mxt 1 1/3 3-5st, Co 4 st, T 8 b/d.
Dwrsw P 4 (1893-51), Fldlc 8, VdG 8, Opf 4, Blf 2 ('51), Ssq 2 st ('51), Dlc 8 ('51).
Ped Sb 16 (1920) O 8, Ged 8, O 4, Fg 16. 3 koppels, trem. voor hele o.
- 15/2'80. Bolt, uitgesteld eindoordeel. Er waren problemen met windgebrek in de cancellen bij vol spel. Misschien is tot dat doel bij de bouw dit register pneum. gemaakt. Fag 16 uit '51 ver beneden de maat. Daarvoor in de plaats een andere gebruikte Fag die Reil nog had liggen. Acoustiek in gerestaureerde gebouw goed gebleven.

Geïnteriseerd okt'92.

Sneek, Doopsgezinde Kerk.

=====

- Aantal stukken, genummerd:
 - 3A. Schrijven Flentrop 30/1'73 aan Bolt. Hierin veel veranderingen in hand Bolt.
 - 4A en 4B Brief organist Velds aan kerkbestuur, z.d. over ombouw v.Gruizen-orgel door Scheuer. Hierbij tekeningen, o.m. van niet meer bestaande beelden op het orgel.
 7. 12/11-1843, Scheuer: verzoek, tekeningen terug te sturen.

8. 27/2-1844 verzoek van ...? de verschuldigde som te voldoen wegens liquidatie van de orgelmakerij van W. van Gruijzen.
9. 23/1-1845 Schrijven J.C.Scheuer & Zn over het nieuwe orgel, met name het uiterlijk.
- 10/11. Afschrift brief organist Velds aan kerkbestuur.
- 12a. Rekeningen.
13. 14/15, 16 brieven Scheuer.
17. nota's.
- 17b. Weer tekeningen ornamenten op orgel.
- 18a, 18b nota's.
- 19/20/21, copie uit rekeningenboek.
- 22/26 z.d. anoniem, bestek schoonmaak.
27. Deel Contract tussen Kerkeraad en L.van Dam en Zonen betr. werkzaamheden die sept '94 voltooid moeten zijn. Niet duidelijk of het is ondertekend: alleen 1ste pag. is aanw.
- 28a t/m d. Van Dam, Nadere toelichting op het contract.
- 29/30 Gegevens uit Broekhuizen, verstrekt door D.Jzn Zwart.
- 31 t/m 34 5/6-1936 Brief O.Lindeman aan Oosterhof.
- 35 Zinsnede uit rede tijdens herdenkingsdienst 100j. bestaan kerkgebouw.

Overige stukken.

- Afschrift uit Knock in hand Bolt.
- 30/1'73. Offerte Flentrop (dat is niet het bovengenoemde stuk 3A van dezelfde datum.
- Bolt, kladaantekeningen.
- Jun '73. Bolt, Rapport betreffende het orgel in de Doopgezinde Kerk te Sneek. 1786 bouw 1 klav. orgel A.van Gruijzen, zie Knock. 1843 Nieuw kerkgebouw gereed. Prijsopg. v.Gr. en Scheuer voor nieuw o. 1844 vG overlijdt. 1844-47 Bouw nw o. door J.C.Scheuer, Zwolle, hw, onderpos en vrij ped. Van oude orgel bijna alle pijpwerk overgenomen, Q 3 --> Wf 2. 1870 revisie L.van Dam, ped.koppel aangebracht, klav. omgewisseld. Verm. Sq verv. door B16 bas. 1894 vern. klav. Van Dam. 1923 toonh. en disp.wijz., mag.balg. 1972 Waterschade door brand. Daarom restauratie nu noodzakelijk.

Tenzij anders vermeld:

Man: vG (ook de meeste verplaatste registers):

Pos. en ped. Sch.

Man. P 8 (binnp 1923), B 16 dc, Hp 8, Qd 8, Viola 8 (1923 op pl. O 4), O 4 (op pl. Q 3), F 4, Wf 2 (op pl. O 2, was oorspr. Q 3 ged, door Scheuer afgesneden), B 16 bas (op plaats doorl. Sq 2 st), Mxt Tr 8 b/d (1923, gr. zink), Oct 2 (op plaats Vxh).

Pos. P 8 (ged Sch, oorspr 4'), Fld 8, Aeo 8 (1923), F d'am 4, Gh 2, VdG 8, Sicilienne 4, Vh 8 (1923).

Ped. Sb 16 (eiken), Opf 8 (eiken), O 4 (1/2 t. opgesch.), Fg 16, T 8
C-f', C-d'.

Mxt:

C	1	2/3	1/2
c	2	1 1/3	1
c'	2	1 1/3	1 en een ontbr. koor
c''	4	2 2/3	2 en idem

(kanttekening Bolt samenst. idem Broerekerk 1824)

Toonh. 1/2 t. verhoogd (tot norm.t.) ped.kl.1964 Flentrop.

Restaur.plan: Terugbr. tot verm. toestand van 1843. Verwijdering inferieur pijpwerk 1923, zwelkast, expressions, zinken registers, terugschuiven oude registers, nieuw ped.klavier en wat kleiner werk.

- 2/5'73. Flentrop, nota waaruit blijkt dat hij opdracht heeft gekregen.
- 24/9'74. CRM. Voorlopig geen subsidie.

- 20/11'74. Van Oostenbrugge (Flentrop) schrijft:
Reg. volgorde bov.w.:
P 4, Fld 8, VdG 8 (C-H gec), Fld'am 4, Sic 4, Fltr 8 (c), Gh2, Dlc 8.
Mxt: Sq nog onduidelijk.

C	1	2/3	1/2						
c	2	1 1/3	1						
c'	2	1 1/3	1	1					
c''	4	2 2/3	2	1 1/3					
c'''	4	2 2/3	2	2	1 1/3				

 - Dec'74. Mensuren Mxt en Sq.
 - 22/1'75. Voorstel Fl. niet alle pijpen te verlengen. Daardoor toonh. iets hoger.
Nieuw voorstel Sq: C 1 1/3 4/5, c 2 2/3 1 3/5 c' 2 2/3 2 1 3/5.
 - 28/2'75. Anon. Tekening "Afdichting" orgel i.v.m. verwarming.
 - 3/10'75. Progr. ingebr.n.
 - Apr'76. Correspondentie over stemmen van het orgel.
 - 3/1'77. Bolt over fin. afwikkeling. Nog geen keuringsrapport, omdat de tongwerken nog moeten worden verbeterd.
 - 6/1'77. Bolt, restauratie tot grote tevredenheid voltooid op intonatie Fag 16 en Tr 8 (Man) na. Zal worden verbeterd.
 - Okt'78. Organist Folkert Binnema, klachten over onbruikbare tongwerken.
 - Fotocopie uit Fries Dagblad 16/1'71 (Seybel).
 - Negatieven.
- Geïnterviewd 13/10'92. Samenst. Mixtuur Zwolle Broerenkerk, zie aldaar.

Solwerd, Hervormde Kerk.

=====

In map Overveen: Brief 10/11'84 van Mr A. Bouman, P.Potterweg 4, 9761 HP Eelde tel 05907-3175 aan K.Bolt. Stuurt hem, gegevens over orgel te S en te Overveen. Wat Solwerd betreft: ca 1870 F.B.Loret, Mechelen voor St. Annagesticht te Oudenbosch, in 1942 door Adema/Schreurs overgeplaatst, hersteld en van loze frontpijpen voorzien.

Sommelsdijk, gebouw oponbekend. Negatieven.

=====

Sommelsdijk, Hervormde kerk.

=====

Map met historische stukken (alle fotocopieën).

- 24/4-1819. Contract 1819, ondertekend door kerkvoogden en A.Meere Sr. Hieruit:
OnderClavier P 8, B 16, Hp 8, P 16 dc, O 4, F 4, Sxq 2 st (doorl.gr.p. geeft Quint), O 2, Mxt 3,4 bs/5,6 st dc, Co 4 st dc, T 8 b/d.
BovenClavier P 4, B 8 (wijd, 1 oct. eiken), Qd 8, Gh 4, Wf 2, Car 3 st dc, Fltr 8 dc (bas gec. met B 8), Flg 1, Trembl, Later tussen 4 en 2 v bijgeschreven Gh 2 en aan 't eind: Voxh 8.
3 balgen, C-f''' Koppel b/d, aangeh.p. C-f.
- 19/8-1873. Schölgens en vd Haspel, bestek voor schoonmaak en herstel, alleen door de orgelmakers ondertekend, 10 gr. frontpijpen, die waren verzakt, vervangen. Nw ped.kl. tot c'.
- Z.d. Als vorige doch iets uitvoeriger en met disp.wijziging. De artikelen daarover doorgeschrapt. Alleen door Sch & vdH ondertekend.
- 9/10'52. Rapport Dr M.A.Vente met begeleidend schrijven, waarin hij adviseert naas herstelwerkzaamheden de oorspr. dispositie (ongeveer) te herstellen en een vrij ped. aan te brengen.
- 11/10'52. Offerte Leeflang, Middelharnis.
- 13/11'52. Vente aanvaardt adviseurschap, 18/11'52. Reactie OC hierop.
- 31/1'53. Beschrijving werkzh.Leeflang, mensuren, contract en aanvulling.
- Subsidieaanvragen.
- 8/7'54. Eindrapport Vente.
- 18/8'54. Onderhoudscontract met Leeflang.

Stukken vanaf 1984.

- 11/12'84. OC, VA en mrt'85 corresp. over benoeming Bolt als adviseur.
 - Apr '85. Bolt. "Het Meere-Orgel in de Ned.Herv. Kerk te Sommelsdijk".
1819/21 A.Meere Sr. Over de later bijgeschreven registers in bestek.
1873 herstel Schölgens & vdH, 10 grote frontp. vernieuwd, voorgestelde disp.wijzigingen gingen niet door.
1905 Maarschalkerweerd: Sesq --> Viola, Beide 2'fl op bow --> Gamba.
1953 Leeflang/Vente. Gebrekkige speelmechaniek. Niet rigourees omgeïntoneerd, nieuwe stemmen passen niet in het geheel.
1978 balgen gerestaureerd, windkanaal te wijd, veroorzaakt geruis.
Rest.voorstel: werk aan windvoorz., laden, mech, klav., kas, pijpwerk (vooral bovenranden), houten p. Tromp.bekers). Nieuw pijpwerk:
Mxt 4 vt c' -f', Sq 2 2/3 1 3/5, doorl., Gh 2, Wf 2, B 16 in 2 fasen indelen.
 - 1 en 2 mei'85 offertes v.Vulpen, Blank en Reil.
 - 23/5'85. Reactie Bolt op de offertes. Gering prijsverschuil Reil en Blank. Blank restaureert altijd door de sponsels te herstellen, terwijl Reil een afdekplaat maakt. Advies: Direct opdracht naar Reil of eerst orientatiereis maken.
 - 15/6'85. Diverse subs.aanvragen.
 - 26/6'85. Reil. Sponselrestauratie kan voor dezelfde prijs. Maar dan geen garantie.
 - 8/7'85. Blank. Geeft op wat de besparing van kosten is bij plaatrestauratie.
 - 15/7'85. Principeopdracht aan Reil.
 - 5/11'86. Contract met Reil.
 - 7/1'87. Verzoek organisten een pedaal tot d' te maken ipv tot c', in Meere-stijl. Het klavier van Sch & vdH zou dan weg moeten. Het ped.wellenbord moet toch worden vernieuwd.
 - 10/2'87. Reil, prijsoppgave voor 1. extra werk aan de klavieren, 2. uitbreiding pedaal, 3. vermindering kosten als anti-houtwormbehandeling door een plaatselijke firma geschiedt.
 - 31/3'87. KV, accoord met voorgaande.
 - 7/9'87. P.Kieviet, organist schrijft over enige onvolkomenheden.
 - 15/7'87. Programma ingebruikneming.
 - 30/9'87. Bolt. Restauratie op voortreffelijke wijze uitgevoerd. Nieuw voetklav. tot d', B 16 en Sq in 2 standen ingedeeld. Intonatie gecorrigeerd: Voeten waren te veel open en kernspletten iets te wijd. Nieuwe reg. Sexq, Deel Mxt.koor, beide 2 vt fluiten. Nieuwe Gh 2 heeft mensuur van 4' maar met lagere opsneden en met lab.br 1/5 (bij de 4 vt is die 1/4). Deze situatie is overeenkomstig het Meere-orgel in Maarssen. Winddruk 73.
 - Inscripties.
 - 11/11'87. OC, eindoordeel: Enkele originele onbruikbare p. van flg 1 vervangen.
- Geïnventariseerd en gesorteerd 13 en 14/10'92.
Volgens Boekzaal 1821 I, p 234 is dit het 39ste orgel van Meere (vO).
Er zijn ook klad-aantekeningen over dit en andere M.orgels in map Rotterdam, Hillegondakerk.

Sommelsdijk, Remonstrants Gereformeerde Kerk.

- =====
- Okt'75. Correspondentie over benoeming Bolt als adviseur, toen al vaststond, dat Flentrop de restauratie zou uitvoeren.
 - 9/12'75. Flentrop, beschrijving kabinet-orgel in de Remonstrantse Kerk te Sommelsdijk, zoals opgesteld door Bolt (origineel is niet aanwezig) en prijsopgave restauratie.
1965 aangekocht, gerest. en gepl. door G.A.C. de Graaf, ingebr.n. 9/5'65.
Grote overeenkomst kas en binnenwerk met kleiner kabinetorgel ca 1850 van H.ter Hart, in bezit van Nelissen, Heemstede.
Geen overeenkomst met kab.o. van Flentrop van H. ter Hart.
Wel grote overeenkomst met Ermelo Oude K. 1855 J.C.in der Maur, alleen wat pijpwerk betreft.

lh Hp 8, T 8 (korte Dlc.bekers), F 4, O 2, Flg 1, Tremuland.

rh P 8, Hp 8, T 8 (metalen k.), F 4, Q 3, O 2.

C-f'''' chrom., stekermech.

3 prijsopgaven Steketee.

- Corresp. over subs.aanvraag, o.m. bij Anjerfonds en toestemming tot restauratie door CRM.
- 30/12'77. Flentrop, eindnota waaruit blijkt, dat het volgende is uitgevoerd: Herstel windtoevoer Hp 8, restauratie lade.
- 4/3'78. Bolt aan kerkbestuur: Windlade die bestond uit smalle uitgeboorde grenen planken die volkomen gescheurd waren, vernieuwd met multiplex-eiken. Balg slechts provisorisch gerepareerd. Er is nu windgeruis, waarsch. lekkage, hoogstwaarsch. door de verwarming. Advies: Alsnog ook de windvoorziening laten restaureren. Kan in subsidie worden betrokken. Daarom geen eindkeuring.
- Een compositie, manuscript, hand Bolt. Voor ingebruikneming?
- Negatieven "Sommelsdijk kabinetorgel".

Geïnteriseerd en gesorteerd 14/10'92. Foto's kab.orgel van Flentrop en dat te Ermelo, Oude Kerk in archief op juiste plaats gelegd.

Spaarndam, gebouw onbekend. Negatieven.

=====

Spaarndam Sionskerk.

=====

- 8/4'83. OC, VR: Hierin de geschiedenis, ongeveer zoals bij Oost, p 296/97: 1842 Bätz voor 's-Gravenhage, Kon. Paleis. Er zijn plannen de Sionskerk te sluiten.
- 12/1'84. Luteyn. Stuk voor intern gebruik: Enkele kerken in Haarlem die belangstelling hebben. Voorstel Bolt als adviseur in te schakelen.
- 30/1'84. Flentrop, kostenopgaaf betr. verplaatsing Bätz-orgel uit Sionskerk.
- 31/1'84. Pels/v.L, 's-Hertogenbosch, idem.
- 14/2'84. Luteyn. Nu zijn er plannen voor overplaatsing naar het geplande muziekcentrum Vredenburg, Utrecht.

Geïnteriseerd 21/6'94. Het orgel is inmiddels op zijn basis teruggekeerd in het koninklijk paleis te 's-Gravenhage (vO).

Spakenburg. Negatieven.

=====

Spanbroek. Foto's, deels afk. uit map Krommenie, doopsgez., negatieven.

=====

Spijkenisse, Hervormde Dorpskerk.

=====

- 18/5'65. OC, VA. Bätz-Witte 1860 blijkt aanduiding bij klaviatuur.
Hw. B 16, P 8, Fltr 8 (gr.oct. van Rf), Rf 8, O 4, Rf 4, Q 3, Wf 2, Mxt bas 3 st
Corn dc 4 st, Basson 16, T 8 b/d.
Bovw. Hf 8, V 8, F 4, Salct 4, Sxq (later).
Ped. B 16, Sb 16, B 8, Ob 8, Kb 4, Res.b 32 (B 16 niet orig. transm. van Hw, res van Claveaux).
C-f''''; C-f', 2 kopp. Trem, mech. op Claveaux-deel na, kernst. expr, front 1932 v.Leeuwen met oude frontp.
KV wil orgel naar torenwand verplaatsen. Dit is vrijwel onmogelijk. Advies: Nieuw orgel. Zo nee dan laderestauratie, nieuwe kas met oude zijwanden en front naar oorspr. gegeven. Verplaatsing pedaaldeel, (event. later) te vervangen door een beter. De Koff en De Graaf (Ede) zijn geschikte orgelmakers voor zo'n opdracht.
- 21/5'65. OC aan Oussoren over kerkrestauraties in Blokzijl (waar orgel uit kerk zou moeten worden verwijderd, tijdelijk?) en Spijkenisse, waar orgel naar de torenwand zou moeten verhuizen.
- Aug/sept'65. Corresp. over benoeming Bolt als adviseur.

- Bolt, geschreven rapport (kladontwerp?). Hij heeft een zeer negatief oordeel over het Witte-orgel. De orgelbouw was op haar dieptepunt, "starre mensuurschema's, onnatuurlijke intonatiemethoden (getande kerns, expressions), overdruk, dikke toon, irriterende luie kwakende aanspraak van de pijpen. Het geheel is van een saaie stijfheid, gemengd met een poging om pompeus te zijn, geheel overeenkomstig de stijl en het levensgevoel van die tijd, zoals bv. ook in de bouwwerken uit die jaren vaak duidelijk tot uitdrukking komt...". Hij adviseert de bouw van een nieuw orgel.
 - 7/10'65. Bolt aan KV; dezelfde conclusie, echter veel korter en in gematigder termen.
 - Z.d. Pl.C aan Bolt, begeleidend schrijven van:
 1. Concept schrijven aan KV: Geen nieuw orgel. Contact opnemen met De Koff, De Graaf, Fonteyn/Gaal, Blank en Boegum (de laatste te Amstelveen).
 2. Concept voor schrijven aan "Orgelbouwer X te ...": Zij willen het Witte-orgel, dat in 1932 is verplaatst en in 1955 met een aantal ped.st. uitgebreid, behouden, en op zijn oude plaats terugzetten. Verzoek prijsopgave.
 - 29/11'65. Bolt: Niet accoord met Fonteyn-G. en zeker niet met Boegum.
 - 4/2'66. Prijsopg. van een orgelmaker uit Ede (De Graaf dus). Hieruit blijkt nog dat het front pneum. is. Hij geeft referenties: Suameer (Fr), Sluiskil, Vlissingen Chr.Geref.
 - 23/8'67. Pl.C: Handhaven oude orgel, nieuw front. De orgelmaker H.W.Claveaux heeft het beste plan gemaakt (plan B). Hij heeft het orgel steeds in onderhoud gehad.
 - 23/9'67. KV aan Bolt: KV sluit zich hierbij aan. Einde contact met Bolt.
 - 27/10'67. OC, uitvoerige reactie aan KV. Claveaux is voorzover bekend gespecialiseerd in electr. tractuur. Hoe denken ze zich verdere begeleiding in?
 - 12/12'67. Pl.C aan Bolt: De Koff had geschreven, dat hij die overplaatsing met verbetering absoluut onverantwoord achtte. De Graaf was daartoe wel bereid, maar had 2 slechte referenties. Zij willen een "degelijke elektrische voortractuur".
- Geïnterviewd eind '92. Opmerkingen (vO): Werklijst Witte: Witte-orgel na kerkrestauratie 1971 niet herplaatst, binnenwerk gewijzigd gebruikt in nieuw orgel te Alphen a/d Rijn.

Stadskanaal, Hervormde Kerk.

- =====
- 14/12'76. Restaur.voorstel Ruiter (met dispositiewijziging).
 - 5/4'77. OC, VA: 1875 v.Oeckelen.
Hw. B 16, Vn 16 dc, P 8, Rf 8, Fltr 8 dc, O 4, Qf 3, O 2, T 8 b/d.
Bovw Sal 8, Hp 8, VdG 8, Vlcl 16 dc, Splf 4, Wf 2, op.pl.
Windl, 2 afsl, ManK, C-f''', C-d' aangeh.
Orgel in slechte toestand, expr. Orgel op latere verlenging der pedaaltoetsen na geheel in oorspr. staat.
Ruiter heeft het in onderhoud en komt in eerste plaats in aanmerking voor restauratie.
 - 20/9'77. OC, schrijven waaruit blijkt, dat Bolt adviseur is.
 - 20/12'77. Rapport Holthuis (Ruiter), hij schrijft: ca 1880 v.Oeckelen. Waarsch. betere volgorde reg. in Hw:
P 8, B 16, Rf 8, Vn 16 dc, O 4, Fltr 8 dc, Qf 3, O 2, T 8 b/d.
Gr.oct. VdG van Hp. C-f''', aangehp C-d'.
Hierbij 2de rest.voorstel: herstel windlade (verend sleepsyst.) en mechaniek, geen disp. wijz.
 - Losse aantekeningen Bolt.
 - 23/12'77. Bolt: Accoord met plan R, zonder dispositiewijziging.
 - 13 en 17/2'78. Leeflang en Reil, offertes.
 - Apr'78. Correspondentie over offertes. Omdat men niet tevreden was over Ruiter nog twee aangevraagd. Bolt behoudt voorkeur voor Ruiter: prijs, veel ervaring met v.Oeckelen-orgels, woonplaats in de buurt.
 - 13/2'78. Copie contract met Leeflang.
 - 23/3'81. CRM. Voorlopig geen subsidie. Goedkeuring.

- 14/5'81. Bolt. Na demontage blijkt dat draadwerk moet worden vernieuwd. Bourdon in 2 fasen.
- 27/11'81. Bolt. Reactie op z.i. ondoelmatige plannen ingebruikneming.
- 11/12'81. Progr. ingebr.n., uit disp: scheiding Trompet bij H/c.
- 12/2'82. OC, eindrapport.
- 13/2'82. Bolt, eindrapport: Orgel uit 1875/78, herstel windvoorziening, revisie tractuur: iets lichtere, enigszins modern aandoende speelaard. Winddruk 85 (was 88). Herintonatie Sal en Violcel 16 kostte veel hoofdbreken. Opsneden waren verhoogd, nu weer gecorrigeerd. Een aparte vermelding verdient de in ons land weinig voorkomende karakteristieke aanspraak van de eerder genoemde Violoncel, welke doet denken aan het aanzetten van de snaren bij het bespelen van een strijkinstrument.
Hoewel het orgel nog zeer fraai klinkt, is toch veel van de helderheid en intensiteit verloren gegaan door de nieuw gelegde vloerbedekking. De uit Amerika overgewaarde mode van kamerbreed tapijt in kerkgebouwen tast de acoustiek aan en werk klanksmorend op orgelklank, gemeentezang en ook op het gesproken woord. Het hoort niet in een kerk thuis, maar in een modern flatgebouw, waar het de kelderachtige betonresonanties moet afdempen.
Voor het behoud en het goed functioneren van het orgel is het belangrijk, dat het veelvuldig wordt bespeeld en dat de temperatuur in het kerkgebouw binnen normale en veilige grenzen wordt gehouden. Uw organisten zijn geïnstrueerd om onmiddellijk alarm te slaan, als er gevaar dreigt.
- Negatieven.

Geïnteriseerd ein'92.

Stalhille. Negatieven.

=====

Stams, Zisterzienser Stift, koororgel.

=====

Foto met dispositie erop geschreven, afkomstig uit map Finsterwolde.

F 8, F 4, P 8 (bas ged) O 4, Q 3, O 2, Corn (in bas Quint), Mxt, Cmb, 16 ped (?),
"vroeger tegen de muur" (op foto : orgel vóór koorgestoelte).

Staphorst, kerk onbekend. Foto('s), negatieven.

=====

Steenderen. Negatieven.

=====

Steenokkerzeel. Negatieven.

=====

Steinkirchen. Negatieven.

=====

Stolwijk, Hervormde Kerk.

Lied: 107

- Fotocopieën uit notulenboeken sinds 1875.
- Z.d. Anoniem. Rapport (verm. gezien verdere correspondentie: van de plaatselijke organist):
1878. Holtgräve Jr, balustrade-orgel, opgesteld in voormalig kerkgebouw.
Hw. P 8, B 16, Sal 8, Hp 8, O 4, F 4, Q 3, O 2, Mxt 3-4 st, T 8, Co 4 st.
Bov.w. P 8, VdG 8, Rf 8, Sal 4, Rf 4, Wf 2, Fag 8. Mank, Pedk, C-f''', C-d'. (wat opvalt: Geen ped.reg. toch ped.koppel).
Bij overplaatsing gewijzigd, vooral opstelling, mechaniek, windvoorziening.
Deling T 8 later ongedaan gemaakt, gr.oct. Sal pneum. afgevoerd. De auteur stelt van alles voor met nauwkeurig omschreven (moderne) materiaalomschrijvingen, pedaaluitbreidingen en oppert zelfs uitbreiding met rugwerk en dus verplaatsing der klaviatuur.
- 15/1'80. Flentrop, prijsopgaaf voor enige summiere werkzaamheden.
- 17/2'80. OC, VA: Orgel heeft onderbouw gekregen na plaatsing achterop galerij. Het was oorspr. eem balustrade orgel. Klavier naar andere kant. Nauwelijks mogelijkheden voor aanbouw vrij pedaal.
- 4/6'82. Flentrop: Er blijken meer mankementen te zijn: Restauratie binnenkort noodzakelijk. Voorstel, hoe vrij pedaal te verwezenlijken, met tekening.
- 14/12'82. OC: geen bezwaar ook andere orgelmakers offerte te vragen in overleg met Bolt.
- 15/11'84. Anoniem (kennelijk de organist) plan A, B en C, allerlei voorstellen om aan de vraag van de gemeente te voldoen voor het spelen van muziek van J.Zwart etc.
- 8/3'85. Bolt schrijft, dat hij een avonddienst heeft bijgewoond en daaruit geconcludeerd, dat het orgel in zijn huidige samenstelling ruimschoots voldoende is.
- 12/3'85. De pl. organist wil een uitvoerig bestek en offertes van Flentrop, v.Vulpen, Leeftang en vd Heuvel, waarin o.m. 1. rest. volgens bestek, 2. meerprijs vrij pedaal, 3. verplaatsing klaviatuur naar middenvoor, 4. N 5 1/3 op II bijplaatsen.
- 16/3'85. Bolt, reactie op vorige: 1. Bestek Flentrop is uitvoerig genoeg, 2. vdHeuvel komt niet in aanmerking, zijn restauratie in Polsbroek is beneden alle peil, 3. Accoord met voorstellen behalve uitbreiding bovenwerk.
- Wat heen en weer geschrijf, waarna Bolt als adviseur bedankt.
- 10/9'85. Luteyn (secr. OC), vertrouwelijk schrijven aan KV.
- 28/1'86. Arjen Luteyn. Persoonlijke reactie.
- Blad met aantekeningen "Stolwijk", afkomstig uit map Bathmen, over tongwerken en "dispositie identiek aan Bathmen".
- Negatieven.

Schrijven 10/9'85 en 28/1'86 voorlopig niet publiekelijk toegankelijk.

Stukken in verband met kwestie vdHeuvel en vdVeer naar betreffende plaatsen in archief overgebracht: vd.Veer, Katwijk, Yerseke, Polsbroek, Sliedrecht.

Strasbourg, cathédrale. Negatieven (van foto's gemaakt).

Strijen. Negatieven.

Stroe. Fotocopie ets, kerkje in de storm (bij de posters).

Surhuizum. Negatieven.

Swifterband.

=====

Briefje met aantekeningen, dispositie en commentaar op intonatie.

Talsma. (orgel van T., bij Verschueren, Tongeren), negatief.

=====

Temperatuur.

=====

Harald Vogel "Zur Stimmung".

Ten Boer, Hervormde "Kloosterkerk".

=====

- 9/6'78 OC VA.

C-f'' B 16, P 8, G 8 (C -B uit Hp), Hp 8, O 4, F 4, F 2, Q 3.

Ped C-d' Sb 16 (pneum). Trem, Pedk.

(uit latere stukken blijkt: Q 3 is 1 1/3, uit latere tijd).

Deel pijpwerk van zeer oude datum, voornamelijk gedekten, waarin dichtgesoldeerde voorkomen. Lade C-c'', pneum. toev. tot f''. Orgel in slechte staat. Wegens kerkrestauratie zal er ook enige subsidie voor het orgel beschikbaar komen. Er is contact met Bolt, in schrijven 13/6'78 bevestigd.

- 6/11'78. Herv. gem. schrijft: Er zijn geen nadere gegevens voorhanden. A.J. Opten, Groningen verzorgde eventuele problemen tot nu toe.

- 12/4'79 M. Ruiter, rapport betr. het orgel. Pijpwerk, kas en lade uit alle mogelijke perioden. Klein deel Gamba van zink. Lade Hinsz? Disp. vaker gewijzigd. Restauratievoorstel. Lade restaureren, verwijderen cs''-f''. Nw man. en ped.kl. Trem. vervalt, Q 1 1/3 sterker maken of verv. door Tr of Mxt 2-3st.

Bijgeschreven (hand Bolt): 1894 J. Doornbos, 1906 waterschade, herstel Doornbos, public. OGK, Talstra, 1946 vernieuwd A. Bik.

- 12/5'79. Bolt over de beschrijving van Ruiter, samen met hem opgesteld. Het orgel zal na vergroting der kerk mogelijk te klein zijn.

- 10/1'80. CRM. Goedkeuring en subsidietoezegging. De expressions moeten dicht.

- 16/7'81. Ruiter. Offerte extra werk: expr. verwijderen.

- 8/10'81. Ruiter. Over orgelkas, die uit het lood staat.

- Losse aantekeningen Bolt (zaken die ook in eindrapport staan).

- 12/2'82. Bolt: Werk tot tevredenheid voltooid. Samenvoegsel registers van diverse herkomst en uiteenlopende kwaliteit. Bij bepaling toonhoogte uitgegaan van dichtgesoldeerde gedekten. Expr. verwijderd door afknippen, uitgezonderd frontpijpen. 1 1/3' fabr.p verv. door T 8 naar Middelbert. Lade XVIII Hinsz-factuur, later verkleind. Er is een 6st dc vulstem geweest, later tot 4 st verkleind. cs''-f'' verwijderd. Laagste deel B 16 (destijds voor ped.tr. gebruikt) op lade teruggezet. Nw hand- en voetklav. Balg verv. door een gebr. balg van Doornbos. w. 73 mm. Rel vochtigheid in oog houden!

- 19/2'82. OC, eindrapport. Werk van hoge kwaliteit (op enkele pijpen na).

- Summier progr. ingebr.n. kerk en orgel op 7/5'82.

- Boekje over de kerk.

Geïnteriseerd 16/10'92.

Terborg, Hervormde Kerk. Foto('s), negatieven.

=====

Ter Heyde aan Zee.

=====

Programma ingebruikneming 22/6'84 met historische gegevens, dispositie etc. afkomstig uit de map Drongelen (Herv.k.) van het archief Bolt:

Er zijn oude pijpen uit ca 1760 en een tweede groep uit de 19de eeuw.

ca 1900 was de dispositie P 8, B 16, Hp 8, O 4, VdG 8 dc, Rf 4, O 2, Corn dc.

1929 orgelfront, dat door blikseminslag was vernield, vernieuwd.

1953 nieuw orgel Bik met pijpwerk vorige:

I. P 8, Hp 8, O 4, P 2, M 3 st. II B 8, G 8, Vxc 8, Rf 4, N 3, Wf 2, T 1 3/5, Trem.
Ped Sb 16, Ob 8. 5 koppels, C-g''', C-d', pneum.

Het nieuwe orgel: Pels/v.Leeuwen. Alles nw, tenzij anders vermeld:

I. P 8, Co 4 st (deel oud), Hp 8, O 4 (3 soorten p), Q 3, O 2, Mxt 3-4 st, Dlc 8.
II. B 8 (houten deel oud), VdG 8, Rf 4, N 3, Wf 2, T 1 3/5.

Ped. Sb 16. 3 koppels, Trem (hele w.), balg uit '53. C-f''', C-d'.

Geïnteriseerd 12/3'92.

Tervueren. Negatieven.

=====

Tesschemacher.

=====

Lijst "andere orgels van Teschemacher", d.w.z. andere dan in Wieringen, Herv. Kerk volgens opgave van H.Kulverschmidt, Aachen:

Zell (vroeger in Werden), Vaals Herv, Elberfeldt, Alpen Ev.K.

Positieven: Brussel Instr.museum, Essen-Werden Ev.Kirchsaal. Elberfeld, Ev.Kapelle, Barmen, privé.

Pijpen: Dönburg (uit Schwelm Ref.K.), Elberfeldt-Uellendahl, luth.Kirchsaal.

Tot zover het stuk uit archief Bolt.

Opm. (vO) In het Utrechtse archief was ook reeds een artikel over Teschemacher in M&M apr '57. Ik had ook nog deze aantekeningen: Düsseldorf Stadtkirche (zijn vermaardste orgel) en Stadtkirche te Moers, 1912 gesloopt.

Thesinge, Hervormde Kerk (Stichting OGK).

=====

Veel correspondentie werd namens de stichting afgehandeld door het bureau voor architectuur en Ruimtelijke Ordening Ir Oom te Groningen.

- 27/9'72. Oom. Verzoek aan B&T tot maken offerte voor werk aan orgel in kader kerkrestauratie.
- 18/10'72. B&T. Beschrijving orgel en rest.plan.
- 12/1'73. Opdracht demontage aan B&T.
- 16/8'73. Opdracht aan B&T met uitzondering van aanbrengen Cornet.
- 14/11'73. Benoeming Bolt tot adviseur.
- 26/11'73. Bolt: Reil is bereid spoedig de frontpijpen te restaureren. Hierom had men gevraagd.
- 27/11'73. Opdracht aan Reil de frontp. te restaureren.
- Nov'73 Bolt. Rapport betreffende het orgel in de Ned.Herv.Kerk te Thesinge (Gron), met gebr.m. van enkele gegevens van B&T die het orgel hebben gedemonteerd.
1873 R.Meyer Veendam, orgel gr.deels in orig. staat.
C-e'''. P 8, B 8, V 8, O 4, F 4, O 2, Hob 8. Aangehp C-H.
3 verschillende lab.vormen: Hob 8 verm. uit latere tijd, verm. gepl. in 1876.
Doorsl. bekens en kelen zink, schalmeimensuren, veel onderdelen hiervan ontbreken.
Aantal pijpen ontbreekt. Alle p. hebben kernsteken, geen stemrichtingen, opsn. vrij laag.
Citaat B&T: Degelijk werk wat hout, windvoorziening, mechaniek en lade betreft, niet wat pijpwerk betreft.
- 10/12'73. Reil, offerte betr. restauratie en herplaatsing.
- 10/12'73. Contract met Reil (De ondertekening moet van latere datum zijn).
- 20/12'73. Oom. Overzicht van kerkrekeningen betr. het orgel uit 1873-1923 (Meyer, J.Doorbos, A.Doorbos).
- Jan'74. Reil, Mensuren.
- 27/4'74. Bolt aan Rijksadv. Doorsl. tongwerk met zinken bekens volkomen onbruikbaar. Voorstel: vervangen door Cornet, gr. en kl.-octaaf laten staan.
Discant opbergen in het orgel. Idem aan Stichting OGK. Reactie Oussoren en Stichting mei'75: accoord.

- 22/5'74. Summer programma ingebruikneming.
- 27/5'74. Bolt: werk tot grote tevredenheid voltooid. Klank aanmerkelijk fraaier dan op grond van de tamelijk slordige makelij mocht worden verwacht. Opmerkingen over de nieuwe Cornet en over enkele kleine correcties op het rapport.
- Foto's, negatieven.

Geïnterpreteerd 16/10'92. Het is niet duidelijk, hoe de opdracht aan B&T is geannuleerd. Is er geen contract ondertekend vanwege de gewenste levertijd?

Aanvullingen (vO): Ingebr.n. 14/12 1873 vlg. StWV. Ik noteerde in 1974 ter plaatse: asymmetrisch liggend kort pedaal (C-H).

Naar map Reil overgebracht: Stuk over woningbouw door een der gebr. Reil opgesteld.

Timpe.

=====

Uit Rapport Bolt over orgel Middelbert:

Johannes Wilhelmus Timpe geb. 1760 in Glane bij Osnabrück, overl. 7-6-1837 in Groningen.

Was meesterknecht van Freytag en voltooide diens orgel te Warffum. 1813 ombouw en verplaatsing Zutphen, Walburg.

1818 2 kl orgel met vrij ped Emdem, Nieuwe Kerk, verloren gegaan.

1831 zijn belangrijkste werk: Groningen Nieuwe Kerk 1831, 3 man.

Timpe's werkplaats werd overgenomen door Petrus van Oeckelen.

Veel techn. bijz.h. over zijn werkwijze: Zie rapport Bolt Middelbert.

Ik mag daar het volgende aan toevoegen:

Zwolle Waalse Kerk.

Zutphen Nieuwstadkerk.

Groningen Der Aa-kerk, verplaatsing uit Academiekerk en ombouw (vO).

Tjamsweer, Hervormde Kerk.

=====

- 9/6'73. Bolt aan Ds J.Noordman te T. Oordeel op diens verzoek: Orgel 1880 Van Oeckelen, geheel in orig. staat, zelfs geen windmachine aangebracht, mooi gemaakt, boeiend karakteristiek klankkarakter, merkwaardige Mixtuur. Windlade waarschijnlijk ernstig lek, maar als de kerk niet moest worden gerestaureerd, zou het orgel nog vele jaren mee kunnen. Advies: Windladerestauratie op begroting van de kerkrestauratie.
- 28/11'75. Bolt aan Noordman, commentaar op offerte Ruiters. Trachten kosten in kader kerkrestauratie te brengen.
- Nov'75. Bolt, "Het orgel van Tjamsweer (Gn)".
1880 geschenk. Gezien makelij gebouwd door v.Oeckelen.
P 8, B 16 b/d, Hp 8, VdG 8 (C-E van Hp), O 4, Qf 3 (Spf), Splf4 (1 oct con), Wf 2 (gr.o.ged), Mxt 3,4,5st b/d, T8 b/d.
Deling B 16 en T8 c/cs, Mxt g/gs, aangehp C-f''', aangehp C-a, Wndl, a=440.
Mxt:

C	2	1 1/3	1		
c'	8	2 2/3	2	1 1/3	
c''	16	5 1/3	4	2 2/3	2
- 27/4'77. CRM. Goedkeuring en subs.toekenning.
- 29/6'77. Vermeulen Alkmaar. Beschrijving werkzh. Contract (alleen door orgelmaker ondertekend). Uit overige stukken blijkt, dat zij het werk uitvoerden.
- 22/6'78. Vermeulen. Aanvullende begroting voor reconstructie orgelbekroning. Reactie Bolt: Hiervoor aanvulling op subsidie aanvragen.
- Progr. ingebrn. op 24/9'78.
- 23/10'78. Bolt: Werk met grote nauwgezetheid en vakbekwaamheid voltooid. Tijdens kerkrestaur. bekroningssnijwerk gestolen. Nog geen fin. middelen deze te reconstrueren. Orgel was vóór restauratie vol en krachtig, doch tevens mild, zangrijk en rustig. Dit bijzondere karakter is niet volledig behouden gebleven, verm. wegens:

- a. wijze restaureren windlade.
- b. Windmachine ipv handbediening.
- c. reinigen pijpwerk.

De windtoevoer is bij volkomen dichte windlade direkter en enigszins explosief geworden. Onrustige windstroom door (te grote) windmachine.

Het orgel is "bij uitstek geschikt voor de begeleiding van een volle kerk krachtig zingende stoere Groningers."

- 1 foto, negatieven.

Geïnterviewd 16/10 en 21/10 '92.

Tuithoorn, RK kerk. Negatieven.

=====

Twello, Hervormde Kerk.

=====

- 19/1 '72. OC, VA. In mrt '72 correspondentie over leggen contact met Bolt.
- Rapport betreffende het orgel in de Nederlands Hervormde Kerk te Twello. Bolt, okt '71. Hierbij: losse aantekeningen, foto uit Seybel "Zes Eeuwen Veluwe Orgels" en fotocopie Broekhuizen (T 18).
1819 Meere (Broekhuizen: geschenk).
1822 Quelhorst, Oldenzaal, uitbreiding met onderpositief.
1884 N.S.Leyser 2 nieuwe klavieren (of beleg?).
1924 Leyser, nieuw voetklavier en windmachine, orig. balgen vervangen door mag.b. Ooit Larigot en Fl.tr. verwisseld.
Tr8 en Dc 8 niet lang geleden vervangen door fabr.tongwerken.
Idem mechaniek en klavieren 30 cm naar achter geschoven.
Man. P 8, B 16 b/d, Hp 8, O 4, Lar 3 dc, F 4, O 2, Car 3 st dc, Mxt b/d, T 8 b/d (fabr).
Pos. P 4, Rf 8, VdG 4 (1/2 toon verschoven), Nh 2 (enge spf), Fltr 8 (afk. van Man), Dc 8 b/d (fabr).
Lar was 1 1/3 op positief, op plaats Fltr 8, in bas kleinere gaten dus oorspr. Q 3 geprojecteerd.
Car: 4 1 3/5 1
Mxt: C 1 3/5 1 1/3 1
c 2 2/3 2 1 3/5 open pl.
c' 4 3 1/5 2 2/3 2 open plaatsen.
Rf 8 (II): mens. 96, 53, 34, 26, 22.5.
De slepen der Trompet zijn thans doorverbonden.
C-f', aangeh.p., C-d', Koppeling b/d (thans gecombineerd), 2 wintlosingen, Tremblant (verdwenen), mag.balg, kas grenen, later 30 cm verdiept.

Pijpen Quelhorst duidelijk belijnd hoog opgaande spitse lab.vorm. Meere bijgedrukt.

Restauratievoorstel: Herstel lade en balg, herstel oorspr. toestand, behalve kas. Enkele kanttekeningen later door B. bijgeschreven, o.a. Mixtuursamenstellingen in Utrecht Biltstraat en Rheden (ik heb ze aldaar genoteerd, vO).

Verschuivingen Rf waarsch. door Quelhorst zelf bij inbouw (nieuwe C-pijpen oud).
Winddruk 66.

- 8/12 '71. KV. Enkele gevonden archiefgegevens 1819, 1884, 1925 wijziging pedaal en "electrische orgeltrapperij".
- 18/5 '72. Bolt: Hij zal met Blank het orgel bezoeken. Blank komt als "Meere-specialist" het meest in aanmerking de restauratie uit te voeren.
- 30/5 '72. Blank, offerte.
- 26/7 '72. KV, accoord met restauratie Blank. Deze heeft al een voorlopige restauratie uitgevoerd.
- Correspondentie over subsidie.
- 17/3 '78. Blank, nieuwe prijsopgave (alleen begeleidend schrijven: Nu nieuwe spaanbalgen ipv handhaving der kwalitatief mindere niet originele bestaande balg).

- 19/4'78. KV aan mon.zorg: Er zijn ook plannen tot kerkrestauratie.
- Z.d. OC. Is het niet verstandiger een plaat aan bovenzijde lade aan te brengen? De kerk gaat zelf financieren.
- 5/9'80. Nieuwe prijsopgave Blank.
- 31/1'83. KV: Zelf financieren wegens uitblijven subsidietoezegging. Ook offerte van een andere orgelmaker?
- 4/2'83. Bolt, reactie hierop.
- 26/4'83. Blank en Reil, offertes.
- 13/5'83. Bolt, advies opdracht Reil: Kosten beduidend lager.
- 31/8'83. Opdr. Reil, voorlopig zonder Tr 8 en zonder 2de balg.
- 3/6'84. Bolt: Trompet is belangrijk in totaalklank. Advies: Nieuwe Tr. maken en balgenstoel zo maken, dat later indien nodig een 2de balg kan worden bijgeplaatst. 8/6'84 door KV aldus besloten.
- 1/8'84. Reil: over "fasering" Bourdon 16. 6/8 aldus besloten.
- 14/11'84. Reil, Aanv. prijsopgave voor vergulden labia der frontpijpen, nieuwe Larigotpijpen, verbeteren orgelbank.
- Geschreven stuk: In overleg met Wiersma windladen met eiken platen bestand maken tegen invloed der verwarming.
- 15/12'84. Progr. ingebruikneming orgel (De kerk - rep. dak en ramen - was reeds 1/12'84 in gebruik genomen).
- 21/1'85. Bolt, eindoordeel: Orgel zeer in de smaak gevallen. Over intonatie, windvoorziening, nieuwe tongw., speelaard en klaviatuur. Lage opsneden, kleine voetopeningen, lage winddruk. Kas in oorspr. kleuren geschilderd.
- 4/3'85. OC, eindrapport. Discussie over wenselijkheid 2de balg is nog niet gesloten.
- Z.d. Anon (Bolt?). "Het orgel in de Ned.Herv. Kerk te Twello, kleine historie en beschrijving". Hieruit blijkt in tegenstelling tot het rapport dat: Quelhorst de B 16 heeft geplaatst op de plaats van de Fl tr., welke op de plaats van de Sq kwam en dat bij de restauratie de volgende ontbrekende Mixtuurkoren zijn bijgeplaatst: c-h: 1 1/3, af c' 2 2.
- Negatieven.

Geïnteriseerd 21/10'92.

Uit deze map een lijst van Meere orgels, door Blank opgesteld, onder "Meere" ondergebracht.

In rapport okt'71 door Bolt als kanttekening bijgeschreven, samenstelling vulstemmen Meere-orgels Utrecht, Biltstraat en Rheden.

Tzum, Hervormde Kerk.

=====

- Foto's en metingen, deels als uit andere map afkomstig.
- Enkele pagina's uit OB jg XI nr 6/7 (jun/jul'68).
- 19/11'68. OC, VR.
- 3/6'70. Bolt aanvaardt adviseurschap.
- Nov'70. Rapport betreffende het orgel in de N.H. Kerk te Tzum (opgenomen in kostenopgave van Reil van 25 jan'71. Historische gegevens (ook over het voormalige orgel te Tzum, gebouwd door Claes Douwes, dat in 1777 werd verkocht aan de kerk te Oosthem).

1760 Steevens, 1764 Hinsz, dispositie Knock, XIX meerdere malen v.Dam.

Man. P 8 (St/Allerhande), B 16 (gr.oct.v.Dam, rest St), Hp 8 (vD op pl.Bp),
 Vln 8 (vD op pl. Qd), O 4 (H), Co dc (H 4 3 1/5 2 verschoven?),
 Qd 8 (H op pl. Q 3), Rf 4 (vD),
 Mxt b/d (C 2 2/3, 2, c' 2 2/3, 2, 1 1/3, sterk gewijzigd), Flg 2 (St),
 T 8 b/d (H), Vh 8 b/d (H).

Rw. P 4 (St. enkele zink), Hp 8 (St),
 Viola 8 (vD gr. oct. van Hp, waarsch. op plaats Rfl 4), Rf 4 (St op pl.Sq),
 Celeste 8 (op pl. O 2), Gh 2 (H/St), Dc 8 b/d (H)

C-d', aangeh.p. C-d' (waarsch. St)

Laden vrijwel zeker door H vernieuwd. Balgen weg, klav. vD, reg.kn. verplaatst, oorspr. in horizontale rijen, kas eiken, achterwand grenen.

- 26/10'71. CRM. In principe subsidie, echter: Eerst moet blijken of Reil een dergelijke restauratie aan kan.
- 2/9'72. Bolt aan Rijksarchitect en Oussoren. Over plannen tot "brute vernieling van een goed geproportioneerd en in goede staat verkerend typisch Fries kerkinterieur". Gaat misschien niet door. Waarom het geld niet voor orgelrestauratie gebruiken?
- Uitnodiging ingebr.n. gerestaureerd kerkgebouw op 31/10'73.
- Diverse corespondentie o.m. over subsidie.
- 30/9'75. Nieuwe offerte Reil (i.v.m. hernieuwde subsidieaanvraag).
- 15/11'78 en 9/11'81. Hernieuwde kostenbetrekeningen.
- 20/1'82. CRM. Subs.toekenning.
- 11/9'84. Reil, nieuwe omschrijving werkzaamheden, reconstructie dispositie, stemmen terug op oude plaats.
- Aantekeningen Bolt over Dlc, Tr, Vxh, Hp, Pr 4, Pr 8.
- 24/9'85. Reil: Na verwijdering Al.verf blijkt front te zijn samengesteld uit pijpen van verschillende makelij. Ze zijn vlekkelig. Gebruikte St. oude frontpijpen? Extra bedrag voor opnieuw folieën, wat noodzakelijk is. 4/10: reactie Bolt hierop.
- 17/12'85. Reil: over reconstructie wapens op het orgel. Tekeningen hiervan.
- 20/12'85. Progr. ingebruikneming orgel.
- 5/2'86. Bolt, eindoordeel. Voortreffelijk restauratiewerk, vooral ook de nieuw gemaakte gereconstrueerde registers. Q3 was gr.d aanwezig in de Mixtuur. Herstel toonhoogte door verlenging pijpen. Rugwerk kreeg weer staartklavier. Hechthoutplaten en sleepringetjes aangebracht. Zijvleugels hoofdw. XIX gehandhaafd, waarsch. oorspr. vleugeldeuren. Ook Rf 4 van v.Dam gehandhaafd.
- 20/6'86. Idem OC. Baarpijp lijkt wat sterk. Het is de vraag of de niet-evenredige stemming juist is. Verder niets dan lof.
- Een proefdruk over het orgel (van wie?, correcties in onbekende hand).
- Fotoc. van getypt verhaal over het orgel, anoniem.
- Correspondentie 1987-88 over verkleuring frontpijpen.
- Stencil. Het Hinsz-orgel van Tzum, geschiedenis, dispositie, herkomst stemmen, vulstemsamenstellingen:
 Man. P 8 (grd St), B 16 (St), Bp 8 (R naar Midwolda), Qd 8 (H), O 4 (H),
 Rf 4 (vD), Q 3 (St), Flg 2 (St enge Spf, oct.inton.),
 Mxt3,4,5 st (St/H/grd.R), Co dc 3 st (H), T 8 b/d (H, bekens grd St),
 Vh 8 b/d (H).
 Rp. P 4(grd St), Hp 8 (St), Rf 4 (St), O 2 (R), Gh 2 (St, oorspr Flg 1),
 Sxq 2 st b/d (R), Dlc 8 b/d (H).
 C-d''', aangehp C-d', schuifk, Afsl, 2 trem, laden H, Klav R (naar H), 65 mm,
 415 Hz (XVIII kamerton), Werckmeister (uit orig. pijplengtes), kas J.G.Hempel,
 bekroningen en vleugels Hw verm. 1881.

Mxt

C	2	1 1/3	1					Sq			
								C	1 1/3	4/5	
c	2	1 3/5	1 1/3	1				c	2 2/3	1 3/5	
c'	4	3 1/5	2 2/3	2	1 3/5			Co			
c''	5 1/3	4	3 1/5	2 2/3	2	(c')	4		3 2/5	2	

Geïntariseerd 22/5 en 21/10'92. Hier aangetroffen, wat elders in archief thuis hoort:

- Correspondentie over Baijum, hierin aangetroffen, op betreffende plaats in archief gedeponerd.
- Aantekeningen over orgel Wassenaar, o.m. samenstelling Mixtuur en foto's.
- Fotocopie Broekhuizen Oosthem (orgel afk. uit Tzum) 028.
- Foto's Harlingen.

Uitgeest, Hervormd-Gereformeerde Federatie.

-
- Mrt/apr '74. Eerste correspondentie met Bolt op initiatief van de organist. Er is ernstige schade door de verwarming.
 - 7/10 '74. Verslag vergadering pl.C. Onderzoek orgel: Wijzigingen '63: Bourdon vrijgenmaakt op pedaal (kan nu teruggezet met transmissie, zoals ook door Flaes wel toegepast), 2 ped.koppels, Nasard op II. Plaats orgel, meerdere mogelijkheden.
 - 23/6 '77. R. Plante, verwarmingsdeskundige. Advies.
 - Verslag vergadering pl.C dd 12/9 '77. Plaats van het orgel (Bolt: traditie in N.Holland: in het koor. Ook de door Flaes gerealiseerde plaatsing is monument), materiaal op de wanden, verwarming, herstel wijzigingen orgel. Welk Flaespedaal als voorbeeld? etc etc.
 - 14/9 '77. Flentrop. Offerte voor restauratie.
 - 6/4 '78. Vermeulen. Idem.
 - 11/4 '78. Bolt. Reactie op de offertes. Uit hierna volgende stukken, blijkt dat Flentrop de opdracht kreeg.
 - 6/12 '80. W.Heldoorn (pl.C?) over herstel Salicionaal en aanpassen ped.toetsen "in aangepaste styl" 28/12. Bevestiging hiervan aan Flentrop.
 - 3/4 '81. Programma ingebruikneming, waarin "Oriëntatie":
1869 Pieter Flaes, Amsterdam 4/7 in gebruik genomen.
1963 grootste Bourdonpijpen op aparte pedaallade gezet, inbouw 2 ped.koppels. Niet orig. Celeste verv. door Nasard.
1988 Nu bij restauratie B 16 teruggeplaatst, maar toch zo, dat hij in het pedaal speelbaar is. Nasard vervangen door Salicionaal.
Hw. B 16, P 8, O 4, Q 3, O 2, Co 4 st, Mxt 4 st, T 8.
Pos. Sal 8, Hp 8, VdG 8, Rf 4, Wf 2, drie 8 voeten C-Gs gecomb.
Ped. B 16 (van C-b Hw). 3 koppels (waarvan 2 uit '63).
- | | | | | | | | | | |
|----------|-------|-------|-------|-------|---------|---|-------|---|-------|
| Mixtuur: | | | | | Cornet: | | | | |
| C | 2 | 1 1/3 | 1 | 2/3 | c' | 4 | 2 2/3 | 2 | 1 3/5 |
| Fs | 2 2/3 | 2 | 1 1/3 | 1 | | | | | |
| fs | 4 | 2 2/3 | 2 | 1 1/3 | | | | | |
| fs' | 5 1/3 | 4 | 2 2/3 | 2 | | | | | |
- 4/4 '81. Bolt: Werk tot grote tevredenheid voltooid. O.m. over extra werkzaamheden die nodig bleken. c', cs', d' Ped. Bourdon nieuw gemaakt. Herintonatie, winddruk verlaagd van 90 tot 88 mm (lade nu extra winddicht, pijpen stonden tegen overblazen). Sal is gebruikt XIX register. Ped. transmissie bestaande B 16 en 3 nieuwe pijpen voor c', cs', d'.
 - Meerdere kleine beschrijvingen van het orgel. Op één daarvan een vergelijk met het orgel te Hazerswoude, Hervormde Kerk, dat in 1966 ernstig is aangetast. Intonatie Flaes voor zijn tijd goed. Pijpen te dunwandig.
 - Keuringsrapport OC, gunstig, detailcritiek.
- Geïnteriseerd 21/5 '92.

Uitgeest, Hervormd Geref. Federatie, koororgel.

Correspondentie uit 1978 over aankoop bij Slooff van het koororgel, voorheen in Haastrecht. Deze documenten bevonden zich oorspronkelijk samen met de vorige in één map.

Uithuizen, Hervormde Kerk.

-
- Apr '66. OC. "Rapport inzake het orgel in de Hervormde Kerk te Uithuizen".
1701 opgeleverd door Arp Schnitger.
1785 bestek verbetering Hinsz, moet ook zijn uitgevoerd, 1800 en 1811 heeft J.Lohman voor kleine bedragen aan het orgel gewerkt.
Dispositie hs Lohman (grotere Mixtuurkoren dan in contract).
Onderhoud F.C.Schnitger Jr, H.Freytag, D.Lohman, A.Lohman, diens knecht Niklaas Rasterhof, H.E.Freytag en de Van Oeckelens.

1830 plan herstel N.A.Lohman. Mogelijk toen verschuiving verschillende registers, grootste pijp bijmaken, alle pijpen groter dan 3 vt stemkrullen.

1856 rest. vO. verv. Schn. hw.lade door twee nieuwe, vern. Tr 8. Siflet werd Wf 2. Toen moet ook de metalen B 16 (Ped) zijn vervangen door een houten. PedMxt werd ged.8 frp hw en rw op slechte wijze vervangen, uitermate dun en van twijfelachtige mensuur Rugw Q 1 1/3 afgesn. tot Flag 1, Qdn werd VdG, Scherp werd Car, ten dele met p van S., nieuwe kanalen. Kas "rechtgetrokken", ped.kas doorverbonden met hw. Nw reg.pl. Ped.koppel aangebracht. Disp vtK.

1943 opdracht ombouw tot 3-kl.el. orgel aan Spanjaard. Lambert Erné heeft dit weten te verhinderen. De el. speeltafel was al gereed. Later voor radio-opnamen tongwerken wat bruikbaar gemaakt door v.Vulpen.

Huidige toestand: Gedekten verschoven, hoeden afgezaagd en als losse deksels op kleinere pijpen geplaatst, bv. oorspr C Holp Rugw staat nu op D. C van Hp 4 is een andere oude pijp. Hiervan roeren weggenomen en gaten dichtgesoldeerd. O 2 Rugw heeft ged. gr.octaaf. De grootste pijp met inscriptie "Octaaf 2 vt" staat thans als afgesneden pijp op F.

Oct 2 Hw geheel verdwenen. Hiervoor geen andere stem. B 16 is toevoeging vO, T 8 vervanging oude, F 2 vervanging van 1 1/3. Windlade te groot. Op T 8 na gehele tongenkoor van S. nog aanwezig, zij het herintoneerd en met vervangen tongen. Toonh 1/2 te hoog. Of dit oorspronkelijk is, kan pas worden vastgesteld, als alles weer op zijn oude plaats staat. Zeer slechte toestand laden en mechaniek. Lekkage in windvoorziening.

Rest.voorstel. Herstel naar 1699. Trachten uit te zoeken of v.O. de oude lade ergens anders heeft geplaatst (idee C.Edskes). Zo niet: nieuwe maken. Alleen wat klavier betreft (met oct.koppels) toestand Hinsz handhaven.

Bijlagen: "Opstelling 1699", bestek kassen, Allert Meijer, bestek 1785, opgaven Knock, hs Lohman, SM, vtK, de 2 knechts van Schnitger (Meijer Cecilia), over herstelling 1800-11, bestek 1856, 1891 (verv. balgen), rest.opdracht Spanjaard 1943.

Bolt heeft er nog bij geschreven: Op toets C RP "Dit orgel in 1784 vernieuwd van ..? Hardorf".

- 11/3'71. Restauratiebespreking 11/3'71: Vraag: partiëel restaureren voor behoud klankbeeld, opnamen v or restauratie (gewijzigde acoustische verhoudingen?), inpakken tijdens kerkrestauratie in klimatologisch gereguleerde omkisting (goede ervaringen in 's-Gravenhage Luth.K.)
- 12/3'72. Bolt verzoekt toestemming om samen met Reil onderzoek te verrichten om een copie van het orgel te maken voor de Julianakerk te Scheveningen. 17/4'72. Positief antwoord hierop. 20/9'72. Officiële bevestiging hiervan.
- 10/4'72. Brief namens OC: te overwegen een team van adviseurs voor dit belangrijke orgel te installeren: Bolt, Talsma en v.Biezen.
- Z.d. Bolt. Orgel wordt, - anders dan gebruikelijk - ingekist. Er moet iemand mee worden belast de vochtigheidsgraad voortdurend te controleren.
- 3/2'73. Bolt namens consortium aan Mon.zorg. Kostenbegroting voor opknappbeurt zonder offerte van een orgelmaker. Keuze opknappen of reconstrueren hangt samen met keus orgelmaker.
- Mei'73. P.B.Offriga, arch. "Restauratie Kerk en Toren te Uithuizen". Het gedeelte over het orgel is eruit geknipt.
- 13/8'73. Arch.tekeningen van de contouren van het orgel.
- Verslag bouwvergadering 11/3'75. Betr. orgel: Over de brief aan mon.zorg, binnenkort beslissen, hoe te restaureren.
- 17/3'75. Bolt aan OC. Verzoek te trachten Talsma ertoe te bewegen, loyaal mee te werken. 27/3'75. OC: Voorstel: Initiatief zelf nemen, bv. door Van Biezen.
- 14/5'75. Bolt aan v.Biezen, Talsma, B.Edskes, W.Hülsmann, H.Vogel, Wiersma. Hij zendt ze een enqueteformulier. De vraag is: consolidatie of volledige reconstructie of een tussenvorm. Antwoorden hierop. Overzicht Bolt van de antwoorden: Talsma: consolidatie, Vogel: aarzelend Hinsz-reconstructie, in ieder geval Bourdon 16 zo laten, nieuwe T 8 en O 2. Hülsman: consolidatie met wat verbeteringen of

- Hinsz-reconstructie, v.Biezen: H.-reconstructie, Edskes: reconstructie. Bolt zelf wilde ook consolidatie, naar uit een der reacties blijkt.
- 6/11'75. Bolt: Hij heeft van Ruiter prijsopgave gekregen voor reparatie balg. Hij schat prijs voor 3 spaanbalgen. Advies: Voorlopig geen reparatie balg.
 - 6/10'76. Bolt. Restauratieplan (reconstructie Hinsz) en kostenbegroting. Keus orgelmaker binnen afzienbare tijd. Consolidatie (in grote trekken) kost 1/3 minder.
 - 17/2'77. Ruiter: Offerte voor bespeelbaar maken van het orgel.
 - 21/3'77. Opdracht aan R. volgens offerte met uitzondering van werk aan tongwerken.
 - 25/10'76. Subsidieaanvraag.
 - 10/6'77. Uitnodiging ingebruikneming kerk op die datum en boekje: Offringa, "restauratie hervormde kerk en toren te uithuizen".
 - 22/9'77. Bolt schrijft aan KV: Niemand in Nederland durven wij nu een zo belangrijke restauratie op te dragen. Tussenoplossing: Eerst Eenum en Zeerijp laten restaureren met hulp van B.Edskes door resp. Reil en Blank. Dan pas beslissen.
 - Z.d. Anon. Rapport. Ondanks inkisting veel schade door vocht, stof en kalk. De opknopbeurt heeft slechts zeer tijdelijk resultaat gehad. Thans 7 stemmen te gebruiken: Man. Hp 8, O 4, Q 3, Mxt, Ped. O 8, O 4, Bz. Man Tr 8 verwijderd om door doorzakken schade aan Schn.pijpwerk te vermijden. Ook de Bazuinbekers dreigen door te zakken.
 - Jun/juli'80. Weer correspondentie over de positie van Talsma. 15/12 OC schrijft: ~~Brief~~ Brief aan Talsma weer retour gekregen. Zonder Talsma verder gaan.
 - 25/6'80. Bolt: Enige orgelmakers die in aanmerking komen: Metzler en Blank. Nadelen M: buitenland, B. te veel eigen inzichten bij intonatie laten gelden en nog te zwak wat tongwerken betreft. v.Biezen en Wiersma zullen zich in Zwitserland verder oriënteren.
 - 17/11'80. Bolt: Beslissing: restauratie in meerdere fasen, te beginnen met Rugwerk en evt. nieuwe balgen, advies opdr. 1ste fase aan Metzler mits onder leiding van B.Edskes.
 - 12/2'81. Bolt vraagt aan Metzler offerte voor reconstructie Rugwerk naar Hinsz. Wat pijpwerk betreft: Terugschuiven O 2: 8 halve tonen, Hp 8: 2 ht, F 4: 2 ht, Sq 1 ht, Wf 1 ht, P 4 binnenp.(?), nieuw: Sch (met p. uit carillon), Qd 8, P 4 (front), balg herstellen of volledig restaureren of vervangen door 3 spaanbalgen, provisorisch herstel Bz 16 en T 8 ped. Leiding Edskes.
 - 23/3'81. Metzler, offerte. Voorlopig herstel balg. Nieuwe spaanbalgen zouden de levertijd te veel verlengen.
 - 15/5'81. KV aan mon.zorg. Subs.verzoek met mededelingen over de genomen beslissingen. 18/6: CRM: Subsidietoezegging.
 - 20/5'81. Principe opdracht aan M.
 - 25/3'82. Bolt aan KV over plan de opnamen voor Radio Bremen (H.Vogel) als plaat in de handel te brengen.
 - 28/3'82. Bolt zendt aan v.Biezen, B.Edskes, Hans-Ueli Metzler en Wiersma alle hem bekende gegevens van stemmingen van Schnitger en diens omgeving (uit Fock, het toekomstige 2de deel van Fock, gegevens H. Vogel) en de bekende uitspraken van Veldcamps betr. Zwolle en Alkmaar. Verder is er een overzicht van 3 stemmingen uit Werckmeister Musicalische Temperatur en de o.a. in Ravenswaay toegepaste Bolt-stemming (quintencirkels en berekening reinheid tertsen) en een fotocopie uit Werckmeister.
 - Verm. apr'82. Bolt. Aan v.Biezen en Wiersma: Voorstel op zijn orgel in Overveen nog wat te experimenteren met de Bolt-stemming - reeds hier en daar toegepast - en een nieuw bedachte variant daarop.
 - 24/6'82. J.Brühlmann, Muri. Offerte restauratie snijwerk.
 - 8/11'82. Aannemer Bultema, Uithuizen. Offerte over werk aan de kas.
 - 25/11'82 (poststempel). B.Edskes. Ontwerptekeningen voor aanvulling ontbrekend snijwerk.
 - 25/11'82. B.Edskes. Toelichting op offertes Brülman en Bultema. Voorstel kleine correctie op laatste.
 - 21/2'83. Nieuwe offerte Bultema.

- 11/6'83. B.Edskes aan KV Over niet nakomen financiële afspraken en daardoor problemen met de "Freipass".
- Okt'84-jan'85. Correspondentie over subsidie.
- 1/2'85. Bolt. Enige onderdelen zijn nu naar de werkplaatst van Edskes gebracht. Berichten over moeilijkheden tussen Metzler en Edskes zijn overdreven.
- 27/6'85. WVC. Meerkosten worden niet gesubsidieerd.
- Aantekening Bolt Scherp:

C	1/2	1/3	1/4	1/4
c	1	2/3	1/2	1/2
c'	2	1 1/3	1	1
c''	2 2/3	2	1 1/3	1 1/3
- en andere aantekeningen "Rugwerk restauratie Uithuizen".
- 14/12'85. Aantekeningen Bolt stand van zaken (technisch).
- 17/12'85. Verslag bezoek Van Biezen en Bolt aan werkplaats B.Edskes in Wohlen met veel interessante gegevens.
- 15/1'86. B.Edskes: Het is gewenst, ook het hoofdwerkklavier nu te restaureren. 7/2. Toelichting Bolt hierop, 19/12'86. Opdracht daartoe.
- 9/2'87. Bolt, aantekeningen: Winddruk van 78 op 74, later 71. Opmerkingen over enkele pijpen.
- 15/5'87. B.Edskes. Offerte reconstructie pedaal (nieuw B 16 van metaal, Mxt.) en hoofdwerk (Frontpijpen, SO 2, Sfl 1 1/3, 1 Mxtkoor, T 8), keilbalgen en kas.
- 20/5'87. Bolt. Restauratie rugwerk thans voltooid. Aan OC, hoe de kosten verdeeld moeten worden. OC wijst voorstel af 24/6'87.
- 7/9'87. Bolt schrijft aan Bernhardt: Onlangs ben ik nog weer eens in U. geweest en heb uitvoerig gespeeld en de winddruk op 71 teruggebracht, orgel klinkt daarbij prima met uitz. van Dulciaan, die kennelijk op hogere druk is geïntoneerd. Die klinkt nu te kaal en dun. Storend, dat de grootste Rugw. frontpijp te kort is. Kan dat nog worden vervangen? Kan de veerspanning wat omlaag, vooral in de discant?
- 25/8'88. Bolt adviseert op grond van resultaat restauratie rugwerk door B.Edskes (aanvankelijk namens firma Metzler) ook de rest aan E. op te dragen.
- 28/8'88. Nieuwe offerte B.Edskes.
- Aantekeningen Bolt, vergelijkingen van prijzen van enkele restauraties van Flentrop en Reil en De Graaf, over winddruk in Norden, Alkmaar, Groningen Martini, Uithuizen, Grasberg, Cappel, Weener, Stade, Langwarden, Godlinze, Eenum, Nieuw Scheemda, Hamburg Jakobi, Westerhusen, Peize, Steinkirchen, Berlijn Nikolai, Aarhus Dom, Bockhorn, Wiefelstede. Idem maten windkanalen Neuenfelde, Steinkirchen, Eenum, Uithuizen, Godlinze, Noordbroek, Grasberg.
- Overzicht restauratie rugwerk Uithuizen van '81 (offerte Metzler) tot 1986 (april: voltooiing) door Metzler, reparatie rugwerkkas door Bultema en snijwerk door Brühlmann; alle mogelijke correspondentie daarover.
- Losse aantekeningen Bolt wat voor en tegen Edskes pleit. Idem Flentrop en Reil.
- Copie (waaruit?). Gedicht van Schnitger over Werckmeister.
- Geschreven stuk, kennelijk bedoeld voor een stencil of i.d. over Arp Schnitger.
- Folder "Geschiedenis van Uithuizen".
- Foto's, negatieven.

Geïnventariseerd voorlopig 24/3'92, uitvoerig 30/6'94.

In map Eenum. kladaantekening samenstelling Scherp Uithuizen, gelijkkluidend aan bovengenoemde en over de opstelling daarvan per cancel:

o
o
o o

Een aantal stukken uit deze map zijn naar de betreffende plaats in het archief overgebracht:

- Wat meer persoonlijk gerichte correspondentie met B.Edskes.
- Folder over Norden.
- Progr. ingebruikneming koororgel Münster Bern.
- Boekje over orgel Julianakerk Scheveningen.
- Brief van Schildt (Führer) over het orgel te Wiefelstede.

Uithuizen, Menkemaborg.

=====

- 12/4'74. F&R, offerte.
- Beschrijving Orgelkas (naar uit volgende stuk blijkt:) opgesteld door F.J.Veldman, conservator.
- Nov'74. Bolt. "Het Kabinetorgel in de Menkemaborg te Uithuizen".
1777 Herman Adolf Groet en Jan Jacob Vool.
1914 door fam. 't Waar (Nieuw Scheemda) verkocht aan Doopsgez.k. Zijldijk.
ca 1935 overgebracht naar de M.borg.
disp. vlgs naamplaatjes.
Fl trav 16 dc, P 8 dc, O 8 bas, Ged 8 b/d, P 4 b/d, O4 b, F4 b/d, Ligtfloit 4 b,
Ged 4 b, Q3 b/d, O 2 b/d, Trem, vent, Nihil, C-f''', pijpwerk op zolder M. deels ernstig beschadigd. Volgens een telling van Fama/R. zou het nog vrij compleet zijn.
- 28/12'81. Anoniem te Leusden (De Graaf dus), offerte voor restauratie, alleen herstelwerkzaamheden.
- 7/1'82. De Graaf, idem.
- Overzicht voorhanden pijpwerk.
- Negatieven.

Geïnteriseerd 21/5'92.

Uitwierde (verm. Herv.) dorpskerk.

=====

- Kladaantekeningen.
- Dec.'74. Bolt. Beschrijving van het orgel zich bevindende in de kerk van Heveskes (Gn.), aangekocht door de "Werkgroep Orgel Heveskes/Uitwierde en bestemd voor plaatsing in de kerk van Uitwierde, Klaas Bolt dec'74.
ca 1900, naamplaatje Van Dam Orgelfabrikant te Leeuwarden.
P8 (gr. zink, af E), Violon 8 dc, B 16, Hp 8, O 4, Co dc, Rf 4, O 2, op.pl, Afsl. C-g''', aangehp C-g. Aanbevolen het orgel te behouden, accoord met offerte De Graaf.
- Dec'74. Bolt. Het Orgel in de kerk van Heveskes. Gegevens uit vorige stuk.
- 2/1'75 en jan'75. 2 arch.tekeningen van het orgel.
- 10/4'75. CRM. Geen subsidie.
- Uitnodiging ingebruikneming orgel op vrijdag 19/12, jaar niet genoemd. Disp. en de mededeling dat De Graaf het restaureerde in 1975. (In 1975 viel 9/12 op vrijdag, vO).
- Negatieven.

Geïnteriseerd 21/5'92 en 23/6'94.

Uitwijk, Hervormde Kerk.

=====

- 15/11'69. Tekening "Ontwerp Orgel met oude front Almen."
- Correspondentie o.m. met OC 1969 over aankoop orgel uit Geesteren en van onderdelen van het voormalige Naber-orgel te Almen (voorzijde kas, register Trompet).
- 26/11'69. Reil. Voorlopige beschrijving orgel Geesteren.
- 18/12'69. Opdracht Reil tot restauratie van het gekochte orgel.
- Jan'70. Reil. Opsomming van hetgeen ontbreekt en bijgemaakt moet worden.
Prijsopgave.
- 14/1'70. Reil. Weer een inventarisatie. Disp. wordt:
P 8 (R), P 16 dc (A/R), Ged 16 (A/R), Ged 8 (A/R), O 4 (A/R), Spf 4 (A), Q 3 (R),
O 2 (A), Mxt 2-5 st b/d (A), Sq 2st dc (R), T 8 (Naber), Fag 16 Pedaal, (A).
- 19/8'70. Herv. Gemeente aan Bolt. Subsidie is toegezegd. Gerestaureerde kerk in gebruik genomen.
- 6/1'71. Reil aan Oussoren. Reactie op brief Oussoren van 24/6'70 (die niet aanwezig is). Zij hebben een en ander verbeterd. Wat opvalt: Moeilijkheden met intonatie, doordat het orgel is bedoeld voor een veel grotere kerk en grotere kas.
- 2/2'71. KV aan Bolt. Kan de pedaalomvang niet groter dan C-g?

- 18/6'71. KV aan CRM, kan subsidie hoger dan 35%? Reden: Van Armbrost is weinig bewaard; het orgel heeft merkwaardige constructies.
 - Z.d. Reil. Beschrijving pijp voor pijp wat aanwezig is. Mixtuur (na bijgeschreven verbetering door Bolt):

C	2	1	1/3			
c	2	1	1/3	1		
c'	4	2	2/3	2	1	1/3
9''	4	2	2/3	2	2	1 1/3
 - 28/5'71. Programma ingebruikneming orgel (Bolt speelde niet).
 - Beschrijving restauratiewerkzaamheden door Reil en uitvoeriger beschrijving orgel 14/1'70.
 - 16/6'71. Bolt, eindoordeel: Armbrost-orgel bleek veel interessante constructies te hebben: Slepen aan beide zijden met leer bekleed, éénarmige toetsen, gecombineerd met wipsysteem, wellen verend en verstelbaar in de nokken vastgeklemd, de houten Fag 16. Nieuw gemaakt: P 8, kas, Q 3 en Sesq, die in de bas uit een tertskoor bleek te hebben bestaan, hier en daar wat pijpen, klein deel mechaniek. Voortreffelijk werk. Aanvulling 16/6'71 suggesties omtrent het stoken.
 - 10/8'71. OC, keuringsrapport met niets dan lof.
 - 12/5'72. Oussoren. Orgel veel acceptabeler geworden, sinds zijn vorig schrijven van 24/7'71 (dat niet aanwezig is).
 - Masurenlijst.
 - Losse aantekeningen Bolt.
 - Negatieven.
- Geïnteriseerd 22/5'92. De Mixtuursamenstelling ook in map Bunschoten.

Urk, Hervormde Kerk.

- =====
- 17/5'66. OC VR. Orgel Reil 1942.
Hw P 8, Rf 8, O 4, Mxt, T 8. Zw G 8, Bp 8, F 4, Q 2 2/3, Wf 2, T 1 3/5.
Ped Sb 16, Ob 8. 3 kopp. Trem C-g''', C-d', pneum, front hout/zink geen feitelijke kas. Geen grote uitgaven hieraan meer doen! Reacties op dit rapport en weer een antwoord OC. Besluit tot nieuw orgel, contact met Erné 1971.
 - Offerte Flentrop aan Erné verzonden 17/3'71.
 - 5/7'71. Herv. gem. aan OC. Bolt zal de zaak afhandelen.
 - 28/3'72. Flentrop, nieuwe offerte, orgel boven preekstoel, bespeeld van opzij C-g'''. I. P 8, Hp 8, O 4, SO 2, Mxt 4 st, T 8. II. Ged 8, Rf 4, Gh 2. Ped Sb 16. 2 koppels en begeleidend schr. Bolt. Disp. nog niet definitief.
 - 28/11'72. Bolt doet mededeling van orgelfront Standaard uit Winterswijk, Hulpkerk, dat binnenkort te koop is. Foto's hiervan.
- Geïnteriseerd 22/5'92. Wat er verder is gebeurd, blijkt niet.

Usquert. Hervormde Kerk (Stichting OGK).

- =====
- Fotocopie bestek 1850 P.v.Oeckelen (was reeds in archief aanwezig).
 - Fotocopie Broekhuizen U30.
 - 18/10'85. M.Ruiter, "Het Orgel in de Hervormde Kerk te Usquert".
Hw P 8, B 16, Hp 8, O 4, F 4, Co 3 st, Mxt b/d, T8 b/d.
Bovw VdG 8 (C-B in Hp), Hp 8, P 4, F 4, F 2, VxC 8 (op pl. Flag 1), Vh 8 (doorsl).
Ped. aanw. Geen kl.omvang genoemd.
Cornet: c' 3 1/5 2 2/3 2
 - Mixt:

C	2	1	1/3	1
c'	4	3	1/5	2 2/3 2
c''	8	6	2/5	5 1/3 4
 - 25/10'85. Bolt: Prijs Ruiter redelijk.
 - Negatieven.

Geïnteriseerd 4/3'92 en 23/6'94.

Utrecht, onderwerp onbekend. Negatieven.

=====

Utrecht Eglise Wallonne (Pieterskerk).

=====

- 16/6'69. Verschueren aan Ir P.Kluyver, Groenekan. Beschrijving kabinetorgel Chr.Geref.K. Nijmegen.
- 6/1'70. Kluyver die zich terug trekt en adviseert, Bolt als adviseur te kiezen.
- 16/2'70. Egl.W. aan Bolt. Restauratie kan niet plaats vinden o.l.v. de ontwerper van het Pels-orgel in de Pieterskerk (Kluyver), verzoek aan Bolt, etc.
- Mrt'70. Bolt. "Beschrijving van het kabinet-orgel, bestemd voor de Église Wallonne te Utrecht", aanhangsel offerte Verschueren 16/6'69.
Orgel afkomstig uit Chr.Geref.Kerk te Nijmegen, daarvoor mogelijk Lisse, geb. ca 1780, onbekende bouwer.
P 8 dc, VxC 8 (nw), Hp 8 b/d, F 4 b/d (hout/ged/spf), Viola 4 dc (nw), P 4 dc, Q 3 b/d, O 2 b/d, SO 1 b.
C-f''', klavb. been en rood schildpad. Met touwtjes aangehangen niet orig. ped.
C-e. Beschrijving pijpwerk, onduidelijke aantekeningen op registertrekstokken.
Daardoor oorspronkelijke dispositie onduidelijk.
Bijlage: de offerte V.
- 9/4'70. Egl.W, 23/4 Verschueren en 25/4 Bolt, correspondentie over eventueel aan te brengen transpositieklavier.
- 11/10'70. Bolt aan Verschueren over de plaats van het orgel, dit i.v.m. de verwarming.
- 12/10'70. Verschueren. Nieuwe offerte.
- Correspondentie over toestemming mon.zorg en subsidie.
- Mensuren (van wie? Binnenmaten!).
- 17/6'71. Bolt, eindoordeel: Oude klankkarakter bewaard. Twee nieuwe registers Viola en Terts passen goed.
- Negatieven.

Geïnteriseerd 22/5'92. Uit de mensurenlijst volgt, dat de Viola een 8' is geworden.

Utrecht, Gereformeerde Westerkerk.

=====

- Foto(s), negatieven.

Dit gebouw (met orgel) is thans in gebruik bij de Gereformeerde Gemeente. Het orgel is van Quelhorst en gebouwd voor de St.Plechelmuskerk te Oldenzaal (vO).

Utrecht, Hervormde Julianakerk.

=====

- 8/12'82. Herv.Gem.Utrecht. Kerk gesloten, orgel 1874 Witte, gebouwd voor de Geertekerk, 1931 gepl. in de Jul.k. is te koop.
Hw P 8, B 16, Co 5 st, Rf 8, O 4, Q 3, O 2, Mxt 3 st 1 1/3 (rep op Fs,fs,fs'),
T 8 b/d.
Bovw P 8, V 8 (12p van Hf), Hf 8, Salt 4, Gh 2, F 4, Dlc 8.
Ped B16 tr. Man.k, verwisselbare pedk., C-f''', C-d'.

Geïnteriseerd 23/6'94. Naar een foto (niet uit Bolt-archief afkomstig) te oordelen, is er van de kas niet veel overgebleven.

Utrecht, Onze Lieve Vrouwe, Biltstraat.

=====

Samenstelling Mixtuur van dit Meere-orgel door Bolt bijgeschreven in exemplaar van zijn rapport okt'71 betr. orgel te Twello:

C	1 3/5	1 1/3	1		
c	2	1 3/5	1 1/3	1	
c'	2 2/3	2	1 3/5	1 1/3	1
c''	5 1/3	4	2 2/3	2	1 3/5

Vaals, v.m. Lutherse Kerk (thans cultuurhistorisch centrum Koperhof).

- =====
- Fotoc. XVIII archiefstukken in Duits .
 - 6/7'67. Bolt schrijft over zijn benoeming tot adviseur, over het feit dat er een contract is met de firma Sankt Willibrord en hoe de onkosten geregeld moeten worden, die bij een eenvoudige restauratie het gebruikelijke percentage zullen overschrijden. Hij zal met rijksadviseur Edskes het orgel bezoeken.
 - Veel klad-aantekeningen.
 - 25/7'67. Kostenanschlag, anon. gelijkkluidend aan die in hierna genoemd rapport.
 - Okt'67. Bolt. Rapport betreffende het orgel in de Evangelisch Lutherse Kerk te Vaals.
- Gebouw 1737 van beroemde bouwmeester Joh. Joseph Couven 1701-1763, Aken in Louis XVI stijl.
- Orgel 1765 (jaartal aan frontzijde), bouwer Johan Battist Hilgers. Van de familie Hilgers stonden er orgels in Amsterdamse schuilkerken. Er zijn stukken over overschrijding levertermijn (Aachener Prozesse, 1769), het onderpositief is nooit geplaatst, reg.gaten daartoe wel voorbereid.
- In 1938 inscripties uit 1811/12 met naam Graindorge gevonden. Verm. is de belangrijkste ingreep uit die tijd.
- 1905 gebr. Müller, nw klavier, het oude is bewaard gebleven.
- 1938 rest. kerk en orgel, dit laatste door Stahlhut, Aachen, die T 8 door Krh 8 verving.
- 1966 nieuwe balgen.
- Weergave van archiefstukken.
- Huidige stand: Orig.lade (-c'''), mechaniek gr.deels origineel.
- Nieuw Klav. met loze toetsen cs'''-f''', oude nog aanw. Ook tot f''' !
- Kistpedaal C-c.
- Kas geheel origineel. Pijpw orig. op tongw na en tertskoor Sesquialter.
- Volgorde lade:
- Co dc 4 vt 4 st (zeer fraai en gaaf), P 4, B 8 (vroeger b/d?), Princ 8 (C-H eiken), Viol d G 8 (af cs), Sxq (tertsk 1938 te wijd, gr.oct. ged., oorspr. b/d?), Dbl 2, Mxt 3 st (C 1, c 1 1/3, c' 2, c'' 2 2/3),
- T 8 b/d (deling cs' in werkelijkheid Krh 8 uit 1938), Open pl. (verm. Vh 8 b/d).
- Metaal gehamerd, 75% lood.
- Keuze orgelmaker vóór Bolt er bij werd betrokken: Merksteiner Orgelbauanstalt Sankt Willibrord (Hans Koch en Hans Lorenz), Merkstein/Aachen.
- Offerte, welke in overleg met B. is gewijzigd.
- 13/11'67. G.M.I.Quaedvlieg over alle mogelijke werkzaamheden van de familie Graind'orge, daaronder ook de reparatie in 1812 te Vaals, église protestante (!). Ook aantekening Bolt, ontleend aan vd Harst: Helmond, Oudenbosch, Bolsward Broerekerk.
 - 10/5'68. Toekenning subsidie, behalve over reeds onoordeelkundig vericht werk.
 - 24/10'68. Bevestiging Bolt van mondelinge afspraken met de orgelmakers: Geen werk aan pijpen tot ze op de lade staan. Zeer voorzichtig werk aan versuikerde pijpvoeten.
 - 22/2'69. St. Willibrord. Nota extra werk: Meidinger motor, inbouw oude klaviatuur, 10 dagen loodconducten maken.
 - 20/3'69. Nog geen goedkeuring wegens niet geheel winddichte lade.
 - Een aantekening over een bespreking op 6/10'69 met monumentenzorg: Restauratie geheel uit te betalen. Orgelmaker heeft opdracht goed uitgevoerd (Er is geen keuringsrapport)..
 - 30/12'69. Bolt. Volgens Oussoren kan alles nu worden afgehandeld.
- Geïnteriseerd 28/4'93.

Valkkoog, Hervormde Kerk. Foto('s), negatieven.

=====

Varsseveld, Hervormde Kerk.

=====

- Fotocopie getypt stuk van K.J.Tigelaar: 1658 orgel aanwezig, 1723 brand, 1728 nieuw orgel, 1859 eerste contact met Knipscheer. Volgens bestek:
Hoofdman. B 16, P 8, T 8, Rf 8, O 4, Q 3, O 2, Mxt 2'3,4,5,6 st, Co 4 st.
Bov.m. Bp 8, Hp 8, VdG 8, Dc 8, P 4, Dwf 4, Gh 2.
Ped. Sb 16, O 8.
Datum oplevering onbekend.
- Fotocopie bestek Varsseveld (bevond zich in archief Herv.k. te Winkel).
- Getypt stuk (doorslag?) orgel gekeurd 25/9 1860, in gebruik genomen door Brands Buys Deventer.
Wijzingen 1921, 1946/47 en 1964, laatste door vdBerg&W. Originele balgen verdwenen, laden 1964 gemoderniseerd, veel van de tractuur is nieuw. 1964 nieuw pijpwerk: I. Q 3, Mxt 5-6 st, II Qd 8 (was daarvoor Celeste), oorspr. VdG, Ped. Fag 16 op open plaats. Meeste pijpvoeten vlak onder onderlabium vernieuwd.
- Z.d. A.M.de Boom, Ingenieurs- en adv.bureau voor bouw-acoustiek en Kerkorgelbouw. "Orgel Ned.Herv.Kerk te Varsseveld". Bestek en voorwaarden. Opsomming van enige Knipscheer-orgels, vergelijking disposities en zeer summiere mensuren Varsseveld, Winkel en Warmenhuizen. Disp. was vóór 1964:
I. P8, B 16, Rf 8, Sal 8 (1921?), O 4, Q 3, O 2, Mxt 3 st (1921?), Co 3 st dc, T 8 b/d.
II. Hp 8, Viool 8 (1921?), Cel 8 (1921?), P 8 dc, Dwf 4, P 4, F 2, Dlc 8.
P. Sb 16, O 8, op.pl.
Bijgeschreven (ds Sjollema?):
Sal 1910?, Q 1946 Mxt 1946 Cel '10 of '46. F2 is Gh.
Omschrijving te verrichten werkzaamheden.
- 6/7'75. G.H.Klompenshouwer, die het vorige stuk aan Bolt zendt. Begeleidend schrijven.
- 17/8'77. Blank aan Bolt (die nog niet officiëel adviseur was): Omschrijving werkzaamheden, naar zijn mening nodig: Nieuwe balgstoel met spaanbalgen, windladen herstellen met eikenh. slepen, tractuur, vervanging van niet origineel, slecht passend pijpwerk, etc, prijsopgave daarvan.
- Bolt, kladaantekeningen, ook van orgel te Winkel, inscripties van beide orgels.
- 26/8'77. KV: Benoeming Bolt als adviseur.
- 27/8'77. Verzoek Bolt aan Vermeulen, Alkmaar en Blank tot indienen offerte (kennelijk op grond van beschrijving Blank): Herstel kas, laden, etc. vervanging Q 3, Mxt, Qd.
- 19/9'77. Offertes van beide firma's.
- 23/3'80. Programma ingebruikneming met foto en dispositie. Er is ook een concept daartoe, veel uitvoeriger.
- Z.d. anon. (kennelijk Bolt). "Het orgel van Varsseveld."
1859. Bestek Knipscheer. XXa kleine wijzigingen. 1964 ingrijpende modernisering. Moderne materialen. Neo-barokke ombuiging der klank. Bij kerkrestauratie orgel geplaatst in Gebouw Chr. Belangen. Thans gerestaureerd door Blank.
Disp. als in contract met toev. Fg 16 in ped. 2 kopp Trem. 72 mm.
- 10/5'80. Eindoordeel Bolt betr. restauratie Blank. Herintonatie van het originele in 1964 gewijzigde pijpwerk, 3 nieuwe registers in Knipscheer-factuur: Q 3, Mxt, VdG, Fag 16 (uit '64) door aanbrengen van nieuwe bekens aanzienlijk verbeterd.
- Klad voor voorgaande op achterzijde van een programma van een concert te Farmsum.
- Negatieven.

Geïnteriseerd 25/2'93.

Fotocopie bestek Knipscheer Winkel onder Winkel gedeponeerd.

Tigelaar is de organist ter pl. Het bureau De Boom had aanvankelijk intensief contact met de KV. Later is dit contact toch weer verbroken (vO).

Veenendaal, Hervormde Westerkerk.

=====

- Nov en dec '83. Twee tekeningen der kerk.
- 6/11 '84. OC, VR o.m. over plaats orgel, namen van enkele orgelbouwers.
- Mrt-mei '85. Correspondentie over eerste bespreking en benoeming Bolt als adviseur.
- "Orgels ter oriëntatie 1985" Overzicht orgeltypes, 6 vt, 8 vt etc., gelijkluidend aanwezig in map Ede, "De Ark".
- Aantekeningen met adressen i.v.m. enige der orgels genoemd in het vorige stuk.
- Z.d. Verschueren, orgelontwerp. Deze zal wel ter oriëntatie uit een andere map zijn gekomen: Verschueren was niet om eem offerte gevraagd.
- 23/10 '85. V.Vulpen. Prijsopgaaf (geen volledige offerte) van een orgel, aan Bolt gericht, kerk niet genoemd.
- Verslag vergadering 13/11 '85 (en uitnodiging volgende). Conclusie: Blank en v.Eeken/vB 't meest geschikt. Overige besproken orgelbouwers: v.Vulpen, Leeftlang, Verschueren.
- Verslag verg. 8/1 '86: Nu ook Reil aan lijst toevoegen.
- 9/1 '86. Bolt, ontwerp offerte-aanvraag.
- 12/2 en 14/2 '86. Reil, Blank, v.Eeken & vB, Offertes.
- 18/2 '86. Verslag vergadering Pl.C.
- 16/10 '86. Bolt schrijft: Volgende vergadering verhinderd. Hij geeft schriftelijk zijn argumenten voor een "pijporgel".
- 7/1 '87. Aanvullende offerte Blank.
- Mrt '87. Advies pl.C aan KV (Blank-orgel), inhoudende verslagen van alle vergaderingen tot dan toe.
- 2/6 '88. Onleesbaar. v.Leeuwen-orgel Beverwijk gaat nu naar Houten. Er zijn nog wel 2de h.orgels.
- 8/6 '88. Bolt schrijft: Er is een gebruikt orgel te koop.
- 13/3 '89. KV aan Bolt. Besluit tot aanschaf "electronisch orgel".

Geïnterviewd 12/5 '93. Uit andere map afkomstig: Niet verzonden rapportageformulier OC. In map Veenendaal ook aangetroffen: 2 foto's en programma ingebruikneming orgel in "De Lichtboog" te Almere. Zie aldaar.

Veenendaal Chr. Geref. Bethelkerk.

=====

Stukken over een hier geplaatst Engels orgel, dat slecht beviel.

- Fotocopie uit "De Mixtuur" nr 49 p 778: 1890 John C. Banfield, Birmingham, 1972 ingrijpend gewijzigd door Longstaff & Jones te Dudley. Geplaatst in V. door dezelfde firma, adv. W. Wijnolts.
- 1/9 '84. Programma ingebruikneming; gegevens als boven, uitvoeriger, datering der stemmen.
- 11/7 '85. J. Bonefaas, rapport. Orgel afkomstig uit de United Reformed Church te Oakengates. Veel veranderd. Niet na te gaan, hoe het is geweest. Kas verdwenen, slechte mechaniek, lekkages, stemringen. Hij stelt van alles voor.
- 7/5 '85. V. Vulpen aan heer Ouwehand te Ede, naar aanleiding van stembeurt: Voorstel tot aantal reparaties. L.&J. had pijpwerk van plastic plakband voorzien.
- 2/8 '88. Hendriksen/R. Voorstel nieuw orgel met onderdelen uit het vorige met prijsopgave.
- Z.d. Rapport acoustisch onderzoek der kerkzaal, correspondentie 1989 hierover, waaruit blijkt, dat Bolt als adviseur wil optreden.
- 11/1 '89. Aanvulling op offerte H&R.

Geïnterviewd 28/4 en 12/5 '83.

Veer J.H. van der, orgelmaker.

=====

Foto in kerk en Muziek jan/febr '86 (uit map Stolwijk).

Veere, Hervormde Kerk.

=====

- 29/3'74. OC, VR: Dispositie etc. Orgel dringend aan restauratie toe. Ook nog opmerking over evt. orgelvoorziening in "Uw Kerkgebouw te Kleverskerke".
- 7/5'75. OC over benoeming Bolt als adviseur, etc..
- 28/7'75. Bolt aan Kluiver. Hij vraagt toestemming diens gegevens in zijn rapport op te nemen.
- 27 en 28/7'75. Bolt. Offerte-aanvraag aan Flentrop en Slooff. Schrijven hierover aan KV: Leeflang heeft "eerder al af laten weten".
- Jun'75. Bolt. Beschrijving van het orgel in de Nederlands Hervormde Kerk te Veere. Geschiedenis volgens Kluiver deel II: De Herv. maken alleen gebruik van het koor der O.L.V.Kerk (Kleine Kerk). Orgel 1928 geplaatst, afk. van Geref. Noorderkerk te Middelburg. Daar was het 1891 geplaatst door Adema, afk. van Sassenheim RK, gebouwd in 1855 door H.D.Lindsen.
Broekhuizen gegevens: Disposities Sassenheim RK 8 st. maker en datum onbekend, 1854 herbouwd en vergroot door Lindsen, dispositie.
Huidige disp.
C-f' P 8, Rf 8, B 16 (c, 1890), O 4, Q 3, O 2, Mxt 3-4 st b/d.
Bovman. B 8, VdG 8 dc, Sal 4, Rf 4, Wf 2, op.pl (Celeste uit 1928 verwijderd),
Op.pl (niet aangeboord).
Ped. C-d' Sb 16 (pneum, 1928).
Pedk, Mank b/d, Klav. achter, front grenen en eiken, oudere verflagen onder huidige.
Mxt C 1 3/5 1 1/3 1
c' 4 3 1/5 2 2/3 2
- Restauratieplan, herstel volkomen lekke windladen, aparte posten voor nw windmach, mech. lade voor bestaande Subbaspijpen, herstel pijpwerk, front. Weergave van stukken, deels meegedeeld door Kluiver.
- 18 en 28/6'75. Flentrop en Slooff, offertes.
- 26/8'75. Bolt, principe-opdracht Slooff, namens KV.
- Fotocopieën stukken uit archief Geref.K. Middelburg, 29/9'75 toegezonden.
- 14/10'75. Bolt, concept subsidie-aanvraag, 21/10 aldus aangevraagd. Gebruikelijke antwoord 13/9'76.
- 15/4'76. Pl.C aan Mon.zorg. Orgel is onbespeelbaar geworden en zal worden gedemonteerd en door noodorgel vervangen.
- 14/1'77. Bolt aan pl.C. Er moet nu worden beslist over het pedaal.
- 20/1 en 2/3'77. Tekeningen orgelonderdelen, Slooff.
- 4/2'77. Pl.C: Besluit verwijdering pneum. pedaal en herstel oorspr. ped.omvang (20 tonen).
- 16/3'77. CRM. Nog geen subsidie.
- Programma van de festiviteiten op 6-8 mei'77 bij ingebruikneming orgel.
- 13/8'80. W.J.G.van Breukelen vraagt Bolt informatie i.v.m. zijn doctoraalscriptie over Lindsen.
- 1981. Correspondentie over eventueel aan te brengen bevochtigingsapparaat.
- Fotocopie Sassenheim (S 29) uit Broekhuizen.
- Negatieven.

Geïnventariseerd 25/5'93. Er is geen keuringsrapport van Bolt en/of OC.

Velp.

=====

- Negatieven.

Hier is Bolt ook adviseur geweest (Herv. Kerk). Is zijn map door zijn opvolger overgenomen?

Venhuizen, Hervormde Kerk.

=====

- Kladge in hand Bolt met gegevens over orgel: Van Dam 1856.
C-g' Vln 16, P 8, B 8, O 4, Rf 4, Q 3, O 2, Co3st 1), T 8 b/d.
Bovw P 8 (Ct/m Fs in Fl.d), Fdlc 8, VdG 8(gr.Oct in Hp), Salt 4, Fltr 4, Gh 2,
Dc 8, Ped C-c'.
1) 2 2/3, 2, 1 3/5.
Krullen tot 1'. Trompet in dc eng, klavier achter.
 - Jun-sept'73. Correspondentie vooraf met OC. Benoeming Bolt als adviseur. Het orgel is al opgeslagen bij Flentrop.
 - 14/9'73. Flentrop, offerte voor restauratiewerkzaamheden.
 - 15/9'73. Bolt, reactie op offerte. Als inderdaad de financiering loopt via de kerkrestauratie, kan opdracht worden verstrekt.
 - 29/4'74. Rekening, waaruit blijkt dat Fl. opdracht had.
 - 12/9'75. Flentrop schrijft: Restauratiewerkzaamheden begonnen.
 - 24/12'75. Bolt, restauratie en verplaatsing v.Damorgel uit 1856 goedgekeurd. Restauratie omvatte in hoofdzaak herstel der lekke windladen. Aangebracht zijn: hechthoutplaten, bruggetjes achter de ventielen, zaagsneden in de scheiden, sponsels aan onderzijde met leer afgeplakt. Bolt kende het orgel niet van voor de restauratie. Het is in geheel oorspronkelijke staat en een buitengewoon fraai en belangrijk instrument.
 - Aug'75. Boekje F.van Melle "Zo maar een Dorpskerk". Gegevens over orgel overeenkomstig vorige.
 - Negatieven.
- Gëinventariseerd 25/5'93. Er is geen VA der OC, geen rapport Bolt, geen programma ingebruikneming. De orgelrestauratie was het gevolg van kerkrestauratie.

Verhofstad.

=====

- Fotocopie uit "De Mixtuur" juni'83 over Verhofstad, afk. uit map Schoorl. Ook exemplaar aanwezig in map Donkerbroek.
 - Correspondentie met de Heer Vlagsma, die van alles over Verhofstad wil weten.
- Er is ook nog van dit soort correspondentie in map Donkerbroek.
Er zijn klad-aantekeningen over Verhofstad-orgels te Zaltbommel, Rotterdam Oud kath, Edam (thans Westzaan), Culemborg in map Schoorl.

Vermeij Koen. Negatieven betr. zijn In der Maur-orgel.

=====

Verwarming.

=====

Afkomstig uit map Oostzaan Geref.K.:

- 16/11'69. Het Altenbrucher verwarmingsprotocol, opgesteld door internationaal bekende orgeldeskundigen met bijlage, instemmende reactie daarop van een aantal Nederlandse deskundigen, Grathem aug 1970.
- Andere stukken over verwarming in 't algemeen.

Vianen. Gebouw onbekend. Negatieven betr. beeldengroep kabinetorgel?.

=====

Vierpolders, Hervormde Kerk.

=====

- 28/2'76 en Pasen'76. W.van Buuren. (uit een andere brief blijkt dat vB pastoraal medewerker was in Vierpolders.). Stencils over oude Standaart-orgel uit 1926 en zijn voorstellen voor een nieuw 1-klaviers orgel. Dispositie oude orgel:
B 16, P 8, Rf 8, G 8, VxC 8, Aeo 8 (Oct2), Melf 4, Co 3 st, trem, Super-koppel.
Ped. Sb16. Ped.koppel.

- 23/4'76 Verschuieren: verstrekt gegevens over orgel Oisterwijk. Hieruit blijkt, dat dit orgel in 1974 door V. onder leiding van Vente is gerestaureerd.
- 24/6'76. Wolf, Klimaattechniek, Vlaardingen. Reactie op vragen over gebruik van de door hun geleverde verwarmingsinstallatie.
- 15/6'76. Slooff over:
 1. 5 stems 4 vt positief, aanwezig in Haastrecht.
 2. restauratie en levering van een in 1805 door Isaäc Reigner, Den Haag gebouwd orgel:
 - I. P 8, Ged 8, O 4, Rf 4, Q 3, O 2, Co 3 st, T 8.
 - II. Hp 8, VdG 8, F 4, Wf 2. Ped B 16. Trem Klav.k. b/d.
 (Door Bolt bij Cornet bijgeschreven: Terts, bij Tromp: Flaes, bij VdG: Pr4, 2 2/3).
- 30/9'76. Slooff: Nogmaals aanbod Reigner-orgel, nu met vermelding: thans als noodorgel opgesteld in de kerk der Geref.Gem. te Krimpen a/d IJssel. Na de restauratie zal de dispositie zijn: (volgt disp. bovengenoemd zonder Trompet maar met Ped.koppel).
- 30/9'76. Sloof: Begeleidend schrijven bij tekening (die er niet is) van pedaal te Stolwijk.
- 10/10'76. KV aan Bolt: Afzien van aankoop Reigner-orgelwegens beperkt budget.
- 13/10'76. Bolt in antwoord op voorgaande: Dan is het door Slooff aangeboden gebruikte 4 vt positief de beste oplossing.
- 20/12'76. KV aan Bolt: Het orgel te Haastrecht bevalt niet zo goed. Financiëel zijn er toch nog wat meer mogelijkheden. Bijgaand een offerte van Vulpen d.d. 23/11'76. G.van Buuren (broer van W.van B.) is intoneur bij vV en zal het orgel gratis intoneren. Schets bij de offerte.
- Jan'77. Reacties Bolt en OC. Bolt wil de dispositie van vV iets wijzigen.
- 10/1'77. Principe-opdracht aan vV.
- 26/8'77. Bolt dringt aan op het doen maken van een copie van het orgel der Herv.Kerk te Oisterwijk. 31/8 KV gaat accoord. 30/7 verzoek OC aan kerkvoogdij te Oisterwijk voor het doen van opmetingen.
- Tekening orgelfront.
- 23/9'77 W.v.Buuren verzoekt de kerkerd:
 1. Onderkas 30 hoger o.a. om meer ruimte te hebben voor de lessenaar.
 2. Quint doorlopend maken in de bas.
 3. Uitbreiding ped.omvang.
- Z.d. v.Vulpen tekening, betreft de copie Oisterwijk, met bijschriften in het duits.
- 22/11'77. Bolt met punt 1 en 3 accoord. t.a.v. 2: Quint in de bas niet geheel logisch. Q 3 hoort bij P 8 en die is er ook alleen in de discant. Copie lade wordt dan onmogelijk.
- Apr'78. Correspondentie over plaats orgel en vormgeving balustrade.
- 16/11'79. Programma ingebruikneming.
- 21/11'79. Bolt, eindoordeel. Het is een mijlpaal in de huidige orgelbouw, 2de copie in ons land van een historisch orgel, de eerste ten dele geslaagde poging daartoe vond ruim 5 jaar geleden plaats. 1/3 van het pijpwerk is geïntoneerd te midden van de oude pijpen te Oisterwijk. Overeenkomst 't minst gelukt bij de Prestant 4 vt. Voortreffelijk werk van intoneur v.Buuren. Speelaard, constructie binnenwerk en afwerking kas voortreffelijk. "Resumerend kan worden gesteld, dat - ook al kon de klankschoonheid van het originele 18de eeuwse instrument niet in alle opzichten worden bereikt - dit nieuwe orgel toch aanzienlijk beter is dan welk ander hedendaags ontwerp in ons land ook."

Afwijkingen van het origineel. Onderkas 23 cm hoger, andere maten toetsbeleg. Houten pijpen van cederhout met eiken stoppen en kernen. De originele zijn van vuren. Ped.omvang tot d'. Iets andere verdeling reg.knoppen. In plaats van de niet originele Sesquialter in Oisterwijk is een Cornet 3 st geplaatst. Magazijn "verwisseld door een schepbalg" (?), constructie der tremulant verbeterd, winddruk 69 mm.

Gunstige acoustiek gerenoveerde kerkgebouw. Het "kamerbreed tapijt" rond het orgel zou moeten worden verwijderd.

- 15/7'81. Eindrapport OC. Niets dan lof.
- 4/3'85. KV: Orgelstemmer Kramer, Boscoop, klaagt over slecht stemming houden van het instrument, z.i. wegens:
 1. ontbreken verende sleepconstructie.
 2. Verschillende houtsoorten in de houten pijpen.
 In hand Bolt bijgeschreven: G.v.Buuren maakt een rapport.
- OC aan Bolt: Verm. garantie verspeeld, door onderhoud aan firma Kramer te geven. Er moet een bespreking komen met alle betrokkenen.
- Negatieven.

Geïnteriseerd 25 en 26/5'93.

Vinkeveen, RK kerk.

=====

Dit orgel van Wander Beekes wordt meerdere malen genoemd in Bolts rapport omtrent Broek in Waterland, o.m. ter vergelijking de Mixtuursamenstelling:

C	1 3/5	1 1/3	1	1		
c	2 2/3	2	1 3/5	1 1/3		
c'	4	3 1/5	2 2/3	2	2	2

Vlaardingen, Herv. Bethelkerk.

=====

- 1/7'70. OC, VR: Standaard-orgel slecht van kwaliteit en in slechte staat.
B 16, P 8, Rf 8, O 4, Fldlc 4, Wf 2, Mxt 4st b/d, T8 b/d, VdG 8 (af c), Vxc8 (c), Ped. Sb 16 (tr), Pedk, 3 vaste C, octkoppel.
In offerte Den Olde is sprake van nieuw orgel met gebruik van pijpwerk van dit orgel. Dit is sterk af te raden. Een bredere oriëntatie wat betreft orgelbouwers is gewenst.
- 20/8'70. Reactie OC op benoeming Bolt als adviseur.
- 24/9'70. Fonteyn/Gaal. Prijsopgave restauratie Standaard-orgel zonder disp.wijz.
- 13/11'70. Reil, offerte nieuw orgel in bestaande kas en handhaving Subbas.
I. P8 bd, P16 dc, O4 b/d, Mxt 3-5 st 1 1/3 b/d, Co 8'5 st dc, T 8 b/d.
II. Ged 8, F 4, Q 3, O 2, Ped Sb 16, 2 kopp, trem, 2 man. op één lade.
- 20/11'70. Bolt, commentaar op vorige: Disp. als te Dieren uitgebreid met Trompet.
Advies: Reil opdracht daartoe geven.
- 26/11'70. Fonteyn-Gaal, offerte met gelijke dispositie.

Geïnteriseerd 26/5'93. Er is geen correspondentie waaruit blijkt, waarom er verder niets is gebeurd, althans niet met Bolt.

Fotokaarten met dispositie van 6 orgels van Fonteyn-Gaal: Amsterdam Ac.Ziekenhuis der Vrije Universiteit, Rotterdam Braafplaats "Crooswijk", Leersum Geref.Kerk, Rotterdam-Pendrecht Geref.Kerk, Rotterdam Zuiderbegraafplaats, Den Helder vrijgem.Geref.K. op desbetreffende plaatsen in archief ingevoerd.

Vlaardingen, Hervormde Grote Kerk.

=====

Zie klad-aantekeningen over dit en een aantal Meere-orgels in map Rotterdam, Hillegondakerk.

Vlagtwedde, Gereformeerde Kerk.

=====

- Jan'76. M.Ruiter. Rapport betreffende het orgel der Geref.Kerk te Vlagtwedde: orgel ca 1820/40, vern 1904 door Proper en gepl. te Emmen, 1935 gepl. te V.
C-f'' P 8 (C-F hout), B 16 dc, Hp 8 (geh.eiken), O 4, Q 3, F 4, Mxt 3-4 st, VdG 8 dc (deels verlengd), O 2, VxC 8 dc (orig.Prestmensuur), F 2 (C-f ged, rest open cil). Ped.C-c', reg.trekkers direct aan de slepen (Proper), lade orig. mech. deels orig. mag.b Proper Kas front en achterwand orig.
- 18/2'76. Ruiter offerte voor: restauratie. Sq op plaats Vxc, pijpw Vxc op plaats VdG.
- 29/7'76. Subs.aanvraag. Hierin: Volgens Bolt binnenwerk XVIIIIB, kas 1904.

- 13/9'76 en 28/89'79. CRM. (Nog) geen subsidie.
- Negatieven.

Geïnteriseerd 26/5'93.

Vlijmen, Hervormde Kerk. Foto('s), Negatieven.

=====

Vollenhove. Negatieven.

=====

Voorhout, Hervormde Kerk.

=====

9/2'89. Bolt aan Bob v. Beek, architect: Orgel niet waard er veel geld aan te besteden. Geen nadere gegevens.

Voorschoten, Hervormde Kerk.

=====

Foto's en een krantenknipsel, afk. uit map Leur (NB).

Voorschoten, R.K. Moeder Gods Kerk.

=====

- 4/1'74. Reil. Offerte voor nieuw orgel. Hierin genoemd "Uw adviseur Dhr. Klaas Bolt". Hij werd pas 16/1 als zodanig aangezocht.
- 23/1'74. Reil. Nieuwe offerte.
- Z.d. Reil, twee ontwerptekeningen.
- 8/3'74. Bolt, accoord met offerte, op enige details op de tekening na. Cornet kan beter op II.
- 7/12'74. Programma inzegening orgel. Disp. is nu:
 - I. P 8, Hp 8(transm), Okt 4, Kw 3, O 2, Mxt bd 4st.
 - II. Hp 8, G 8, F 4, Co4 st. Ped. Sb 16 T8. Trem II, 3 kopp.
- 17/12'74. Bolt, eindoordeel. Behoort tot beste orgels de laatste jaren in RK kerken in Nederland gebouwd. De getransmitteerde Holpijp behoort in principe tot Man II en moet via dit klavier bij het "volle werk" worden betrokken. Pedaaltrumpet (naar XVIII voorbeeld) valt in klank tegen, mogelijk gevolg van ontbreken "echte lade" wegens beperkte hoogte. De identieke Trompet op Hoofwerk van het nieuwe orgel in Apeldoorn is wel geslaagd. Bij keuze dispositie uitgegaan van a. muziekpraktijk in RK in eerste plaats voor begeleiding koorzang, b. steeds toenemende eisen betr. volkszang, c. enige mogelijkheden voor orgelliteratuur. Een filosofie over de vraag of er typische Protestantse en "Katholieke" orgels bestaan. Hij wijst op de voor-reformatorische orgels als Krewerd en Oosthuizen, die de meeste historische en nieuwe "Protestantse" orgels doet verbleken. Wat als het typisch "Roomse" orgel wordt beschouwd is min of meer het instrument, zoals het zich sinds de laatste eeuwwisseling heeft ontwikkeld.

Geïnteriseerd 26/5'93. Aangetroffen programma inwijding orgel in RK St. Michaelkerk te Westerblokker. Aldaar in archief ingevoerd.

Voorst Hervormde Kerk.

=====

- Een architectentekening van de te restaureren Kerk.
 - 1962, Correspondentie tussen KV en OC over plannen door Leeflang een nieuwe windmachine te doen aanbrengen.
 - 1/8'72. OC, VA.
 - 25/9'73. OC aan KV: Volgens Rijksadviseur heeft orgel "een zekere monumentale waarde". Te betreuren zou zijn dit nagenoeg gave Naber-orgel met 2de manuaal en vrij pedaal uit te breiden.
 - jan'74. Bolt. Rapport betreffende het orgel in de Nederlandse Hervormde Kerk te Voorst, begeleidend schrijven 29/4'74 (!)
- 1843 Naber. Orgel op trompetbekers en pulpeten na geheel origineel.

C-f'' P 8, B 16, Hp 8, Nh 4, O 4, Q 3, Gedf 4 (13 spf), Wf 2, O 2, Co 3 st dc, Mxt 3-6 st b/d, T 8 b/d. Aangped C-c', Windlozing, comb.trede (extra slepen) voor O 2, Co, Mxt, Tr.

Lade lek, aantal kl.p. door stemmen beschadigd, wat houtworm, 3 oude keilbalgen.

C	2	1 1/3			
c	2 2/3	2	1 1/3	1 1/3	
c'	4	2 2/3	2	2	1 1/3
c''	5 1/3	4	4	2 2/3	2 2/3 2

Kantekeningen in hand Bolt, o.m. Een minder goede lade van Naber, spint; blijkt al eens eerder gerestaureerd te zijn. Thans platen 4 1/2 mm onder en boven.

Restauratie moet omvatten: herstel totaal lekke windlade(n), pijpranden en enkele kleine details. Eventueel B 16 en Tr 8 in twee fasen te openen.

- 23/1, 18/2 en 29/3'74. Leeflang offertes.
- Correspondentie over subsidie.
- 16/11'77. Leeflang, nieuwe offerte.
- 28/12'77. Reil, prijsopgave.
- 5/1'78. Bolt over offerte Leeflang. De eerder gedane toezegging, dat zij het werk voor dezelfde prijs als Reil wilden verrichten, niet nagekomen, etc.
- Z.d. KV: Accoord met rest.opdracht aan Reil.
- 10/9'80. Nieuwe prijsopgave Reil.
- 30/9'81. Reil, schrijven, waaruit blijkt, dat zij opdracht tot restauratie hebben gekregen.
- 19/3 en 31/3'82. Nog wat correspondentie tussen Bolt en Leeflang.
- Uitnodiging en geschreven concept programma ingebruikneming gerestaureerde kerk (en orgel) op 11/12'82.
- 23/12'82. Bolt, eindoordeel. Voortreffelijk restauratiewerk. Sponsels bewaard gebleven. Hechthoutplaten aangebracht. Desondanks erop toezien, dat het niet te droog wordt in de kerk. Winddruk 66 mm. Tongwerkbekers destijds wegens oorlogsschade vernieuwd. Slechts enkele moesten worden verlengd. Klank Trompet valt tegen in kl. octaaf. Er zullen proeven volgen met andere tongen. B 16 in 2 fasen ingedeeld.
- 26/1'83. OC, eindrapport.
- Opgave Broekhuizen V 50.
- Foto der kerk uit 1982.
- Negatieven.

Geïnteriseerd 26/5'93. Een lijst in hand Bolt van 19de eeuwse orgels met bouwer, restaurateur, grootte, etc gedeponerd in map Bolt. Er is een kladje met aantekeningen over dit orgel en dat te Ermelo.

Vorden, Hervormde Kerk.

=====

- 10/4'79 OC. Orgel 1834 Lohman, gerestaureerd door v.Vulpen 1951 o.l.v. L.Erne. Technisch gezien is er geen enkel probleem. De intonatie is toen gewijzigd (vergroting voetopeningen, wijziging kernen). Uitbreiding met vrij pedaal wijst OC af.
- 16/12'80. Verslag onderzoek orgel door Reil, kostenopgave.
- 29/10'81. CRM: Geen subsidie. Wel overleg met Wiersma noodzakelijk.
- Dec 1981. R.van Straaten, pl.organist. "Over de geschiedenis van het Vordense orgel" 1834 H.B.Lohman, 1840 2 ontbrekende stemmen geplaatst. Genealogie geslacht Lohman.
1853 Poestkoke (vh. Holtgräve schoonmaak).
1864 contract Haffmans, Doetinchem, wijzigingen windvoorziening in bas dubbele ventielen, Trompet 1 toon opschuiven, heintonatie.
1883 opgave V.Dam vervangen, reg.knoppen verplaatst. Die zaten verm. oorspronkelijk links en rechts van de klavieren.
1955 rest. Van Vulpen. Modernisering mechaniek, intonatie naar neo-barokke principes. Nieuwe Fag8, Flag1 en Quintadeen (op Gr.oct. na), die waren verdwenen.

Huidige staat:

Hw P 8, B 16, Rf 8, B 8, O 4, F 4, Gh 4, Q 3, O 2, Co 3 st, Gh 2 (heette oorspr. Spf), Mxt 3-5 st b/d, T 8 b/d (1884/1951).

Bovw P 4, Hp 8 b/d, Qd 8, Opf 4, Wf 2, Flag 1, Fag 8b/d.

Ventiel Mankbd, C-f'''' Aangeh.ped Samenst Mxt:

C	2	1 1/3	1		
c'	4	2 2/3	2	1 1/3	
c''	4	2 2/3	2	1 1/3	1/1/3

Bijlage fotocopie contract uit 1829.

- Klad-aantekeningen Bolt: Over Lohman-orgels Zoetermeer, Zutphen Luth., Balk, Farmsum, Noordwijkerhout, Heinenoord, De Bilt, Onderdendam, Vorden
- Nieuwe kernen:
 - I. P 8 (lade), B 16 (metaal), Rf (af c), O 4 (tot g'', F 4 (tot f''))
 - II. Hp 8. (Qd af c, Flag 1 en Fag zijn geheel nieuw).
- Toonh. iets aan de lage kant.
- Uitnodiging ingebruikneming op 11/7'82.
- 9/11'82. Bolt, eindoordeel (hij spreekt abusievelijk over orgel uit 1853). Rest. door Reil omvatte reconstructie oorspr. windkanalen, aanbrengen nieuwe inliggende Tremulant, vervanging stiften door geleidestiften tussen de toetsen, herstel toetsbeleg, herintonatie. Winddruk bepaald op 71. Enkele kleine zaken moeten nog worden verbeterd. Wenselijk is dat de bekroning op het orgel wordt gereconstrueerd naar bewaarde foto.
- 16/11'82. OC, Eindrapport. Oorspronkelijk klankbeeld vrijwel geheel hersteld.
- 1982. Boekje "Het gerestaureerde Lohman-orgel in de Dorpskerk te Vorden", R.v.Straaten met foto front en klaviatuur.
- 1989. Uit Gelders Oudheidkundig contact, fotocopie art. over het orgel.

Geïnteriseerd 26/5'93.

In het stuk uit 1989 is een afbeelding van het orgel met bekroning, welke ontbreekt op de foto in het boekje van Van Straaten. De oude bekroning, die in 1955 is verwijderd, heb ik ooit op een oude foto gezien. Deze zou ernstig door worm of i.d. zijn aangetast (v0).

Vreeland, Hervormde Kerk.

=====

- Z.d. 2 architectentekeningen van kerk en orgel vóór de restauratie.
- 29/1'65. OC, VA: Pneumatisch orgel, deel pijpwerk en de kas dateren van vóór de pneumatisering. Disp.:
C-f'''' B 16 (tr), P 8, Hp 8, Rf 4 bd, G 8, Vxc 8, Qf 2 2/3, O 4, O 2, Mxt 3 st, T 8. Ped C-d' Sb 16. Pedk, trem, Supoctk, 4 vaste C. Gehele werk in zwelkast. Kernsteken, expressions, oorspr. balgen nog aanw. Uitbouw aan toch al diepe orgelkas. Orgel moet overgeplaatst naar torenwand. De balgen moeten dan waarschijnlijk worden vervangen door een kleiner exemplaar. v.Leeuwen doet dit soort werk niet meer. Pels zou het kunnen doen. Advies: contact met Erné opnemen als adviseur.
- 21/6'66. Arch. Schaling aan Bolt. Verzoek om contact op te nemen i.v.m. evt. adviseurschap. Orgel 1854 gemaakt door Keminade (!), hersteld in 30-ger jaren. Pels, die het in onderhoud heeft, heeft het gedemonteerd.
- Z.d. Anon. Fotocopie getypt stuk over preekstoel, doophek, orgel, kerkbanken en stoelen. Betr: orgel: 1852 Knipscheer (eerst bezocht men enige gebruikte orgels). Gekeurd door G.Nijhof. Amsterdam. Orgel gepneumatiseerd 1928 door V&vK.
- 17/8'66. Bolt aan Schaling: Heropbouw orgel in kader kerkrestauratie is subsidiabel. Behalve Pels komt ook De Graaf, Ede in aanmerking voor maken kostenopgaaf. Hij heeft al enkele malen voor de OC kleine opdrachten uiterst accuraat uitgevoerd.
- 3 doorslagen anoniem:
 1. Kostenopgaaf opbouw in bestaande toestand.
 2. Verm. Oorspr. disp. Knipscheerorgel P8 B8 VdG8 O4 Rf4 O2 Co Mxt, moet mogelijk aangevuld worden met Q3 en T8, klav. achter.

Vlgs contract 1928 open reg. 1/2 toon opgeschoven met bijmaken van C.

3. Kostenopgaaf nieuwe mech. mechaniek, herstel oude pijpwerk, handhaving Sb16 (1928).
- 5/4'67. Prijsopgaaf De Graaf.
plan 3: handhaven pneumatische orgel.
plan 4: nieuwe lade en mechaniek, mechanisch. Disp.:
P8 , Hp 8, Vd G8 (C-B van Hp), O 4, Rf 4, O 2, Mxt 2'3-4 st, Co 4 st, Plaats voor Tr8. Ped Sb16 (de aanwezige). Genoemde st. zijn van Knipscheer. P 8 4 2 en Mxt verschoven. Deel pijpwerk Cornet is in Mxt verwerkt. Dit herstellen en completeren. De regel "Plaats voor Trompet" door Bolt doorgeschrapt.
2 nieuwe mag.balgen (één apart voor Subbas).
- 29/5'67. Schaling aan De Graaf. Opdracht namens KV, uitvoering plan 4.
- Okt'67. Geharrewar over betaling.
- Uitnodiging ingebr.n. kerk (en orgel?) op 11/4'69. Bolt schreef terug, dat hij niet aanwezig kon zijn.
- 26/4'68. Bolt, eindoordeel: "Pneumatisch gedrocht niet herplaatst". Gerestaureerde pijpwerk van Knipscheer blijkt fraaier te zijn dan verwacht. Op instabiliteit in windvoorziening na goedgekeurd. Dit wordt nog verholpen. Er was geen ruimte voor Trompet.
- 1/7'68. Keuringsrapport OC.
- Kladje Bolt, waaruit zou blijken dat de klaviatuur nu rechts zit, de subbas links in de kas, (oorspr. zou de klaviatuur volgens een ander stuk zich aan de achterzijde hebben bevonden). Mixt. C 2 1 1/3 1 origineel, c' 4 2 2/3 2 1 1/3 nieuw. Mensuren O 4, O 2, Mxt gelijk, P 8 iets enger en nog veel meer wetenswaardigheden.
- Negatieven.

Geïnteriseerd 27/5'93. Enkele gegevens over Knipscheer-orgel te Baambrugge en mensuren van Vreeland, Baambrugge en Oostzaan in map "Knipscheer" gedeponereerd. Aparte aantekeningen over Baambrugge, aldaar gedeponereerd. Fotocopie uit De Mixtuur (over Hoorn, doopsgez/De Wilp) in map "De Wilp" gedeponereerd.
In map Baarn, "De Ark" bevindt zich een schrijven 20/2'69, waarin het orgel van Vreeland ter sprake komt.

Waal, prof. C. de.

=====
19de eeuw, predikant, jurist, koopman, orgeldeskundige en hoogleraar filosofie.
Fotocopie van een artikel over hem, afk. uit map Middelbert. Zie ook Farmsum.

Waddinxveen Remonstrantse Kerk.

- =====
- 30/3'85. Bolt aan Bob v.Beek, architect over eerste onderzoek orgel.
- 12/7'85. Bolt, reactie op mededelingen over schade, veroorzaakt door onbevoegden.
- Okt'85. Bolt "Het orgel in de Remonstrantse Kerk te Waddinxveen".
Vlgs publicatie Orgelcentrum 1825 gemaakt door In der Maur, Gouda. Dat heeft Kramer in 1971 op een frontpijp gekrast.
Vlgs tekst bij een expositie: orgel ouder dan 1800, van onbekende herkomst, gebouwd (bedoeld geleverd?) door Knipscheer. Het zou gelijk zijn aan een door K. geleverd orgel in Hoorn. Volgens Bolt is die overeenkomst er niet.
In hand Bolt bijgeschreven: In windlade: "J.F. in der Maur B.J.Gabrij A2 Fecit à Gouda 1825.
Van 1825 of eerder zijn: kas, pijp (grd.), balg, lade, reg.kn. en reg.mech. Oud, tenzij anders aangegeven:
P 8 dc, B 16 dc (eiken), Hp 8 (eiken), O 4 (deel fr. C-H ca 1900), V 8 (C-H in Hp, ca 1900 op regtr: Q 3), F 4 (C-G nw), O 2, Q 3 dc (versch. op pl. 2? st reg).
Lade diatonisch aflopend vanuit midden C-f''', voetkl. C-h (ca 1900).
Restaur.voorstel: Nieuwe bovenstukken, nw pijp voor Q 3 bas en een reg. 2? st dc.
- 22/10'85. Anoniem, offerte restauratie orgel, bijgaand schrijven 26/10 Bolt aan kerkeraad, waaruit blijkt, dat de offerte van De Graaf stamt.

- 31/5'86. Bolt (daartoe gemachtigd) geeft opdracht tot restauratie aan De Graaf.
- 7/6'86. Contract met De Graaf (fotoc.).
- 12/8'86. Over plaatsing oude windmachine of vervanging op geschiktere plaats.
12/9'86 opdracht tot dit laatste.
- Fotocopie uit Broekhuizen W18: Kab.orgel gepl. 1825 door Gabry.
- Uitnodiging tot heringebruikneming der kerk op 26/4'87.
- 1/7'87. Bolt. Eindoordeel. Pijpwerk van uiteenlopende herkomst, makelij en kwaliteit, hersteld, aangevuld en samengevoegd tot een eenheid. Aanvullingen op het rapport: De later gevonden inscriptie in de windlade, de Broekhuizen-gegevens.
- Losse aantekeningen Bolt, zelfs op een stukje schapeleer.
- Negatieven.

Geïnteriseerd 27/5'93.

Naar elders in archief overgebracht:

- Copie uit "De Mixtuur nr 6 Over J.C. in der Mauer.
- Brief De Graaf over indeling werk aan verschillende orgels, de komende tijd na zijn ongeval (map De Graaf).
- Copie uit De Mixtuur nr 35, p 186/87 art. Friederichs (en Gabry).
- Fotocopie uit De Mixtuur nov 77 Naast de foto geschreven in hand Bolt: De Wilp, verm. J.M.Gerstenhouwer 1809 uit Hoorn Doopsgez., in 1870 vervangen.

Warffum, Gereformeerde Kerk.

=====

- 26/2'06. Fotoc. geschreven stuk van Vermeulen, Woerden, die zich verbindt het voor de Geref.k. te W. aangekochte orgel aldaar ongewijzigd te plaatsen. Disp.:
P 8, B 16, Hp 8, O 4, F 4, Kw 3, O 2, Mxt 2,3 st, T 8 b/d, Vent, Trem.
- 2/9'71. Orgelb.adv.comm. GOV (Vetter). Rapport. Hierin geen gegevens die niet in de latere stukken voorkomen.
- Z.d. F.Talstra, Rapport betreffende het Orgel in de Gereformeerde Kerk te Warffum (prov. Groningen).
Historie, zoals later door Bolt in zijn rapport overgenomen, en de complete dispositie:
Man C-f'''' als in andere stukken. Bovw C-g'''' Qd 8, Nh 2, Rf 4, Sq 2 2/3'2 st.
Ped C-d' Sb 16, Klar 4 (tr). (kennelijk van T 8). 3 kopp.
Op C der Oct 2 "De eerste pyp gezet Door Johannes Schotel Jr Z. Alphen den 14.Juli 1876."
Op een T 8 pijp: "Dit werk is voltooid door. Johs Spoorman 17 16/8 83". Waar het orgel vandaan komt, is moeilijk te achterhalen.
- 17/12'74. Bolt aanvaardt adviseurschap.
- Opgave Broekhuizen, Alphen a/d Rijn, RK (via Zwart).
- 8/6'75. Bolt aan Frans Talstra over samenwerking. Broekhuizen-opgave moet over ander orgel gaan.
- Nov'75. Bolt. Voorlopig rapport betreffende de huidige staat van het oorspronkelijke orgel (Manuaal I) in de Gereformeerde Kerk van Warffum (Gr).
Hieruit:
1783 Joh.Spoorman. Van hem is bewaard: Bijna alle pijpwerk, lade, deel kas, beeld koning David.
1876 Van Dam plaatsing in Alphen a/d Rijn, Geref en vergoting tot 8 vt werk.
1906 Vermeulen, Woerden, overplaatsing naar Warffum, vrijwel ongewijzigd, nieuwe balustrade en geheel of gedeeltelijk nieuw snijwerk.
1948 Reil, uitbreiding met Man II. De beelden der Trompetblazende engelen zijn afkomstig van het vergrote en gemoderniseerde Strümphler-orgel in de Gereformeerde N.Kerk te Drachten.
1958 Reil, verbouwing, Man. II wordt bovenwerk.
Disp.:
P 8 (allegaartje), B 16 (1783/1876, deel pneumatisch voor ped.transmissie),
Hp 8 (1783), Q 3((1783),
O 4 (1783/1867/ca 1920, oorspr. als Pr 4 vooraan op lade?), F 4 (1783, zeer eng),
O 2 (1783), Mxt (1783), T 8 b/d (1783, loden bekers).

Mxt (het is de vraag of deze samenstelling origineel is::

C	1	2/3	
c	2	1 1/3	
c'	2	1 1/3	1
f''	4	2 2/3	2

Zeer veel verschuivingen, afsnijdingen, etc.

Lade 1783, mechaniek (in hoofdzaak) uit 1876.

Klav. C-g''' (2 loze toetsen) 1948. Balg 1948 of '58.

Bovenwerk en pedaal bespreekt hij niet.

- Bolt, losse aantekeningen.
- 29/1'76. Reil, offerte betr. restauratie. Reactie Bolt hierop 5/2'76: Subsidie aanvragen.
- Negatieven.

Verder niets! Geïnteriseerd 6/5'92.

Warffum, Hervormde Kerk.

=====

- 12/3'75. Bolt aan arch. Offringa over orgels te Warffum en Wirdum (Fr), afk. uit map Wirdum (2de exemplaar).
- Negatieven "Warffum". Verm. van deze kerk.

Warmenhuizen, Hervormde Kerk. Knipscheerorgel, Foto('s), negatieven.

=====

Warnsveld, Hervormde Kerk.

=====

- 8/8'69. OC, VA. Orgel 1914 pneumatisch Standaard.
 - I. C-g''' B 16, P 8, Rf 8, VdG 8, O 4, Q 3, Wf 2, Mxt 4 st, T 8.
 - II. Hp 8, Opf 4, Vxc 8, ? Trem.
- Ped. C-f' Sb 16 (tr), Pedk, Mank. Orgel in slechte staat en geen reparatie waard. Koch heeft het orgel provisorisch bespeelbaar weten te houden. Voor nieuwbouw komen andere orgelmakers in aanmerking. Adviseurs, door U genoemd: S.C.Jansen of G.Stam. Advies: Iemand met meer ervaring op dit gebied. Uit correspondentie kort daarna blijkt dat Bolt werd gekozen.
- 24/9'69. Bolt stelt een orgelreis voor langs orgels van diverse makers.
- Jan-mei'70. Correspondentie over mogelijke aankoop van de orgels te Warnsveld, Herv.k. en Ruinerwold, Geref.k. Dit laatste orgel bleek toch nog niet te koop te zijn.
- 5/4'70. Verzoek om offerte aan Blank en Reil voor nieuw 2-klaviers orgel. Men wil graag i.v.m. evt. aankoop van een gebruikt 19de eeuws orgel een prijsvergelijk hebben. Alles op een lade wegens zeer ongunstige hete-luchtverwarming.
- Apr'70. Offertes Koch, Blank en Reil betr. nieuw orgel.
- 9/6'70. Bolt schrijft. Er zijn 2 orgels van Reil thans in opbouw. Op 20/6 ingebruikneming Blank-orgel te Huizen.
- 17/6'70. Kerkvoogdij over mogelijkheid aankoop orgel Ned.Mettray, Eefde, Leeftlang, ca 1956, adv. "Fente".
- 9/7'70. Bolt, accoord met aankoop Naber-orgel te Raalte.
- 31/7'70. OC, idem. Het is redelijk ook aan v.Vulpen offerte te vragen, omdat zij het orgel hebben gerestaureerd.
- Jul-sept'70. Correspondentie waaruit blijkt dat besloten is het orgel uit Raalte aan te kopen.
- 10/9'70. CRM: Ook accoord. Over wat subsidiabel is.
- 6/10'70. Bolt (daartoe gemachtigd): opdracht aan De Koff tot demontage orgel Raalte en opslag in Warnsveld.
- 17/10'70. Offerte De Koff voor restauratie.
- Bolt, geschreven stuk "Het Orgel in de Ned.Herv.Kerk te Raalte bestemd voor de Ned.Herv.Kerk te Warnsveld".

1836 Naber, 50-ger jaren gerestaureerd door v.Vulpen.

3 originele keilbalgen, 2 laden, in slechte staat. C-f''', C-d' (v.Vulpen?, oorspr verm. 1 1/2 octaaf). Kas en vooral snijwerk in slechte staat.

P 8, B 16, Fltr dc 8, Hp 8, O 4, Q 3, Wf 2, F 4, O 2, Co dc 3st, Mxt 3,4,5,6 st.

Co 4 2 2/3 1 3/5

Mixt

C	2	1 1/3	1			
c	2 2/3	2	1 1/3	1		
c'	4	2 2/3	2	2	1 1/3	
c''	5 1/3	4	4	2 2/3	2 2/3	2

Door vV voetopeningen vergroot, winddruk verlaagd(?).

ca 50 Mxt pijpen en 14 Tr.bekers tijdens kerkrest. in Raalte verdwenen en nog wat beschadigingen.

Restauratieplan, vooral lade en kas herstel, anti-houtworm behandeling en aanvullen ontbrekend pijpwerk.

- 16/12'70. J.Reil, Restauratieplan, opgesteld aan hand rapport Bolt en onderzoek in opgeslagen toestand te Hasselt(!), bijgevoegd Rapport Bolt, in grote trekken komt de inhoud overeen met bovengenoemd geschreven stuk. Gunstige reactie Bolt 21/12'70.
- 7/1'71. OC. Geen bevredigender prijsvorming bij De Koff mogelijk. Advies: Reil principe-opdracht geven.
- 1971. Correspondentie over tegenvallende begroting en vertraging werkzaamheden. Oorzaak: Rijksadviseur wil eerst het resultaat van 2 andere restauraties van Reil afwachten.
- 2/9'71. Bolt: Orgel in Uitwijk reeds in gebruik genomen, doch de Rijksadviseur heeft nog enige bezwaren.
- 6/12'71. Bolt. Restauratie is thans begonnen met bijeenkomst te Heerde met o.m. assistent Rijksadviseur Wiersma. Eigenlijk zou de oorspronkelijke witte kleur moeten worden hersteld.
- Jan 1972. Correspondentie over anti-houtworm behandeling en wit schilderen der kas.
- 17/5'72. Programma ingebruikneming.
- 25/5'72. Bolt, eindoordeel. Voor 't eerst zijn in Nederland op foutieve principes berustende intonatiewijzigingen weer ongedaan gemaakt. Zes frontstijlen, door De Koff bij demontage doorgezaagd, vernieuwd. Helft van het snijwerk onbruikbaar. Opnieuw gesneden. Orgel in crèmekleur geschilderd. Pedaal tot d' gehandhaafd, invoeringen niet verwijderd. Hechthoutplaten onder en boven de lade. Sponsels aan onderzijde verwijderd. Slepelingen onder en boven de slepen. Voorzichtig stoken.
- 22/6'72. CRM over subsidie.
- Krantenknipsels.
- 2 foto's: Toestand Raalte en Warnsveld.

Geïnteriseerd 27/5'93. Kludge Bolt over orgel Eefde Ned.Mettray naar juiste plaats in archief. Voorl.adv. OC orgel Raalte in map Raalte teruggelegd.

Wassenaar, Hervormde kerk. Negatieven.

=====

Wassenaar, "Blank-orgel". Negatieven.

=====

Wassenaar, Herv. kerk.

=====

Samenstelling Mixtuur volgens aantekening Bolt in map Ermelo, Geref. Immanuel:

C	1 1/3	1	2/3			
c	2	1 3/5	1 1/3	1		
c'	4	3 1/5	2 2/3	2	1 3/5	
c''	5 1/3	4?	3 1/5?	2 2/3?	2?	1 3/5?

Ook in map Tzum.

Zie ook aantekeningen Bolt '76 in map Nieuw Scheemda.

Weiwerd. Negatieven.

=====

Orgel thans in Farmsum (als koororgel).

Wervershoof. Negatieven.

=====

Westerblokker, Hervormde Kerk.

=====

- Z.d. Fotocopie Bestek en Conditieen wegens het maken en daarstellen van een nieuw Kerk Orgel in de Kerk der Hervormde Gemeente te Westerblokker, alleen door kerkvoogden ondertekend. De naam der bouwer staat nergens genoemd.
 - Art.1 Hoofdman. P 8, Sal 8, B 8, O 4, Q 3, F 4, O 2, Co 4 3 st dc, Mxt 2,3 st, T 8.
 - Bovenwerk gereserveerd.
 - Art.2 over materiaal pijpwerk.
 - Art.3 klaviatuur, materiaal, zo in te richten, dat er een 2de kl. kan worden bijgeplaatst.
 - Art.4 over de windladen "als het voornaamste deel des Orgels".
 - Art.5 over abstractuur en registratuur.
 - Art.6 over de kas.
 - Art.7 over blaasbalg "naar de nieuwste constructie".
 - Art.8 Klaviatuur aan zijkant, plaats registerknoppen.
 - Art.9. Orgel door deskundigen tijdens werkzaamheden te bezichtigen.
 - Art.10. en 11 overige bepalingen.
 - 5/9'75. Over benoeming Bolt als adviseur.
 - 23/10'75. Bolt, begeleidend schrijven Bolt bij offerte Flentrop betr. "restauratie van het bijzonder fraaie en historisch waardevolle Ypma-orgel". De offerte (21/10).
 - 1/4'76. Opdracht aan Fl.
 - 14/11'75 en 7/4'75. Reacties OC op restauratieplannen.
 - Klad-aantekeningen Bolt L.Ypma 1871.
 - P 8, Salt 8, B 8, Co 3 st, O 4, Q 3, F 4, O 2, Mxt 2,3 st, T 8.
 - P 8 (gr.oct in Hp), VdG 8 (idem), Hp 8, Salt 4, Rf 4, Trem.
 - Ped C-c' Sb16. C-f''', C-c', Trem, Klavk, Pedk.
 - Mxt: Corn: 4 2 2/3 1 3/5
 - C 1 1/3 1
 - c 2 1 1/3
 - c' 4 2 2/3 2
 - 7/5'78. Bolt: Zeer kort eindoordeel restauratie prachtige Ypmaorgel.
 - 1/6'79. A.C.M.Luteijn, verslag inwijdingsconcert op 1/6'79 (niet door Bolt, die oververmoeid was). "Orgel klinkt niet onwaardig".
 - 23/7'81. OC, keuringsrapport. Aan bovenzijde hechthouten platen aangebracht, pijpwerk waar nodig schoongemaakt en hersteld, front opnieuw gepolijst. Er is te veel windgeruis.
- Geïnterpreteerd 27/5'93. Er is zo'n groot verschil tussen de data van de beide keuringsrapporten en de datum van ingebruikneming, dat wij vermoeden, dat er problemen zijn geweest, die niet uit de stukken blijken. Of zijn de data verkeerd ingevuld? (v0).

Westerblokker, RK St.Michaelkerk.

=====

- 18/10'74. Programma inwijding orgel Vermeulen Alkmaar met foto en dispositie:
- HW C-g'''' Rf 8, P 4, Gh 2, Mxt 3-4 st. Pos Houtg 8, Blf 4, N 1 1/3, O 1.
- Ped C-f' Sb16 3 kopp. Houten Sb in front.
- (Aangetroffen in map Voorschoten Moeder Gods.)

Westerblokker, RK kerk (een andere). Foto('s).

=====

Westerbork, Hervormde Kerk.

-
- 19/4 '51. Schrijven aan Erné: Onderzoek in archief der kerk heeft niets opgeleverd.
 - 18/7 '51. Orgelfabriek P. van Dam (J.v.d.Bliek) biedt zich aan voor restauratie.
 - 22/8 '51. V.Vulpen geeft opsomming van huns inziens te verrichten werkzaamheden aan het orgel met prijsopgaaf: Reparaties, vervanging Gamba (uit latere tijd) door Sesquialtera.
 - 7/9 '51. OC. Onderzoek in Rijksarchief Assen: Orgel 13/7 1863 in gebruik genomen, geleverd door Van Oeckelen.
 - 27/6 '59. Subsidieaanvraag. Hierin: orgel 1953 gerestaureerd, bouwer onbekend ca 1800. Lijkt op werk van F.C.Schnitger en Freytag.
 - 27/8 '65. Van Vulpen, reactie op klachten, gevolg van heteluchtverwarming.
 - 8/4 '68. Van Vulpen: Grote schade door grote droogte tijdens stookperiode.
 - 2/4 '81. OC. Verslag onderzoek.
 - 13/5 '81. Benoeming Bolt als adviseur.
 - Constructietekening betr. labiumvorm.
 - 2/11 '81. Bolt schrijft: Nog even wachten met kiezen orgelmaker. Er komt voorlopig toch geen subsidie beschikbaar.
 - 25/2 '82. Bolt schrijft, dat hij samen met een orgelmaker het orgel uitvoeriger wil onderzoeken en hem een voorlopige kostenberekening wil laten maken.
 - 8/5 '82. Kostenberekening, opgesteld door De Graaf met begeleidend schrijven aan OC 14/5 '82 over de herkomst van het orgel, verm. uit Beetgum, .. (als in een volgend stuk)
 - Kladaantekeningen in hand Bolt, ook inscripties.
 - Z.d. Anoniem, verm. Bolt "Het Orgel in de Dorpskerk te Westerbork", getypt. Orgel 1862 als gebruikt instrument gekocht van Van Oeckelen, waarsch. orgel dat tot 1861 in Beetgum stond. Disp. klopt met die van Knock (op Trompet na).
In Mixtuur okt '78: orgel van Beetgum in 1726 door Chr. Müller geleverd en waarsch. door zijn knecht Schwartsburg opgebouwd. Het instrument blijkt een omgebouwd XVII instrument te zijn, aanvullingen in gr.oct. zichtbaar..
1951 restauratie v.Vulpen. Gmb -> Sq dc, winddruk verlaagd, voetopeningen vergroot, kernspletten vernauwd. Viltinvoeringen.
Thans door heteluchtverwarming orgel in zeer slechte staat geraakt. Beschrijving: P 8, Hp 8 (dc roeren), O 4, Qf 3 (bas roeren, dc cil.op), Sq dc (1951), O 2, Mxt 3 st (op plaatje: 3-4 st, gr.oct '51), T 8 b/d.
3 spaanbalgen, lade C-c''', aangehp C-d', reg.kn. oud? Veel vernieuwingen '51 in tractuur, Klav. orig? 60 mm, kas stijl regence.
Nauwkeurige inventarisatie pijpwerk nu niet mogelijk, enige inscripties.
Enige inscripties bijgetekend. Samenst. vulstemmen (afwijkend van die uit 1987).
 - 24/6 '82. Anon. (De Graaf?). Toelichting op offerte.
 - 29/6 '82. Bolt over tekening in archief Leeuwarden met wapen van Schwatzenberg, die het orgel in Beetgum heeft geschonken. Jammer dat in Westerbork de bekroning van het orgel is verdwenen.
 - Jun '82. Concept subsidieaanvraag.
 - Juli/aug '82. Schrijven M.Ruiter, die het orgel wil restaureren. Bolt's reactie: wachten met keuze orgelmaker, tot subsidie afkomt. "Deze dient voldoende ervaring te bezitten in het restaureren, reconstrueren en intoneren van 17de- en 18de-eeuws pijpwerk".
 - 1983. Hernieuwde subs. aanvragen bij mon.zorg, Pr. Bernh.fonds. Door allerlei acties is al een forse som geld voor orgelrestauratie beschikbaar.
 - 27/10 '83. Ministerie subsidiëert een deel der restauratiekosten.
 - 23/12 '83. Contract Kerkvoogdij - De Graaf (copie).
 - okt '83. Een nummer van "Opwaarts", Maandblad Herv. Gemeente Westerbork. Hierin kerkeeraardsbesluit tot verbetering verwarming en restauratie orgel.
 - 12/10 '84. De Graaf schrijft over de werkzaamheden.
 - 17/5 '85. Bolt reageert op wat hij in "Opwaarts" heeft gelezen. Hij dringt aan op beperken van aanbrengen gordijnen en achterwege laten van vloerkleden. In

historische kerken horen houten vloeren of plavuizen. Geruststellende reactie hierop 22/5.

- 13/9'85. Ir L.W.Barneveld architect: Over de kleuren der kas.
- 2/12'86. De Graaf over vertraging werk na ongeval.
- 1/10'87. Programma ingebruikneming gerestaureerde orgel. Hierin registervolgorde: P 8 (dc db), Rf 8, O 4, Rq 3 bs, QP 3 vt dc, Sxq 3 st dc, Mxt 3 st, O 2, T 8 b/d, 440 Hz. Samenst. Mxt, afwijkend van wat hierna staat (nov'87).
- Persbericht over ingebruikneming orgel op 1 en 4 okt'87.
- Nov'87. Bolt. Restauratie Christian Müller-orgel Westerborg. Aanvulling op rapport 1982 en offerte De Graaf 8/5'82. Getypt origineel, hiervan zijn stencils gemaakt. Over de balgen. Laden: Er is geen hechthoutplaat aangebracht, verder o.m. over ventielen.

Mechaniek, klaviatuur, dubbelkoren in front weer sprekend gemaakt, ook dubbelkoren op de laden (pijpen in andere registers teruggevonden. De dubbelkoren zijn identiek van mensuur en opsnode. Frontpijpen hebben hoger loodgehalte dan de binnenpijpen. Opzetstukken uit 1951 van te hard materiaal verwijderd en vervangen door beter passende. Oct 4 en 2 teruggeschoeven, daardoor C-pijpen van Van Oeckelen verwijderd. Mixtuur gereconstrueerd. Veel hiervan zat in andere registers:

C	1	2/3	1/2
c	1 1/3	1	2/3
g	2	1 1/3	1
c'	2 2/3	2	1 1/3
f'	4	2 2/3	2

Sesquialter 1 1/2 toon enger dan rest Prestantenkoor. 2 2/3 1 3/5 1 3/5

Trompet: Tongen vernieuwd (waren in '51 te veel afgevijld wegens lagere winddruk).

Intonatie: In '51 wijder gemaakte pijpvoetopeningen naar Müller traditie teruggebracht: door een traag verloop van de bas naar de discant toe wijder wordend met dienovereenkomstige kernspleet-openingen. Verlaagde opsmeden gecorrigeerd tot een gemiddelde van 2/7.

Toonhoogte kwam na herstel en terugschuiving uit op 1/4 toon boven 440. Op verzoek van kerkbestuur en organisten is de toonhoogte op precies 440 gebracht.

Kas bij overplaatsing van Beetgum naar Westervoort 6 cm ingekort. Opnieuw geschilderd en verguld met adv. van C. Janssen.

- 6/11'87. Bolt, eindoordeel. Hij spreekt nu van Chr. Müller-orgel uit 1726. Oorspronkelijke Müller-conceptie die door gebrekkige en deels foutieve restauratie in 50-ger jaren ernstig was aangetast, grotendeels terugverkregen. Herintonatie heeft geleid tot een klank die ik, op grond van mijn bekendheid met andere M.orgels als authentiek herken: Ruig, krachtig en tevens zangrijk (ook door verbeterde windvoorziening), stimulerend tot meezingen. Verder verwezen naar vorige genoemde stuk.
 - Krantenknipsel.
 - Fotoc. uit HO jan'88. Hierin zeer veel details die verder in de stukken niet worden genoemd. Of misschien toch: in al die kladjes van Bolt?
 - 16/1'88. De Graaf, prijsopgave voor nieuwe Tremulant. De oude is niet goed te krijgen, wordt uitgeschakeld, maar niet verwijderd.
 - Fotocopie. Waaruit? Over aanschaf gebruikt kistorgel van Slooff: Hp 8, F 4, O 2, Q 3 dc als koororgel te gebruiken. Bijgeschreven: aug'83. Ingebruikneming 9 okt.
 - 12/10'88. Eindrapport OC. Eindkeuring op 2/10'87. Hieruit blijkt, dat de Sesq weer nieuw is gemaakt. Bij de Trompet stuitte de orgelmaker op bezwaren, die hij bewust niet overschreed: minder fraai in middenligging. Na beslissing hierover voorjaar '88 bijgewerkt.
 - Veel foto's, Negatieven.
- Geïnteriseerd 1 en 2/6'93.
- Naar elders in archief overgebracht:
- Kranteknipsel over L.Huivenaar.
 - Mixtuursamenstelling Waalse Kerk, Amsterdam, Müller.
 - Over Geref.K. ter pl.

Westerbork, Geref. Kerk.

=====

Korte correspondentie over plannen verbetering mechaniek en (vooral!) herintonatie orgel door Ruiter. Op 23/3'90 schrijft B. dat hij door ziekte zich voorlopig niet met de zaak kan bemoeien. De plannen lijken hem goed.

Geïnteriseerd 2/6'93. De stukken bevonden zich in de map der Herv.k. ter plaatse.

Westeremden, Stichting Oude Groningse Kerken.

=====

- Fotocopie bestek betr. bouw orgel "voldaan den 22 December 1873" door P. van Oeckelen en zonen.
Art.1. Een man. en aangeh.p.
P 8, B 8, VdG 8 (gr.oct. gec. met B), P 4, F 4, Qf 3, Fltr 8 dc, O 2,
Terts uit 2 voet discant, Ventiel.
Behandeld in art.2 lade, 3 mag.balg, 4 kanaal, 5 orgelkast, 6 mechanica, 7 klavier, 8 pijpwerk (binnenp. 1/4 tin, 3/4 lood), 9 Reg.knoppen, 10 intonatie en stemming ("Parijsche Orchesttoon"), 11 transport en betaling.
Verder bestek Orgelzolder.
- Hetzelfde nog eens, maar nu uitgetypt.
- 23/8'77. OGK aan Bolt. De kerk wordt gerestaureerd. We weten niet of werk aan het orgel subsidiabel is.
- Bolt, losse aantekeningen.
- 8/9'77. Bolt aan OGK. Orgel v.Oeckelen 1873, mogelijk deel iets ouder (1861?). Klank fraai, krachtig, helder, voorzover hem bekend enige v.Oeckelen-orgel in Groningen met neo-gothische kas (dat van Leermens is door brand verloren gegaan). Bijlage: dispositie. Volgorde iets anders dan in contract: P 8, B 8, VdG 8, P 4, Fltr 8 dc, F 4, T 3 1/5, Qf 3, O 2, C-f''', C-a aangeh.
- 29/9'77. M.Ruiter. Restauratieplan, bestaande uit alleen herstelwerkzaamheden.
- 43/10'77. Bolt aan bestuur OGK, commentaar op voorgaande.
- 20/1'78. Verzoek Rijksbijdrage voor orgelrestauratie.
- 14/10'85. Beschrijving orgel door Ruiter, prijsopgave restauratie. Hierin: Terts 3 1/5 verschoven tot Q 2 2/3 (situatie 1977), tot terts 1 3/5 (situatie 1985).
- 25/10'85. Bolt: Commentaar op offerte Ruiter. Kennelijk heeft een opdracht nog wat op zich laten wachten: de eerste rekening van Ruiter stamt van sept'87.
- 1/2'89. Bolt. Restauratie bijna voltooid en zorgvuldig uitgevoerd. Nog enige kleinigheden bij te werken. Kenmerk orgel: Stevigheid. Betreft klank en aard pijpwerk. Door gewijzigde acoustiek der kerk klinkt het "steviger" dan voorheen. Winddruk 76 mm. Terts 3 1/5 hersteld met enige v.Oeckelenpijpen uit magazijn Ruiter. Vooroverhellende orgelkas rechtgezet en verstevigd. Wat abstracten en welarmpjes moesten worden vernieuwd. Onderbreking werkzaamheden voor enkele weken wegens medische behandeling.
- Negatieven.

Westeremden-Kirchloog, Evangelisch-Lutherische Kirche.

=====

Disp. en foto, 1793 Wenthin/1885 Diepenbrock/1959 en 1985 A.Führer. Fotocopie uit Führer Jahresheft 1985.

Westerhusen. Negatieven.

=====

Westerlee. Negatieven.

=====

West-Knollendam, Doopsgezinde Kerk, voormalig orgel.

=====

- Negatieven.

Mitterreither-orgel, dat zich thans in de Doopsgez. K. te Amsterdam bevindt.

Westzaan, Doopsgezinde Kerk. Foto('s), Negatieven.

=====

Westzaan, gebouw niet genoemd. Negatieven.

=====

Wezep, Hervormde Kerk.

=====

Fotocopie brief Verschuieren als dank voor de opdracht en vermelding definitieve beschrijving van het instrument. Bijlage: ontwerptekening.

Wiefelstede.

=====

Brief van F.Schildt (Führer) met mensuren van twee dichtgesoldeerde gedekten in Wiefelstede en over de stemming van dit orgel, welke nagenoeg neerkomt op Kirnberger III. Afkomstig uit map Uithuizen.

Wierum, Gereformeerde Kerk. Negatieven.

=====

Wierum, Hervormde Kerk.

=====

- 8/9'77. Anon. (kennelijk Reil): Kostenopgaaf. Waarschijnlijk werkzaamheden in fasen uit te voeren.

- Okt'78. Bolt, "Het orgel in de Hervormde Kerk te Wierum (Fr.)", getypt. Hiervan meerdere stencils gemaakt (behalve van de laatste blz: Voorstel restauratie). 1928/29 als gebruikt instrument geplaatst door Dekker, Goes. Toen afkomstig uit Geref. Goes. Volgens nog niet bevestigde berichten zou dit het orgel zijn dat Van Dam bouwde voor de Herv.K. te Tzummarum in 1821. In 1877 vervangen (door Van Dam in een nieuwe neo-gothische Kerk).

Huidige staat:

I. P 8 (deel verschoven), B 16 dc, Hp 8, Qd 8 (nw op pl. Q3), Mxt dc (op p. Co dc), O 2, Rf 4, Mxt bas/Co dc, B 16 dc bas pneum.

II. P 4, VdG 8 dc, F 8 b/d, F 4 (ged, 6 op.cil.), WF 2 (2 oct. op.cil), P 8 (op pneum. lade, hierin deel oude Q 3).

Mxt:

Co:

C	1 1/3	1	(1 1/3 niet orig.)	thans	4	2 2/3	2	1 3/5
c'	2	1 1/3	1	oorspr.	3 1/5	2 2/3	2	
c''	2 2/3	2	1 1/3					

Mixtuur van Zuidelijke factuur met hoge spitslabia.

C-f'''. Aangehp C-d' (oorspr C-f).

Restaur.plan: windladen restaur. pneum. verwijderen, nieuw toetsbeleg, nieuw voetklav., kas restaureren, herstel bovenranden pijpen, evt. oude toonhoogte herstellen (stemkrullen weg, verlengen pijpen). Disp.:

P 8 op II weg hieruit weer Quint, bas B 16 weg, P 8 terugschuiven, Cornet op oude plaats in oude samenst. Alternatieven laatste sleep:

a. Huidige Mxt, b. Nw T 8 in v.Damfactuur, c. nw Mxt in v.Dam factuur, d. open laten.

- 12/6'79. Reil, prijsopgave. Voorstel restauratie in fasen. Commentaar Bolt hierop 20/6. Over subsidie(on)mogelijkheden. Reactie OC 22/6.

- 21/6'79. Kerkvoogdij zegt contact met Bolt op.

- 26/8'79. Persoonlijke brief Luteyn (OC). Het schijnt dat men nu contact heeft met H.S.Zandt.

- Copieën van een schrijven van ene J.Smit te Wierum. Over hetgeen ter plaatse bekend is over de aankoop destijds van het orgel en over de beelden die er op hebben gestaan.

- Foto's en negatieven.

Geïntervieweerd 2 en 3/6 '93. De beschrijving van Broekhuizen betr. Tzummarum zou op dit orgel kunnen slaan (v0).

Wijckel (Fr.), Gereformeerde Kerk.

=====

- 21/6 '77. B&T. Verslag onderzoek orgel en prijs windladerrestauratie. Gezien makelij W. Hardorff, tussen 1850 en '60.
P 8, Hp 8, O 4, V 8 (vroeger Q3), Wf 2, Rf 4, Co 3 st dc, C-f''', C-g aangeh.
- 31/8 '77. Reil. Voorl. rapport (met begeleidend schrijven). Uitvoeriger dan dat van B&T. Waarsch. Van Dam ca 1860 met gebruik van veel pijp XVIII. Op pl. Viola oorspr. waarsch. F 2 (!), eigenaardige lade-indeling.
- 14/11 '77. Offerte Reil.
- 25/1 '78. Reactie Comm. v. Beheer, gericht aan Bolt.
- 4/2 '78. Commentaar Bolt hierop aan kerkeraad. Over subsidiemogelijkheden.
- 12/5 '78. Offerte B&T.
- Negatieven.

Geïntervieweerd 9/6 '93. In deze map verder niets meer. In map Oosterhesselen staat dat B&T de windlade hebben gerestaureerd in '79. Het orgel is later naar Oosterhesselen overgeplaatst.

Wijk aan Zee, gebouw onbekend. Negatieven "Assendelft".

=====

Wijk aan Zee, St. Odulphus.

=====

- Z.d. Vlugschrift van Vermeulen, Alkmaar, met artikel vd Harst (afkomstig uit map Leiden, Église Wallonne):
1754. P. Assendelft voor de R.K. schuilkerk te Kethel bij Schiedam.
1881 overgeplaatst door Ypma die in Kethel een nieuw orgel leverde.
1981 opdracht Vermeulen tot restauratie. Daarbij Man. op oude plaats, pos. eronder.
- I. C-f'''. B 8, VdG 8, Salt 4 (alle st. en lade 1891).
- II. C-c'''. P 8 dc, Hp 8, P 4, F 4, Q 3, O 2, Mxt 2' 3-4 st, Sq dc 2 st (alle 1754 op Q, Sq en 1 Mxtkoor na: 1984).

dc stemmen af cs', kamerton, aangehp C-g. Mxt:

C	2	1 1/3	1	
c'	4	2 2/3	2	1
c''	4	2 2/3	2	2

- Foto(s), negatieven.

Commentaar (v0): De restauratie zal dus in 1984 zijn klaar gekomen. Zo te zien was het oorspr. een balustrade-orgel, thans onderkas met klav. aan zijkant.

Wildervank, Gereformeerde Kerk.

=====

Fotokaart (geen nadere gegevens).

Wildervank, Hervormde Kerk.

=====

- Geschreven stuk, onbekende hand. Aantekeningen naar stukken uit 1865/66.
- 23/10 '75. OC, VA: Orgel in zeer slechte staat. Het is van belang dat dit orgel van Meyer, zijn grootste, bewaard blijft. Zo spoedig mogelijk een adviseur benoemen en stappen ondernemen voor subsidie. 13/11 reactie OC op inschakelen Bolt.
- 4/12 '75. H.A. Klein over veranderingen aan het orgel. Zie rapport hierna.
- Klad voor brief aan Wiersma ("Onno"). Verzoek het orgel eens te gaan zien.
- Kladaantekeningen, o.m. lab. vormen, indeling lade.
- 19/2 '76. Ruiter, beschrijving van het orgel.
- Febr/mrt '76. "Het orgel in de Ned. Herv. Kerk te Wildervank".

1. Beschrijving orgel (Bolt/Ruiter, dezelfde als die van 19/2'76).

1867 gemaakt door R.Meijer.

I. P 8, B 16, G 8, Hp 8, Rf 8, O 4, Gh 4, Co 1-4st, O 2, Mxt 1-4 st, T 8 (bas doorsl, deel stevels zink).

II. P 4, FldC 8, Salt 8, Siff1 1 1/3 (afgesneden 4'), Wf 2, Fag Hob 8 (opsl. bas zinken st.

Ped Vln 16 (naaldht), Sb 16 (id), Cello 8 (nldh/eiken), Flbs 4 (idem), Bomb 16 (doorsl. met.bekers, zinken stevels).

C-g''', C-d', Afsluiters, Windlozing, 2 koppels.

Co C 2 2/3, c' norm. 4 st, alleen 2 2/3 koor spreekt.

Mxt:

C	1 1/3	(was 2)		
c	2 2/3			
c'	4	2 2/3	2	
c''	5 1/3	4	2 2/3	2

Laden: Geen sponsels: Eiken delen in lengterichting lade, gespijkerd, veel spint. I is balansklavier, II is staartklavier, magazijnbalg, kas naaldhout, monumentaal front.

2. H.A.Klein. zie 14/12'75. Veranderingen sinds 1948, zelf uitgevoerd door de organist Venema:

I. Gr.oct. Mxt 2' veranderd in 1 1/3'.

II. Fl 4' veranderd in Q 2 2/3, later ingekort tot 1 1/3.

Ped. Gedbas 8' ingekort tot 4'. Stemplappen aangebracht in Cello 8'.

Ped.klavier vervangen door een nieuw.

Trem. ingebouwd (hele orgel), later weer verwijderd.

3. Offerte Ruiter. Geen disp. wijzigingen. Wel mogelijke herstel.

4. Totaal kostenoverzicht Bolt.

- 29/3'76. Offerte Ruiter, dezelfde als in rapport is genoemd.
- 3/4'76. Bolt. Reactie hierop en concept subsidie aanvraag.
- 7/6'82. Evert Krauss schrijft aan Bolt: Hij maakt een historisch rapport over het orgel en wil gegevens over Meyer.
- 17/6'87. Nieuwe offerte Ruiter.
- Lijst Jongepier van Meyer-orgels, gelijkloidend aan die in map "Meijer"
- Negatieven.

Geïnteriseerd 3/6'93.

Winkel, Hervormde Kerk.

=====

- 16/3-1861. Contract met Knipscheer (fotocopie).

B 16, P 8, Tr 8, Rf 8, O 4, Q 3, O 2, Mxt 2' 3,4,5,6 st, Co 4 st, Afsl.

Bovkl, Bp 8, B 8, VdG 8 (gr.oct Bp), P 8 dc, Dlc 8, P 4, Dw 4, Gh 2, Afsl.

Ped (wijde mensuur) Sb 16, O 8, losse knop voor Fg 16.

Dit stuk is afk uit map Varsseveld. Het orgel aldaar is vrijwel gelijk aan dit orgel.

- Foto('s), negatieven.

In de map Varsseveld zijn nog enkele andere stukken, die mede over het orgel te W. handelen (o.m. pijpinscripties).

Uit dezelfde map een kladje Bolt. Hieruit blijkt: Tongwerken vern. in zink, ook nu Fagot.

Winschoten, kerk niet genoemd. Negatieven.

=====

Winschoten, Evangelisch Lutherse Kerk. (Kabinetorgel).

=====

- 16/1'68. C.Pasma, Hallum schrijft Bolt over de historie van het orgel.
- 23/3'68. Omschrijving en prijsopgave restauratie B&T.
- 5/6'68. Offerte De Graaf.
- Mei'68. Bolt. Rapport betreffende het orgel in de Evangelisch Lutherse Kerk te Winschoten.

Beschrijving uit 1937: 1909 in Hallum aangekocht. Verder oud orgelfront in kerk aanwezig, thans als memoriebord in gebruik.

Gegevens uit Hallum, doopsgez. gem. 1879 besloten eenvoudig kabinetorgel over te nemen van firma v.Dam. In hetzelfde jaar ingewijd. In 1906 vervangen door orgel van B&T.

Inscripties in orgel: 1768 Hendrik Blötz, 1871 geplaatst door Knipscheer 1879 aangekocht (vanwaar?), 1906 verkocht naar Oude Leye bij Hallum, 1909 naar Winschoten.

Uitvoerige beschrijving. Hieruit:

Pijpw. grootste deel origineel. Volgorde:

P 4 b/d, O 2, Qf 3(bas), Sq dc (samenraapsel uit verschillende bestanddelen), F 4(C-c'' hout, rest Rf), H 8 dc (hout), P 8 dc, Hp 8 bs (hout). C-f''''.

Kas later verhoogd (door de bouwer zelf?), vleugeldeuren ontbreken

Stemkrullen, enkele expressions, toonhoogte lijkt lager dan normaal, zal proefondervindelijk moeten worden vastgesteld. Klank thans niet te beoordelen.

Restauratievoorstel. Geen principiële wijzigingen, behalve terugschuiven p 8.

Toegevoegd: Offerte De Graaf 5/6'68 en weergave archiefstukken.

- Veel klad-aantekeningen.
- 2/8'68. Subsidiëtoekenning.
- 20/7'73. Ds Mulder, Wildervank. Over opdracht aan De Graaf en over mogelijk andere plaats voor het orgel.
- 23/7'73. Bolt juicht plan orgel beneden te plaatsen om meerdere redenen toe.
- Nov'74. Correspondentie over de prijsstijging in de orgelbouw.
- 28/7'75. Gierveld schrijft over het orgel dat hij bij De Graaf heeft gezien en over het rapport.
- 29/10'75. Programma ingebruikneming.
- 1/11'75. Bolt. Werk op voortreffelijke wijze uitgevoerd. Belangrijkste historische orgel van Winschoten. Aanvullingen op rapport: Lade gerestaureerd met behoud bestaande factuur: Leder over sponsels aan bovenzijde, perkament onder (waar geen sponsels aanwezig zijn). Winddruk proefondervindelijk vastgesteld op 58 mm. Bij overbrenging naar kerkgebouw (1871/75?) klank kennelijk versterkt.
- Nov'75. Nieuwsbl vh N (R.Koning); hierin heel wat gegevens, die niet in bovengenoemde officiële stukken staan beschreven.
- Negatieven.

Geïnventariseerd 2/6'93.

Opgave Gierveld over Blötz naar map "Blötz gebracht.

Mededeling G.Leegwater: orgel in 1871 geplaatst door v.Ingen, die toen bij K. nog werkte, ook in zijn scriptie over Knipscheer.

Winsum (Gr) Hervormde Kerk.

=====

- 29/9'61 Rapport OC. Orgel Spiering.
P 8, Hp 8 b/d, Aeo 8 b/d, P4 b/d, F4 b, N 2 2/3 dc, Wf 2 b/d, Trem. Ped. Sb 16.
Pedk, Subk. Superk, C-f''''', C-f'. Pneum.kegellade (later blijkt dat het een membraanlade is). Hp 8 van hout verm. uit ander o. afkomstig? Vrij negatieve beoordeling. Geen grote bedragen aan besteden.
- 26/9'67. M.Ruiter: Rapportje over orgel.
- 23/10'74. OC: Er zal een nieuw onderzoek worden verricht.
- 4/7'74. Reil. Rapport over het orgel.
- Nov'74. Corresp. met OC, o.m. over benoeming Bolt als adviseur.

- 1/12'74. KV vraagt Bolt te zoeken naar gebruikt historisch orgel. Het oude orgel in 1945 door Spiering als 2de hands orgel geplaatst.
- 21/11'75. Reil biedt aan: 1. Nieuw orgel als dat in Apeldoorn Chr. Geref.K. 2. Restauratie en plaatsing Van Dam-orgel uit Dokkum.
- 11/12'75. M.Ruiter, prijsopgave voor nieuw orgel.
- 22/1'76. Pl.C, disp.voorstel.
- 9/2'76. Bolt. Tegenvoorstel dispositie: Commentaar: Q 3 en O 2 op nevenmanuaal heeft hij zelf gepropageerd: Reil Dieren, Schoonebeek (en Apeldoorn, waar hij niet bij was betrokken). Hij komt daar nu op terug. Geen goede klankeenheden bij plenum zonder Mixtuur. Nog geen definitieve opdracht aan Ruiter geven. Het orgel in Leegkerk voldoet niet geheel.
- 13/2'76. Pl.C, disp.voorstel: Uitbreiding van wat B. had voorgesteld.
- 21/2'76. Bolt: Laatste halfjaar 4 hist. orgels aangeboden, belangrijkste hiervan: Flaes-orgel uit 1870. Dit heeft verre de voorkeur boven nieuw instrument. Hij betreurt het, dat Ruiter al een principe-opdracht heeft, onder voorbehoud van goedkeuring door de kerkelijke instanties. Dan ook de door hem voorgestelde alternatieven aan die instanties voorleggen. Anders moet een collega de zaak overnemen.
- 15/3'76. Kerkvoogdij verbreekt de verbinding met Bolt.

Geïnterviewd 2/6'93.

Het bovengenoemde orgel te Apeldoorn van het type "Dieren" is gemaakt voor de Chr.Geref.K. Zie HO febr'73, p 41 (vO).

Uit een andere map afkomstig: Fotokaart Winsum met dispositie: Ruiter mei'77.

Hw P 8, Hp 8, O 4, O2, Mxt 3-4 st.

Nev.w. Ged 8, Rf 4, N 3, Gh 2, T 1 3/5, Flag 1, Dlc 8.

Ped. O 8, B 16, T 8. 2 kopp, trem (hele w.)

Uitgenomen :

- 2 foto's van een Flaes-orgel met jaar 1870, dat zich nu in Schermerhorn zou bevinden.
- Beschrijving orgel te Heemse. (kennelijk een der gebruikte orgels die men op 't oog had).
- Krabbeltje over orgel Obergum, dat onder dezelfde kerkvoogdij ressorteert (naar map Obergum).

Winssen. Negatieven "voor Hees".

=====

Winterswijk, Gereformeerde Zonnebrinkkerk.

=====

Omschrijving werkzaamheden betr. overplaatsing orgel Dokkum, Geref. Noorderkerk naar W. Zie Dokkum.

Deze overplaatsing is niet doorgegaan. Er bevindt zich thans een orgel van Pels/vL; het verving een orgel van Koch (vO).

Winterswijk, Hervormde Jeugdkerk (later Balink Esch geheten).

=====

- 9/4'79. OC, VR: Bestaande orgel v.Oeckelen 1889, waarsch. voor een kerk in Zeeland, 1931 overpl. door A.Standaard, oorspr. front weg. P 8, B 16 geh, Hp 8, VdG 8, Sq 2 st dc, O 4, Qd 8, Rf 4, T 8, aangeh.p., restauratie ontraden. Daarna correspondentie over benoemen Bolt als adviseur.
- 1979. Briefwisseling, waaruit blijkt dat vlgs opgave Peter van Dijk het orgel afkomstig is uit de Ev. Lutherse kerk te Breda, alwaar de kas nog aanwezig is, en dat reeds vóór B. een advies had gegeven, was besloten tot de bouw van een nieuw klein orgel.
- Kladje Bolt: HO 1889, Breda Luth. Kerk: B 16 b/d, P 8, Hp 8, VdG 8, Qd 8 (Sal!), T 8 b/d, O 4, F 4, Wf 2. In gr. oct. spreekt B 16 vrij in Pedaal, of uit Zeeland: Te Winkel, Flentrop 1953 achter oorspr. front.

- 20/9'79. Blank, over bestaande orgel front zink, Sq en Qd niet origineel. Daarnaast 2 offertes: restauratie, nieuw orgel.
- 7/11'79. Bolt betreurt besluit tot vervanging van het orgel.
- 11/11'80. Bolt aan Luth.K. te Breda. Hij geeft ze in overweging het orgel op zijn basis te doen terugkeren.
- 10/1'81. Bolt. Een orgel zoals in offerte Blank van 20/9'79 bleek voor de kerk in Haren te klein. Dat zal hier ook het geval zijn: Voorstel groter en iets wijder gemensureerd orgel: P 4, Hp 8, F 4, O 2, Qf 3 b/Sq dc, Mxt 3-4 st.
- Uitnodiging ingebr.n. op 11/9'82.
- 16/9'82. Bolt. Eindoordeel. Orgel voldoet aan de hoogste eisen. Aan advies groter orgel gehoor gegeven. In toekomst uit te breiden met Sb 16.
- 27/10'82. OC, eindrapport, orgel van hoge kwaliteit. Over toev. Sb 16: Steviger klankbasis, maar stilistisch hoort het niet bij zo'n orgel. Vooral waardering voor de windvoorziening.
- 11/5'83. H.G.Godthelp, Winterswijk doet weer een poging het oude orgel aan Breda over te doen.

Geïnteriseerd 6/2 en 19/2-1992.

Winterswijk, Hervormde Grote of Jacobskerk.

=====

In verband met een speciaal-studie van de samensteller van deze Bolt-inventarisatie, is het volgende overzicht ongewoon uitvoerig geworden. In het kerkelijk archief ter plaatse bevinden zich de hieronder genoemde 19de-eeuwse stukken. De historische stukken (in de Bolt-map Winterswijk) zijn fotocopiëën van de originele stukken, die ik in Winterswijk heb geraadpleegd. Enige stukken die Bolt niet heeft laten kopiëren, heb ik voor een beter overzicht nu toegevoegd. Ze zijn te herkennen aan "****".

Ook heb ik soms eigen commentaar ingevoegd met de aanduiding "****" (vO).

De fotocopiëën van historische stukken liggen niet op volgorde.

- Z.d. 3 concept bestekken van Armbrost, betr. reparatie oude orgel, genummerd No 1 t/m No 3, aangetroffen in map Bunschoten, Geref. Kerk. (***) origineel op één dubbel-folio)

No 1: Lade (kort octaaf tot c''') uit elkaar nemen en uitbreiden tot C,D..f''', klavier vernieuwen, reparatie kanalen en balgen, reparatie pijpwerk, intoneren en stemmen volgens temperatuur van de Heer Kirnberg, Trompet vernieuwen, bekens van oud metaal, koppen en stevels van "spezi" (lood met 1/4 tin), sterk van toon en "tot tempering van de vulstemmen of klijne pijpwerk dat er teveel int orgel is" Boerdoen 16 vt in disc. bijvoegen. (Er moet ook nog staan: vernieuwing klavier).

No 2: Pijpwerk restauratie, windlade restaureren (in Haaksbergen), kanalen en blaasbalgen idem, nieuw hand- en voetklavier.

No 3: Klavier oplappen, windladerestauratie, minder ingrijpend en ter plaatse, balgen en kanalen winddicht maken. "Dit is wel het minste wat volstrekt moet". In alle drie gevallen overwegen om op het pedaal Bazuin 16 vt en Cornet 2 vt bij te bouwen.

- 14/6-1829. Armbrost, begeleidend schrijven bij de drie bestekken.
 - Concept "Bestek of Conditie ter reparatie en gedeeltelijke vernieuwing van" genummerd "N 14". Dit blijkt een uitwerking te zijn van bovengenoemd plan 1.
 - Prestant 8 voet
 - Bourdón 16 voet disc geheel nieuw gemaakt
 - Holpijp 8 voet
 - Octaaf 4 voet
 - Quint 3 voet
 - Octaaf 2 voet
 - Tertiaan 1 3/5 voet 2 sterk
 - Cornet uit 3 voet 3 sterk
 - Mixtuur 1 voet 3 sterk
 - Trompet 8 voet, nieuw op de fransche manier.
- Beschrijving Trompet: stevels van nieuwe specie 1/5 (niet goed leesbaar, *** ik zou het nog eens in het origineel moeten nagaan.) Eng tin, "corpsen" uit oude

specie der Trompet, groot octaaf houten "knoppen", 2de octaaf specie en ringen, discant koppen specie.

"Ook moeten een nieuwe bourdon in discant worden bijgemaakt. Om het kleine schreeuwende pijpwerk wat te temperen in discant en alzoo het orgel met een half register versterkt worde, moet deze Bourdon discant uit de specie van vier deelen lood met 1/5 Engelsch tin gemengd worden, wijd van mensuur zijn en een volle ronde toon leveren" (orig. schrijffout: 2 x "versterkt").

Windlade restauratie (na transport naar Haaksbergen). Nieuw klavier, beschrijving hiervan, nieuw "regeerwerk", nieuw welbord, "pijpbord" gr.deels vernieuwen, "als zijnde het oude van de worm opgevreeten, wjl hetzelfde gedeeltelijk in vuren of lindenhout gemaakt was", reparatie registertractuur, winddicht maken van balgen en kanalen. Niet ondertekend.

(* * * Er staat hier niets over kort octaaf-uitbreiding of Kirnberger-stemming).

- "Dispositie van Een Kerkorgel voor de Gereformeerde Gemeente te Wenterzwick" etc (geen N-nummer).

Hooft of boovenwerk	Positief, 2de klavier
Praestand 16 voet gr.oct. houd	Praestand 8 voet gr.oct. gedekt houd
Bourdon 16 voet bas houd	Holtpijp 8 voet gr.oct. gedekt houd
Praestand 8 voet bas houd open	Openfluit 4 voet metaal
Gedakt 8 voet metaal	Quint 3 voet metaal
Octaaf 4 voet metaal	Octaaf 2 voet metaal
Fluitdoes 4 voet metaal	Sesquialtera uit 3 voet 2 st Discant
Quint 3 voet metaal	Mixtuur 1 voet 2,3,4 sterk
Octaaf 2 voet metaal	Dulsiana 8 voet
Woudfluit 2 voet metaal	Tremuland
Cornet uit 3 voet 4 sterk discant	Sperventiel
Mixtuur 2 voet 3,4,5 sterk	
Trompet 8 voet	Man. C-f''''
Ventiel	Ped. C,D,Ds,E..g (klopt niet: hij geeft 20 pijpen op bij elke ped.stem)
Sperventiel	3 balgen
Pedaal	Van oude orgel gebruikt:
Prinsipaal 16 voet Houd oppen	windlade en het pijpwerk van het
Prinsipaal 8 voet Houd oppen	positief
Bazuin 16 voet Houd oppen	Flinke kast, bruin mahonie geschilderd
Trompet 8 voet speesi oppen	Frontpijpen zowel de blinde houten als
Cornet 2 voet speesi oppen	de sprekende pijpen met foelij of
	plaatzilver belegt

Aanneemsom f 5350.-, ondertekend 3/11-1823, alleen door Armbrost.

- Z.d. Concept "Bestek Nieuw Orgel" van 26 stemmen van Armbrost, als "N 4 genummerd.

Man. P 16, P 8, Ged 8, O 4, Opf 4, Q 3, Fld 4, Sesq 3 vt 2 st, O 2, Wf 2, Mxt 2vt 3,4,5 st, T 8.

Pos. P 8, B 16, Hp 8, P 4, Q3, O 2, Co 3 vt 3 st, T 1 3/5, Mxt 1 vt2 -3 st, Dlc 8, Trem.

Ped. Sb 16, Gh 2, Bz 16, Co 2.

Specie 100 pnd lood 20 pnd Eng.tin. Kirnbergertemperatuur of gelijkzwevende, 3 balgen, gehalveerde koppeling.

C-f''', C-g.

Aanneemsom f 3025 zonder kas, balgenstoel, veranderen orgelzolder.

- Z.d. "Dispositie van een nieuw Kerk-orgel voor eene groote Gemeente", met drie handclavieren en een vrij Pedaal, bevattende 32 sprekende stemmen of registers en 1912 sprekende pijpen", anoniem, maar kennelijk van de hand van Armbrost, genummerd No 13.

(Tenzij anders vermeld zijn de pijpen van specie)

Hoofd of Bovenwerk	Positief of OnderManuaal
Praestant 16 voet, gr. oct. gedekt hout	Praestant 8 voet, gr. octaaf gedekt
Praestant 8 voet, gr. oct open hout	Bourdon 16 voet discant
Bordoer 16 voet, bas hout	Holpijp 8 voet gr. oct. hout
Gedekt 8 voet, gr. oct. hout	Praestant 4 voet
Octaaf 4 voet	Quint 3 voet
Openfluit 4 voet	Fluitdoes 4 voet
Quint 3 voet	Woutfluit 2 voet
Gedekt 4 voet	Mixteur 1 voet 3 à 4 sterk
Octaaf 2 voet	Trompet 8 voet gehalveerd
Mixteur 2 voet, 3, 4 à 5 sterk	
Simbel 1 voet 2 à 3 sterk	
Fagot 16 bas	
Trompet 16 voet Discant	
Ventiel	

Echo Positief of BovenClavier	Pedaal
nauwe mezuur, zacht van aanspraak	
Praestant 4 voet	Principaal of Subbas 16 open hout
Gedekt of Holfluit 8 voet, bas hout	wijd van mezuur
Fluit travier 8 voet diskant	Octaaf 8 voet
Roerfluit 4 voet	Blokfluit 2 voet
Gemshoorn 2 voet	Bazuin 16 voet
Vox humana 8 voet	Cornet 2 voet
Tremulant	

Dit werk is zeer geschikt niet alleen voor allerhande muziek, maar ook vooral best tot het uitvoeren van Psalmen en Gezangen, zodat men op het Echo of boven-clavier de preludiums of voorspelen, zacht kan doen beginnen en zoo dito met Postludiums of sluitingen; en op het onderklavier de interludiums of tusschenspelen, en dan op het midden Clavier de Gezangen speelt; en daar dan het Onderclavier dan aangekoppeld is en met het vrije pedaal ondersteven (?) wordt, hetwelk dan een zeer goed effect doet, en wat al meer fraaijgheden en sieraad tot stichting eruit voorkomt, zulks kan UEd of de Kerkvoogden bij deskundige Organisten wel ontwaren, als dit gebeurt (bedoeld: als dit plan uitgevoerd wordt?), moeten de blaasbalgen ieder één voet langer zijn.

Ook zoude men wel de Principaal of Subbas 16 voet doen veranderen in een sprekende Praestant in 't front van 't Pedaal, daar zijn de liefhebbers of deskundigen al ligt op gesteld; maar daar de kosten vrij zwaar vallen door de specie en werkloon, die ze vereischen, en daar komt bij de langzame aanspraak van zoo en Praestant 16 voet en daar een Principaal of Subbas van 16 voet hout open sterker en vlugger van aanspraak, houde ik er meer van, dan van een Praestant in 't front van 16 voet. Zoo UEd, benevens de ovrige Kerkvoogden het goed vindt, om zoo een orgel gemaakt te hebben, zoo bekomt gij een orgel, dat circa de overeenkomst heeft van het orgel te Zutphen in de Groote Kerk.

- *** N1. aug-1829. Kennelijk van Armbrost. (Uit Haaksbergen verzonden). Hierbij tekeningen kast, behorend bij bestek. Niet ander bestek vertrouwen, "dat niet op die manier van werken is uitgedrukt; eene kleine verandering, zoo als windlade met platte sleepen, of eene andere manier van maken van blaasbalgen, regeringen, clavieren of tongwerk, kan zeer voordelig voor den aannemer zijn, edoch dubbel zoo veel schade voor de Gemeente wezen, als blijvende die dan met een slecht orgel in de Kerk geplaagd, 't welk deze gestadig reparatien en kosten veroorzaakt, dit hebben de Rooms Gem. van Ootmarsum, Oldenzaal en Lichtenvoorde bij ondervinding". Hierbij nog dispositie met 3 handclavieren en vrij pedaal, kost f 1200.- meer. Ondertekening onduidelijk: zoiets als UWelEDVDE&Vriend.
- Z.d. Fotocopieën van eenzelfde grote tekening: een plattegrond, met daarop een plattegrond met balg en een tweede plattegrond, een kleinere uitvoering. Is dit van Armbrost? Ze passen niet bij de latere Naber-tekening.

- *** Een front-tekening. Deze zou misschien bij bovengenoemde plattegrond passen. Mogelijk van Armbrost. Foto Bolt hiervan aanwezig.
- *** "N 6". Explicatie der Teekeningen.
- *** Z.d. "N 978" niet ondertekend bestek betreffende het maken van een orgelkast op de oude orgelzolder.
- Z.d. niet ondertekend bestek betreffende orgelkas "op plaats oude orgelzolder", genummerd "N5". (***) Ik denk, dat dit bij de Armbrost-plannen past, omdat bij de definitieve plannen (bestek 22/12-1831) de kas door de orgelmaker zou worden geleverd. Of is dit hetzelfde als de vorige?)
- *** 7/9 1829. "N 8". Schrijven aan vd Dussen, Arnhem. Men vraagt oordeel omtrent bestek en t.z.t. keuring.
- 4/10-1829. N9. J. van der Dussen, Arnhem, die als adviseur optrad. Commentaar op de opgave van Armbrost. Gezien de inhoud, heeft het betrekking op het bovengenoemde concept van f 3025.- Dispositie goed. Bedenkingen tegen de volgende details: Prestant 16' geheel van metaal in front opzij met conducten in plaats van die loze houten frontpijpen. Prestant 8' hoofd- en bovenwerk idem, hoewel die twee laatsten ook zo zouden kunnen blijven. Een Vox humana of Cromhoorn zou niet onaardig zijn. In pedaal Prestant 8, eventueel gedeeltelijk van hout, ipv Gemshoorn 2 vt. Bazuin 16 vt specie, als het niet te veel prijsverschil geeft. Ook zou er een octaaf 4 vt in het pedaal bij moeten, desnoods met opoffering van Cornet 2 vt. Hij vindt het opgegeven loodgehalte te hoog (5/6 lood, 1/6 bloktin). Hij stelt 2/3 lood, 1/3 best Engels tin voor. Hij kent geen werk van A. en geeft in overweging ook offertes van Naber en Lohman te vragen.
- 21/2-1830. N7. Armbrost. Hij heeft voorlopig aangenomen, het orgel in de Herv. Kerk te Dinxperlo te vernieuwen en in een nieuwe kas te brengen, het werk aan de R.Kath. kerk te Lichtenvoorde zal in mei voltooid zijn; hij is "ontboden" om in Oldenzaal het orgel in orde te maken, dat daar voor 14 à 15 jaar is gebouwd door een Duitser "die daar zijn residentie heeft" en waarvan de pijpen nu reeds in elkaar zijn gezakt. Hij heeft opdracht het opnieuw te intoneren. Hij wil graag bericht hebben, of hij deze zomer in Winterswijk kan beginnen, want hij werkt liever aan een nieuw orgel, "dan de gebreken van een anders te verhelpen".
- *** Grote tekening, kennelijk van Naber (foto Bolt hiervan aanwezig).
- *** 10/5-1830. N11. Naber biedt zichzelf aan en geeft referenties op, o.a. J.v.Trigh, organist Gr.k. alhier (Deventer).
- 8/6-1830. Naber. Begeleidend schrijven bij tekening en bestek. Hij kan het niet "op de f 4000.- brengen zonder verandering van dispositie of beeldhouwwerk. Over het oude orgel: "Het oude orgel komt mij voor indien het zoms in eene Kleine Kerk, zoo als het thans staat konde worden verkocht, het meerder zouden opbrengen, dan als hetzelfde in het nieuwe Orgel wordt gebruikt en het zijn zoo UwEdes in het Bestek ziet, voor zoo een uitmuntend werk weinig kosten meerder". Hij hoopt de opdracht te krijgen, want hij heeft ook Dinxperlo aangenomen, hetgeen "van het Provinciale Kollegie te Arnhem is goedgekeurd".
- 12/6-1830. H.B.Lohman schrijft, dat zijn verblijfplaats te Zutphen is, "alwaar ik thans met het vervaardigen van twee nieuwe KerkOrgelen bezig ben als N.A. Lohman en Zonen".
- 31/3-1831. H.B.Lohman (firma N.A.Lohman en Zonen). Hij wil graag een plan voor f 500.- meer maken.
- 25/6 1831. Lohman. Begeleidend schrijven bij tekening en bestek (waarvan geen fotocopieën aanwezig *** en ook niet in Winterswijk aanwezig). Over de vraag rugpositief of bovenwerk: Dispositie blijft hetzelfde, "... er is geen verschil in, dan dat de geluiden bij een bovenwerk aangenamer worden, en, bij een rugpositief de Orgelkast meerder Front maakt ..". Over de vraag of specie niet boven hout te verkiesen is: 48 pijpen moeten van hout zijn "dewijl zulks tot het voortbrengen van grondige en deszelfs aart beantwoordende tonen, bij deze stemmen noodzakelijk is en aldus bij zoodanige grote pijpen niet aan de deugd of waard verminderd. 1146 pijpen zijn van specie.
- 5/7-1831. Lohman over tekeningen, ook weer over bovenwerk of rugwerk.

- 29/7-1831. v.d. Dussen. Wat de tekeningen betreft, kiest hij voor Lohman zonder positief, die met positief kan ook wel. Die van Naber bevalt hem geheel niet: Te veel in de breedte uitgewerkt. Over wel of niet folie op de frontpijpen. Wat de dispositie betreft kiest hij voor N. Overname van registers uit het oude orgel tegen f 215.- korting (wat N. voorstelt) wijst hij af. Het Pedaalklavier is bij L. groter, "dat hogere wordt weinig gebruikt" (bedoeld: bij aangehangen pedaal?). Een vrij pedaal, zoals bij N. is ten sterkste aan te raden. Vier balgen (Naber), beter dan drie, zeker bij vrij pedaal. Hij heeft van zijn broeder ongunstige berichten over N. gehoord. Hij hoopt binnenkort een eigen oordeel te hebben, omdat hij op 13 aug het orgel te Dinxperlo moet keuren en inwijden.
- *** 30/8-1831. Naber (schrijft vanuit Doesburg) zal komen voor een gesprek.
- *** 14/10-1831. Naber schrijft over de tekening.
- *** 3/11-1831. Naber over zijn komst naar Winterswijk.
- 27/11-1831. "N 10" Schrijven aan Lohman: Naber krijgt de opdracht.
- *** 8/12-1831. Reactie H.B.Lohman hierop. Over terugontvangen tekening (als ik het goed heb begrepen).
- *** 12/12-1831. Naber schrijft over enkele praktische zaken.
- *** 20/12-1831. Borgstelling voor Naber, 2 personen uit Deventer.
- 22/12-1831. Contract tussen C.F.A.Naber, Deventer en kerkvoogden Winterswijk, ondertekend. (***) De in de aanhef genoemde datum 24/3-1830 is waarschijnlijk de datum van aanbesteding.)

Art. 1, dispositie, tenzij anders vermeld is het materiaal specie:

çHoofd of bovenwerk	Positief
Praestant 8 voet	Praestant 4 voet
Bourdon 16 voet 2 oct. wagenschot	Holpijp 8 voet 1 oct wagenschot
Gedackt 8 voet	Fluit traver 8 voet dc,
Gemshoorn 8 voet	bas gecombineerd met Holpijp
Octaaf 4 voet	Roerfluit 4 voet
Quint 3 voet	Gemshoorn 2 voet
Fluit 4 voet	Cornet 3 st dc
Woudfluit 2 voet	Flageolet 1
Terz 1 3/5	Dulciaan 8 voet b/d
Octaaf 2 voet	Koppel b/d
Mixtuur 3 st bas 2 vt, 4,5,6 st dc	
Trompet 8 voet b/d	Bijgeschreven (***) in het origineel
Windlozing	met potlood):
	Bij Prestant 4 vt: "8"
çPedaal	Bij Gemshoorn 2 vt: "4"
Praestant 8 voet	Bij Cornet 3 st: "4"
Subbas 16 voet	
Bazuin 16 voet	Bij pedaal bijgeschreven:
Trompet 8 voet	"Octaaf 4 vt"

- Art 2. Over handclavieren C-f''', wagenschot, gehalveerde koppels en pedaal C-c', wagenschot met koper beslag.
- Art 3. Frontpijpen van gepolijst Engels tin, specie, in dispositie genoemd: 1/3 tin, 2/3 lood.
- Art 4. Pijpen in de toren niet strikt naar de mensuurschaal, "maar naar het gezicht geëvenredigd", opgeworpen labia, in de velden bijgedrukt.
- Art 5. Orkesttoon, gelijkzwevend.
- Art 6. Laden: Man. sleeplade in 2 delen, bovenzijde beleerd, pijpstok niet beleerd, sponsels onderzijde worden "met leder belijmd". Lade positief uit één stuk. Zelfde factuur. Ped.lade (Niet over 2 delen gesproken !!)
- Art 7. 4 balgen, afmetingen daarvan, beschrijving van hetgeen met leer wordt beplakt en wat wordt geverfd (poriën dicht).
- Art 8. Kanalen aan binnenzijde met verf bestreken.
- Art 9. Mechaniek. Materiaal: wagenschot en ijzer. Alleen abstracten van grenen.

- Art 10. Alle drie werken aan elkaar te koppelen, gehalveerde manuaalkoppel.
- Art 11. Kas grenen, naar tekening bij dit bestek (is er niet), inbegrepen in aanneemsom.
- Art 12. over mogelijkheid wijziging front van het positief.
- Art 13. Aannemer neemt "tot zijn rekening front der lambrisering met vereist snijwerk tot op de zoldering".
- Art 14. Beeld en snijwerk "wordt door de aannemer geleverd en zal door een bekwame beeldhouwer sierlijk en zuiver afgewerkt worden, als zijnde in de aanneemsom inbegrepen even als het geen bij het voorgaande artikel ten laste der aannemers wordt vermeld."
- Art 15. Geen oud materiaal gebruiken.
- Art 16. Oplevering uiterlijk 1 sept-1833. "Bij nalatigheid hiervan zal het den aanbestederen vrijstaan voor elke week vertraging tien gulden op de aannemingspenningen te korten".
- Art 17 handelt over de keuring.
- Art 18. Wat niet is genoemd moet de aannemer kostenloos leveren.
- Art 19. Steigerwerk, vuur, balgentreder op kosten aannemer.
- Art 20. De aanneemsom bedraagt f 4800.-
- Art 21. "Wanneer de aanbestederen mogten verkiezen aan den aannemer het oude orgel in gemelde kerk bij de ruiming ervan in betaling te geven, zullen zij daarvoor kunnen korten twee honderd en vijftien gulden".
- Art 22. "Een korting van f 50.- zal evenzo plaats hebben als voor rekening der besteders het materiaal van 't nieuwe orgel van Deventer naar hier wordt overgebracht. Dit staat ter hunner keus".
- Art 23. 10 jaar garantie.
- Art 24. Over borgstelling.
- Art 25. In twijfelgevallen beslissen de aanbesteders. "Dubbel opgemaakt" (er is er maar één), ondertekend door 4 kerkvoogden en Naber.
- *** 4/1-1832. Schrijven Armbrorst.
- *** 19/1-1832. Aan Armbrorst over rekening.
- *** 25/2 en 25/3-1832. (***) data kloppen mogelijk niet) Verdere correspondentie met Armbrorst in vrij scherpe bewoordingen.
- 18/3-1833. G. van Poorten, Deventer schrijft over kleine wijziging kolom, omdat de maten niet klopten. "Berekening hoger geworden dan die van den Heer Naber opgegeven is. Kapiteel kost f 13.50". Als bijlage zou er een tekening zijn (die er niet is).
- *** 22/3-1833. schrijven van ..., beeldhouwer en spiegelmaker.
- *** 24/5-1833. Naber: kapitelen en kolommen verzonden.
- *** 10/6 1833. Naber, over transport. Vooreerst plan Prestant 4 vt positief: 8 vt ervan maken, terwijl de 4 vt dan verviel, daarvoor komt een Gemshoorn 4 vt en Ped. Octaaf 4 vt, buiten contract. Het zou een schone verbetering aan het orgel zijn. Zou wel f 400.- meer kosten. Het spijt mij dat dit geen plaats kan hebben.
- 23/6-1833. Naber over de vordering der werkzaamheden. "Ten gevolge van Uwe jongste letteren van den 11 (14?) dezer.." orgel laten transportereren voor f 65.- ... en nog iets voor f 130.- Kapitelen en kolommen zijn klaar en zullen a.s. Dinsdag ... worden verzonden (***) hoe zit dat dan met die brief van 24/5-1833 ?).
- 13/8-1833. Naber verzoekt om spoedige afwerking van timmer- en schilderwerk, goede afdichting der kerkmuur. Hij vraagt ook om een voorschot van f 800.-
- *** 19/9-1833. v. Poorten. De kolommen, naar Romeinse orde, zullen wel voldoen.
- 19/9-1833. Bestek verven en bronzen, ondertekend 19/9-1833 en bijbehorende verklaring 7 sept-1833.
- *** z.d. "Later met den Orgelmaker Naber overeengekomen om alsnog de volgende veranderingen en toevoegingen in de Dispositie des orgels te maken". In het positief: Prestant 8 voet ipv Praest 4 v. Gemshoorn 4 ipv 2 voet, Cornet 4 in plaats van 3 sterk. In het pedaal Octaaf 4 vt "waartegen tot vergoeding door den orgelmaker zal genoten worden het oude orgel of de geevalueerde waarde van dien ter som van twee honderd en vijftien gulden". Ondertekend door Van der Pavord Smits,

- die ook andere stukken namens de kerkvoogden als eerste ondertekende. (Zie wat in bestek is bijgeschreven).
- Een kladje, ongedateerd, "positief in plaats van 4 v prestant 8 voet, nieuw Gemshoorn 4 voet, Cornet 4 in plaats van 3 sterk, pedaaf Octaaf 4 voet kost f 350.-
 - 7/9-1833. Door kerkvoogden ondertekend stuk. Woensdag 11 zal iedere belanghebbende een briefje inleveren met de prijs, waarvoor hij de volgende "conditiën en bestek" zak uitvoeren. Het bestek gaat over het verven, bronzen, vernissen en vergulden van "al het tot het nieuwe orgel behorende houtwerk", ook de kolommen en zelfs de registernamen.
 - *** 19/10-1833. Van Poorten, beeldhouwer. Onenigheid over prijs kapitelen.
 - *** 4/12-1833. Naber, reactie op brief 11/11-1833 (waarvan geen afschrift aanwezig is). Weer over vermaken Prestant 4 tot 8 vt, enz.
 - 7/2-1834. Van Poorten schrijft over het beeld " de Liefde".
 - *** 3/3-1834. Keuringsrapport, in het quitantieboek ingeschreven) J. van der Dussen, organist. Hierin slechts, dat aan het bestek is voldaan.
 - *** 4/3-1834. Verklaring, dat het orgel geheel volgens bestek in korte tijd is afgewerkt, op grond van getuigenis vd Dussen. (Verm. afschrift voor getuigschrift voor Naber.
 - *** in quitantieboek: 4/3 1834. Verklaring van C.F.A.Naber, dat hij alle "aanneemingspenningen" heeft ontvangen en "dat mij het oude orgel is overgegeven en daarvoor niet gekort het geaccordeerde in art.21 der conditien van besteeding zijnde echter door de kerk bij onderlinge schikking daarvoor genoten de volgende vermeerdering en vergrooting in de bestemde dispositie als In het positief Prestant 8 voet in plaats van 4 voet, Gemshoorn 4 voet ... 2 voet, Cornet 4 st ... 3 sterk, In het pedaaf (nieuw) Octaaf 4 voet en hierdoor van weerszijden deze schikking effen gemaakt".
 - Afschrift uit Boekzaal 1834 I, "pag 382" (in werkelijkheid p 302/04). Oud orgel, dat te klein en bouwvallig was, een jaar geleden afgebroken. Ingebruikneming nieuwe orgel C.F.A.Naber, 2 mrt 1834, bespeeld door J.van der Dussen, Arnhem.
 - 3/9-1834. Naber o.m. over toezenden van een tekening, over schoonmaken van het orgel, het plaatsen der beelden, gevolg van "vernieuwing" der kerk, orgel "moet eens overgeverfd" in "een witte kleur" of "kremseel wit".
 - 21/1-1835. Verklaring bij opmaken inventaris der kerk, ingevolge besluit Provinciaal College van toezicht.
 - "Rekening van Ontvang en uitgaaf door GP... over de daarstelling van een nieuw orgel", begonnen 24 mrt 1830. Het hele verhaal afgesloten: 20/5-1836. (***) Hiervan meerdere exemplaren aanwezig in Winterswijk, zo te zien, gelijkkluidend). Hieruit:

1830 en 1831	betalingen aan Lohman en Naber voor bestek en tekeningen.	
1832	nog met Armbrost. (voor bestek nr 3, 25/3-1832).	
22 dec 1831	Naber 1ste termijn	f 1600.-
22 dec 1832	Naber 2de termijn	f 1600.-
3 okt 1833	Naber "in mindering op laatsten termijn "1 k No 7"	f 500.-
2(?) mrt 1834	Naber 3de termijn	f 1100.-
	timmerman Voortman	f 530.4
	beeldhouwer Van Poorten	f 108.-
july 1832	Ann: Haarl: Cour: oud orgel te koop	f 3.30
	idem Arnh: Cour:	f 3.75
	Architect van Eerden, zolderbestek No 5	f 12.-
	Werkloon doorsplijten balken	f 0.75
	Vrachtloon	f 6.50
	Balgtrapper bij 't vervaardigen volgens acc. No 14	f 10.-
	Zadelmaker voor een zitbank No 16	f 12.-
	Van Poorten een kinderbeeldje	f 12.-
	Swikkelaar No 17 en 18	f 21.15
	Gordijn voor 't klavier	f 4.90

- Verder: Zeer veel portie en vrachtkosten, vergoeding, reis- en verblijfkosten examinator vd.Dussen, het orkest bij inwijding en nog een paar kleinigheden. Wat betreft Voortman en Van Poorten: Dat zou dan de galerij moeten betreffen en de beelden, want het gewone snijwerk en de kas waren voor rekening van Naber!
- Bij de ontvangsten: Niets over de verkoop van het oude orgel.
- *** 2/12-1883. C.Haupt & Sohn, Oster-Cappeln. Kostenanschlag:
 1. Speelaard I verlichten.
 2. Corn 4 f van II naar I, daartoe Wf 2 en T 1 3/5 verwijderen.
 3. Op II. Flag.1 verwijderen en VdG op plaats van deze (en van Cornet).
 4. Mechaniek en pedaal meer rammelvrij maken.
 5. Stof verwijderen, kapotte pijpen solderen, ophanging schalbekers vernieuwen.
 6. Hoofdkanaal is te eng, geen wind genoeg bij gebruik van vol werk, 2de kanaal maken van balgen naar lade II.
 7. Toetsbeleg van 12 toetsen van I vernieuwen.
 f 965.-, levertermijn 4 eerste maanden van 1884.
 - *** 22/5-1885. H.G.Holtgräve, keuringsrapport betr. reparatie door Haupt. Bij bezoek 3/11-1884 voldeed het werk aan het orgel hem niet. 20/5-1885 weer onderzocht, Haupt heeft getrouw aan zijn "verplichting" voldaan, speelaard aanmerkelijk "verbetert" en "volle werk flink aanspreekt". Nieuwe VdG op mijn verzoek liefelijker geïntoneerd. Dat is nu een ware aanwinst voor het orgel.
 - *** 29/5-1885. Rekening voor 1. (onleesbaar), 2. rep. gebroken reg.trekker Bazuin, 3. stemmen, 4. "Auslagen für Registerknöpfe & Signaturen von Porzellan". H.G.Holtgräve: met die opgave kan hij zich geheel verenigen.
 - *** 4/9-1885. Aan Haupt: o.m. dat hij werkzaamheden heeft verricht waarom niet was gevraagd. Compromis-voorstel (niet volledig).
 - *** z.d. Kostenanschlag Richard Koch (?) te Barmen.
 - *** 29/5-1885. rekening Haupt.
 - 7/6-1968, OC, VR: Orgel 1831, Naber, 1911 volledig omgebouwd door Steenkuyll & Recourt, pneum, expressions, 3 oude balgen nog aanwezig.
Hw. B 16, P 8, Gh 8, Hp 8, Vln 8, O 4, F 4, Q 3, O 2, Co 4 st, Mxt 3-4 st, T 8.
Zw. P 8, Hp 8, VdG 8, VxC 8, Rf 4, Gh 4, N 2 2/3, Gh 2, Clar 8.
Ped Sb 16, P 8, O 4, Tb 8, Bz 16. 3 kopp, vent., C-f''', C-f', 4 vaste en 1 vrije c.
Adv. Nieuw o in oude kas. Mogelijkheid onderpos. tot rugw. om te bouwen.
 - 28/8'68. Bolt aanvaardt adv.schap, 9/9'68. over geplande orgeltocht.
 - 1/10'68. Pl.C aan Bolt. Opdr. gaat waarschijnlijk naar Metzler.
 - 14/10'68. B.Edskes aan Bolt. Orgelfront veel beter dan Amersfoort. Orgelfront nu fotograferen en in tekening brengen. Alle Naber-pijpen goed opbergen. Rest vernietigen, aanmoedigingssubsidie proberen te krijgen.
 - 29/10'68. Bolt aan Metzler. Vraagt prijsopgave van nieuw orgel in oude kas, eventueel verbouwd met rugpositief, dispositie vlgs contract Naber (zonder de latere toevoeging), eventueel gebruik deel Naber-pijpwerk, eventueel enkele registers weg te laten.
 - 4/10'68. B.Edskes. Voorstel wijziging dispositie rugwerk. Allerlei suggesties.
 - 2/12'68. Offerte Metzler. Disp. anders als bij Bolt. Ook voor een 5 st. koororgel.
 - Bolt, Kort geschiedkundig overzicht.
 - Verslag bespreking 12/12'68. o.m. over verwarming.
 - 13/12'68. Bolt. Advies opdracht Metzler te verlenen en aan de Graaf voor demontage oude orgel.
 - 30/12'68. Subsidieaanvraag voor werk aan kas en te gebruiken Naber-pijpen.
 - 29/1'69. Flentrop aan Bolt. Betreurt opdracht aan Metzler. Men had niet zich in Vlissingen moeten oriënteren maar in Osnabrück: Acoustiek in Vlissingen geeft vertekend beeld. 27/6'69. Reactie Pl.C.
 - Febr'69 en 13/5'69. Tekeningen Metzler.
 - 30/6'69. Kok vraagt gegevens i.v.m. studie van M.Seybel en hem over Holtgräve/Naber. Verder of er Naber-onderdelen over zijn. 8/7'69. bedankt hij Bolt voor diens antwoord.
 - 2/9'69. Bolt aan Metzler. Aanvulling op contract 14/6'69. Orgel wordt geen Naber-reconstructie, alleen gebruiken wat in nieuwe conceptie past. Hoofdw wordt

naar achter geschoven. Ipv Q 5 1/3 in ped komt O 2 in Rugwerk. Het positief wordt ook geleverd.

- 10/9'69. B.Edskes. Nogmaals over het feit dat het geen N-reconstr. wordt. O 2 in Rugwerk is al gedisponeerd. Dus 5 1/3' kan blijven.
- 13/9'69. Bolt aan pl.C: Niet gebruikt pijpwerk goed opslaan: De (hist.) waarde ervan zal met de tijd groter worden.
- 5/11'69. B.Edskes over verwarming.
- 5/3'70. B.Edskes. Uitvoerig over wat de beste oplossing is voor de opstelling van het orgel.
- Verslag bespreking 9/6'71 in Dietikon.
- Verslag bespreking 27/9'71 der Metzlers, Edskes en Bolt in Dietikon: Frontpijpwerk, welke Naber-pijpen kunnen worden gebruikt, klaviatuur etc, koppels, laden.
- Verslag bespreking 11/11'71 in Winterswijk.
- 29/12'71. Metzler over beschildering der kas.
- 29/2'72. Fa Oortgiese. offerte werk aan kassen.
- 25/5'72. Bolt. Nogmaals over goed opbergen niet gebruikte Naber-pijpen. Verder over mogelijkheid de drie beelden op het orgel, voorstellend Geloof, Hoop en Liefde naar de tekening van Naber te reconstrueren in plaats van de te grote vazen door kleinere te vervangen.
- 23/11'72. Bolt, eindoordeel. Ondanks het feit dat hier van werk van het hoogste niveau sprake is ("het beste nieuwe orgel in Nederland"), heeft hij kritiek op enige details: Dulciaan en vooral Trompet van het hoofdwerk, de ligging van het pedaal.
- 10/12'72. Programma ingebruikneming. Disp:
Hw. *B 16, P 8, *Hp 8, *O 4, Spf 4, *Q 3, *O 2, T 1 3/5, Mxt 1 1/2' 4-6 st, T 8.
Rp. *Hp 8, P 4, Rf 4, *O 2, Gh 2, Sch 4 st, Co 4 st dc, Dlc 8, Trem.
Ped *Sb 16, O 8, Rq 6, O 4, Bz 16, T 8.
Oud: wat met * is aangeduid, 3 Mxtkoren, enkele grote frontp van P 8, P 4, o 8, stevels, koppen en enkele bekens der Bz.
Mank b/d, 2 ped.k.
- 16/2'73. Metzler. Reactie op eindrapport Bolt.
- 23/3'73. KV. Verzoek aan Metzler om alsnog aan een deel der wensen van Bolt te voldoen.
- Negatieven.

Geïnteriseerd 6/2 en 19/2 '92 en enkele dagen in '93 en '94.

Aanyullingen (vO):

1. De bewering van Armbrust, dat hij voorlopig opdracht had gekregen in de Herv.k. te Dinxperlo lijkt onjuist: Naber bouwde het orgel in D (met ouder materiaal)
2. Bij de dispositie (10/12'72) staat geen klav.omvang vermeld. Deze is: C-f''', C-d'.

Winterswijk, Hervormde Kapel.

=====

- Negatieven.

De kapel is thans buiten gebruik. Er stond een Standaard-orgel (vO).

Wirdum (Fr), Hervormde Kerk.

=====

- 14/11'71. Verzoek Bolt aan B&T namens KV het orgel een kleine "onderhoudsbeurt" te geven, zoals eerder telefonisch was besproken.
- 12/3'75. Bolt aan arch. Offringa over kostenbegroting Warffum en eventuele restauratie van het uitermate fraaie instrument te W.
- Mrt en mei '75. OC aan Kerkvoogdij. Het is zaak dat een adviseur wordt aangewezen.

Geïnteriseerd 2/6'93.

Wissenkerke, gebouw niet genoemd. Negatieven.

=====

Wissenkerke, Gereformeerde Kerk.

Wissenkerke, Gereformeerde Kerk
 Bolt archief

- =====
- 15/1'58. Rapport Adviescommissie GOV.
 - 26/3'66. Bolt aan Kerkeraad: Hierop attent gemaakt door De Graaf, Ede heb ik het orgel bezocht. Het is van grote historische waarde. Dringend advies het orgel niet te vervangen.
 - 9/10'66. Anoniem, Middelburg, arch.dienst? Over archiefonderzoek.
 - 21/10 en 1/11'66. W.H. van Dort, Middelburg. Schrijft over archiefgegevens
 - Bolt okt'66. Rapport betreffende het orgel in de Gereformeerde Kerk te Wissenkerke. Gemaakt, blijkens inscriptie in instrument, door Pieter Müller in 1767. Kast en 1 register verloren, huidige omhulsel ca 1925. In 1908 door Dekker geplaatst in kerk te Baarland. 1925 geplaatst in W. Grote gelijkenis met P.Müller kab.orgel te Haarlem, Coen Cuserhuis en Castricum Herv.k.
- 1908 geplaatst te Baarland, Geref. K. Volgens mond.overlevering kwam het orgel uit Vlissingen. In 1861 plaatste Bätz in de Nieuwe Kerk te Vlissingen een orgel (geschenk van een predikant). Door Dekker in 1906 gekocht. Die zou het aan Baarland kunnen hebben verkocht. VtK geeft voor de Kleine Herv.K. te Vlissingen een iets afwijkende dispositie. In Vlissingen kwam in 1908 een Van Dam-orgel. Bolt geeft vervolgens enige interessante zinsneden uit het GOV-rapport.
- Lade (C-d'''), mechaniek, aangeh. pedaal C-c vrijwel geheel oorspr. Pijpw: VxC ('25 op pl. Q 3 blijkens inscr), Mxt 2-3 st, P 4 dc, O 2, F 4 b/d (C hout, c' metaal, g' flespijpen), P 8 dc, Hp 8 (C eiken, c'' metaal).
- Mxt

C 1 2/3, c 1 1/3 1, c' 2 1 1/3 1, c'' 2 2/3 2 1 1/3.

Restauratieplan. Reparaties, vervanging Celeste door Quint echter moet later (bv. door afwijkende lab.vorm) gezien kunnen worden dat het register niet origineel is, aanbrengen windmachine.

- 24/11'66. De Graaf, restauratieplan.
- 26/7'67. Subsidietoekenning.
- 20/9'67. Bolt opdracht aan De Graaf namens kerkeraad.
- Tekening orgel.
- 15/1'68. Bolt, verzoek aan Metzler een nieuwe Quint te leveren. 5/2 bevestigend antwoord hierop.
- Mensuurdiagrammen Hp 8, F 4, O 2.
- 29/5'68. Programma ingebruikneming.
- 12/11'68. Prijsopgave vervanging zinken frontpijpen.
- 15/2'69. Bolt: Orgel door De Graaf met grote zorg, piëteit en vakbekwaamheid gerestaureerd. Huidige kolenverwarming handhaven!
- Febr'69. Bolt. Aanvulling op het rapport. De laatste sleep (thans Quint) was oorspr. gedeeld. Enkele pijprijsen staan op opdikken op de stok. Heeft de bouwer zelf zijn opzet veranderd of een lade bestemd voor een kabinetorgel (Chr.Müller) gebruikt? Verdere details, bv. naar welke voorbeelden enkele onderdelen zijn vernieuwd.
- 1/1'81. Anon. Aan kerkeraad. Over verplaatsing orgel naar gebouw Herv. Gem. Wat aan de kas moet gebeuren, eventueel nieuwe kas in stijl P.Müller.
- Tekening.
- 4 foto's lege kas in moderne kerk. Uit andere correspondentie blijkt, dat de Geref.K. een sfeervolle oudere kerk was. Het zou dus de nieuwe situatie in de Herv.K. kunnen zijn.

Geïnvventariseerd 8 en 9/6'93. Het orgel wordt ook genoemd in stukken in de map Castricum.

De Graaf schrijft ergens (20/10'67 over stopzetting werk in Vreeland.

Wissenkerke, Hervormde Kerk.

=====

- 5/4'68. OC, VA: Orgel 1862 Vollebregt. Disp. lijkt origineel:
B 16, P 8, Sal 8, Hp 8, O 4, F 4, Q 3, Wf 2, Co 4s t, T 8 b/d.
C-f''', C-c' (aangeh).
Windladen en tractuur in deplorabele staat. Orgel onbespeelbaar. Pijpw lijkt geheel origineel en in redelijke staat. 2 oude spaanbalgen. Pels heeft al een principe-opdracht. Als het orgel als monument wordt aangemerkt, zou er bezwaar kunnen worden gemaakt tegen de overplaatsing naar een nieuwe kerk. In dat geval: Te koop aanbieden.
- 17/9'68. OC. Orgel niet als monument geclasseerd. Over aantrekken adviseur. 18/9'68 Bolt gekozen.
- 28/9'68. Bolt vraagt offerte aan Pels. Gelijkkluidend aan De Graaf, Ede, die het orgel in de Geref.K. te W. heeft gerestaureerd. Bijlage dispositie orgel en korte opsomming werkzaamheden.
- 12/10'68. Doorslag van offerte betr. restauratie en overplaatsing (anoniem, verm. De Graaf).
- 14/10'68. Offerte Pels/vL.
- 16/10'68. Opdr. De Graaf. Terstond orgel demonteren, want de kerk wordt onmiddellijk gesloopt.
- 27/3'70. Bolt: Restauratie en overplaatsing tot grote tevredenheid voltooid.
- 17/4'70. OC. Eindrapport van positieve strekking.
- Krantenknipsel. Hieruit blijkt nog dat De Graaf hulp heeft gehad van Dekker, Goes.
- 23/10'70. KV: Verzoek om subsidie, alsnog achteraf: Destijds was niet vast te stellen (Edskes, Bolt), hoe fraai het orgel was. Negatief antwoord hierop 25/6'71.
- Dec.'77. E.J.H.v.Geelen, organist Vollebregt-orgel te Geertruuidenberg vraagt documentatie Wissenkerke. Bolt antwoord: Er is geen rapport gemaakt, omdat er geen subsidie in het vooruitzicht was gesteld. Hij geeft alleen de dispositie gelijk aan die in het VA 5/4'68.

Geïnterpreteerd 2/6'93. In een der kladaantekeningen van Bolt staat: "David wordt verlengd". Op een krantenfoto (reeds in Utrechts archief aanwezig) prijkt het orgel met een beeld van David met harp op de middentoren. Op de foto's in Bolt's map (situatie nieuwe kerk) ontbreekt dit beeld.

Hoe dat met die principe-opdracht aan Pels is verlopen, blijkt nergens uit. Of het P.Müller-orgel uit de Geref. kerk in '81 of later is geplaatst, is niet duidelijk.

Woerden, Ev. Lutherse Kerk.

=====

- Fotocopie van Bestek J.Bätz 13/9-1846.
P 8, B 8, O 4, Q 3, O 2, Mxt 2,3,4st (rep op c, c', c''), Co 4 st.
Bov.kl. Hp 8, VdG 8 (C-cs van Hp), F 4, Gh 2.
2 laden C-f''', aangeh.P. C-c', 3 balgen, grenen kas. De orgelmakers leveren ook het oxaal. Orgel f 3000, oxaal f 800.
- 16/9'81. Flentrop, offerte voor restauratie, geen principiële wijzigingen.
- 18/9'81. Bolt stemt hiermee in. Trachten orgelrestauratie als deel der kerkrestauratie te doen uitvoeren: enige kans op subsidie. Flentrop kreeg de opdracht blijkens rekening 3/12'81.
- 3/11'82. Bob van Beek, arch.bureau over kleurstelling.
- 15/4'83. Bolt. Restauratie op voortreffelijke wijze uitgevoerd. Idem het werk aan de kas.
- Fotocopie uit Broekhuizen W 5: Orgel 27/9 1846 in gebruik genomen. In de dispositie ontbreekt de Mxt. Verder (wat niet in het bestek staat): koppeling, afsluiting, tremulant, ventil.

Volgens een bijgeschreven aantekening op een brief (van 4/3'83) zouden kerk en orgel 8/4'83 in gebruik worden genomen.

Wognum. Negatieven.

=====

Wolthusen, Evangelisch-Lutherische Kirche.

=====

Disp. en foto. 1793 Wenthin/1835 Höffgen/1984 Führer, Führer Jahresheft 1984.

Wormerveer, kerk onbekend. Foto('s), negatieven met bijschrift "Knipscheer".

=====

't Woud (bij Delft).

=====

Uit correspondentie in map Capelle a/d IJssel, Geref. Gemeente: Orgel uit 60ger jaren, rest. Van Eeken en Van Buuren.

Ypma. Orgelmaker.

=====

Fotocopie stuk, afkomstig uit map Oudorp.

Yerseke, Gereformeerde Gemeente.

=====

Afk. uit map Stolwijk: Fotocopie uit K&M sept/okt '84 van J. Milhous over orgel, gebouwd door vd Heuvel, in gebruik genomen door Klaas Jan Mulder op 12/7 '84. Er zou zijn gestreefd naar Bätz-Witte klank. Dit is niet gelukt, alleen al door de dispositie, "die meer naar aansluiting bij het Frans romantische orgeltype wijst" (!!).

Hw P 16, B 16, O 8, Rf 8, Fltr 8, O 4, Blf 4, Q 3, O 2, Co 5 st, Mxt 4-6 st, T 16, T 8, Kl 4.

Rw P 8, Hp 8, O 4, Rf 4, Gh 2, Qf 1 1/3, Sesq 1-2 st, Mxt 3-5 st, Dc 8.

Zw Hf 8, VdG 8, VxC 8, F 4, N 3, Wf 2, Car 3 st, Fg 16, Hb 8, Vh 8, Sch 4.

P Cntrb 16, Sb 16, Ob 8, Rq 6, O 4, Bz 16, T 8, Kl 4.

2 man.k., 3 ped.k., 3 trem. wind, C-g''', C-f'.

Yerseke, Hervormde Kerk.

=====

- 29/3 '73. OC. Accoord met demontage en herbouw orgel i.v.m. herbouw der in 1940 verwoeste toren. Het beste kan Flentrop dit doen, omdat hij het orgel destijds -eveneens onder de OC- heeft gebouwd. Advies: Ervaren adviseur erbij betrekken. Uit correspondentie sept '73 blijkt, dat Bolt adviseur werd.
- 19/9 '73. Flentrop (Steketee). Reactie op (onmogelijke) wensen van de architect.
- 3/11 '73. Bolt aan arch.bureau v.d.Kloot Meijburg. Met kostenopgaaf. Nieuwe opstelling heeft ongunstiger klankuitstraling tot gevolg, en dat terwijl de kerkruimte groter wordt. Daarom sterker maken Trompet (Man) en Fagot (Ped), wijziging orgelfront.
- nov '73 - jan '74. Correspondentie: Geharrewar over de positie van Bolt en over extra kosten aan het orgel. Het werk aan de toren en de daaruit voortvloeiende werkzaamheden aan het orgel zijn voor rekening van de gemeente.
- 29/1 '74. Bolt over het te kleine hulporgel. 3 mogelijkheden: 1. betere plaats, 2. groter instrument, 3. geluidinstallatie ter versterking van de klank van het hulporgel. Met dit laatste had Bolt in de Grote Kerk te Haarlem (tijdens restauratie van het grote orgel) redelijke ervaringen.
- 31/1 '74. Arch.bureau: Protest tegen de gang van zaken. Flentrop had de huur van een vervangend instrument aangeboden. Dan moet het ook een instrument zijn, dat voor dit doel is te gebruiken. 2/2. Reactie Bolt. Het was niet zijn advies.
- 2/2/74. KV, kwade reactie. Flentrop is aansprakelijk.
- 6/2 '74. Steketee legt dit naast zich neer.
- 11/2 '74. Offerte van BRABO, background music, voor installatie ter versterking van de orgelklank.
- 30/1 '76. Flentrop. Prijsopgave plaatsing Tremulant.

- Jan/febr'76. Weer correspondentie over wat voor rekening der gemeente is.
Conclusie: Wel versterking Tr 8 en Fag 16, niet aanpassing aan nieuwe ontwikkelingen in de orgelbouw der laatste 20 jaar.
- Tekeningen orgel (2 voorstellen voor verbetering van het front).
- 27/3'76. Programma ingebruikneming kerkgebouw (en kennelijk orgel).
- 1/4'76. Bolt: Herplaatsing en klankverbetering tot volle tevredenheid uitgevoerd.
Wijdere bekens Trompet en Fagot. Boven bestek gebrekkige intonatie P 8 en Fl (Rugw) verbeterd. Helaas kon de verbetering van het front geen doorgang vinden.

IJsselmuiden, Hervormde kerk. Belangrijke gegevens in map Donkerbroek.

=====

Zaandam, Doopsgezinde Kerk.

=====

- 22/3'69. Schrijven der gemeente aan Flentrop. Samenvatting van besluiten t.a.v de verwarming met het oog op toekomstige orgelrestauratie. Dit bevond zich in de map Hattem. Bolt had hier verder geen bemoeienissen mee.
- Foto('s).

Zaandam, Evangelisch Lutherse Kerk. Negatieven.

=====

Zaandam, Hervormde Oostzijderkerk.

=====

- Negatieven (bijschrift: Zaandam O NH, dus moet het deze kerk zijn).
Het orgel is van Flaes (vO).

Zaandam, Oud-Kath. Kerk.

=====

- Aantekeningen over voetopeningen, afk. uit map Ravenswaay.
- Negatieven.

Het is een 18de eeus schuilkerk-orgel (vO).

Zaandam, Rooms katholieke Kerk.

=====

- Foto('s), negatieven.

Orgel van Mittherreither (vO).

Zaltbommel, Grote of St. Maarten (Stichting Sint Maarten).

=====

Stukken betreffende de historie van het orgel en rapport Bolt.

- Copie uit De Mixtuur okt'85. Instructie voor de organist 1782.
- Okt'78. Bolt. Het Orgel in de Sint Maartenskerk te Zaltbommel.
I. Beknopt historisch overzicht. Over voormalige orgels ca 1590 nieuw orgel; 1598 verbeterd door P.Jzn de Swart, 1631 verplaatsing naar torenzijde, 1723 nw o. Petrus Verhofstad.
Huidige instrument:
1786 A:Wolfferts nieuw orgel met gebruik van enig pijpwerk bestaand o.
1795 vernieuwd en vergroot door A.F.G.Heineman, 1796 goedgekeurd door J.Strümphler.
Na 1800 onderhoud Meere, 1850 rep. C.F.A.Naber en gelijkzw. gestemd.
1860 rest. Naber/v.Puffelen (veel kelen vervangen, Fag.16 -> 8').
1905 rep. v.Dijk, Utrecht Bov.w. Mxt en carillon -> Salicionaal. Stemkrullen aangebracht, stevels en koppen man.tongw. vernieuwd.
ca 1944 afbraak, men vreesde dat de toren zou worden opgeblazen.
1945/47 resturatie De Koff, disp. wijz.
Dispositieoverzicht.
II. Beschrijving en voorlopige inventarisatie van het orgel.

De Swart: Hw B 8 f-gs".

Verhofstad, 1723:

Hw Co, Flag 2, O 2.

Rp Corn, Fl 4.

Wolfferts:

Hw P16 O 8 B 8 (deel) Corn deel 8vt O 2.

Rp P 8, F 4, Dlc 8.

Bw P 8, Hp 8, F 4, Wf 2.

Ped B 16, O 8, O 4, Bz 16.

Heineman:

Hw B 8 (deel), O 4, Q 3, Flag 2 dc, Sxq dc, T 16 (beh. stevels, koppen, kelen, tongen), T 8 (idem).

Rp B 16 verm. Fltr 8 cs-kant Hp 8, O 4, O 2.

Bw Vh 8 Fg 8 (oorspr 16').

Ped B 16 of Wolfferts, Cl 4.

Naber/vP:

bw VdG, Hw kelen, tongen T 16 en 8, Ped. idem Bz 16 T 8.

XXa:

rp Fltr8 c-kant.

De Koff:

Hw Mxt Sxq (bas).

Bw Qd 8 (oorspr. Gh), Siffl 1.

RP Rq 3, Mxt.

Kenmerken pijpwerk, o.m. Inscripties.

Specificatie pijpwerk. Beschrijving alle registers met nogmaals datering materiaal.

Windladen (C-f'''' / C-d') Alle Wolfferts.

Verder over windvoorziening, mechaniek, klaviatuur (ped.kl. is nieuw, overzicht indeling reg.kn.), Kas en front.

III. Restauratievoorstel. In principe herstel situatie 1796 met handhaving van wat tongwerkonderdelen en een of 2 stemmen van Naber, evt. verbetering van de niet al te beste mechaniek.

IV. Archivalia met betrekking tot de bouw en de historie van het orgel.

Overzicht hiervan op p 18 van dit rapport.

- Losse aantekeningen.
- Fotoc. uit Bijdragen en Mededelingen Gelre 1907.
- Enveloppe met archiefgegevens, van J.W.K. Bams, Zaltbommel.
- Tekeningen (fotoc.) anoniem, ongedateerd, hoofdkas en rugw.kas afzonderlijk.
- Aantekeningen betr. inscripties.
- Bestek Wolfferts, 1790 betr. Laurensorgel R'dam.
- De orgelgeschiedenis van de Sint Maartenskerk te Zaltbommel, Ir A.H.Vlagsma b.i.
- Fotocopie van een deel van een onbekend artikel met afschriften uit een rekeningenboek; hierin uitbetaling aan Mr Peter, orgelmaker.
- Fotocopie orgelbeschrijving De Leeuw/Van Os.
- Fotocopie afschrift van overeenkomst met Naber, 1850.
- Fotocopie. Aantekeningen over het Orgel in de St.Maartenskerk te Zalt-Bommel, J.W.Enschedé, geschreven als vervolg op artikel over kerk van Dr.E.Epkema in Gelre, Bijdrage en Mededeelingen X, 1907 (waarsch. dus ook voor Gelre).
- Fotoc. schrijven organist Leenhof 1862, Hij kan om gezondheidsredenen het orgel niet bespelen buiten de kerkdienst.
- Mensurenstaat van het orgel, S.F.Blank, ongedateerd.
- 2 pagina's uit tijdschrift voor Heemschut, over de kerk.
- 2 fotocopiëen kranteartikelen.
- Boekje Het Orgel van de Sint Maartenskerk te Zaltbommel, 1986 Oudh.k. commissie (Bams) en Bolt.
- Negatieven.

Correspondentie etc.

- '78. Correspondentie over voorbereiding restauratie.
- 26/6'79. Prijsopgaaf Blank, met reactie Bolt 28/6 .
- 1980/81. Correspondentie over (uitgestelde) demontage orgel.
- 13/1'82. Nadere detaillering restauratie orgel Zaltbommel, Blank: houtwormproblemen, maatregelen om de zware speelaard te verbeteren. Herstel intonatie (winddruk was verhoogd tot 103 bij de balgen, 90 op lade, pijpvoeten dichter gemaakt. Kanttekeningen in hand Bolt.
- 10/1'84. Blank, bijstelling, na bezoek Bolt en Wiersma: Over restauratie en aanvulling snijwerk, windvoorziening (geen wijder kanaal), Windladen (geen verandering ventielen), wel gehandhaafd voorstellen omtrent tractuur, vervanging voeten houten pijpwerk en houten Bazuinbekers (Houtworm), meerwerk intonatie.
- Mei'84. Correspondentie over (te weinig?) vordering der werkzaamheden, uitmondend in een zeer boze reactie van Blank op 16/5.
- Verslag werkoverleg op 4/6'84.
- 16/10'84. Blank schrijft over opsneeverlaging tot oorspronkelijke hoogte van de frontprestanten. Bolt schrijft 20/10'84 over hetzelfde zijn toelichting. De verhoging heeft in 1905 plaats gevonden, vanuit steigers, voor het orgel. Het binnenpijpwerk was voor de orgelmaker in 1905 makkelijker te bereiken. Hier heeft hij de voetopeningen iets dichtgeklopt. 7/11: Stichting accoord met prijsverhoging daardoor.
- 3/5'85. Verslag bouwvergadering op 25/4 met begeleidend schrijven. Problematiek: lawaai in en om de kerk, waardoor intonatiwerk niet verricht kan worden.
- 20/9'85. Programma heringebruikneming kerk met o.m. orgel improvisatie door de oragnist G.v.Tuyl (vO: was een deel van het orgel bespeelbaar of speelde hij op het koororgel?).
- 3/6'86. Bolt schrijft over verbetering windvoorziening.
- Programma presentatie gerestaureerde orgel op 14/6'86, "Persmap" met overzicht gegevens over het orgel.
- 3/10'86. Bolt. Zeer positief eindoordeel. Overzicht werkzaamheden staan in de brochure. Klank verschilt aanmerkelijk van die van de nieuwe Blank-orgels. Buiten afspraak enigszins ongelijkzwevende stemming. Zware aanslag aanzienlijk verbeterd. "De speelaard is nu, in verhouding tot de monumentale proporties van het geheel, zelfs betrekkelijk licht en soepel te noemen en is tegelijkertijd in staat om "razende roeltjes" duchtig af te remmen".

Geïnteriseerd 8/9'93.

Zie ook "The Diapason" nov'86 in map Haarlem Nieuwe Kerk.

't Zandt, Hervormde Kerk.

=====

- Mrt'65 - mei'68. Correspondentie over subsidie. Deze werd 17/5'68 toegekend.
- Z.d. anon. "Rapport betreffende het orgel in de Ned.Herv.Kerk te 't Zandt (Gr)", ongedateerd (Talstra/ Bolt?). Hierin:
 - 1662 Bouw orgel, blijkens inscriptie aan orgel, waarschijnlijk gemaakt door Hendrik Huis. Er is een klein stijlverschil tussen manuaal en rugwerk. Orgel oorspronkelijk op doxaal, welke de scheiding van kerk en koor vormt, als gebruikelijk in Groningen en zoals alleen in Krewerd nog het geval is en in Holwierde tot de laatste kerkrestauratie. Hess noemt het orgel in zijn lijst. Dispositie bij Knock.
 - 1792 Ombouw door Schnitger/Freytag, verplaatsing naar Westzijde der kerk, luiken vervangen door vleugelstukken. Schotten vóór sokkel geplaatst en andere wijzigingen kas in XVIIIe stijl. Vermoedelijk zijn windladen en mechaniek van 1792. Disp. was vlgs aantekeningen op de slepen (gevonden bij demontage in 19..., waarbij het niet duidelijk is of alle stemmen werkelijk geplaatst zijn geweest):
 - Man. P 8, Hp 8, O 4, F 4, Q 3, O 2, Mxt, T 8, Vh 8 dc.
 - Rp. Qd 8, P 4, O 2, Wf 2, Sq, Sch, Dlc 8.

XXa Doornbos vervangt Mxt door B 16, Sq door VdG 8, Qd 8 door Hp 8. Scherp en Voxh zijn ooit verdwenen.

19.. Demontage. Toen was de toestand a.v.:

Man. P 8, B 16 b/d (D), Hp 8, O 4, F 4 (S&F), Q 3, O 2, T 8 b/d (S&F).

Rp. P 4, Hp 8 (omgeb. Qd op plaats O 2), Gmb 8 (D), Op.pl.(Sq), F 4 (door D. opgesch. Wf 2), O 2 (hier oorspr. Sch), Dlc 8.

C-d''', aangeh.P C-d'.

Schuifkoppel (met reg.knop), twee afsluitingen, Windlosser. Tenzij anders vermeld, stemmen in principe uit 1662.

Restauratievoorstel: Reparatie windvoorziening, laden, klaviatuur, mechaniek, pijpwerk (waarvan de intonatie voor demontage nog verassend goed was). B 16 verv. door nieuwe Mxt, Oct 2 op oude plaats, Wf 2 terugschuiven, nieuwe Scherp en Sesquialter.

- 17/4'67. B&T, prijsopgave conform bovengenoemd voorstel.
- 24/4'72. B&T, nieuwe prijsberekening, als antwoord op schrijven Bolt, die het adviseurschap heeft overgenomen van Edskes, schrijven Bolt aan Oussoren 24/4 hierover.
- 22/6'72. CRM: subsidie ingetrokken, omdat de realisering van de plannen geen voortgang vindt. Direct daarop concept brief Bolt aan CRM: Zaak was vertraagd door ziekte van Edskes. Reactie: Nieuwe aanvraag in 1975 zal met enige voorrang in behandeling komen.
- 23/10'80. KV aan Bolt: Orgel verkeert in zeer slechte staat. Over mogelijk bezoek Bolt en Wiersma aan het orgel.
- Broekhuizen Z 41.
- Negatieven.

Geïnteriseerd 7/5'92. Het rapport en de offerte B&T van 17/4'67 bevonden zich in de map Kantens.

Ik kan hier het volgende aan toevoegen: De demontage vond plaats in 1962 door B&T. In 1967 is het deels weer opgebouwd na voltooiing der kerkrestauratie: Het rugpositief was met twee stemmen bespeelbaar. Aangezien alle ornamentiek van Schnitger/Freytag was, heeft men de kas niet gereconstrueerd, ook de consoles niet. In 1990 is het orgel door B&T onder leiding van Cor Edskes gerestaureerd (vO).

Zandweer. Negatieven.

=====

Zandvoort, Hervormde Oude Kerk.

=====

- Fotocopie schrijven A.E.Santhagens 17/9 1848. Hij heeft f 4000 geschonken tot bouw, onder bepaalde voorwaarden, van een nieuw orgel.
- Fotoc. contract schoonmaak en herstel. Vervanging van onbruikbare Trompet en Dulciaan.
- 10/8'73. Rapport OC.
H.Knipscheer 1849, waarschijnlijk in 50-ger jaren gerestaureerd door v.Leeuwen.
Hw. B 16, P 8, Rf 8, O 4, Q 3, O 2, Mxt 3-5 st b/d, T 8 b/d.
Bovw B 8, VdG 8, P 4, Splf 4, Wf 2, Sch 3 st, Krh 8, Trem.
Ped Sb 16, Ob 8, C-f''', C-d'.
- Niet orig.: Sch en Krh en geheel of gedeeltelijk Tromp.
vL heeft slaapsysteem VEKA 1 aangebracht, pedklavier verlegd, delen mechaniek, stempels, oorspr. lade waarsch. uitgebreid om Ob 8 te kunnen plaatsen. De OC zal onderzoeken, of het orgel als monument kan worden gekwalificeerd.
- 16/8'74. OC: Oussoren kan nog geen uitspraak doen t.a.v. de monumentaliteit van het orgel, zolang niet het gehele bezit aan Knipscheer-orgels is geïnteriseerd. Er is een proef gedaan met verhangen der tractuur, waardoor de speelaard aanzienlijk zou kunnen worden verbeterd.
- 5/3'75. OC, het verhangen van de tractuur in het hoofdwerk is geschied. In het bovenwerk is dat niet nodig. Er zijn nog wat mankementen. Begroting daarvan.

- 2/8'75. OC. Aanvullend werk door Flentrop volgens offerte uitgevoerd.
- 25/5'79. Verzoek KV aan Bolt mogelijkheden voor restauratie na te gaan. Kort daarop werd dit gevolgd door benoeming Bolt als adviseur.
- 3/9'79. Bolt aan KV: Orgel 1849 vervaardigd door Knipscheer. 1918 tongw. vernieuwd door v. Ingen.
- 1946. Ingrijpende vernieuwingen door v. Leeuwen. VEKA, vergrote voetopeningen, nauwe kernspleten, verm. winddrukverlaging. Orgel klinkt daardoor niet vol en rond doch enigszins geknepen. Resten van oorspr. fraaie klank in fluitregisters op II. Nieuwe registers uit '46. vallen geheel uit de toon: Trompet, Scherp, Roerfluit, Kromhoorn.
Restauratie: Reconstructie windladen, mechaniek en klaviatuur, herintonatie, verv. tongwerken en Rf 4 en Scherp op II door Gh 8 en Openfl (Dwarsfluit) 4. Als een totale restauratie financieel niet haalbaar is, dan alleen herintonatie. Daarbij keuze orgelmaker/intonateur, die werk van Knipscheer kent. Dat zou Flentrop zijn.
- 6/11'79. Offerte Flentrop voor herintonatie, nieuwe Gh 8, Fl 4, Tr, Dlc, wijziging lade om die registers te kunnen plaatsen.
- 15/11'79. Opdracht tot herintonatie en nieuwe Gh 8 en Fl 4.
- 6/12'79. Concept subs. aanvraag.
- 23/5'79. Opdracht plaatsing nieuwe Trompet.
- 19/11 80. Bolt, eindoordeel: Herintonatie op uitstekende wijze uitgevoerd. Nieuw st. Bp 8, Dwf 4 en Tr 8 op voortreffelijke wijze aan Knipscheerwerk aangepast. Ook de registers uit '46 Krh en (vooral) Octaafbas verbeterd. Bij toekomstige algehele restauratie dient ook de toonhoogte (iets lager dan huidige) te worden hersteld.
- 22/11'80. OC, eindrapport. Advies: bij toekenning subsidie ook laderestauratie te claimen.
- "Orgel Ned. Herv. Kerk Zandvoort". Hieruit behalve wat boven reeds is te lezen: Verschuivingen in pijpwerk en toonhoogte-wijziging uit '46 zullen eerst bij een toekomstige totale restauratie ongedaan worden gemaakt.
- 8/1'82. Bolt: Erg geschrokken bij laatste bezoek: Ernstige ontregelingen door extreem hoge verwarming.
- Broekhuizen Z 43.

Geïnteriseerd 9/6'93. Op een kladje staat de Mixtuursamenstelling (of dat door v. Leeuwen zo is gemaakt?):

C	2	1 1/3	1		
c'	2 2/2	2	1 1/3	1	
c''	4	2 2/3	2 2/3	2	1 1/3

Zeemans, orgelmaker. Zie over zijn orgels, map Leur (NB), voorm. Herv. k.

=====

Zeerijp, Herv. Kerk.

=====

- 5/2'62. OC, VR.
- 17/6'63. OC over verwarming.
- Febr'65. OC. Rapport inzake het orgel in de Hervormde Kerk te Zeerijp.
1645. Contract met Theodorus Faber. Disp. vlgs contract:
Man P 8, Hp 8, O 4, Qf 3, Sfl 1, Mxt 5-9 st, Cmb 2 st, T 8.
Rp Qd 8, F 4, SO 2, Gh 2, Sq, Tongw 8.
Ped B 16, Doof 8, O 4, Mxt 3-4 st, T 16.
Trem, Trommel, Nachtegaal, 2 cimbst., CDEFGA-g"a", ped CDEFGA-c'. Springladen met canceldekstukken, frontp "versulvert", 3 spaanbalgen.
1651 orgel gereed.
1662 rep. H. Huis.
1695, rep. A. Schnitger.
1788 disp. Knock, welke hier en daar afwijkt van die in het contract van 1645.
1881 springladen tot sleepladen omgebouwd. Klav. omv. vergroot.
1933 Spiering verving bijna alle pijpwerk.

Huidige toestand: Over de kas, laden Ped.lade aan zijdzijde, man.lade N., ze hebben een afwijkende constructie. Over rw.lade nog geen zekerheid. 3 spaanbalgen, mechaniek. Pijpw. 1933, tenzij anders vermeld:

Man. P 8, Hp 8, O 4 (deel Hinsz-achtig pijpw), B 16 b/d (bas 1651/1881, hout),
Mxt 3 st b/d (als O 4), T 8.

Rp. P 4, Hp 8 b/d (hout, 1881 of later), VdG 8 (gr.O: Hp), VxC 8, F 4, Wf 2.

Ped. B 16 (op man. aangesl.), 2 open plaatsen.

(Dat het geen springladen waren bleek pas na demontage, vO).

- 28/2'65. OC. Het rapport is opgesteld naar gegevens van C.H.Edskes, met weglating van een restauratieplan, omdat dit in zijn positie als Rijksadviseur ongewenst is. Erné zal, nu de werkwijze der OC is veranderd, de zaak verder begeleiden.
- 2/11'65. Opdracht Fama/R om het rugwerk van het gedemonteerde orgel weer op te bouwen vlgs afferte 4/9'65 (die er niet is). (B&T hadden dit geweigerd).
- 16/6'71. Benoeming Bolt als adviseur.
- 25/6'71. Offerte Metzler voor reconstructie Faber-orgel.
- 3/1'73. Subsidieaanvraag. Antwoord 5/6'73: Voorlopig geen subsidie. Na 2de aanvraag principe toezegging op 14/7'75.
- 24/8'76. Prijsopgave reconstructie Blank/B.Edskes. 15/1'77 volgt definitieve opdracht.
- 6/9'77. Blank: Vertraging werk, omdat met name wat betreft de laden tijdrovend onderzoek is verricht en de plannen daarom moeten worden aangepast.
- 11/11'77. Bolt aan KV: Conclusie na werkbepreking met orgelmakers, Wiersma en Bolt.

1. Enkele onderdelen waarsch. uit tijd vóór Faber: balkconstructie onder orgel, windladen pedaal en manuaal. Het waren geen springladen maar sleepladen van bijzondere constructie.
2. Windlade Rugwerk is van XVIII B kab.orgel, waarsch. door Doornbos in 1881 geplaatst. Hiermee geen Faber- of Knock-dispositie mogelijk.
3. Faber heeft zijn plan gewijzigd, waartoe hij volgens bestek was gerechtigd.
4. Herstel laden uitgesloten. Nieuwe maken in dezelfde stijl, ook voor het rugwerk.
5. XVIII pijpenmateriaal, mogelijk van Hinsz moet door Doornbos zijn geplaatst.
6. Reconstructie 18de eeuwse toestand heeft dus geen zin. Daarom zo goed mogelijke reconstructie 1651 met dispositie (die later toch weer anders blijkt te zijn).
C-a'', C-c' (kort oct.), 3 spaanbalgen, 1 toon boven 440, trem, trommel, cimb.sterren, Nachtegaal, ventielen, pedk, Mank (schuifk). Bij Faber was Ped verm. aangeh.

Wijzigingen kunnen in kostenplan worden gerealiseerd.

- Veel kladaantekeningen Bolt. Iets daaruit, niet elders genoemd:
RP Gh 2 ipv Mxt en Sifflet 1 (die kwam op Man).

maar één Tremulant.

RP wordt gewone sleeplade, geen ruimte in één lijn opstellen Octaaf 2', geen dekplaten.

Schets bovenslepen, balg, indeling frontpijpen, draagconstructie, Quintencirkel. De Mare: geen berichten springladen van hem.

Hw Mixtuur op hoge stok, via conductenplank, 9 st met veel dubbelkoren, anders heeft Cimbél geen zin. (Hij geeft echter een andere sterkte:)

Mxt						Cymbel	Sesq		
C	1 1/3	1	2/3	1/2		1/2	1/3	2/3	2/5
c	2	1 1/3	1	2/3	1/2	2/3	1/2	1 1/3	4/5
c'	2 2/3	2	2	1 1/3	1	1	2/3	2 2/3	1 3/5
c''	4	2 2/3	2 2/3	2	2 1 1/3	1 1/3	1		

Aantekeningen over vroegere Faber-orgel te Coevorden.

- 11/12'78. Boze brief Blank aan B. Edskes, die afspraken niet zou nakomen.
- 22/5'79. Opdracht beleggen geciseleerde pijpen met bladgoud.
- Stencil Stichting Gr.Orgelland. Beknopte geschiedenis van het Faber orgel van de Jacobskerk te Zeerijp, t.g.v. ingebr.nemin op 17/6'79. Disp. gelijk aan originele:

Man. P 8, Hp 8, O 4, Q f 3, O 2, Sifl 1, Mxt 4-6 st, Cmb 2 st, T 8, Trem (opl).

Rp. P 4 (db), Qd 8, F 4, O 2, Gh 2, Sxq 2 st, Reg 8, Trem (inl.).

Ped. B 16, Dooff 8, Bz 16 en aangeh. aan man..

Schuifk, Trommel, Nachtegaal, 2 omlopende strren, 2 afsl.

CDEFGA-g' a'', ped.omv. niet genoemd.

- 17/6'79. Programma ingebruikneming met aantekeningen Bolt (registraties).
- Registraties (kennelijk voor demonstratie bij ingebruikneming).
- 9/10'79. Bolt, verklaring, dat S.Tuinstra als zijn medeadviseur heeft gefungeerd.
- 31/11'79. Bolt, eindoordeel. Voor het eerst in Nederlandse orgelbouw 17de eeus orgel waarvan bijna niets was overgebleven, gereconstrueerd. B.Edskes heeft imponerend en goed sluitend geheel opgebouwd, hij heeft het sleepsysteem ontdekt, dat waarschijnlijk aan De Mare kan worden toegeschreven. Voortreffelijke speelaard. Klankgeving door Blank en Van Rossum naar aanwijzingen van E. uitgevoerd en een peil bereikt, dat in de hedendaagse orgelbouw nog nauwelijks is bereikt. De Trompet moet worden verbeterd, evenals de 4 registers die het Rugwerkplenum vormen: Qd, P 4, O 2, Sq. geslaagde "ademende" windvoorziening. Middentoonstemming.
- 12/5'80. Tuinstra schrijft aan Bernhardt over zijn ervaringen met het orgel en enige wensen.
- The Diapason, artikel The german organ of the early Renaissance. Hierin tekeningen van de Oberschleife en Zwischenschleife. (De laden in Zeerijp zijn Oberschleifen - v0).
- 11/2'81. Bolt aan KV. Verbeteringen tot grote tevredenheid uitgevoerd. Plenumklank rugwerk sluitender geworden. Ook Trompet verbeterd, hoewel dit het zwakke punt blijft. Voor de drie grootste Bazuinbekers die door het dak steken, moet nog een betere oplossing worden gevonden.
- 9/4'81. Bolt. De orgelonderdelen op de zolder der pastorie hebben geen waarde. De onderdelen die bij Blank liggen kunnen t.z.t. bij een andere restauratie worden gebruikt.
- A.S.Tuinstra. stencil Het Faber-orgel van de Jacobskerk te Zeerijp.
- Broekhuizen opgave Z40.
- 20/10'86. Tuinstra aan Blank. Lijst met wenselijke verbeteringen.
- 5/11'86. Blank, reactie hierop. Geen labialen meer veranderen. De Trompet is te eng.
- 27/2'90. Blank, over kosten verbeteren Trompet (nw kelen, koppen, bekers) (deze brief is afkomstig uit de map Amsterdam, Oude Kerk).
- Kleurenfoto met dispositie.
- Negatieven.

Geïnteriseerd 10 en 11/6'93. Naar andere mappen overgebracht, de volgende zich in map Zeerijp aangetroffen stukken:

- Boekje over Langwarden.
- Folder over koororgel der abdij Ste Croix te Bouzonville.
- Krantenknipsel over Groningen, De Oosterpoort.
- Fotocopie uit Havingha Oorspronk en Voortgang der Orgelen. (map Havingha).
- Er zijn foto's van oude pijpen in deze map aangetroffen, die beslist niet van het orgel te Zeerijp kunnen zijn.

Zeist, Hervormde Kerk.

=====

Gegevens in brief Den Toom map Amsterdam Oude Kerk 31/8'87.

Zeist, Protestantenvond. Negatieven "Garrels".

=====

Zierikzee. Negatieven.

=====

Zoelen. Hervormde Kerk.

=====

- Datum onleesb. W.F.Hoenen brief (fotocopie): In 1768 zou een orgel in Zoelen zijn ingewijd, verwijzing naar Hess p 82. Verder in archief niets te vinden.
- Fotoc.: 27/12 1885 Van Dam biedt een nieuw orgel aan.
- 30/7 1896. Verhuurcontract Goldschmeding, harmonium.
- Z.d. Anon. niet ondertekend contract herstel orgel.
- 1959. Bergmeyer v.h. P. van Dam. Nota's.
- 1961 en later. Nota's De Koff.
- 21/9'84. OC. VR: Van Dam 1896.
Hw P 8, B 16, Vln 8 (c), Hp 8, O 4, Qp 3, O 2, Co 3 st dc, Rf 4, T 8 b/d.
Bovw Sal 8, VdG 8 (gr.O in Fld), Fldolce 8, Salt 4, Wf 4, Gh 2, Trembl.
Ped Sb 16 (De Koff ca'60).
Klankgeving zeer artistiek en geraffineerd, bijz. de strijkende stemmen in tegenst. tot de stijfheid van de West-Nederlandse orgels uit die tijd. Modern ped.klav. en Ped.mechaniek.
- 14/7'86. (Definitieve) offerte De Graaf. Bolt blijkt adviseur te zijn.
- 17/7'86. Bolt aan KV. Vrijwel onveranderd Van Dam orgel. Front neo-gothisch, variant aan dat in Straatsburg (kathedraal, 1497). Werk wordt uitgevoerd vlg's plan De Graaf, maar op aandrang van monumentenzorg, met enige beperkingen.
- Broekhuizen copie Z 25. Dit blijkt over het vorige orgel te handelen, 1768 M.de Crane, 1842 ingrijpend gerestaureerd door C.F.A.Naber.
- '86/'87. Correspondentie over subsidie van diverse instanties. Een deel van het werk aan het orgel geschiedde in het kader van de kerkrestauratie.
- 16/5'87. De Graaf. Nieuwe kostenberekening.
- 10/6'88. Programma overdracht orgel..
- Aantekeningen uit De Mixtuur nr 56, febr'87. reparatie ca 1802 door Meere. Over De Crane en diens werk.
- 13/6'88. Bolt. Restauratie tot volle tevredenheid voltooid. Open plaats op Bovenwerk thans bezet door nieuwe Quintfluit. De vraag is of de dreunende Subbas uit '60 moet blijven.
- 4/8'88. OC. Eindrapport. Ook opmerkingen over de Subbas.
- Boekjes over Zoelen. In een daarvan: De klarinet ontbrak. Deze stem, uit een oud "slooporgel" (Oostwold!) zal het Zoelense kerkorgel vervolmaken.
- Foto's (w.o. een van Straatsburg).
- Negatieven.

Geïnterpreteerd 1'6'93. Betr. verwijzing naar Hess (I): 1768, M. de Crane. De Klarinet van het Freytag-orgel te Oostwold stamde van Van Oeckelen en is aldaar door De Graaf verwijderd. Heeft men later toch maar voor de Quintfluit beslist? (vO)
Aantekeningen over Van Dam orgels gebracht naar map Van Dam.

Zoetermeer, Hervormde Morgensterkerk.

=====

- 15/7'68. Leeflang: Het 4 vt type (Moriakerk Arnhem) maken wij niet meer. Nieuwe opzet met Prestant 8 (af G of c). Enkele voorbeelden met prijs.
- 28/3'69. OC, VA: In feite geen plaats voor orgel. Enige mogelijkheid: Bescheiden orgel in de hoek. Advies: serie-orgeltje van Leeflang.
- 25/4'69. OC. Voorstel De Koff is iets goedkoper maar minder aantrekkelijk (4 vt ipv 6 vt).
- Mei/jun'69. Correspondentie over definitieve opdracht aan Leeflang. Pas einde van dit jaar werd Bolt, met wie men i.v.m. de Oude Kerk al contact had, er bij gehaald.
- 5/2'71. Bolt, eindoordeel. Orgel degelijk gemaakt. Voor dit orgel is het kerkgebouw relatief groot. Daarom winddruk verhoogd tot 80 mm, hetgeen de Mixtuur bijna geforceerd doet klinken. Bolt erbij gehaald, toen de plannen reeds vast stonden.
- 8/3'71. OC, idem.
- Negatieven.

Geïnterpreteerd 10/6'93. Fotokaart van hetzelfde type orgel in Apeldoorn Open Hof op juiste plaats gelegd.

Zoetermeer, Hervormde Oude Kerk.

- 25/5'57. Prijsopgaaf restauratie De Koff.
- 1/2'66. OC, VA met waarschuwing dat het orgelbalcon is verzakt.
- 8/2'66. Arch. vd Starre. Over noodmaatregel betr. vorige.
- 8/3'66. Aan OC. Benoeming Bolt als adviseur.
- Apr'66. Bolt. Rapport betreffende het orgel in de Ned.Herv.Kerk te Zoetermeer. Orgel Lohman Groningen/Gouda. 1837. Volledige tekst bestek 9/9'1835, elk artikel gevolgd door de toestand 1966 betr. het besproken onderdeel.
 1. 2 kl. C-f''', Ped. C-d' aangeh. 1966: Klav. aan achterzijde.
 2. Man.P 8, B 16, Hp 8, O 4, Opf 4, Rf 4, Q 3, O 2, Mxt 2'3,4,5 st, Co 4'dc, T 8. 1966: Cancelvolgorde, beschrijving wat van hout is. Mxt C 2'3st, c 2 2/3', c' 4'4 st, c'' 5 1/3' 5 st. b/d, Tr ook b/d.
 3. Lade Bovw. P 4, Rf 8 b/d, Qd 8, VdG 8 dc, Gedf 4, Wf 2, Flag 1, Dlc 8 b/d. 1966 Terts 1 3/5 ipv Flag 1, niets wijst op een verschuiving.
 4. Over de pijpen. 1966: geen expressions, opsneden laag, voetopeningen groot, veel kernsteken, toonh. 1/4 beneden normaal, oorspr. nog iets lager (constr.cirkels).
 5. 3 balgen. 1966 nog aanwezig, reguleur voor Bovenw. uit later tijd.
 6. Kanalen etc. 1966; Afsluiters buiten gebruik, Tremulant is weg, 3 knoppen Tacet.
 7. Klavieren. 1966. Sierlijke bakstukken met manuaalkoppeling, naar voorbeeld Janskerk Gouda.
 8. Voetklavier. 1966. E.e.a. niet meer in orde.
 9. Mechanica: 1966: prima kwaliteit.
 10. ijzerwerk, 11 reg.knoppen.
 12. Over intonatie. 1966 niet te beoordelen wegens lekkage.
 13. kas, 14 t/m 17 levertijd, betaling, onderhoud, etc.
- Overige arch.stukken: correspondentie, schrijven over inwijding Lohman-orgel te Zuidwolde 9/10'36, keuringsrapport, 21/1'1839 J.B.Bremer, org. Luth.K. Rotterdam, programma inwijdingsconcert 1/4'39, over onderhoud Jan v.Gelder vanaf 1894, posten dec.1964 kerkrestauratie over demontage orgel en werk aan kas, o.m. schilderwerk. Restauratieplan. Herstel laden, oorspr. kleuren, verzakte galerij, aanbrengen vrij pedaal met 3 tot 6 stemmen, op de manier van de Nieuwe Kerk te Haarlem.
- 21/10'66. OC. Accoord met restauratieplan Bolt, met uitzondering vrij pedaal op de manier van Haarlem, Nieuwe Kerk.
- 27/10'66. Bolt aan KV. Hij beveelt De Koff aan.
- 2/3'67. De Koff, prijsopgave demontage, sorteren en schoonmaken.
- 30/5'67. Bolt, accoord met offerte De Koff 30/5 (die er niet is). Uit correspondentie hierna blijkt dat zij de opdracht kregen.
- 13/6'67. Concept subsidie aanvraag.
- 1/5'68. De Koff. Offerte voor uitbreiding met vrij pedaal met 3 registers of meer.
- 11/12'68. Subsidietoekenning.
- 3/6'69. Nieuwe offerte De Koff voor vrij pedaal.
- 6/6'69. Bolt, accoord met offerte, toestemming mon.zorg vragen ped. 3 à 4 st. in nis achter orgel.
- Correspondentie over telkens opschorten der werkzaamheden, over de mogelijkheid het pedaal toch tegelijk met het orgel zelf op te leveren.
- 16/10'70. Bolt adviseert de 3de stem in het pedaal ook maar te doen plaatsen. De gemeente subsidiëert dit. Of een Fagot 16 wel zo prettig is direct achter de oren van de organist, betwijfelt hij. Eerst enige proefpijpen der Fagot maken.
- 1/2'71. De Koff, definitieve offerte vrij pedaal; met Sb 16, O 8, Fag 16.
- Programma presentatie gerest. orgel op 21/10'71. Disp. als in oorspr. bestek, Pedaal zie 1/2'71. koppels: Man.k b/d, Een ped.k. Stencil met registraties voor "Sey gegrüsset, Jesu gütig".
- 17/11'71. Bolt, eindoordeel: Orgel behoort tot de belangrijkste historische orgels in Zuid-Holland. In agglomeratie Den Haag op 2de plaats (na dat in de Luth.k.).

Terts weer tot 1' opgeschoven. Er zijn weinig zo goed bewaard gebleven historische instrumenten. Nieuwe pedaal sluit in klank goed aan.

- 10/1'72. OC, positief eindoordeel.
- Dec'76. Concept subsidieaanvraag herstel orgel door Flentrop. Orgel '71/'72 gerestaureerd door De Koff, wegens faillissement afgerond door Flentrop. Balgen (rep. was destijds niet nodig), tongwerken: Lohman moet te zacht loodbeleg hebben gebruikt. Laden lek (zoals bij meer De Koff restauraties). De eerste offerte Flentrop desbetreffend is niet aanwezig.
- 26/8'77. Flentrop. Nieuwe offerte. 22/8'78 schrijven Fl. waaruit blijkt, dat zij een principe-opdracht hebben ontvangen.
- 20/1'78. Subs.aanvraag vlgv voorstel dec'76.
- 10/8'78. Opdracht aan Flentrop.
- 16/2'81. Flentrop. Nieuwe prijsberekening.
- 8/5'81. CRM: Voorlopig geen subsidie.
- 21/8'81. CRM: Subs.toekenning.
- 17/6'82. Bolt. Reparatiewerkzaamheden voortreffelijk uitgevoerd. Slechte onderdelen van De Koff vervangen, houten pijpen, balgen gerepareerd, tongwerken verbeterd. Van de zeer instabiele Dulciaan loodbeleg op kelen vernieuwd en de tongen.
- Foto's.

Geïnteriseerd 11/6'93. Gek dat in de correspondentie in '70/'71 niets is te lezen over het faillissement van dK.

Zoeterwoude. Negatieven.

=====

Zonnemaire. Negatieven.

=====

Zoutkamp, kabinet-orgel, privé-bezit.

=====

- 5/1'70. Subsidie-aanvraag, hierin beschrijving orgel, door de eigenaar (F.Muller) opgesteld.: XVIII, in oorlog ternauwernood aan brand ontkomen, alleen deel lofwerk verbrand.
Hp 8 (hout), P 8 dc (hout), P 4, F 4 (hout), O 2, Rq 3 (deel hout), Trtn 1 3/5.
Vrijwel alle pijpwerk origineel. Geen kl.omvang geneemd. Restaur. onder toezicht van Kl.Bolt.
- 8/1'70. Offerte Fama/R.
- 13/1'70. Muller aan Bolt over opdracht aan F&R.
- 27/6'70. Fama/R aan Bolt. Zij hopen dat onverkwikkelijke situaties zoals in Dordecht, museum kunnen worden vermeden.
- Invullijsten mon.zorg: rest. zal worden uitgevoerd in 1970.
- Negatieven.

Geïnteriseerd 16/6'93. Fotocopie van een briefje over o.m. een foto uit Middelstum onder Middelstum ingevoerd.

Zuidbroek, Hervormde Kerk.

=====

- 24/10'72. Bolt aan KV. Hij heeft het orgel, dat hij al als jongen heeft gekend, nog eens bezocht. Het is het meesterstruk van Schnitger/Freytag. Hij maakt zich zorgen over de toestand ervan en uit wat suggesties, hoe te handelen.
- 19/2'73. H.Kurpershoek, orgelliefhebber te Amersfoort. Over de zeer slechte toestand van het orgel. Pijpwerk rugwerk door elkaar, losliggende ingeknepen pijpen, rugwerkdak doorgerot wegens regenwater.
- 12/3'85. OC aan KV. Informatie gevraagd, over de lange weg van subsidieaanvragen.
- Kladje Bolt: Welke wijzigingen volgens Bouman III in 1852 zijn aangebracht.
- Copie Broekhuizen Z54.
- Fraaie foto's van pijpinscripties van B 16 en Oct 2 Hoofdw, afkomstig uit map Oostwold.

- Negatieven.
Geïnteriseerd 10/6'93.

Zuidhorn, Hervormde Kerk.

-
- 6/12'71. Bolt schrijft de KV zijn eerste bevindingen.
 - Nov'73. Bolt. Rapport betreffende het orgel in de Ned.Herv.kerk te Zuidhorn (Gr.)
Op een balk: "Anno 1647". Of dit op een (voorgaand) orgel slaat, is niet duidelijk.
Orgel Schnitger/Freytag 1/4 1793 ingewijd (staat op orgel)
Disp. was toen P 8, B 16, Hp 8, Splf 4, O 4, N 3, Gedf 4, O 2, Wf 2, Sxq 2 st,
Mxt 4,5,6 st, T 8.
C-d''', aangehp C-d'.
Disp. ook in hs Lohman zonder sterkte vulstemmen. Of de Mixtuur gedeeld is geweest is onbekend.
1877 reparatie v.Oeckelen. Waarsch. toen Sq -> VdG en mag.b. ipv 3 spaanb.
1923 P.v.Dam Leeuwarden (filiaal van Dekker Goes) omgebouwd tot 2 kl. pneum.orgel met behoud van de oude klaviatuur.
Bewaard: P 8 (op 7 p. na), B 16, Hp 8 (geheel metaal), O 4 af c, Splf 4, Ged 4, Wf 2, VdG (van vO), N 3 (alleen C), Mxt (enige p.). De huidige O 2 is uit andere oude pijpen samengesteld.
Disp. thans:
I. B 16, P 8, Hp 8, Vln 8, O 4, O 2, F 4, T 8.
II. VdG 8, Hf 8 (tr), Vl 8 (tr), Aeo 8, Splf 4, Wf 2.
P. Sb 16, B 8 (beide tr). C-g''', C-f'
Restauratieplan: Reconstructie met Sesq. en (eventueel toevoeging VdG van v.Oeckelen).
Uitgetypte archiefstukken: Bestek 9/1 1792, kwitanties 1792, keuringsrapport 29/3 1793 (T.H.Tammen, Groningen), rekeningenboeken 1793-1800, notulen kerkvoogden en notabelen 1877 en 1923. Boekzaal 1793.
"Rapport" A.H. de Graaf 15/11 1973 (in de stijl van het bestek uit 1792 geschreven).
 - Fotocopieën van in het rapport genoemde archiefstukken.
 - 15/11'73. De Graaf, het in het rapport genoemde bestek.
 - Klad-aantekeningen Bolt, o.m. pijpinscripties.
 - 1974 - '84. Correspondentie over subsidie.
 - 10/10'81. Nieuwe prijsopgave De Graaf.
 - Fotocopie HO febr'90. art. over Freytag-fronten.
 - Foto's, negatieven.
- Geïnteriseerd 10/6'93. Kladaantekeningen over orgel te Bellingwolde, aldaar gedeponeerd.

Zuidlaren, Hervormde Kerk.

-
- Fotoc. 2 brieven van R.Garrels uit 1718.
 - Fotocopie uit een krant 1859. 9 julij. Ouder gebrekkige orgel vervangen door een nieuw, gemaakt door de Heren Van Oeckelen. (hetgeen naar uit de andere stukken blijkt niet juist is).
 - Fotocopie van geschreven stuk "Orgel (1936)". Hierin een aantal gegevens die ook in andere stukken zijn te vinden: Ook nog: 1845 aanmerkelijk vergroot, ook wat kast betreft door A.Kuerten te Huissen, goedgekeurd door Beuser, org. Gr.K.Kuilenburg. Verkocht 1858 aan Zuidlaren. Deel uit 1787 in betere conditie dan het in 1845 bijgebouwde deel. Restauratie 36. Nieuwe stemmen V d'amour 8, VxCel 8, Tr 8 Trem. Alles op normale toon gestemd, plaats voor nog een stem op II of pedaal. Werk uitgevoerd door M.Spiering, Dordrecht, met Joh. v.Meurs, Groningen als adviseur.
 - 27/4'57. OC. Rapport. Pneum. orgel Spiering in oude kas. Klein deel pijpwerk is ouder. Orgel komt niet voor herstel in aanmerking.

- 7/6'67. M.Ruiter, prijsopgaaf voor restauratie zonder principiële wijzigingen (de speeltafel zou electrisch worden). Hij vermeldt de dispositie, zoals hierna in rapport Bolt. Wat Bolt niet noemt:
Ped B 16 tr 3 kopp. sub- en superkopp. Trem. C-g''' C-d'.
 - 30/7'70. H.G. de Olde, Zuidlaren aan Vente. Garrels bouwde orgel voor Zuidlaren, dat daar 1716-1859 aanwezig was. Verder bekende zaken, hierna genoemd. Hij vraagt allerlei inlichtingen.
 - 3/8'70. Vente aan de Olde. Geeft gevraagde inlichtingen over Garrels en Meere. Hij adviseert het orgel eerst nog eens goed te laten inventariseren.
 - 7/10'71. Stichting ter bevordering van de kerkrestauratie (secr. De Olde) aan Bolt met bijlage "Overzicht orgel Zuidlaren".
 - 6/12'71. Bolt stelt voor een plan voor reconstructie Meere/Kuerten op te stellen. Blank, die al 2 Meere-orgels heeft gerestaureerd zou in aanmerking komen voor het werk.
 - Bolt. Kladaantekeningen over Meere-orgels te Poortvliet, Epe, Linschoten (front), Vlaardingen, Beusichem/Zuidlaren, Rheden.
 - Nov'72. Bolt. Rapport betreffende het orgel in de Nederlands Hervormde Kerk te Zuidlaren (Dr.).
- A. Huidige staat (Bolt).
- Gebouwd 1787 door A.Meere voor de Herv.k. te Beusichem.
1845 vergroot met onderpositief door H.A.Kuerten te Huissen (zoon Jean Courtain).
1859 geplaatst in Zuidlaren, waarsch. door V.Oeckelen.
1936 omgebouwd door Spiering, pneum. kegelladen, kas verdiept, klav. opzij.
1940-45 knutselwerk toenm.organist.
In de volgende opgave betekent K:Kuerten, S: Spiering, anders Meere.
- I. B 16 (C-h' grenen, K), P 8, O 4, Hp 8 (C-H S), F 4 (ged. 6 op.cil), O 2, Mxt 2,3,4 st, T 8 (S, Laukhuff).
- II. Wf 2 (K), Q 3 (van I, door S omgeïntoneerd), P 4 (K), Rf 8 (K, gr.o grenen), T 1 3/5 (uit verdwenen Cornet?, kl. oct is Q 3 gemaakt van Celestepijpen), V 8 (K).
- Mxt:
- | | | | | |
|------|-------|-------|-------|-----|
| C | 2 | 1 | 1/3 | |
| c | 2 2/3 | 2 | 1 1/3 | |
| c' | 4 | 2 2/3 | 2 | weg |
| c''' | 5 1/3 | 4 | 2 2/3 | weg |
- Veel inscripties "1845 positief Beusichem A.A. Kuerten orgelmaker te Huissen.
P 4: engere mensuur, later bijgeschreven: v.Oeckelen
Veel opschuivingen. Toonh., waarschijnlijk gelijk aan oorspronkelijke.
Reconstructie ten volle gerechtvaardigd.
- B. Dispositie vlgs hs Lohman.
 - C. Boekzaalverslag 1787.
 - D. Bestek ombouw Spiering.
 - E. De lotgevallen van de orgels in de Ned.Hervormde Kerk te Zuidlaren.
 - F. Prijsopgave reconstructie Blank 25/9'72.
 - Zd., anoniem, architectentekening van de orgelkas. Bijgeschreven: Onderkas Van Oeckelen.
 - 2/1'73. Subs.aanvraag.
 - Febr/mrt'73. Correspondentie over event. vrij ped. met B16. Bolt: Het is vrij kostbaar en wordt niet gesubsidiëerd. Alternatief: Twee-fasen indeling B 16.
 - Uitnodiging ingebruikneming kerk na restauratie op 23/3'74.
 - 28/10'75. 2 prijsopgaven Blank. 1. Demontage en in bestaande toestand opbouwen, 2. Reconstructie Meere/Kuerten.
 - 4/4'78. Blank, prijsopgaaf.
 - 20/1'79. Opdracht tot restauratie aan Blank, mededeling aan ministerie en Bolt hiervan.
 - 23/7'80. Subsidietoekenning.

Zuidwolde Stichting Oude Groninger Kerken.

=====

- Fotocopie Broekhuizen Z52.
- "Het orgel in de Hervormde Kerk te Zuidwolde Gr." met restauratieplan, M.Ruiter okt '85:
1817 N.A.Lohman. Eiken balk van orgel van Berend Huis uit 1667 nog aanwezig.
P 8, Hp 8, O 4, F 4, Q 3, O 2, Mxt, T 8.
1834/35 uitgebreid met 2de man. (waarschijnlijk toen nog bovenwerk) door
GW Lohman:
P 4, Vdg 8, Qd 8, Opf 4, Wf 2, Op.pl., (geen klav.omvang genoemd).
1854 Pr 8 bij (P.v.Oeckelen?)
1895 galerij vergroot, wijziging Doornbos, nieuwe Onderkas kas, balgen vervangen,
Mxt hw uitgenomen, alle registers (op P8 na) één plaats opgeschoven en B16
bijgeplaatst. Nieuwe T8 en Clar 8 (beide doorslaand zink).
- 25/10'85. Bolt: Prijs Ruiter is redelijk, zelfs laag.
- Negatieven.

Geïnteriseerd 4/3'92 en 11/3'92.

Zutphen Evangelisch Lutherse Kerk. Negatieven.

=====

Zutphen, Herv. Broederenkerk.

=====

- Negatieven.

De kerk is buiten gebruik. Orgel (Lohman en ouder) ging naar Heusden (vO).

Zutphen Hervormde Grote of Walburgkerk. Negatieven.

=====

Zutphen RoomsKatholieke Kerk. Negatieven.

=====

Zwartewaal.

=====

- Mrt 1901. Bestek en voorwaarden, nieuw orgel, Bakker & Timmenga, geschreven, niet door kerkvoogden ondertekend, fotocopie.
P 8, B 16, Hp 8, O 4, F 4, O 2, Co 3 st, T 8 b/d.
Bovw Sal 8, VdG 8, Rf 8, Salt 4, Gh 2, Klar 8. Ped B 16.
Man. 4 1/2 oct, ped 2 1/4 oct.
- Dec'42 en 20/5'47. Rekeningen H.Vermeulen, Overschie, reparatie, stemming, intonatie.
- 29/4'48. Leeftlang. Middelharnis. Prijsopgaaf voor enige werkzaamheden. Er is vuil in het orgel terecht gekomen. Voorstel werk aan mechaniek, egaliseren intonatie, orgel aan bovenzijde dicht maken, aanbrengen elektrische windmachine.
- 30/4'49. H.Vermeulen, prijsopgaaf windmachine.
- 10/4'85. OC, VA: Disp. als in 1901. Klar opsl. v.Eeken en v.Buren hebben offerte ingediend. Daarbij noodzakelijk dat een ervaren adviseur wordt ingeschakeld. Kort daarna werd Bolt adviseur.
- 9/7'85. Bolt: Accoord met offerte vE&vB, echter nader overleg over wijze restaureren der lade. Voorkeur: dunne eiken hechthoutplaten.
- 31/10'86. Programma ingebruikneming, op dit exemplaar bijgeschreven notities, registratie, een thema (voor een voorspel?), toonsoort. Disp. Nu is bouwjaar 1902. Co is nu 4 st. nevenreg: 2 kopp., Trem, Vent.
- Okt en nov'86. Verzoek orgelmakers kostenoverschrijding in rekening te mogen brengen.
- 13/11'86. Bolt, eindoordeel. Veel lof voor oorspr. bouwers en restaurateurs. Hw lade: Sponsels hersteld, hechthoutplaat aangebracht en leren ringetjes, lade van

II: geen platen. Restauratie niet goed gecalculeerd (onervarenheid daarin). Bolt ondersteunt verzoek om daarin tegemoet te komen.

- 3/12'86. OC, eindrapport: Dak aangevuld. Cornet bleek niet goed te stemmen zonder ingreep, waartoe vE&vB niet zonder meer wilden overgaan. Dit is inmiddels geschied. Luide totaalklank, rijk geschakeerd palet van klankkleuren van overwegend orkestrale aard. Inmiddels vernomen, dat de helft der overschrijding aan de orgelmakers zal worden betaald.

Geïnteriseerd 4/6'93. In de mappen Capelle a/d IJssel en Drongelen, wordt dit orgel en de restauratie vermeld.

Zwartsluis, Hervormde kerk, Foto('s), negatieven.

=====

Zweins, Hervormde Kerk.

=====

- 1979. Jongepier. Rapport over het Wenthin-orgel in de Hervormde Kerk te Zweins. 1785 gemaakt door J.F.Wenthin. Zijn orgels nemen een eigen plaats in in N.Nederland. Vormgeving, bepaalde registervormen. 1877 ingrijpende verbouwing door v.Dam. Veranderde de kas en aanleg balgen, verving de lade door een van Albertus Gruisen (aantekening in kleppenkast), zou Rugwerklade van Heerenveen kunnen zijn. Binnenwerk nu practisch geheel in onderkas. Klaviatuur, thans aan linkerzijde (oorspr. voor vlgs Knock), wel de originele, reg.knoppen orig. maar niet meer met de door Knock beschreven naamaanduidingen, bank origineel. Lade: Indeling als gebruikelijk bij v.Gruisen. Disp. vlgs Knock. Thans (bijna alle pijpwerk is nog origineel): P 8, VdG 8 (c, oude 4', trechterv.), B 16 dc, Hp 8, O 4, Fltr 4 (de Nas, af f koppelfluitvorm), Gh 2 (koppelfluitvorm, uit Wf 2 en Salt 2?), T 8 dc (Dc Clairon?). Windlossing, Trem(1877, inl), Muet. C-F''', C-G. 1/2 toon onder normaal. Er zijn nogal wat gebreken. Plan restauratie bestaande toestand. Plan reconstructie Wenthin met of zonder de huidige mag.balg. Argumenten, waarom dit laatste de voorkeur verdient. Bijlagen: Wat archiefgegevens en de gegevens van Knock.

Zwitserland. Negatieven met dit bijschrift.

=====

Zwolle Église Wallone.

=====

- dec 1931. Van Ulsen en Hendriks (of zo iets: slecht leesbaar). Fotoc. rekening kast om orgelmotor.
- 23/10'73. OC kondigt bezoek aan samen met reeds gekozen adviseur Bolt.
- 27/12'73. CRM: Voorlopig geen subsidie.
- 10 en 11/6'71. Flentrop en Reil, offertes.
- 17/7'74: OC. VR (verlaat).
- Klad-aantekeningen Bolt en klad voor hierna genoemde rapport.
- Juli'74. Bolt (medewerking A.v.Beek), Rapport betreffende het orgel in de Waalse Kerk te Zwolle. (het was in werkelijkheid later: Hij maakt gebruik van de brief van v.Beek d.d. 6/8'74). 1940 aangekocht uit een RK kerk te Groningen. Vlg. Broekhuizen gebouwd door Timpe. In de kas staat ergens het jaar 1820. Oorspr. 4 vts werk, en verm. tijdens de bouw besloten tot wijziging:

P 8 (in fr af c), Hp 8, O 4, F 4, Wf 2, Mxt, B 16, windlade geheel onder in orgelkas.

Makelij van diverse onderdelen gelijk aan die van het Timpe-orgel te Middelbert. 1847, '50-'55 onderh. Scheuer.

1884 rest. plannen Z.v.Dijk, pas in 1892 uitgevoerd door Proper. Toevoeging dwarswerk met Doesfl 8, VdG 8, VxC 8, Flag of Oct 4.

1931 nw voetklavier Bik (adv. Telman).

1956 Kamp vervangt VxC door Rq 3 dc.

Huidige staat:

I. P 8, Hp 8, O 4, F 4 (ged, 6 op.cil), Wf 2, Mxt 3-4st, B 16.

II. Dsf 8 (gr.oct.pneum.), VdG 8 (gr.o. van Df), Rq 2 2/3, Flag 4 (op C "Octave", prestant-fluit).

Mxt:

C	1	2/3	1/2	
c	2	1 1/3	1	
c'	2	1 1/3	1	.. (ontbr.)
c''	2 2/3	2	1 1/3	.. (ontbr.)

Timpe-pijpen stevig maar dunwandig, licht-gele soldeerverf als in Middelbert.

Proper-pijpen expressions, waarsch. 2de hands p. van Zuidelijke factuur.

Toonh. ca 1/4 te laag.

Laden C-f''', diatonisch van binnen aflopend, II chrom. Aangeh.p. C-c', zeer lek.

Mechaniek van I zwaar, II: directe verbinding zonder wellenbord.

Kas grenen, bij klav. uitbouw voor II.

Rest.plan. Herstel windlade I, aanv. Mxt. herstel pijpranden, evt. 2-fasen-indeling

Mixtuur, anti-worm-behandeling, evt. Werckmeister-stemming.

Facultatief: Corn 4 ipv Rq 3, tremulant (knop ventiel), ped.kl. in oude stijl,

herstel lade II, nw windmachine met aanvoerkanal vanuit de kerk.

Weergave archiefstukken.

- 20/10'74. subs.aanvraag.
- 12/1'75. Kerkbestuur aan Mon.zorg. Dank zij renteloze rekeningen kan werk nu beginnen.
- 20/2'75. CRM. Goedkeuring. Nog overleg over details noodzakelijk, met name ongelijkzwevend stemmingsysteem.
- 21/6'76. Opdracht Flentrop deelrestauratie: Resta. hoofdw.lade.
- Z.d. Anoniem (v.Beek?), briefje: Grégoir vermeldt 1820 nieuwbouw St.Dominicuskerk (schuilkerk) Groningen. Dit zou het huidige o. der Waalse k. te Z. kunnen zijn. Talstra zou het nog nagaan.
- 20/5'77. Flentrop geeft enkele meerkosten op (rep. wellenraam, doorgezakte pijpen).
- 19/11'77. Programma presentatie orgel na restauratie.
- 20/12'77. Bolt, mede namens v.Beek. Deelrestauratie tot tevredenheid voltooid. Nu weer dichte windlade en sterk verbeterde speelaard.
- 12/10'79. OC. Bijgaand keuringsrapport (dat er niet is). Aanwijzingen hoe nu verder te handelen. Mogelijk kan dit in het kader van de komende kerkrestauratie.
- 3/11'79. Bolt schrijft, dat het logisch is, dat v Beek, nu hij ook in het kader der OC optreedt zijn werk overneemt.
- Foto (ook 2 foto's in rapport juni'74).
- Negatieven.

Geïnteriseerd 16/6'93.

Stukken uit deze map naar juiste plaats in archief overgebracht:

- Brief over Zwolle, Plantagekerk (vrijgem.Geref.K.)
- Foto van idem.
- Foto orgel Bovenkerk te Kampen.

Zwolle Hervormde Broerenkerk.

-
- Fotocopiën van de historische stukken, genoemd in het rapport van nov'70.
 - 16/8'68. OC, VA.
 - Okt/nov'68. Correspondentie met OC over adviseurschap. De KV wilde het liefst Ch. de Wolff als zodanig. Na overleg met OC werd Bolt adviseur.
 - 20/4'70. Flentrop en vdBerg&W, offertes (de laatste op uitdrukkelijk verzoek van de KV aangevraagd).
 - 29/4'70. Bolt. Reactie op offertes. vdBerg&W is duurder maar heeft minder ervaring in dit soort restauraties. De conclusie ligt voor de hand. Ongunstige werking der verwarming. Mogelijk bevochtigingsinstallatie aanbrengen.
 - 9/6'70. OC, idem. vdB&W hebben - gezien hun beschrijving - een geheel eigen visie op zo'n restauratie. Trekvrije plaat ipv sponselconstructie te overwegen.
 - 1/10'70. De Heer Hopster, Dalen, wil meer weten over pijpwerk van Scheuer. Hij had gehoord, dat v.Oeckelen pijpwerk voor Scheuer maakte. Vandaar inlichtingen over orgel Dalen (deel v.Oeckelen) en Zwolle.
 - 13/11'70. Principe-opdracht Flentrop.
 - Nov'70. Bolt. Rapport betreffende het orgel in de Broerenkerk te Zwolle. Historische gegevens van Vente (via Seybel Orgels in Overijssel). Voorm.o. 1557 Jorrien Slegel I, Zwolle, gekeurd door J.Morlet I. Disp: Hw F-a' P 8, O 4, Mxt, Qd 16, Rf 8, Koppf 3, Gh 2, T 8. Borstw Sifflet, Cimbale, Krh 8, Reg 4. Ped. F-d', man.koppel, 2 trem. 1824 nw o J.C.Scheuer, geschenk P.Queijssen, die ook orgel Bethl.k. had geschonken. 1912 Sq, Rf 3, T 1 3/5 verv. door strijkers. (tot zover Seybel). Disp. vlgs contract: Hm P 8, B 16, Hp 8, O 4, Q 3, Rf 4, SO 2, Gh 2, Sxq 2 st, Mxt 4 st, T8 b/d, Fg 16 b/d. Rugp P 4, Hp 8, Fld4, Rq 3, Wf 2, Flag 1, T 1 3/5, Nas 3, Dc 8, Trem. Nas 3 verm. al tijdens bouw verv. door O 2. Er is ook een nogal afwijkend disp.voorstel van de toenm.organist Hempenius. Huidige staat. Over windvoorziening (4 keilb.), laden (zeer lek), Klavier en mechaniek, pijpwerk hieruit enige details: Hm. P 8, B 16 (2 oct. eiken), Hp 8 (geheel metaal), Vlnc 8 (op pl. Q 3), O 4, Rf 8, O 2, Gh 2, Q 3 (op pl. Sq, gaten Tertskoor alleen in dc), Mxt 4 st, Fg 16 b/d, T 8 b/d (beide tongw houten st.) Rp. P 4, Hp 8 (gr.o eiken), Sal 8, Gmb 8 (beide nw, C-Fs gec.), GedF 4, Wf 2, O 2, Flg 1, Dlc 8. C-f'', verm. niet orig. aangehP C-d'. Bolt geeft een samenstelling der Mixtuur, die hij later herroept. Deze foute opgave staat ook in zijn kanttekening in het rapport Sneek, Doopsgez. Als kanttekening (rapport Zwolle) echter schrijft hij ernaast: Kas (grenen, verhoging op Rugw. voor de nieuw geplaatste grote stemmen). Restauratievoorstel. Herstel oorspr. disp. etc. In rapport opgenomen 1. offerte Fl. 20/4'70, 2. Schrijven Mon.zorg over gipsen beelden op hoofdwerk, die oorspr. op het Rugw. hebben gestaan. Offerte nieuwe beelden, dispositievoorstel Hempenius, Contract 1822, Opgaaf Scheuer over schoonmaak orgel, klacht organist G. Worst, 1856 over te veel klein pijpwerk.
 - 15/2'71. Bolt mededeling over demontage orgel, Fl. beschouwt dit als definitieve opdracht.
 - Getypt stuk, Zaandam, afspraak betr. pijpwerk op 7/5'71. Wat opvalt: Baarden verwijderen bij Hw O 4, Q 3, Rw Wf 2, event. Flag 1, veel hoeden te wijd: pasmaken of opschuiven. Belering herstellen.
 - 6/7'71. A.Geerlings, Rotterdam, offerte betr. herstel en aanvulling beelden.
 - 24/9'71. Flentrop, offerte betr. aanbrengen deling Bourd 16 (bij e/f).
 - 12/1'72. Progr. ingebruikneming, dispositie na restauratie.

- 14/1'72. Bolt, eindoordeel: werk met groot vakmanschap uitgevoerd. Oude pijpwerk was nauwelijks aangetast. Nieuwe stemmen passen goed. Opvallend goede speelaard. De mechaniek is nooit ingevoerd geweest. "Hiermede is andermaal gebleken, dat een oude mechaniek zo veel karaktervoller en exacter is dan een moderne of hedendaagse mechaniek". Vochtigheidstoestand goed in 't oog houden.

- Jan'72. Bolt, aanvullend rapport:

Alle 4 balgen nu in werking, druk 75 mm.

Laden: sponsels verwijderd. Hechthoutplaat aangebracht. Op laatste moment besloten geen verend sleepsysteem aan te brengen. B 16 gedeeld in bas (C-e) en bas/dc samen C-d'''' (bedoeld f''''?). Nieuw voetklavier gemaakt. Om verlenging binnenpijpen te vermijden, toonhoogte frontpijpen iets verhoogd, enkele fluiten hebben ronde opsmeden,

De juiste samenstelling der Mixtuur is:

C	1	2/3	1/2	1/4
c	2	1 1/3	1	1/2
c'	4	2 2/3	2	1
c''	8	5 1/3	4	2).

Volgen nogmaals de afspraken van 7/5'71 en de huidige dispositie zonder de nieuw toegevoegde stemmen (!)

- Veel foto's, negatieven.

Geïnteriseerd 16/6 en 8/9 en 9/9 '93.

Zwolle Hervormde Grote Kerk. Foto('s), negatieven.

=====

Zwolle Vrijgemaakt Gereformeerde Plantagekerk.

=====

Afkomstig uit map Zwolle Église Wallone. Brief Aart van Beek, Zwolle over Zwolse orgels, voornamelijk over dit orgel.

1862 J. van Loo voor Chr.Geref.K. Rond eeuwwisseling Proper 2de man. toegevoegd. 30ger jaren gepneumatiseerd, ondanks protest organist Chr.Lindeboom, die uit eigen zak 2 strijkers liet vervangen door Quint en Terts. Huidige disp.:

I. B 16 Pr 8 Hp 8 O 4 F 4 Q 2 2/3 O 3 Mxt 3-4 st T 8.

II. Melph 8 Rf 8 F 4 Q 2 2/3 Nh 2 T 1 3/45 Bass.Hob 8.

Ped. Sb 16 B 8 tr O 4 tr, gebr koppels (geen oct.k.)

Front lijkt op dat van Scheuer te Den Ham.

Foto.

Zwolle-Zuid Adventkerk (Kerkgenootschap niet genoemd).

=====

14/12-1984. Programma ingebruikneming orgel E.Leeflang (fotocopie). "Kas van framiré, passend bij het liturgisch centrum".

I. P 8, B 16, O 4, Q 3, Co 3 st dc, Mxt 3-4 st, Tr 8.

II. Hp 8, Rf 4, O 2. Ped. B 16 (tr).

3 koppels, gelijkzw.st. C-g''', C-f', Stinkens pijpwerk.

Lade aan achterzijde voor elk klavier een ventielkast, an voorzijde voor pedaal.

Balansklavieren, mech. ingevoerd, spaanbalg, 75 mm.

Zwolle-Holtendoek, Hervormde Scheppingskerk.

-
- 2/11'71. OC. VA t.a.v. orgelvoorziening nieuw te bouwen kerk. Offerte Blank is er al. Muren van poreuze stenen. Alles doen om verdere geluidsabsorptie tegen te gaan. Nog discussie mogelijk op het door Blank geoffreerde.
 - 4/11'71. Blank, tekening.
 - 11/11'71. KV vraagt advies aan Bolt.
 - 2/12'71. Prijsopgave Blank, plan 1, 2 en 3, alle met meerprijs als Prestant 8' dc wordt toegevoegd.
 - 6/12'71. Reactie Bolt. Het minimum is plan II met toevoeging Pr 8 v dc.
 - 22/12'71. OC. Accoord, echter beter: Prestant 8' vanaf F of Fs.
 - 16/2'73. Nieuwe prijsopgave Blank. Uit andere correspondentie blijkt, dat de opdracht aan B. spoedig volgde.
 - 19/12'74. Bolt. orgel tot grote tevredenheid voltooid. Degelijk gebouwd, fraai van proporties, robuuste klank.
 - 19/2'76. OC, eindoordeel. Fraaie intonatie.
 - 15/12'74. Programma van de kerkdienst, waarin het orgel voor de eerste maal werd gebruikt. Dispositie P 4, Ged 8, Rf 4, Q3 b/d, O 2, Dlc 8b/d, P 8 dc.
- Geïnterpreteerd, 16/6'93. De dispositie komt inderdaad overeen met het gekozen plan II.